

ETÜD VE
PROJELER
DAİRESİ
BAŞKANLIĞI

ETÜD VE PROJELER DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ETÜD VE PROJELER DAİRESİ BAŞKANI

SERAP ÖBEKÇİ (Mimar)

DANIŞMAN

Yrd.Doç.Dr. DEVRİM ÇİMEN / İstanbul Kent Üniversitesi / (Mimar-Kentsel Tasarımcı)

KENTSEL TASARIM ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

KENTSEL TASARIM ŞUBE MÜDÜRÜ

BAYRAM TAŞKIN (Şehir Plancısı)

KONTROL EKİBİ

İLKNUR ÖZKAN (Mimar)

TAYFUN SALMAN (İnşaat Mühendisi)

ISBN

978-625-6762-68-8 (Tk)

978-625-6762-69-5 (1.c)

YÜKLENİCİ

İPA STRATEJİK DANIŞMANLIK
ANONİM ŞİRKETİ

PROJE EKİBİ

PROJE İDARİ KOORDİNASYON

BURAK MESUTOĞLU (Mimar)
ESRA TURGUT (Y. Şehir Plancısı)
HAZAL DİNÇ (Şehir Plancısı)

KENTSEL TASARIM (İÇERİK YAZARLARI)

OZAN CAN ÖZÜBAL (Y. Şehir Plancısı) (Rehber İçerik Yürütücüsü)
ÖZGE İMREK (Şehir Plancısı)
DENİZ YALÇIN (Şehir Plancısı / Peyzaj Mimarı)
ERAY CANDAN (Şehir Plancısı)
DEMET ZEYNEP ŞENER (Mimar)
BARIŞ BAKICI (Peyzaj Mimarı)
ALİCAN BAYRAKDAR (Şehir Plancısı)
KUTSAL AMAÇ KURUHAN (Görsel İletişim Tasarımcısı)
İLAYDA KAYA (Şehir Plancısı)

ŞEHİR PLANLAMA (DESTEK EKİP)

EVREN VURAL KORKMAZ (Şehir Plancısı)
TUĞBA ORMAN (Y. Şehir Plancısı)
BELİZ ÇAKIR (Şehir Plancısı)
SEVENAY UZUN (Şehir Plancısı)
AHMET TALHA TURAN (Şehir Plancısı)

KÜLTÜREL MİRAS (DESTEK EKİP)

LEYLA KORUYAN (Rest. Uzm. Y. Mimar)
SÜMEYYE ÇETİNHAN (Y. Mimar)
EMİNE BÜŞRA AKGÜL (Mimar)
DİLEK ECER (Arkeolog)
FEYZA YILDIZ (Restoratör)
RABİA BANU ÖZER (Restoratör)
TUĞBA HEYKEL (Restoratör)

GEOMATİK(MESH MODEL) (DESTEK EKİP)

OSMAN GÜNDÜZ (Harita Mühendisi)
BURAK YILDIRIM (Harita Mühendisi)
NİMETULLAH YİĞİT (Harita Mühendisi)
HALİL İBRAHİM ERFİDAN (Harita Mühendisi)

ALT YÜKLENİCİ (İÇERİK YAZARLARI)

"ÖTEKİ YER" (EKOLOJİ)

BALİN KOYUNOĞLU (Y. Peyzaj Mimarı, Ekolojik Tasarım Uzmanı)
RENGİN HAKSAL AKKAYA (Y. Peyzaj Mimarı)
ELİF NAMAL KARABAK (Y. Peyzaj Mimarı)
FATMA KÜÇÜK TUNA (Mimar)

ESFA (YERSEL TARAMA) (DESTEK EKİP)

FATİH KISACIK (Harita Mühendisi)
MÜCAHİT YILMAZ (Harita Mühendisi)
İLYAS BAĞIR (Harita Teknikeri)
OSMAN ÇETİNPOLAT (Harita Teknikeri)
ŞAMİL YURDAKUL (Arkeolog)

REHBER DANIŞMANLARI

PROF.DR. AYŞE GÜL TANIK / İTÜ / ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ DANIŞMANLIĞI
DOÇ.DR. CENK HAMAMCIOĞLU / YTÜ / ULAŞIM DANIŞMANLIĞI
DOÇ.DR. BORA YERLİYURT / YTÜ / ULAŞIM DANIŞMANLIĞI

İÇİNDEKİLER

0 - GİRİŞ "ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİ"	10
1 - ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİNİN HAZIRLANMA GEREKÇESİ	10
2 - REHBERİN YÖNETİM VE İLETİŞİM ŞEMASI	12
3 - REHBERİN TASARLANMA SÜRECİ	14
3.1. Tanışma ve Vizyon Belirleme	14
3.2. Veri Yönetimi	14
3.3. Araştırma – Raporlama Çalışması	15
3.4. Analiz Süreci	15
3.5. Sentez ve Karakter Bölgeleme	17
3.6. Model ve İçerik Oluşturma	18
3.7. Rehberin Yazımı – Koruma Kurulu Onayı – Basım Yayın ve Tanıtımı	20
4 - TEMATİK YAKLAŞIM BAĞLAMINDA KENTSEL TASARIM REHBERİNİN VİZYONU- ANA HEDEFLERİ VE KAPSAMI	21
5 - ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİNİ KİMLER KULLANIR? / REHBER NASIL OKUNUR?.....	24
6 - ÖLÇEKLENDİRME BAĞLAMINDA KENTSEL TASARIM REHBERİ STRATEJİ VE İLKE VE KURALLARI- MODEL VE İÇERİĞİ.....	25
STRATEJİ A AÇIK VE KAMUSAL ALANLARIN SÜREKLİLİĞİNİN SAĞLANMASI / ARAÇ-YAYA KULLANIMLARININ DENGELENMESİ.....	26
STRATEJİ B DOĞAL ALANLARIN SÜREKLİLİĞİNİN SAĞLANMASI VE ÖZGÜN BİLEŞENLERİNİN KORUNMASI	28
STRATEJİ C ENERJİ VE KAYNAKLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ / ATIK YÖNETİM SENARYOSU / AFET DURUMLARINA HAZIRLIK SAĞLANMASI.....	30
STRATEJİ D MÜMKÜN OLAN EN YÜKSEK DEĞERDE KIYI SÜREKLİLİĞİNİN SAĞLANMASI	32
STRATEJİ E TARİHİ YERLER ARASI ETKİLEŞİM - KÜLTÜR SANAT ALANLARI ARASINDA SÜREKLİLİK ROTALARI BELİRLENMESİ.....	34
STRATEJİ F ADALAR'A ÖZGÜ YARDIMCI TASARIM UNSURLARININ BÜTÜNSEL OLARAK ELE ALINMASI	36
KONU 1 - ADALAR'DA GELİŞTİRİLECEK OLAN PROJELER VE ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİ İLİŞKİSİ	41
KONU 2 - ÖNERİ KAMUSAL MEKÂN KADEMELENMESİ-ÖZEL PROJE ALANLARI	43
KONU 3 - VERİMSİZ KULLANILAN KAMUSAL ALANLARIN GERİ KAZANIMINA YÖNELİK GELİŞTİRİLEN METOTLAR	53
KONU 4 - REHBERİN TEMEL TASARIM İLKELERİ (FORM / BOYUT / MALZEME).....	61
KONU 5 - YAYA AKSLARI KADEMELENMESİ	73
KONU 6 - ÖNERİLEN SOKAK KESİTLERİ	81
KONU 7 - YAPISAL PEYZAJ DÜZENLEMELERİNDE ÇEVRE DOSTU GEÇİRİMLİ MALZEME ÖNERİLERİ VE MALZEME PRENSİPLERİ.....	97
KONU 8 - SOSYAL AKTİVİTE MEKÂNLARINA YÖNELİK GEÇİCİ MİMARİ MEKÂNSAL DÜZENLEME UNSURLARI	103
KONU 9 - KAMUSAL DONATI ALANLARININ BAHÇE KULLANIMLARININ PRENSİPLERİ.....	109
KONU 10 - TİCARİ İŞLETMELERE AİT İŞGAL ALANLARININ KULLANIM KURALLARI VE MEKÂNSAL DÜZENLEME İLKELERİ	113
KONU 11 - ENGELSİZ YAŞAM VE YAŞ GRUPLARINA YÖNELİK DÜZENLEMELER	119
KONU 12 - YAYA MEKÂNLARINDA RAMPA ÖNERİ ÇÖZÜMÜ PRENSİPLERİ	123
KONU 13 - MERDİVENLİ SOKAKLAR VE BASAMAKLAR İÇİN TEMEL PRENSİPLERİ	127
KONU 14 - TOPLU ULAŞIM İLE İLGİLİ UNSURLARIN TASARIM VE YER SEÇİM İLKELERİ (DURAKLAR - LEVHALAR - TABELALAR - YOL ŞERİTLERİ VB.)	133
KONU 15 - AÇIK SPOR ALANLARININ DÜZENLEME PRENSİPLERİ.....	137
KONU 16 - BİSİKLET YOLLARI VE PARK ALANLARINA AİT TEMEL PRENSİPLER VE ÖNERİ BİSİKLET ROTALARI.....	143
KONU 17 - YEŞİL SİSTEMLERİN VE KAMUSAL AÇIK ALANLARIN TİPOLOJİK BİTKİLENDİRME İLKELERİ	153
KONU 18 - PEYZAJ ALANLARINDAKİ TASARIM İLKELERİ	177
KONU 19 - MESİRE AMAÇLI TAHSİS EDİLEN ALANLARDA TEMEL MEKÂN KULLANIM PRENSİPLERİ.....	181
KONU 20 - POTANSİYEL ALANLARIN DEĞERLENDİRİLEREK UZUN VADEDE 1/1000 KAUIP ÇALIŞMASINA ALTLIK YEŞİL ALANLAR ÖRÜNTÜSÜ	189
KONU 21 - DOĞAL SİT ALANINDA OLMASINA RAĞMEN ORMAN OLMAYAN ALANLARIN TEMEL MEKÂNSAL KULLANIM PRENSİPLERİ	201

KONU 22 - KENTSEL TARIM ALANLARI MEKÂNSAL DÜZENLEME PRENSİPLERİ	213
KONU 23 - ÖNERİ ATIK NOKTALARI	223
KONU 24 - HAVA, DENİZ VE GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİNİ ÖNLEYİCİ MEKÂNSAL ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE TEMEL PRENSİPLERİ	225
KONU 25 - YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARINA YÖNELİK YAKLAŞIMLAR	231
KONU 26 - ENERJİ VERİMLİLİĞİNİ ARTTIRACAK MİMARİ - MEKÂNSAL ÖNERİ PRENSİPLERİ.....	233
KONU 27 - CEPHELERDE ÇEVRE DOSTU MALZEMELERİN SEÇİM VE KULLANIM PRENSİPLERİ.....	237
KONU 28 - AFET DURUM SENARYOLARINDA KOLAYLAŞTIRICI MEKÂNSAL STANDARTLAR VE GEREKLİLİKLER	241
KONU 29 - KIYI ALANLARI DOĞAL PEYZAJININ VE EV SAHİPLİĞİ YAPTIĞI BİYOÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASI PRENSİPLERİ.....	249
KONU 30 - İSKELE ALANLARI VE KAPASİTE ÜZERİNDEN DENİZ ULAŞIMI DEĞERLENDİRMESİ.....	261
KONU 31 - KIYI ALANLARI - KIYI KENAR ÇİZGİSİ VE DOLGU ALANLARI HAKKINDA MEKANSAL PRENSİPLER	269
KONU 32 - ÖNERİ TURİZM ROTASI (FLORA FAUNA GÖZLEM - PLAJ - ANIT YAPILAR VB. DESTİNASYONLAR).....	277
KONU 33 - TARİHİ DOKU İLE UYUMSUZ MÜDAHALELER İÇİN PRENSİP DÜZENLEME ÖNERİLERİ (VİTRİN - TENTE - REKLAM PANOLARI VB.)	283
KONU 34 - YENİ YAPILACAK YAPILAR İÇİN CEPHE DÜZENLEME PRENSİP KURALLARIN BELİRLENMESİ	297
KONU 35 - ÖZEL AKSLAR İÇİN DÜZENLEME İLKELERİ	319
KONU 36 - YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ VE KORUNMASI GEREKEN YAPILARIN VE ÖZEL PROJE NOKTALARININ BELİRLENMESİ ...	335
KONU 37 - KAMUSAL AÇIK ALANLARIN GENEL AYDINLATMA İLKELERİ.....	339
KONU 38 - AYDINLATMA ELEMANLARI FORM - BOYUT VE YER SEÇİM İLKELERİ.....	343
KONU 39 - ÖNERİ KENT MOBİLYALARI TASARIM / MALZEME / DOKU VE YER SEÇİM KRİTERLERİ.....	347
KONU 40 - SU GİDERLERİ - RÖGAR KAPAKLARI VB. ALTYAPI UNSURLARI İÇİN ADALAR'A ÖZGÜ TASARIM ÖNERİLERİ	355
KONU 41 - SINIR ELEMANLARI (DUVAR - ÇİT VB.) İÇİN ÖNERİ FORM - MALZEME - BOYUTLANDIRMA İLKELERİ.....	361
KONU 42 - KUŞLAR, SÜRÜNGENLER, BÖCEKLER VE MEMELİ HAYVANLARIN DOĞAL HAYATI İÇİN ÖNERİLER	369
KONU 43 - SOKAK HAYVANLARI VE ADA'DA KALAN ATLAR İÇİN GEREKLİ MEKÂNSAL DÜZENLEMELERİN TEMEL PRENSİPLERİ.....	375
KONU 44 - YEREL ÜRÜN SATANLAR İÇİN TEZGAH ALANLARI YER SEÇİM PRENSİPLERİ VE TEZGAHIN TASARIM PRENSİPLERİ	381
KONU 45 - ANIT AĞAÇLARIN BELGELENMESİ VE TANITIMI İÇİN KULLANILACAK BİLGİLENDİRME SİSTEMİNE İLİŞKİN TEMEL PRENSİPLER	387
KONU 46 - ÖNEMLİ ANIT VE SİVİL MİMARİ ÖRNEKLERİNİ TANITICI BİLGİLENDİRME SİSTEM UNSURLARINA İLİŞKİN TEMEL PRENSİPLER.....	389
KONU 47 - EKOLOJİK FARKINDALIĞI ARTTIRACAK BİLGİLENDİRME SİSTEMLERİNİN TASARIM İLKELERİ	393
KONU 48 - ENGELLEYİCİ - YÖNLENDİRİCİ - BİLGİLENDİRİCİ ELEMANLARIN TASARIM İLKELERİ	397
KONU 49 - TURİZM BİLGİLENDİRME OFİSİ, TUVALET, KİOSKLAR İÇİN TASARIM PRENSİPLERİ.....	403

ŞEKİLLER

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin süreç içerisindeki konumu.....	11
Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin yönetsel şeması.....	13
Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / veri seti kategorizasyonu	14
Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / içerik akış şeması	18
Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / beklentiler havuzu	19
Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / tüm süreç akış şeması... ..	20
Tematik Bağlamda Adalar Kentsel Tasarım Rehberi	22
Eylem ve Konuları.....	22
Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / öneri ölçeklendirme sistemi	25
Kınalıada - kamusal açık alan kademelenmesi	44
Kınalıada Kamusal Açık Alanlarından Örnekler	45
Burgazada - kamusal açık alan kademelenmesi.....	46
Burgazada Kamusal Açık Alanlarından Örnekler	47
Heybeliada - kamusal açık alan kademelenmesi.....	48
Heybeliada Kamusal Açık Alanlarından Örnekler	49
Büyükkada - kamusal açık alan kademelenmesi	50
Büyükkada Kamusal Açık Alanlarından Örnekler	51
K1 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafları	54
Örnek alan 1: mevcut durum	54
Örnek alan 1: ilkesel öneri durum	54
K1 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafları	55
Örnek alan 2: mevcut durum	55
Örnek alan 2: ilkesel öneri durum	55
K2 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafları	56
Örnek alan 3: Mevcut durum.....	56
Örnek alan 3: ilkesel öneri durum	56
K3 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafları	57
Örnek alan 4: mevcut durum	57
Örnek alan 4: ilkesel öneri durum.....	57
K4 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafları	58
Örnek alan 5: mevcut durum	58
Örnek alan 5: ilkesel öneri durum.....	58
Eğim ve basamaklar	62
Doğal alanlarda eğim	62
Yaya aksları ana düzenleme prensipleri	62
Yükseltilmiş kaldırımların iptali.....	62
Rampa Standartları.....	63
Dolgu alanlarında yaya aksları.....	63
Sert zemin düzenleme ilkeleri	64
Geçirimli malzeme kullanımı	64
Hemzemin kullanımlar.....	64
Bisiklet kullanım alanları	65
Bisiklet depolama alanları	65
Sınır elamanları genel ilkeleri	65
Aydınlatma genel ilkeleri	66
Aydınlatma genel ilkeleri	66
Gölgelendirme genel ilkeleri	67
Gölgelendirme örnek görseller.....	67
M1 alanlarında ticari eklenti örnek kesiti.....	68

M5 alanlarında ticari eklenti örnek kesiti	68
Sokaklarda ticari alan örnek kesiti	68
Kıyı işgaliyeleri genel ilkeleri.....	69
Ticari alanlar ile cephe oranları.....	69
Tezgâh alanları	69
Ticari eklenti boyutları	69
Açık alanların çok amaçlı kullanım ilkeleri	71
Kınalıada - yaya aksları kademelendirme önerisi.....	74
Burgazada - yaya aksları kademelendirme önerisi.....	75
Heybeliada- yaya aksları kademelendirme önerisi.....	76
Büyükkada - yaya aksları kademelendirme önerisi.....	77
Sedef Adası - yaya aksları kademelendirme önerisi	78
Özet yol tipolojileri.....	82
Adalar geneli yol kesitleri anahtar paftası.....	83
Çıkmaz sokaklar	85
Çift tarafında yapı olan merdivenli sokaklar.....	86
Çıkmaz ve merdivenli sokaklar	86
Tek tarafında yapı olan merdivenli sokaklar.....	87
Çift tarafında da yapı olmayan merdivenli sokaklar	87
Çift tarafında yapı olan tek şeritli İETT güzergahındaki sokaklar.....	88
Çift tarafında yapı olan çift şeritli İETT güzergahındaki sokaklar.....	88
Çift tarafında yapı olan İETT güzergahındaki sokaklar - Ortalama 7,5 m	88
Çift tarafında yapı olan İETT güzergahındaki sokaklar - Ortalama 9,5 m.....	89
Çift tarafında yapı olan İETT güzergahındaki sokaklar - Ortalama 11,5 m	89
Çift tarafında ticaret olan İETT güzergahındaki sokaklar - Ortalama 13,5 m	90
Bir tarafı yapı diğer tarafı açık alan veya kıyı olan İETT güzergahındaki sokaklar	90
Çift tarafında yapı olan sokaklar	91
Çift tarafında yapı olan sokaklar - Ortalama 7,5 m.....	91
Çift tarafında yapı olan sokaklar - Ortalama 9,5 m	91
Çift tarafında yapı olan sokaklar - Ortalama 11,5 m	92
Çift tarafında da ticaret olan sokaklar - Ortalama 13,5 m	92
Bir tarafında yapı diğer tarafında kıyı / meydan olan sokaklar.....	93
Bir tarafında yapı diğer tarafında açık alan olan düz veya eğimli yollar	94
İki tarafında da yapı olmayan düz veya eğimli yollar.....	94
Geçirimli yüzeyler önerisi taş döşeme ve katmanları	98
Geçirimli yüzeyler önerisi çim taşı döşemesi ve katmanları	98
Geçirimli yüzeyler önerisi sıkıştırılmış serbest malzeme kaplamaları ve katmanları.....	99
Geçirimli yüzeyler önerisi beton ve asfalt kaplama ve katmanları.....	100
Adalar'da yakın geçmişte gerçekleşen etkinlikler.....	103
Kamusal açık alanlarda kurulabilecek olan geçici mimari birimlerin tasarım ilkeleri	104

Mevcuttaki ortak kullanım potansiyeline sahip kamusal alanlar.....	110
Kınalıada Hrant Barsamyan Stadı	111
Heybeliada İlkokul-Ortaokul-Anadolu Lisesi.....	111
Burgazada Spor Tesisi	111
Heybeliada Hüseyin Rahmi Gürpınar	111
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	111
Büyükkada Mimar Mehmet Bölük Kültür ve Sanat Parkı.....	111
Büyükkada Pazar Alanı.....	111
Ticari işletme işgalیه örnekleri.....	113
Ticari alanlar - kıyı ilişkisi düzenleme ilkeleri.....	114
Ticari alanlar - kıyı ilişkisi düzenleme ilkeleri.....	115
Ticari alanlar - kıyı ilişkisi düzenleme ilkeleri.....	116
Ticari alanlar - sokak ilişkisi düzenleme ilkeleri	117
Mevcut durumda engelli erişimini zorlayan unsurlar.....	119
Kesintisiz yaya aksı önerisi.....	120
Bilgilendirme tabelalarına erişim	120
Ağaç altı ızgaralar ve erişim.....	120
Diğer ızgaralar ve erişim	120
Dezavantajlı kullanıcılara yönelik mobilya örnekleri.....	120
Merdiven asansörü örneği	121
Dezavantajlı kullanıcılara yönelik iyi / kötü uygulama örnekleri	121
Yaş gruplarına yönelik alanların ayrımı.....	121
Rampa tasarım ilkeleri	124
Rampa tasarım ilkeleri	124
Rampa tasarım ilkeleri	124
Mevcut merdivenli yol örnek fotoğrafları.....	127
Uygun / uygun olmayan merdiven örnekleri	128
Merdiven tasarım ilkeleri (boyutlar)	128
Merdiven tasarım ilkeleri (eklentiler).....	128
Çift tarafı açık alan olan merdiven	129
Bir tarafı açık alan bir tarafı yapı olan merdiven	129
Çift tarafı yapı olan merdiven	130
Çift tarafı yapı olan merdiven	130
Yol kenarı merdiven	130
Merdivenli sokaklar için temel prensipler	131
Ayıışığı Sokak - mevcut görünüm.....	131
Heybeliada - Ulubey Sokak eski görünüm	131
Merdivenli sokaklar için temel prensipler	131
Ayıışığı Sokak - rehber standartlarına göre öneri görünüm	131
Heybeliada - Ulubey Sokak güncel görünüm	131
Durak tasarım ilkeleri.....	134
Durak tasarım ilkeleri.....	134
Durak tasarım ilkeleri.....	134
Durak tasarım ilkeleri.....	134
Durak tasarım ilkeleri.....	135
Durak tasarım ilkeleri.....	135
Durak tasarım ilkeleri.....	135
Durakların değişimi ve şerit düzenleme.....	135

Öneri durak - yol ilişkisi.....	135
Öneri yeni duraklar ve yol en kesit düzenleme.....	135
Adalar genelinde spor alanı örnekleri.....	137
Spor alanlarında düzenleme ilkeleri.....	138
Çim spor saha kaplaması ve katmanları.....	139
Kil spor saha kaplaması ve katmanları.....	140
Geçirimli asfalt spor saha kaplaması ve katmanları.....	140
Geçirimli beton spor saha kaplaması ve katmanları.....	140
Spor sahaları çevresi için serbest malzeme kaplaması ve katmanları	141
Spor sahaları çevresi için zemin güçlendirici modül ile çim alan tesisi ve katmanları	141
Spor sahaları çevresi için zemin güçlendirici modül ile çakıl serimi ve katmanları	141
Mevcut durumda bisikletler ve kamusal alan ilişkisi	143
Öneri durumda bisikletler ve kamusal alan ilişkisi.....	145
Öneri bisiklet yolları rotası-Kınalıada.....	146
Öneri bisiklet yolları rotası-Burgazada.....	147
Öneri bisiklet yolları rotası-Heybeliada.....	148
Öneri bisiklet yolları rotası-Büyükada.....	149
Yeşil sistemler içindeki farklı bitkilendirme tipleri.....	154
Yeşil sistemler içindeki farklı bitkilendirme tipleri.....	155
M1 Bitki önerileri.....	156
M1 Bitki önerileri.....	157
M2 Bitki önerileri	158
M2 Bitki önerileri	159
M3 Bitki önerileri	160
M4 Bitki önerileri	161
M5 Bitki önerileri	162
M6 Bitki önerileri	164
M6 Bitki önerileri	165
Yol ağaçlandırması bitki örnekleri.....	166
Biyçeşitliliğe katkı sağlayacak tür örnekleri	169
İntensif yeşil alan bitki örnekleri.....	170
Ekstensif yeşil alan bitki örnekleri.....	171
Yağmur bahçesi bitki önerileri (littoral bölge).....	172
Yağmur bahçesi bitki önerileri (halopyte türler).....	173
Yağmur bahçesi bitki önerileri (karasal bölge).....	174
Doğal sit alanları ve bağlantıları.....	177
Doğal kıyı alanları ve bağlantıları	178
Üretim alanları.....	178
Mesire alanları kapasitesi	182
Adalar geneli mesire alanları kapasite diyagramı.....	183
Mesire alanları öneri plan şeması.....	184
Tabiat parkları kullanım programında önerilen mutlak kabuller.....	184
Mesire alanları kullanım programında önerilen tesis ve hizmetler listesi ve ilişki şeması	185
Mesire alanları kullanım programında önerilen rekreatif alanlar listesi ve ilişki şeması.....	186
Mesire alanları kullanım programında önerilen sosyal alanlar listesi ve ilişki şeması.....	187

Yeşil Bulvarlar: Özelleştirilmiş merdiven akslarındaki mavi yeşil koridorlar	191
Adalar yeşil örüntüsü için geliştirilen doğa temelli tasarım prensipleri	193
Kınalıada için doğa temelli çözümler.....	194
Burgazada için doğa temelli çözümler	195
Heybeliada için doğa temelli çözümler	196
Büyükada için doğa temelli çözümler	197
Sedef Adası için doğa temelli çözümler.....	198
Tabiat parkları kapasitesi	203
Tabiat parkları kapasite diyagramları	204
Tabiat parkları öneri plan şeması.....	205
Tabiat parkları kullanım programında önerilen tesis ve hizmetler ilişkiler şeması.....	207
Tabiat parkları kullanım programında önerilen rekreatif alanlar ilişkiler şeması	208
Tabiat parkları kullanım programında önerilen hassas alanlar ilişkiler şeması	209
Mevcut tarım alanları	213
Kentsel tarım şemaları	213
Kentsel tarım gridi.....	214
Kompost modülleri	215
Deniz üstü tarım alanları	215
Öneri yaz sebzerleri.....	216
Öneri kış sebzerleri	217
Öneri aromatik bitkiler	217
Kentsel tarımda önerilen bitki yatakları	218
2020 tarihinde Adalar Belediyesi tarafından toplanan atık miktarı ve çeşitleri	225
Adalar genelinde geri dönüşüm kutuları ve çöp konteynerleri	226
Kompost kutuları ve sistemi.....	227
"Döngüsel İnovasyon Merkezi" ve "Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi" için mekân önerileri	228
Atık dönüştürme senaryosu	229
Elektrik üreten döşeme uygulaması	231
Ekolojik koridorlar	233
Yapı cephelerine göre bitkilendirme	233
Yağmur bahçeleri ve biyolojik hendekler.....	234
Yağmur Suyu Toplama	235
Geçirimli Döşeme Malzemesi Kullanımı.....	235
Toprağa bağlı sarılıcılar	237
Yeşil duvarlar.....	237
Toprağa bağlı sarılıcılar için öneri bitkiler.....	238
Yeşil duvarlar için öneri bitkiler	238
Mevcut durumda afet konusunda engel teşkil edecek unsurlar	241
Afet durum senaryosu düzenleme ilkeleri	242
Afet senaryolarında kullanılabilecek örnek uygulamalar... ..	243
Tüm Adalar-acil toplanma alanları.....	244
Kıyı alanlarında doğa temelli tasarım önerisi diyagramları.....	250

Kıyı alanlarında doğa temelli tasarım önerisi diyagramları.....	251
Adalar kıyı tiplerine göre biyçeşitlilik arttırıcı doğa temelli öneriler: Kınalıada	252
Adalar kıyı tiplerine göre biyçeşitlilik arttırıcı doğa temelli öneriler: Kınalıada	253
Adalar kıyı tiplerine göre biyçeşitlilik arttırıcı doğa temelli öneriler: Burgazada	254
Adalar kıyı tiplerine göre biyçeşitlilik arttırıcı doğa temelli öneriler: Burgazada	255
Adalar kıyı tiplerine göre biyçeşitlilik arttırıcı doğa temelli öneriler: Büyükada	256
Adalar kıyı tiplerine göre biyçeşitlilik arttırıcı doğa temelli öneriler: Büyükada	257
Adalar kıyı tiplerine göre biyçeşitlilik arttırıcı doğa temelli öneriler: Heybeliada	258
Adalar kıyı tiplerine göre biyçeşitlilik arttırıcı doğa temelli öneriler: Sedef Adası.....	259
2021 yılı Şehir Hatları ve özel deniz işletmelerine ait yolcu sayıları	262
2021 yılı Temmuz ayı ortalama yolcu sayıları.....	262
2021 yılı aylara göre Şehir Hatları ve özel deniz işletmeleri geçiş sayıları.....	262
Kınalıada iskeleleri ve ardındaki kamusal açık alanlar	263
Burgazada iskeleleri ve ardındaki kamusal açık alanlar	264
Heybeliada iskeleleri ve ardındaki kamusal açık alanlar	265
Büyükada iskeleleri ve ardındaki kamusal açık alanlar	266
Kıyı alanları mekânsal prensip öneri diyagramları.....	273
Kınalıada öneri turizm rotası	278
Burgazada öneri turizm rotası	279
Heybeliada öneri turizm rotası	280
Büyükada öneri turizm rotası	281
Büyükada 26 ada 17 parsel / Örnek İlave Kat.....	284
Heybeliada 24 ada 15 parsel / Örnek Muhdes Ekleni.....	284
Büyükada 86 ada 18 parsel / Örnek İlave Kat	284
Heybeliada 48 ada 11 parsel / Örnek Uygun Malzeme – form doğrama	284
Heybeliada Fettah Sokak I / Uygun Cephe Kaplaması Örneği-Ahşap	285
Burgazada Sarnıç Sokak / Uygun Cephe Kaplaması Örneği.....	285
Uygun Cephe Kaplaması Örneği	285
Uygun Cephe Kaplaması Örneği - Tuğla	285
Uygun Cephe Kaplaması Örneği-Ahşap.....	285
Uygun Cephe Kaplaması Örneği-Ahşap.....	285
Büyükada 93 ada 8 parsel / uygun olmayan parçacıl kaplama örneği	286
Büyükada 248 ada 4 parsel / Uygun olmayan ahşap görünümlü PVC kaplama örneği.....	286
Büyükada 248 ada 5 parsel / Uygun olmayan parçacıl ve uygun olmayan kaplama malzemesi örneği.....	286

Uygun olmayan kaplama örneği - PVC kaplama + taş görünümlü PVC	286
Uygun olmayan kaplama örneği - cam + alüminyum profil.....	286
Uygun olmayan kaplama örneği - kompozit cephe kaplama	286
Uygun olmayan kaplama örneği - PVC kaplama	286
Uygun olmayan kaplama örneği - btb mozaik kaplama..	286
Uygun olmayan kaplama örneği - kompozit cephe kaplama	286
Heybeliada 25 ada 7 parsel / Örnek Uygunsuz cephe eklentileri – kablo-anten-tente	288
Klima yerleştirme ilkeleri	288
Heybeliada 30 ada 5 parsel / Örnek Uygunsuz cephe eklentileri – kablo-anten.....	288
Burgazada 45 ada 7 parsel / Örnek Uygunsuz cephe eklentileri – klima	288
Cephelerde Kablo-Klima vb. elemanların gizlenmesi için önerilen örnek uygulamalar.....	289
Uygun olmayan zemin kat tabela örneği	290
Uygun olmayan zemin kat tabela örneği.....	290
Uygun olmayan zemin kat tabela örneği.....	290
Uygun olmayan üst kat tabela örneği.....	290
Örnek Tabela Uygulaması.....	290
Örnek Tabela Uygulaması.....	290
Uyumsuz renk ile öne çıkarılmış vitrin örneği	291
Uyumsuz malzeme kullanılmış vitrin	291
Bina izine yaslanmış vitrin örneği	291
Uygun olan / uygun olmayan vitrin formları.....	293
Gölgelikler için renk seçimleri	294
Tente form alternatifleri	294
Farklı eğitim gruplarına göre yeni yapı-parcel ilişkisi.....	299
Karakter Bölgeleme Çalışması.....	301
Büyükada - Karakter Bölgeleme Çalışmasına Göre Ortaya Çıkan Cephe Dolu-Boş Tipoloji Çalışması	302
Heybeliada - Karakter Bölgeleme Çalışmasına Göre Ortaya Çıkan Cephe Dolu-Boş Tipoloji Çalışması	303
Burgazada - Karakter Bölgeleme Çalışmasına Göre Ortaya Çıkan Cephe Dolu-Boş Tipoloji Çalışması	304
Kınalıada - Karakter Bölgeleme Çalışmasına Göre Ortaya Çıkan Cephe Dolu-Boş Tipoloji Çalışması	305
Büyükada / Giyotin / Ahşap Söveli / Tek Parça / Korkuluklu	307
Büyükada / Giyotin / Söveli /Beton Söve / Çift Parça	307
Büyükada / Giyotin / Sövesiz / Tek parça	307
Büyükada / Giyotin / Sövesiz / Üç Parça	307
Büyükada / Çift Kanatlı /Beton Söveli	308
Büyükada / Çift Kanatlı / 2 sabit kanatlı / Ortadan / Beton Söveli	308
Büyükada / Çift Kanatlı / Sövesiz / Kemerli / Korkuluklu	308
Büyükada / Çift kanatlı / Beton Söveli	308
Büyükada / Yarım Çift Kanat / Beton Söveli	308

Burgazada / Giyotin / Üç Parça / Kemerli / Sövesiz	308
Burgazada / Giyotin / Ahşap Söveli / Tek parça	308
Heybeliada / Giyotin / Ahşap Söveli / Tek Parça	308
Heybeliada / Giyotin / Ahşap Söveli / Tek Parça	308
Heybeli / Yarım Çift Kanatlı / Ahşap Söveli.....	309
Heybeli / Çift Kanatlı / Sövesiz / Korkuluklu	309
Kınalıada / Tek Kanatlı / Ahşap Söveli.....	309
Büyükada / 2 Tablalı / Tepe pencereci	309
/ Dolu / Çift Kanatlı / Ahşap	309
Büyükada / Tepe pencereci / Dolu / Çift Kanatlı / Demir	309
Büyükada / Tepe pencereci / Dolu	310
/ Çift Kanatlı / Demir / Basık Kemerli	310
Büyükada / 3 Tablalı / Tepe pencereci	310
/ Dolu / Çift Kanatlı / Kemerli	310
Heybeliada / Çift Kanatlı / 3 Tablalı / 1/3 Cam / Ahşap / Tepe Penceresiz	310
Heybeliada / Tepe Penceresi / Tek kanatlı	310
/ Ahşap / 1/2 cam	310
Heybeliada / 3 tablalı / Tepe Pencereci / Ahşap / Tek Kanatlı	310
Burgazada / Tek Kanat / 1/3camlı / Ahşap.....	310
Büyükada / Açık Çıkma / Ahşap Korkuluk	311
Büyükada / Açık Çıkma / Demir Korkuluk / Demir payandalı	311
Büyükada / Açık Çıkma / Demir Korkuluk / Beton Payanda	311
Büyükada Kapalı Çıkma / 2 Pencere / Dikdörtgen Plan / Demir Payandalı.....	311
Büyükada Kapalı Çıkma / 1 Pencere / Çokgen Plan / Demir Payandalı	311
Büyükada / Yarı Açık Çıkma / Ahşap Korkuluk / demir payandalı	311
Büyükada Kapalı Çıkma / 1 Pencere	312
/ Dikdörtgen Plan / Üçgen Alın	312
Büyükada Kapalı Çıkma / 2 Pencere	312
/ Dikdörtgen Plan / Demir Payandalı	312
Heybeliada Kapalı Çıkma / 3 Pencere	312
/ Dikdörtgen Plan / Demir Payandalı	312
Renk kartelası	317
Kınalıada Özel Proje Alanları - Aksları.....	320
Kınalıada Özel Proje Alanları - Aksları.....	321
Kınalıada iskelesi karşısında kalan açık alan ve ticari kullanımlar	321
Alsancak Caddesi tarafında devam eden sahil bandı ve ticari kullanımlar	321
Alsancak Caddesi tarafından bir görünüm	321
Kınalı Çarşı Caddesi tarafından bir görünüm, ticari kullanımlar ve işgaliyeler	321
Burgazada Özel Proje Alanları - Aksları	322
Burgazada Özel Proje Alanları - Aksları	323
Gezinti Yolu Caddesi tarafından bir görünüm	323

İskele alanından sonra adaya inenleri karşılayan meydan alanı.....	323
Yalı Caddesi tarafından bir görünüm.....	323
İskele önündeki açık alan.....	323
Heybeliada Özel Proje Alanları - Aksları	324
Heybeliada Özel Proje Alanları - Aksları	325
İskele meydanı ve ticari kullanımlar.....	325
Ayyıldız Caddesi tarafından bir görüntü	325
İskeleden mahalle içine giden bağlantı	325
Ayyıldız Caddesi tarafından bir görüntü	325
Büyükada Özel Proje Alanları - Aksları	326
Büyükada Özel Proje Alanları - Aksları	327
İskele meydanı ve ticari kullanımlar.....	327
Eski fayton meydanı.....	327
Sahil ile bağlantıyı kesen ticari işletmeler	327
Saat Kulesi önünden bir görünüm	327
Özel Proje Alanları - Aksları / Anahtar Pafta.....	329
Özel akslar genel düzenleme ilkeleri - Mevcut durum üzerinden açıklama diyagramı	330
Ticari birimlerin bina önlerine alınması	330
Özel akslar genel düzenleme ilkeleri - Mevcut durum üzerinden açıklama diyagramı	331
Mevcut ağaç zeminlerinin yeşil alana dönüşümü.....	331
Özel aksla genel düzenleme ilkeleri - Mevcut durum üzerinden açıklama diyagramı	332
Mevcut ağaç zeminlerinin yeşil alana dönüşümü.....	332
Özel aksla genel düzenleme ilkeleri - Mevcut durum üzerinden açıklama diyagramı	333
İnsan ölçeğinde yönlendirici levhalar	333
Adalar'da yer alan mevcut aydınlatma elemanları	340
Aydınlatma direk seçim ilkeleri diyagramı	343
A1 tip aydınlatma elemanlarının yerleştirme mesafeleri... ..	345
Mevcut oturma birimlerinden örnekler	349
Mevcut rögar kapaklarından örnekler.....	355
Rögar kapakları konusunda dünya örnekleri	356
Rögar kapakları konusunda dünya örnekleri	357
Rögar kapakları konusunda dünya örnekleri	358
İstinat duvarı formu	362
İstinat duvarı ilkesel kesiti.....	362
Birden fazla istinat duvarı - ilkesel kesit.....	362
İstinat duvarı - harpuşta kullanımı	362
Bahçe duvarı formu.....	363
Bahçe duvarı boyutları.....	363
Uygun olan / olmayan korkuluk formları	364
Duvar üstü korkuluk boyutları.....	364
Zemin üstü korkuluk boyutları	364
Uygun Bahçe Korkuluk Örnekleri.....	365
Kapı formu.....	366
Uygun olan / olmayan kapı formları	366
Kapı boyutları.....	366
Merdiven korkuluğu uygun olan / olmayan formlar.....	366
Merdiven korkuluğu boyutları	367

<i>Merdiven asansörü örneği</i>	<i>367</i>
<i>Kıyılarda Sınır Elemanı Kullanılmayacaktır.....</i>	<i>367</i>
<i>Öneri arı, kuş ve kelebek evleri</i>	<i>370</i>
<i>Orman içi ve kent dokusu içindeki öneri böcek otelleri.....</i>	<i>371</i>
<i>Kent dokusu içindeki öneri böcek otelleri.....</i>	<i>372</i>
<i>Adalar kentsel alanları için geliştirilen öneri köpek yuvaları.....</i>	<i>376</i>
<i>Adalar kentsel alanları için geliştirilen öneri kedi evleri.....</i>	<i>377</i>
<i>Adalar ilçesi haftalık semt pazar sayısı dağılımı.....</i>	<i>382</i>
<i>Adalar ilçesi haftalık semt pazarı konumları.....</i>	<i>382</i>
<i>Mevcut pazar alanı üst örtüsü uygulamaları</i>	<i>383</i>
<i>Öneri satış birimi üst örtüsü uygulamaları.....</i>	<i>384</i>
<i>Öneri satış birimi üst örtüsü uygulamaları.....</i>	<i>384</i>
<i>Öneri satış birimi üst örtüsü uygulamaları.....</i>	<i>384</i>
<i>Öneri pazar alanı üst örtüsü uygulamaları.....</i>	<i>385</i>
<i>Öneri pazar alanı üst örtüsü uygulamaları.....</i>	<i>385</i>
<i>Anıt ve sivil mimarlık örnekleri için önerilen bilgilendirme tabelası detayları ve yerleşim önerisi</i>	<i>389</i>
<i>Anıt ve sivil mimarlık örnekleri için önerilen bilgilendirme tabelası detayları ve yerleşim önerisi</i>	<i>390</i>
<i>Ekoloji konusunda bilgilendirici tabela uygulamaları</i>	<i>394</i>
<i>Ekoloji konusunda uyarıcı tabela uygulamaları</i>	<i>395</i>
<i>Mevcut yönlendirme sistemleri</i>	<i>398</i>
<i>Uyarıcı - bilgilendirici tabela uygulama örnekleri</i>	<i>400</i>
<i>Uyarıcı - bilgilendirici tabela uygulama örnekleri</i>	<i>401</i>

0 - GİRİŞ "ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİ"

Büyükada - Heybeliada - Burgazada - Kınalıada ve Sedef Adası olmak üzere beş adayı kapsayan alanda gerçekleştirilen, "Ekoloji Eksenli Kentsel Tasarım Rehberi" çalışmasıdır.

Toplamda

■ Kitap I-Analitik Çalışmalar ve Sentez

■ Kitap II-Kentsel Tasarım Rehberi Model ve İçerik

olmak üzere 2 ciltten oluşan Adalar Kentsel Tasarım Rehberi: "1/1000 Ölçekli Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı" ile bir bütündür.

Yürütülen çalışmalarda 1.ciltte; analiz süreci aktarılmış, karakter bölgeleme çalışması ve sentez çalışması ortaya konmuştur.

Bu çalışmaların yöntem bilgileri ilgili yöntem başlığı altında açıklanmıştır. Sentez çalışması ile ortaya çıkan "karakter bölgeleme" sonucunda 4 (dört) farklı ölçek dizgesine erişilmiştir. Bu ölçekler:

■ 5 Ada geneli

■ Ada ölçeği

■ Alt bölge (karakter bölge) ölçeği

■ Noktasal ölçek

şeklinde sınıflandırılmıştır.

İlerleyen safhalarda rehberin 2.cildinde ise, rehberin model oluşturma – öneri ve içerik oluşturma bölümleri kapsamında; irdelenen analiz başlıklarındaki problemlere yukarıda belirtilen ölçek dizgesi içerisinde ve konu başlıkları sınıflaması ile çözüm aranmıştır.

1 - ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİNİN HAZIRLANMA GEREKÇESİ

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin hazırlanma gerekçesi incelendiğinde; öncelikli olarak uzun yıllardır Adalar'da yaşanan plansızlık sürecinin bir çözüme kavuşturulması amacının ortaya çıktığı görülmektedir. Adalar Kentsel Tasarım Rehberi;

■ 2022 yılı içerisinde tamamlanan "1/5000 Ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı" / Katılımcı yöntemlerle ortaya konan "Adalar Strateji Belgesi" ve "1/1000 Ölçekli Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı" arasında bir eşgüdüm sağlamak,

■ Ölçekler arası kararların tutarlılıklarını ve devamlılıklarını sağlamak,

■ Plan tekniklerinin ve plan notu tariflerinin çözümlülüklerinin yetmediği konularda strateji ve kuralları geliştirilmek

■ Adalar yaşamındaki mekansal organizasyonu sağlamak,

■ Yapılacak ve yapılmakta olan tüm uygulama – proje – yarışma vb. unsurlar için genel bir çerçeve oluşturmak ve yol gösterici olmak,

■ Sadece mekansal değil, ortak akılla belirlenen kararlar ve regülasyonlar ile bir yaşam rehberi niteliğinde olmak,

amaçları ile ortaya konmuştur.

Hazırlanan "Adalar Kentsel Tasarım Rehberi" Adalar'da yer alan tescilli yapılar hakkında, hiçbir ölçekte ve detayda öneride bulunmamaktadır. Tescilli yapılarda "Koruma Bölge Kurulu" nun uygun göreceği projeler doğrultusunda uygulama yapılması gerekmektedir.

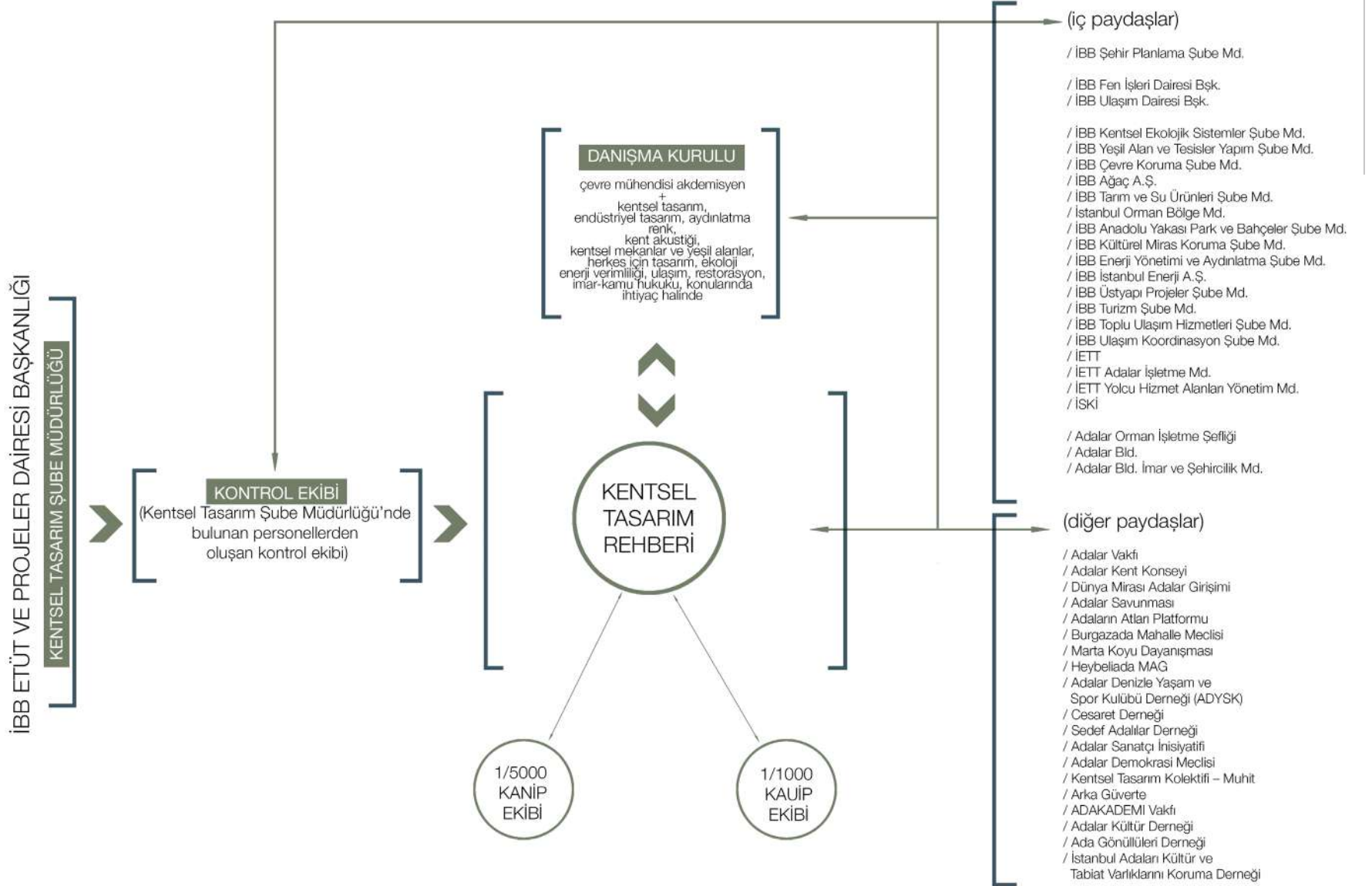
2 - REHBERİN YÖNETİM VE İLETİŞİM ŞEMASI

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi yönetim ve iletişim şeması incelendiğinde, gerekçe kısmında vurgulanan eşgüdüm kelimesi özelinde "Kentsel Tasarım Rehberi"nin pozisyonu daha net olarak anlaşılacaktır.

■ Yönetim şeması olarak rehber; İBB Etüt Projeler Dairesi Başkanlığı, Kentsel Tasarım Şube Müdürlüğü işleri kapsamında; İBB'nin ilgili iç birimlerinden oluşan paydaşlar ve Adalar'da faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile iletişim halinde olan,

■ "1/5000 Ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı" ekibi olan İBB Şehir Planlama Şube Müdürlüğü ve "1/1000 Ölçekli Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı" müellifini görevlendiren Adalar Belediyesi ile karşılıklı eşgüdüm içerisinde olan bir pozisyonda yer almaktadır.

■ Konusunda Uzman akademisyenlerden oluşan danışma kurulu da Adalar Kentsel Tasarım Rehberi sürecinde yer almıştır.

3 - REHBERİN TASARLANMA SÜRECİ

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin Tasarlanması Süreci temelde 7 aşamadan oluşmaktadır.

3.1. Tanışma ve Vizyon Belirleme

Bu aşamada önceki bölümde belirtilen İBB İlgili birimleri, Adalar'da faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu yetkilileri ve Adalar'da yaşayan vatandaşların katılımı ile bir "Tanışma ve Vizyon Belirleme" toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda sürecin nasıl ilerleyeceği, rehberin önemsendiği hususlar ve çözümlere giden yollar katılımcılara aktarılmış ve görüşleri alınmıştır. Benzer toplantılar süreç boyunca devam etmiş ve çalışmanın sonuç ürünleri de 7 aşamanın tamamlanmasından sonra, benzer bir toplantı ile aynı paydaşlara aktarılmış, görüşler ve öneriler ile kentsel tasarım rehberi son halini almıştır.

3.2. Veri Yönetimi

Çalışmanın bu aşamasında Adalar hakkındaki tüm veriler toplanarak bir veri havuzu oluşturulmuştur ve kategorize edilerek bu verilerden nasıl faydalanılacağı kurgulanmıştır. Buna göre 7 farklı tipte veri alt havuzu oluşturulmuştur.

1. Kurum görüşleri: Tüm resmi kurumlardan toplanan, Adalar'da devam eden projeler, idarelerin tasarrufları, talep-istek ve görüşleri toplanmıştır.

2."1/5000 Ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı" hazırlanması sırasında üretilen tüm şehircilik analizleri ve GIS veri tabanları

3. Adalar hakkında yazılmış literatür ve benzeşen dünya örnekleri

4. Tanışma ve Vizyon toplantısında belirtilen istek-talep ve Adalar'a ilişkin vizyon beklentileri.

5. Sivil Toplum Kuruluşlarının bugüne kadar gerçekleştirdiği çalışmalardan elde edilen bilgi-belge-proje ve öneriler

6. Saha Çalışmaları: Bu kapsamda Adalar genelindeki tüm kentsel sit alanların sınırları içerisinde kalan yollar baz alınarak, 80 km'lik toplam aks uzunluğu boyunca yersel lazer tarama cihazları yardımıyla 3D nokta bulutu verisi oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra drone uçuşları yardımıyla Adalar'ın 3D mesh modeli çıkarılmıştır. Çalışma ekipleri ayrıca önem arz eden noktalarda genel-özel alan gezileri ile fotoğraflama ve tespit çalışmaları gerçekleştirmiştir.

7. İBB bünyesinde farklı birimlerde çalışılmış, çalışılmakta olan proje süreçleri süperpoze anlayışı içerisinde değerlendirilmiştir, sorun tespitlerinden ve çözüm yaklaşımlarından faydalanılmıştır.

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / veri seti kategorizasyonu

3.3. Araştırma – Raporlama Çalışması

“Kentsel Tasarım Rehberleri” gelişme sürecinin kontrol etme eylemi olup, tasarım kontrolleri ile birlikte kentsel mekanla buluşmakta, aktörler arası işbirliğini koordine etmektedir. Adalar Kentsel Tasarım Rehberi belirli bir alana ya da bölgeye özgü hazırlanan kentsel tasarım rehberleri kapsamına girmektedir. Kentsel tasarım rehberi kavramı ulusal ve uluslararası literatürden etraflıca incelenmiş, Adalar Kentsel Tasarım Rehberi ile ortak yönere sahip olabilecek dünya örnekleri derlenmiş, rehberin yasal çerçevede nasıl konumlanacağı aktarılmış, Adalar hakkında araştırmalar ve kapsamlı veri toplamaları gerçekleştirilmiştir.

- Tasarımı yönlendirecek verilerin yerleşmenin veya mekanın gelişimi için üretilen fikirlerin bir parçası olarak hazırlanmasına
- Konunun ve yerin özgünlüğü de dikkate alınarak net, okunaklı ve yenilikçi bir yöntemle ifade edilmesine
- Veriler, karar oluşumuna katkıda bulunmak isteyen herkesin kullanabileceği, anlayabileceği sadelikte, kafa karışıklığı yaratmayacak şekilde mümkün olduğunca net ve akılda kalıcı bir şekilde sunulmasına
- Kentsel tasarım rehberini elde etmeyi ve uygulamayı amaçlayan idare/yerel yönetim ile uygulama yapacak müellifler açısından da yol göstermesine

yönelik ilkesel kararlar araştırma-raporlama çalışmasında belirlenmiştir.

3.4. Analiz Süreci

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi Sürecinin en temel bileşeni olan analiz aşamasında “Adalar Strateji Belgesi”nde yer alan konu kategorizasyonuna sadık kalınması koşulu ile 8 ana başlıkta tematik analizler gerçekleştirilmiştir. Bu tematik analizler öncesinde 5 ada genelinde hazırlık analizleri de yapılmıştır.

Analiz çalışmalarının ana kurgusu aşağıdaki gibi gerçekleştirilmiştir:

Hazırlık Analizleri

- A-HAZ-01: Konum-Üst Ölçek ve Yakın Çevre Analizi
- A-HAZ-02: Ekoloji ve Biyoçeşitlilik Özellikler Ekseninde Adalar’ın Özelliklerinin Genel Değerlendirilmesi
- A-HAZ-03: Tarihsel Süreç Ekseninde Adalar’ın Özelliklerinin Genel Değerlendirilmesi
- A-HAZ-04: İdari Sınırlar Analizi
- A-HAZ-05: Sınırlar ve Eşikler Analizi (Fiziki-Hukuki Sınırlar Bir Arada)
- A-HAZ-06: Arazi Kullanım Çalışması - Adalar’ın Genel Görünümü
- A-HAZ-07: Mülkiyet Analizi
- A-HAZ-08: Parsel Büyüklüğü Analizi
- A-HAZ-09: Kat Adetleri Analizi
- A-HAZ-10: Dolu Boş Analizi
- A-HAZ-11: Yoğunluk - Dolu Boş Analizi
- A-HAZ-12: Eş Yükselti Analiz Çalışması
- A-HAZ-13: Arazi Eğim Analizi
- A-HAZ-14: Sokak Doku Analizleri

Yeşil Sistemler ve Ekoloji

- A-EKO-1: Hava-Deniz ve Gürültü Kirliliği Yaratacak Unsurlar
- A-EKO-2: Doğal ve Biyokültürel Peyzaj Ögeleri
- A-EKO-3: Adalar’ın Biyoçeşitliliğine İlişkin Genel Tespit ve Analiz Çalışmaları
- A-EKO-4: Kıyı Kenar Çizgisi Kara ve Deniz Tarafındaki Uyumsuz Düzenlemeler
- A-EKO-5: Ormanlarda Mesire Amaçlı Tahsis Edilen Alanlardaki Mevcut Kullanım Biçimleri
- A-EKO-6: Doğal Sit Alanında Kalan Ancak Orman Dışı Alanlardaki Kullanım Biçimleri
- A-EKO-7: Yeşil Alanlar Örüntüsü
- A-EKO-8: Kültürel Peyzaj Alanları
- A-EKO-9: Dolgu Alanları Analizi

Koruma ve Kültürel Miras

- A-KOR-1: Kimlik Ögeleri
- A-KOR-2: Kentsel Bellek
- A-KOR-3: Anıt ve Sivil Mimarlık Örnekleri – Uygunsuz Müdahaleler
- A-KOR-4: Anıt Ağaçlar
- A-KOR-5: Afet Riski Altındaki Kültürel Miras Ögeleri
- A-KOR-6: Cephe Tipoloji Çalışması
- A-KOR-7: Somut Olmayan Kültürel Miras İzlerinin Mekansal İzlerinin Sürülmesi Sokak Silüetleri
- A-KOR-8: Adalar Genelinde Mevcut Sokak Silüetlerinin Çıkarılması
- A-KOR-9: Tüm Adalar’da Drone ile Mesh Model Ortaya Çıkarılması

Yaşanabilir Kentsel Çevre

- A-KÇ-1: Kamusalılık
- A-KÇ-2: Kamusal Mekanlar Örüntüsünün Analizi / Aktif-Pasif Mekanlar-Oturma Dinlenmeye Uyumlu Arayüzler
- A-KÇ-3: Algı Analizi / Geçirgenlik-Kapalılık-Su İlişkisi-Sınır Elemanları-Görüş Açıkları-İnsan Ölçeği
- A-KÇ-4: Kentsel İmaj Analizi
- A-KÇ-5: Kamusal Donatı Alanları
- A-KÇ-6: Kıyı Kullanım Biçimleri

Sürdürülebilir Ulaşım ve Altyapı

- A-UA-1: Yol Kademelenme Analizi
- A-UA-2: Yol Karakter Tipoloji Haritası
- A-UA-3: Yol Kademelenme-Karakter-Arazi Eğimi Çakıştırması ve Sentezlenmesi
- A-UA-4: Yürünebilirlik Değerlendirmesi-Yaya Sürekliliği Analizi
- A-UA-5: Yaya Odak Noktaları ve Dağılım Rotaları-Mevcut Hareketin Değerlendirilmesi
- A-UA-6: Mevcut Sokak Kesitleri
- A-UA-7: Yaya Alanlarında Engeller Analizi
- A-UA-8: Bisiklet Kullanımı İçin Gereklilikler Analizi
- A-UA-9: Ulaşım ile İlgili Şarj İstasyonları-Duraklar-Levhalar-Tabelalar-Yol Şerit vb. tüm Ulaşım Unsurlarının Örneklem ile Tespitleri

Turizm

- A-TU-1: Kültür – İnanç Noktaları – Kamusal Sanat Öğeleri Tespit Analizleri
- A-TU-2: Adalar Turizm Destinasyonları ve Ziyaretçi Profili Yönetimi
- A-TU-3: Orman ve Doğal Sit ve Kıyı Alanlarında Potansiyel Durum Baskısı Yaratan Unsurlar Analizi
- A-TU-4: Turizme Yönelik Mevcut Bilgilendirme Sistemlerinin Değerlendirilmesi ve Analizi
- A-TU-5: Turizme Destek Olan Yan Fonksiyonların (Kreatif endüstriler, atölyeler vs.) Gibi Unsurlara Gereksinimin Değerlendirmesi Ve Mekansal Gereksinimlerinin Ortaya Konması

Kentsel Yaşam

- A-KY-1: Kentsel Yaşam Alışkanlıkları ve Kullanıcı Profilleri
- A-KY-2: Sosyal ve Kültürel Yaşama Ev Sahipliği Yapabilecek Alanların Tespiti ve Nitelik
- A-KY-3: Spor Aktivitelerine Ev Sahipliği Yapabilecek Alanların Tespiti ve Nitelik Değerlendirmesi
- A-KY-4: Sokak Hayvanları ve Adada Kalan Atlar İçin Mevcutta Yer Alan Mekânsal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi

Afet ve Krizler

- A-AFT-1: Yerleşime Uygunluk
- A-AFT-2: Afet Durum Senaryolarına Hazırlık Durumu Analizi – Dayanıklılığı Artıracak Mekânsal Önlemlerin Tespiti

Yerel Ekonomi

- A-EKN-1: Kentsel Tarım için Uygun Olabilecek Alanların Tespit ve Analizler İfadesindeki Alanlar, Meclise İletilen "1/5000 Ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı" ile Birlikte Tespit Edilmiş ve Plana İşlenmiş Durumdadır. Bu Alanların Mekânsal Düzenlemelerine İlişkin Ana Gereksinimlerin Analiz Edilmesi
- A-EKN-2: Balıkçı Barınaklarının ve Sahip Oldukları Mekânsal Niteliklerin Analiz Edilmesi

3.5. Sentez ve Karakter Bölgeleme

Analiz çalışmaları sonucunda 3 farklı eksenle sentez çalışmaları gerçekleştirilmiştir ve ortaya çıkan sentez çalışmasından hareketle Adalar farklı karakter bölgelere ayrıştırılmıştır.

Yeşil Sistemler ve Ekoloji Sentezinde;

- Mutlak korunacak alanlar,
- Rehabilite edilecek alanlar,
- Yeşil alan örüntüsü için bağlantı senaryoları, bir arada değerlendirilmiştir.

Ulaşım Sentezinde;

Adalar'da yer alan tüm yolların oluşturduğu yol ağı; belirli kategorizasyonlara tabii tutulmak suretiyle detaylı ve ana gruplamalar halinde ayrıştırılmıştır. Bu unsurlar:

- Yolun nerede konumlandığı
- Çevresindeki cephenin / açık alanın niteliği
- Genişliği
- Ticaret fonksiyonu ile ilişkisi
- Eğitim durumu
- Merdiven ya da çıkmaz sokak oluşu
- Toplu taşıma güzergâhı olup olmaması olarak sıralanmıştır.

Bütünleşik Sentez Çalışmasında;

Adalar'da yer alan fonksiyon alanları, sınır teşkil eden unsurlar ve noktasal veriler üst üste çakıştırılarak bütünleşik bir sentez çalışması elde edilmiştir.

Gerçekleştirilen çok katmanlı sentez çalışmalarından hareketle alanın güçlü-zayıf yönlerini, sahip olduğu fırsat ve tehditlerin ortaya konduğu bir GZFT analizi gerçekleştirilmiştir.

Sentez çalışması sonunda ise GZFT unsurları da birlikte değerlendirilerek bir karakter bölgeleme çalışması gerçekleştirilmiştir. Sorunları / Potansiyelleri ve Doku özellikleri birbirine benzeyen alanlar ortaya çıkarılmıştır.

3.6. Model ve İçerik Oluşturma

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi kapsamında geliştirilen önerilerin temelini oluşturan bu bölüm, Adalar Strateji Belgesi ile ortaya konan strateji ve eylemleri temel alan, 5 ada genelinde, ada bazlı, karakter bölgelere özel ve noktasal ölçekte önerilerin ve kuralların geliştirildiği bölümdür. Ölçeklerine ve detaylarına göre geliştirilen öneriler:

- Genel Prensipleri belirleyen
- Tip Öneriler geliştiren
- Noktasal/Mekânsal çözümleri örnek olarak çözümleyen
- Örnek Uygulamaları inceleyerek Katalog çözümler getiren

biçimlerde gerçekleştirilmiştir.

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi çalışmalarında Adalar katılımcı planlama çalışmaları süresince gerçekleştirilen saha ve karar oluşturma etkinliklerinin ve koruma amaçlı nazım imar planı çalışmalarından elde edilen tüm verilerin önemli bir girdi oluşturduğu strateji belgesi temel alınmış ve bu kapsamda tema bazlı "strateji ve eylem alanları" netleştirilmiştir. "Strateji ve Eylem" adımlarının kolay ve anlaşılır bir biçimde takip edilebilirliğini sağlamak amacıyla genelden özele doğru sürdürülen belli bir sistematik kurgulanmıştır. Bu süreçte elde edilen veriler bir beklentiler havuzunda toplanmıştır ve kentsel tasarım rehberinin hedef-ilke ve stratejilerinin ortaya çıkmasına yardımcı olmuştur.

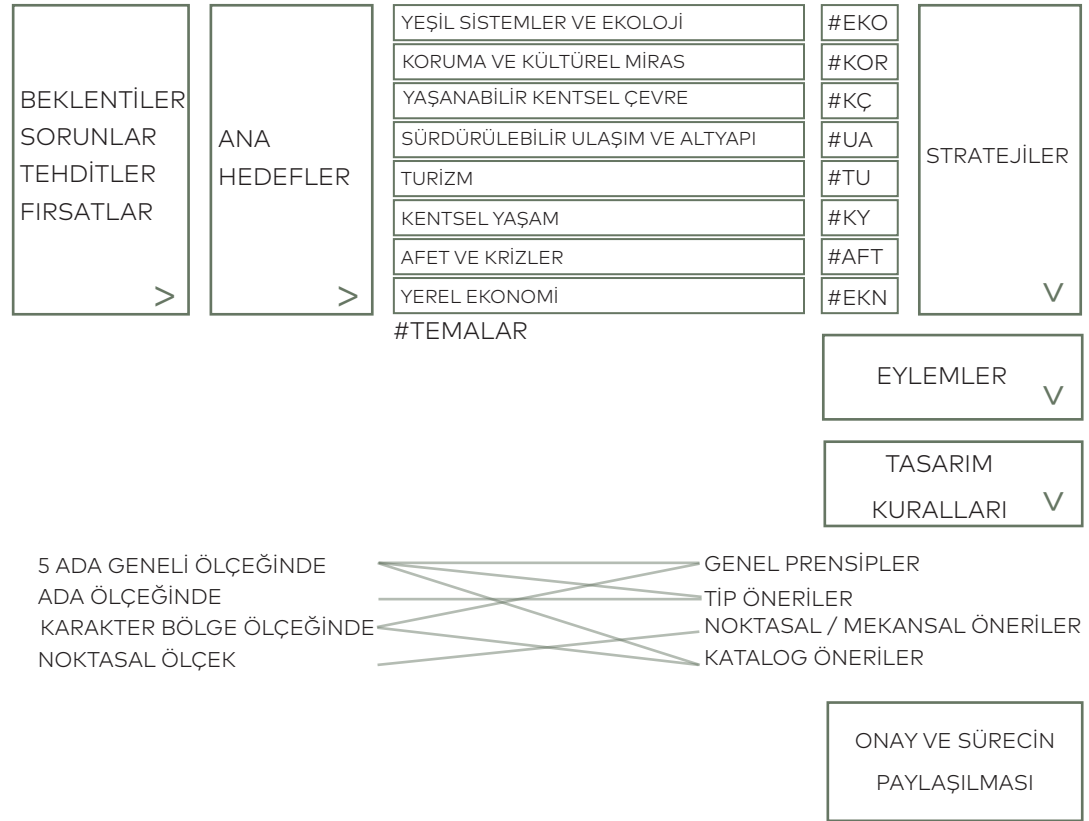
Adalar ekosistem yaklaşımı ve bu yaklaşıma bağlı ilkeler rehberliğinde, birbiriyle bütünleşen ve iç içe geçen 8 Ana Tema ve bu temalar çerçevesindeki önerilerin #Etiket yardımıyla eşgüdümü ve devamlılığı sağlanmıştır.

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi analiz sürecinden gelen 8 ana tema ekseninde tespit ettiği sorunları,

- 6 mekânsal strateji öneri ile çözmeyi hedeflemektedir.
- 6 stratejiye ait toplam 37 eylem bulunmaktadır,
- Bu eylemler toplamda 49 kentsel tasarım rehberi konusu ile sonuca ulaşmıştır.

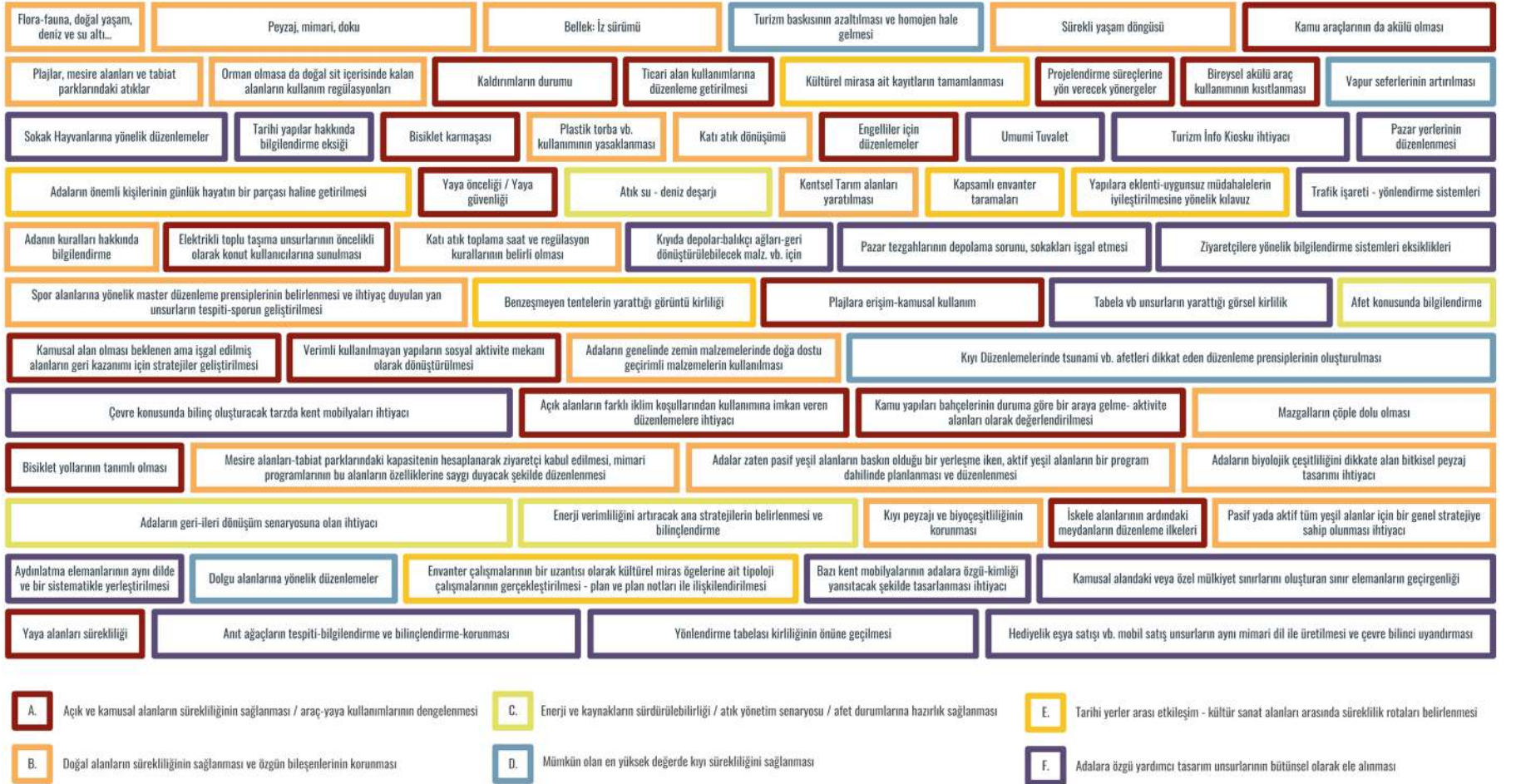
Strateji – eylemler ve konular ile ilgili kısa açıklamalar ve buna bağlı önerilerin detaylı açıklamaları, dikkat edilmesi gereken konular, uygulama örnekleri, dikkat edilmesi gereken kriterler, tasarım önerileri vb. konular yer almaktadır. Açıklamalar; şematik gösterimler, fotoğraflar, şekiller ve çeşitli grafik gösterimler ile desteklenmektedir.

Stratejiler ve öneriler için, kapsam ve içeriklerini sınıflandırabilmek, anahtar kelimeler aracılığıyla kolayca sorgulama yapabilmek ve aynı konunun farklı temalarda ne şekilde ele alındığını anlamak amacıyla #Etiket şeklinde kısaltmalar kullanılmıştır. Bu kapsamda üretilen konular dünya ve Türkiye standartlarına dayandırılmıştır.

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / içerik akış şeması

Adalar'da çalışma sürdüren kişi ve sivil toplum kuruluşlarının bugüne kadar ürettikleri çalışmaların raporlarından hareketle ve Adalar Kentsel Tasarım Rehberi analiz süreçlerinden gelen veriler ışığında "beklentiler havuzu" oluşturulmuş ve rehberin stratejik yaklaşımında yer alan sınıflamaya göre ayrıştırılmıştır.

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / beklentiler havuzu

3.7. Rehberin Yazımı – Koruma Kurulu Onayı – Basım Yayın ve Tanıtımı

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi kapsamında yapılan tüm çalışmalar tamamlandığında onay süreci için Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul 5 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna iletilmiştir. Kurulun 11.08.2023 tarih ve 11159 sayılı karar ile İstanbul ili, Adalar ilçesi, kentsel, arkeolojik ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgesine ilişkin Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin revize edilmesine, hazırlık sürecinde imar planlarının kesinleşmesi durumunda imar planı notlarıyla uyumu da gözetilerek hazırlanacak kentsel tasarım rehberinin Kurula iletilmesine karar verilmiştir. İstenen revizyonlar yapılarak kurula gönderilmiştir. Kurul tarafından dosya incelenmiş, gerekli görüşmeler yapılmıştır.

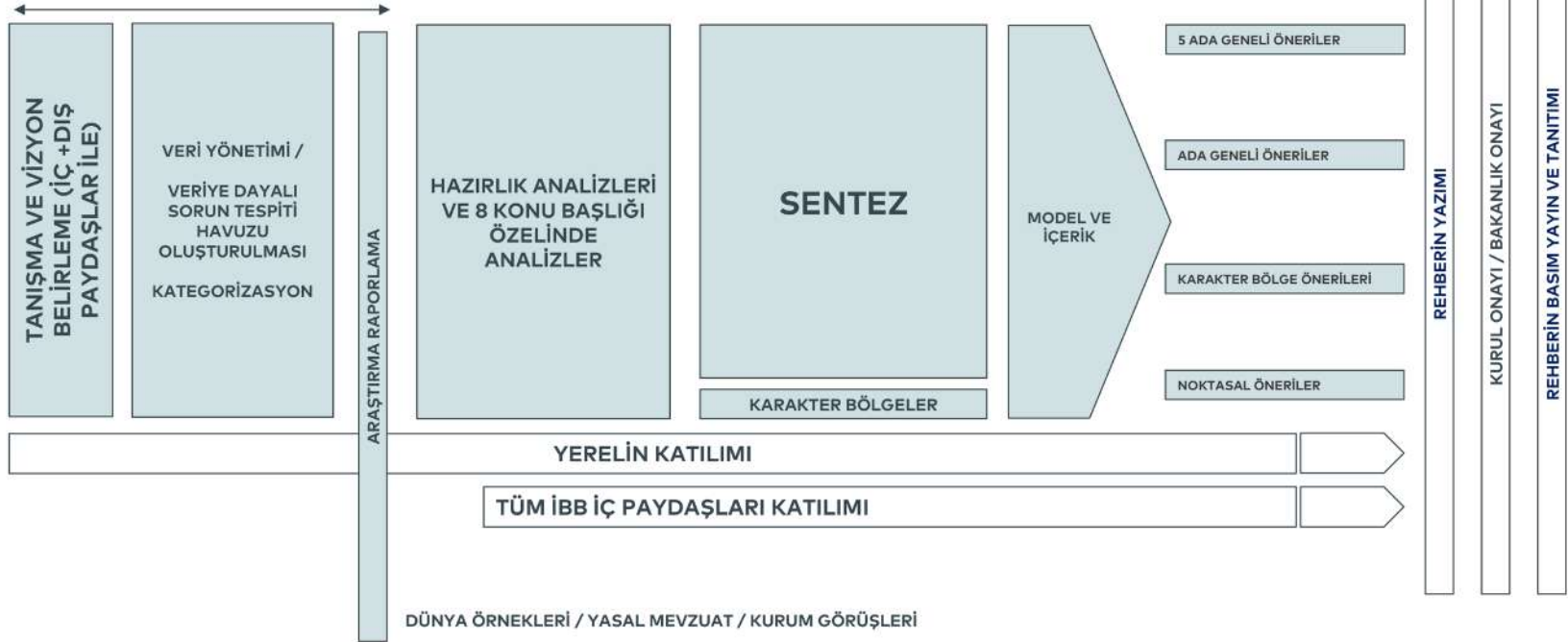
İstanbul 5 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 27.12.2023 tarih ve 11705 sayılı kararı ile İstanbul ili, Adalar ilçesi, kentsel, arkeolojik ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgesine ilişkin Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin kültür varlıkları açısından uygun bulunmuştur.

Kültür varlıkları açısından uygun olduğuna karar verilen kentsel tasarım rehberi, İstanbul 1 Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonuna gönderilmiştir. İstanbul 1 Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 16.05.2024 tarih ve 01-2322 sayılı karar ile kentsel sit, doğal sit ve arkeolojik sit alanlarına ve Marmara Denizi ve Adalar Özel Çevre Koruma Bölgesine yönelik nazım ve uygulama imar planları doğrultusunda hazırlanan Kentsel Tasarım Rehberi'nin 2863 sayılı Yasa çerçevesinde

tabiat varlıkları açısından değerlendirilerek bazı düzeltmeler istenmiştir. Özel statülü alanlara yönelik mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin, tabiat varlıkları açısından 2863 sayılı Yasa, 728 ve 113 sayılı İlke Kararları çerçevesinde yapılan düzeltmelerle uygun olduğuna karar verilmiştir. İstanbul 1 Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonun görüşleri doğrultusunda yapılan düzeltmeler metin içinde (*) referansıyla belirtilmiştir.

Rehberin ortaya koyduğu "Kentsel Tasarım Rehberi" konuları tamamlanarak ilgili koruma kurulunda ve tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonunda onay süreci gerçekleştirilmiştir. Süreci takiben rehberin basım-yayın ve tanıtımı gerçekleştirilecektir.

BİLGİLENDİRME / FARKINDALIK YARATMA
Raporlama / Sürekli Veri Paylaşımı / Bilgilendirme Toplantıları

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / tüm süreç akış şeması

4 - TEMATİK YAKLAŞIM BAĞLAMINDA KENTSEL TASARIM REHBERİNİN VİZYONU- ANA HEDEFLERİ VE KAPSAMI

Kentsel Tasarım Rehberi hazırlanırken önceki süreçlerde tüm paydaşlar ile birlikte belirlenen ve analiz sürecinden elde edilen verilerle ortaya konan sorunlara çözüm olacak ana hedeflere sadık kalınmıştır. Adalar Strateji Belgesi'nin de rehberine eşgüdümünün sağlandığı bu aşamada 8 ana çalışma başlığı altında ana hedefler ve bu hedeflerin tümünün temsil ettiği vizyon ortaya konmuştur.

#EKO / Yeşil Sistemler ve Ekoloji

■ Ekolojik öğelerin ve döngülerin öncelikli olarak korunması / Enerji verimliliğinin korunmasına yönelik önerilere rehber içerisinde yer verilmesi.

#KOR / Koruma ve Kültürel Miras

■ Adalar'ın kimlik, bellek, kültürel miras öğeleri, doğal varlıkları ve yerleşme dokusunun korunması ve yaşatılması / Kimlik mekânların devamlılığının ve kalıcılığının sağlanması.

#UA / Sürdürülebilir Ulaşım ve Altyapı

■ Ulaşım modlarının işleyişinin yaya odaklı olarak planlanması, altyapı sistemlerinin afete dayanıklı, ada ekolojisine uygun, çevreci ve yenilikçi olacak şekilde modernize edilmesi / Yaya mekânlarının güvenilir-kolay algılanabilir olmasının sağlanması / Hareket kolaylığının ana eksene yerleştirilmesi.

#TU / Turizm

■ Turizm değerlerinin; Adalıların ve İstanbulluların ihtiyaç ve beklentileri de göz önünde bulundurularak; çevreye, topluma ve kültürel varlıklara zarar vermeden yönetilmesi ve adalılara yönelik ekonomik faydalarının artırılması / Bu kapsamda kamusal mekânların da kalitesini yükselterek yaşanan yoğunlukların azaltılarak homojen bir şekilde Adalar geneline yayılmasının sağlanması.

#KÇ / Yaşanabilir Kentsel Çevre

■ Adalar'da özgün kentsel karakterinin ve silüetinin korunarak yaşam kalitesinin yükseltilmesi / Okunabilirliğin artırılması ve kentsel imajın kalitesinin yükseltilmesi.

#KY / Kentsel Yaşam

■ Adalar'da eğitim, sağlık ve kültür tesislerine, sosyal hizmetlere erişimin kolaylaştırılması / Sosyal yaşamın canlandırılarak toplumsal etkileşimin artırılması / Kamusal alanlardaki kullanımların daha çok zeminli ve geçişken olmasını sağlayarak kısıtlı kaynaktan alan kazanımları sağlanması / Mekânlar arasında çeşitlilik sağlanması.

#EKN / Yerel Ekonomi

■ Ticaret türlerinin geliştirilmesi / Kültür ekonomisi, tarım, hayvancılık, balıkçılık, seracılık ve arıcılık gibi turizme alternatif faaliyetlerin teşvik edilmesine yardımcı mekânsal çözümlerin ortaya konması,

#AFT / Afet ve Krizler

■ Adalar'da deprem, sel, tsunami gibi afetler ile orman yangını, salgın hastalık ve iklim krizi gibi yaşamı tehdit eden risklere yönelik önlemlerin alınması ve hazırlıkların yapılması

KENTSEL ALANLARDAKİ PEYZAJ DÜZENLEMELERİNDE FLORA VE FAUNAYA UYGUN BITKİ TÜRLERİNİN UZMAN DENETİM VE TAVSİYELERİ İLE SECİLMESİ, SULAMA İHTİYACININ AZALTILMASI
Yeşil sistemlerin ve kamusal açık alanların tipolojik bitkilendirme ilkeleri

ADALAR GENELİNDE KENTSEL ALANLARDA VE KAPLANMIŞ YOLLARDA ZEMİN DÜZENLEMESİNDE GEÇİRİMLİ MALZEMELERİN KULLANILMASI
Peyzaj alanlarındaki tasarım ilkeleri

ADALARDAKİ DOĞAL HAYATIN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLMESİ
Kuşlar, sürüngenler, böcekler ve memeli hayvanların doğal hayatı için öneriler

KÜLTÜREL ETKİNLİK ALANLARININ ÇOK YÖNLÜ TASARLANMASI, KONFERANS, TOPLANTILAR VS. GİBİ KULLANIMLARA DA AÇIK HALE GETİRİLMESİ, GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİNE KARŞI ÖNLEMLERİN ALINMASI
Hava, deniz ve gürültü kirliliğini önleyici mekânsal çözüm önerileri ve temel prensipleri

ORMANDA TAHSİS EDİLEN ALANLARA VE KULLANIMLARA SINIRLAMA GETİRİLMESİ
Mesire amaçlı tahsis edilen alanlarda temel mekân kullanım prensipleri

SİT ALANLARI İÇERİSİNDE YER ALAN ORMAN ETKİLEŞİM ALANLARINDA BASKIYI AZALTAÇAK İLKESEL VE MEKANSAL ÖNERİLERİN GELİŞTİRİLMESİ
Doğal sit alanlarında olmasına rağmen orman olmayan alanları temel mekânsal kullanım prensipleri

ADALARDAKİ YEŞİL ALAN OLMA POTANSİYELİ GÖSTEREN ALANLARIN MECUT YEŞİL SİSTEME DAHİL EDİLMESİ
Potansiyel alanların değerlendirilerek uzun vadede 1/1000 KAİP çalışmasına aitlik yeşil alanlar örüntüsü önerisi

ALTERNATİF ENERJİ KAYNAKLARININ ADALARDA KULLANILMASI - ENERJİ VERİMLİLİĞİ HAKKINDA GENEL PRENSİPLER GELİŞTİRİLMESİ
Yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yaklaşımlar
Enerji verimliliğini arttıracak mimari-mekânsal öneri prensiplerinin tanımlanması

KIYI ALANLARININ DOĞAL PEYZAJ ÖZELLİKLERİNİN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLMESİ
Kıyı alanları doğal peyzajın ve ev sahipliği yaptığı biyoçeşitliliğin korunması prensipleri

ANIT AĞAÇLARIN TESPİTİ VE BAKIMININ YAPILMASI, ÖZEL PARSELLERDE KALAN ANIT AĞAÇLARIN DA TESCİLE KONU EDİLMESİ
Anıt ağaçların belgelenmesi ve tanıtımı için kullanılacak bilgilendirme sistemine ilişkin temel prensipler

KENTSEL TASARIM REHBERİ HAZIRLANIRKEN BİNA CEPHELERİNDE TEK DÜZELİK YARATILMASINA İZİN VERİLMEMESİ, DOKU TASARIMI YAPMAK ÜZERE MİMARİ BOYUTTA YAKLAŞIM VEYA DAHA KÜÇÜK ÖLÇEKLİ YAKLAŞIMLARIN DA GELİŞTİRİLEREK İÇERİĞİNİN BELİRLENMESİ

Tarihi doku ile uyumsuz müdahaleler için prensip düzenleme önerileri (vitrin -tente-reklam panoları vb.)

Yeni yapılacak yapılar için bir cephe düzenleme prensip kuralları belirlenmesi

Cephelerde çevre dostu malzemelerin seçim ve kullanım prensipleri

TESCİLLİ ESERLERİN BAHÇE KAPISINDA YA DA ÖNÜNDE NE ZAMAN VE KİM TARAFINDAN YAPILDIĞI, İÇİNDE YAŞAMIŞ KİŞİLERİN BELİRTİLDİĞİ VEYA HİKAYESİNİN ANLATILDIĞI BİLGİLENDİRME TABELALARININ OLUŞTURULMASI
Önemli anıt ve sivil mimari örneklerini tanıtıcı bilgilendirme sistem unsurlarına ilişkin temel prensipler

KAMU MÜLKİYETİNDEKİ TESCİLLİ ESERLERİN İŞLEVLENDİRİLMESİ VE PLAN SONRASI ÖNCELİKLİ OLARAK KULLANIMININ SAĞLANMASI
Yeniden işlevlendirilmesi ve korunması gereken yapıların ve özel proje noktalarının belirlenmesi

İNSANLARI BİRARAYA GETİRME POTANSİYELİ VE TARİHİ KİMLİK ÖZELLİKLERİ YÜKSEK PRESTİJLİ AKSLARIN ÖZEL OLARAK TASARLANMASINA YÖNELİK DÜZENLEME İLKELERİ
Özel akslar için düzenleme ilkeleri

ADALARDAKİ KAMUSAL AÇIK ALANLARIN VE SOKAKLARIN OLUŞTURACAĞI SÜREKLİLİK ARZ EDEN BİR KAMUSAL MEKÂN AĞI OLUŞTURMAK

Öneri kamusal mekân kademelenmesi-özel proje alanları

Rehberin temel tasarım ilkeleri (form / boyut / malzeme)

Yaya aksları kademelenmesi

KIYI KENAR ÇİZGİSİNİN DENİZ TARAFINA YAPILACAK HER TÜRLÜ FAALİYETİN SINIRLANDIRILMASI VE DENETLENMESİ
Kıyı alanları - kıyı kenar çizgisi ve dolgu alanları hakkında mekânsal prensipler

KIYI ALANLARINDAKİ İŞGALLERİN KALDIRILMASI VE KAMUYA AÇIK KULLANIMLARIN SAĞLANMASI
Ticari işletmelere ait işgal alanlarının: kullanım kuralları ve mekânsal düzenleme ilkeleri

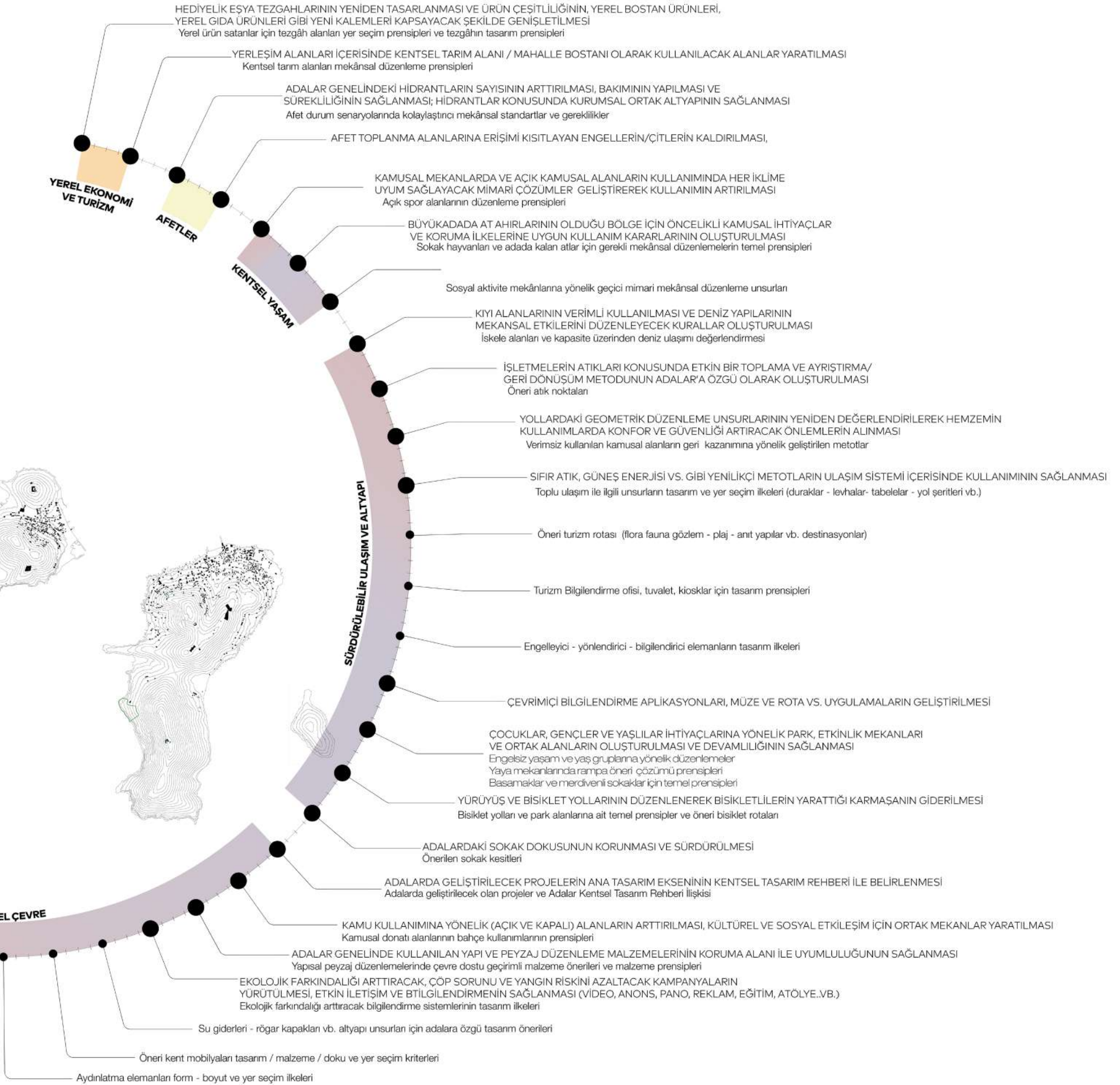
KAMUSAL AÇIK ALANLARDA YER ALACAK AYDINLATMA ÜNİTELERİ, TABELA, DURAK, ZEMİN VE KENT MOBİLYALARININ EKOLOJİ İLE UYUMLU TASARLANMASI

Kamusal açık alanların genel aydınlatma ilkeleri

YEŞİL SİSTEMLER VE EKOLOJİ

KORUMA VE KÜLTÜREL MİRAS

YAŞANABİLİR KENTSEL

5 - ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİNİ KİMLER KULLANIR? / REHBER NASIL OKUNUR?

Yerel ölçekte Adalar için kentsel planlama ve tasarım konularında hizmet sunan ve projeler üreten planlama, mimarlık, peyzaj ve altyapı proje büroları, plan müellifleri, çalışmalarının niteliğini ölçmek, kaliteli, güvenli, çekici öneriler oluşturmak üzere birincil kullanıcı grubudur.

Rehberin uygulayıcıları olarak ilgili yerel yönetim birimleri (Kentsel Tasarım, İmar, Fen İşleri, Park Bahçeler, Planlama, Projeler, Zabıta...) ile yapım ve yükleniciler ve süreci denetlemek üzere oluşturulan çeşitli düzeylerdeki değerlendirme komisyonları ise diğer kullanıcılarıdır.

Rehber kapsamında, rehber kullanıcılarının dikkate alması gereken konu başlıkları devam eden sayfalarda **#cephe** örneğinde olduğu gibi anahtar kelimeler halinde belirtilmiştir.

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi ve eki olduğu "1/1000 Ölçekli Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı"nın uygulanması aşamasında: belediyeye yapılan proje başvuruları proje konusu özelinde değerlendirilerek, ilgili plan notları ve kentsel tasarım rehberi konuları (kuralları)

anahtar kelimeler yardımıyla rehberin ilgili kısmına yönlendirilir.

Başvurusu yapılan projeler, anahtar kelimelerden bir ya da bir kaç tanesini aynı anda ilgilendiriyor olabilir.

Belediyeye yapılacak proje başvuruları ise;

- master plan çalışmaları
- yarışma projeleri
- tekil yapı projeleri
- kamusal alan düzenleme projeleri vb. olabilir.

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'ni oluşturan bu doküman sırayla okunan değil, konular arasında anahtar kelimeler yardımıyla geçişler yapılabilen bir uygulama yol haritası niteliğindedir.

Aşağıda alfabetik olarak sıralı verilen anahtar kelimeler, sayfa 28 ile 39 arasında yer alan, ilgili strateji ve konu başlıklarında da yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler

#afet
#anıt ağaç
#atık, atık yönetimi
#aydınlatma
#bahçe duvarı
#bilgilendirme sistemi
#bina tabela / reklam panoları
#bisiklet
#bitki
#bitki türleri
#cephe
#cephe renkleri
#çıkılmalar
#donatı alanları
#durak
#enerji
#engelsiz yaşam
#farkındalık
#hediyelik eşya
#iskele
#istinat duvarı
#kaldırım
#kapılar
#kat adedi
#kent mobilyası
#kentsel tarım
#kepenk
#kıyı
#kıyı kenar çizgisi
#kiosklar
#kirlilik
#koruma
#kuşlar / sürüngenler / böcekler

#kültürel miras öğeleri
#malzeme
#merdiven
#mesire alanları
#meydanlar
#muhtes ekler
#orman
#özel proje alanı
#pencereler
#plajlar
#rampa
#rotalar
#rögar kapakları
#sınır elemanları
#siluet
#sokak
#sokak hayvanları
#sosyal aktivite
#spor sahaları
#su yönetimi
#tabela
#tabiat parkı
#tente / gölgelik
#teraslar
#tezgah
#ticari işletmeler
#turizm
#vitrin
#yağmur suyu
#yapı
#yaya
#yeşil alanlar
#yeşil koridorlar
#yol

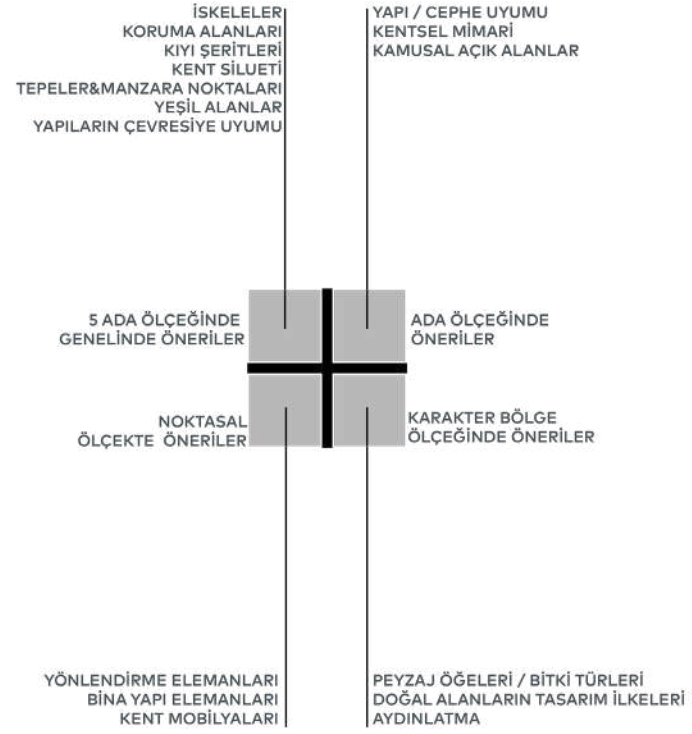
6 - ÖLÇEKLENDİRME BAĞLAMINDA KENTSEL TASARIM REHBERİ STRATEJİ VE İLKE VE KURALLARI- MODEL VE İÇERİĞİ

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi çalışmaları boyunca yürütülen analiz çalışmaları sonucunda bütünlük bir sentez çalışmasına ve karakter bölgeleme sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmalarda tespit edilen sorunların "Adalar Strateji Belgesi"nde yer alan problem tanımları ve eylem kurgusu ile birleştirilerek temelde 6 mekânsal strateji ile çözüme kavuşturulması hedeflenmiştir.

- A. Açık ve kamusal alanların sürekliliğinin sağlanması / araç-yaya kullanımlarının dengelenmesi
- B. Doğal alanların sürekliliğinin sağlanması ve özgün bileşenlerinin korunması
- C. Enerji ve kaynakların sürdürülebilirliği / atık yönetim senaryosu / afet durumlarına hazırlık sağlanması
- D. Mümkün olan en yüksek değerde kıyı sürekliliğini sağlanması
- E. Tarihi yerler arası etkileşim - kültür sanat alanları arasında süreklilik rotaları belirlenmesi
- F. Adalar'a özgü yardımcı tasarım unsurlarının bütünsel olarak ele alınması

Her strateji maddesi altında yer alan eylemler ile Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin özü oluşturulmuştur. Öneri konular temalarına ve ölçeklerine göre ayrıştırılmıştır ve toplamda 49 kentsel tasarım rehberi konusu ile sonuca ulaştırılmıştır.

ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİ KAPSAMI

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi / öneri ölçeklendirme sistemi

STRATEJİ A

AÇIK VE KAMUSAL ALANLARIN SÜREKLİLİĞİNİN SAĞLANMASI / ARAÇ-YAYA KULLANIMLARININ DENGELENMESİ

Analiz çalışmaları boyunca yapılan çalışmalarda, açık alanlarda ve kamusal alanlar konusunda tespit edilen problemler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Adalar'ın iç kısımlarında özellikle topoğrafya ve mülkiyet desenin etkisiyle kamusal mekânların erişilebilirlikleri düşüktür.
- Kıyıda yer alan kamusal alanlarda ticari işletmelerin işgaliye kullanımı baskısı vardır.
- Kamusal açık alanların neredeyse tamamı kimliksiz, içerisinde yer aldığı çevre ile uyumsuz, düzenlenmemiş artık alanlar kimliğindedir.
- Kamusal açık alanlar arasında bir süreklilik izlemek mümkün değildir. Kimlik olarak da morfolojik izler olarak da devamlılık yoktur.
- Özellikle kıyılarda, topoğrafyanın da etkisiyle, görsel algılama olmasına rağmen fiziksel etkileşimin düşük olduğu alanlar fazladır.
- Adalar'da geliştirilecek tüm projeler için yön gösterici olacak ve ortak algının korunmasına yönelik bir rehber yoktur.
- Adalar'ın yaya trafiği olarak en yoğun kısımları, tarihi çekirdekleri olduğu için bu kısımlarda yol genişlikleri düşüktür.
- Yüksek rakımlara kadar uzanan konut alanları sebebiyle, ulaşım ağı içerisinde önemli miktardaki yollar eğime dik durumdadır.
- Kullanılan malzemeler özelinde Adalar'daki yol dokusu tahrip olmuştur. Zaman içerisinde yapılaşma biçimlerinin de değişmesi ve yeni yerleşilen alanlar, tarihi çekirdeklerdeki yol dokusundan farklı bir yol sistemi ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

- Kıyıda yer alan kamusal alanlarda ticari işletme işgaliyeleri hareketliliğe engel olmaktadır.
- Bireysel araç (elektrikli araç) sahipliği artmaktadır.
- Çeşitli yaş grupları ve dezavantajlı bireylere yönelik düzenlemelerin Adalar'da bulunmamaktadır.
- Adalar'ın genelinde bilgilendirme tabelası-aydınlatma ve kent mobilyası anlamında bir bütünlükten söz edilememektedir.

Sıralanan sorun tespitlerinden hareketle A stratejisi kapsamında 16 Kentsel Tasarım Konusu geliştirilmiştir. Bu konuların anlamsal / tematik / ölçeğe göre sınıflandırılmış listesi bir sonraki sayfadaki gibi oluşmuştur.

Bölümün Anahtar Kelimeleri

#aydınlatma
#bahçe duvarı
#bisiklet
#bitki
#donatı alanları
#durak
#engelsiz yaşam
#iskele
#kaldırım
#kent mobilyası
#kıyı
#kıyı kenar çizgisi
#malzeme
#merdiven
#meydanlar
#rampa
#rota
#sınır elemanları
#sokak
#sosyal aktivite
#spor sahaları
#su yönetimi
#ticari işletmeler
#vitrin
#yağmur suyu
#yaya
#yeşil alanlar
#yeşil koridorlar
#yol

STRATEJİYE BAĞLI EYLEM	TEMA	NO °	EYLEME BAĞLI KURAL	ÖLÇEK
ADALAR'DA GELİŞTİRİLECEK PROJELERİN ANA TASARIM EKSENİNİN KENTSEL TASARIM REHBERİ İLE BELİRLENMESİ	#KÇ	1	ADALAR'DA GELİŞTİRİLECEK OLAN PROJELER VE ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİ İLİŞKİSİ	+
ADALAR'DAKİ KAMUSAL AÇIK ALANLARIN VE SOKAKLARIN OLUŞTURACAĞI SÜREKLİLİK ARZ EDEN BİR KAMUSAL MEKÂN AĞI OLUŞTURMAK	#KÇ	2	ÖNERİ KAMUSAL MEKÂN KADEMELENMESİ-ÖZEL PROJE ALANLARI	+
YOLLARDAKİ GEOMETRİK DÜZENLEME UNSURLARININ YENİDEN DEĞERLENDİRİLEREK HEMZEMİN KULLANIMLARDA KONFOR VE GÜVENLİĞİ ARTIRACAK ÖNLEMLERİN ALINMASI	#UA	3	VERİMSİZ KULLANILAN KAMUSAL ALANLARIN GERİ KAZANIMINA YÖNELİK GELİŞTİRİLEN METOTLAR	+
ADALAR'DAKİ KAMUSAL AÇIK ALANLARIN VE SOKAKLARIN OLUŞTURACAĞI SÜREKLİLİK ARZ EDEN BİR KAMUSAL MEKÂN AĞI OLUŞTURMAK	#KÇ	4	REHBERİN TEMEL TASARIM İLKELERİ (FORM / BOYUT / MALZEME)	+
ADALAR'DAKİ KAMUSAL AÇIK ALANLARIN VE SOKAKLARIN OLUŞTURACAĞI SÜREKLİLİK ARZ EDEN BİR KAMUSAL MEKÂN AĞI OLUŞTURMAK	#UA	5	YAYA AKSLARI KADEMELENMESİ	+
ADALAR'DAKİ SOKAK DOKUSUNUN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLMESİ	#UA	6	ÖNERİLEN SOKAK KESİTLERİ	+
ADALAR GENELİNDE KULLANILAN YAPI VE PEYZAJ DÜZENLEME MALZEMELERİNİN KORUMA ALANI İLE UYUMLULUĞUNUN SAĞLANMASI	#KÇ	7	YAPISAL PEYZAJ DÜZENLEMELERİNDE ÇEVRE DOSTU GEÇİRİMLİ MALZEME ÖNERİLERİ VE MALZEME PRENSİPLERİ	+
KALICI OLMAYAN, MEKANLARDA YAPILABİLECEK SOSYO-KÜLTÜREL FAALİYETLER İÇİN MEVSİMİNE UYGUN KISA VADELİ KULLANILACAK ALANLARI TANIMLANMASI	#KY	8	SOSYAL AKTİVİTE MEKÂNLARINA YÖNELİK GEÇİCİ MİMARİ MEKÂNSAL DÜZENLEME UNSURLARI	+
KAMU KULLANIMINA YÖNELİK (AÇIK VE KAPALI) ALANLARIN ARTTIRILMASI, KÜLTÜREL VE SOSYAL ETKİLEŞİM İÇİN ORTAK MEKÂNLAR YARATILMASI	#KÇ	9	KAMUSAL DONATI ALANLARININ BAHÇE KULLANIMLARININ PRENSİPLERİ	+
KIYI ALANLARINDAKİ İŞGALLERİN KALDIRILMASI VE KAMUYA AÇIK KULLANIMLARIN SAĞLANMASI	#KÇ	10	TİCARİ İŞLETMELERE AİT İŞGAL ALANLARININ: KULLANIM KURALLARI VE MEKÂNSAL DÜZENLEME İLKELERİ	+
KIYI ALANLARINDAKİ İŞGALLERİN KALDIRILMASI VE KAMUYA AÇIK KULLANIMLARIN SAĞLANMASI	#UA	11	ENGELSİZ YAŞAM VE YAŞ GRUPLARINA YÖNELİK DÜZENLEMELER	+
KIYI ALANLARINDAKİ İŞGALLERİN KALDIRILMASI VE KAMUYA AÇIK KULLANIMLARIN SAĞLANMASI	#UA	12	YAYA MEKÂNLARINDA RAMPA ÖNERİ ÇÖZÜMÜ PRENSİPLERİ	+
KIYI ALANLARINDAKİ İŞGALLERİN KALDIRILMASI VE KAMUYA AÇIK KULLANIMLARIN SAĞLANMASI	#UA	13	MERDİVENLİ SOKAKLAR VE BASAMAKLAR İÇİN TEMEL PRENSİPLERİ	+
SIFIR ATIK, GÜNEŞ ENERJİSİ VS. GİBİ YENİLİKÇİ METOTLARIN ULAŞIM SİSTEMİ İÇERİSİNDE KULLANIMININ SAĞLANMASI	#UA	14	TOPLU ULAŞIM İLE İLGİLİ UNSURLARIN TASARIM VE YER SEÇİM İLKELERİ (DURAKLAR - LEVHALAR- TABELALAR - YOL ŞERİTLERİ VB.)	+
KAMUSAL MEKÂNLARDA VE AÇIK KAMUSAL ALANLARIN KULLANIMINDA HER İKLİME UYUM SAĞLAYACAK MİMARİ ÇÖZÜMLER GELİŞTİREREK KULLANIMIN ARTIRILMASI	#KY	15	AÇIK SPOR ALANLARININ DÜZENLEME PRENSİPLERİ	+
YÜRÜYÜŞ VE BİSİKLET YOLLARININ DÜZENLENEREK BİSİKLETİLERİN YARATTIĞI KARMAŞANIN GİDERİLMESİ	#UA	16	BİSİKLET YOLLARI VE PARK ALANLARINA AİT TEMEL PRENSİPLER VE ÖNERİ BİSİKLET ROTALARI	+

STRATEJİ B

DOĞAL ALANLARIN SÜREKLİLİĞİNİN SAĞLANMASI VE ÖZGÜN BİLEŞENLERİNİN KORUNMASI

Analiz çalışmaları boyunca yapılan çalışmalarda, doğal alanlar konusunda tespit edilen problemler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Çöp birikmesi, hayvan barınakları çevresinde ve yeme-içme ticari faaliyetlerine bağlı kötü koku deneyimlenmesi
- Düzensiz deniz araçları parklanması
- Atık denetimlerinde teknolojik yaklaşımların olmaması
- Deniz, kara ve hava araçlarının çıkardığı gürültüler
- Yüksek gerilim hatlarının sesi
- 30-60db aralığından yüksek desibeldeki müzik yayınları
- Akülü araç sesleri, ticari alanlarda kullanılan forklift aletlerinin sesleri, az sayıda da olsa motorlu deniz aracı sesleri
- Atık toplama ve işleme alanlarının, kent estetiği açısından zayıf olması
- Yerleşime uygunluk açısından ağır önlem alınması gereken önemli alanlar ve hafif önlem alınması gereken önemli alanların varlığı
- Jeoteknik özellikler nedeniyle doğal afet riski
- Balık tür çeşitliliği ve sayısındaki azalma
- Anıt ağaçların belirtilmesi ve korunması için bir gösterge olmaması
- Bireylerin kentsel tarım uygulamaları dışında tarım faaliyeti olmaması
- Yangın riski

- Tasarlanmış bahçeler ile egzotik bitki çeşitliliğindeki artış
- Önemli bir geçmişe sahip olan çiçekçilik faaliyetlerinin günümüzde devam etmemesi
- Kentsel alandaki hayvanların bakım ve yaşam standartları
- Egzotik bitkilerin istilacı olma ihtimali,
- Mesire alanlarındaki kullanım programı eksiklik
- Mesire alanlarındaki mekânsal organizasyon eksikliği
- Orman örtüsünün (kapalılığının) azalması
- Mesire alanlarında ticaret, konut ve turizm yapılaşmasının olması
- Doğal sit alanlarında %17 oranında yapı çevre olması
- Adalar genelinde yeşil servis alanlarının sadece %4 oranında olması
- Adalar genelinde yeşil servis alanlarının doğal alanlar bağlantısının olmaması.
- Orman ve kıyı alanlarındaki dolgu ve geçirimsiz yüzeyler

Sıralanan sorun tespitlerinden hareketle B stratejisi kapsamında 6 Kentsel Tasarım Konusu geliştirilmiştir. Bu konuların anlamsal / tematik / ölçeğe göre sınıflandırılmış listesi sonraki sayfadaki gibi oluşmuştur.

Bölümün Anahtar Kelimeleri

- #bitki
- #bitki türleri
- #cephe
- #enerji
- #farkındalık
- #iskele
- #kentsel tarım
- #kıyı
- #kıyı kenar çizgisi
- #malzeme
- #mesire alanları
- #meydanlar
- #orman
- #plajlar
- #sokak
- #sosyal aktivite
- #spor sahaları
- #su yönetimi
- #tabiat parkı
- #teraslar
- #turizm
- #yağmur suyu
- #yeşil alanlar
- #yeşil koridorlar
- #yol

STRATEJİYE BAĞLI EYLEM	TEMA	NO °	EYLEME BAĞLI KURAL	ÖLÇEK
KENTSEL ALANLARDAKİ PEYZAJ DÜZENLEMELERİNDE FLORA VE FAUNAYA UYGUN BİTKİ TÜRLERİNİN UZMAN DENETİM VE TAVSİYELERİ İLE SEÇİLMESİ, SULAMA İHTİYACININ AZALTILMASI	#EKO	17	YEŞİL SİSTEMLERİN VE KAMUSAL AÇIK ALANLARIN TİPOLOJİK BİTKİLENDİRME İLKELERİ	+
ADALAR GENELİNDE KENTSEL ALANLARDA VE KAPLANMIŞ YOLLARDA ZEMİN DÜZENLEMESİNDE GEÇİRİMLİ MALZEMELERİN KULLANILMASI	#EKO	18	PEYZAJ ALANLARINDAKİ TASARIM İLKELERİ	+
ORMANDA TAHSİS EDİLEN ALANLARA VE KULLANIMLARA SINIRLAMA GETİRİLMESİ	#EKO	19	MESİRE AMAÇLI TAHSİS EDİLEN ALANLARDA TEMEL MEKÂN KULLANIM PRENSİPLERİ	+
ADALAR'DAKİ YEŞİL ALAN OLMA POTANSİYELİ GÖSTEREN ALANLARIN MEVCUT YEŞİL SİSTEME DAHİL EDİLMESİ	#EKO	20	POTANSİYEL ALANLARIN DEĞERLENDİRİLEREK UZUN VADEDE 1/1000 KAUİP ÇALIŞMASINA ALTLIK YEŞİL ALANLAR ÖRÜNTÜSÜ	+
SİT ALANLARI İÇERİSİNDE YER ALAN ORMAN ETKİLEŞİM ALANLARINDA BASKIYI AZALTACAK İLKESEL VE MEKÂNSAL ÖNERİLERİN GELİŞTİRİLMESİ	#EKO	21	DOĞAL SİT ALANINDA OLMASINA RAĞMEN ORMAN OLMAYAN ALANLARIN TEMEL MEKÂNSAL KULLANIM PRENSİPLERİ	+
YERLEŞİM ALANLARI İÇERİSİNDE KENTSEL TARIM ALANI / MAHALLE BOSTANI OLARAK KULLANILACAK ALANLAR YARATILMASI	#EKO	22	KENTSEL TARIM ALANLARI MEKÂNSAL DÜZENLEME PRENSİPLERİ	+

STRATEJİ C

ENERJİ VE KAYNAKLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ / ATIK YÖNETİM SENARYOSU / AFET DURUMLARINA HAZIRLIK SAĞLANMASI

Analiz çalışmaları boyunca yapılan çalışmalarda, enerji kaynakları, atık yönetimi ve afet durumları konusunda tespit edilen problemler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Afet sonrası elektrik kesintisi olacağı için enerji konusunda alternatif çözümlere ihtiyaç vardır.
- Adalar özelinde afet öncesi ve sonrası uygulanacak afet önleme ve müdahale planları bulunmamaktadır
- Afet sonrasındaki lojistik problemler açısından kırılgandır.
- Jeoteknik özellikler nedeniyle doğal afet riski
- Yaklaşık yüzde 70'i orman alanı olması ve kesintisiz rüzgâr alması nedeniyle yangın riskinin yüksek olması
- En kritik sismik tsunami kaynağının Marmara Denizi içinde bulunan Prens Adaları Fayı olması
- Ahşap sivil mimari örneklerinin yangın riskine karşı savunmasız olması
- Yangın çıkış riskinde ahşap yapıların yoğunlaştığı bölgeler ile patlama riski olan kullanımların üst üste çakışması
- Mesire alanlarının eğimli alanlarda olması yangın tehlikesinin etkilerini artıran-müdahaleyi kısıtlayan durumlar ortaya çıkarmaktadır.
- Yangın hidrantlarının yetersizliği ve bakımsızlığı
- Yangın gözetleme kulesine ihtiyaç duyulmaktadır

■ Adalar özelinde afet öncesi ve sonrası uygulanacak afet önleme ve müdahale planları bulunmamaktadır.

Sıralanan sorun tespitlerinden hareketle C stratejisi kapsamında 6 Kentsel Tasarım Konusu geliştirilmiştir. Bu konuların anlamsal / tematik / ölçeğe göre sınıflandırılmış listesi sonraki sayfadaki gibi oluşmuştur.

Bölümün Anahtar Kelimeleri

#afet
#atık, atık yönetimi
#bitki
#bitki türleri
#enerji
#farkındalık
#iskele
#kepenk
#kıyı
#kirlilik
#malzeme
#orman
#plajlar
#sokak
#su yönetimi
#teraslar
#turizm
#vitrin
#yağmur suyu
#yapı
#yaya
#yeşil alanlar
#yeşil koridorlar
#yol

STRATEJİYE BAĞLI EYLEM	TEMA	NO °	EYLEME BAĞLI KURAL	ÖLÇEK
İŞLETMELERİN ATIKLARI KONUSUNDA ETKİN BİR TOPLAMA VE AYRIŞTIRMA/ GERİ DÖNÜŞÜM METODUNUN ADALAR'A ÖZGÜ OLARAK OLUŞTURULMASI	#UA	23	ÖNERİ ATIK NOKTALARI	+
KÜLTÜREL ETKİNLİK ALANLARININ ÇOK YÖNLÜ TASARLANMASI, KONFERANS, TOPLANTILAR VS. GİBİ KULLANIMLARA DA AÇIK HALE GETİRİLMESİ, GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİNE KARŞI ÖNLEMLERİN ALINMASI	#EKO	24	HAVA, DENİZ VE GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİNİ ÖNLEYİCİ MEKÂNSAL ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE TEMEL PRENSİPLERİ	+
	#EKO	25	YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARINA YÖNELİK YAKLAŞIMLAR	+
ALTERNATİF ENERJİ KAYNAKLARININ ADALAR'DA KULLANILMASI - ENERJİ VERİMLİLİĞİ HAKKINDA GENEL PRENSİPLER GELİŞTİRİLMESİ	#EKO	26	ENERJİ VERİMLİLİĞİNİ ARTTIRACAK MİMARİ-MEKÂNSAL ÖNERİ PRENSİPLERİ	+
SİT ALANLARI İÇERİSİNDE YER ALAN ORMAN ETKİLEŞİM ALANLARINDA BASKIYI AZALTACAK İLKESEL VE MEKÂNSAL ÖNERİLERİN GELİŞTİRİLMESİ	#KOR	27	CEPHELERDE ÇEVRE DOSTU MALZEMELERİN SEÇİM VE KULLANIM PRENSİPLERİ	+
AFET TOPLANMA ALANLARINA ERİŞİMİ KISITLAYAN ENGELLERİN/ ÇİTLERİN KALDIRILMASI, YOLLARIN DÜZENLENMESİ	#AFT	28	AFET DURUM SENARYOLARINDA KOLAYLAŞTIRICI MEKÂNSAL STANDARTLAR VE GEREKLİLİKLER	+

STRATEJİ D

MÜMKÜN OLAN EN YÜKSEK DEĞERDE KIYI SÜREKLİLİĞİNİN SAĞLANMASI

Analiz çalışmaları boyunca yapılan çalışmalarda, kıyılar ve kıyı sürekliliği konusunda tespit edilen problemler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Balıkçı barınağı tarzındaki kıyı yapılarında yer alan tekne parkların düzensizliği kıyı bütünlüğünü ve kıyı algısını zayıflatmaktadır.
- Tahrip edilmemiş kıyı şeridi oranının %9.23 olması
- Kıyı kenar çizgisi içinde dolgu alanlarının olması
- Adalar geneli tüm kıyıların kamuya açık olmaması
- Kıyı kenar çizgisi ötesinde yapılaşmaların denetimsizliği ve tarifsizliği
- Kıyı dolgusu yapılmasına devam edilmesi
- Kıyıda yer alan kamusal alanlarda ticari işletmelerin işgaliye kullanımı baskısı
- Özellikle kıyılarda, topoğrafyanın da etkisiyle, görsel algılama olmasına rağmen fiziksel etkileşimin düşük olduğu alanlar fazladır.
- Adalar'ın toplam kıyı uzunluğunun %51'i ne görsel ne de fiziksel olarak su ile etkileşime izin vermeyen yapıdadır.
- Kıyı alanlarında, özellikle doğal sit alanına denk gelen kıyı alanlarında baskı oluşturan kıyı kullanımları mevcuttur. (turizm vb.)

- Kıyıda yer alan kamusal alanlarda ticari işletme işgaliyelerin hareketliliğe engel oluşturması
- Kıyıların turizm amaçlı plaj, piknik alanı vb. kullanımlar için kiraya verilmesi ve bu alanların Adalılara ve kamuya kapalı hale gelmesi,
- Doğal alanların kapasitelerinin üzerinde turizm kullanımına açılması ve ekosistem alanlarına yapılan zarar verici ve uyumsuz müdahaleler de hem ekolojik dengenin kesintiye uğramasına, hem de Adalar halkının deniz, orman ve kıyı alanları kullanımlarının kısıtlanmasına yol açmaktadır.

Sıralanan sorun tespitlerinden hareketle D stratejisi kapsamında 3 Kentsel Tasarım Konusu geliştirilmiştir. Bu konuların anlamsal / tematik / ölçeğe göre sınıflandırılmış listesi sonraki sayfadaki gibi oluşmuştur.

Bölümün Anahtar Kelimeleri

- #bitki
- #farkındalık
- #iskele
- #kıyı
- #kıyı kenar çizgisi
- #kirlilik
- #koruma
- #meydanlar
- #plajlar
- #su yönetimi
- #teraslar
- #turizm
- #yağmur suyu
- #yeşil alanlar
- #yeşil koridorlar
- #yol

STRATEJİYE BAĞLI EYLEM	TEMA	NO °	EYLEME BAĞLI KURAL	ÖLÇEK
KIYI ALANLARININ DOĞAL PEYZAJ ÖZELLİKLERİNİN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLMESİ	#EKO	29	KIYI ALANLARI DOĞAL PEYZAJININ VE EV SAHİPLİĞİ YAPTIĞI BİYOÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASI PRENSİPLERİ	+
KIYI ALANLARININ VERİMLİ KULLANILMASI VE DENİZ YAPILARININ MEKÂNSAL ETKİLERİNİ DÜZENLEYECEK KURALLAR OLUŞTURULMASI	#UA	30	İSKELE ALANLARI VE KAPASİTE ÜZERİNDEN DENİZ ULAŞIMI DEĞERLENDİRMESİ	+
KIYI KENAR ÇİZGİSİNİN DENİZ TARAFINA YAPILACAK HER TÜRLÜ FAALİYETİN SINIRLANDIRILMASI VE DENETLENMESİ	#KÇ	31	KIYI ALANLARI - KIYI KENAR ÇİZGİSİ VE DOLGU ALANLARI HAKKINDA MEKÂNSAL PRENSİPLER	+

STRATEJİ E

TARİHİ YERLER ARASI ETKİLEŞİM - KÜLTÜR SANAT ALANLARI ARASINDA SÜREKLİLİK ROTALARI BELİRLENMESİ

Analiz çalışmaları boyunca yapılan çalışmalarda, turizm, koruma ve kültürel miras konusunda tespit edilen problemler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Adalar'ın genelinde kültür sanat aktiviteleri için açık veya kapalı hacim eksikliği - heykel vb. sanatsal obje eksikliği göze çarpmaktadır.
 - Kış aylarında ulaşımın zor olması ve hastane vb. hizmetlerin yetersiz kalması sebebiyle ziyaretçi sayısındaki azalma
 - Gününbirlik turizmin artması adada yaşayanlar için bir memnuniyetsizliğe dönüşmektedir.
 - Konut alanlarında pansiyonculuk eğilimleri ve ticaret alanlarındaki artışın, Adalar'ın kendine özgü kentsel doku ve yaşam biçimleri üzerinde olumsuz etkilerinin olması,
 - Adalar'ın genelinde turizme yönelik bilgilendirme tabelası sistemi yoktur. Her işletmenin kendi tabelası bulunmaktadır ve görüntü kirliliğine sebep olmaktadır.
 - Ana karadan uzak olması sebebiyle tarihi eserlerin bakım ve onarım maliyetinin fazla olması
 - Bakımsızlık ve onarım maliyetinin yüksek olması sebebiyle özgün yapıların yok olma riski
 - Coğrafi konumundan sebep yapıların fiziksel deformasyonların daha hızlı olması
 - İkincil konut kullanımından kaynaklı sivil mimarlık örneklerinin bakımsızlığı
 - Tescilli yapı üzerinde - yakınında yapıyı tanıtıcı - bilgilendirici sistemlerin olmaması
- Sıralanan sorun tespitlerinden hareketle E stratejisi kapsamında 5 Kentsel Tasarım Konusu geliştirilmiştir. Bu konuların anlamsal / tematik / ölçeğe göre sınıflandırılmış listesi sonraki sayfadaki gibi oluşmuştur.

Bölümün Anahtar Kelimeleri

#bahçe duvarı
#bina tabela / reklam panoları
#cephe
#cephe renkleri
#çıkılmalar
#donatı alanları
#farkındalık
#istinat duvarı
#kaldırım
#kapılar
#kat adedi
#kepenk
#koruma
#kültürel miras öğeleri
#malzeme
#meydanlar
#muhdes ekler
#özel proje alanı
#pencereler
#rotalar
#sınır elemanları
#siluet
#sokak
#sosyal aktivite
#tabela
#tabiat parkı
#tente / gölgelik
#tezgah
#ticari işletmeler
#turizm
#vitrin
#yapı
#yaya
#yol

STRATEJİYE BAĞLI EYLEM	TEMA	NO °	EYLEME BAĞLI KURAL	ÖLÇEK
ZİYARETÇİLERİN YÖNLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ PROJELERİN GELİŞTİRİLMESİ (ROTALAR, APLİKASYONLAR, İNFODESK VB.)	#TU	32	ÖNERİ TURİZM ROTASI (FLORA FAUNA GÖZLEM - PLAJ - ANIT YAPILAR VB. DESTİNASYONLAR)	+
KENTSEL TASARIM REHBERİ HAZIRLANIRKEN BİNA CEPHELERİNDE TEKDÜZELİK YARATILMASINA İZİN VERİLMEMESİ, DOKU TASARIMI YAPMAK ÜZERE MİMARİ BOYUTTA YAKLAŞIM VEYA DAHA KÜÇÜK ÖLÇEKLİ YAKLAŞIMLARIN DA GELİŞTİRİLEREK İÇERİĞİNİN BELİRLENMESİ	#KOR	33	TARİHİ DOKU İLE UYUMSUZ MÜDAHALELER İÇİN PRENSİP DÜZENLEME ÖNERİLERİ (VİTRİN -TENTE-REKLAM PANOLARI VB.)	+
	#KOR	34	YENİ YAPILACAK YAPILAR İÇİN BİR CEPHE DÜZENLEME PRENSİP KURALLARIN BELİRLENMESİ	+
İNSANLARI BİR ARAYA GETİRME POTANSİYELİ VE TARİHİ KİMLİK ÖZELLİKLERİ YÜKSEK PRESTİJLİ AKSLARIN ÖZEL OLARAK TASARLANMASINA YÖNELİK GENEL İLKELERİN BELİRLENMESİ	#KOR	35	ÖZEL AKSLAR İÇİN DÜZENLEME İLKELERİ	+
KAMU MÜLKİYETİNDEKİ TEŞCİLLİ ESERLERİN İŞLEVLENDİRİLMESİ VE PLAN SONRASI ÖNCELİKLİ OLARAK KULLANIMININ SAĞLANMASI	#KOR	36	YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ VE KORUNMASI GEREKEN YAPILARIN VE ÖZEL PROJE NOKTALARININ BELİRLENMESİ	+

STRATEJİ F

ADALAR'A ÖZGÜ YARDIMCI TASARIM UNSURLARININ BÜTÜNSEL OLARAK ELE ALINMASI

Analiz çalışmaları boyunca yapılan çalışmalarda, kent mobilyası vb. yardımcı tasarım unsurlarının bütüncül bir karakter taşınamaması konusunda tespit edilen problemler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Adalar'ın genelinde bilgilendirme tabelası-aydınlatma ve kent mobilyası anlamında bir bütünlükten söz edilememektedir.
- Kent mobilyalarının ekoloji ile uyumlu olmaması ve bir kimlik ihtiva etmemesi
- Sokak Hayvanları için bütüncül bir tasarıma sahip barınma alanlarının olmaması
- Yerel ürün satanlar için bütüncül bir tasarıma sahip birimlerin olmaması, çeşitliliğin görüntü kirliliği yaratması
- Anıt ağaçların tanıtımının yetersiz olması ve ağaçlara zarar verecek şekilde düzenlenmiş olması,
- Adalar'da yapılması muhtemel kiosk benzeri tüm yapıların ortak bir tasarım diline sahip olması gerektiği.

Sıralanan sorun tespitlerinden hareketle F stratejisi kapsamında 13 Kentsel Tasarım Konusu geliştirilmiştir. Bu konuların anlamsal / tematik / ölçeğe göre sınıflandırılmış listesi sonraki sayfadaki gibi oluşmuştur.

Bölümün Anahtar Kelimeleri

- #anıt ağaç
- #aydınlatma
- #bahçe duvarı
- #bilgilendirme sistemi
- #engelsiz yaşam
- #farkındalık
- #hediyelik eşya
- #istinat duvarı
- #kent mobilyası
- #kiosklar
- #kuşlar / sürüngenler / böcekler
- #malzeme
- #merdiven
- #meydanlar
- #rampa
- #rögar kapakları
- #sınır elemanları
- #sokak
- #sokak hayvanları
- #sosyal aktivite
- #su yönetimi
- #tezgah
- #turizm
- #yaya
- #yeşil alanlar
- #yol

STRATEJİYE BAĞLI EYLEM	TEMA	NO °	EYLEME BAĞLI KURAL	ÖLÇEK
KAMUSAL AÇIK ALANLARDA YER ALACAK AYDINLATMA ÜNİTELERİ, TABELA, DURAK, ZEMİN VE KENT MOBİLYALARININ EKOLOJİ İLE UYUMLU TASARLANMASI	#KÇ	37	KAMUSAL AÇIK ALANLARIN GENEL AYDINLATMA İLKELERİ	+
	#KÇ	38	AYDINLATMA ELEMANLARI FORM - BOYUT VE YER SEÇİM İLKELERİ	+
	#KÇ	39	ÖNERİ KENT MOBİLYALARI TASARIM / MALZEME / DOKU VE YER SEÇİM KRİTERLERİ	+
ADALAR'DA GELİŞTİRİLECEK PROJELERİN ANA TASARIM EKSENİNİN KENTSEL TASARIM REHBERİ İLE BELİRLENMESİ	#UA	40	SU GİDERLERİ - RÖGAR KAPAKLARI VB. ALTYAPI UNSURLARI İÇİN ADALAR'A ÖZGÜ TASARIM ÖNERİLERİ	+
	#KÇ	41	SINIR ELEMANLARI (DUVAR-ÇİT VB) İÇİN ÖNERİ FORM - MALZELEME - BOYUTLANDIRMA İLKELERİ	+
ADALAR'DAKİ DOĞAL HAYATIN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLMESİ	#EKO	42	KUŞLAR, SÜRÜNGENLER, BÖCEKLER VE MEMELİ HAYVANLARIN DOĞAL HAYATI İÇİN ÖNERİLER	+
BÜYÜKADA'DA AT AHIRLARININ OLDUĞU BÖLGE İÇİN ÖNCELİKLİ KAMUSAL İHTİYAÇLAR VE KORUMA İLKELERİNE UYGUN KULLANIM KARARLARININ OLUŞTURULMASI	#KY	43	SOKAK HAYVANLARI VE ADADA KALAN ATLAR İÇİN GEREKLİ MEKÂNSAL DÜZENLEMELERİN TEMEL PRENSİPLERİ	+
HEDİYELİK EŞYA TEZGÂHLARININ YENİDEN TASARLANMASI VE ÜRÜN ÇEŞİTLİLİĞİNİN, YEREL BOSTAN ÜRÜNLERİ, YEREL GIDA ÜRÜNLERİ GİBİ YENİ KALEMLERİ KAPSAYACAK ŞEKİLDE GENİŞLETİLMESİ	#TU	44	YEREL ÜRÜN SATANLAR İÇİN TEZGÂH ALANLARI YER SEÇİM PRENSİPLERİ VE TEZGÂHIN TASARIM PRENSİPLERİ	+
ANIT AĞAÇLARIN TESPİTİ VE BAKIMININ YAPILMASI, ÖZEL PARSELLERDE KALAN ANIT AĞAÇLARIN DA TESCİLE KONU EDİLMESİ	#EKO	45	ANIT AĞAÇLARIN BELGELENMESİ VE TANITIMI İÇİN KULLANILACAK BİLGİLENDİRME SİSTEMİNE İLİŞKİN TEMEL PRENSİPLER	+
TESCİLLİ ESERLERİN BAHÇE KAPISINDA YA DA ÖNÜNDE NE ZAMAN VE KİM TARAFINDAN YAPILDIĞI, İÇİNDE YAŞAMIŞ KİŞİLERİN BELİRTİLDİĞİ VEYA HİKAYESİNİN ANLATILDIĞI BİLGİLENDİRME TABELALARININ OLUŞTURULMASI	#KOR	46	ÖNEMLİ ANIT VE SİVİL MİMARİ ÖRNEKLERİNİ TANITICI BİLGİLENDİRME SİSTEM UNSURLARINA İLİŞKİN TEMEL PRENSİPLER	+
EKOLOJİK FARKINDALIĞI ARTTIRACAK, ÇÖP SORUNU VE YANGIN RİSKİNİ AZALTACAK KAMPANYALARIN YÜRÜTÜLMESİ, ETKİN İLETİŞİM VE BİLGİLENDİRMEİNİN SAĞLANMASI (VIDEO, ANONS, PANO, REKLAM, EĞİTİM) ATÖLYE.VB.)	#EKO	47	EKOLOJİK FARKINDALIĞI ARTTIRACAK BİLGİLENDİRME SİSTEMLERİNİN TASARIM İLKELERİ	+
ZİYARETÇİLERİN YÖNLENDİRİLMESİ İLE İLGİLİ PROJELERİN GELİŞTİRİLMESİ (ROTALAR, APLİKASYONLAR, İNFODESK VB.)	#UA	48	ENGELLEYİCİ - YÖNLENDİRİCİ - BİLGİLENDİRİCİ ELEMANLARIN TASARIM İLKELERİ	+
	#TU	49	TURİZM BİLGİLENDİRME OFİSİ, TUVALET, KİOSKLAR İÇİN TASARIM PRENSİPLERİ	+

**AÇIK VE KAMUSAL ALANLARIN SÜREKLİLİĞİNİN
SAĞLANMASI / ARAÇ-YAYA KULLANIMLARININ
DENGELENMESİ**

01

KONU 1 - ADALAR'DA GELİŞTİRİLECEK OLAN PROJELER VE ADALAR KENTSEL TASARIM REHBERİ İLİŞKİSİ

Adalar genelinde gerçekleştirilecek olan kentsel tasarım / peyzaj / mimari projelerde bu rehber çalışması yön gösterici olacaktır. Rehber içerisindeki bölümlerde ilgili tüm konu maddeleri içerisinde;

- Tasarım genel prensipleri
- Tip öneriler
- Noktasal-mekânsal öneriler
- Katalog temsiller

aktarılmıştır. Rehberin bütünü bu konu maddesinin gerekliliklerini karşılayacak niteliktedir.

02

KONU 2 - ÖNERİ KAMUSAL MEKÂN KADEMELENMESİ-ÖZEL PROJE ALANLARI

Mekânsal stratejiler bölümde açıklandığı üzere her bir adada belirlenen 6 farklı tematik konu başlığında stratejiler belirlenmiştir.

Açık ve kamusal alanların sürekliliği başlığı içerisinde yer alan "kamusal açık alanlar kademelenmesi" konusu analiz aşamasında da yapılan tespitler doğrultusunda bir karakter ayırımına ve kademelenmeye tabii tutulmuştur.

Bu aşamanın akabinde ise bu alanlar birbirine bağlanarak bir sistem oluşturması hedeflenmiştir.

Bu mekânlar fiziksel çevreleri içerisinde barındırdıkları farklı katmanlarla (bu katmanlar; peyzaj katmanı, ulaşım katmanı, tarihi ve kültürel katman olarak özetlenebilir) birbirlerine bağlandıklarında çok derinlikli kamusal mekânlar örüntüsünü meydana getireceklerdir.

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi çalışması boyunca aşağıda açıklanacak olan kamusal açık alanlar örüntüsü kodlama sistemi ile referans verilen bir sistem olarak kullanılmıştır.

"Strateji A" maddesine ait konu önerilerinden ikincisi kamusal açık alanlar arasındaki kademelenme ilişkisinin kurulması ve özel proje alanlarının belirlenmesidir. Bu noktada özel proje alanı olarak ifade edilen alanlar şehir planlama literatüründe kanıksanmış anlamı ile değil; özellikli ve nitelikli alan anlamındadır.

Bu özel proje alanları:

- Sahip olduğu potansiyelden tam faydalanılamayan alanlar,
- Geniş yaya alanlarına sahip ancak düzenleme görmemiş alanlar,
- Tarihi çevre içerisinde kalmış özellikli alanlar,
- Farklı özellikleri ile Adalar genelindeki diğer kamusal açık alanlardan ayrılan değerli kimlik alanları,

olarak özetlenebilir.

Kamusal açık alanların kademelenmesi değerlendirilirken;

- Kamusal Mekânın en-boy oranları,
- Kamusal Mekânın büyüklüğü (m²),
- Kamusal Mekânın kıyıda olup olmaması,
- Kamusal Mekânın içerisinde araç yolu olarak adlandırılacak izler çıkarıldıktan sonra geriye kalan alanın yüzdesine göre,
- Alanların insanlar tarafından kullanım yoğunluğuna göre,

sınıflandırılmıştır.

Analiz sürecinde yürütülen bu çalışmalardan hareketle bu kademelenme çalışması geleneksel bir kademelenmeden çok, karakter ayırıştırma üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu anlamda kamusal açık alanlar öncelikli olarak 3 ana kategoride toplanmıştır, bunlar:

- Meydanlar
- Bir Araya Gelme / Odak noktaları
- Lineer Kamusal Açık Alanlar

olarak özetlenebilir.

Meydanlar

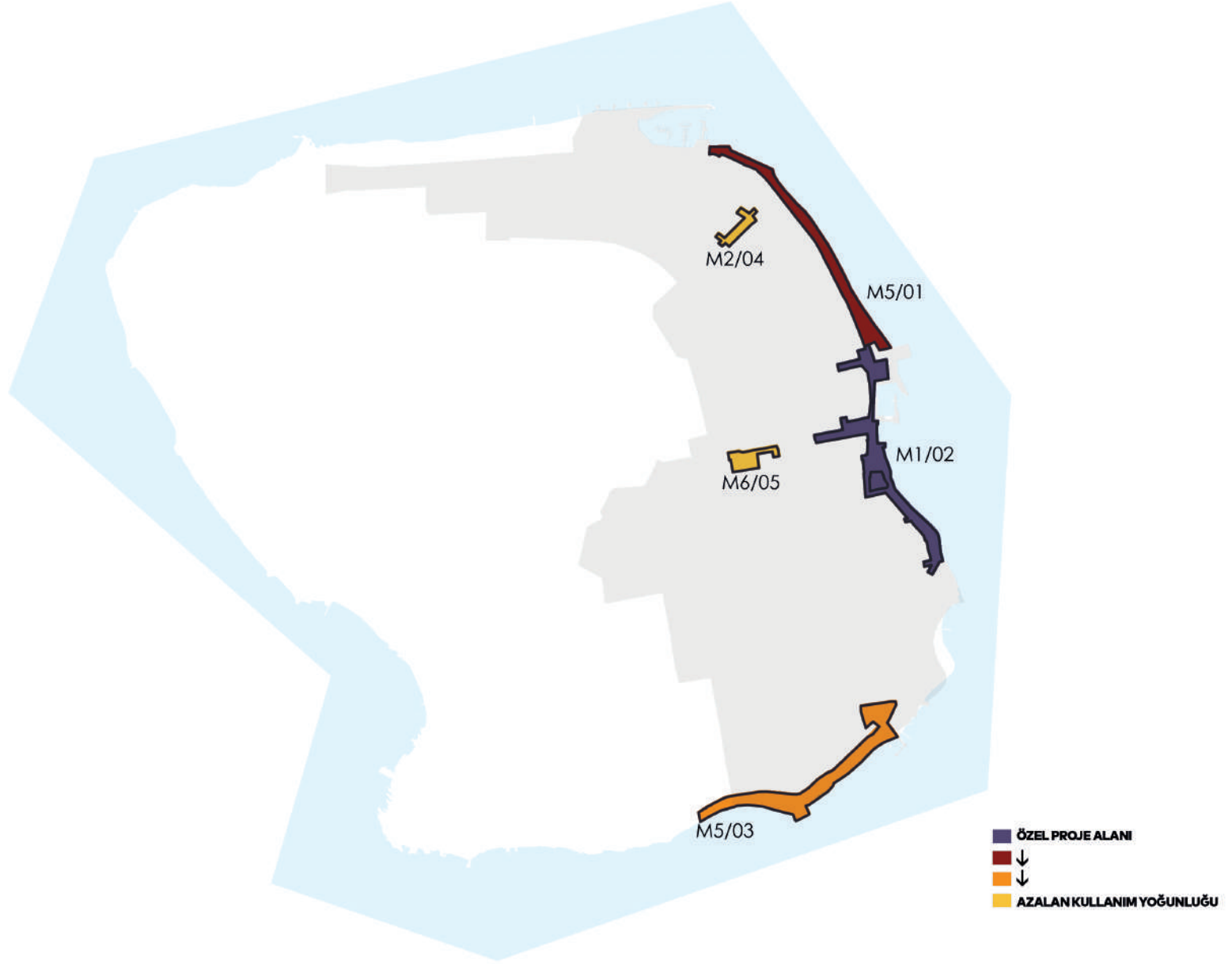
- M1 - Ana Kıyı Meydan
- M2 - Yerleşme içi Odaklar - Potansiyel Park alanları ile bütünleşen alanlar

Bir Araya Gelme / Odak noktaları

- M3 - Yol geometrisi gereği birden çok yolun kesişmesi ile ortaya çıkan, yol dönüş yarıçaplarının sağladığı mekân kazanımları ile genişleyen alanlar, Bu alanlar planda park vb. fonksiyonlar ile komşuluk içerisinde olabilir.
- M4 - Yol geometrisi gereği birden çok yolun kesişmesi ile ortaya çıkan, Yayaların rota seçimi noktasında karar noktası özelliği taşıyan ayırım noktaları (farklı yöne ve destinasyonlara ulaşan yolların kesişim noktaları) Bu alanlar istisnai noktalarda, örneğin orman alanları içerisinde yer alabilir.

Lineer Kamusal Açık Alanlar

- M5 - Kıyı Promenadı - Bu leke içerisinde plaj alanları da yer alabilir
- M6 - Önemli yapı veya Turizm Destinasyonlarının önlerinde kalan lineer sokak parçaları; bu kısımlardaki M6 ların özel proje alanları olarak ele alınabilir.

Kınalıada - kamusal açık alan kademelenmesi

Kınalıada'daki kamusal açık alanlar hiyerarşik olarak sıralandığında:

O2 > O1 > O3 > O5 > O4

sıralaması kullanım ve insan yoğunluğu olarak göze çarpmaktadır.

Kamusal açık alanlar içerisinde ilgili haritada O2 numara ile anılan alan ise özel alan olarak adlandırılabilir.

O2 numaralı alan; iskele meydanını da içerisinde alan ve adadaki yerleşimin doğu kısmının neredeyse yarısını temsil eden alandır.

ALAN NO	ALAN KODU	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ M2	YOL İZİ M2	SADECE YAYA ALANI ORANI	KIYIYA TEMAS	ÇEVRE FONKSİYON
O2	M1	11.724	4.032	66%	VAR	TİCARİ

Alan özellikleri açısından, karakter bölgeleme çalışmasında da belirtildiği üzere yerleşmenin merkezi sayılabilecek bir noktada olduğu için önerilecek düzenlemelerde form-boyut-malzeme üçgeni açısından en prestijli önerilere tabii olması gereken alanların başında gelmektedir.

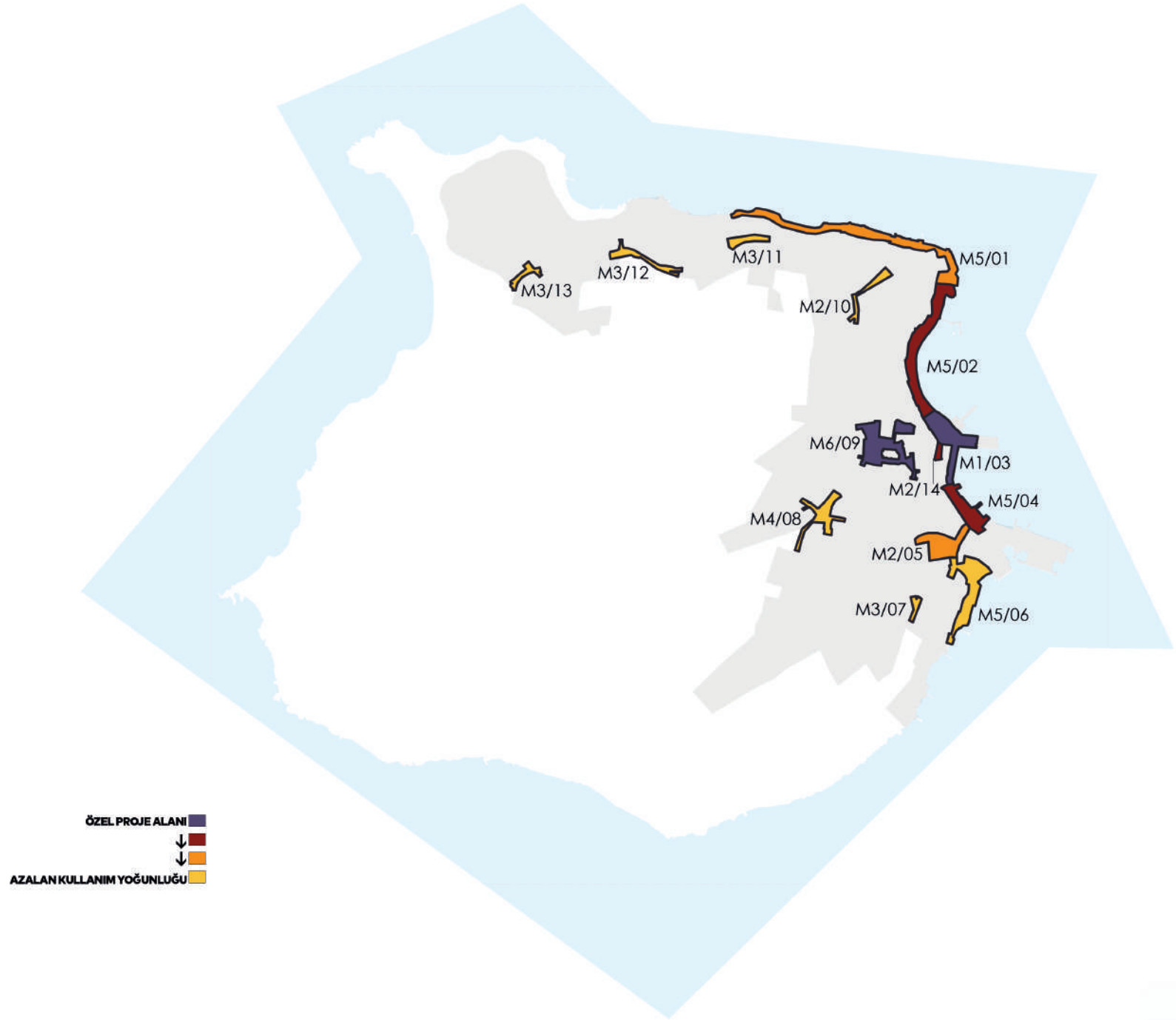
Diğer yandan yine en çok kullanılan kamusal açık alan olmasından dolayı turizm ve ulaşım sistemlerine yönelik bazı bilgilendirme uygulamalarının ağırlıklı olarak bu alan içerisinde konumlandırılmasında fayda vardır. Alan içerisinde olan kesitler:

- Ticaret >> meydan >> deniz yapısı
- Ticaret >> yol >> deniz yapısı
- Konut >> yol >> plaj

olmak üzere 3 farklı karakterdedir.

Kınalıada Kamusal Açık Alanlarından Örnekler

Burgazada - kamusal açık alan kademelenmesi

Burgazada'daki kamusal açık alanlar hiyerarşik olarak sıralandığında:

03>14>04>02>01>09>05>(diğerleri)

sıralaması kullanım ve insan yoğunluğu olarak göze çarpmaktadır.

Kamusal açık alanlar içerisinde ilgili haritada 03 ve 09 numara ile anılan alanlar ise özel alan olarak adlandırılabilir.

03 numaralı alan; adanın merkezi sayılabilecek olan iskele meydan alanıdır.

ALAN NO	ALAN KODU	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ M2	YOL İZİ M2	SADECE YAYA ALANI ORANI	KIYIYA TEMAS	ÇEVRE FONKSİYON
03	M1	4.804	555	88%	VAR	KARMA

03 numaralı alan özellikleri açısından, karakter bölgeleme çalışmasında da belirtildiği üzere yerleşmenin merkezi sayılabilecek bir noktada olduğu için önerilecek düzenlemelerde form-boyut-malzeme üçgeni açısından en prestijli önerilere tabii olması gereken alanların başında gelmektedir.

Alan içerisinde olan kesitler:

- Ticaret >> meydan >> deniz yapısı
- Ticaret >> yol >> deniz

olmak üzere 2 farklı karakterdedir.

09 numaralı alan; Ayios İoanis Rum Ortodoks Kilisesi çevresinde yer alan yollar ve imar planlarında park olarak önerilen potansiyel alanın birleşiminden oluşan bölgedir. Sait Faik Müzesinin önündeki sokak da bu bütünleşik kamusal açık alanın bir parçası olarak kabul edilmiştir. Adanın en çok ziyaret edilen noktalarından birisi olarak bu alan da özel proje alanı olarak ele alınmalıdır.

ALAN NO	ALAN KODU	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ M2	YOL İZİ M2	SADECE YAYA ALANI ORANI	KIYIYA TEMAS	ÇEVRE FONKSİYON
09	M6	6.136	2.450	60%	YOK	KARMA

Burgazada Kamusal Açık Alanlarından Örnekler

Heybeliada - kamusal açık alan kademelenmesi

Heybeliada'daki kamusal açık alanlar hiyerarşik olarak sıralandığında:

(01-02)>07>(09-04)>diğer alanlar

sıralaması kullanım ve insan yoğunluğu olarak göze çarpmaktadır.

Kamusal açık alanlar içerisinde ilgili haritada 01 ve 02 numara ile anılan alanlar özel alan olarak adlandırılabilir.

01 numaralı alan; Sahilde yer alan Turyol İskelesinden başlayarak Heybeli Mektep Sokak kesişimine kadar kıyı boyunca devam eden, İBB spor tesislerini de kapsayan kıyı alanıdır.

ALAN NO	ALAN KODU	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ M2	YOL İZİ M2	SADECE YAYA ALANI ORANI	KIYIYA TEMAS	ÇEVRE FONKSİYON
01	M5	6.073	2.000	67%	VAR	KARMA

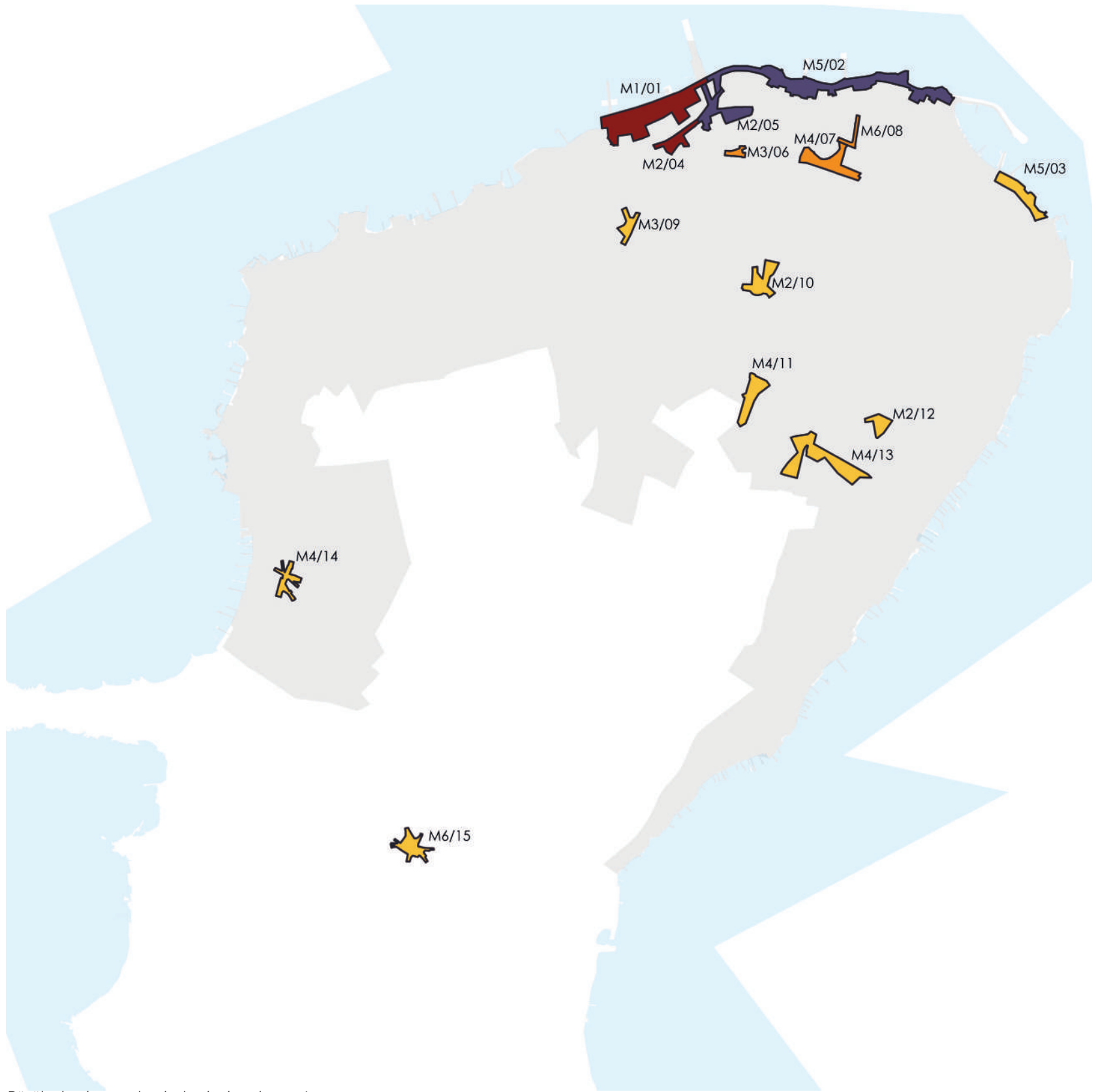
02 numaralı alan; Turyol iskelesinden başlayarak güneyde Deniz Harp Okulu Yerleşkesine kadar devam eden, tüm iskelelerin yaya deşarj noktası olan kıyı promenadıdır. Ayyıldız Caddesi'nde yer alan neredeyse tüm ticari işletmelerin arka bahçesi bu kamusal açık alana bakmaktadır ve çift taraflı ticari cephe kullanımını oluşturmaktadır. Konumu ve büyüklüğü ile yerleşmenin en önemli kamusal açık alanı olarak nitelendirilebilir. %67 oranında sadece yaya erişiminde olacak potansiyele sahip olsa da ticari işletme işgaliyeleri bu oranı aşağıya çekmektedir.

ALAN NO	ALAN KODU	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ M2	YOL İZİ M2	SADECE YAYA ALANI ORANI	KIYIYA TEMAS	ÇEVRE FONKSİYON
02	M1	9.917	3.321	67%	VAR	KARMA

Alan 01 ve 02 ticari fonksiyon ile yakın ilişki içerisinde olan alanlardır ve sonradan eklenmiş dolgu alanı olmasına rağmen Heybeliada'nın en yoğun ve merkezi kamusal açık alanlarıdır.

Heybeliada Kamusal Açık Alanlarından Örnekler

Büyükada - kamusal açık alan kademelenmesi

Büyükada'daki kamusal açık alanlar hiyerarşik olarak sıralandığında:

02>05>01>04>(06-07-08)>diğer alanlar

sıralaması kullanım ve insan yoğunluğu olarak göze çarpmaktadır.

Kamusal açık alanlar içerisinde ilgili haritada 02 ve 05 numara ile anılan alanlar özel alan olarak adlandırılabilir.

02 numaralı alan; İskelenin doğusunda kalan kıyı alanıdır. Bu kısımda özellikle ticari işletme işgaline alanları deniz manzarasını kapatır nitelikte konumlanmıştır. Kıyı boyunca yer yer yeşil alanlara da rastlanmaktadır.

ALAN NO	ALAN KODU	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ M2	YOL İZİ M2	SADECE YAYA ALANI ORANI	KIYIYA TEMAS	ÇEVRE FONKSİYON
2	M5	16.108	0	100%	VAR	KARMA

05 numaralı alan; Fayton Meydanı olarak da bilinen alandır. Fayton kullanımının ortadan kalkması ile birlikte değişen ihtiyaçlara göre değişen bir yapısı vardır.

ALAN NO	ALAN KODU	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ M2	YOL İZİ M2	SADECE YAYA ALANI ORANI	KIYIYA TEMAS	ÇEVRE FONKSİYON
5	M2	4.842	3.367	30%	YOK	KARMA

Özel proje alanı olarak adlandırılmasa da 01 numaralı kıyı meydan alanı; hem tören kimliği, hem de geometrik özellikleri ve büyüklüğü ile Büyükada'nın en önemli meydanlarının başında gelmektedir. Bu anlamda yapılacak düzenlemelerde en prestijli malzeme önerileri bu alan için de geçerli olmalıdır. Ayrıca bu alan 2 numaralı alanın aksine ticaret fonksiyonu baskısı altında da olmadığı için kamusal değeri daha yüksek bir alandır.

Büyükada Kamusal Açık Alanlarından Örnekler

03

KONU 3 - VERİMSİZ KULLANILAN KAMUSAL ALANLARIN GERİ KAZANIMINA YÖNELİK GELİŞTİRİLEN METOTLAR

Konu 3 maddesi altındaki çalışmalarda; sadece yol geometrisi yüzünden kaybedilen kamusal alanlar değil, diğer farklı sebeplerle de hemzemin fonksiyonlara sahip, trafik açısından güvensiz ve tanımsız mekânların tespit edilmesi ve ilkesel çözümlere ulaştırılması hedeflenmiştir.

Bu kapsamda Adalar genelinde yaya kullanıcıların hizmetinde olması beklenen ancak çeşitli sebeplerle verimli kullanılamayan alanlar 4 farklı kategoriye ayrılarak tespit edilmiştir. Bu kategorileri en iyi temsil eden alanlar üzerinde örnek çözümler geliştirilmiştir.

Kamusal Alan Kazanım Biçimleri

K1: Yollardaki Araç İzi Geometrisi Düzenlemesi ile Edinilen Mekânlar

- İETT hattı ve itfaiye gibi araçların kullanımında olan yollar için belirli bir güzergâh önerisinde bulunulup mevcutta dağınık olarak kullanımda olan hemzemin yollardan yaya mekânı kazanımı sağlanması.
- Yol üzerinde bulunan ve yaya sirkülasyonunun kesintiye uğramasına neden olan yapıların (heykel, sundurma yapı) yer değişikliği veya kaldırılması yönünde kararların alınması.

K2: Mülkiyete Konu Olmayan-Tescil Dışı Alanların Değerlendirilmesi ile Edinilen Mekânlar

- Mülkiyet dışı alanlarda yer alan depo sundurma vb. yapıların işgal ettiği alanların yaya mekânına kazandırılması.

K3: Atıl Durumdaki Yapıların Tekrardan Kazanılması ile Edinilen Mekânlar

- Mevcut kullanımda atıl durumda olan; iskele yapıları, boş kullanılmayan yapı ve alanların yeniden işlevlendirilmesi ile tekrardan kamusal mekân kullanımına eklenmesinin sağlanması.

K4: Mülkiyete Konu Olmayan Alanlarda Yer Alan Ticari Yapıların Kaldırılmasıyla Edinilen Mekânlar

- Mülkiyet dışı alanlarda yer alan ticari birimlerin işgal ettiği alanların yaya mekânına kazandırılması yoluyla edinilen kamusal alanlardır.

Kamusal Alan Kazanımına Örnek Alanlar

Örnek 1: K1 Tipi Alan Kazanımı

Yollardaki geometrik düzenleme unsurları ile yaya ile hemzemin toplu taşıma kullanımındaki akslarda konfor ve güvenliğin sağlanması eylemi kapsamında kamusal mekân kazanımları hedeflenmiştir. Bu kapsamda:

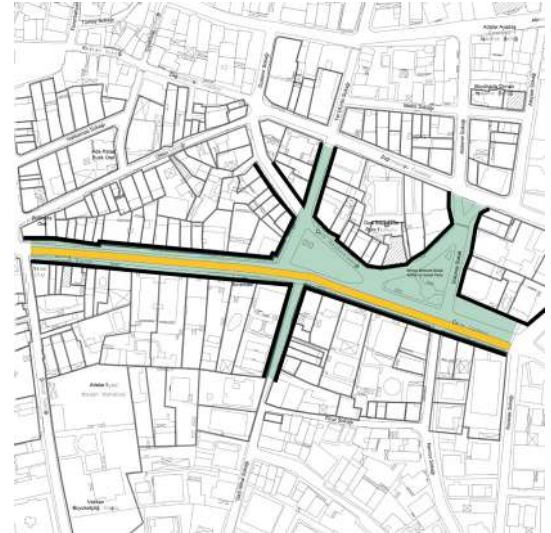
- Yaya ile hemzemin olan İETT rotalarında yol izinin belli olmadığı, belli olsa bile asfalt genişliğinin fazla olduğu ve toplu taşıma araçlarının dağınık bir güzergâh izlediği yollarda itfaiye ve İETT araçlarının en boy oranları da düşünülerek düzenli aks önerilerinde bulunulması hedeflenmiştir.
- Araç izinin hat sınırlarının belirlenmesi sonucu geriye kalan kısımların yaya mekânına kazanılması sağlanmıştır.
- Rota seçimi kapsamında çevresel ilişkiler de etkili olmuş ve ticari işletmelerde haksız kayıp olmaması adına bu alanlarda hat çizgisi yol ortasından geçirilmiştir. Bunun dışındaki yol alanlarında araç izi yaya mekânına alan kazandıracak şekilde ötelenerek düzenlenmiştir.

K1 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafları

Örnek alan 1: mevcut durum

Örnek alan 1: ilkesel öneri durum

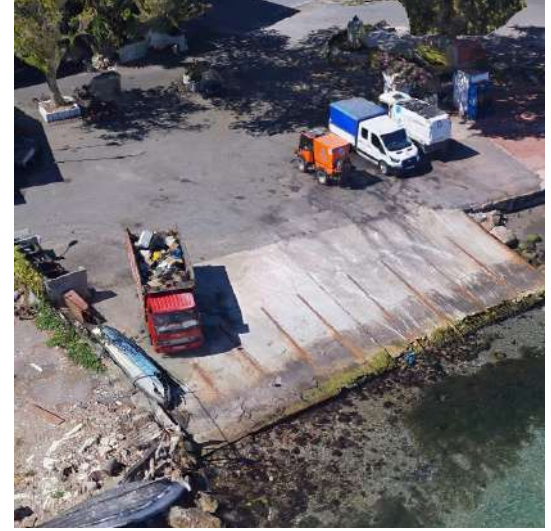
Örnek 2: K1 Tipi Alan Kazanımı

Yol düzenlemeleri ile sağlanan mekân kazanımları kapsamında örnek olarak Burgazada Barbaros Hayrettin Paşa Caddesi ve yakın çevresi değerlendirilmiştir.

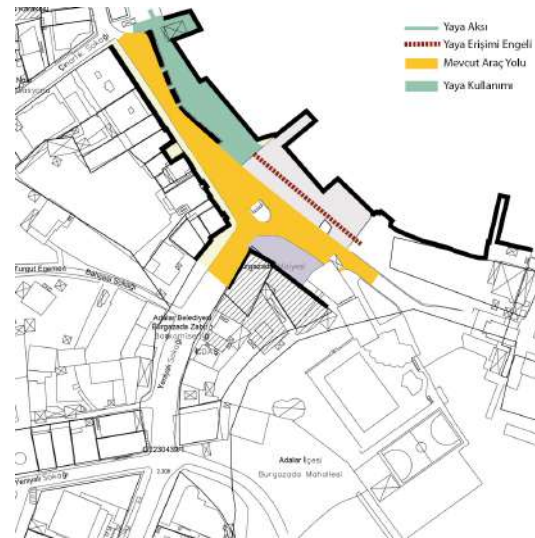
Alan içerisinde bulunan itfaiyenin, yol kesitinin büyük bir kısmının araç kullanımına ait olmasına sebebiyet vermesi nedeniyle, araç izi belirlenerek hat dışındaki alan kullanımlarını yaya mekânına katılması hedeflenmiştir.

Yol kesişiminde bulunan heykel özelinde gerek alansal olarak çok fazla yer kaplaması gerekse de yeni düzenlenecek yol izi üzerinde bulunması nedeniyle yer değişikliğinde bulunması önerilmiştir.

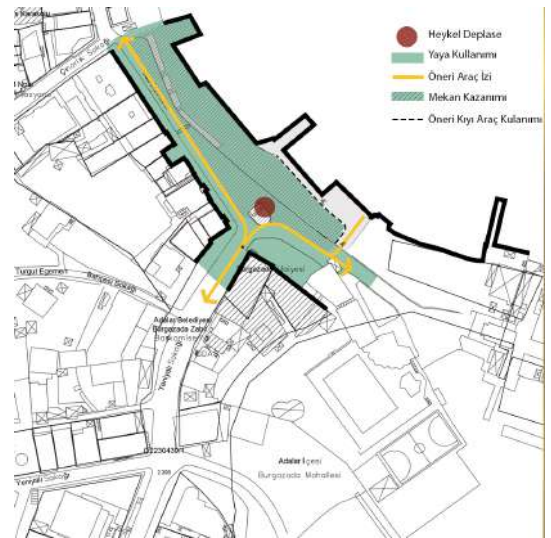
Kıyı kesimde bulunan yük indirme ve bindirme noktalarında yaşanan yoğunluk ve araç trafiği nedeniyle yaya sirkülasyonu engellenmektedir. Bu alan kapsamında araçlar için belirli bir kullanım alanı oluşturularak kalan alanın yaya mekânına katılması hedeflenmiştir.

K1 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafları

Örnek alan 2: mevcut durum

Örnek alan 2: ilkesel öneri durum

Örnek 3: K2 Tipi Alan Kazanımı

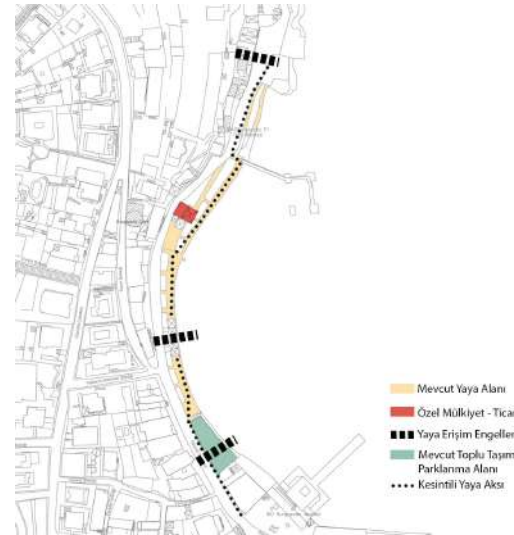
Burgazada kapsamında Gezinti Yolu Caddesi ve yakın çevresel ilişkileri değerlendirilmiştir.

Kıyı ile bütünleşik bir sisteme sahip aks boyunca yaya yürüyüşünü engelleyecek sorunlar tespit edilmiş ve kamusal mekân kazanımı kapsamında yaya kullanımı lehine çözüm önerileri sunulmuştur.

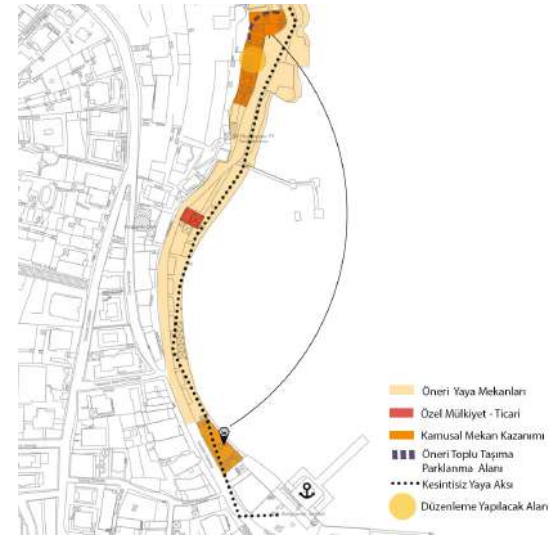
İETT park alanının düzenli yaya aksını engellemesi nedeniyle mülkiyet dışı depo sundurma vb. yapıların işgal ettiği alanlara taşınması önerilmiştir. Bu sayede araç park alanı olarak kullanılan alan, kamusal mekân kazanımına dâhil edilerek yaya sistemi bütünlüğünün sağlanması hedeflenmiştir.

K2 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafları

Örnek alan 3: Mevcut durum

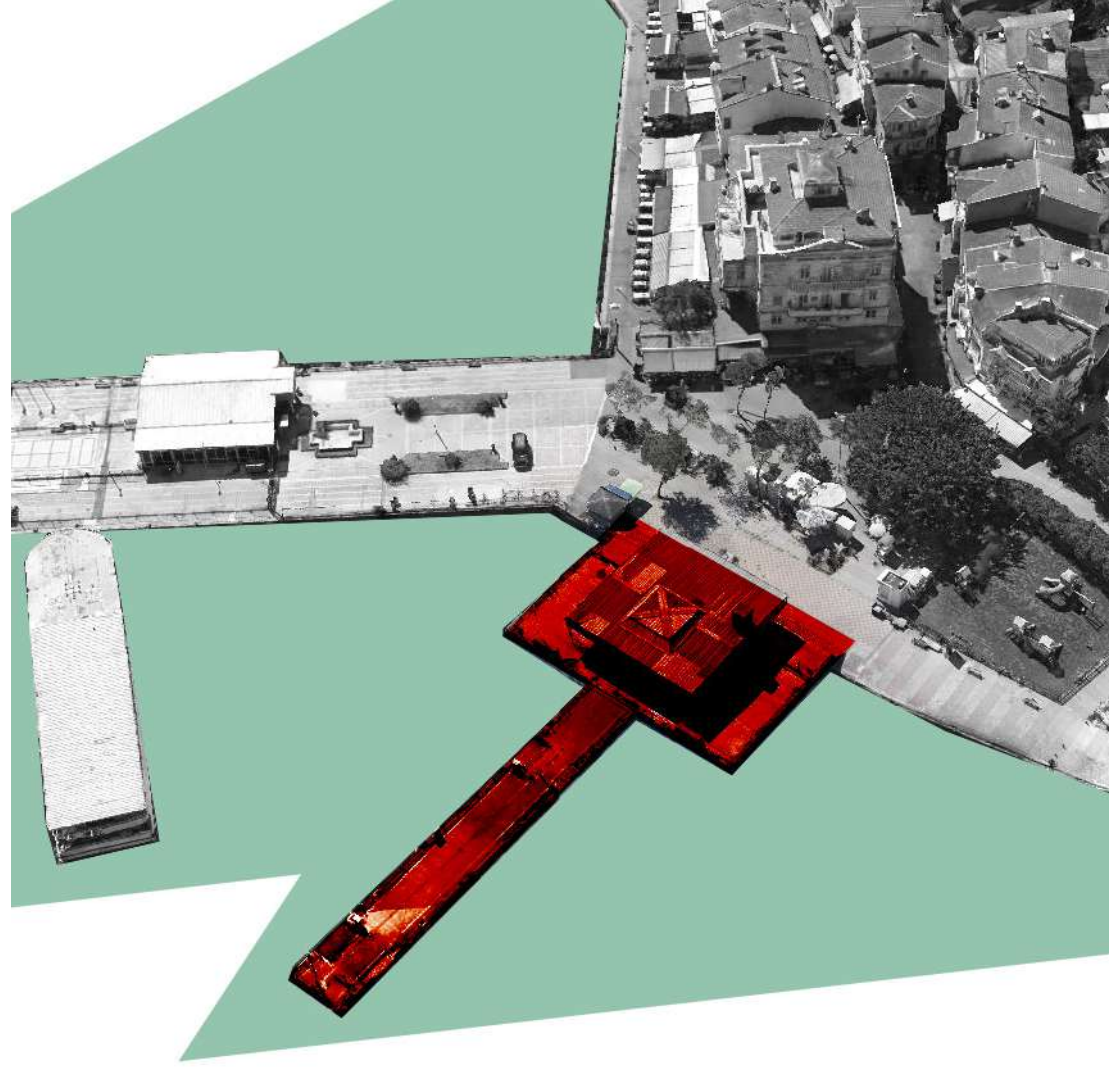

Örnek alan 3: ilkesel öneri durum

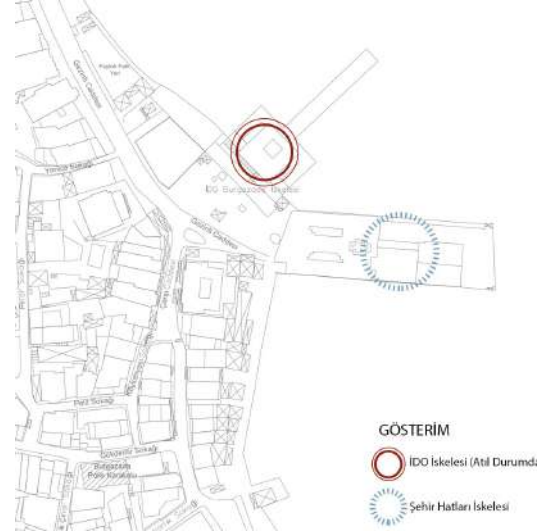
Örnek 4: K3 Tipi Alan Kazanımı

Atıl durumda olan Burgazada İDO iskelesinin kamusal mekâna kazandırılması kapsamında iskele yapısı için fonksiyon değişikliği önerisinde bulunulmuştur.

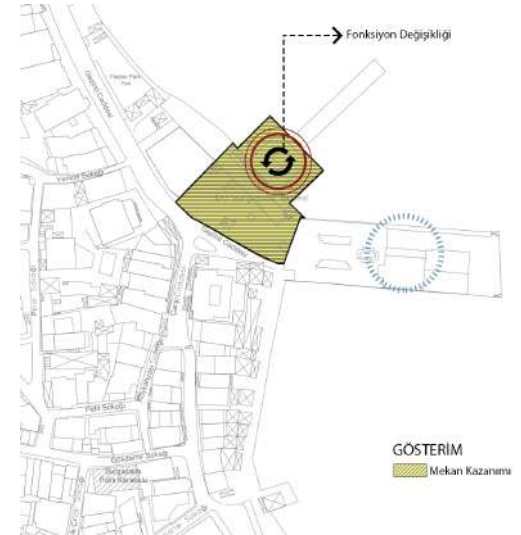
Ortalama 250 kişilik bir kapasiteye sahip alan için; Adalar Belediyesinin etkinlik tarzları da göz önünde bulundurularak kitap - kafe önerisinde bulunulması kararlaştırılmıştır. Ancak bu ilkesel çözüm baz alınarak benzer durumdaki yapılar/alanlarda konser-atölye-sergileme-dinleti-konferans vb. fonksiyonlara yönelik yeniden işlevlendirmeler de gerçekleştirilebilir.

K3 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafı

Örnek alan 4: mevcut durum

Örnek alan 4: ilkesel öneri durum

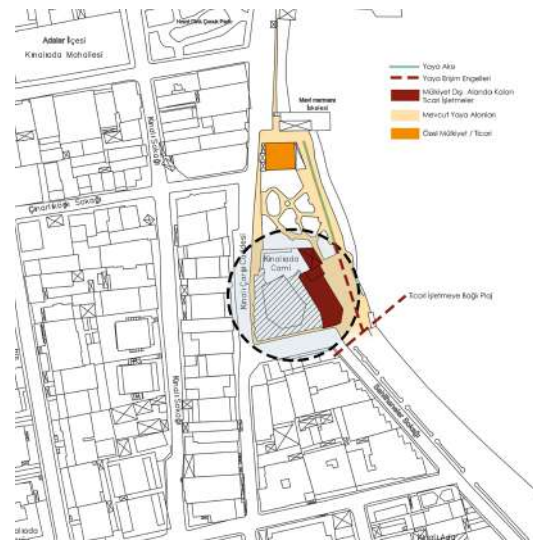
Örnek 5: K4 Tipi Alan Kazanımı

Mülkiyet dışı ticari birimlerin işgal ettiği alan kullanımlarının yaya mekânına kazandırılması kapsamında Kınalıada Cami ve çevresel ilişkileri incelenmiştir.

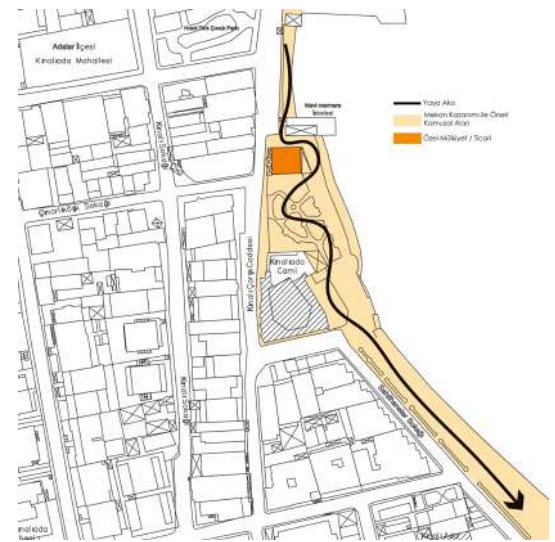
Kınalıada cami çeperlerinde bulunan ticari işletmeler ve bu işletmelere ait mobilyaların kıyı şeridi boyunca yaya aksı sürekliliğini kestiği tespit edilmiştir. İşletmelerin mülkiyet durumu kontrol edilmiş ve mülkiyet dışı kullanım olduğu tespit edilmiştir. Bu alanların kaldırılarak yaya mekân sistemine dâhil edilmesi önerisinde bulunulmuştur.

K4 tipi alan kazanımına örnek alan fotoğrafları

Örnek alan 5: mevcut durum

Örnek alan 5: ilkesel öneri durumu

Meshur Famous Hacıbaba Donut and Ice Cream

Jolan Bey

Hacıbaba

04

KONU 4 - REHBERİN TEMEL TASARIM İLKELERİ (FORM / BOYUT / MALZEME)

04 numaralı konu maddesi: odak noktaları olarak adlandırılan kamusal açık alanlarında form ve karakter tipolojisine göre tasarım ilkelerinin belirlenmesi ve bu alanlarda yer alan verimsiz alanların yeniden kazanılmasına ilişkin ilkesel yaklaşım kararlarının açıklanması hakkındadır.

Yukarıda bahsedilen alanlar kentsel tasarım rehberi çalışmasının analiz bölümlerinde açıklandığı üzere 6 farklı karakterde ele alınmıştır. Bu karakterlerden özellikle M1: kıyı meydanları ve M5: kıyı promenadları karakter olarak diğer açık alanlardan farklılaşmaktadır.

Öncelikli konu olarak kamusal açık alanlarda:

- Eğitim
- Erişilebilirlik
- Yaya Aksları Genişlikleri
- Sert Zemin - Yeşil Alan Oranı
- Toplu Taşıma İlişkisi
- Bisiklet Kullanımı ile İlişkisi
- Sınır Elemanları
- Kent Mobilyaları
- Aydınlatma
- Üst Örtü - Gölgeleme
- Bitkisel Peyzaj Elemanları
- Ticari Fonksiyonların Dış Mekân Kullanımları
- Öneri Kiosk vb. Yapılaşma Koşulları
- İskeleler ile İlişkiler
- Bilgilendirme Sistemleri
- Kamusal Açık Alanları Çevreleyen Cepheler
- Algıyı Bozan - Engelleyen Unsurlar
- Farklı Kullanım Biçimlerine Adaptasyon
- Kamusal Alan Kazanımı

kriterleri göz önünde bulundurularak tasarım ilkeleri oluşturulmuştur.

Belirtilen unsurlar açık alanlar özelinde tek tek değerlendirilirken;

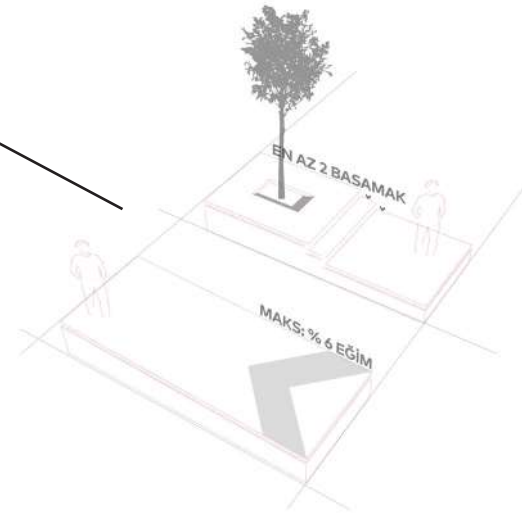
- Form
- Boyut - nitelik - nicelik
- Malzeme

olmak üzere 3 farklı düzeyde incelenmiştir.

EĞİM

Form

M1 ve M5 alan düzenlemeleri geniş ve düz alanlar yaratmak üzerine odaklanmalıdır ancak oluşturulacak kot farklarında en az 2 basamak oluşturulmalıdır. Diğer alanlarda arazinin doğal eğiminden faydalanılabilir. Mevcut ağaç köklerinin kotlarına göre tasarım kotları referanslandırılacaktır.

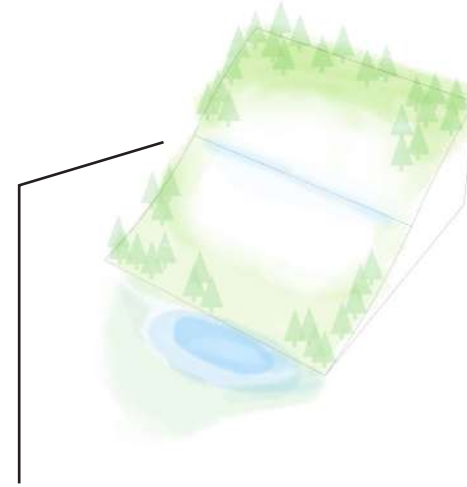

Eğim ve basamaklar

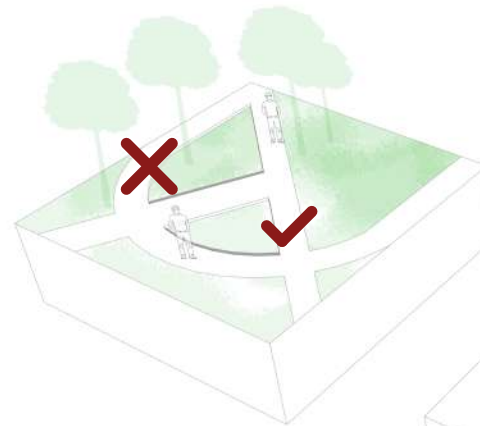
Boyut / Nitelik / Nicelik

Farklı kotlardaki düz eğimli platformlar arası geçiş rampaları maksimum %6 eğime sahip olmalıdır. Düz platform olarak değerlendirilmeyen meydanlarda da eğim maksimum %6 olmalıdır. Merdivenli yollar bu düzenleme kurallarının dışındadır. Eğimle ilgili genel kurallar için Konu 12 incelenebilir.

Doğal alanlarda eğim

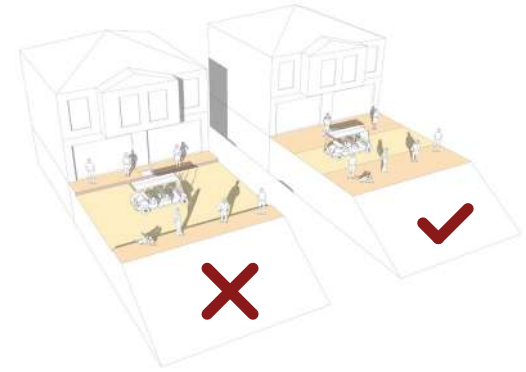
Eğimli yeşil alanlarda yağmur suyu için sızma siperleri ve sızma hendekleri düzenlenebilir. Düz yeşil alanlarda ise sızma havuzları oluşturulabilir. Çok eğimli yeşil alanlarda teraslamalar yapılmalıdır.

ERİŞİLEBİLİRLİK

Form

Doğrusal akslar kullanılmalıdır. Dolambaçlı ve erişimi güçleştiren yaya aksı tasarımlarından kaçınılmalı, özellikle M1 tipi alanlarda serbest gezinti prensibi üzerine sert zemin düzenlemeleri yapılmalıdır. Tüm Adalar'da yükseltilmiş kaldırım kullanılmaması esastır. Mevcut kaldırımların yenilenmesi durumunda bina/duvar birleşim noktasındaki çözümler rehber içerisinde sunulacaktır.

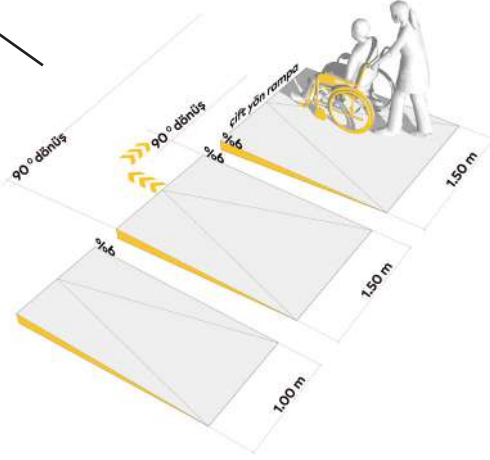
Yükseltilmiş kaldırımların iptali

Yaya aksları ana düzenleme prensipleri

Boyut/Nitelik/Nicelik

Engelli kullanıcı rampaları düz ise 100 cm, 90 derece dönüşlü ise 150 cm, iki taraflı kullanılacaksa en az 180 cm genişliğinde olmalı. Eğimleri %6 değeri ve altında olmalıdır. Tüm merdivenlerde korkuluk yapılması gerekmektedir. Eğimle ilgili genel kurallar için Konu 12 incelenebilir.

Rampa Standartları

Malzeme

Farklı iklim şartlarında kaydırma yapmayan, yüzey genişliği ve tutuşu farklı yöntemler ile artırılmış malzemeler kullanılmalıdır.

YAYA AKSLARI VE GENİŞLİKLERİ**Form**

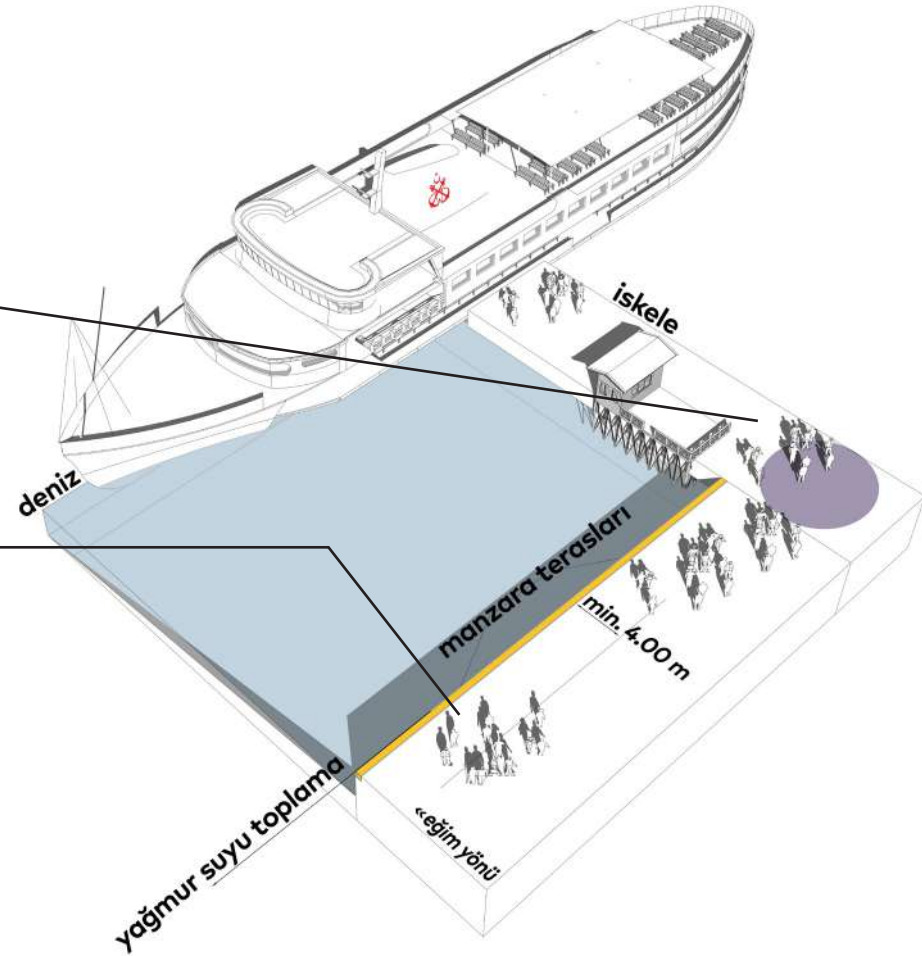
Yaya akslarının özellikle kıyıda olduğu durumlarda (M1-M5 alanlarında) kıyı sürekliliğinin esas olduğu unutulmamalıdır. Kıyılarda yaya aksları ada içerisindeki akslara oranla daha geniş tutulmalıdır. Bu kısımlarda insan hareketleri manzaraya bakış faktörünün de etkisiyle yavaşladığı için bu duruma özel manzara noktaları oluşturmak suretiyle aks üzerinde yoğunluk düşürülmesi sağlanabilir.

Boyut/Nitelik/Nicelik

M1 tipi kamusal açık alanlar her adada iskele yolcu deşarjlarının ilk gerçekleştiği alanlardır. Bu sebeple yaya aksları kalabalığın kolay dağılmasını sağlayacak şekilde olmalıdır. Yaya düzenlemelerinde 4 m'den dar yaya aksları tercih edilmemelidir. Diğer alanlarda maksimumda bir kısıtlama yoktur ancak minimum 2 m yaya aksı genişliği sağlanmalıdır.

Malzeme

M1-M5 tipi kamusal açık alanlar her adada bölünmemiş olarak en geniş sert zeminleri işaret eden alanlardır. Bu alanların tamamı geniş yapay dolgu alanlarıdır. Bu sebeple geçirimli malzeme kullanımından önce yağmur suyunu filtreleme ve yavaşlatma fonksiyonunu yerine getirecek kuru hendekler-hazneler ve oluklar ile desteklemesi gereken alanlardır. Bu geniş yüzeylerden toplanan sular toplama üniteleri ile yakındaki yeşil alanlar için kullanılacaktır. Yağmur suyunun denize dökülmesi engellenecektir.

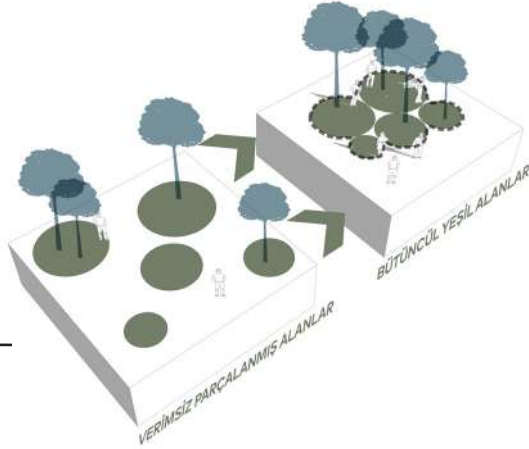

Dolgu alanlarında yaya aksları

SERT ZEMİN / YEŞİL ALANLAR DENGESİ

Form

Yeşil alanlar form olarak M1-M5 alanlarında mümkün olduğu kadar büyük ve az parçalı olmalıdır.

Sert zemin düzenleme ilkeleri

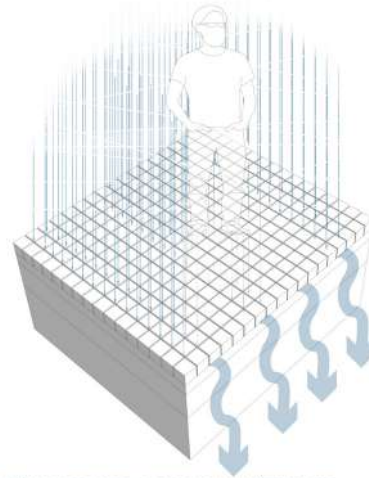
Boyut/Nitelik/Nicelik

M1 alanları içerisinde yeşil alan oranı, vapor insan deşarj konusunu da dikkate alacak şekilde %50'yi geçmemelidir. Özellikle M5 ve M6 alanlarında ise yeşil alan oranı %50'nin altına düşmemelidir. Yağmur suyunu kaynağında tutmak ve akışı yavaşlatmak esastır. Geçirimsiz zemine sahip dolgu alanlarında, her 500 m² için en az 100 m² uygun altyapı ile yeşil alan tesis edilmelidir. Özetle geçirimsiz zemine sahip alanlarda yeşil alan oranı %20'ye tekabül etmelidir. Özellikle M1 ve M5 tipi kamusal açık alanlarda bu düzenleme dikkate alınmalıdır. Bu yeşil alanların tesisi ile dolgu alanları üzerindeki yağmur suyu yüzey akışı oranının azaltılması ve kontrol edilmesi amaçlanmaktadır.

Malzeme

Sert zemin malzemeleri doğal taş vb. kaplama unsurlarından oluşabilir, geçirimli malzemeler olması esastır.

Geçirimli malzeme kullanımı

GEÇİRİMLİ MALZEME & BOŞLUKLU YÜZEYLER

M1 ve M5 alanlarında deniz suyu ile doğrudan teması olan noktalarda daha dayanıklı malzeme çözümleri tercih edilebilir. Özellikle M1 alanlarında sert zeminlerin ısı adası oluşturmasından kaçınılacak düzenlemelere gidilmelidir.

TOPLU TAŞIMA İLİŞKİSİ

Form

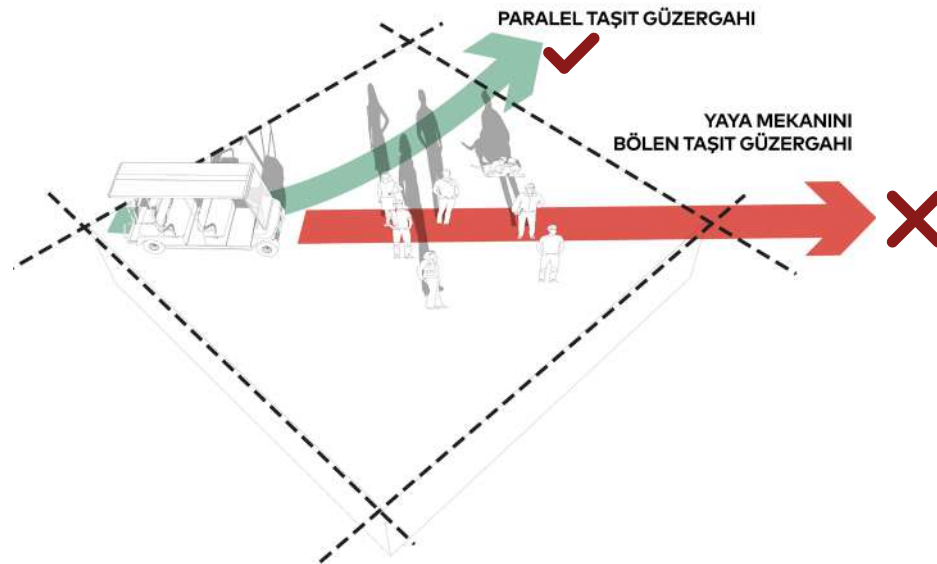
Toplu taşıma unsurları olan elektrikli araçların durak noktalarının M1 kıyı meydanların alansal bütünlüğünü bozmayacak şekilde konumlandırılması gerekmektedir. Diğer alanlarda ise güzergâh geometrisi alanın verimli kullanımını engellemeyecek şekilde düzenlenmelidir.

Boyut/Nitelik/Nicelik

Elektrikli araç bekleme noktalarının farklı iklim koşullarına uygun olabilecek modüler çözümler içermesi önerilmektedir.

Malzeme

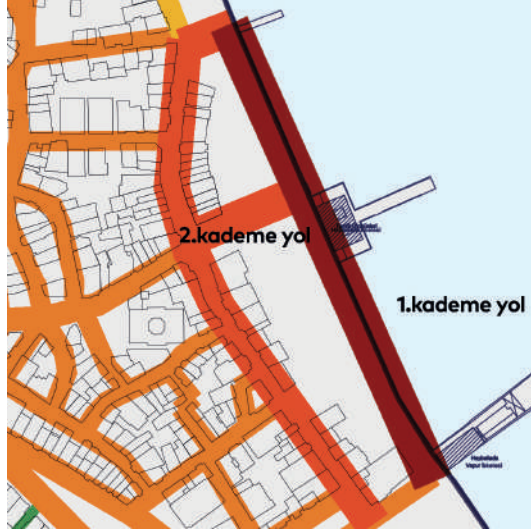
Toplu taşıma yolları malzemeleri asfalt olması durumunda gözenekli asfalt kullanılması gerekmektedir. Hemzemin kullanımlarda araç yolları malzemeleri ve yaya malzemeleri ayrıştırılarak güvenlik unsuru gözetilebilir. Özellikle orman yollarındaki toplu taşıma yolu kesitlerinde yol kenarlarında suyun yol kenarı hendeklere aktarılmasını sağlayacak kesit çözümleri yaratılması önerilmektedir.

Hemzemin kullanımlar

BİSİKLET KULLANIMI

M1 kıyı meydanlarda bisiklet kullanımı yasaklanmalıdır. Yerleşme çekirdeği merkezinde olan 1. ve 2. kademe yollarda da bisiklet kullanımı yasak olmalıdır.

Bisiklet kullanım alanları

Diğer alanlarda bisiklet park yerlerine yer verilmelidir. Özellikle bisiklet kiralama dükkanlarının sergileme alanları için belirli sınırlamalara ve park yeri mobilyalarına ihtiyaç vardır.

Bisiklet depolama alanları

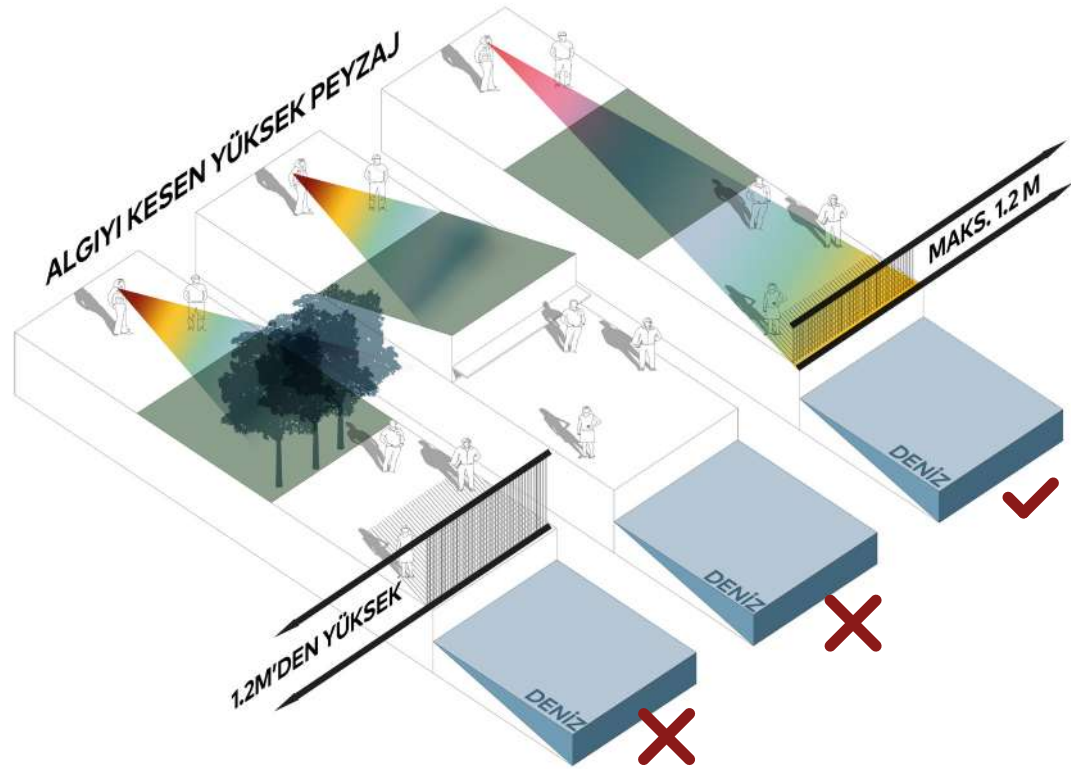
SINIR ELEMANLARI

Boyut/Nitelik/Nicelik

M1 kıyı meydanlarında yeşil alanlar için kullanılacak sınır elemanları sadece toprağı tutma işlevini yerine getirecek gömülü bordür vb. elemanlar olmalıdır. Deniz kenarında sınır elemanı yapılamaz, ancak özel durum gerektiren kamu yapılarında bu sınırlar 120 cm yüksekliği geçemez. Sınır elemanları 3 boyutlu algılamayı zorlaştıracak yükseklik ihtiva etmemelidir. Duvar - çit vb. özel mülke dâhil sınır elemanları için ayrıca rehber içerisinde tarifler geliştirilecektir.

Malzeme

Çim alanları sert zeminlerden ayırırken gömülü beton bordür ya da metal ayırıcı sistemler kullanılabilir. Yeşil alan kotları özellikle tasarım gereği yükseltilmediği veya aynı zamanda toprak istinat etmediği sürece zemin ile aynı kotta olması önerilmektedir. Bitkisel peyzaj öğeleri de görsel algıyı kesmeyecek şekilde düzenlenmelidir.

Sınır elemanları genel ilkeleri

KENT MOBİLYALARI

Boyut/Nitelik/Nicelik

M1 kıyı meydanları ve M5 alanlarında Adalar içerisindeki en yoğun insan kullanımındaki alanlar olduğu için özellikle oturma birimleri daha büyük ve sık kullanılabilir. Oturma alanları manzara veya gölgelenme koşullarına göre yer seçebilir, çöp kutuları/tabelalar/ çiçeklikler/umumi tuvalet vb. kiosklar yardımcı mobilyalar daha yoğun yerleştirilmiş olabilir.

Malzeme

Malzemeler enerji, su ve malzeme korunumu, dayanıklılık, kolay bakım, yeniden üretim / kullanım, geri dönüşüm gibi ölçütler ile ekolojik ve ekonomik sürdürülebilirliğe, sağlıklı çevre için tasarım ve kent kimliğine katkı ölçütleri ile değerlendirilmelidir. Özellikle M1 kıyı meydanların denize komşu olmaları sebebiyle fırtınalara ve deniz suyuna - korozyona dayanıklı malzemelerden oluşturulması önerilmektedir.

- Fotoselli su içme üniteleri,
- Wc'lerde su korunumu, düşük debili rezervuar
- Susuz pisuvar
- Az strüktürlü kent mobilyaları
- Değişen ihtiyaçlara göre adapte olabilen kent mobilyası
- Geri dönüşümü ve yeniden kullanılması mümkün olan malzemelerin kullanılması
- Kompozit yerine doğal malzemelerin kullanılması
- Sökülebilir takılabilir tasarımlar
- Vandalizme dayanıklı
- Çevre koruma bilinci uyandıran
- Yerleşme kimliğine katkı sunacak

malzeme seçimleri esastır.

AYDINLATMA

Boyut/Nitelik/Nicelik

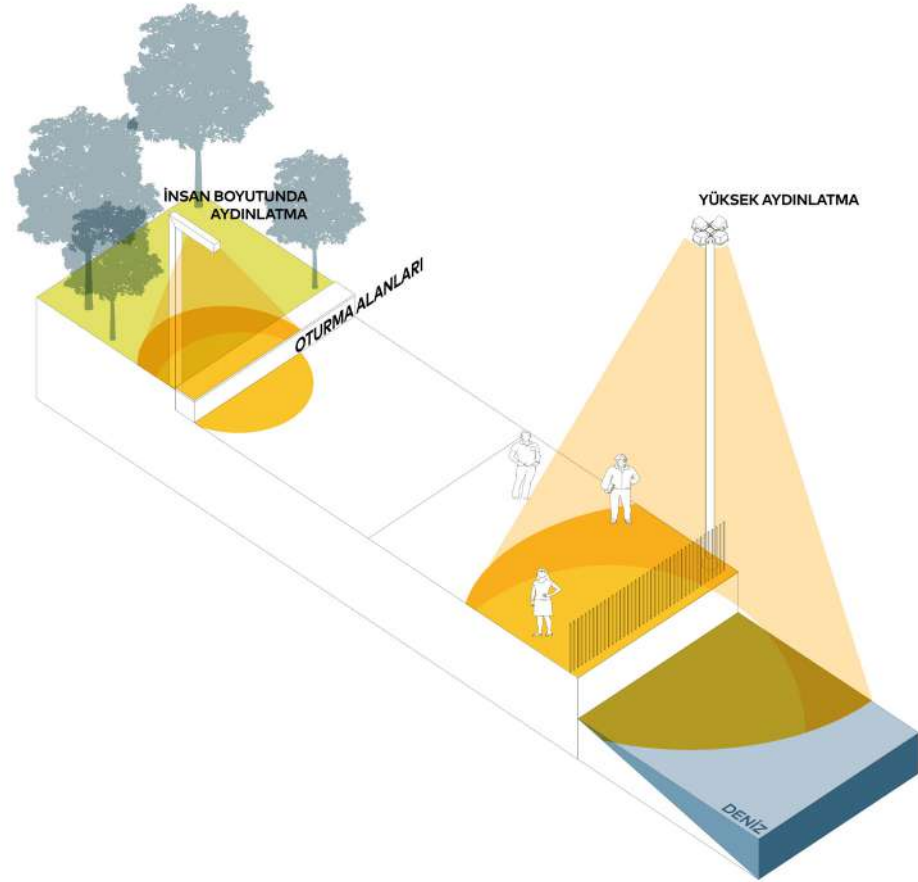
M1 alanlarında boyut olarak geniş alanları aydınlatacak yüksek sokak aydınlatmaları kullanılabilir. Diğer alanlarda ve M1 alanlarının özel bölümlerinde (oturma vb.) insan ölçeğinde alçak aydınlatmalar kullanılacaktır.

Malzeme

Güneş enerjisinden faydalanan aydınlatma elemanları kullanılması önerilmektedir.

Aydınlatma genel ilkeleri

Aydınlatma genel ilkeleri

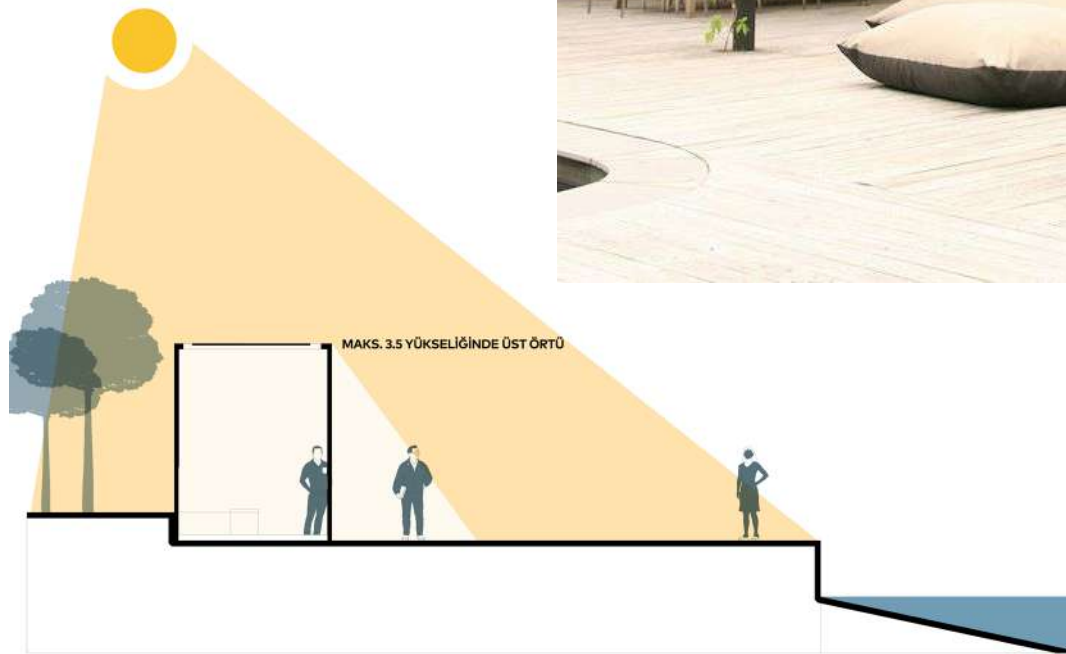
ÜST ÖRTÜ - GÖLGE ALANLAR

Boyut/Nitelik/Nicelik

3,5 m yüksekliği aşmayan üst örtü birimleri özellikle oturma dinlenme, hediyelik eşya satış vb. noktalarında, durak noktalarında kullanılabilir.

Malzeme

Üst örtülerde kullanılacak malzemelerde ışık geçirgenliği önceliklidir. Gölgelenen alan için tekstil malzemeler veya opaklık açısından geçirgen malzemeler kullanılabilir.

Gölgelendirme genel ilkeleri

Gölgelendirme örnek görseller

TİCARİ FONKSİYONLARIN DIŞ MEKÂN KULLANIMLARI İLE İLİŞKİSİ

Form

Ticari fonksiyonların dış mekân kullanımları herhangi bir yaya sürekliliğini - deniz kıyı algısını - tarihi bina cephesi algısını kesintiye uğratmayacak şekilde düzenlenmelidir.

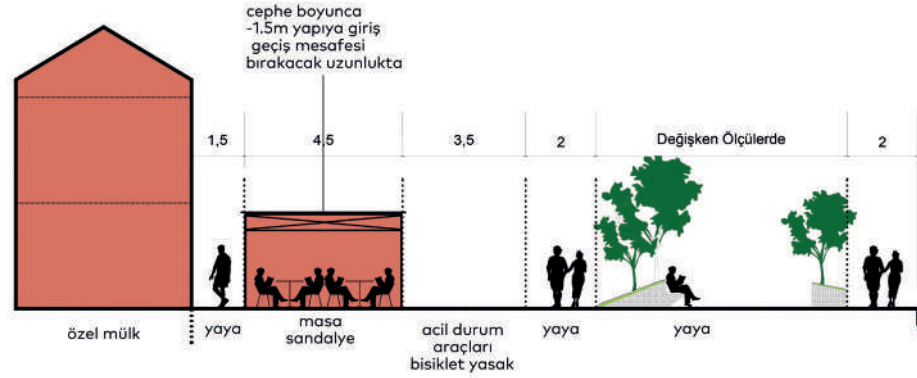
Boyut/Nitelik/Nicelik

Bu ticari eklentilerde cepheden kopuk düzenlemeler özellikle kafe-restoran tipindeki işletmeler için geçerlidir.

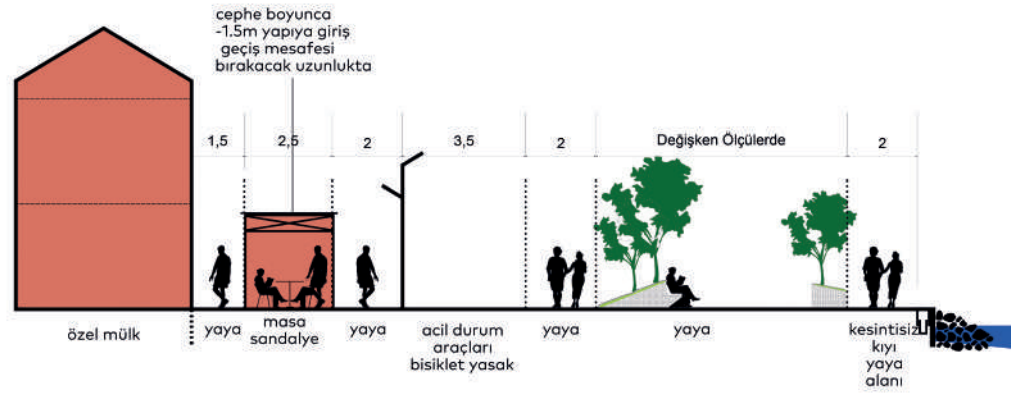
Tarihi niteliği olan yapılarda, kıyılarda ve meydan vb. alana bakan ticari birimlerin uzantıları olan eklentiler acil durum vb. durumlarda yapıya giriş için min. 1,5 m bırakılarak geriye kalan cephe genişliği kadar devam edebilir. Bu eklentilerin derinliği 2,5 m'yi geçemez. Yapı ile eklenti arasında 1,5 m mesafe bırakılmalıdır. Kentsel Tasarım Rehberine göre zorunlu olmadıkça ticari birim eklentileri tek parça ve uzun koridorlar oluşturacak şekilde yerleştirilmemelidir.

Sökülüp-takılabilir, ahşap vb. döşeme işleri bu alanlara, alansal sınırı belli etmek amacıyla yerleştirilebilir. Plastik ve türevi malzemeler kullanılamaz. Bu alanların denetlenmesinde Adalar Belediyesinin ilgili zabıta birimleri yetkilidir.

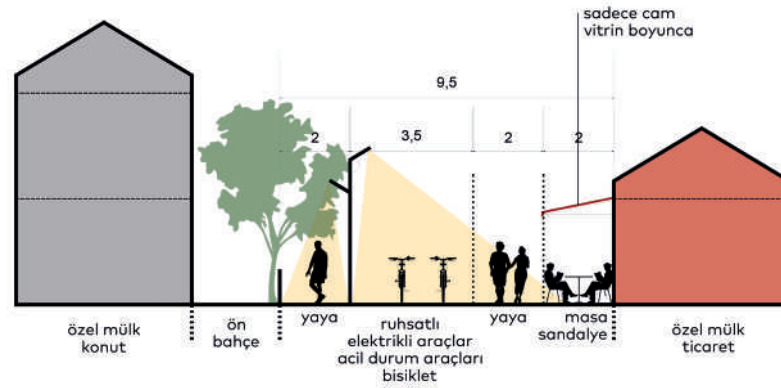
Yapıdan kopuk olarak üretilecek bu uzantıların yüksekliği vitrin konusunda (Konu 33) açıklandığı üzere 3 m'yi geçemez. Bu eklentilerin çatı eğimleri %15'i geçemez. Ticari fonksiyonların dış mekân kullanımları cephe genişliğinden 1,5 m düşülecek şekilde ayarlanacak olan alansal büyüklükler ile sınırlanacaktır.

M1 alanlarında ticari eklenti örnek kesiti

M5 alanlarında ticari eklenti örnek kesiti

Sokaklarda ticari alan örnek kesiti

Hiçbir koşulda tescilli / tescilsiz yapıya yapışık kapalı ticari alan uzantısı yapılamaz.

Kapalı olarak üretilen hacimlerin çatı eğimlerinden toplanan sular dolgu alanlarında düzenlenecek olan mazgallar yardımıyla toplanarak denize ulaşımı engellenecektir.

Özellikle İETT araçları, akülü özel araçlar veya bisiklet yollarının baskın olduğu sokaklarda, ticari eklenti kiralama veya kiralamama kararı Adalar Belediyesiince verilecektir.

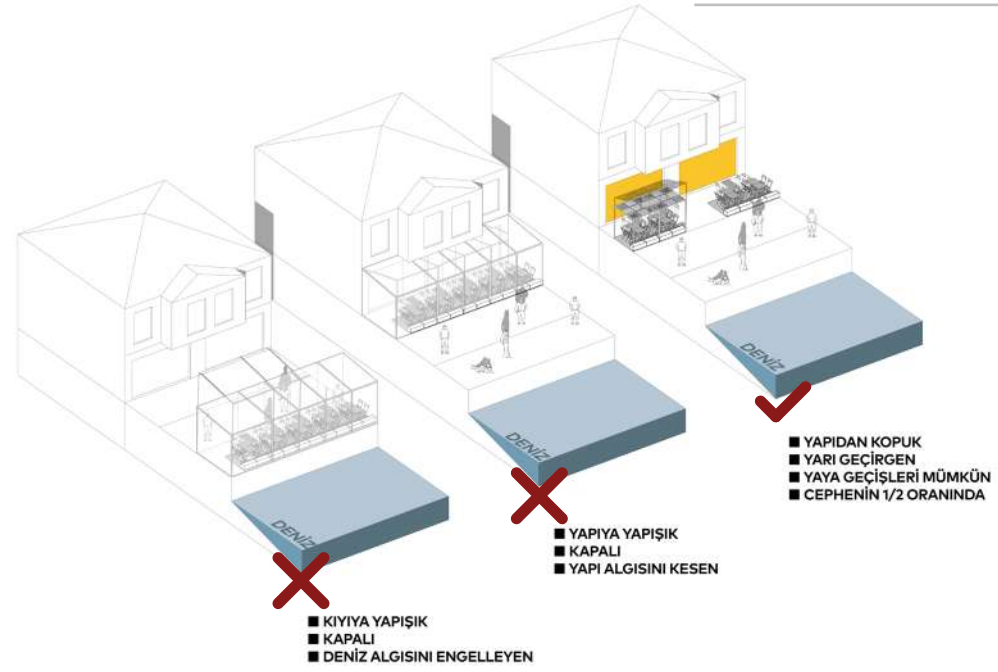
Kafe-restoran dışında tezgâh düzenleme alanına ihtiyaç duyan ticari birimler (manav vb.) Adalar Belediyesi'nden onay almak koşulu ile cephe hattından sokağa doğru maksimum 75 cm derinlikte sökülebilir-takılabilir tezgâh düzenlemesi yapılabilir.

Malzeme

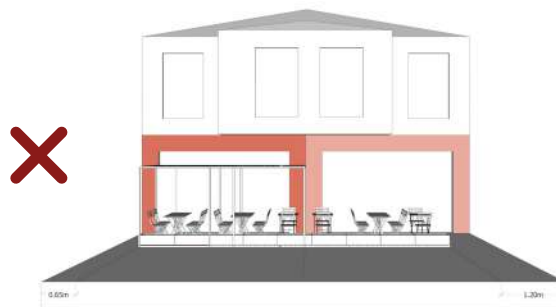
Görsel olarak geçirgen malzemeler ile yarı açık mekânlar olarak tanımlanabilirler.

M1-M5 alanlarında yapılacak olan ticari birim uzantıları ahşap veya metal konstrüksiyonlardan olabilir. Açıklık ve kapalılık için cam kullanılabilir. Hiçbir şekilde plastik vb. geri dönüştürülemeyen malzemeler kullanılamaz.

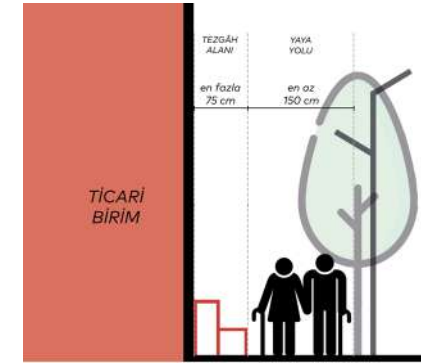
Bu alanlardaki iklime göre ihtiyaç duyulabilecek olan kapalı yüzeylerin genişlik (tam kapalı / yarı kapalı / parapet ile kapalı vb.) kararları Adalar Belediyesiince verilecektir. Geçirgen malzemeler ile kapatılacak yönler tayin edilirken, güneş yönü, rüzgar yönü vb. unsurların dikkate alınması gerekmektedir. Kentsel Tasarım Rehberi zorunlu olmadıkça bu ticari eklentilerin yan cephelerinin açık olmasından yanadır.

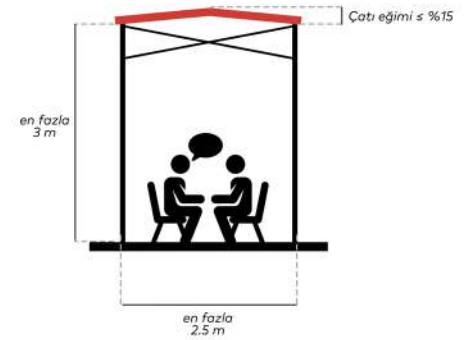
Kıyı işgaliyeleri genel ilkeleri

Ticari alanlar ile cephe oranları

Tezgâh alanları

Ticari eklenti boyutları

KAMUSAL AÇIK ALANI ÇEVRELEYEN CEPHELER

Boyut/Nitelik/Nicelik

Özellikle prestijli alanlar olan bu kamusal bir araya gelme noktalarında nitelikli cepheleri kapatan tabela vb. unsurlar arındırılmalıdır. Cephelerin açık alanla ilişkisi düz ayak, kot farksız olacak şekilde ayarlanmalıdır ancak yağmur suyu - baskın vb. durumlar için eğim düzenlemeleri göz ardı edilmemelidir. Özellikle ticari birimlerin yer aldığı yapıların dış mekân eklentileri yapıya yapışık olamaz ve yapının genel hatlarını gizleyecek geometride ve geçirgen olmayan malzemelerden yapılamaz.

ÖNERİ KIOSK VB. YAPILAŞMA KOŞULLARI

Boyut/Nitelik/Nicelik

Kıyıda onaylı uygulama imar planlarına göre ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin tüm önlemler alınmak koşulu ile rekreatif amaçlı iskele, tonoz sistemleri, aralarında en az 150 m mesafe olmak kaydı ile 6 m²'yi geçmeyen büfe ve kirlitici etkisi olmayan, fosseptik yapımını gerektirmeyen seyyar tuvalet ile sabit olmayan duş, gölgelik ve soyunma kabini gibi yapı ve tesisler yapılabilir. Kanunda belirtilenler dışında kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında yapı önerilmemelidir. Kıyı kenar çizgisi gerisinde yerleşme silüetinin en ön hattında yapılacak yapılar ise 4 m yüksekliği geçmemelidir.

Malzeme

Öneri kiosklarda özellikle su kullanımı konusunda çevreci su kullanım sistemlerinin varlığı gözetilmeli / kompozit yerine doğal malzemeler kullanılmalıdır. Yapıların şeffaflığı mümkün olan en yüksek düzeyde olmalı, çevreci yaklaşımları hatırlatır nitelikte olmalıdır.

BİLGİLENDİRME SİSTEMLERİ

Boyut/Nitelik/Nicelik

Tespit edilen yol / rota ayırım noktalarında bilgilendirme sistemi unsurlarına yer verilmelidir. Bilgilendirme tabelası boyutları insan ölçeğinde olmalıdır. Güneş enerjisinden faydalanılarak bu tabelalar aydınlatılabilir.

ALGIYI BOZAN UNSURLAR

Görsel

Özellikle kıyı alanlarında, M1-M5 alanlarında, denizin görünmesini engelleyecek türden korkuluklar - geçici veya kalıcı yapılar yapılamaz, tabela reklam afiş vb. unsurlar kıyı sathı üzerinde yer alamaz.

İşitsel

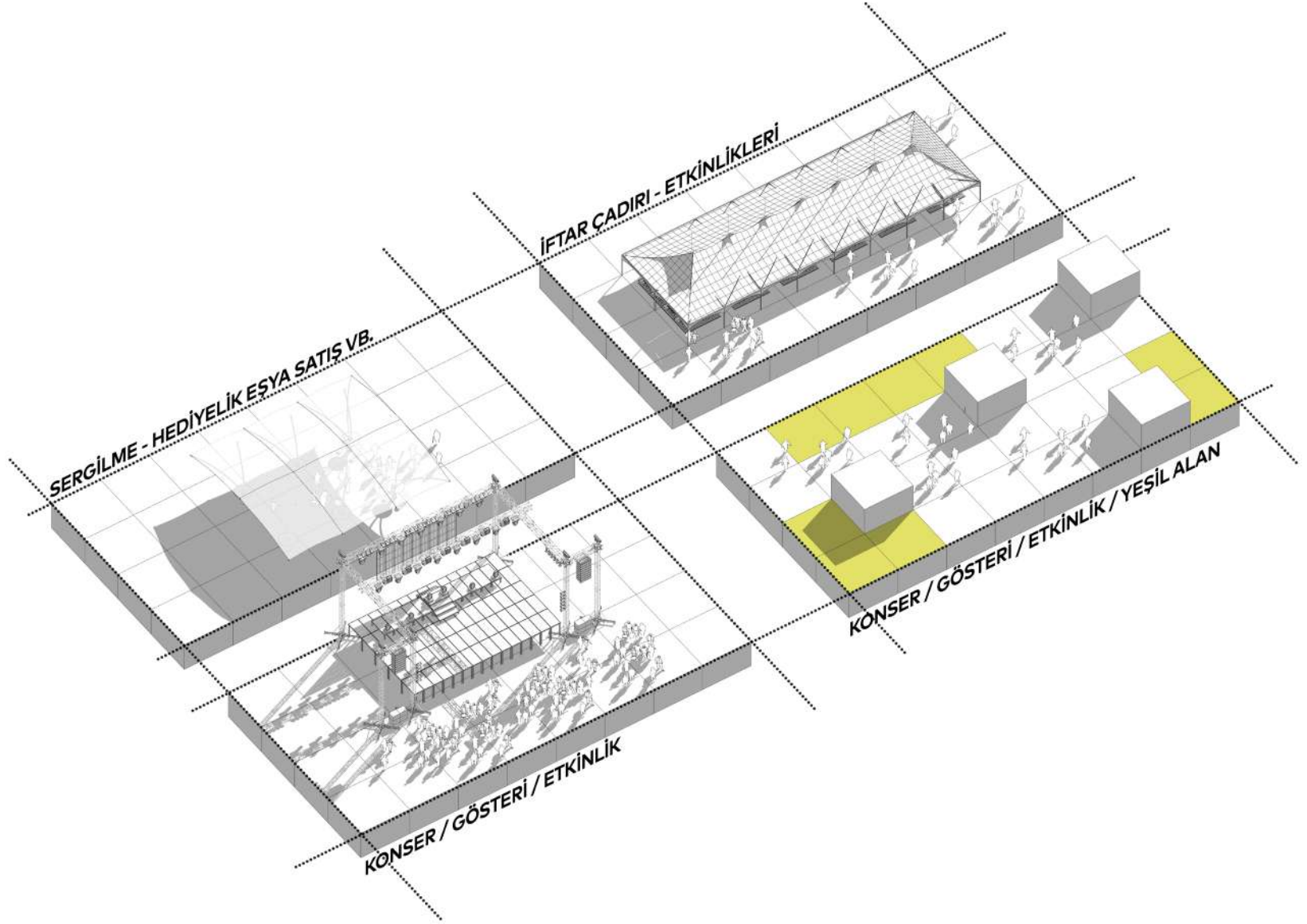
Adalar'ın en gürültülü ve kalabalık noktaları iskeleye yakın sahil kısımlarıdır. Bu kısımlarda gürültüyü mümkün mertebe emecek bitkisel peyzaj düzenlemesi gerçekleştirilmelidir.

İSKELELER İLE İLİŞKİ

İskeleler yakın çevresinde ve iskele kapısı doğrultusundaki yaya aksının önünün kesilmemesi gerekmektedir. İskele yolcu deşarj noktalarında en az 900 m²'lik, yeşil alanlarla bölünmemiş sert zeminler bırakılmalıdır. Gelen ve giden yolcu sirkülasyonu için farklı yönlendirme - sınırlandırma önerileri geliştirilebilir.

FARKLI KULLANIM BİÇİMLERİ

Kamusal açık alanların tasarım formları farklı fonksiyon kullanımına uygun olacak şekilde artiküle edilmelidir. Toplanma-konser-gösterim-iftar-geçici kiosk-çadır vb. yapılaşmalara uygun yeterli büyüklükler gözetilerek artikülasyon gerçekleştirilmelidir.

05

KONU 5 - YAYA AKSLARI KADEMELENMESİ

Öneri yaya kademelenmesi oluşturulurken, analiz sürecinde tespit edilen yolların sahip olduğu çevresel/morfolojik nitelik ve niceliksel özellikler dikkate alınmıştır.

Bu özellikler:

- Yolun konumuna göre:
 - ▲ Merkezi
 - ▲ Yerleşme geneli – Merkez çeperi
 - ▲ Orman içi
- Yol genişliğine göre
- Ticaret fonksiyonu ile ilişki kurup kurmamasına göre,
- Yolun devamlılığına ve doğrusallığına göre,
- Eğim durumuna göre
- Toplu taşıma unsurlarını içerisinden geçirip geçirmemesine göre,
- Yolları çevreleyen kentsel dokunun biçimine göre,
- Merkeze olan uzaklıklarına göre,
- Loop oluşturup oluşturulmamasına göre,

sınıflandırılmış ve kademelendirilmiştir.

Bu kademelendirme sistemi, Konu 6'da açıklanan öneri yol kesitleri çalışması için de bir altlık niteliği taşımaktadır.

Buna göre gerçekleştirilen kademelendirme çalışması sonucunda 6 temel yol kademelenmesi ortaya çıkmıştır.

1. kademe yol:

Genellikle kıyıda deniz ile teması olan, toplu ulaşım durakları başlangıç noktasını temsil eden, araç yolu alansal büyüklüğü düşük olan, vapurla gelen yolcuların bir anda içerisine deşarj olduğu akslardır.

2. kademe yol:

Birinci kademe yollara bağlanan, tarihi ada yerleşimi merkezi olan alanlarda yer alan, ticari fonksiyonlarla ilişki içerisinde olan, eğimsiz – düz alanlarda yer alan "ana omurga"lardır.

3. kademe yol:

Tarihi yerleşme çekirdeği içerisinde kalan ve ikinci kademe olarak adlandırılan "ana omurga"ya bağlanan merkezi ulaşım akslarıdır.

4. kademe yol:

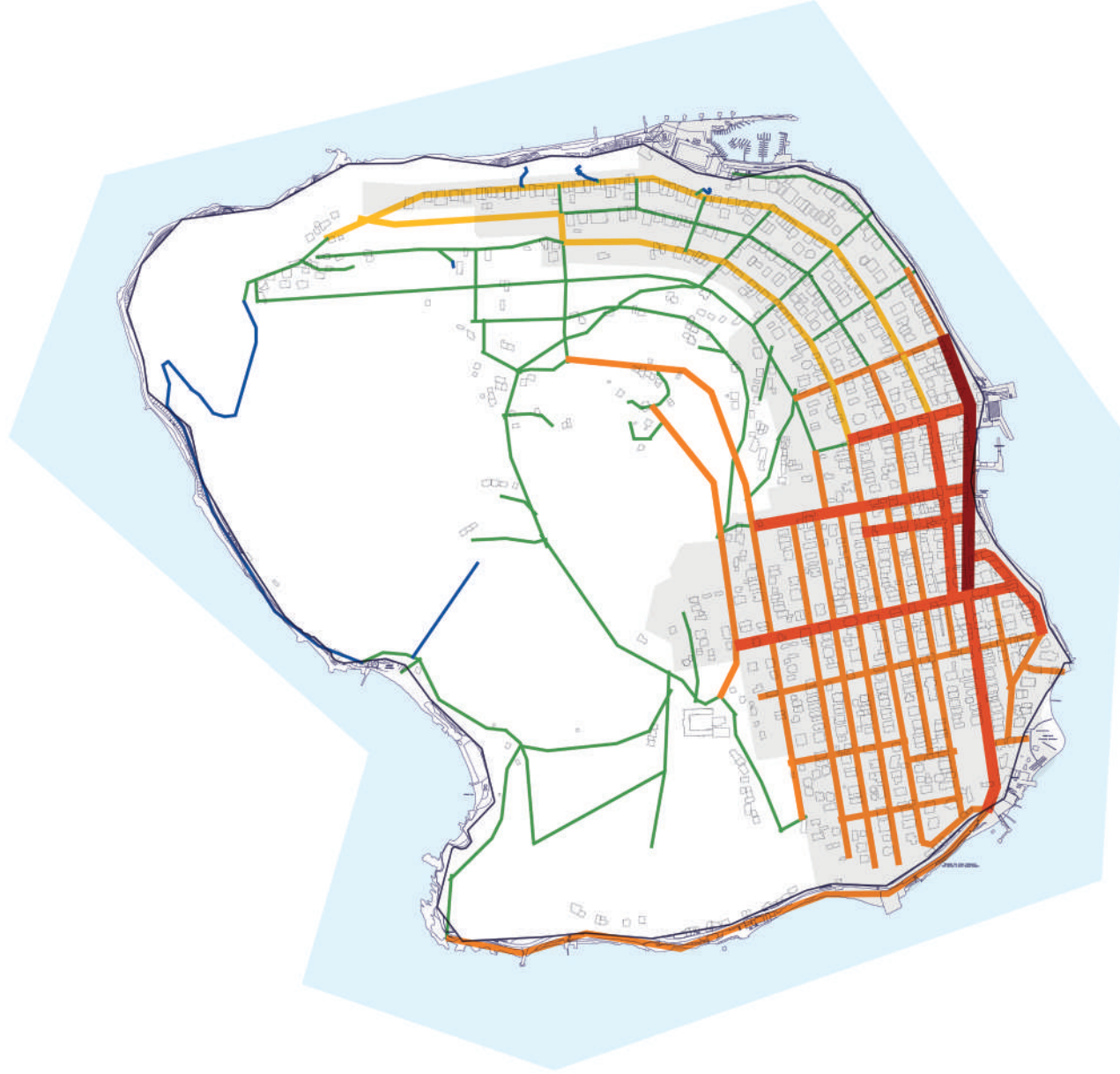
Adalar'ın tarihi-ticari merkezleri ile iç kesimleri arasındaki bağlantının kurulmasını sağlayan, içerisinden elektrikli toplu taşıma araçlarının geçtiği, düz ve eğimli alanlar fark etmeksizin ada içerisinde geniş looplar oluşturan "tali omurga"lardır.

5. kademe yol:

Çoğunlukla orman içi yollar ve orman alanlarına yakın komşulukta olan fonksiyon alanların arasında örülmüş olan akslar olarak nitelendirilebilir.

6. kademe yol:

Adanın merkezine en uzakta yer alan, loop oluşturmayan, çoğunlukla uzakta kalmış koy, plaj, tarihi odak vb. yerlere ulaşan akslar olarak tanımlanabilir.

Kınalıada - yaya aksları kademelendirme önerisi

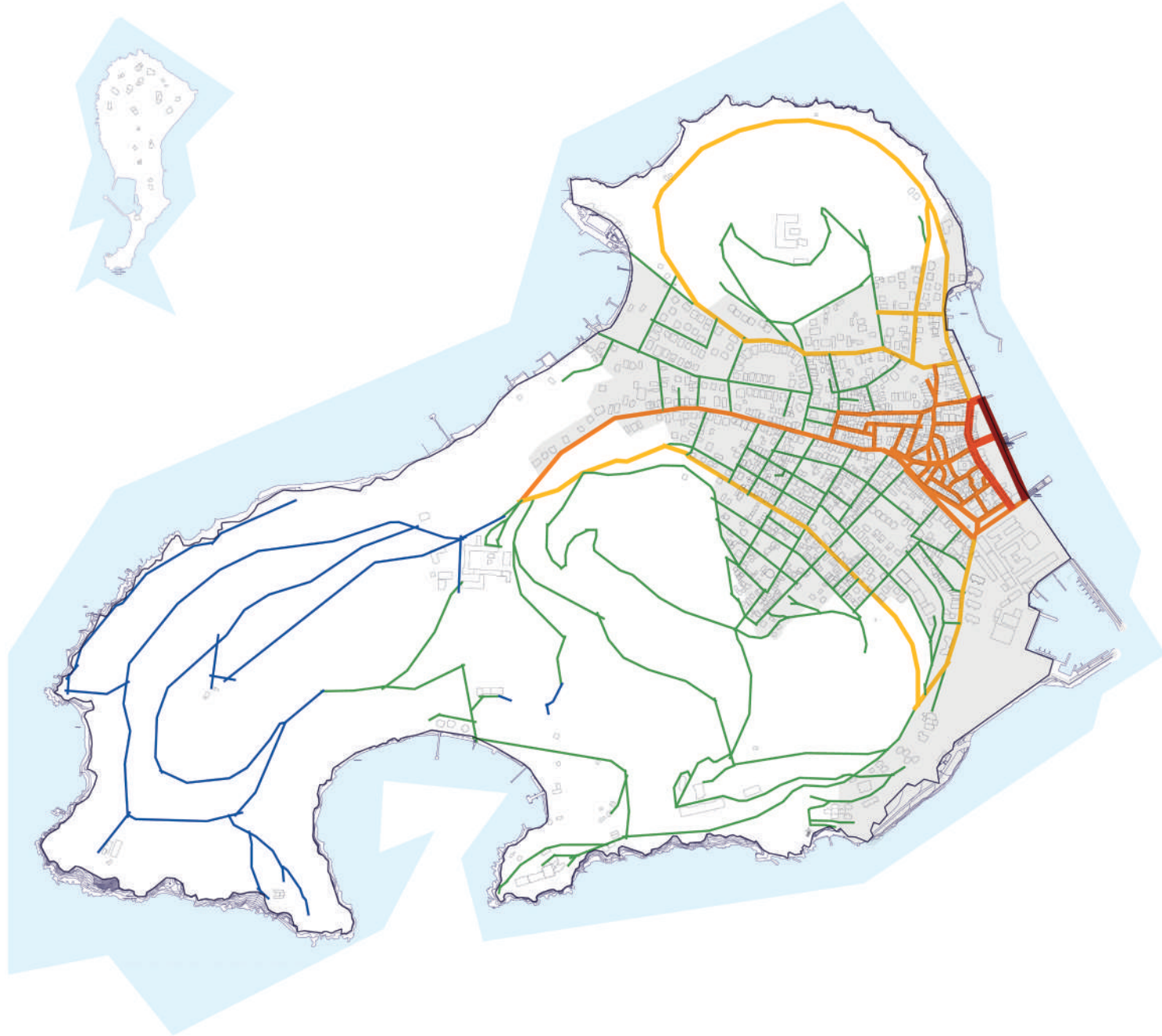

1. kademe yaya yolu

6. kademe yaya yolu

Burgazada - yaya aksları kademelendirme önerisi

Heybeliada- yaya aksları kademelendirme önerisi

Büyükada - yaya aksları kademelendirme önerisi

Sedef Adası - yaya aksları kademelendirme önerisi

06

KONU 6 - ÖNERİLEN SOKAK KESİTLERİ

Ulaşım analizleri sürecinde yapılan bütün çalışmalar sonucunda oluşturulan sentezlerde yol tipleri belirlenmiş ve Adalar'a ait tüm yolların tipolojik tanımlaması yapılmıştır.

Adalar'daki mevcut yollar incelendiğinde, ulaşım ile ilgili yapılan bütün çalışmalar sonucunda yol tipleri 4 ana aile olacak şekilde gruplandırılmıştır. Aile gruplandırması yolun konumuna, yolun cephe verdiği yere, yol genişliğine ve diğer genel özelliklere göre ayrılmıştır.

Yol Tipleri Aile Gruplandırması

1- Yolun Konumuna göre yol aileleri

- (M) Merkezde
- (Y) Yerleşim içi (merkez çevresi)
- (O) Orman içinde

2- Cephe Durumuna göre yol aileleri

- (I) Çift tarafı yapı / duvar cephesi
- (II) Bir tarafı yapı / diğer tarafı kıyı
- (III) Bir tarafı yapı / diğer tarafı açık alan
- (IV) Çift tarafı açık alan

3- Yol Genişliğine göre yol aileleri

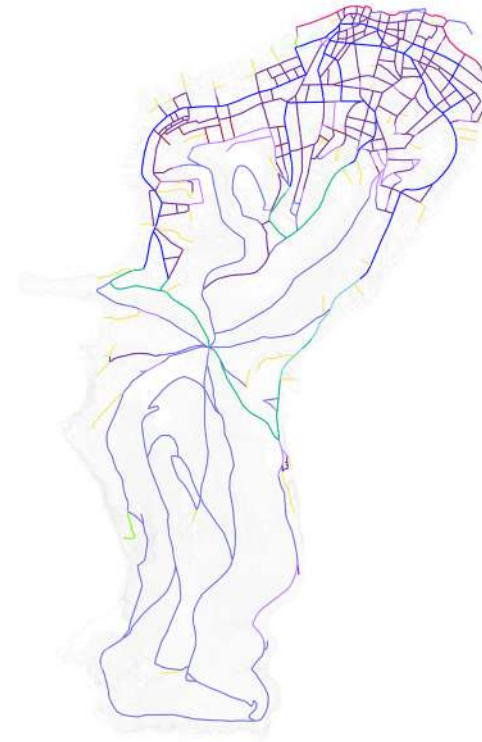
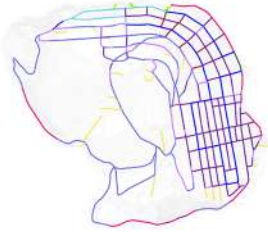
- a) 0-3.5 m
- b) 3.5-7 m
- c) 7-10.5 m
- d) 10.5-14 m

4- Genel Özelliklerine göre yol aileleri

1. Ticarete temas eden yollar
2. Çıkmaz yollar
3. Eğimli yollar
4. Eğimsiz - düz / düze yakın yollar
5. Merdivenli yollar
6. İETT otobüs hattı

Sentez sürecinde Adalar'daki her bir yol için 4 haneli, dâhil olduğu ailenin özelliklerini taşıyan bir rumuz üretilmiştir (Ör: M-III-b-146). Bu sınıflama yönteminde 182 farklı tipte yol ortaya çıkmıştır.

GENEL YOL TİPOLOJİLERİ

- çıkmaz sokaklar
- çıkmaz ve merdivenli sokaklar
- çift tarafında yapı olan merdivenli sokaklar
- tek tarafında yapı olan merdivenli sokaklar
- çift tarafında da yapı olmayan merdivenli sokaklar
- çift tarafında yapı olan - iett güzergahındaki yollar
- bir tarafında yapı- diğer tarafı kıyı olan - iett güzergahındaki yollar
- bir tarafında yapı- diğer tarafı açık alan olan - iett güzergahındaki yollar
- iki tarafında da yapı olmayan - iett güzergahındaki yollar
- çift tarafında yapı olan - düz veya eğimli yollar
- bir tarafında yapı- diğer tarafı kıyı olan -düz veya eğimli yollar
- bir tarafında yapı- diğer tarafı açık alan olan -düz veya eğimli yollar
- iki tarafında da yapı olmayan -düz veya eğimli yollar

Adalar geneli yol kesitleri anahtar paftası

SOKAKLAR İÇİN GENEL PRENSİPLER

■ Zemin Kaplama Malzemeleri

Kent dokusu içerisinde ve açık alanlarda zemin kaplaması olarak geçirimli yüzey malzemeleri kullanılacaktır. Dolgu alanlarında ve kıyı bölgelerinde ise zeminde oluşturulacak olan yüzey eğimleri ve ızgaralar yağmur suyunun drenajını sağlayacaktır. Dolgu alanı ve kıyı kullanımı dışında kalan alanlarda ızgara kullanımı önerilmemektedir.

■ Toplu Taşıma

Toplu ulaşım için belirlenen elektrikli araçlar kendileri için ayrılan 3,5 m'lik yolları kullanacaktır. Toplu taşıma güzergâhlarının çift yönlü olduğu yerlerde 5,5 m'lik yol ayrılmıştır.

■ Bisiklet Yolu

Tüm cadde ve sokaklarda bisiklet yolları, toplu taşıma için kullanılan sokaklar ve acil durumlar için ayrılan servis yolları ile paylaşımlı şekilde ortak kullanılacaklardır. Kıyı alanlarında, bisiklet kullanımına izin verilmeyen bölgelerdeki sokaklar bu kapsamın dışında bırakılmıştır.

■ Ticari Kullanım Alanları

Sokak üzerinde ticarete cephe veren alanlarda oluşan işgaliye alanları bina cephelerine yaslanmayacak şekilde yayalara geçiş alanı bırakılarak düzenlenmesi önerilmektedir.

■ Kıyı - Kaldırım Teması Noktaları

Kıyı alanlarında, anroşmanlı kıyılarda, yaya yollarında korkuluk kullanılmazken doğrudan denize temas edilen, kaldırım genişliğinin uygun olmadığı yollarda korkuluk kullanılması önerilmektedir.

■ Aydınlatma

Yerleşim yerlerinde ve yoğun sokaklarda insan ölçeğinde tasarlanmış armatürler kullanılırken yerleşim yerlerinin dışında kalan ormanlık alanlarda daha seyrek yerleştirilmiş yüksek aydınlatmalar tercih edilmiştir. Meydan vb. açık alanlarda ise uygun noktalara yerleştirilen yüksek aydınlatmalar kullanılmıştır.

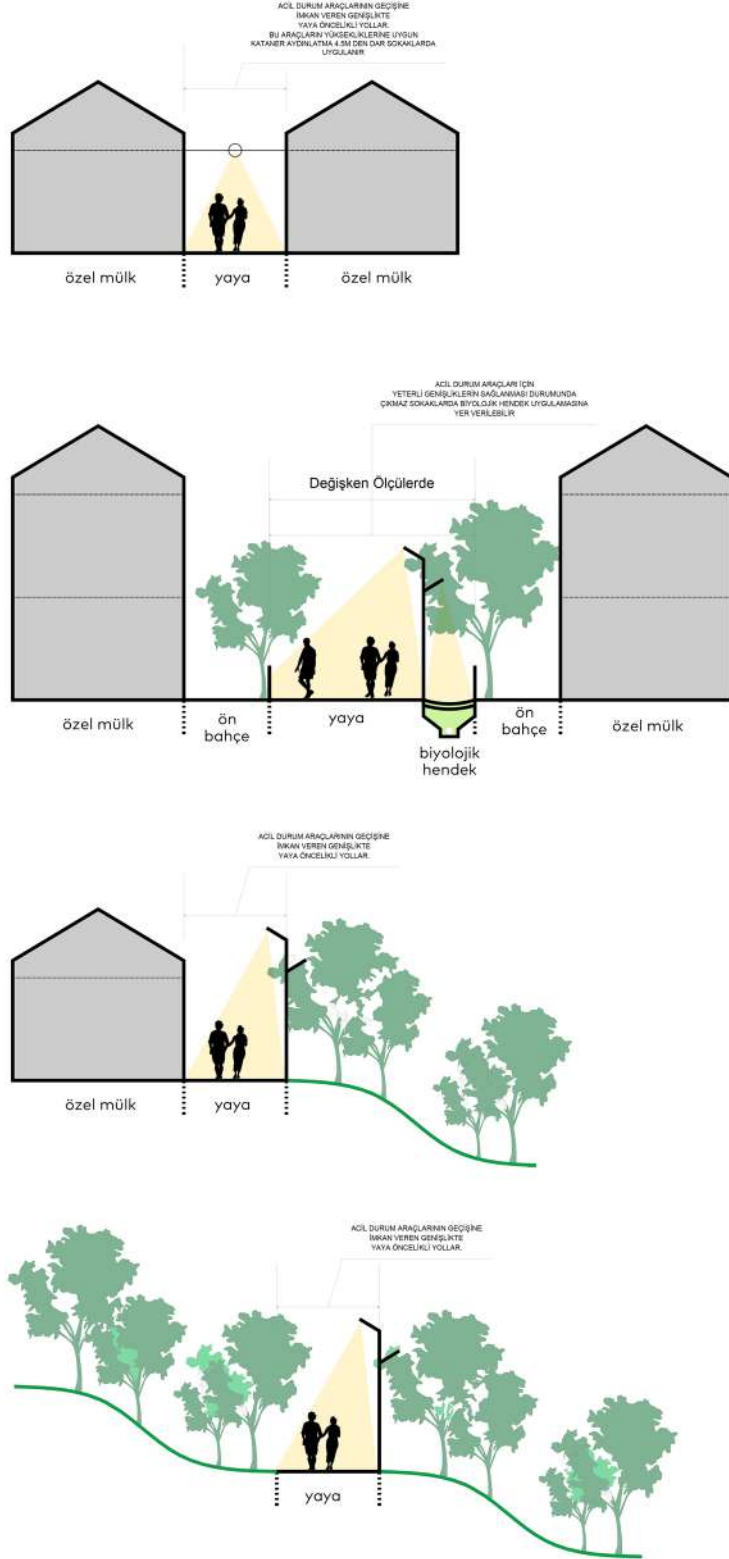
■ Bitkisel Materyal

Sokak üzerindeki mevcut ağaçlar mümkün olduğunca korunmalıdır. Yeni önerilecek olan ağaçlar mevcut dokuya uygun ve Adalar'ın koşullarına dayanıklı bitkilerden seçilmelidir. Dolgu alanlarında ağaçlandırma yapılacaksa zemin toprak kesiti yeterli olmadığı alanlarda yükseltilmiş bitki yatakları içerisinde ağaç önerilebilir.

■ Biyolojik Hendek

Zeminde kullanılan geçirimli malzemelerin haricinde yağmur suyunu depolayıp geri kullanımını sağlamak amacıyla sokak üzerinde uygun noktalarda biyolojik hendekler önerilmektedir.

A - ÇIKMAZ SOKAKLAR

ÇıkmaZ sokaklar

Kesit 01

Yerleşim içi - çift tarafında yapı olan (ticaret veya konut fonksiyonunda) ve **kısa çıkmaZ sokaklar**da kullanılacak olan tip kesittir. Acil durum araçlarının geçişine imkan veren genişlikte olan ancak yaya öncelikli sokaklardır. Normal durumlarda araç geçişine kapalıdır. 4,5 m'den dar sokaklarda acil durum araçlarının yüksekliklerine uygun kataner tip aydınlatma uygulanır.

Kesit 02

Yerleşim içi - çift tarafında yapı olan (ticari veya konut fonksiyonunda) **orta ve uzun çıkmaZ sokaklar**da kullanılacak olan tip kesittir. Acil durum araçlarının geçişine imkan veren genişlikte olan ancak yaya öncelikli sokaklardır. ÇıkmaZ sokakta ticari fonksiyon olması durumunda, sokağa taşan işgaliye alanları acil durum araçların geçmesine izin verecek şekilde yerleştirilebilir. Bu sokaklarda biyolojik hendek uygulamasına izin verilir.

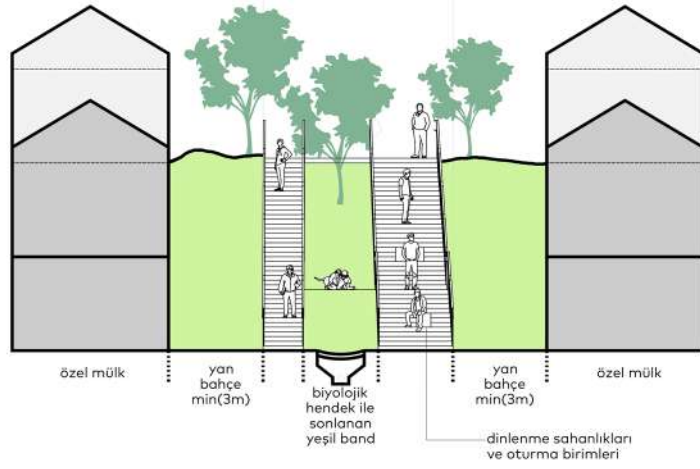
Kesit 03

Yerleşim çevresinde, **ormana yakın** kısımlarda, tek tarafında yapı olan **orta ve uzun çıkmaZ sokaklar**da kullanılacak olan tip kesittir. Acil durum araçlarının geçişine imkan veren genişlikte olan ancak yaya öncelikli sokaklardır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimsiz malzemelerle sağlanacaktır.

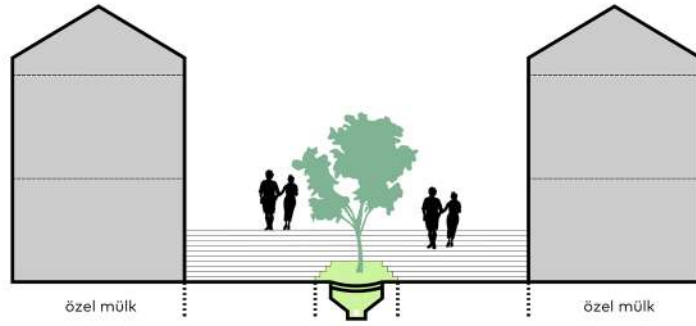
Kesit 04

Yerleşim dışındaki yollarda, yoğun olmayan alanlarda, ormanlık alan ve **açık alanlara cephe veren çıkmaZ sokaklar**da kullanılacak olan tip çıkmaZ sokak kesitidir. Acil durum araçlarının geçişine imkan veren genişlikte ancak yaya öncelikli sokaklardır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimsiz malzemelerle sağlanacaktır.

B - MERDİVENLİ SOKAKLAR

Çift tarafında yapı olan merdivenli sokaklar

Çıkamaz ve merdivenli sokaklar

Kesit 05

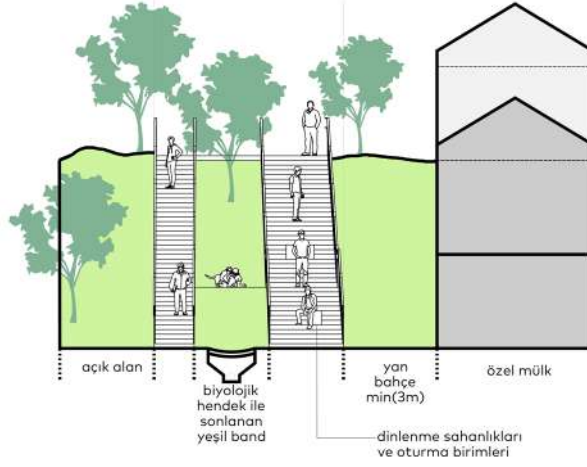
Merdiven genişlikleri değişken ölçülerde olabilir. 3 m'den dar olan merdivenlerde ortada yeşil bant ayrılmaz. Ortada yeşil bant ayrılan merdivenlerde yaya geçişi için ayrılan merdiven genişliği 2,5 m'nin altına indirilemez. Merdivenlerin çift tarafında da korkuluk yapılacaktır. Genişliği uygun olan merdivenlerde dinlenme sahanlıkları ve oturma birimleri yer alabilir. Yağmur suları ortada yer alan yeşil bantların sonundaki biyolojik hendekler vasıtasıyla toplanacaktır.

Kesit 06

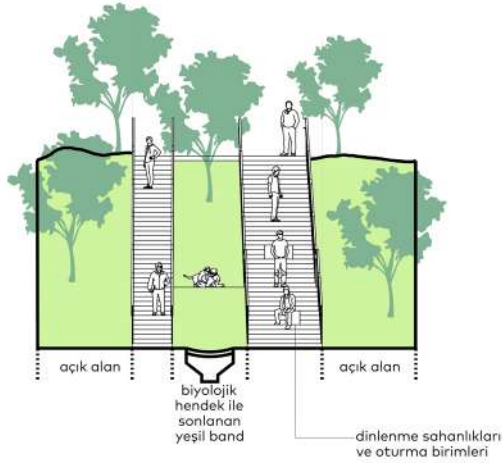
Merdiven genişlikleri değişken ölçülerde olabilir. 3 m'den dar olan merdivenlerde ortada yeşil bant ayrılmaz. Ortada yeşil bant ayrılan merdivenlerde yaya geçişi için ayrılan merdiven genişliği 2,5 m'nin altına indirilemez.

Ticari işletmeler merdivenli cephede sahanlığa denk gelecek şekilde bile olsa tezgah - masa sandalye kullanamaz.

B - MERDİVENLİ SOKAKLAR

Tek tarafında yapı olan merdivenli sokaklar

Çift tarafında da yapı olmayan merdivenli sokaklar

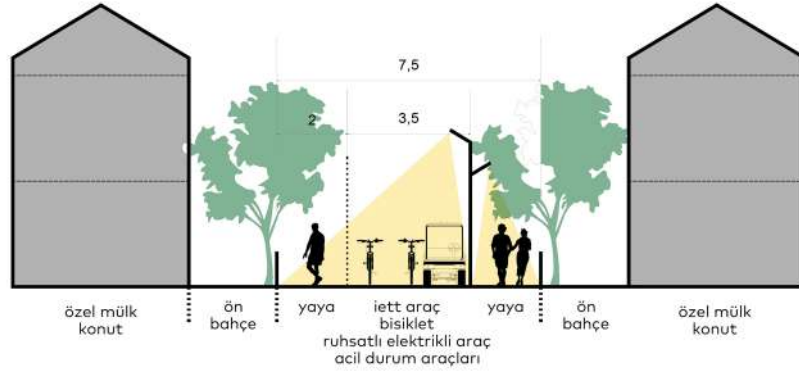
Kesit 07

Yoğun olmayan yerleşim yerlerinde, tek tarafında yapı, diğer tarafında açık alan olan sokaklarda kullanılacak olan tip kesittir. Merdiven genişlikleri değişken ölçülerde olabilir. 3 m'den dar olan merdivenlerde ortada yeşil bant ayrılmaz. Ortada yeşil bant ayrılan merdivenlerde yaya geçişi için ayrılan merdiven genişliği 2,5 m'nin altına indirilemez. Merdivenlerin çift tarafında da korkuluk yapılacaktır. Genişliği uygun olan merdivenlerde dinlenme sahanlıkları ve oturma birimleri yer alabilir. Yağmur suları ortada yer alan yeşil bantların sonundaki biyolojik hendekler vasıtasıyla toplanacaktır.

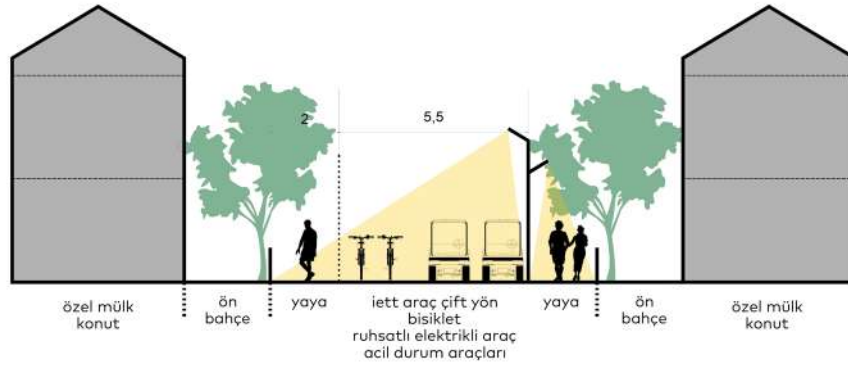
Kesit 08

Yerleşim dışındaki yollarda, yoğun olmayan alanlarda, ormanlık alan ve açık alanlara cephe veren sokaklarda kullanılacak olan tip kesittir. Merdiven genişlikleri değişken ölçülerde olabilir. 3 m'den dar olan merdivenlerde ortada yeşil bant ayrılmaz. Ortada yeşil bant ayrılan merdivenlerde yaya geçişi için ayrılan merdiven genişliği 2,5 m'nin altına indirilemez. Merdivenlerin çift tarafında da korkuluk yapılacaktır. Genişliği uygun olan merdivenlerde dinlenme sahanlıkları ve oturma birimleri yer alabilir.

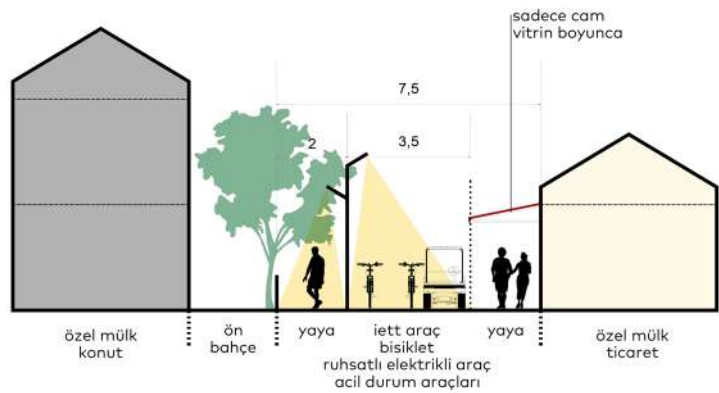
C - İETT GÜZERGAHINDAKİ YOLLAR

Çift tarafında yapı olan tek şeritli İETT güzergahındaki sokaklar

Çift tarafında yapı olan çift şeritli İETT güzergahındaki sokaklar

Çift tarafında yapı olan İETT güzergahındaki sokaklar - Ortalama 7,5 m

Kesit 09

Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (konut+konut), üzerinden toplu taşıma geçen ortalama 7,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

İETT araçları, bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları kendilerine iz olarak ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır.

Kesit 10

Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan üzerinden 2 şeritte toplu taşıma geçen ve ortalama 9,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

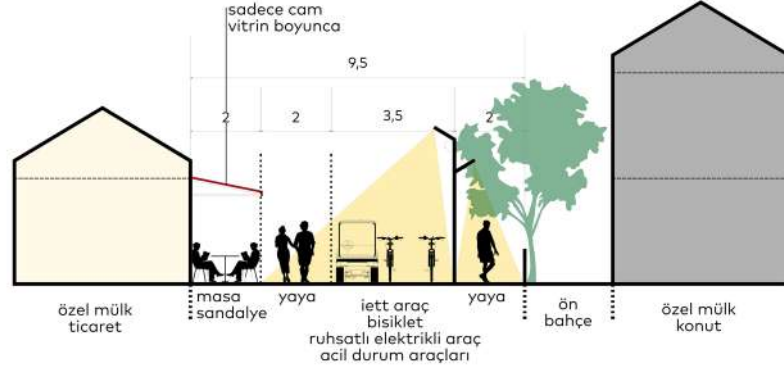
Bu sokak kesitinde hiçbir suretle kamusal alanda ticaret ek birim kiralaması söz konusu değildir. İETT araçları, bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır.

Kesit 11

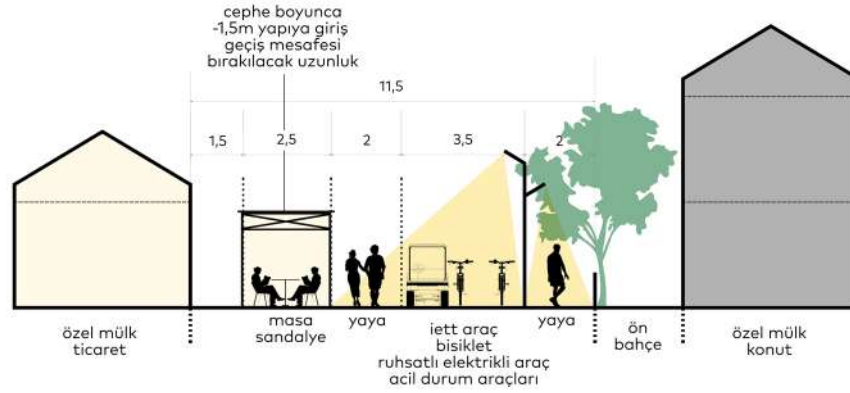
Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (konut + ticaret / ticaret + ticaret) üzerinden toplu taşıma geçen ortalama 7,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

Tek tarafın veya çift tarafın ticaret olması durumunda yol kesiti 9,5 m'den dar ise kamusal alanda müstakil veya tente altında masa sandalye kullanımına izin verilmez. İETT araçları, bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır.

C - İETT GÜZERGAHINDAKİ YOLLAR

Çift tarafında yapı olan İETT güzergahındaki sokaklar - Ortalama 9,5 m

Çift tarafında yapı olan İETT güzergahındaki sokaklar - Ortalama 11,5 m

Kesit 12

Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (konut + ticaret / ticaret + ticaret), üzerinden toplu taşıma geçen 9,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

Tek tarafın ticaret olması durumunda cam vitrin boyunca masa sandalye kullanımına; sadece tente altında kalmak suretiyle izin verilir. (maksimum 2 m derinlik)

Çift tarafın ticaret olması durumunda bu genişlikte sadece tek tarafta ticari işgalیهye izin verilir, işgaliyenin karşılıklı olarak ortak kullanımı söz konusu ise dağıtım Adalar Belediyesince yapılır.

İETT araçları, bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır.

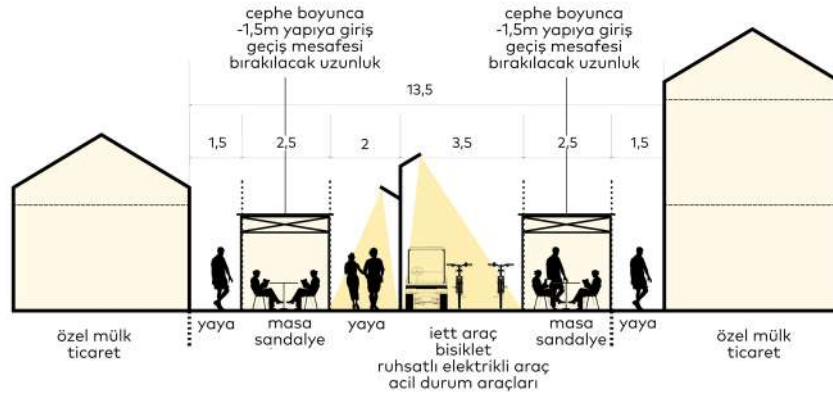
Kesit 13

Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (konut + ticaret / ticaret + ticaret), üzerinden toplu taşıma geçen, ortalama 11,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

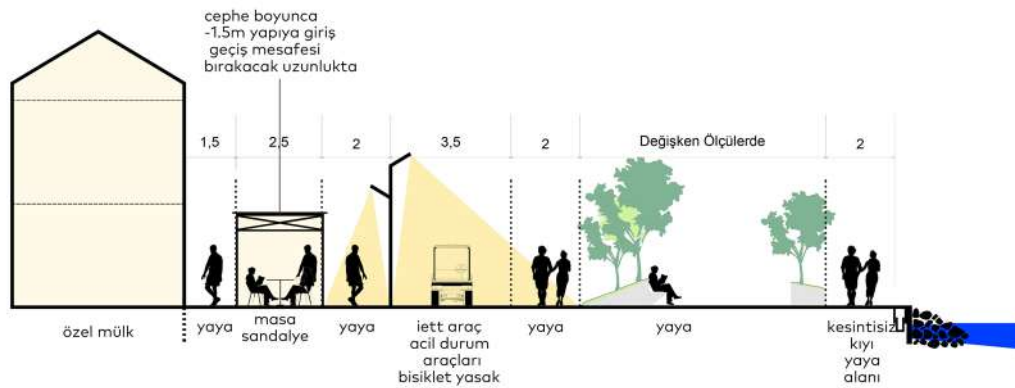
Tek tarafın ticaret olması durumunda yol kesiti 9,5 m ve daha geniş ise ticari birimlerin kamusal alanda müstakil masa sandalye kullanımına izin verilir (maksimum 2,5 m derinlik ve maksimum cephe uzunluğundan 1,5 m az olmak şartı ile). Çift tarafın da ticaret olması durumunda kiralanabilir alanların sokağın tarafları arasında nasıl bir dağılımla ortak kullanılacağına Adalar Belediyesi karar verecektir.

İETT araçları, bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır.

C - İETT GÜZERGAHINDAKİ YOLLAR

Çift tarafında ticaret olan İETT güzergahındaki sokaklar - Ortalama 13,5 m

Bir tarafı yapı diğer tarafı açık alan veya kıyı olan İETT güzergahındaki sokaklar

Kesit 14

Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (ticaret + ticaret), üzerinden toplu taşıma geçen, 13,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

Her iki tarafı da ticaret fonksiyonu olduğu durumlarda, çift taraflı müstakil masa sandalye kullanımı için yol kesitinin minimum 13,5 m olması şartı aranır.

Cephe boyunca maksimum 2,5 m derinlikte uygulanan ticari eklentiler bina hizalarında birbirlerine bağlanamazlar, arada 1,5 m yapıya giriş mesafesi bırakılmalıdır. İETT araçları, bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır.

Kesit 15

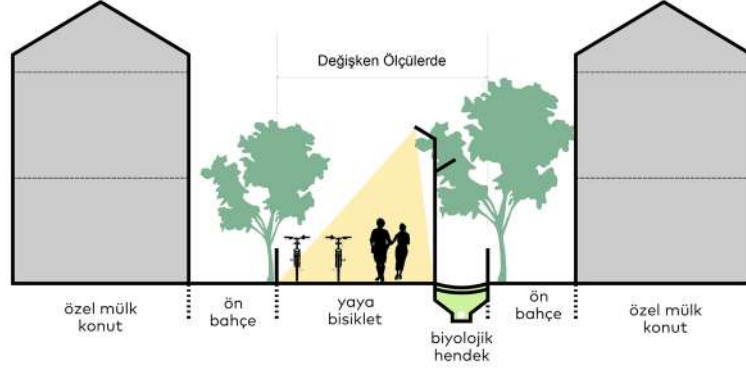
Bu kesit sadece Kınalıada ve Heybeliada'da 2 noktada kısıtlı bir alanda geçerlidir. (Genelde sahilde İETT araç izi yoktur.) Tek tarafın ticaret diğer tarafın kıyı olması durumunda cephe boyunca maksimum 2,5 m derinlikte ve 1,5 m yapıya giriş mesafesi bırakılarak masa sandalye kullanımına izin verilir.

Kıyıda değişen ölçülerde yaya ve kamusal alandan sonra 2 m genişliğinde kesintisiz yaya alanı bırakılmalıdır.

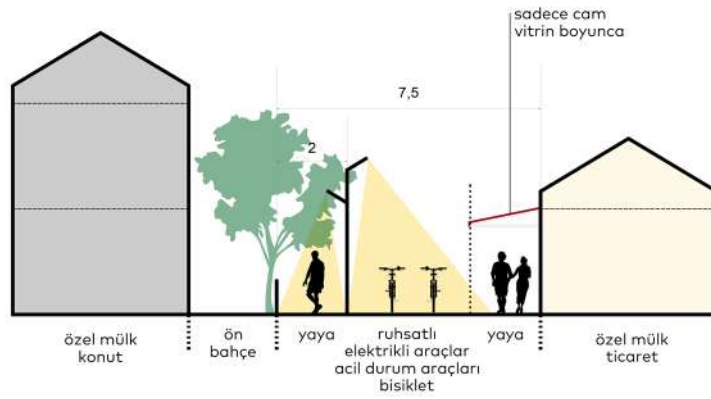
Özellikle kıyı kesitlerinde bisiklet kullanımı yasaktır. Bu kesitler tekerlekli araçlara da kapalıdır.

İETT araçları ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı mazgallar ile sağlanır ve denize su deşarjı önlenir.

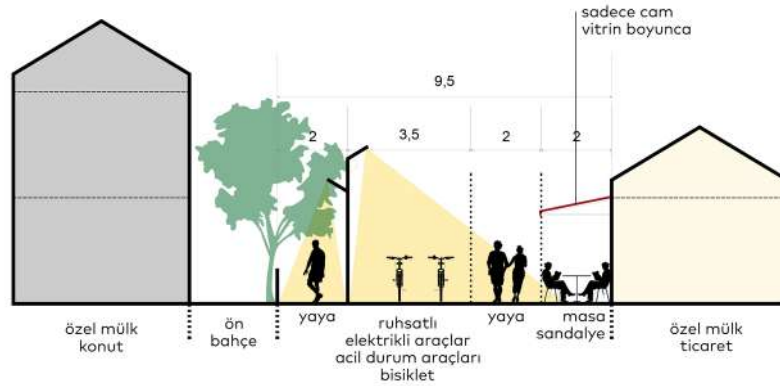
D - STANDART SOKAKLAR / YERLEŞİM İÇİ

Çift tarafında yapı olan sokaklar

Çift tarafında yapı olan sokaklar - Ortalama 7,5 m

Çift tarafında yapı olan sokaklar - Ortalama 9,5 m

Kesit 16

Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (konut+konut), değişen ölçülerdeki sokaklara örnek tip kesittir.

Bisiklet ve yayalar yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır. Yağmur suları biyolojik hendekler vasıtasıyla toplanacaktır.

Kesit 17

Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (konut + ticaret / ticaret + ticaret) ortalama 7,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

Tek tarafın veya çift tarafın ticaret olması durumunda yol kesiti 9,5 m'den dar ise kamusal alanda müstakil veya tente altında masa sandalye kullanımına izin verilmez. Bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır.

Kesit 18

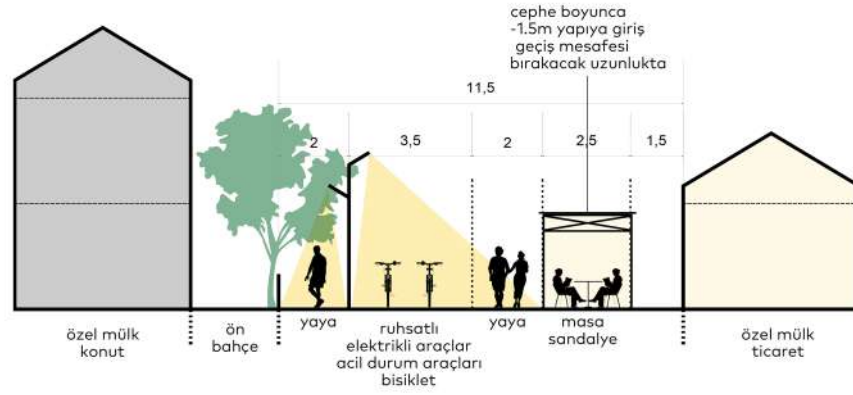
Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (konut + ticaret / ticaret + ticaret), 9,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

Tek tarafın ticaret olması durumunda cam vitrin boyunca masa sandalye kullanımına; sadece tente altında kalmak suretiyle izin verilir. (maksimum 2 m derinlik)

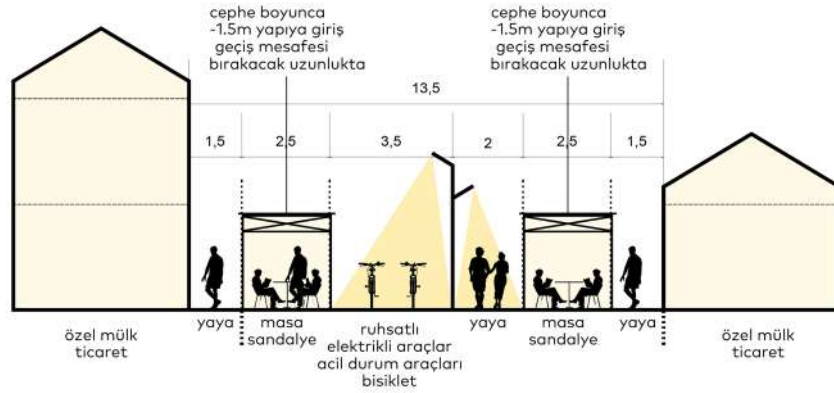
Çift tarafın ticaret olması durumunda bu genişlikte sadece tek tarafta ticari işgaliyeye izin verilir, işgaliyenin karşılıklı olarak ortak kullanımı söz konusu ise dağıtım belediyesince yapılır.

Bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır.

D - STANDART SOKAKLAR / YERLEŞİM İÇİ

Çift tarafında yapı olan sokaklar - Ortalama 11,5 m

Çift tarafında da ticaret olan sokaklar - Ortalama 13,5 m

Kesit 19

Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (konut + ticaret / ticaret + ticaret), ortalama 11,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

Tek tarafın ticaret olması durumunda yol kesiti 9,5 m ve daha geniş ise ticari birimlerin kamusal alanda müstakil masa sandalye kullanımına izin verilir (maksimum 2, 5 m derinlik ve maksimum cephe uzunluğundan 1,5 m'den az olmak şartı ile). Çift tarafın da ticaret olması durumunda kiralanabilir alanların sokağın tarafları arasında nasıl bir dağılımla kullanılacağına ilçe belediyesi karar verecektir.

Bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır.

Kesit 20

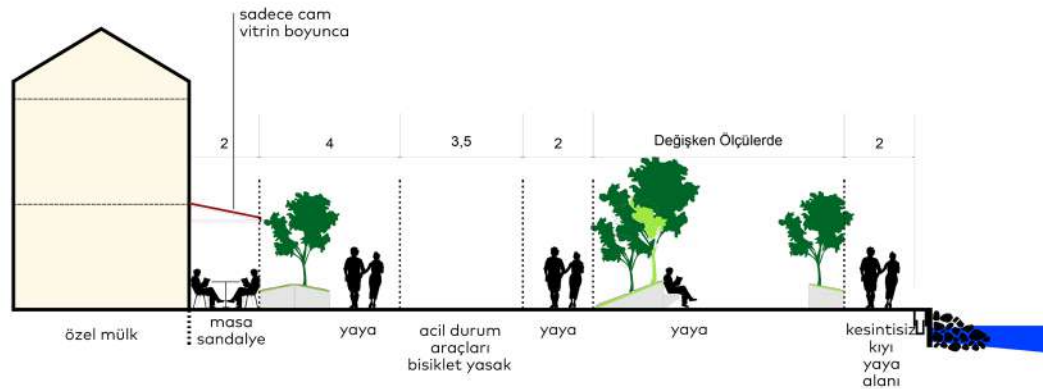
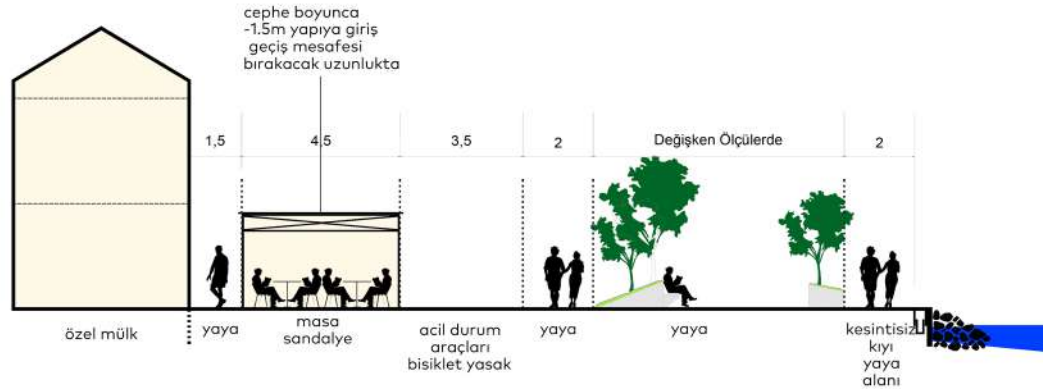
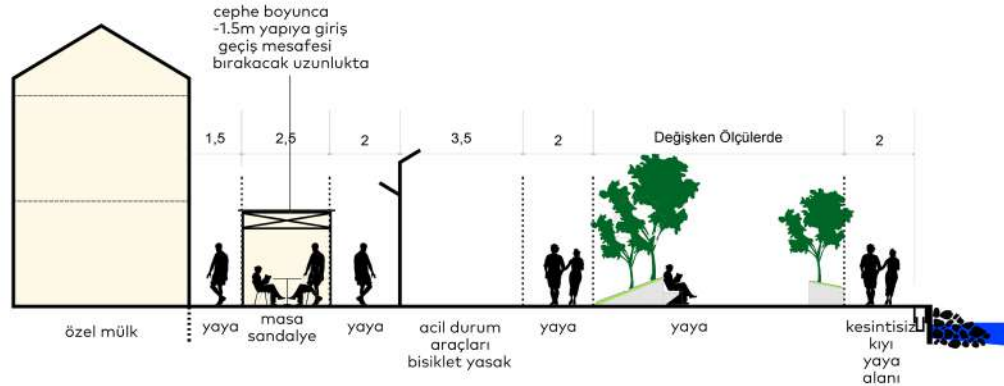
Yerleşim içi yollarda, çift tarafında yapı olan (ticaret + ticaret), 13,5 m genişliğindeki sokaklara örnek tip kesittir.

Her iki tarafı da ticaret fonksiyonu olduğu durumlarda, çift taraflı müstakil masa sandalye kullanımı için yol kesitinin min. 13,5 m olması şartı aranır.

Cephe boyunca maks.2,5 m derinlikte uygulanan ticari eklentiler bina hizalarında birbirlerine bağlanamazlar, arada 1,5 m yapıya giriş mesafesi bırakılmalıdır.

Bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır.

D - STANDART SOKAKLAR / KIYI VE MEYDANLARA KOMŞU

Kesit 21

Tek tarafında yapı olan, diğer tarafında kıyı veya meydan olan değişen ölçülerdeki sokaklara örnek tip kesittir. Özellikle kıyı kesitlerinde bisiklet kullanımı yasaktır. Bu kesitler tekerlekli araçlara da kapalıdır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı mazgallar ile sağlanır ve denize su deşarjı önlenir. Yeşil alanlar zemin kotu üzerinde pozitif kotta olmalıdır.

Kesit 22

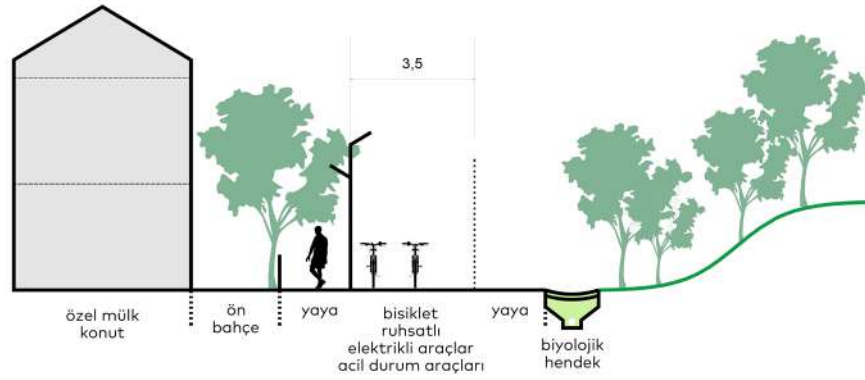
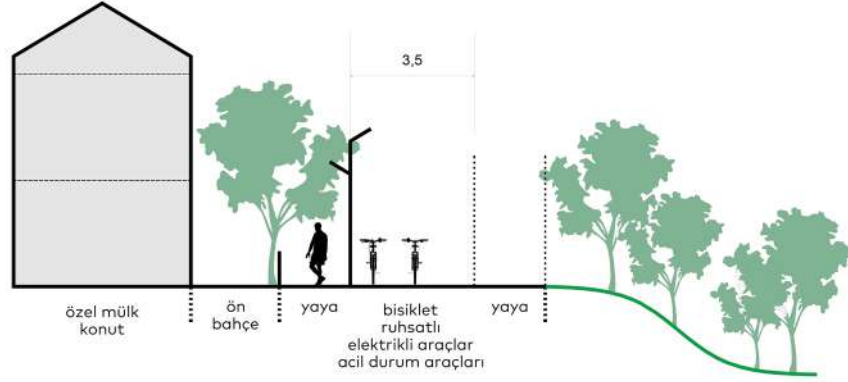
Tek tarafında yapı olan, diğer tarafında kıyı veya meydan olan değişen ölçülerdeki sokaklara örnek tip kesittir. Kesit 21'deki yaya aksı bu varyasyonda ticari alan olarak değerlendirilebilir. (maksimum 4,5 m derinlik) Özellikle kıyı kesitlerinde bisiklet kullanımı yasaktır. Bu kesitler tekerlekli araçlara da kapalıdır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı mazgallar ile sağlanır ve denize su deşarjı önlenir. Yeşil alanlar zemin kotu üzerinde pozitif kotta olmalıdır.

Kesit 23

Tek tarafında yapı olan, diğer tarafında kıyı veya meydan olan değişen ölçülerdeki sokaklara örnek tip kesittir. Kesit 21'deki yaya aksı bu varyasyonda genişletilerek yayalara özgü olarak değerlendirilebilir. Özellikle kıyı kesitlerinde bisiklet kullanımı yasaktır. Bu kesitler tekerlekli araçlara da kapalıdır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı mazgallar ile sağlanır ve denize su deşarjı önlenir. Yeşil alanlar zemin kotu üzerinde pozitif kotta olmalıdır.

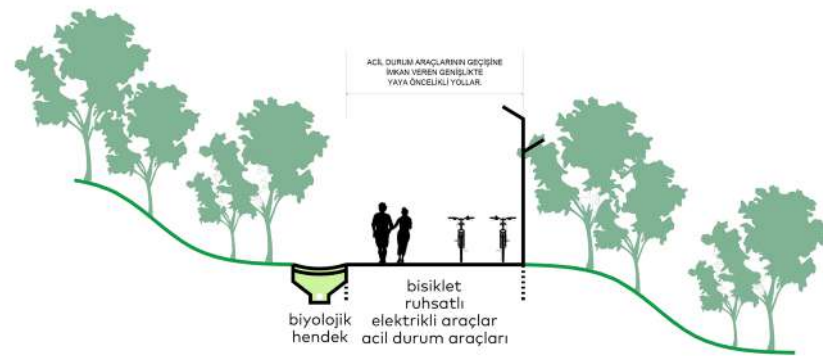
Bir tarafında yapı diğer tarafında kıyı / meydan olan sokaklar

D - STANDART SOKAKLAR / YERLEŞİM ÇEPERİ

Bir tarafında yapı diğer tarafında açık alan olan düz veya eğimli yollar

D - STANDART SOKAKLAR / YERLEŞİM DIŞI

İki tarafında da yapı olmayan düz veya eğimli yollar

Kesit 24 - 25

Yerleşim çeperindeki yollarda, ormanlık alan ve açık alanlara cephe veren sokaklarda kullanılacak olan tip kesittir. Bisiklet, ruhsatlı elektrikli araçlar ve acil durum araçları ayrılan yolu ortak kullanacaktır. Kaldırım ve araç yolu arasında kot farkı bulunmayan kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır. Yola göre kot farkının artmaya başladığı yerde yağmur suları biyolojik hendekler vasıtasıyla toplanacaktır.

Kesit 26

Yerleşim dışındaki yollarda, yoğun olmayan alanlarda, ormanlık alan ve açık alanlara cephe veren sokaklarda kullanılacak olan tip kesittir. Acil durum araçlarının geçişine imkan veren genişlikte, bisiklet ve ruhsatlı elektrikli araçların da kullandığı yaya öncelikli yollardır. Kesitte yüzey drenajı geçirimli malzemelerle sağlanacaktır. Yola göre kot farkının artmaya başladığı yerde yağmur suları biyolojik hendekler vasıtasıyla toplanacaktır.

07

KONU 7 - YAPISAL PEYZAJ DÜZENLEMELERİNDE ÇEVRE DOSTU GEÇİRİMLİ MALZEME ÖNERİLERİ VE MALZEME PRENSİPLERİ

Yeşil alanlardaki tasarım ilkelerinin oluşturulması kapsamında Adalar genelindeki kentsel alan bileşenleri olan parklar ve meydanlar, Adalar içindeki sirkülasyon ağını oluşturan farklı tipolojideki yollar ele alınmaktadır. Bu kapsamda tasarım ilkelerinin oluşturulabilmesi için öncelikle analiz ve sentez çıkarımları değerlendirilmiştir.

Adalar genelinde yapılan analizde, kentsel alanların ve yolların %79'unun yüzeyde akışa geçen suyu alt katmanlara iletmediği tespit edilmiştir. Mevcut sert zemin döşeme malzemelerinin %77 oranında asfalt, %16 toprak, %5 taş kaplama ve %2 beton olduğu saptanmıştır. Adalar'da yeşil yüzey tasarımının etkin olabilmesi için geçirimsiz olan %79 oranındaki yüzey kaplama malzemesinin sökülerek temizlenmesi gerekmektedir.

Yeşil yüzey tasarımında geçirimliliğin önemleri:

- Geçirimsiz yüzeylerden gelen yağmur suyu akış hacmini azaltır.
- Yer üstü deşarjı azaltarak şiddetli yağışlarda taşkın ve sel durumlarını önler
- Sızma yoluyla suyu yavaşlatır ve tutar.
- Doğrudan sızma yoluyla kirletici taşınmasını azaltır.
- Taşdığı ağırlığa göre uygulama yapılırsa dayanıklıdır.

İklim krizinin sonucu olarak artan yağışın yönetiminde kentsel alan ve sirkülasyon ağında yağış rejimine duyarlı geçirimli malzemelerin kullanılması gereklidir.

Yağış rejimine uygun geçirimli malzeme önerileri sürdürülebilir ulaşım sentezi sonunda çıkarılan tipolojilere göre geliştirilmiştir. Sentez dört farklı nitelikte yapılmıştır. Bunlardan ilki yüzeyin bulunduğu kent mekânıdır. Merkez, yerleşim içi yollar ve orman içi yollar olmak üzere üç farklı tip tespit edilmiştir. İkinci nitelik, yüzeyin sınırlayıcılarıdır. Bu kapsamda iki tarafı duvar olan, tek tarafı duvar diğer tarafı kıyı olan, tek tarafı duvar bir tarafı açık alan ve her iki tarafı da açık alan olmak üzere dört tip tanımlanmıştır. Üçüncü nitelik bu yüzeylerin boyutlarıdır. En son nitelik ise yüzeylerin karakterleridir.¹

Yeşil yüzeyler tesis edilirken, döşeme malzemesi ve alt yapısını oluşturan katmanların yüzeyde akışa geçen suyu filtre edilerek bulunduğu alanda su akış hızını yavaşlatması ve birikme yapmadan sızdırması esas alınmalıdır. Bu esasa uygun yol tipolojilerine göre bazı yüzey kaplama malzemeleri önerilmiştir.

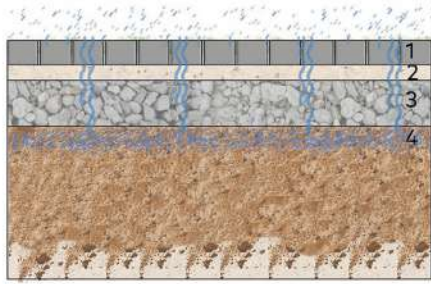
Geçirimli malzeme ile oluşturulmuş yeşil yüzeylerin dayanıklı ve kullanıcı dostu olabilmesi için bazı önlemler alınmalıdır.

Temel önlemler:

- Geçirimli yüzey uygulamasının yapılacağı alandaki toprağın yağış anında saatte en az 2 cm su geçirimliliğinin olması.
- İçme suyu kaynakları yakınında kış şartlarında tuzlama ve/veya diğer kimyasal malzeme kullanımı yapılmaması.
- Yüzeyde tıkanma olabileceğinden, jet yıkama ve vakumlu sokak süpürücüleriyle bakım yapılması.
- Bitki ile bütünleşen uygulamalarda dönemsel tohumlama veya serim yapılması,
- Yoğun yağışlar sonrası düzenli deşarj kontrollerinin yapılması.

¹ Bu tipolojinin detaylarını için ulaşım sentezindeki yol tipolojileri çalışmasına bakınız.

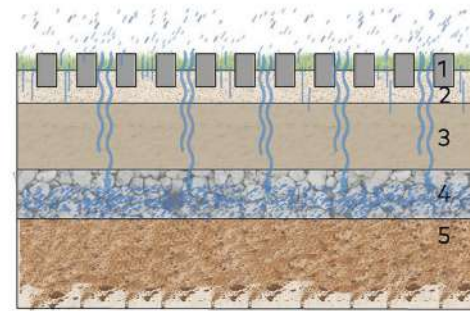
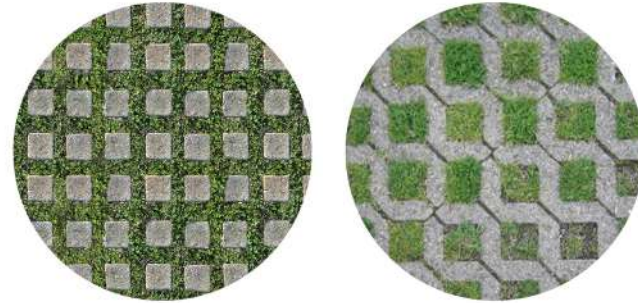
Geçirimli yüzeyler önerisi taş döşeme ve katmanları

1. Taş döşeme
2. Stabilize edilmiş kum
3. Blokaj
4. Sıkıştırılmış zemin

Merkezde ve yerleşim içinde, tüm sınır ve boyutlardaki ticarete değen, eğimli ve otobüs gibi ağır tonajlı araçların geçtiği yüzeylerde, doğal taş ve kiremit taşı döşeme önerilmektedir. Bu uygulamalardaki altyapı katmanları, alan tasarımı ya da kentsel tasarım kararlarına göre seçilecek olan döşeme malzemesine göre farklılık göstermektedir.

Yaya bölgesi olan Adalar genelinde merkezdeki, yerleşim içindeki ve orman alanlarındaki, farklı sınır ve boyutlardaki eğimsiz ve çıkmaz yollarda kullanım ve tasarıma göre çeşitlendirilebilecek sıkıştırılmış serbest malzeme kaplamaları ve çim taşı döşemeleri önerilmektedir.

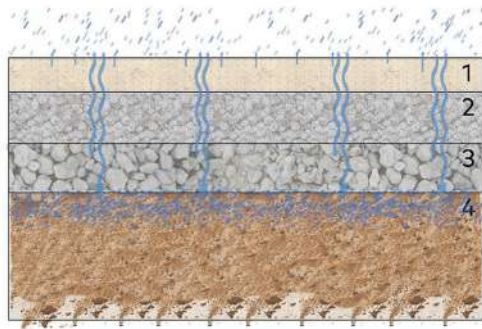

1. Çim taşı*
2. Bitkisel toprak
3. Kum
4. Blokaj
5. Sıkıştırılmış zemin

* Derzlere tasarıma göre çakıl veya ince kum doldurulabilir. Bu durumda bitkisel toprak katmanını iptal edilir.

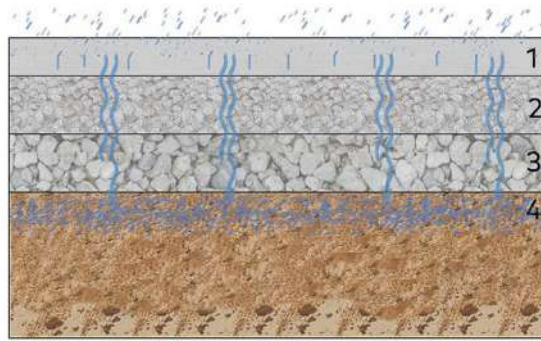
Geçirimli yüzeyler önerisi çim taşı döşemesi ve katmanları

Geçirimli yüzeyler önerisi sıkıştırılmış serbest malzeme kaplamaları ve katmanları

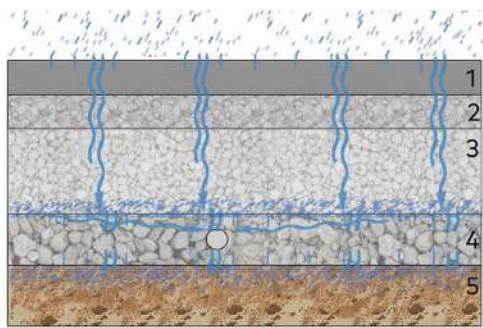

1. Sıkıştırılmış serbest malzeme
2. İnce stabilizasyon (opsiyonel)
3. Blokaj
4. Sıkıştırılmış zemin

Sıkıştırılmış serbest malzeme kaplamaları aynı zamanda orman alanı içindeki mesire alanları, tabiat parkları ve diğer kullanımlar için de önerilmektedir. Bu serbest malzemeler kullanım alanına göre mekanik olarak sıkıştırılmasına ek olarak reçineli solüsyonlarla birleştirilerek de sıkıştırılabilmektedir. Bu tür reçineli solüsyon sıkıştırılmalarının uygulanması da önerilmektedir.

1. Geçirimli beton kaplama
2. İnce stabilizasyon
3. Blokaj
4. Sıkıştırılmış zemin

1. Geçirimli asfalt kaplama
2. Stabilize edilmiş no.2 yıkanmış mıcır
3. No.5 filtre mıcırı
4. Blokaj
5. Sıkıştırılmamış zemin

Geçirimli yüzeyler önerisi beton ve asfalt kaplama ve katmanları

Spor alanlarında tasarıma göre renklendirilebilen geçirimli beton ya da geçirimli asfalt kaplama uygulamaları önerilmektedir. Spor alanları standartlarına ve ilgili yönetmeliklere göre geçirimli kaplama malzemesi kullanımı kentsel alanlardaki yeşil alt yapı için önemlidir.¹ Geçirimli asfalt ve beton kaplamalarının uygulandığı alanlar, ağır tonajlı araç geçişine dayanıklı değildir.

¹ Spor alanları ile ilgili detaylı bilgi için "Konu 15" bölümüne bakınız.

08

KONU 8 - SOSYAL AKTİVİTE MEKÂNLARINA YÖNELİK GEÇİCİ MİMARİ MEKÂNSAL DÜZENLEME UNSURLARI

Sosyal aktivite mekânlarına yönelik çözümler sunulmadan önce Adalar'da yer alan kamusal açık alanların bu sosyal aktivitelere uygunluğu incelenmiştir.

Analiz aşamalarında da bir örüntü biçiminde ortaya konan kamusal açık alanlar ağı Sosyal aktivitelere göre uygunluklarına göre incelendiğinde:

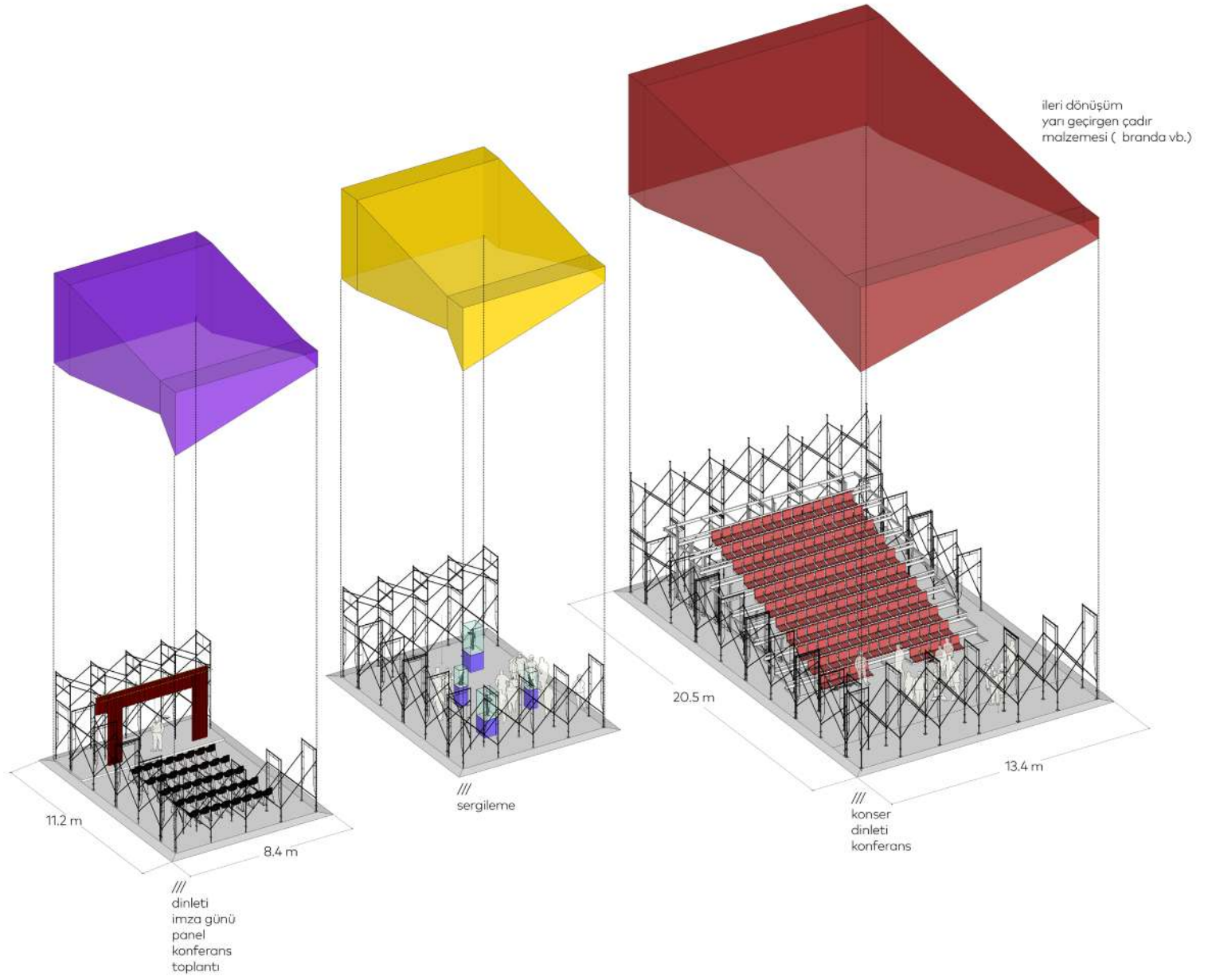
- Bölüntüye uğramaksızın geniş alan ihtiyacını karşılayabilen alanların genelde ana kıyı meydanları olduğu görülmektedir. Bu alanlara Büyükkada'da tepe üzerinde panayır alanı olarak da ifade edilen yol kesişimi de eklenebilir.
- Genişleyen bazı noktalarda etkinlikler yapıldığı bilinmektedir, örneğin Heybeliada Pazar Meydanı gibi alanlarda mevsimsel ihtiyaçlara karşılık verecek çözümlere ihtiyaç vardır.

- Bu alanların tamamında önerilecek olan geçici mimari çözümlerin sökülüp takılabilir, yeniden işlevlendirilebilir ve sürdürülebilir malzemelerden üretilmiş olması gerekmektedir.
- Önerilen bu sökülüp takılabilen geçici mimari çözümler herhangi bir afet sonrasında ihtiyaca yönelik mutfak, yemekhane, koordinasyon merkezi, sahra hastanesi vb. gibi farklı amaçlar için de kullanılabilir.

Adalar genelinde gerçekleştirilen etkinlikler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

Ada	Mekan	Alan No	Alan Kodu	Alan Büyüklüğü	Yol İzi m ²	Etkinlik Türü
Büyükkada	Büyükkada Atatürk Meydanı	1	M1	14.180	0	Sinema, Konser, Tiyatro, Söyleşi/ İmza Günü, Festival, Tören
	Büyükkada Saat Meydanı	5	M2	4.842	3.367	Konser
	Büyükkada Çınar Meydanı	7	M4	4.796	2.631	Konser
	Aya Yorgi Tepesi	15	M6	3.114	3.087	Konser, Sergi, Tiyatro, Atölye, Festival
	23 Nisan Caddesi	4	M2	2.438	1.347	Konser
	Rum Yetimhanesi Yanı	-	-	-	-	Sergi
	Büyükkada Kumsal Mevkii	3	M5	3.818	1.143	Atölye
Heybeliada	Atatürk Büstü	2	M1	9.917	3.321	Tören
	Heybeliada Pazar Meydanı	9	M3	2.251	1.114	Sinema, Pazar
Burgazada	Atatürk Büstü	4	M5	8.427	2.489	Tören
Kınalıada	Atatürk Büstü (İskele)	2	M1	11.724	4.032	Tören, Pazar Alanı

Adalar'da yakın geçmişte gerçekleşen etkinlikler

Kamusal açık alanlarda kurulabilecek olan geçici mimari birimlerin tasarım ilkeleri

Kentsel tasarım rehberi kapsamında incelenen bu etkinlik biçimleri için çok amaçlı birimler önerilmiştir. Bu birimler 94 m² ve 274 m² olmak üzere iki farklı ölçektir. Bu etkinlik alanları inşaat iskelelerinden oluşan bir konstrüksiyona sahiptir ve ileri dönüşüm ile üretilmiş yarı geçirgen kaplama malzemeleri ile kaplanacaktır. Bu anlamda ekolojik farkındalık da yaratacak olan bu birimlerde:

- Dinleti
- İmza günü
- Panel
- Konferans
- Toplantı
- Sergileme
- Atölye
- Konser

gerçekleştirilebilir.

09

KONU 9 - KAMUSAL DONATI ALANLARININ BAĞÇE KULLANIMLARININ PRENSİPLERİ

Konu 9, kamusal alanların tespiti yapılırken mevcut plan ve durumları dikkate alınarak açık ve kapalı kamusal alanların tespitinin yapılması ve ilgili alanların mevcut potansiyeli değerlendirilerek kamu kullanımına yeni mekânların kazandırılması hakkındadır.

Kültürel ve sosyal etkileşim mekânları oluşturulurken mevcutta ve planda bulunan;

- Sosyal ve Kültürel Tesis Alanları
- Belediye Hizmet Alanları
- Spor Alanları
- Eğitim Alanları
- Park Alanları

özelliği gösteren kamusal alanların açık ve kapalı durumuna göre kullanım amacı doğrultusunda ortak mekânlar yaratılması önerilmektedir.

Ayrıca bu bölüm kapsamında değerlendirilmesi gereken bir diğer konu da Adalar Strateji Belgesi ve teklif "1/5000 Ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı" çalışması ile uyumlu olacak şekilde, bu alanlardaki enerji verimliliği konusudur.

Adalar Strateji Belgesi'nde kamusal donatı alanlarında ve Adalar genelindeki enerji verimliliği ile ilgili çeşitli noktalarda belirtilmiş referanslar mevcuttur, bu referanslar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Ana karaya bağımlılığının azaltılması ve kendine yeterliliğin artırılması, ekonomisi turizme dayanan ilçede alternatif mikro ölçekli ekonomilerin desteklenmesi ve salgınlar, afetler ve krizlerde kırılgan olan ekonominin dayanıklı hale getirilmesi, hem atık yönetimi hem de enerji üretimi gibi konularda bireysel veya kolektif girişimler desteklenerek kendine yeterliliğin artırılması
- Yapıların enerji tasarruflu olarak inşa edilmesinin sağlanması,
- Binaların kendi enerji ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri yenilenebilir enerji uygulamalarının desteklenmesi
- Yeşil Bina, Pasif Bina, Sıfır Enerjili Bina gibi yaklaşımların incelenerek yönergeler hazırlanması
- Öncelikli olarak kamu binalarının yeşil bina standartlarına uyumlandırılarak örnek teşkil etmesinin sağlanması

- Enerji yönetimi ve su verimliliği uygulamalarının geliştirilmesi ve sürdürülebilir çevre dostu binaların yaygınlaştırılmasının sağlanması
- Çevre dostu malzeme seçimi, yağmur suyu hasat sistemleri, siyah ve gri su geri dönüşümü, yüzey ve zemin sularının sarnıç sistemlerinde toplanması, doğal aydınlatma, pasif ısıtma ve güneş paneli ile enerji üretimi gibi kentsel ve mimari ölçekte uygulamalar yapılması

Kamusal donatı alanlarındaki yapılarda, Adalar Strateji Belgesi'nde de yer alan bu ilkelere uyulması zorunludur.

Analitik Çalışmalar Raporu kapsamında Kamusal Donatı Alanları (A-KÇ-5) analizi çalışması başlığı altında detaylı olarak belirtilen, mevcutta bulunan ortak kullanım potansiyeli oluşturacak kamusal alanların adet ve m² değerleri belirtilmektedir.

Adalar	Sosyal ve Kültürel Tesis Alanları		Belediye Hizmet Alanları		Spor Alanları		Eğitim Alanları		Park Alanları	
	Alan (m ²)	Adet	Alan (m ²)	Adet	Alan (m ²)	Adet	Alan (m ²)	Adet	Alan (m ²)	Adet
Kınalıada	14.545	1	8.315	2	8.446	4	2.655	1	16.408	4
Burgazada	14.401	4	3.020	3	4.191	1	786	1	13.327	3
Heybeliada	14.953	5	1.432	4	1.027	1	20.738	5	9.608	6
Büyükada	51.322	10	49.636	10	29.855	3	13.265	7	8.674	6
Sedef Adası	-	-	-	-	2.201	1	-	-	13.003	5

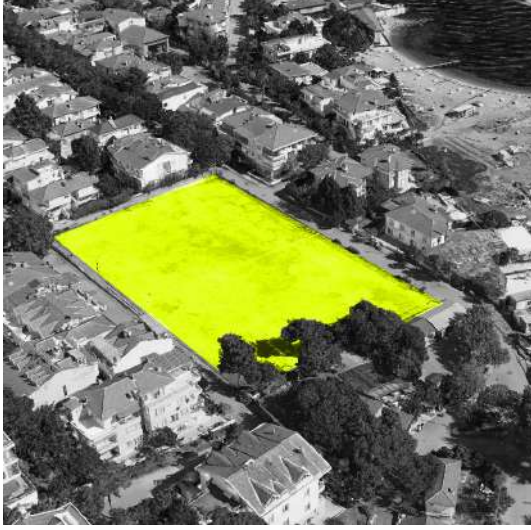
Mevcuttaki ortak kullanım potansiyeline sahip kamusal alanlar

Belirtilen kamusal alanlarda bulunan yapılardaki kullanım alanları, bahçeleri kullanım amacına ve uygunluğuna göre değerlendirilmelidir.

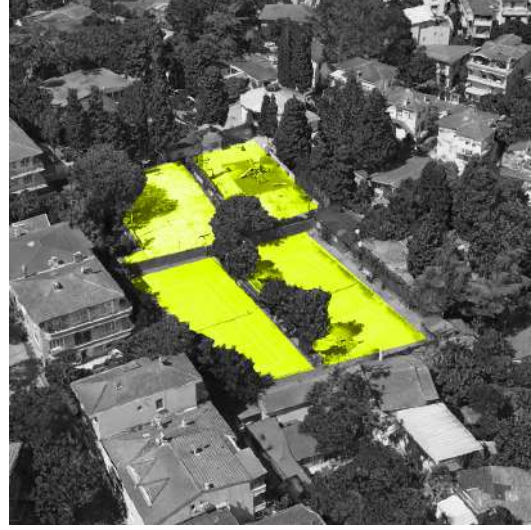
- Konu 8 kapsamında belirtilen Sosyal Aktivite Mekânlarına Yönelik Geçici Mimari Mekânsal Düzenleme Unsurlarında tasarlanan konstrüksiyon yapılar (94m² - 274m²) özellikle kamusal donatı bahçelerinde kurularak,
- Donatı alanlarında bulunan uygun yapıların içlerinde düzenlemeler yapılarak;

- ▲ Dinleti
- ▲ İmza Günü
- ▲ Panel
- ▲ Konferans
- ▲ Toplantı
- ▲ Sergileme
- ▲ Atölye
- ▲ Konser

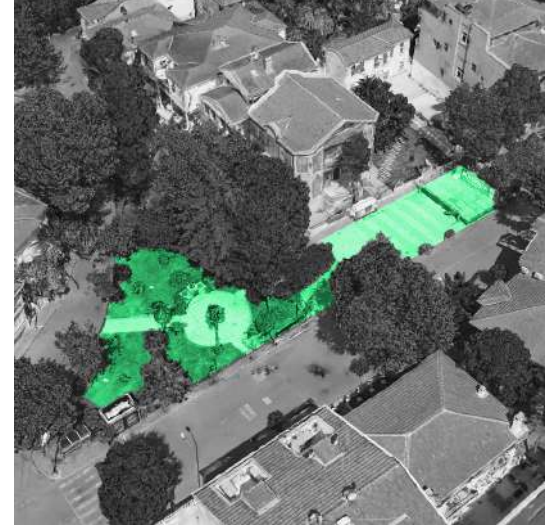
gibi etkinlikler gerçekleştirilebilir.

Kınalıada Hrant Barsamyan Stadi

Burgazada Spor Tesisi

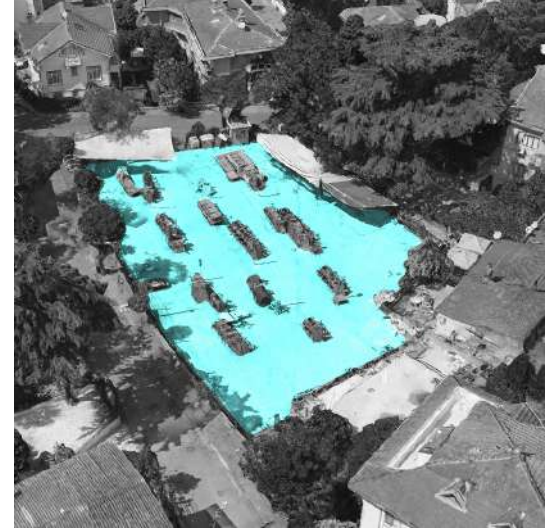
Büyükkada Mimar Mehmet Bölük Kültür ve Sanat Parkı

Heybeliada İlkokul-Ortaokul-Anadolu Lisesi

Heybeliada Hüseyin Rahmi Gürpınar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Büyükkada Pazar Alanı

10

KONU 10 - TİCARİ İŞLETMELERE AİT İŞGAL ALANLARININ KULLANIM KURALLARI VE MEKÂNSAL DÜZENLEME İLKELERİ

Kıyı alanlarında yer alan ticari işletmelerin dış mekân kullanımının yoğunluğu tüm Adalar'da benzer problemlere yol açmaktadır. Özellikle restoran/kafe tarzındaki işletmelerin masa/sandalye kullanımları bazı durumlarda Adalar Belediyesi'nin tanımladığı sınırların da ötesine geçmiş durumdadır. Bu yoğun özel kullanımların kamusal mekândan alan çalması dışında yarattığı problemler;

- Gürültü yoğunlaşması,
- Kalabalık etkisi yaratması ve yürümeyi zorlaştırması,
- Deniz manzarasının önüne geçmesi,
- Yaya sürekliliğinin kesintiye uğraması,
- Kıyı sürekliliğinin kesintiye uğraması,

olarak sıralanabilir.

Belirtilen dış mekân kullanım biçimleri beş ada özelinde incelenerek kategorize edilirken, sadece kıyı mekânları değil, sahile yakın, tarihi yerleşme dokusu içerisinde yer alan diğer ticari işletmelere ait işgal unsurları da dikkate alınmıştır.

Özellikle topoğrafyanın doğal bir engel oluşturmadığı, askeri vb. özel alanlara denk gelmediği tüm kıyılarda, kentsel yerleşme içerisinde kıyı sürekliliğini sağlamak Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin en önemli ilkesel önceliklerinden biridir. Yayaların denize olan görsel ve fiziksel erişiminin kesintiye uğramadan devamlılığının sağlanması esastır.

Tip 1 - Kıyıda Restoran / Kafe Masa Kullanımı

Kamusal alan işgal tiplerinden birincisi kıyı promenade üzerinde yer alan ticari işletmelerin dış mekân kullanımı olarak kıyıda denizin algılanabileceği alanlarda yarattıkları kıyı işgalleridir. Bu tip işgalleri temsil edecek en belirgin örneklere Sedef Adası hariç tüm Adalar'da rastlanmıştır. Özellikle Büyükada örneğinde ticari işgal alanlarının üst örtülerinin yapısal gölgelendirme sistemleri içerdiği gözlemlenmektedir.

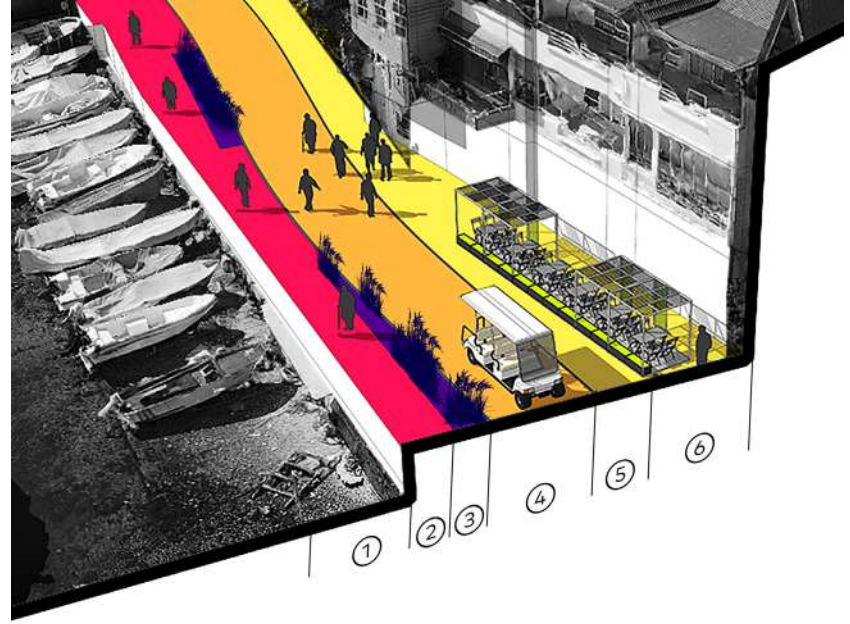
Benzeri yapılaşmalara Heybeliada örneğinde de rastlanmaktadır ancak Heybeliada'da bu alanlar kıyıda yapılaşmaya daha yakın, bazen de yapışık durumdadır. Büyükada'daki duruma göre daha az negatif bir görünüm sergilemektedir.

Bu yapıların geçirgenliği ve büyüklükleri kentsel tasarım rehberi içeriğinde sorgulanmaktadır. Ancak bu alanlar için işletme sahibi ile Adalar Belediyesi arasında bir anlaşma sağlandığı ve bu alanların sınırlandırıldığı da bilinmelidir. Halihazırda önerilmiş veya Adalar Kentsel Tasarım Rehberi kapsamında önerilecek tüm önerilerin denetimlerinin gerçekleştirilmesi de en az önerinin varlığı kadar önem arz etmektedir. Bu anlamda Tip 1 / masa-sandalye işgalleri için ilkesel konsept sokak kesitleri geliştirilmiştir.

Ticari işletme işgaline örnekleri

Tip 1 için geliştirilen konsept kesitlerin en önemli ortak özelliği bu alanların tamamının dolgu alanlarında yer almasıdır. Bu alanların bazıları beton dolgular bazıları ise toprak dolgulardır. Özellikle toprak dolgu olanlarda geçirimli yüzeyler ile yağmur suyunun toplanması konusu önem arz etmektedir. Beton dolgu alanlarında ise suyun akışının yönlendirilip denize dökülmesini engellemek esastır.

- 1/ kıyı kenar çizgisi
- 2/ kıyı yaya promenadı
- 3/ yeşil alan
- 4/ araç yolu izi (3,5m)
- 5/ kesintisiz yaya
- 6/ ticari işletme oturma

Ticari alanlar - kıyı ilişkisi düzenleme ilkeleri

Tüm Adalar'daki kıyı promenade ve ticari işgal alanı ilişkisi konusunda değişmesi önerilen ilk madde yükseltilmiş kaldırımın denize doğru eğimlendirilerek kaybedilmesi konusudur. Yükseltilmiş kaldırımlar hem kentsel tasarım rehberi hem de rehberin eki olduğu, "1/1000 Ölçekli Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı" notlarının önemli önerilerinden bir tanesidir.

Bunun yanı sıra denize sıfır noktada belediyenin ticari olarak kiraladığı zemin izleri yer almaktadır, bu alanların kıyı kenarından kaldırılarak, dükkânların önüne mümkün ölçüde mülkiyet sınırı ile sınırlı olacak şekilde düzenlenmesi önerilmektedir. Mülkiyet sınırının aşılması talep edilen durumlarda kiralama yapılması durumunda; toplam işgal alanının toplam cephe genişliğinden 1,5 m az olacak şekilde hesaplanması kentsel tasarım rehberi tarafından önerilmektedir. Bu konuya ilişkin detaylı düzenlemeler Konu 4'te açıklanmaktadır.

Toplu taşıma araçları mevcutta yayalar ile hemzemin bir kullanım içerisindeyken öneri konsept kesitlerde yol izi ile ayrılmıştır. Araç geçmediği zamanlarda araç yolu izleri yayalar tarafından kullanılacaktır ancak araç geçişi sırasında bisiklet yolu statüsüne benzer bir karaktere sahip olacaktır. Tüm döşeme elemanları geçirimsiz malzemeler ile değiştirilip yağmur suyunun alt katmanlarda filtrelenmesi önerilmektedir.

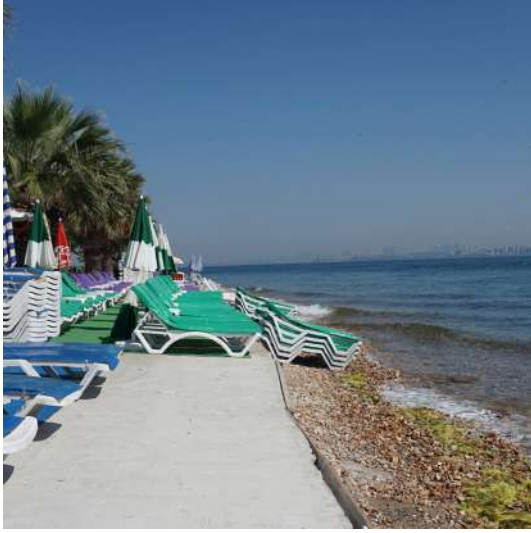
Kıyı boyunca belli aralıklarla oluşturulacak olan yeşil alanlar aynı zamanda oturma-seyir fonksiyonlarını sağlayacaktır. Söz konusu dolgu alanlarının beton dolgular olması durumunda yüzeyde pozitif kota çıkan yeşil alanlar ile bitkisel toprak hazneleri yaratılabilir. Mevcutta kıyı hattında bulunan korkuluklar da özel durumlar (askeri alan-yat limanı-özel mülk vb.) dışında kaldırılacaktır.

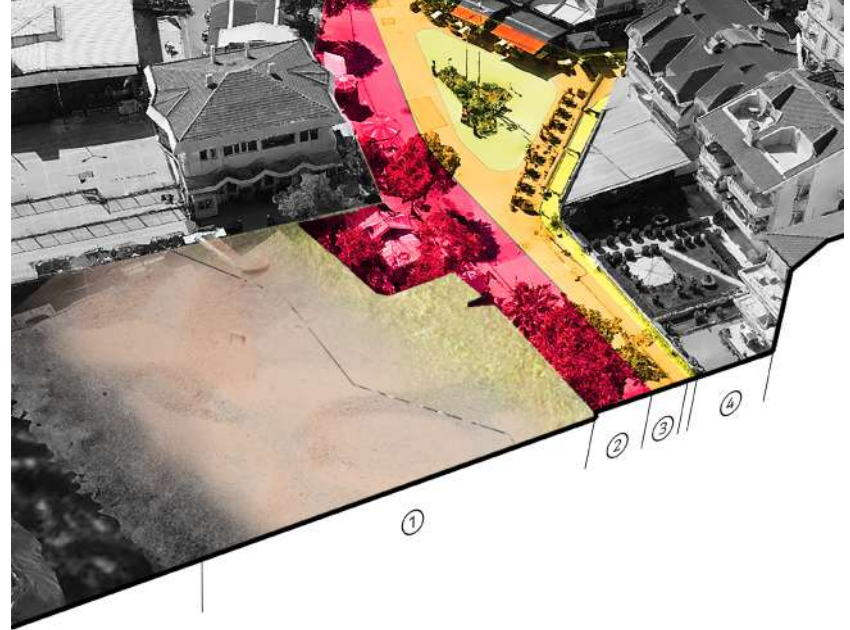
Ticari alanlar - kıyı ilişkisi düzenleme ilkeleri

Tip 2 - Kıyıda Plaj Kullanımı

Kıyıda ticari işletmelerden bazıları, özellikle Kınalıada örneğinde plaj işletmeleri şeklinde kamusal alanı işgal ettiği görülmektedir. Bu plaj işletmelerinin doğal karakteri kumsal olan alanları beton dolgularla işgal ettikleri ve Adalar'ın doğal yapısına müdahalede buldukları tespit edilmiştir. Kıyı sürekliliği ilkesi kapsamında bu alanların da rehabilite edilerek kamusal alana kazandırılması Adalar Kentsel Tasarım Rehberi'nin önemli bir ilkesi olmaktadır.

Ticari alanlar - kıyı ilişkisi düzenleme ilkeleri

- 1/ rehabilite edilecek sahil
- 2/ kıyı yaya promenade
- 3/ araç yolu izi (3.5m)
- 4/ yeşil alan

Ticari alanlar - kıyı ilişkisi düzenleme ilkeleri

Tip 3 - Yerleşme Merkezinde Ticari Depolamanın Sokağa Taşması

Doğrudan deniz kıyısı ile ilişkili olmasa da kıyı meydanlarına açılan sokaklarda ticari işletmelerin masa sandalye gibi işgal alanlarının yanı sıra ticari işletmenin konusu ile ilgili depolama alanlarının sokaklara taşıdığı tespit edilmiştir. Bu tarz depolamalara özellikle tehlikeli-yanıcı maddeler olmaları durumunda izin verilmemesi önerilmektedir.

Adalar genelinde ise bisiklet kullanımının yaygınlığı da göz önünde bulundurulduğunda, bisiklet kiralama ile ilgili ticari birimlerin bisikletleri depolama ve sergileme biçimlerine de bir sınırlama getirilmelidir. Bu kapsamda rehber içerisinde ilgili bölümlerde bisiklet park / depolama konusuna ilkesel – diyagramatik tarifler getirilmiştir.

Ticari alanlar - sokak ilişkisi düzenleme ilkeleri

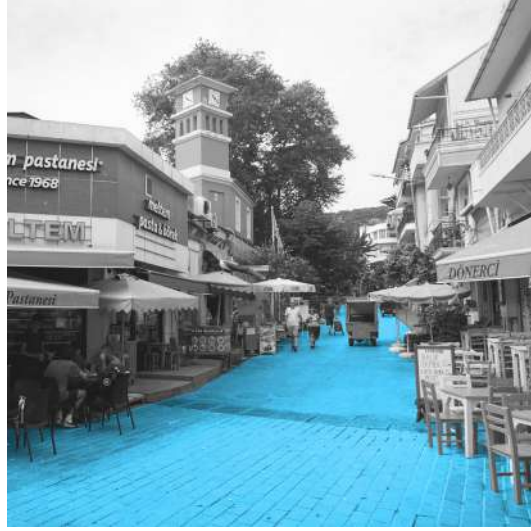
11

KONU 11 - ENGELSİZ YAŞAM VE YAŞ GRUPLARINA YÖNELİK DÜZENLEMELER

Özellikle kamusal alan düzenlemeleri yapılırken engelli ve her yaştan kullanıcılar dikkate alınarak uygun koşullar sağlanmalıdır.

Engelsiz bir yaşam için kent mobilyaları, bitkilendirme, yürüyüş yolları, rampa ve merdivenlerin boyut, nitelik ve nicelikleri önem taşımaktadır.

Aynı şekilde bu unsurlar yaş grupları özelinde de değerlendirilmelidir.

Mevcut durumda engelli erişimini zorlayan unsurlar

ENGELSİZ YAŞAM

- Engelsiz bir yürüyüş aksı için en az 1,5 m genişlik sağlanmalıdır.
- Bu aksların yüzeyi fiziksel engelli, görme engelli ve güçlükle yürüyenlere yönelik olmalıdır.
- Döşeme malzemeleri sabit, dayanıklı ve kaymaz özelliklerde olmalıdır.
- Aks üzerinde engel oluşturacak öğelerin kullanılmamasına özen gösterilmelidir.
- İş yerlerine ait gölgelik elemanlar ve oturma alanları engel oluşturmayacak şekilde uygulanabilir.

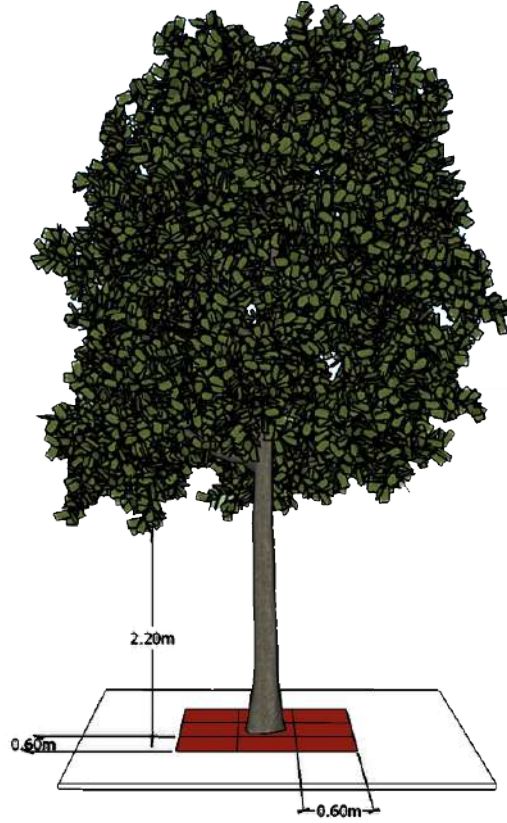
Kesintisiz yaya aksı önerisi

G_enaz = 1,5 m

- Kent mobilyaları engellilerin dolaşımını kısıtlamayacak ve engelliler tarafından kullanılabilir şekilde düzenlenmelidir.
- Kent mobilyalarında keskin bitişlerden kaçınılmalı, mobilyalar korunaklı ve algılanabilir uzantılara sahip olmalıdır.

Ağaç altı ızgaralar ve erişim

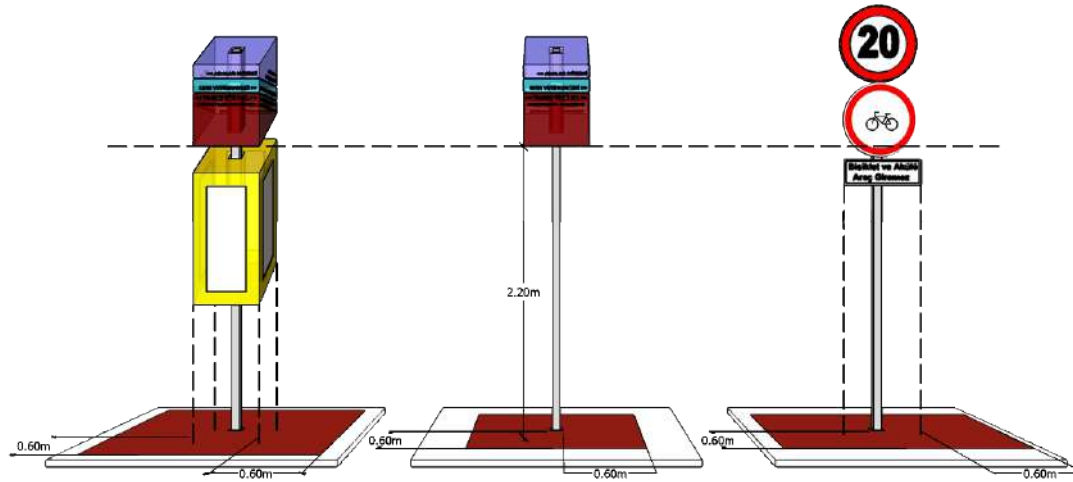

2.20m

0.60m

0.60m

- Güvenilir çevre için kullanılacak her türlü tabela döşeme kotundan en az 2,2 m yüksekliğe sahip olmalıdır.
- Herhangi bir kent mobilyası, ağaç ve bitki kullanılması durumunda ise en az 60 cm çevresine uyarıcı yüzey öğeleri yerleştirilmelidir.

2.20m

0.60m

0.60m

0.60m

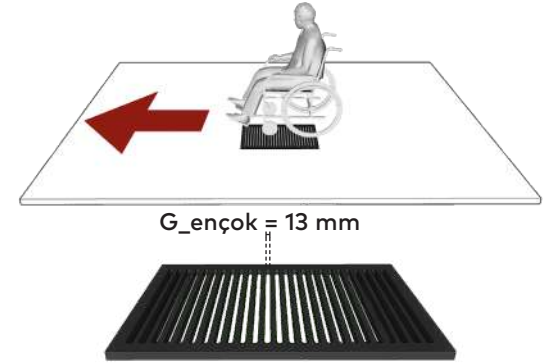
0.60m

0.60m

0.60m

Bilgilendirme tabelalarına erişim

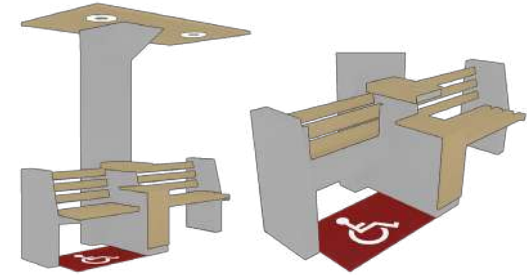
- Izgara sistemlerinin boşlukları kullanıcıların ana yönüne dik olacak şekilde uygulanmalıdır.
- Izgara boşlukları en fazla 13 milimetre genişliğinde olabilir.

G_ençok = 13 mm

Diğer ızgaralar ve erişim

- Görme engelliler için kabartmalı yönlendirme elemanları kullanılmalıdır.
- Engelli kullanımına uygun kent mobilyaları yer verilmelidir.

Dezavantajlı kullanıcılara yönelik mobilya örnekleri

Merdiven Asansörü

Merdiven asansörü, merdiven kullanımında zorlanan kullanıcılar için üretilmiş, merdiven korkuluğu üzerine monte edilebilen ve korkuluk boyunca hareket eden asansör çeşididir. Dezavantajlı kullanıcılara yönelik bu araç kamusal alanlarda bulunan merdivenlerde kullanılmak üzere önerilir. Merdiven asansörü bina girişlerinde ve içlerinde merdivene bitişik dar kenarı en az 90 cm ve alanı en az 1,20 m² olması şartı ile yapılabilir.

Merdiven asansörü örneği

HER YAŞ İÇİN TASARIM

Kamusal mekânlar farklı yaş gruplarının bir arada güvenli bir şekilde kullanabileceği alanlar olarak tasarlanmalıdır. Bu hususta dikkate alınması gerekenler başlıca konular şu şekildedir:

- Etkinlik ve aktivitelere erişilebilirlik,
- Kompakt ve karma kullanım,
- Kamusal mekânların herkes için yeniden tasarımı,
- Güçlü toplu taşıma ağı,
- Kolay yön bulma,
- Aktif rekreasyon ağı tasarımı,
- Kent içinde daha fazla yeşil alan,
- Yapılı çevrenin planlanmasında yaşlılar için roller,
- Daha genç yaşlar için üst düzey tesislerin ve yerleri birlikte konumlandırılması,
- Isı dalgalarının etkisinin azaltılması,
- İklim değişikliğine karşı hazırlanma,
- Yürünebilirliği destekleyen fiziksel altyapı.

Belirli standartlar geliştirilmesi gereken konular ise şunlardır:

- Bakımlı ve güvenli yeşil alanlar (Konu 2)
- Üst örtüler, gölgelikler (Konu 2)
- Temiz, kolay erişilebilir umumi tuvaletler (Konu 29)
- Tanımlanmış bisiklet ve araç yolları (Konu 16)
- Park, durak ve kamusal alanlarda oturma yerleri (Konu 39)

Kent mobilyalarının herkes tarafından ergonomik kullanımı için çeşitlendirilmesi gereklidir.

- Oturma elamanları çeşitli boyut, nicelik ve niteliklere sahip olmalıdır.
- Bilgilendirme ve yönlendirme tabelaları net ifadeler içermeli, kolay anlaşılır olmalıdır.
- Farklı yaş gruplarına hitap eden çocuk oyun elemanları tercih edilmelidir.
- Elemanların yerleştirilme biçiminde yaş grupları ve güvenlik unsurlarına dikkat edilmelidir.

Dezavantajlı kullanıcılara yönelik iyi / kötü uygulama örnekleri

Yaş gruplarına yönelik alanların ayrımı

12

KONU 12 - YAYA MEKÂNLARINDA RAMPA ÖNERİ ÇÖZÜMÜ PRENSİPLERİ

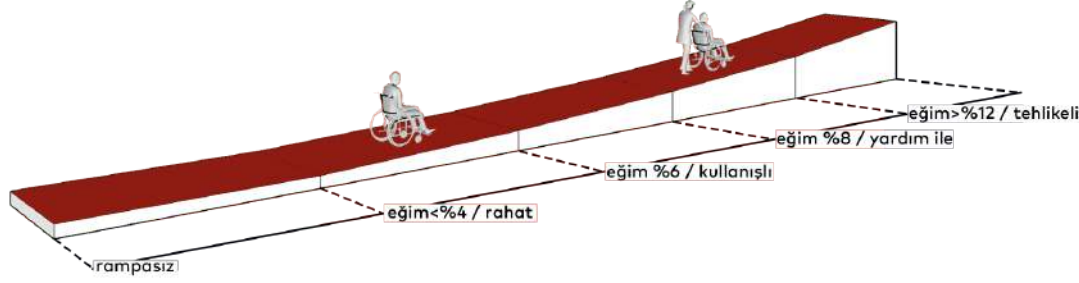
Engelsiz ve konforlu hareketlilik için rampa çözümleri günlük yaşamı kolaylaştıran uygulamalardır.

Adalar'ın topoğrafyasından dolayı, mevcutta eğimi yüksek yaya mekânları sıklıkla görülmektedir. Bu gibi yolların kenarlarında merdiven çözümleri hareketliliği kolaylaştıracaktır ancak engelli erişimine yardımcı olmayacaktır. %8'den fazla eğime sahip yolların en kesitine tekerlekli sandalye gibi araçların yukarı ve aşağıya hareketini kolaylaştıracak mekanik çözümler getirilebilir.

Mekanik çözümlerin yerine mümkünse yapısal çözümlerin getirilmesi daha uygun olacak olup, bu bölümde rampaların yapılarıyla ilgili genel çerçeve oluşturulması amaçlanmıştır.

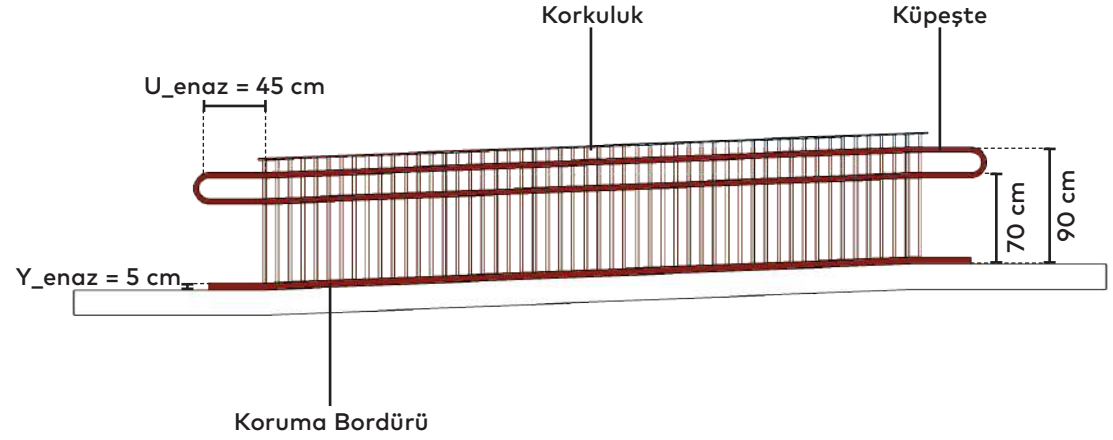
GENEL KURALLAR

■ Rampa eğimleri ergonomik açıdan hareketliliği etkileyen en önemli faktör olup, mümkün olan her düzenlemede en fazla %6 eğimli rampalar uygulanmalıdır.

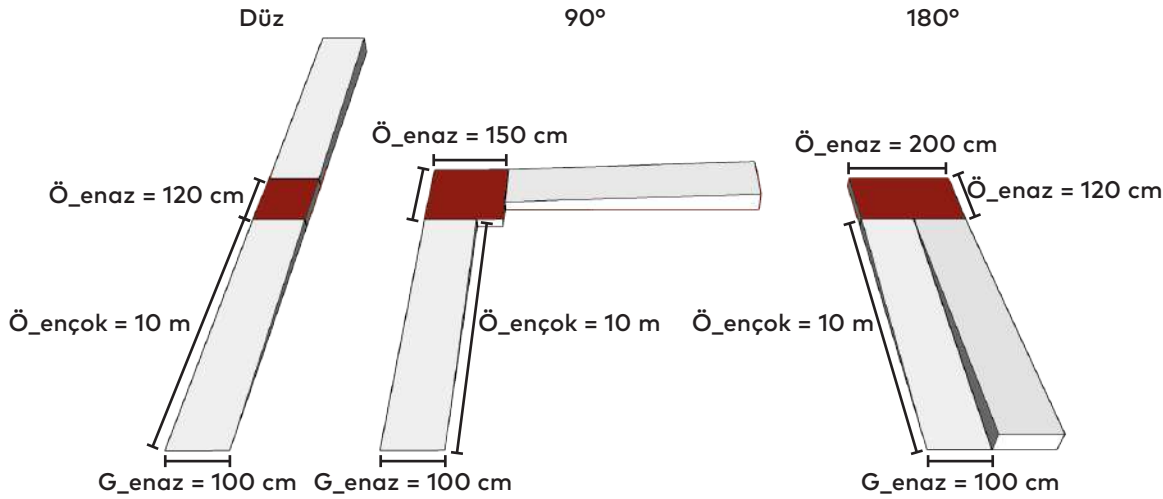
Rampa tasarım ilkeleri

- Rampalar düz, 90° dönüşlü ve 180° dönüşlü olabilir.
- Rampa genişliği koruma bordürü ve korkuluk gibi tüm elemanlar hariç en az 1 m olmalıdır.
- En fazla 10 metrede bir sahanlık kullanılmalıdır.
- Düz rampalarda sahanlık en az 120 cm, 90° dönüşlülerde en 150x150 cm ve 180° dönüşlülerde 120x200 cm olmalıdır.
- Kademeli rampalarda her rampanın eğimi mümkünse aynı veya çok yakın değerler olmalıdır.

Rampa tasarım ilkeleri

- Aşılan yükseklik 20 cm'den fazla ise rampaların her iki tarafına da korkuluk uygulanmalıdır.
- Korkuluklarda 70 ve 90 cm yükseklikte iki adet küpeşte yer almalıdır.
- Küpeştelerin genişliği elle tutulabilir boyutta, genellikle 4 cm genişliğinde dairesel olmalıdır.
- Rampa başlangıç ve bitişlerinde küpeşteler emniyet açısından 45 cm daha devam ettirilmelidir.
- Rampa genişliği 3 m'den fazla ise rampa ortasına bir korkuluk daha yerleştirilmelidir.

Rampa tasarım ilkeleri

- Rampaların korumasız taraflarına en az 5 cm yüksekliğe sahip koruma bordürleri uygulanmalıdır.
- Rampa yüzeyleri sabit ve kaymaz malzemelerle yapılmalıdır.
- Rampaların başında ve sonundan 150 cm uzunluğunda rampadan farklı malzeme kullanılmalıdır.
- Farklı malzeme kullanımı sahanlıklar için de geçerlidir.

13

KONU 13 - MERDİVENLİ SOKAKLAR VE BASAMAKLAR İÇİN TEMEL PRENSİPLERİ

Adalar'da farklı tiplerde birçok merdivenli sokak bulunmaktadır. Ancak bunların çoğunda kullanıcıların konforunu sağlayacak unsurlar bulunmamaktadır.

Farklı riht ve baskıç ölçülerine sahip merdiven basamakları, eğimli basamaklar, bozuk döşemeler, güvenlik ve destek elemansız merdivenler için standartlaşmaya gidilmesi gerekmektedir.

Adalar'da çift tarafı açık alan, bir tarafı açık bir tarafı duvar, çift tarafı duvar ve yol kenarlarında olan şekilde 4 farklı tipte merdivenler bulunmaktadır.

Bu bölümde belirlenecek temel prensiplerle kullanıcı dostu merdivenli sokakların ve kamusal alanlardaki merdivenlerin tariflenmesi amaçlanmaktadır.

Ana prensipler belirlenirken:

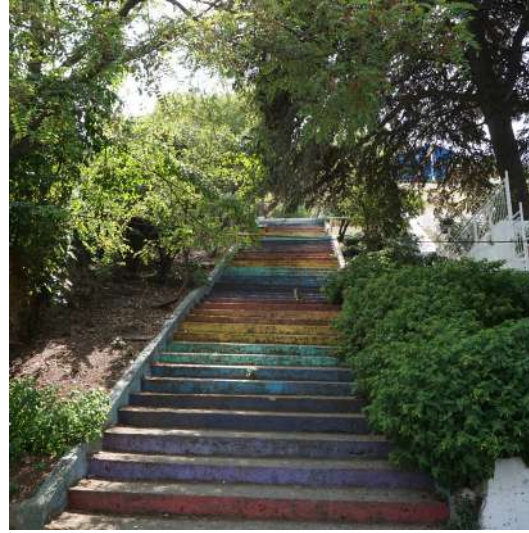
- Genel kurallar
 - ▲ Boyut/nitelik/nicelik
 - ▲ Malzeme
- Tipe göre kurallar
 - ▲ Çift tarafı açık alan
 - ▲ Bir tarafı açık bir tarafı yapı
 - ▲ Çift tarafı yapı
 - ▲ Yol kenarı

şeklinde değerlendirilecektir.

Adalar'da bulunan çift tarafı açık alan ve bir tarafı açık alan merdiven tasarım detayları için Konu 20'de bulunan Yeşil Koridorlar başlığı incelenebilir.

Çift tarafı açık alan

Bu tür sokakların genellikle iki tarafında da yeşil alanlar bulunmakta olup, bu alanlar bitkilerle kaplanmış da olabilmektedir.

Bir tarafı açık bir tarafı duvar

Bu tür sokaklarda merdiven genellikle bir tarafındaki yeşil alan ve diğer tarafındaki yapı veya duvar ile sınırlanmaktadır.

Mevcut merdivenli yol örnek fotoğrafları

Çift tarafı yapı

Merdivenin her iki tarafında yapılar ya da duvar yer almaktadır.

Yol kenarı

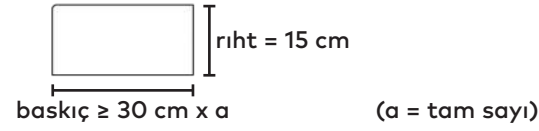
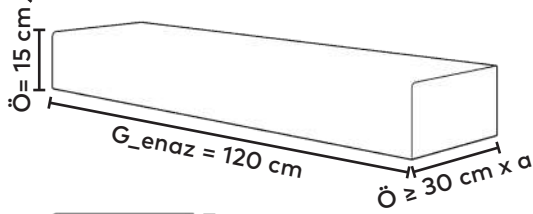
Eğimli yolların bazen bir bazen de iki tarafında merdiven çözümleri getirilmiş durumdadır.

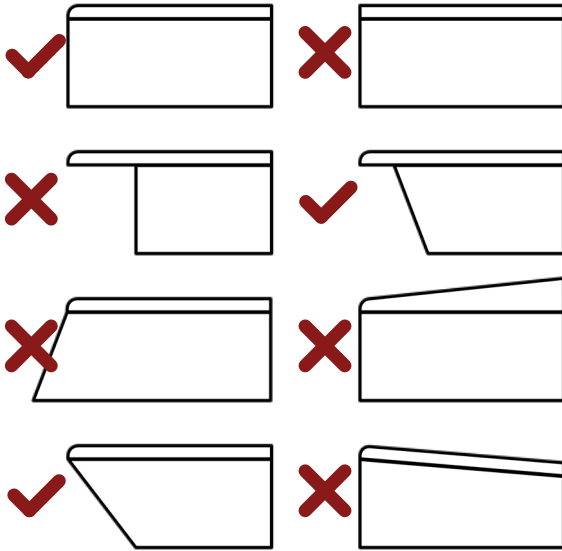
GENEL KURALLAR

Boyut/Nitelik/Nicelik

■ Kamusal alanlarda uygulanacak merdivenlerde konforlu hareketi sağlayacak ölçüler kullanılmalıdır. Buna göre merdiven en kesiti 120 cm'den az olmamalıdır. Merdiven basamaklarının "rıht" ölçüsü 15 cm ve "baskıç" ölçüsü 30 cm olmalıdır.

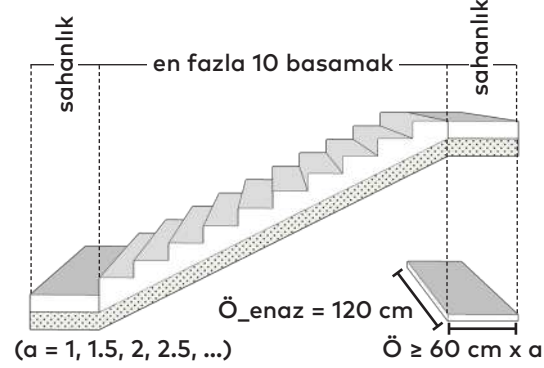

- Baskıçlarda kullanılacak malzemenin basılan kısmı pahlanmalıdır.
- Baskıçlar deforme olmayacak şekilde merdiven iskeletinden taşabilir.
- Rıht ancak baskıç izdüşümünün içinde kalacak şekilde eğimli olabilir.
- %1 drenaj eğimi dışında eğimli baskıç yapılmamalıdır.
- Basamaklara gizli aydınlatma armatürü uygulamaları yapılabilir.

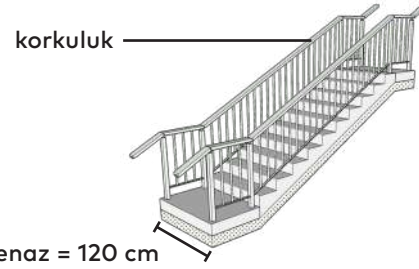

Uygun / uygun olmayan merdiven örnekleri

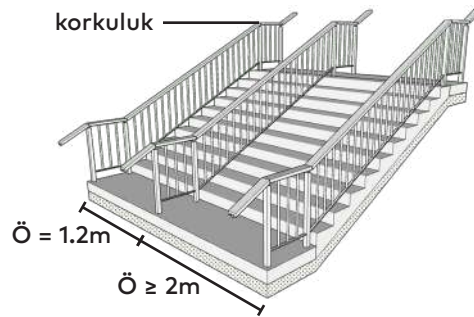
■ Kullanıcı konforunu sağlamak amacıyla en fazla 10 basamakta bir olacak şekilde ve ölçüsü en az 60 cm olan "sahanlık" alanı bırakılmalıdır.

- Sahanlıklar arası baskıç boyutları sabit olmalıdır.
- Merdiven son basamağı ile birleşen döşeme renk, doku vb. açıdan farklı olmalıdır.
- Merdivenlerin her iki tarafında da küpeşteli korkuluklar kullanılmalıdır. (Bkz. Konu 41)

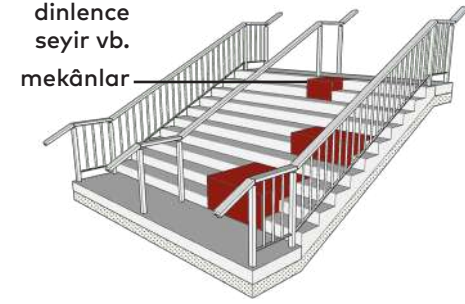

■ 3,2 m'den daha geniş merdivenlerin 1,2 m'lik genişliğe sahip kısmına bir korkuluk daha ilave edilmelidir.

Merdiven tasarım ilkeleri (boyutlar)

■ 1,2 m'den geniş merdivenlerde ana hareket yönü belirgin olacak şekilde 30 veya 45 cm'lik rıhta sahip basamaklarla çeşitli dinlenme, seyir vb. mekânlar oluşturulabilir.

Merdiven tasarım ilkeleri (ekleni)

- Merdivenler üzerinde bulunan ağaçlar kullanıcıların geçebileceği şekilde ancak doğru yöntemlerle budanılabilir.
- Ağaç dışında kullanıcı hareketliliğini etkileyen diğer bitkilere de müdahale edilebilir.
- Merdivenler için eğer yapılması gerekli ise korkuluk yerine yüksekliği 120 cm'yi geçmeyecek duvar uygulanabilir.
- Uygulanacak duvar yüksekliği 90 cm'nin altında ise uygun ölçülerde küpeşteli korkuluk duvara ankre edilmelidir.

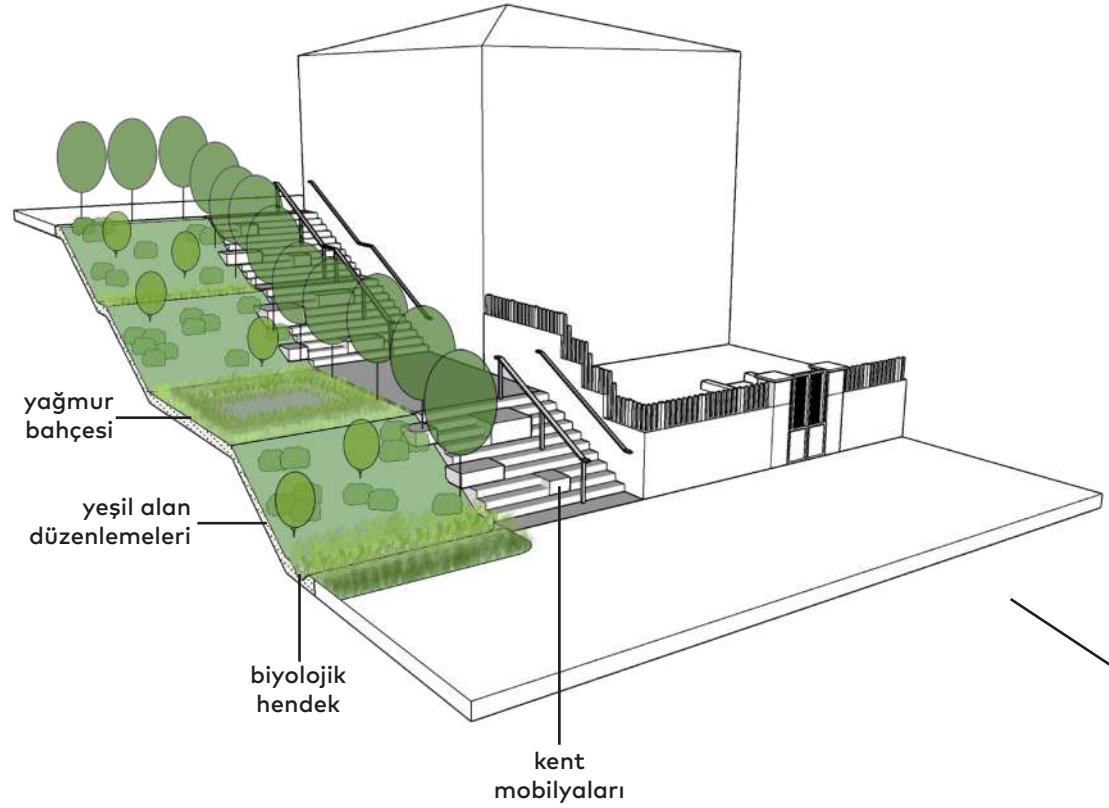
Malzeme

- Geçirimli malzemeler kullanılabilir.
- Kullanıcıların kayabileceği bir malzeme olmamalıdır.

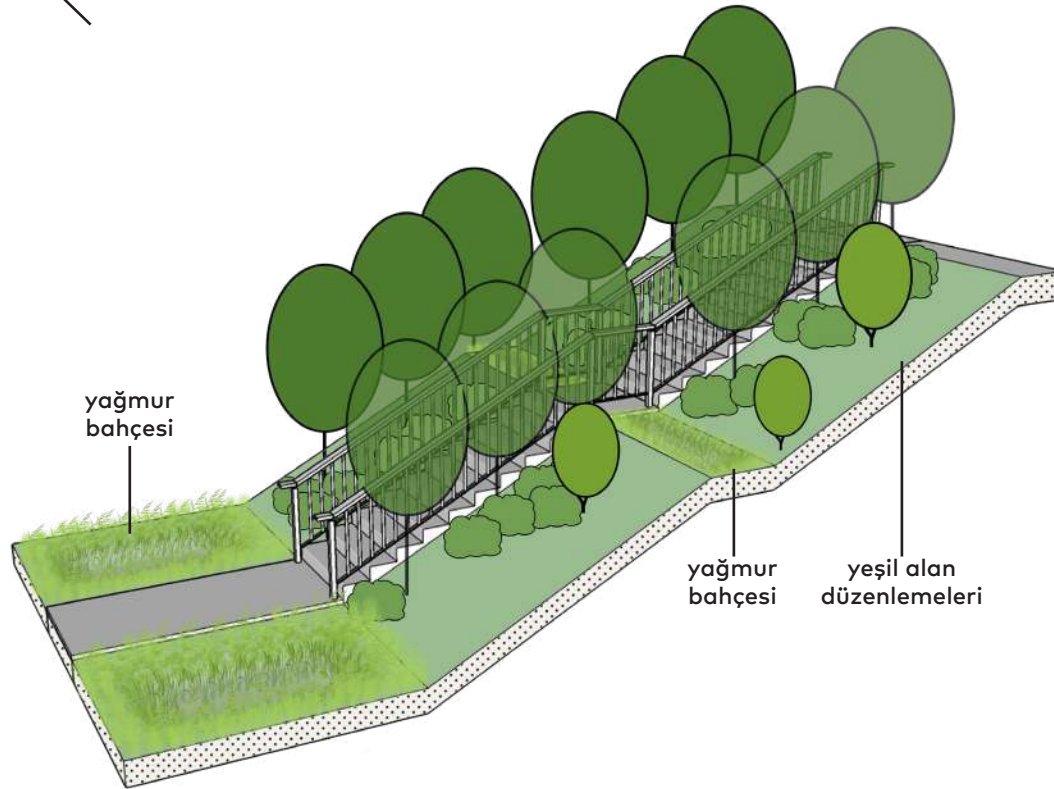
TİPE GÖRE KURALLAR

Çift Tarafı Açık Alan

- Uygulandığı alanda eğime farklı açılarda uygun şekilde konumlandırılabilir.
- Bu tip merdivenlerin kenar bitişlerinde duvar uygulamaları yapılmamalıdır.
- Merdiven imalatı dışında kazı yapılması gerekmeyen durumlarda, merdivenin baskıç kotundan yüksek duvar imalatı yapılmamalıdır.
- Merdivenin genişlik ölçüsüne göre çeşitli bitkilendirme ve kent mobilyaları çalışması yapılabilir.
- Bu tip merdivenlerin yanında kalan açık alanlarda yeşil alan düzenlemeleri yapılabilir.
- Bitkilendirme ve tesviye yapılırken biyolojik hendek ile yağmur bahçeleri bu alanlarda değerlendirilebilir.

Bir tarafı açık alan bir tarafı yapı olan merdiven

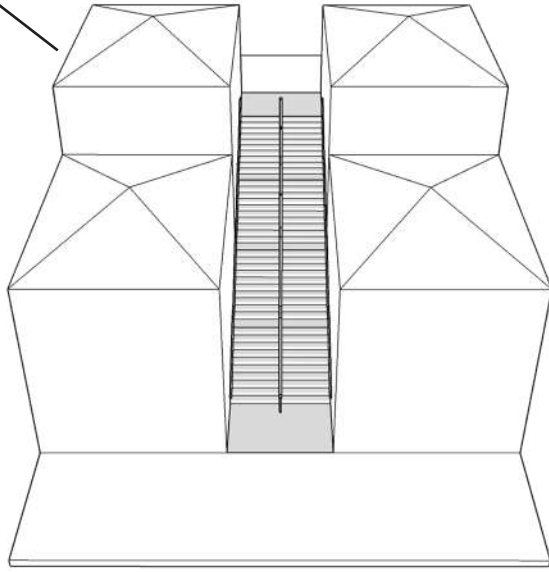
Çift tarafı açık alan olan merdiven

Bir Tarafı Açık Alan Bir Tarafı Yapı

- Merdiven ve yapı ilişkisine dikkat edilmeli, mümkünse mahremiyeti sağlayacak önlemler alınmalıdır.
- Bu önlemler kentsel tasarım yöntemleriyle (bitkiler, kent mobilyaları vb.) sağlanabilir.
- Merdivenin genişlik ölçüsüne göre çeşitli bitkilendirme ve kent mobilyaları çalışması yapılabilir.
- Merdivenin açık alan tarafında yeşil alan düzenlemeleri yapılabilir.
- Bitkilendirme ve tesviye yapılırken biyolojik hendek ile yağmur bahçeleri bu alanlarda değerlendirilebilir.

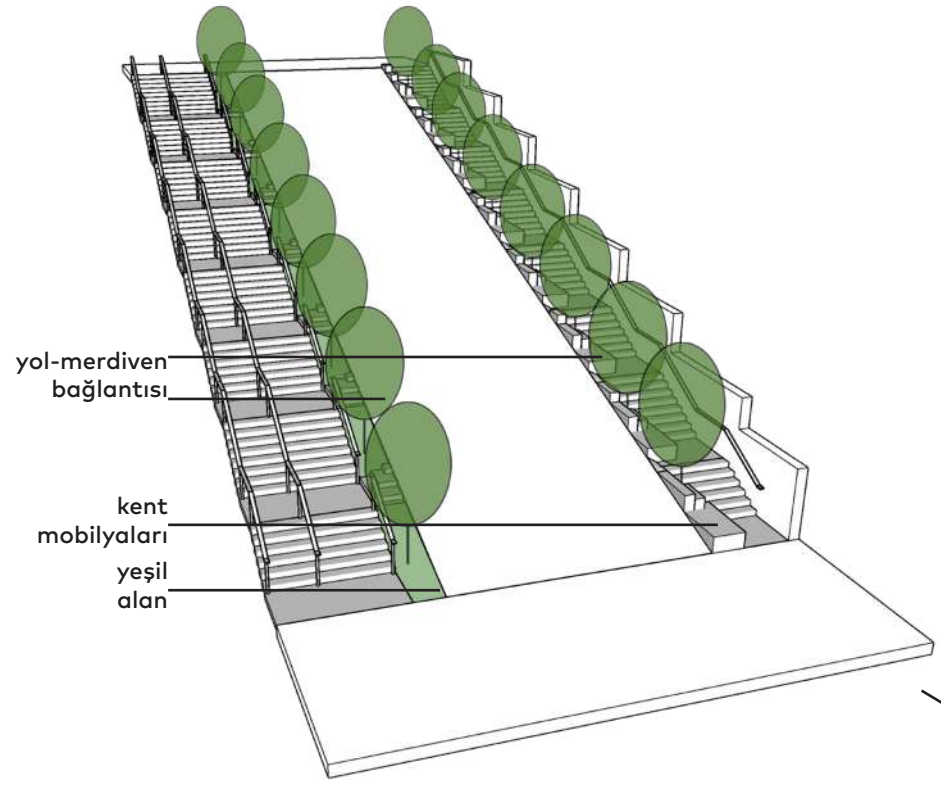
Çift Tarafı Yapı

- Merdiven ve yapı ilişkisine dikkat edilmeli, mümkünse mahremiyeti sağlayacak önlemler alınmalıdır.
- Bu tip merdivenlerde duraklamayı sağlayacak, hareketliliği engelleyecek unsurlar kullanılmamalıdır.
- Merdivenin genişlik ölçüsüne göre çeşitli bitkilendirme çalışmaları yapılabilir.

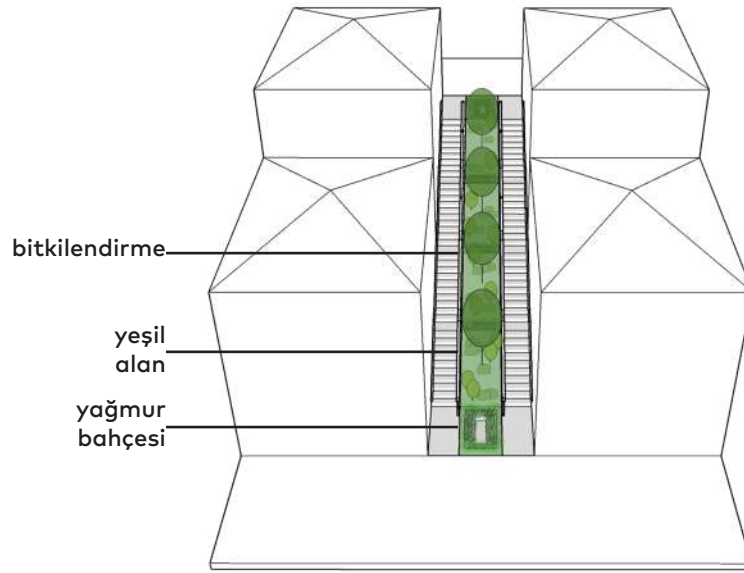
Çift tarafı yapı olan merdiven

Yol kenarı merdiven

Yol Kenarı

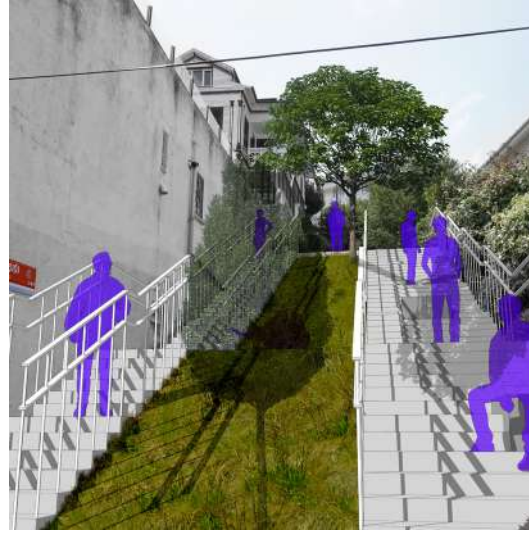
- Eğimli yol kenarlarına uygulanan merdiven çözümlerinde, merdiven ile yol ilişkisi net bir şekilde ayrılmalı yalnızca sahanlıklarda yola bağlantı verilmelidir.
- Bu ayrım için herhangi bir sınır elemanı kullanılabileceği gibi yaratıcı kent mobilyaları çözümleri de getirilebilir.
- Bu yolların kenarında bulunan ağaçlar ve bitkiler merdiven alanına dahil edilerek kamusal mekânlar oluşturulabilir.
- Sahanlıklar basamakların yol kotuyla temas ettiği ilk kotta oluşturulabilir.
- Sahanlıklar arası basamak sayısı değişebilir.
- Sahanlıkların ölçüleri sabit olmak durumunda değildir.
- Mümkünse basamak baskıçları sahanlıklar arasında sabit kalmalıdır.
- Sahanlık ve yol arası bağlantı kurulurken basamaklar sahanlık izdüşümünde çözülecektir.

Çift tarafı yapı olan merdiven

*Merdivenli sokaklar için temel prensipler
Ayışığı Sokak - mevcut görünüm*

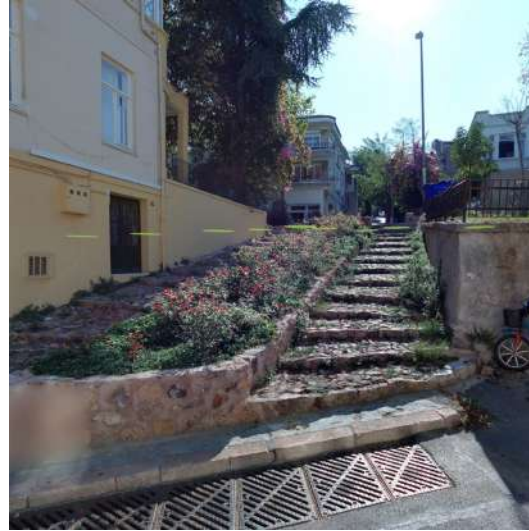

*Merdivenli sokaklar için temel prensipler
Ayışığı Sokak - rehber standartlarına göre öneri
görünüm*

Konu 13 kapsamında belirtilen merdivenli sokak ilkeleri, Konu 6'da aktarılan merdivenli sokaklar tip yol kesitlerinde belirtilen ilkesel kararlar ile birleştirildiğinde, örnek bir uygulama olarak Burgazada'da yer alan Ayışığı Sokak özelinde temsili bir gösterim sunulmuştur.

Heybeliada - Ulubey Sokak eski görünüm

Heybeliada - Ulubey Sokak güncel görünüm

Adalar genelinde merdivenli sokaklarda düzenleme yapılırken dikkatli yaklaşımlar içerisinde olmak gerekmektedir. Solda sunulan örnekte Heybeliada Ulubey Sokağın 2015 yılı görüntüsü ile güncel hali yan yana sunulmuştur. Sokakta gerçekleştirilen yol bakım çalışması sırasında beton döşeme altında orijinal merdiven dokusuna ulaşılmıştır ve merdivenin tescile konu olması gündeme gelmiştir.

Bu tip durumlarda yapılacak iyileştirmeler ilgili kurul gözetiminde, eski ve yeni malzemenin ayrışmasını sağlayacak şekilde benzeşmeyen ve taklit etmeyen malzemeler ile gerçekleştirilmelidir.

Orijinal merdiven dokusu korunmalıdır. Bu tip durumlarda rehberin bu bölümünde yer alan merdiven kuralları geçerli değildir, restitüsyon koşullarına bakım-onarımı projelendirilir.

14

KONU 14 - TOPLU ULAŞIM İLE İLGİLİ UNSURLARIN TASARIM VE YER SEÇİM İLKELERİ (DURAKLAR - LEVHALAR - TABELALAR - YOL ŞERİTLERİ VB.)

Konu 6'da önerileri geliştirilen yol kesitlerinden yola çıkarak ulaşımda kesişen yayalar, bisikletli, özel araç ve toplu taşıma araçları için hiyerarşik düzen şarj istasyonu, tabela ve durak unsurlarıyla birlikte Konu 14'te ifade edilmiştir.

Mevcuttaki bu unsurlar kullanıcılar açısından konforsuz bir duruma sahiptir. Adalar'da elektrikli araç kullanımı olmasına karşın kamusal şarj istasyonları bulunmamaktadır. Duraklar genel olarak bir direktten oluşmakta ve bekleme gibi kullanıcı ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Yol şeritlerinde hiyerarşi karmaşası ve adaletsizlik söz konusudur. Yayalara ayrılmış kaldırımlar yol kotundan yüksekte olup, engelsiz bir yaşamı baltalamaktadır.

Bu kapsamda Adalar genelinde kullanılacak tabela sistemiyle (Konu 48) birlikte modüler bir durak önerisi geliştirilmiştir. Durak ve yol ilişkisi de bu bölümde işlenmiştir.

Durak bileşenleri aşağıdaki gibidir:

- Direk
- Tabela
- Rüzgar Türbini
- Şarj İstasyonu
- Üst Örtü
- Güneş Paneli
- Aydınlatma Elemanı
- Yaslanma Elemanı
- Arkalıklı Oturma Elemanı
- Arkalıksız Oturma Elemanı
- Bisiklet Parkı

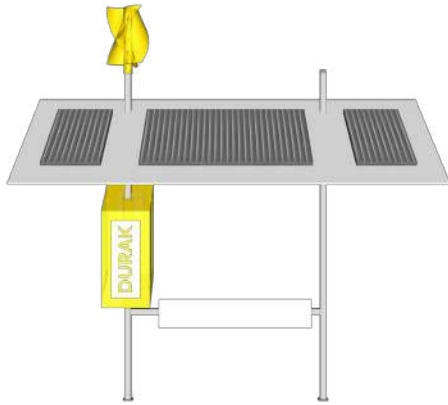
Genel Tasarım İlkeleri

- Modüler sistem, direk elemanı sabit kalacak şekilde ve üzerine diğer elemanlar eklenilerek, uygulanacağı alana göre farklı kombinasyonlarla yerleştirilecektir.
- Uygun olan yerlerde tekil direk kullanımında dahi üzerine yerleştirilecek rüzgar türbini ile tabela ve bilgilendirme panolarında kullanılacak aydınlatmaların enerjisi sağlanabilir.

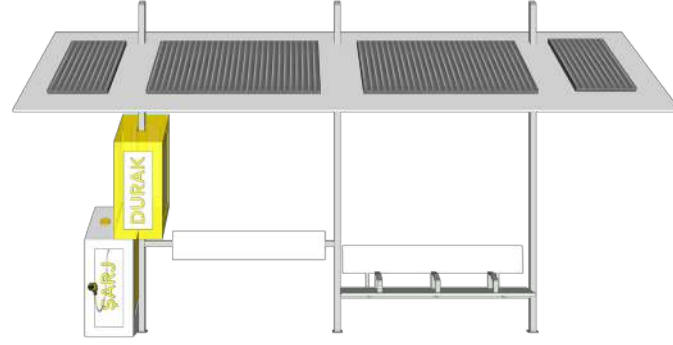
Durak tasarım ilkeleri

- Mümkün olan her durak için ise üst örtü kullanımı sağlanmalıdır. Böylelikle kullanıcılar için çeşitli hava şartlarından koruyucu niteliğe sahip olurken, diğer yandan üzerine yerleştirilen güneş panelleriyle birlikte enerji üretimi ve durak içi aydınlatma sağlanacaktır.

Durak tasarım ilkeleri

- Yol genişliğinin izin verdiği noktalarda arkalıklı oturma elemanı kullanılmalıdır. Eğer uygun değilse yaslanma elemanı, eğer uygunsuzsa ek olarak arkalıksız oturma elemanı da kullanılabilir.

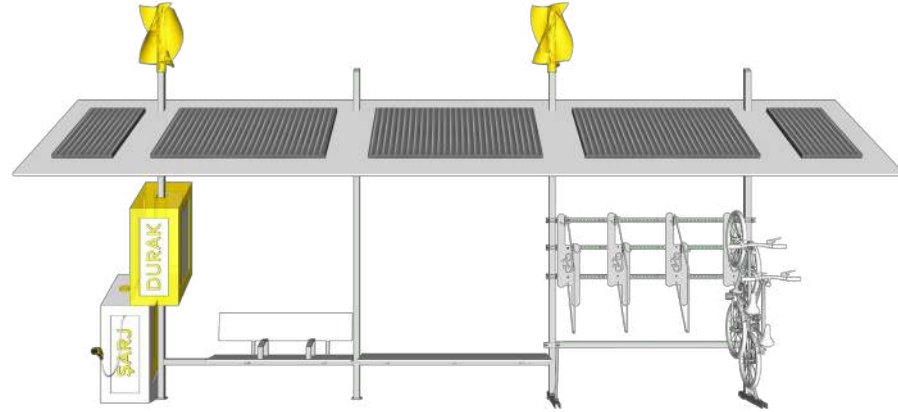

Durak tasarım ilkeleri

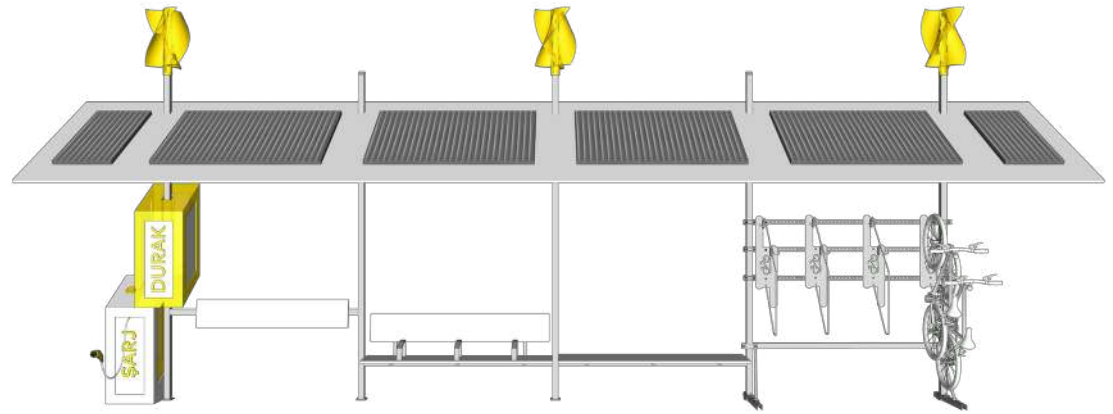
- Bisiklet rotalarıyla kesişen noktalarda yol genişliği de izin veriyorsa bisiklet parkı eklenmelidir.

- Şarj istasyonları altyapının uygun olduğu ve gerekli görülen yerlerde uygulanabilir.

- Rüzgar türbini ve güneş paneli kullanımları gerçekleştirilmek için gerekli fizibilite çalışmalarının ardından bu kullanımlar değişiklik gösterebilir.

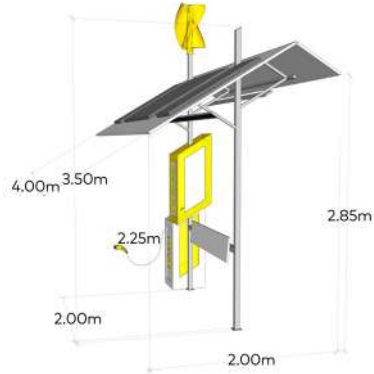
Durak tasarım ilkeleri

Durak tasarım ilkeleri

■ Duraklarda kullanılan direkler birden fazla ise aralarında 2 metrelik mesafe olacak şekilde yerleştirilmelidir.

■ Birden fazla direk kullanımında üst örtü eklemelidir, tepe noktası 3,5 metre yükseklikte olabilir. Hareket edilebilir alan için yerden yükseklikleri 2,25 ve 2,85 metre arasında değişiklik gösterebilir. Üst örtü iz düşümü ise 2 metredir.

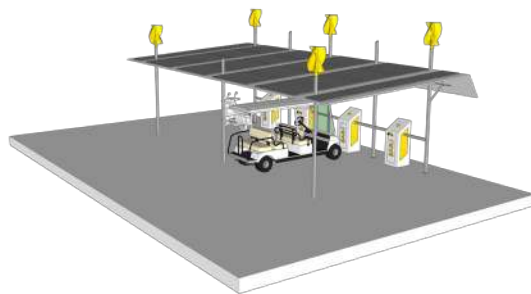
Durak tasarım ilkeleri

■ İleri dönüşüm ahşap ve metal malzemeler kullanılmalıdır.

Durak tasarım ilkeleri

■ Uygun alanlarda güneş panelleri ve rüzgar türbinleriyle enerji üreten toplu şarj istasyonları da Adalar'da değerlendirilebilir.

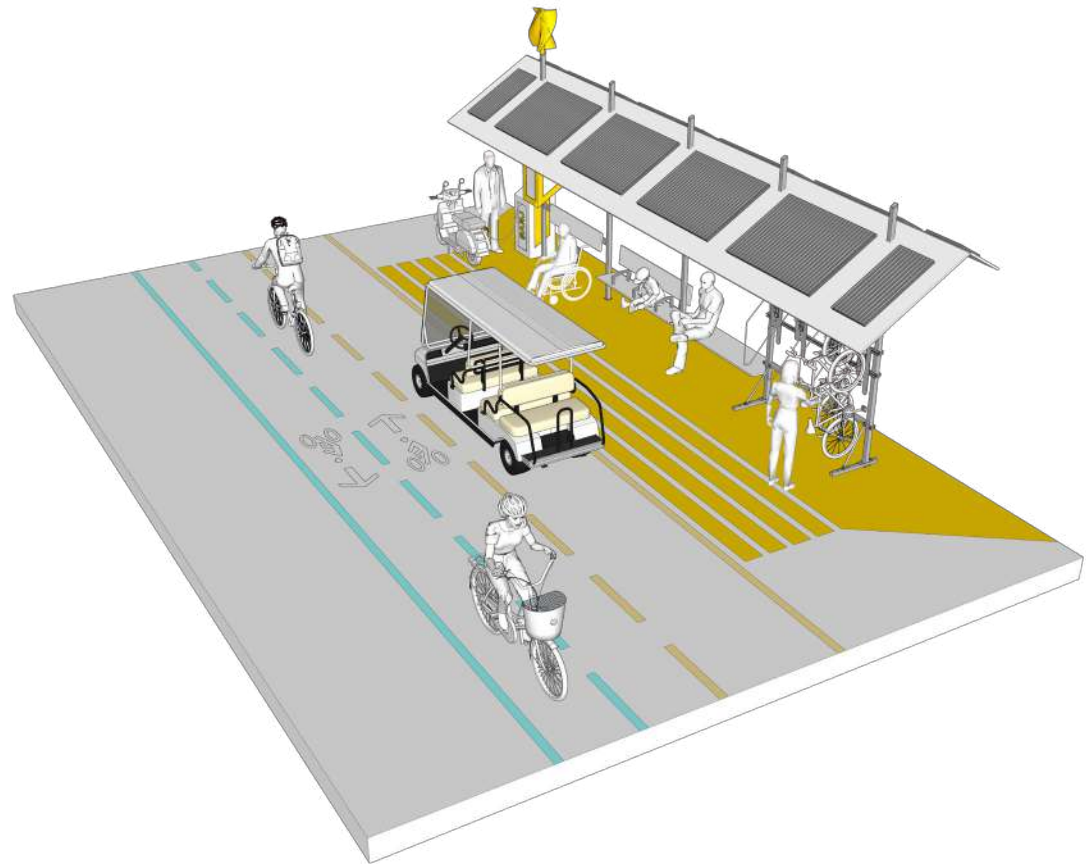
Durak tasarım ilkeleri

Durakların değişimi ve şerit düzenleme

Öneri yeni duraklar ve yol en kesit düzenleme

Öneri durak - yol ilişkisi

15

KONU 15 - AÇIK SPOR ALANLARININ DÜZENLEME PRENSİPLERİ

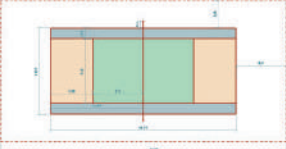

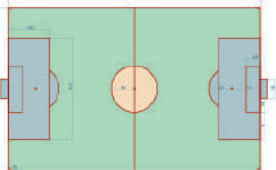

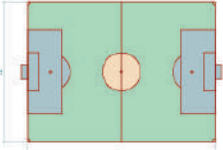

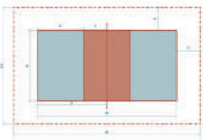

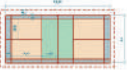
Adalar genelinde spor alanları mevcut durumları incelendiğinde, futbol ve tenis gibi farklı spor dallarına ait sahaların standartlara uygun uygulandığı tespit edilmiştir. Yapılan arazi çalışmalarında bazı sahaların bakımlı, tesisleri ile aktif kullanılan, bazılarının ise kaplama malzemesinin, çevresindeki donatıların ve sınırlayıcı elemanların bakımsızlık nedeniyle tahrip olduğu ve tesis ihtiyaçlarının geçici çözümlerle giderildiği gözlemlenmiştir.

Adalar genelindeki spor alanlarının tüm iklimlere uyumlu olmasını sağlayacak düzenleme prensiplerinin oluşturulması kapsamında spor sahalarının buldukları alan ve ihtiyaç duyulan tesislere göre prensipler kategorize edilmiştir. Adalar genelinde spor sahaları orman içi, kıyı ve mahalle içinde olmak üzere üç farklı niteliğe sahip alanda bulunmaktadır. Buldukları yer ve sporun çeşidine göre tesis ihtiyaçları farklılık göstermektedir. Tuvalet modülü, kiosk, farklı amaçlar için üst örtüler, içilebilir su çeşmeleri, sınırlayıcı eleman, bank, amfi gibi seyir donatıları tesis ihtiyaçları içinde ele alınmıştır.

Adalar genelinde spor alanı örnekleri

Eklemlenebilir Hizmet Birimleri

Saha Türü	Konum	Eklemlenebilir Hizmet Birimleri							
		wc	engelli wc	kiosk	üst örtü	sınırlandırıcı	amfi	lineer bank	çeşme
 Basketbol Sahası 	Kıyı	●	●	●	●	●	●		●
	Orman	●	●	●	●	●	●	●	●
	Mahalle					●		●	●
 Tenis Sahası 	Kıyı	●	●	●	●	●		●	●
	Orman	●	●	●	●	●		●	●
	Mahalle					●		●	●
 Futbol Sahası* 	Kıyı	●	●	●	●	●	●		●
	Orman	●	●	●	●	●	●	●	●
	Mahalle					●		●	●
 Futbol Sahası - Mini** 	Kıyı	●	●	●	●	●	●		●
	Orman	●	●	●	●	●	●	●	●
	Mahalle					●		●	●
 Voleybol Sahası** 	Kıyı	●	●	●	●	●	●		●
	Orman	●	●	●	●	●	●	●	●
	Mahalle					●		●	●
 Badminton Sahası 	Kıyı	●	●	●	●	●		●	●
	Orman	●	●	●	●	●		●	●
	Mahalle					●		●	●

* Futbol sahası farklı oranda küçültülmüştür.

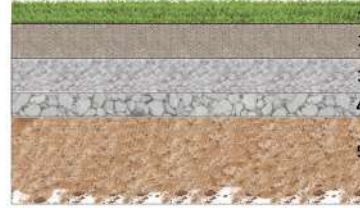
** Mini Futbol sahası ve voleybol sahası tek bir oyun sahası olarak kullanılabilir.

Spor Sahaları için Öneri Yüzey Kaplamaları

Spor sahaları çeşitleri, sahaların her bir spora göre aldığı şekil ve boyut yelpazesini gösterir. Her oyunun kurallarına şekil veren spor alanları, sahalar, saha dışı alanlar ve cezalar için çizgiler içerir. Saha dışı alanları, seyirci oturma yeri veya takım alanları gibi yardımcı işlevleri içerir ve oyun alanlarına göre tanımlanır. Spora bağlı olarak, sahaların yüzey kaplaması çimden, kuma, kile ve betona kadar değişebilir. İklim krizi sonucu yaşanan ani yoğun yağışlar için drenaj alt yapısının dikkatle ele alınması önerilir.

- Tenis kortları için kaplama alternatifleri: Çim, kil, beton veya asfalt
- Futbol sahası için kaplama alternatifleri: Çim
- Basketbol sahası için kaplama alternatifleri: Beton veya asfalt
- Badminton sahası için kaplama alternatifleri: Çim veya kil

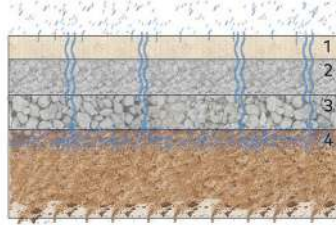
Çim spor saha kaplaması ve katmanları

1. Rulo çim
2. 0-2mm yıkanmış ve elenmiş kum
3. 0-7mm yıkanmış ve elenmiş kum
4. 7-15mm çakıl
5. Sıkıştırılmış zemin

Çim saha uygulamaları için seçilecek türlerin, C4 grubu bitkilerinden seçilmesi önerilir. C4 bitkileri, nemli veya kuru ortamlarda ılık veya sıcak mevsim koşullarına daha fazla uyum sağlar. Yaşamını sürdürmek için nem isteği azdır. Bu gruba üye bitkilerden bazıları Paspalum vaginatum, Zoysia japonica, Pennisetum clandestinum türleridir. Yapay çim uygulaması önerilmez.

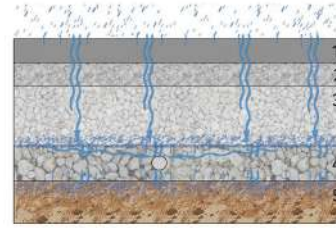
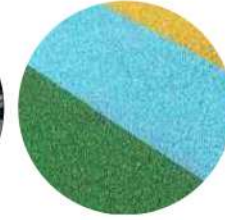
Kil spor saha kaplaması ve katmanları

1. Sıkıştırılmış kil
2. İnce stabilizasyon (opsiyonel)
3. Blokaj
4. Sıkıştırılmış zemin

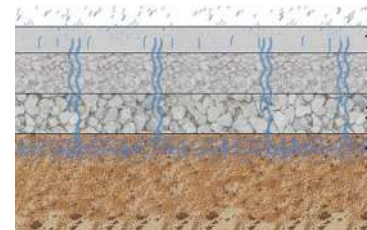
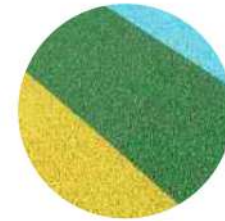
Kil gibi serbest malzeme uygulamalarında alan tesviyesi dikkatle yapılır. Malzeme seriminden önce drenaj alt yapısı tesis edilmelidir. Bu aşamalardan sonra geçirimli katmanlara sahip olan serbest malzeme serilir ve sıkıştırılır. Kural çizgileri spor standartlarına göre çekilerek saha kullanıma hazır hale gelir. Uygulama katmanları geçirimsizlik esası korunarak alana göre adapte edilebilir.

Spor alanlarında tasarıma göre renklendirilebilen geçirimli beton ya da geçirimli asfalt kaplama uygulamaları önerilmektedir. Spor alanları standartlarına ve ilgili yönetmeliklere göre geçirimli kaplama malzemesi kullanımı kentsel alanlardaki yeşil alt yapı için önemlidir. Uygulama katmanları geçirimsizlik esası korunarak alana göre adapte edilebilir.

1. Geçirimli asfalt kaplama
2. Stabilize edilmiş no.2 yıkanmış mıcır
3. No.5 filtre mıcır
4. Blokaj
5. Sıkıştırılmamış zemin

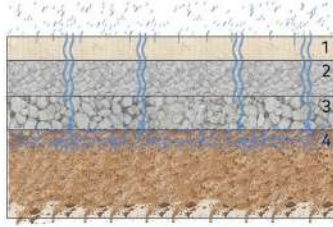
Geçirimli asfalt spor saha kaplaması ve katmanları

1. Geçirimli beton kaplama
2. İnce stabilizasyon
3. Blokaj
4. Sıkıştırılmış zemin

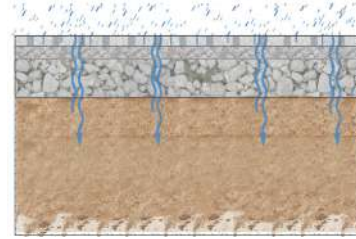
Geçirimli beton spor saha kaplaması ve katmanları

Spor sahaları çevresi için serbest malzeme kaplaması ve katmanları

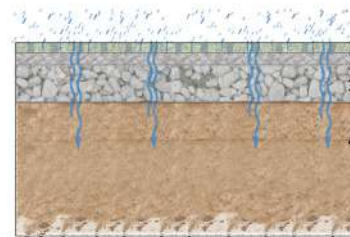
1. Sıkıştırılmış serbest malzeme
2. İnce stabilizasyon (opsiyonel)
3. Blokaj
4. Sıkıştırılmış zemin

Spor sahaları için kullanılacak malzeme prensiplerinden sonra sahaların çevresindeki düzenlemelerde kullanılması önerilen yüzey kaplama malzemeleri belirlenmiştir. Bu kaplama malzemeleri yeşil altyapının devamlılığı için geçirimli serbest kaplama malzemelerinden seçilmiştir. Bulunduğu alan ve tasarıma göre toprak, kum, cüruf, çakıl ve ağaç kabuğu gibi yapısal malzemelerin serimi ile tesis edilebilir. Uygulama katmanları geçirimsizlik esası korunarak alana göre adapte edilebilir.

1. Zemin güçlendirici modül (İnce çakıl dolgu)
2. Yıkanmış no.2 kum ve mil karışımı
3. Blokaj
4. Sıkıştırılmış zemin

Spor sahaları çevresi için zemin güçlendirici modül ile çim alan tesisi ve katmanları

1. Zemin güçlendirici modül (Bitkisel büyüme ortamı dolgu)
2. Yıkanmış no.2 kum ve mil karışımı
3. Blokaj
4. Sıkıştırılmış zemin

Spor sahaları çevresi için zemin güçlendirici modül ile çakıl serimi ve katmanları

16

KONU 16 - BİSİKLET YOLLARI VE PARK ALANLARINA AİT TEMEL PRENSİPLER VE ÖNERİ BİSİKLET ROTALARI

Bisikletin ulaşım, gezinti ve spor gibi amaçlarla kullanılabilmesini sağlamak üzere bisiklet yollarının ve bisiklet park istasyonlarının planlanması, projelendirilmesi ve yapımına ilişkin konular için 12.12.2019 tarih ve 30976 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Bisiklet Yolları Yönetmeliği" esas alınmıştır.

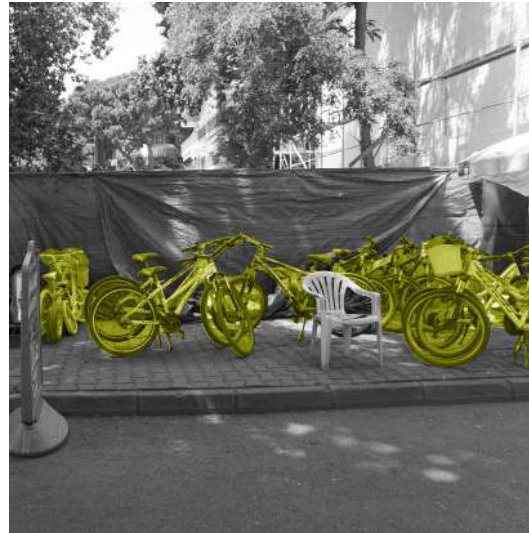
Adalar Kentsel Tasarım Rehberi çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen strateji doğrultusunda, bisiklet yollarını kapsayan rotalar oluşturulmuştur. Rotalar oluşturulurken;

- Ada içerisinde bireylerin en sık tercih ettiği yollar dikkate alınmıştır.
- Bu rotaların odak noktası olarak belirlenen alanlar ile oluşturduğu hiyerarşik düzen incelenmiştir. Yolların eğim durumları bisiklet rotaları oluşturulurken dikkate alınmıştır.
- Aynı zamanda belirlenen odak noktalarının rota kapsamındaki akslara cephesi olup olmaması da yapılan analiz kapsamında değerlendirmeye tabi tutulan bir kriter olmuştur.

Rotalar için yükseklik profilleri oluşturulup odak noktasına temas ettiği alanların deniz kotuna göre rakımları belirtilmiştir.

Mevcut durum kapsamında bisiklet kullanımının yol açtığı sorunlar;

- Bisiklet kullanımına kapalı alanlarda bisiklet kullanımının devam ettiği,
- Bisiklet park yeri olarak kullanılan alanların yaya mekânına engel olduğu,
- Bisiklet kullanımının yaya mekânlarıyla çakıştığı yerlerde güvenlik sorunları olduğu tespit edilmiştir.

Mevcut durumda bisikletler ve kamusal alan ilişkisi

BİSİKLET PARK YERLERİ

Adalar Belediye Meclisinin 09 Ocak 2015 karar tarih ve 2015/08 karar sayılı yönetmeliği gereğince "Adalar İlçesi Dâhilinde Bisiklet Kiraya Verenlerin Ve Kiralık Bisiklet Sürücülerinin Uymaları Gereken Kurallar; Kiralık Bisikletlerin, Özel Bisikletlerden Ayırt edilmesini Sağlayıcı Özellikler; Kiralık Bisikletlerin Plakalandırılması Ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik" aşağıda verilen kısımlarda düzenlenmiş ve yeni oluşturulacak rota tanımlamaları bu kurallar gereğince dikkate alınmıştır.

Büyükada

- Birlik Meydanı (100 adet)
- Altınordu Caddesi Belediye Binası karşısı (10 adet)
- Emniyet Müdürlüğü önü
- Özdemir Sokak Köşem Restoran karşısı (150 adet)

Heybeliada

- İmralı Sokak sağ taraf (30 adet)
- Lozan Zaferi Caddesi üzerinde – İtfaiye karşısı (50 adet)

Burgazada

- Vapur iskelesinin iki yanı (70 adet)
- 6 Numara Mevkii (20 adet)
- Adalar Su Sporları Kulübü önü (30 adet)
- Aya Nikola Mevkii (15 adet)
- Kalpazankaya Mevkii (15 adet)

Kınalıada

- Deniz Otobüs İskelesi (50 adet)
- Su Sporları Kulübü önü (50 adet)

BİSİKLETLERİN SÜRÜŞ EMNİYETİ VE GÜVENLİĞİ AÇISINDAN DEVAMLILIK TRAFİĞE KAPALI YOLLAR;

Büyükada

- Birinci Banyolar Sokak,
- İkinci Banyolar Sokak,
- Hamlacı Sokak,
- Dr.Celal Muhtar Sokak,
- Bursalı Hüsnü Sokak,
- Doğanbey Sokak,
- Şehbal Sokak,
- Çınar Çıkmazı Sokak (Düz Sokak başlangıcından Gündüzbey Sokak ile kesişen kısmı)
- Dik yokuş olan sokakların tamamı,
- Fenerbahçeli Lifter Sokak,
- 23 Nisan Caddesi Saat Meydanının tamamı,
- İskele Caddesi,
- Gülistan Caddesi,
- Şehit Belediye Başkanı Recep Koç Caddesi ve bağlanan tüm sokaklar.
- Düz Sokak (İş Bankası, Çınar Caddesinin kesiştiği yere kadar)

Heybeliada

- Rıhtım Caddesi

Burgazada

- Cami Sokak,
- Yalı Caddesi,
- Takımağa Meydanı,
- Yeni Yalı 6 Numaralı Plaj,
- Köy Kahyası Sokak,
- Gökdemir Sokak,
- Kesikçınar Aralığı,
- Dik yokuş olan sokakların tamamı,
- İskele Meydanı,
- Yalı Caddesi (restoranlar önü),

- Çarşı Caddesi (Ergün Pastanesi başlangıcından Kesik Çınar Sokak başına kadar)

Kınalıada

- Çarşı Caddesi (Fırın Sokağına kadar olan kısım)
- Alsancak Caddesi (Muhtarlığa kadar)
- Çınarlı Köşk Sokağı,
- Dik Yokuş olan sokakların tamamı,
- Ali Boran Meydanı

BİSİKLET YOLU ÖNERİ GÜZERGÂH - TEMEL PRENSİPLER

Konu 16 kapsamındaki çalışma doğrultusunda; mevcutta düzensiz akslar halinde olan ve ring olarak tanımlanamayan bisiklet güzergâhları tespit edilmiştir. Hâlihazırda var olan odak noktaları, eğitim unsurları, yayalaştırılmış akslar da dikkate alınarak mevcuttaki karmaşayı giderecek güzergâh önerilerinde bulunulmuştur.

GÜZERGÂH ÖNERİLERİNDE DİKKATE ALINAN UNSURLAR

K1: Odak noktaları

Güzergâh önerileri kapsamında ölçütlerden birisi odak noktaları olmuştur. Odakların bütünleştiği önemli kültür-turizm, seyir-manzara ve plajları kapsayan alanlara erişebilen aksların oluşturulması temel prensip olarak ele alınmıştır. Adalar ilçesi kapsamında bu tanımlamalara uygun odak noktaları belirlenip güzergâh üzerinde gösterilmiştir.

K2: Eğim Unsuru

Bisiklet kullanımını etkileyen en önemli faktörlerden birisi eğimdir. Adalar ilçesinin bu kapsamda genellikle dezavantajlı bir durumda olmasından dolayı alan kıyı bandında, deniz kotu seviyesinde güzergâhlar önerilmiştir. Bu durumun aşılması gerektiği, eğimin yüksek olduğu alanlarda dünya örneklerinden (TwistedSifter, 2014) esinlenilerek rampa destek teknoloji önerisinde bulunulmuştur. Bu teknoloji ile birlikte bireylere yüksek eğim noktalarında rahat bir ulaşım imkânı sunulmaktadır.

Bu uygulamaların Adalar ilçesinde uygulanabileceği örnek sokaklar;

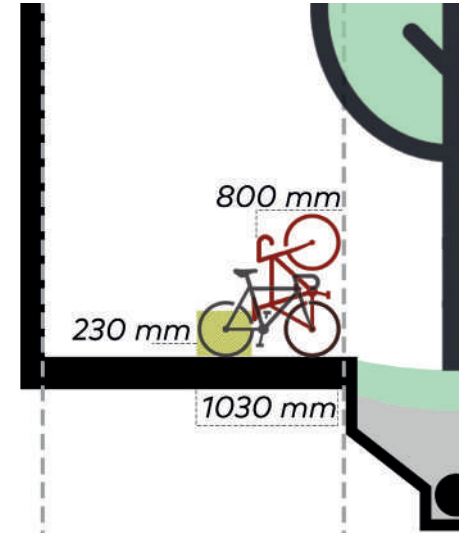
- Kınalıada / Akgünlük Sokak
- Burgazada / Büyük Çamlık Sokak
- Heybeliada / Çam Limanı Yolu, Refah Şehitleri Caddesi
- Büyükkada / Çarkifelek Sokak, Mehmetçik Sokak

K3: Yayalaştırılmış Akslar

İncelenen kurum görüşleri sonucunda yayalaştırılmasına karar verilen akslar bisiklet güzergâh önerileri sırasında dikkate alınmıştır.

K4: Park Alanları

Güzergâhların belirli bölümlerinde dinlenme, manzara izleme gibi aktivitelerin gerçekleşmesini sağlayacak bisiklet park alanı önerilerinde bulunulmuştur. Bu alanların yaya mekânına alan kaybettirmemesi adına dikey form biçiminde uygulanması önerilmiştir.

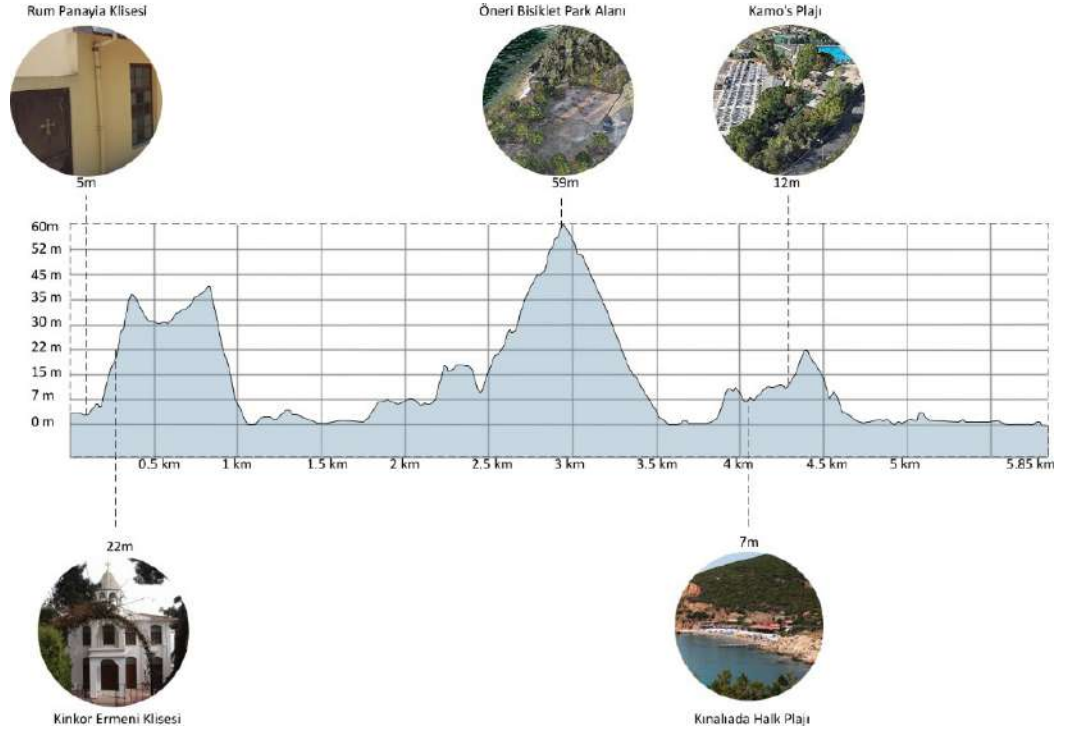
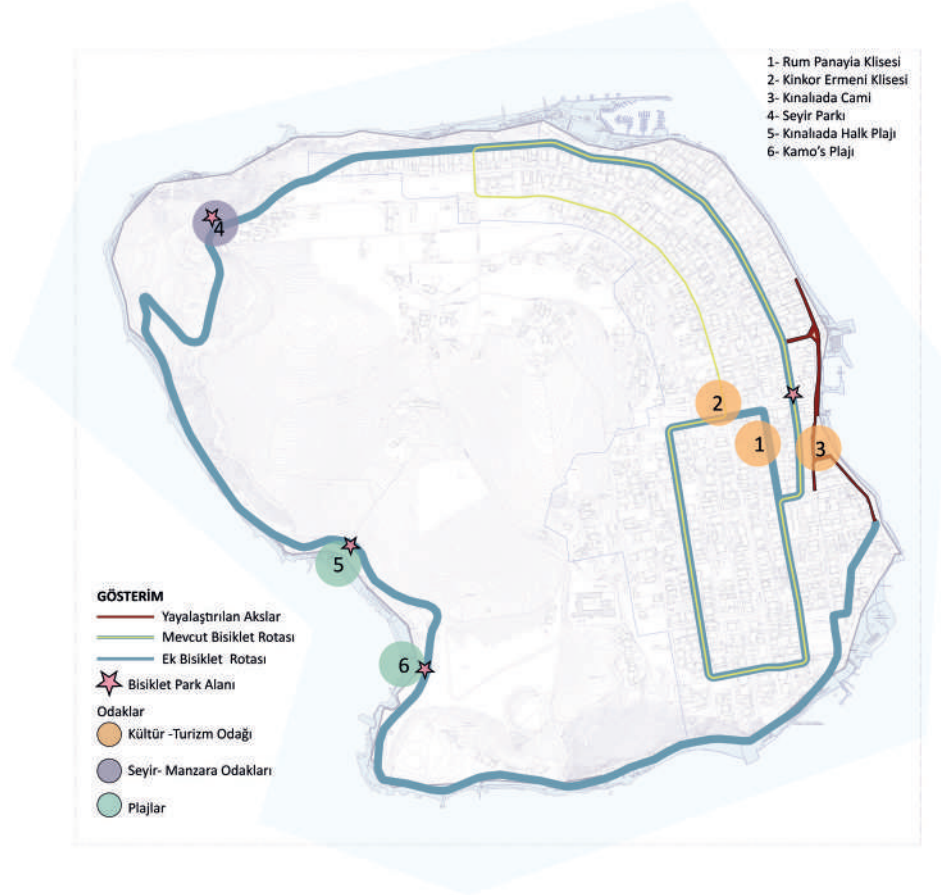

Öneri durumunda bisikletler ve kamusal alan ilişkisi

KINALIADA

Kınalıada bisiklet güzergâh önerisi kapsamında Beşiroğlu Sokağından başlayıp; Rum Panayia Kilisesi, Kinkor Ermeni Kilisesi, Kınalıada Cami gibi önemli kültür turizm odaklarından geçen seyir parkı ve plajları da kapsayan toplamda 5,85 km uzunluğunda bir yol ağı önerisinde bulunulmuştur. Rota boyunca ortalama eğim %5,5 olarak tespit edilirken eğimin zorlaştığı durumlarda K2 eğim unsurlarında belirtilen yöntemlere başvurulması önerilmektedir.

Öneri bisiklet yolları rotası-Kınalıada

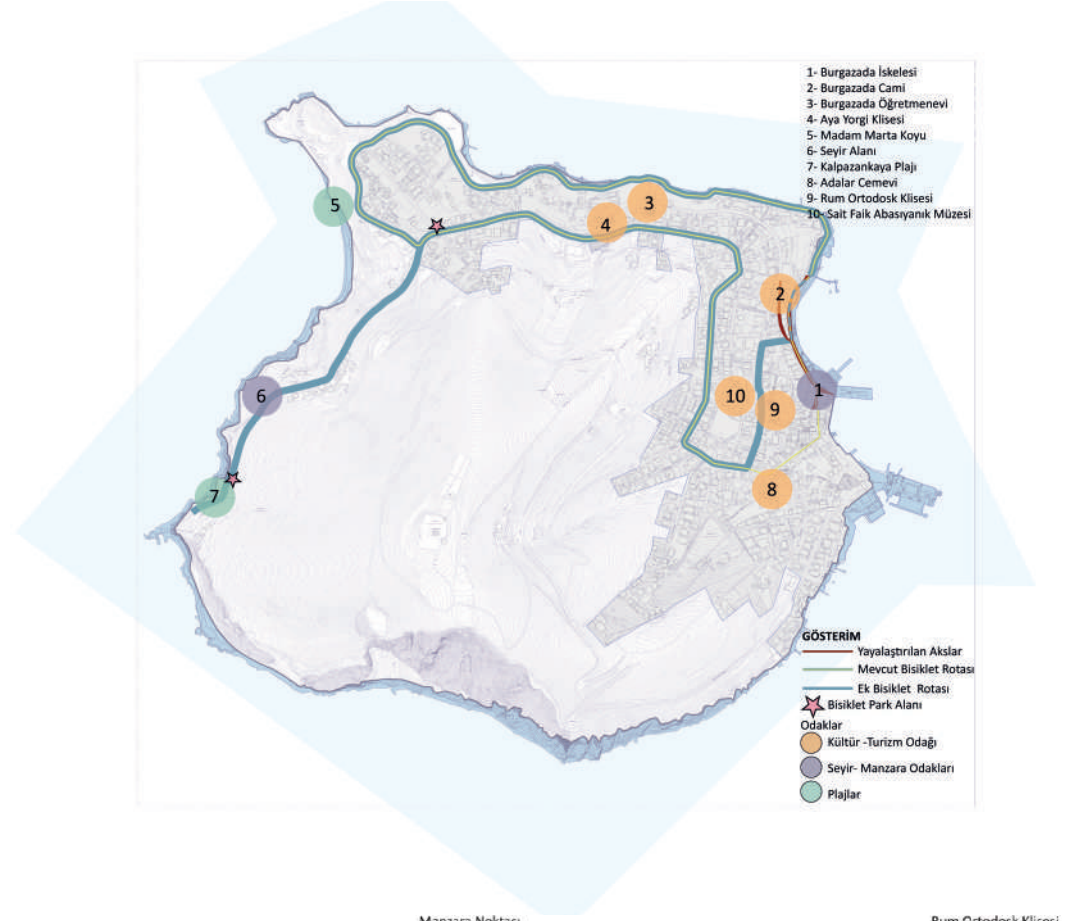
BURGAZADA

Burgazada bisiklet kullanımı analizi değerlendirildiğinde Gezinti Caddesi ile başlayıp Cennet Yolu Sokak ile üzerinden devam eden ve Kalpazankaya Plajına kadar uzanan rota toplamda 5,00 km uzunluğa sahip olmakla birlikte ortalama %6,9'luk bir eğim skalasındadır.

Burgazada Cami, Aya Yorgi Kilisesi, Rum Ortodok Kilisesi, Sait Faik Abasıyanık Müzesi, Adalar Cemevi gibi Burgazada'nın tarihi kültürel mirasını yansıtan ve turizm açısından potansiyel bu alanlara cephesi olan rota aynı zamanda kentsel kimliği ön plana çıkaracak plajlar seyir noktalarında hizmet vermekle birlikte çok çeşitli rota deneyimleri oluşturmaktadır.

Kınalıada'ya göre eğim yüzdesinin çok yükseklere ulaşmıyor olması bir avantaj olarak görülebilirken, sürekli rakım farklılıklarının oluşması bisiklet kullanım konforu açısından dezavantajlı durumlardan biri olabilmektedir.

Öneri bisiklet yolları rotası-Burgazada

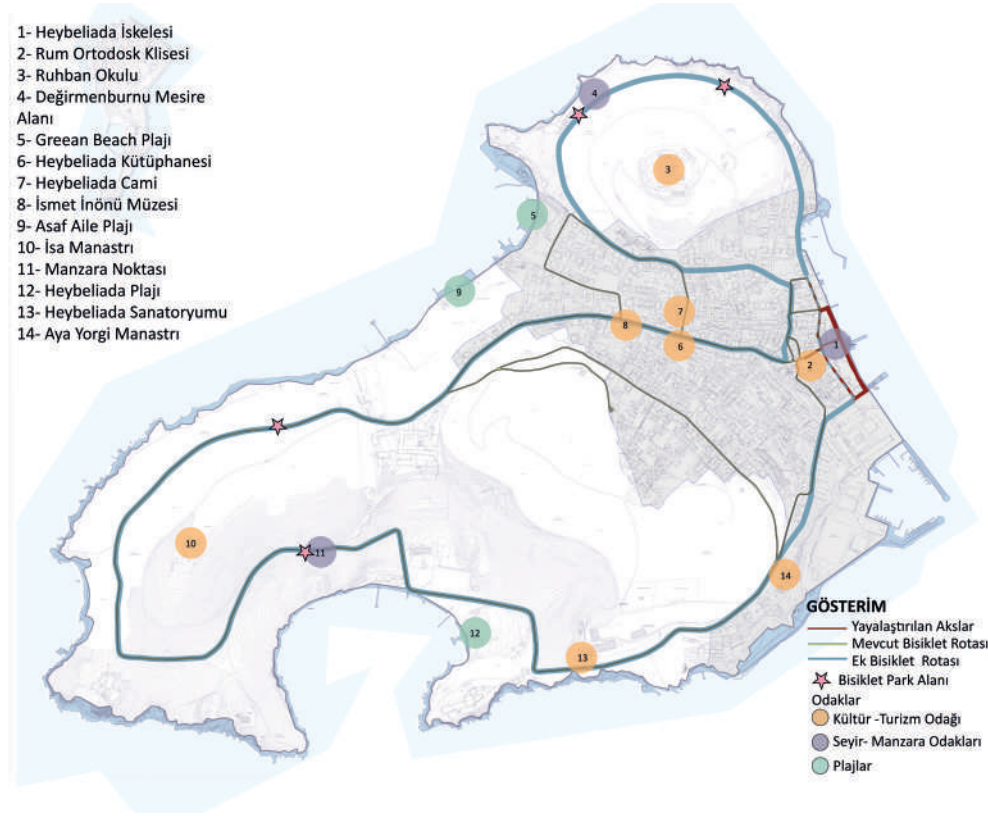

HEYBELİADA

Heybeliada kapsamında bisiklet kullanım öneri rotası oluşturulmuştur. Rotanın pek çok odak noktasına erişimi bulunmaktadır. Diğer Adalar'a göre sürüş mesafesi ve süresi bakımından ayrıışan rota toplamda 7,94 km yol ağı içermektedir. Ortalama %6,9 eğime sahip rotanın diğer Adalar'a göre daha yüksek olması ve rakım farklılıklarının çok sık değişmesi rotanın zorluk derecesini artırmaktadır.

Öneri bisiklet yolları rotası-Heybeliada

- 1- Heybeliada İskelesi
- 2- Rum Ortodok Klisesi
- 3- Ruhban Okulu
- 4- Değirmenburnu Mesire Alanı
- 5- Green Beach Plajı
- 6- Heybeliada Kütüphanesi
- 7- Heybeliada Cami
- 8- İsmet İnönü Müzesi
- 9- Asaf Aile Plajı
- 10- İsa Manastırı
- 11- Manzara Noktası
- 12- Heybeliada Plajı
- 13- Heybeliada Sanatoryumu
- 14- Aya Yorgi Manastırı

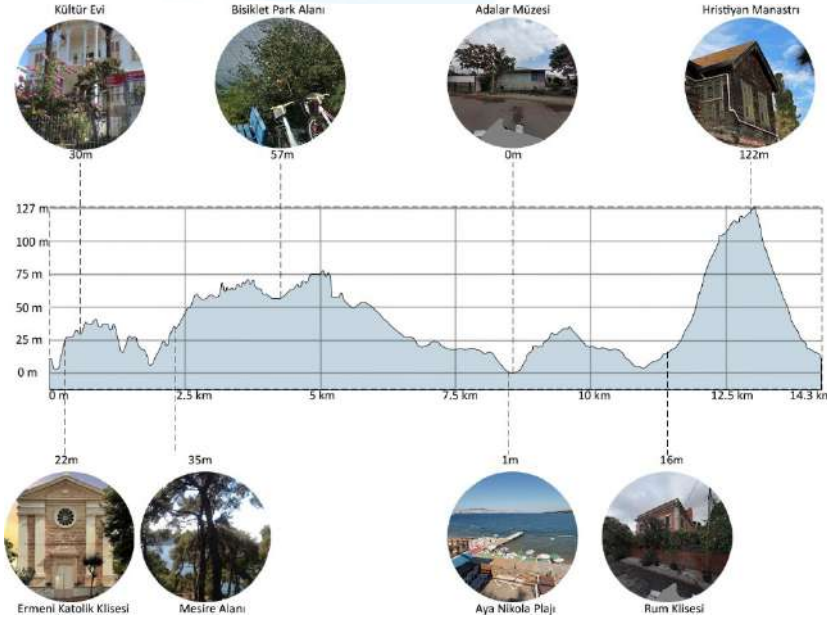

BÜYÜKADA

Yirmi Üç Nisan Caddesi üzerinden başlayıp Ermeni Katolik Kilisesi, Adalar Müzesi, Asdvadzadzin Rum Kilisesi, Hristiyan Mezarlığı gibi kültür turizm potansiyeli yüksek odak noktalarına uğrayan, bunun dışında çeşitli aktivitelerin gerçekleştirilebileceği seyir manzara noktaları ve plajları da kapsayan rota toplamda 14,3 km'lik bir uzunluğa sahiptir. Ortalama %5,1 eğime sahip rota kapsamında özellikle alan merkezinde yüksek eğim noktalarından geçen akslarda strateji kapsamında belirtilen alternatif çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Öneri bisiklet yolları rotası-Büyükada

- 1- Büyükada Çarşı Camii
- 2- Panaiya Rum Kilisesi
- 3- Saatt Kulesi
- 4- Büyükada Yagur İskelesi
- 5- İDO Büyükada İskelesi
- 6- Ermeni Katolik Kilisesi
- 7- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- 8- Dilburnu Plnik Alanı
- 9- Mesire Alanı
- 10- Yörük Ali Plajı
- 11- Manzara Noktası
- 12- Halik Koyu Plajı
- 14- Eskibağ Plajı
- 15- Aya Nikola Plajı
- 16- Rum Ortodoks Ayanikola Manastırı
- 17- Adalar Müzesi
- 18- Hamidiye Camii
- 19- Musevi Sinagogu
- 20- Rum Kilisesi
- 21- Asdvadzadzin Rum Kilisesi
- 22- Hristiyan Manastırı
- 23- Büyükada Mezarlığı

B

DOĞAL ALANLARIN SÜREKLİLİĞİNİN SAĞLANMASI VE ÖZGÜN BİLEŞENLERİNİN KORUNMASI

17

KONU 17 - YEŞİL SİSTEMLERİN VE KAMUSAL AÇIK ALANLARIN TİPOLOJİK BİTKİLENDİRME İLKELERİ

Yeşil sistemler içinde farklı tipolojiler bulunmaktadır. Bu farklı tipolojiler doğrultusunda kullanılacak ağaç ve çalı türlerine ait öneri bir liste oluşturulmuştur.

Bitkilendirme ilkeleri temel prensipleri aşağıda yer almaktadır;

- İklim krizi etkilerinin farkındalığı ile bitkisel tasarım projeleri üretilmelidir.
- Adalar'a ait doğal türler tercih edilmelidir.
- Adalar'da egzotik tür çeşitliliği oldukça fazladır. Bu nedenle yeni eklenecek bitki türlerinin doğal tür olması önerilmektedir. Egzotik tür girişi kontrole tabi tutulmalıdır.
- Su tüketimi az olan türler tercih edilmelidir.
- Yaprak dökken ve her dem yeşil tür dengesi sağlanmalıdır.
- Geliştirilecek projeye uygun olarak bitkisel tasarım prensiplerini barındıran, mahremiyet sağlama özelliği, geçirgen olma özelliği, mevsim değişikliklerine göre renk etkisine sahip olma özelliği gibi konular öne çıkmalıdır.
- İklim krizi etkilerine karşı dayanıklılık ve biyolojik çeşitliliği artırmak amacıyla kamu alanlarında çim alan tesisi önerilmemektedir.

Kentsel tasarım rehberinde listelenen bitki türleri öneri niteliğindedir. Uygulanacak projenin özelliklerine göre bu türler değişiklik gösterebilir ve temel prensipler doğrultusunda tür çeşitliliği artırılabilir.

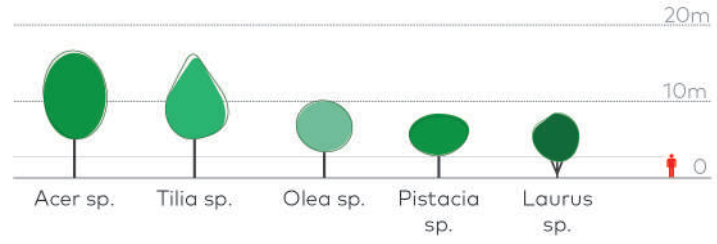
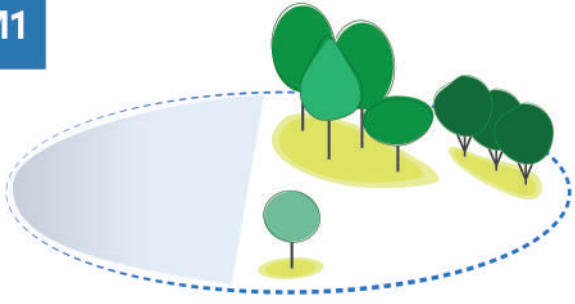
Kızılcım Adalar'ın doğal türüdür. Adalar'da fıstık çamı ve sahil çamı türleri, küçük alanlarda tercih edilebilir ancak orman alanlarında kızılcım eklenmelidir. İstanbul'da tehdit altında olan kum zambakları (*Pancreatium maritimum*) Adalar'da aşırı beşeri kullanım olmayan kumul alanlarda kullanılabilir.

Adalar kamusal açık alanları karakterlerine göre gruplandırılmıştır. Bitkilendirme ilkeleri ve kuralları da bu gruplandırmaya göre yapılmıştır.

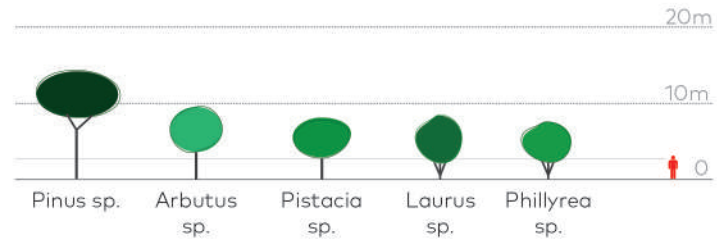
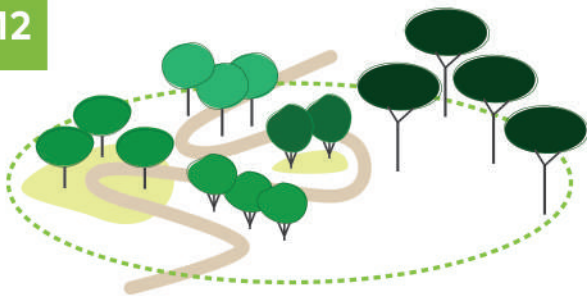
"Ada Ağaçları" Projesi:

"Ada Ağaçları" sosyal sorumluluk projesi önerilir. Bu proje ile toplanan bağışlar doğrultusunda, ada sokaklarına yeni ağaçlar kazandırılır. Projeye Adalılar ve ana karadan iş insanları katılabilir. Takibini Adalar Belediyesi sağlar. Yeni nesil hediye verme önerisi (Adalar'a ekolojik hediye) olarak proje çalışması yapılabilir.

M1

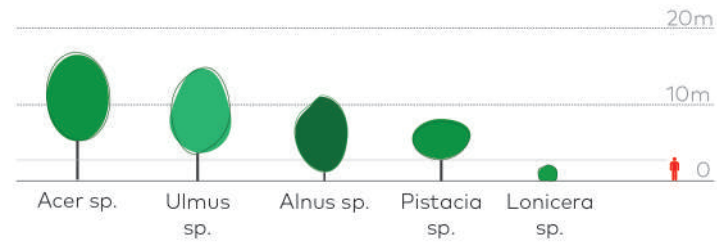
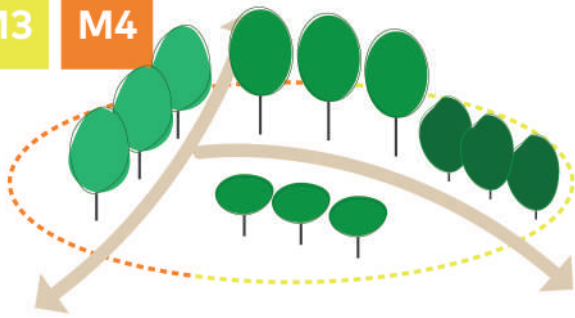

M2

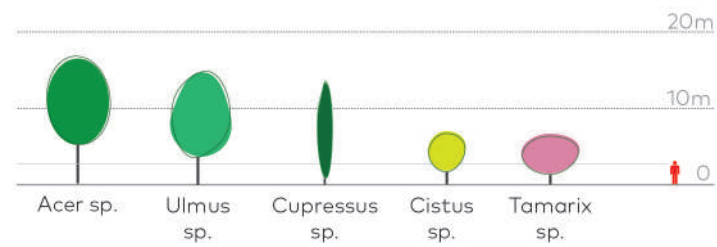
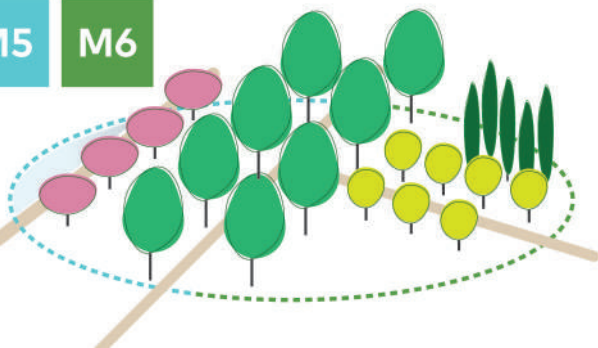
M3

M4

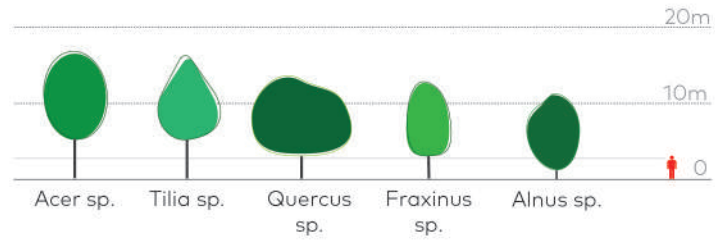
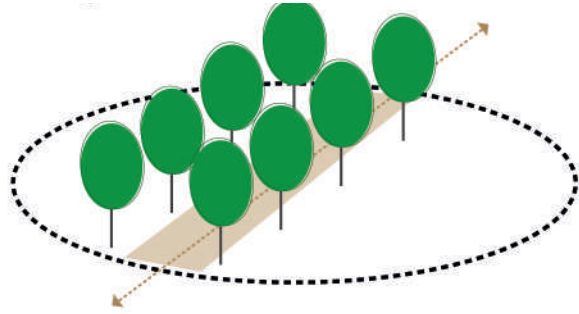
M5

M6

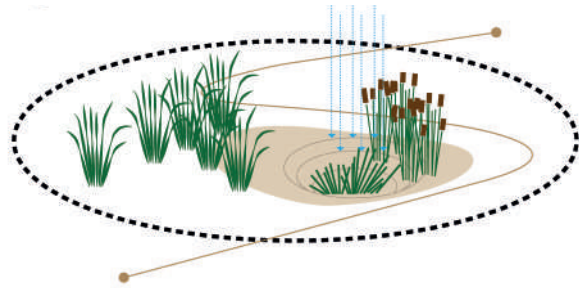

Yeşil sistemler içindeki farklı bitkilendirme tipolojileri

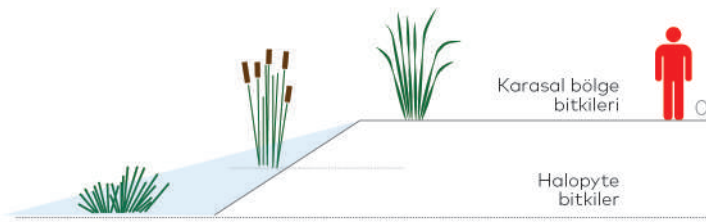
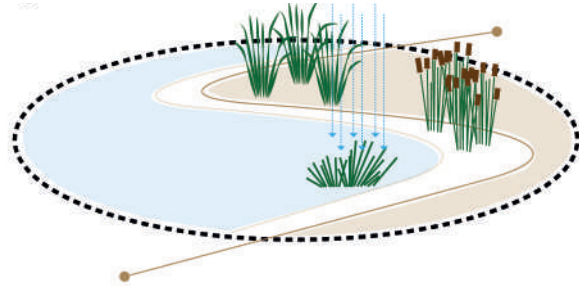
Yol ağaçlandırması

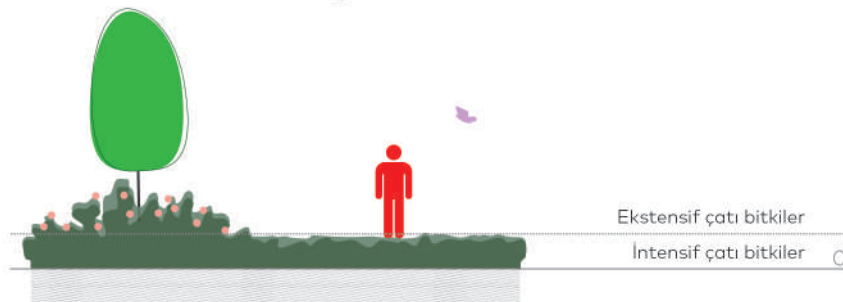
Yağmur bahçeleri

Kıyı bitkilendirmesi

Ekstensif yeşil alanlar ve dolgu alanları

Yeşil sistemler içindeki farklı bitkilendirme tipolojileri

Acer monspessulanum L.
Fransız Akçaağacı

Erica arborea
Ağaç Fundası

Erica manipuliflora
Funda

Laurus nobilis
Defne

Lavandula stoechas
Karabaş Lavantası

Lonicera etrusca
Hanimeli

Olea europaea var *oleaster* DC.
Zeytin

Ornithogalum umbellatum
Sakarca

Pistacia lentiscus
Sakız Ağacı

Pistacia terebinthus
Menengiç

Spartium junceum
İspanyol Katırtırnağı

Tilia tomentosa Moench.
Gümüşi İhlamur

M1 Bitki önerileri

Meydanlar

M1 - Ana kıyı meydanı için; *Acer monspessulanum* L, *Erica arborea*, *Erica manipuliflora*, *Laurus nobilis*, *Lavandula stoechas*, *Lonicera etrusca*, *Olea europaea* var *oleaster* DC., *Ornithogalum umbellatum*, *Pistacia lentiscus*, *Pistacia terebinthus*, *Spartium junceum*, *Tilia tomentosa* Moench türleri önerilmiştir.

M2 - Yerleşme içi odaklar - potansiyel park alanları ile bütünleşen alanlar için; *Arbutus unedo*, *Calycotome villosa*, *Juniperus oxycedrus*, *Laurus nobilis*, *Lavandula stoechas*, *Lonicera etrusca*, *Ornithogalum umbellatum*, *Phillyrea latifolia*, *Pinus brutia*, *Pinus pinea*, *Pistacia lentiscus*, *Quercus coccifera*, *Sorbus torminalis* (L.) Crantz, *Spartium junceum*, *Viburnum tinus* türleri önerilmiştir.

Arbutus unedo
Kocayemiş

Calycotome villosa
Keçiboğan

Juniperus oxycedrus
Katran Ardıcı

Laurus nobilis
Defne

Lavandula stoechas
Karabaş Lavantası

Lonicera etrusca
Hanımeli

Ornithogalum umbellatum
Sakarca

Phillyrea latifolia
Geniş Yapraklı Akçakesme

Pinus brutia
Kızıl Çam

Sorbus torminalis (L.) Crantz
Akçaağaç Yapraklı Üvez

Pistacia lentiscus
Sakız Ağacı

Quercus coccifera
Kermes Meşesi

Laurus nobilis
Defne

Spartium junceum
İspanyol Katırtırnağı

Viburnum tinus
Herdem Yeşil Kartopu

Arbutus unedo
Kocayemiş

Laurus nobilis
Defne

Bir Araya Gelme ve Odak Noktaları

M3 - Yol geometrisi gereği birden çok yolun kesişmesi ile ortaya çıkan, yol dönüş yarıçaplarının sağladığı mekân kazanımları ile genişleyen alanlardır. Bu alanlar planda park vb. fonksiyonlar ile komşuluk içerisinde olabilir. Bu alanlarda Arbutus unedo, Laurus nobilis, Ornithogalum umbellatum, Sarcopoterium spinosum Spach., Spartium junceum, Viburnum tinus gibi türlerin kullanılması önerilmiştir.

Ornithogalum umbellatum
Sakarca

Sarcopoterium spinosum Spach.
Abdestbozan

M4 - Yol geometrisi gereği birden çok yolun kesişmesi ile ortaya çıkan, yayaaların rota seçimi noktasında karar noktası özelliği taşıyan ayırım noktalarıdır (farklı yöne ve destinasyonlara ulaşan yolların kesişim noktaları). Bu alanlar istisnai noktalarda, örneğin orman alanları içerisinde yer alabilir. Bu alanlarda Acer monspessulanum L, Alnus glutinosa (L.) Gaertn, Erica arborea, Erica manipuliflora, Lonicera etrusca, Ornithogalum umbellatum, Pistacia terebinthus, Spartium junceum, Ulmus minor Miller önerilmiştir.

Spartium junceum
İspanyol Katırtırnağı

Viburnum tinus
Herdem Yeşil Kartopu

M3 Bitki önerileri

Acer monspessulanum L.
Fransız Akçaağacı

Alnus glutinosa (L.) Gaertn.
Adi Kızılağaç

Erica arborea
Ağaç Fundası

Erica manipuliflora
Funda

Lonicera etrusca
Hanımeli

Ornithogalum umbellatum
Sakarca

Pistacia terebinthus
Menengiç

Spartium junceum
İspanyol Katırtırnağı

Ulmus minor Miller
Ova Karaağacı

Cistus salviifolius ve *Cistus creticus*
Tüylü Laden

Fraxinus ornus L.
Çiçekli Dişbudak

Lavandula stoechas
Karabaş Lavantası

Lonicera etrusca
Hanımeli

Ornithogalum umbellatum
Sakarca

Phillyrea latifolia
Geniş Yapraklı Akçakesme

Pistacia terebinthus
Menengiç

Tamarix tetrandra Pallas ex Bieb
Ilgın, Gezik

Ulmus minor Miller
Ova Karaağacı

Lineer Kamusal Açık Alanlar

M5 - Kıyı promenade için *Cistus salviifolius*, *Cistus creticus*, *Fraxinus ornus* L., *Lavandula stoechas*, *Lonicera etrusca*, *Ornithogalum umbellatum*, *Phillyrea latifolia*, *Pistacia terebinthus*, *Tamarix tetrandra* Pallas ex Bieb, *Ulmus minor* Miller türleri önerilmiştir.

Cupressus sempervirens
Akdeniz Servisi

Erica arborea
Ağaç Fundası

Erica manipuliflora
Funda

Lavandula stoechas
Karabaş Lavantası

Lonicera etrusca
Hanımeli

Olea europaea var *oleaster* DC.
Zeytin

Ornithogalum umbellatum
Sakarca

Phillyrea latifolia
Geniş Yapraklı Akçakesme

Pistacia lentiscus
Sakız Ağacı

Spartium junceum
İspanyol Katırtırnağı

Tilia tomentosa Moench.
Gümüşi İhlamur

Viburnum tinus
Herdem Yeşil Kartopu

M6 Bitki önerileri

Lineer Kamusal Açık Alanlar

M6 - Önemli yapı veya turizm destinasyonlarının önlerinde kalan lineer sokak parçalarıdır. Bu alanlarda; *Cupressus sempervirens*, *Erica arborea*, *Erica manipuliflora*, *Lavandula stoechas*, *Lonicera etrusca*, *Olea europaea* var *oleaster* DC., *Ornithogalum umbellatum*, *Phillyrea latifolia*, *Pistacia lentiscus*, *Spartium junceum*, *Tilia tomentosa* Moench, *Viburnum tinus* gibi türlerin kullanılması önerilir.

Acer campestre L.
Ova Akçaağacı

Alnus glutinosa (L.) Gaertn
Adi Kızılağaç

Fraxinus ornus L.
Çiçekli Dişbudak

Quercus robur L.
Saplı Meşe

Quercus petraea (Mattuschka) Lieb
Sapsız Meşe

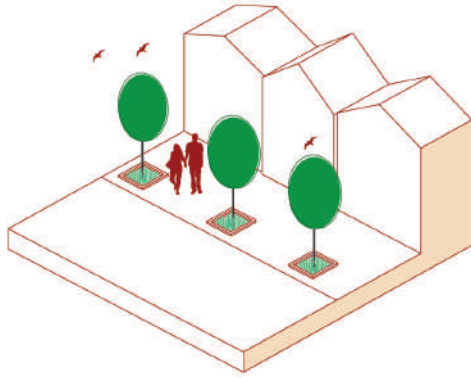
Sorbus torminalis (L.) Crantz
Akçaağaç Yapraklı Üvez

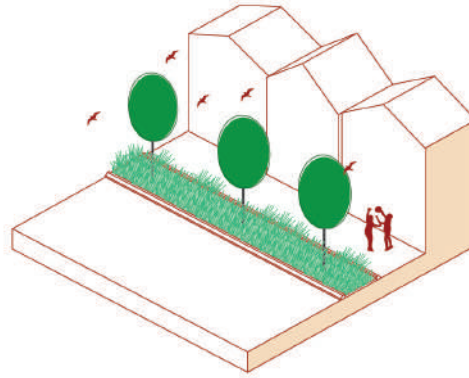
Tilia tomentosa Moench.
Gümüşi İhlamur

Adalar Yol Ağaçlandırması

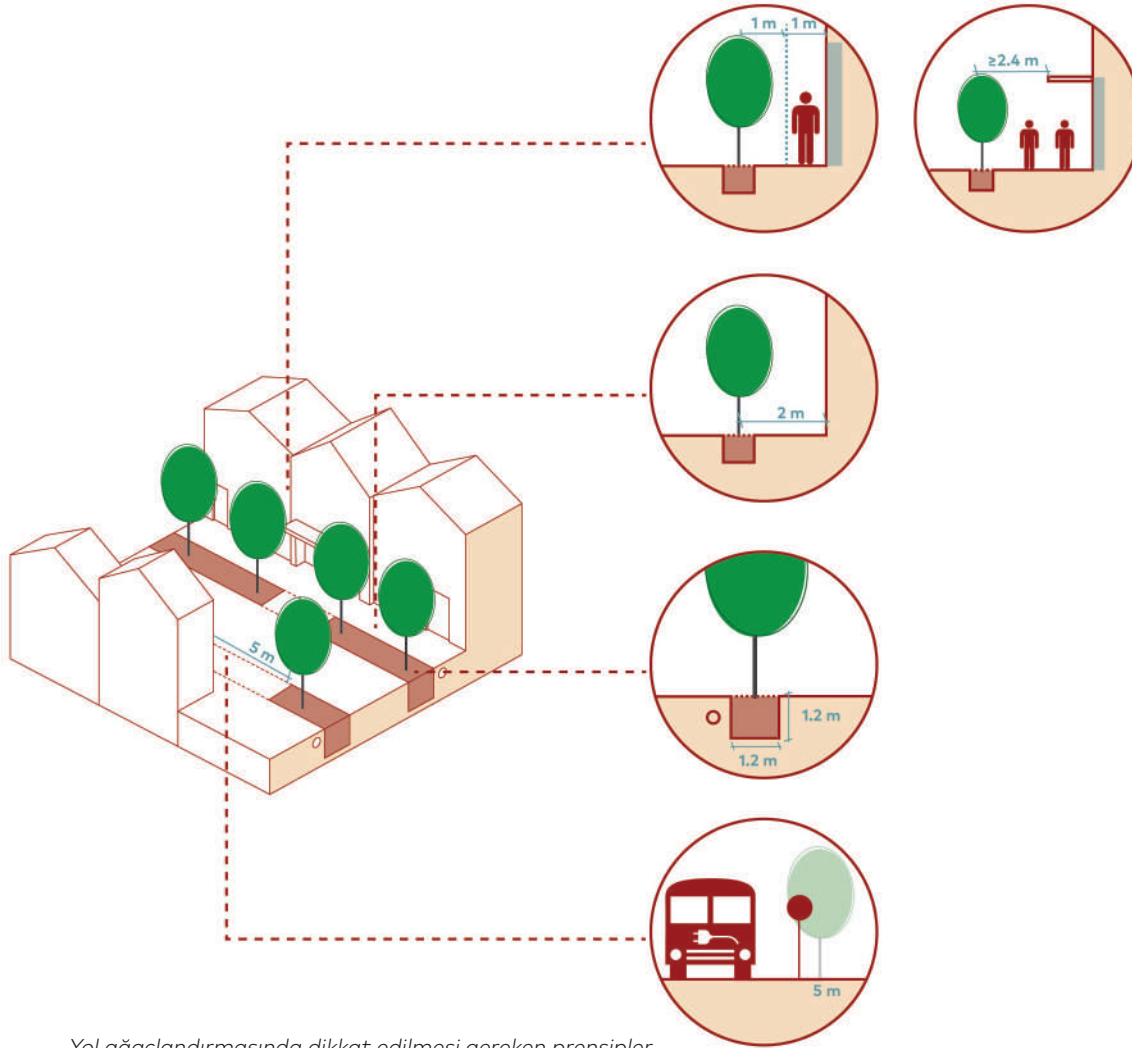
Adalar yol ağaçlandırması için; Acer campestre L., Alnus glutinosa (L.) Gaertn, Fraxinus ornus L., Quercus robur L., Quercus petraea (Mattuschka) Lieb., Sorbus torminalis (L.) Crantz, Tilia tomentosa Moench türleri önerilmiştir.

Ağaç çukuruna dikim

Bitki koridoru oluşturularak dikim

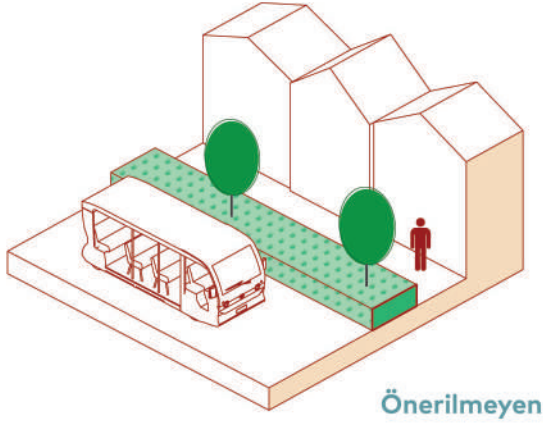
Yol ağaçlandırmasında dikkat edilmesi gereken prensipler

Adalar Yol Ağaçlandırması Temel Prensipleri

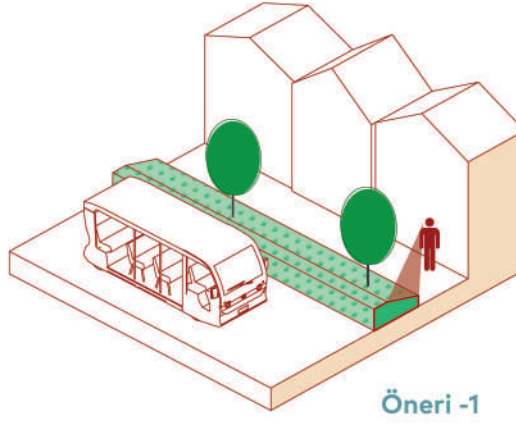
Adalar genelinde yapılacak yol ağaçlandırması uygulamalarında, ağaç türleri için geliştirilen önerilere ek olarak uygulama temel prensipleri de belirlenmiştir.

Yol ağaçlandırması iki teknik ile geliştirilebilmektedir. Bunlardan ilki ağaç çukuruna dikimi, ikincisi ise bitki koridoru oluşturularak dikimdir. Her iki dikim tekniğinde dikkat edilmesi gereken temel prensipler şunlardır:

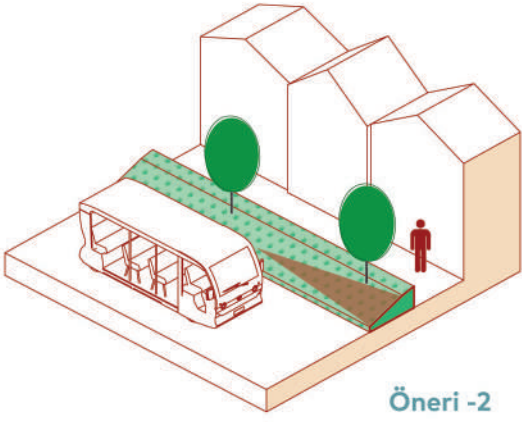
- Ticari akslarda ön görülen tepe tacı merkezinden en az 1 m koridor oluşturularak, alışveriş ve servis bölgesi sağlanmalıdır. Eğer yapıya entegre bir üst örtü varsa bu üst örtü ile ağacın gövdesi arasında en az 2,4 m koridor oluşturulmalıdır.
- Yapı ile ağaç gövdesi arasında en az 2 m koridor oluşturulması
- Dikim için minimum 1,2 m x 1,2 m x 1,2 m yetiştirme ortamı sağlanmalıdır. Bu yetiştirme ortamı altyapı sistemlerinden, olası ayırıcı veya uyarıcı temellerinden ve diğer tüm gömülü unsurlardan temizlenmiş olmalıdır.
- Yol güzergahındaki durak, bekleme cepleri gibi kullanımlar için en az 5 m yaklaşma bölgesi sağlanmalıdır.
- Yol güzergahında sıralı dikim yapılacaksa iki ağaç arasındaki dikim boşluğu ağaç boyutuna göre farklılık göstermektedir. En fazla 5 m tepe tacı yayılımı gösteren küçük ağaçlar için dikim aralığı 5 m veya 7 m olmalıdır. En fazla 8 m tepe tacı yayılımı gösteren orta boylu ağaçlar için dikim aralığı 7 m veya 10 m olmalıdır. Tepe tacı yayılımı 16 m ve üzeri olan büyük ağaçlar için dikim aralığı 12 veya 15 m olmalıdır. Ağaç habitusları tasarım kararlarına bağlı olarak tabela görünümü, yaya yürüyüşü ve diğer kullanımlar için uygun olmalıdır.

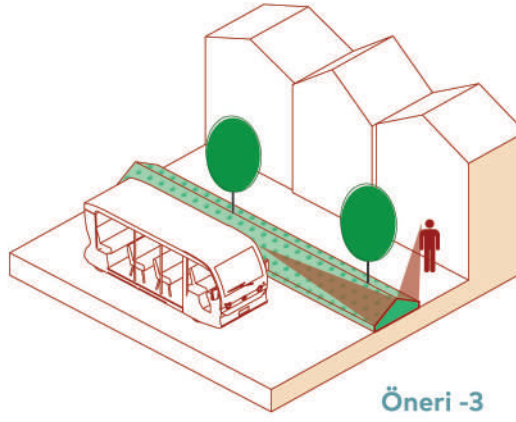
Önerilmeyen

Öneri -1

Öneri -2

Öneri -3

Yol ağaçlandırmasında alt doku tesisi için öneriler

Adalar Yol Ağaçlandırmasında Alt Doku Tesisi

Yol ağaçlandırması koridor oluşturularak tesis edilecekse alt dokusunda bitkiler ile sağlanacak yönelim için öneriler geliştirilmiştir. Tesis edilecek alanın şartlarına bağlı olarak yaya aksından bakış, araç yolu aksından bakış ya da her iki yönden bakışı sağlayacak şekilde tür seçimi yapılması önerilmektedir.

Adalar Yol Ağaçlandırma Alanlarında Bakım Esasları

Yol ağaçlandırması için geliştirilen temel prensiplere ek olarak tesis edilmiş ağaçlandırma alanlarının bakım ve bitki yaşamı için sağlanması gereken uygun şartlar belirlenmiştir.

- Yol ağaçlarının tesisini takip eden iki sezon bitkilerin adaptasyonunu kolaylaştırmak için su ihtiyacı kontrollerinin yapılması önerilmektedir. Bölgenin yerel türlerinden seçilmesi önerilen ağaç türlerinin sulama ihtiyacı olmayacağı öngörülmektedir fakat kuraklık kontrollerinin belirli dönemlerde sağlanması gereklidir.
- Ağaçlar için belirlenen yetişme ortamı üzerinde oluşabilecek olası sıkışma engellemelidir. Toprak sıkışması ağaç köklerine zarar vermektedir.
- Ağaçlar için belirlenen yetişme ortamındaki toprak kirliliği engellenmelidir. Yaya çöpü, evcil ya da sokak hayvanlarının dışkıları, yol tuzlamaları gibi çeşitli kirlilik unsuruna karşı bilinçlendirme, düzenli temizlik ve kontrol sağlanmalıdır.
- Yol güzergahlarının yüzeyinde akışa geçen yağmur suyu yönetimi sistematize edilmelidir. Ağaçlar için belirlenen yetişme ortamında drenajın sağlıklı çalışması için düzenli bakım ve kontroller yapılmalıdır.
- Ağaç tür seçimleri ve seçime bağlı dikim aralıkları belirlenirken rüzgar ve güneşlenme gibi mikro iklimik faktörler değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme hem yol kullanımı için hem de tür sağlığı için optimum olmalıdır.
- Ağaç türü seçiminde olgun habitusa göre planlama yapılmalı ve elektrik hatları gibi düşeydeki olası engeller değerlendirilmelidir.
- Ağaçlar için düzenli risk değerlendirmesi ve bakım yapılmalıdır. Sulama, drenaj, gübreleme, destekleme, budama, hastalık kontrolü bakım kapsamındaki unsurlar arasındadır.

Laurus nobilis
Defne

Lavandula stoechas
Karabaş Lavantası

Mespilus germanica
Muşmula

Tilia tomentosa Moench.
Gümüşi İhlamur

Biyçeşitliliğe Katkı Sağlayacak Türler

Meydan ve yol tipolojilerine ek olarak, biyçeşitliliğe katkı sağlayacak arı / kuş / kelebek çeken türler; Ekstensif yeşil alanlar ve dolgu alanlarında kullanılacak türler ve yağmur bahçelerinde kullanılacak türler listelenmiştir.

Laurus nobilis, Lavandula stoechas, Mespilus germanica, Tilia tomentosa Moench gibi türler biyçeşitliliğe pozitif katkı sağlayacak türlerdir.

Arbutus unedo
Kocayemiş

Laurus nobilis
Defne

Erica arborea
Ağaç Fundası

Erica manipuliflora
Funda

Lavandula stoechas
Karabaş Lavantası

Lonicera etrusca
Hanımeli

Ornithogalum umbellatum
Sakarca

Spartium junceum
İspanyol Katırtırmağı

İntensif yeşil alan bitki örnekleri

Sedum karışımı

Kır çiçekleri karışımı

Yer örtücüler

Ekstensif yeşil alan bitki örnekleri

Ekstensif / İntensif Yeşil Alanlar ve Dolgu Alanları

Kentsel tasarım rehberinde sunulan ekstensif / intensif yeşil alan çözümleri 1/1000 Ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Uygulama İmar Plan Notlarına da uygun olacak şekilde sadece dolgu alanlarında zemin üzerinde değerlendirilecektir. Tescilli olsun ya da olmasın yapıların çatılarında "yeşil çatı" uygulamalarına izin verilmemelidir.

İntensif yeşil alanlar, yoğun bitkilendirilmiş yeşil sistemlerdir ve bulunduğu alanda rekreatif özellikleri ile de kullanılır. Arbutus unedo, Laurus nobilis, Erica arborea, Erica manipuliflora, Lavandula stoechas, Lonicera etrusca, Ornithogalum umbellatum, Spartium junceum türleri kullanılabilir.

Ekstensif yeşil alanlar ise, bakım özellikleri minimum düzeyde olan türlerden oluşan ve seyrek bitkilendirilmiş yeşil alan tipleridir. Sedum, kır çiçekleri ve yer örtücü türler önerilir.

Acacia retinodes
İzmir Mimozası

Juncus kraussii
Kofa

Rudbeckia hirta
Güneş Şapkası

Polygala myrtifolia
Süt Otu

Typha latifolia
Hasır Otu

Cortaderia sellona
Pampas Otu

Yağmur bahçesi bitki önerileri (littoral bölge)

Yağmur Bahçeleri ve Kıyı Bitkilendirmeleri

Yağmur bahçeleri 3 bölgeden oluşur. Halophyte bitki bölgesi, littoral bölge ve karasal bölge (çok katmanlı bitkilendirme)dir.

Littoral bölge bitkileri, değişken su seviyelerine karşı dayanıklı olan bitkilerdir. Ayrıca bu bitkiler, nemli ortam koşullarında toprağı tutmaya yardımcı olurlar. Acacia retinodes, Cortaderia sellona, Juncus kraussii, Polygala myrtifolia, Rudbeckia hirta, Typha latifolia türleri littoral bölge bitkilerine örnektir.

Adiantum capillus-veneris
Venüssaçı

Atriplex cinerea
Unluca

Prospero autumnale
Güz Sümbülü

Hemerocallis tulva
Turuncu Güngüzeli

Cakile maritima
Kum teresi

Salicornia bigelovii
Deniz Börülcesi

Yağmur bahçesi bitki önerileri (halophyte türler)

Yağmur Bahçeleri ve Kıyı Bitkilendirmeleri

Halophyte bitkiler, çevrelerindeki yüksek tuz konsantrasyonlarında yaşamlarını devam ettirebilen bitkilerdir. Su ihtiyaçları yüksektir ve nemli ortamı severler. Adiantum capillsveneris, Atriplex nummularia, Cakile maritima, Hemerocallis fulva, Prospero autumnale, Salicornia bigelovii türleri halophyte bitkilerdir.

Miscanthus sinensis
Fil Otu

Erythrina crista Galli
Mercan Ağacı

Pennisetum alopecuroides
Tilki Kuyruğu

Calamagrostis x acutiflora
Kandira Otu

Spartium junceum
Katırtırnağı

Pinus pinea
Fıstık Çamı

Yağmur Bahçeleri ve Kıyı Bitkilendirmeleri

Karasal bölge bitkileri, daha kuru toprakta yaşayabilecek bitkilerdir. Çok katmanlı bitkilendirme yapılır, su istekleri az ve kurak topraklarda dayanımı yüksek bitkilerden seçim yapılır. Calamagrostis x acutiflora, Erythrina crista Galli, Miscanthus sinensis, Pennisetum alopecuroides, Pinus pinea, Spartium junceum türleri ise karasal bölge bitkileridir.

Yağmur bahçesi bitki önerileri (karasal bölge)

18

KONU 18 - PEYZAJ ALANLARINDAKİ TASARIM İLKELERİ

Yeşil ve mavi sistemler ile geliştirilen peyzaj tasarım ilkelerinin Kentsel Tasarım Rehberine katkısı, kentsel alanların, doğa ile uyumunu arttırmaktır. Kentsel Tasarım Rehberi içeriğindeki tasarım ve mekânsal kararların doğal çevre üzerindeki etkisini değerlendirip doğal alanların sürdürülebilirliğini sağlamaktadır.

Peyzaj tasarım ilkeleri oluşturulurken Adalar'ın tarihi, gelişme formu, topoğrafya, jeoloji, hidroloji, iklim gibi özgün kaynaklarından yararlanılmıştır. Bu konuyla Adalar'ın özgün kaynakları, sosyal refah için yorumlanmıştır. İlkeler araç niteliğindedir ve bu araçların uygulama içeriğinde geliştirilmesi için "Adalar Mavi ve Yeşil Sistemler Master Planı" hazırlanması önerilmektedir. Sosyal refahın geliştirilmesi için doğal ve kentsel alanlar dengesinin sağlanması önemli bulunmuştur. Bu denge için iki kuralın uygulanması gereklidir.

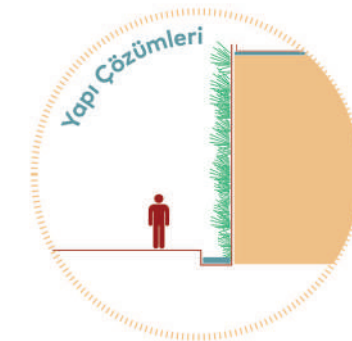
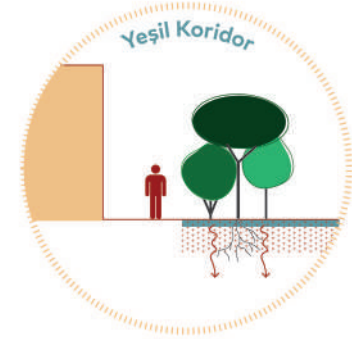
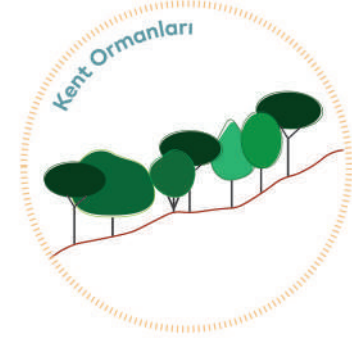
■ Adalar'da yeşil sistemin kesintisiz olması: Ekolojik, habitat ve peyzaj bağlantısı olmak üzere üç farklı amaçla tesis edilen bağlantılar ile yeşil sistem sürekliliği sağlanmalıdır. Mevcut yeşil sistemler korunmalı ve geliştirilmelidir.

■ Adalar'da ekolojik döngülerin devamlı olması: Su, karbon ve besin döngülerinin kesintiye uğramadan işlemesi sağlanmalıdır. Bu döngülerin zarar gördüğü kirletilmiş ya da terk edilmiş alanlar onarılmalı ve iyileştirilmelidir.

Adalar özgün karakterine katkıda bulunacağı ön görülen peyzaj tasarım kararlarının belirlenmesi için potansiyel açık alanlar tipolojilere göre kategorize edilmiştir. Bu kategorilerin detayları Kentsel Tasarım Rehberi kapsamındaki farklı kurallarla ele alınmıştır.

Doğal sit alanları ve bağlantıları

Doğal yaşamın korunacağı, iyileştirileceği ve deneyimleneceği alanlardır. Adalar'ın doğal orman ve maki formasyonlarını içermektedir. Ada ölçeğinde flora ve fauna bağlantısını sağlayan yeşil sistemler ağının tesis edilmesi ve orman alanlarının kullanım gerekliliklerini içerir. Bu kategorinin tasarım detayları için Konu 19, 20 ve 21 incelenmelidir.

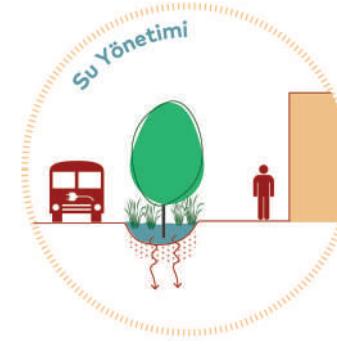
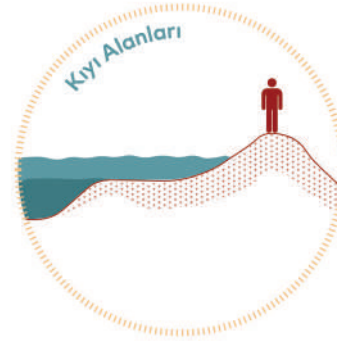

Doğal sit alanları ve bağlantıları

Doğal kıyı alanları ve bağlantıları

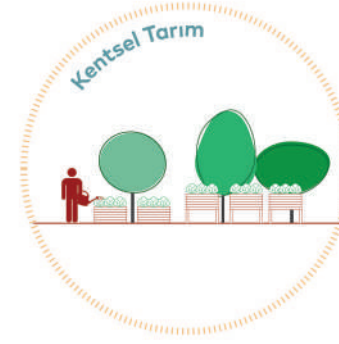
Adalar'ın özgün kıyı formasyonu, flora ve faunasının temsil edildiği alanlardır. Bu alanların biyolojik çeşitliliğe katkısı yüksektir. Bu nedenle korunması büyük önem taşımaktadır.

Doğal kıyı alanların koruma ve kullanma dengesi sağlanmalıdır. Kıyı alanlarının korunması için Adalar'daki tüm hidroloji verisi değerlendirilmelidir. Kentsel alandaki yağmur suyu altyapısı, sürdürülebilir esaslarla tekrar ele alınmalıdır. Bu kategoride oluşturulan tasarım kararlarının deniz, sahil şeridi ve yerleşim gerekliliklerinin bütüncül planlanması ile geliştirilmelidir. Tasarım detayları için Konu 29 ve 31 incelenmelidir.

Üretim alanları

Adalar'ın kültürel mirasının bir parçası olan üretim alanları tesis edilirken, mekânsal hafızanın devamlılığına katkı sağlamak amaçladığı gibi Adalar'ın kendi içinde sürdürülebilir bir sisteme geçişine katkıda bulunmaya çalışılmıştır. Üretim alanlarının detayları için Konu 22 incelenmelidir.

Doğal kıyı alanları ve bağlantıları

Üretim alanları

Açık yeşil alanlar

Adalar genelinde yapılan arazi tespit çalışmalarında, açık yeşil alanların bir strateji ile planlanmadığı dikkat çekmiştir. Bir stratejik planlama için mevcut park alanlarının, farklı kullanım programları ile geliştirilen aktif ve pasif rekreasyonları içeren bir sistematik ile tesis edilmesi önerilmektedir.

Sistematize edilecek rekreasyon alanları, oyun, doğa bilinci, spor, dinlenme gibi temel ihtiyaçlara cevap vermelidir. Konut alanları içinde en fazla beş dakika yürüme mesafesi ile erişilebilir olması gereklidir. Rekreasyon alanları aşağıdaki açık alan hiyerarşisi ve içerik çeşitliliğine göre zenginleştirilmelidir.

- Açık alan hiyerarşisi: Sokak, mahalle ve ada ölçeklerinde hizmet veren rekreasyon alanları
- Açık alan içerikleri: oyun, spor, dinlenme, manzara, etkinlik, öğrenme, buluşma, dağılma gibi farklı kullanım amaçlarına uygun alanlar

Rekreasyon alanlarının, Adalar genelinde dengeli dağılımı sağlanmalıdır. Dengeli dağılımla, aktivitelere eşit erişim ve günün farklı saatlerinde kullanım imkanı verilmektedir.

Adalar'da olması gereken rekreasyon alanı tipolojileri:

Her adaya bir ada parkı:

- Hafta sonu etkinlikleri, periyodik ziyaretler için bir cazibe mekanı olmalıdır.
- Yürüyüş ve bisiklet gibi ulaşım alternatifleri tüm Adalıları bir araya getirebilecek kapasitede olmalıdır.
- Spor, oyun ve dinlenme alanlarına ek olarak, çeşitli aktivite olanakları sunmalıdır.
- Bisiklet ve puset parkı, elektrikli araç durakları sağlamalıdır. Engelsiz olmalıdır.

Cep parkları:

- Konut dokusu içerisinde yürüyüş ile erişilebilmelidir.
- Tematik oyun alanları, dinlenme alanları, doğal alanlar, farklı amaçlara tesis edilen bahçeler gibi kullanımları içermelidir.
- Demografiye göre farklı yaş gruplarına hitap etmeli ve engelsiz olmalıdır.

Lineer parklar:

- Ulaşım tipolojileri ile geliştirilen rekreasyon alanlarıdır.
- Yayaların destinasyonlara konforla erişimini sağlamalıdır.
- Doğal bağlantıların da sağlandığı, dinlenme odakları ve kamu kullanımına teşvik edici mekansal organizasyona sahip olmalıdır.

Bu park ve rekreasyon alanlarını da içeren kamusal alan sistematığının detayları için Konu 2'yi inceleyiniz.

19

KONU 19 - MESİRE AMAÇLI TAHSİS EDİLEN ALANLARDA TEMEL MEKÂN KULLANIM PRENSİPLERİ

Yapılan analiz çalışmalarında, Adalar genelinde sekiz adet mesire alanı olduğu tespit edilmiştir. Bu mesire alanlarında rekreasyonel düzenlemelere ek olarak, ağaçlık ve plaj alanları olduğu gözlemlenmiştir (AEKO-5). Bu alanlara ek olarak, arazi kullanımları incelendiğinde sanatoryum, askeri, ticari, konut ve turizm gibi arazi kullanımlarının da mesire alanları içinde olduğu tespit edilmiştir.

Bu tespitler nedeniyle, mesire alanlarının rekreasyonel ve dinlenme faaliyetleri amacıyla kullanılmasının devamlılığı için öneriler geliştirilmiştir. Bu önerilere ek olarak mesire alanlarının buldukları orman içi ekolojisine zarar vermeden, koruma-kullanma dengesine odaklanılarak on temel mekân kullanım prensibi belirlenmiştir.

Orman içindeki mesire alanları için önerilen temel mekân kullanım prensipleri:

- Bulunulan doğal çevrede hava, deniz ve gürültü kirliliği yaratacak tüm kirlilik unsurlarına karşı duyarlı olması.¹
- Atık ayrıştırma, dönüştürme sistemi kurulması ve aktif kullanılması.
- Plastik kullanımının yasaklanması.
- Biyoçeşitliliğe zarar verecek her türlü ilaçlamanın yasaklanması, zararlılara karşı biyolojik mücadele yöntemlerinin geliştirilmesi.
- Özgün topoğrafya ve kaya formasyonlarının korunması.
- Mevcut bitki örtüsünün korunması, bakımı ve yeni tür tanıtırma faaliyetlerinin denetlenmesi.
- Sirkülasyon ağını oluşturan servis ve yaya yolları, patikaların döşeme malzemelerinin ve altyapı katmanlarının yüzey akışındaki suyu geçirecek şekilde tesis edilmesi.
- Kotlar arası bağlantıları sağlayan rampa ve merdiven gibi yapısal öğelerin, özgün topoğrafya ve mevcut bitki dokusuna zarar vermeden, taşıyıcılar ile inşa edilmesi.
- Yerel malzeme ve yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik verilmesi.
- Kullanılan donatıların doğal malzemeden üretilmiş olmasıdır.

¹Müzik ve insan sesi, gürültü ve ışıklandırma gibi görüntü kirliliği kaynaklarının yönetmeliklere göre düzenlenmesi ve kontrollerinin yapılması.

Mesire alanları için geliştirilen kullanım programı önerileri ve tesisler, ziyaretçi kapasite değerleri hesaplarına göre belirlenmiştir. Ziyaretçi kapasite değerleri ise ilgili yönetmeliğin "doğal kaynakların özelliklerine göre hektara düşen yoğunluk, en fazla 250 kişi" esasına göre hesaplanmıştır.² Adalar yaya bölgesi olduğu için araç parkına dair hesaplamalar kapsam dışı bırakılmıştır.

Mesire alanlarının programlanması için bir diğer kritik bileşen ise tuvalet tesisleridir. Bu alan için gereken minimum tuvalet modülü hesabı için yönetmeliklerde net bir sayı belirtilmemektedir. Hesaplama, planlı alanlar imar yönetmeliğindeki bilgiler ışığında, Adalar özelinde yorumlanarak yapılmıştır. Buna göre, 1 hektar için, 1 kadın ve 1 erkek olmak üzere toplam 2 adet tuvalet modülü kullanılacak şekilde hesaplanmıştır. Engelli tuvalet modülü sayısı ise, kadın-erkek tuvalet modülü sayısı 15'in altında ise 1 adet, 15'in üzerinde ise 2 adet olmak üzere hesaplanmıştır.

Yapılan hesaplamalara göre Heybeliada mesire alanları Zeytinlik 1162 ziyaretçi kapasitesine sahiptir ve bu kapasiteyi ağırlamak için 9 adet tuvalet modülü ve 200 piknik masası içermelidir. Çamlımanı mesire alanı 1621 ziyaretçi kapasitesi için 13 tuvalet modülü ve 300 piknik masası içermelidir. Adalar genelindeki en büyük mesire alanı olan Kablo ise 17 tuvalet modülü ve 400 piknik masası ile aynı anda en fazla 2179 kişiyi ağırlayabilmektedir. Büyükkada'daki mesire alanları için yapılan hesaplamalarda Eskibağ aynı anda en fazla 1924 ziyaretçi alabilmektedir. Bu ziyaretçiler için 15 tuvalet modülü ve 350 piknik masası tesis edilmelidir. 1362 ziyaretçi kapasitesine sahip Aşıklar mesire alanında 11 tuvalet modülü ve 250 piknik masası olmalıdır. 209 ziyaretçi kapasitesine sahip Büyüktur mesire alanında ise en az 2 adet tuvalet tesisi ve 40 adet piknik masası bulunmalıdır.

Kınalıada ve Burgazada'da birer mesire alanı bulunmaktadır. Kınalıada'daki Çınar mesire alanı 504 ziyaretçi ağırlama kapasitesine sahiptir. Bu mesire alanı içinde en az 4 tuvalet modülü ve 100 adet piknik masası bulunmalıdır. Burgazada'daki mesire alanı ise Kalpazanyaka mesire alanıdır. Bu mesire alanına aynı anda en fazla 300 ziyaretçi girişi yapılmalıdır. Alanda en az 2 adet tuvalet modülü ve 50 piknik masası bulunmalıdır.

Belirlenen ziyaretçi kapasiteleri orman içinde bulunana mesire alanlarının doğal niteliklerinin korunması ve zarar görmemesi için gereklidir. Ziyaretçi kapasitesinin aşıldığı mesire alanlarında alt doku ezilmesi, toprak sıkışması, alt yapı yetersizliği, bakımsızlık gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Ziyaretçi yoğunluğunun artması mesire alanının bulunduğu ormandaki flora ve faunaya stres oluşturabilmektedir. Bu nedenle ziyaretçi kapasiteleri ile sağlanan optimum yoğunluk biyoçeşitliliğin sürdürülebilmesi için gereklidir.

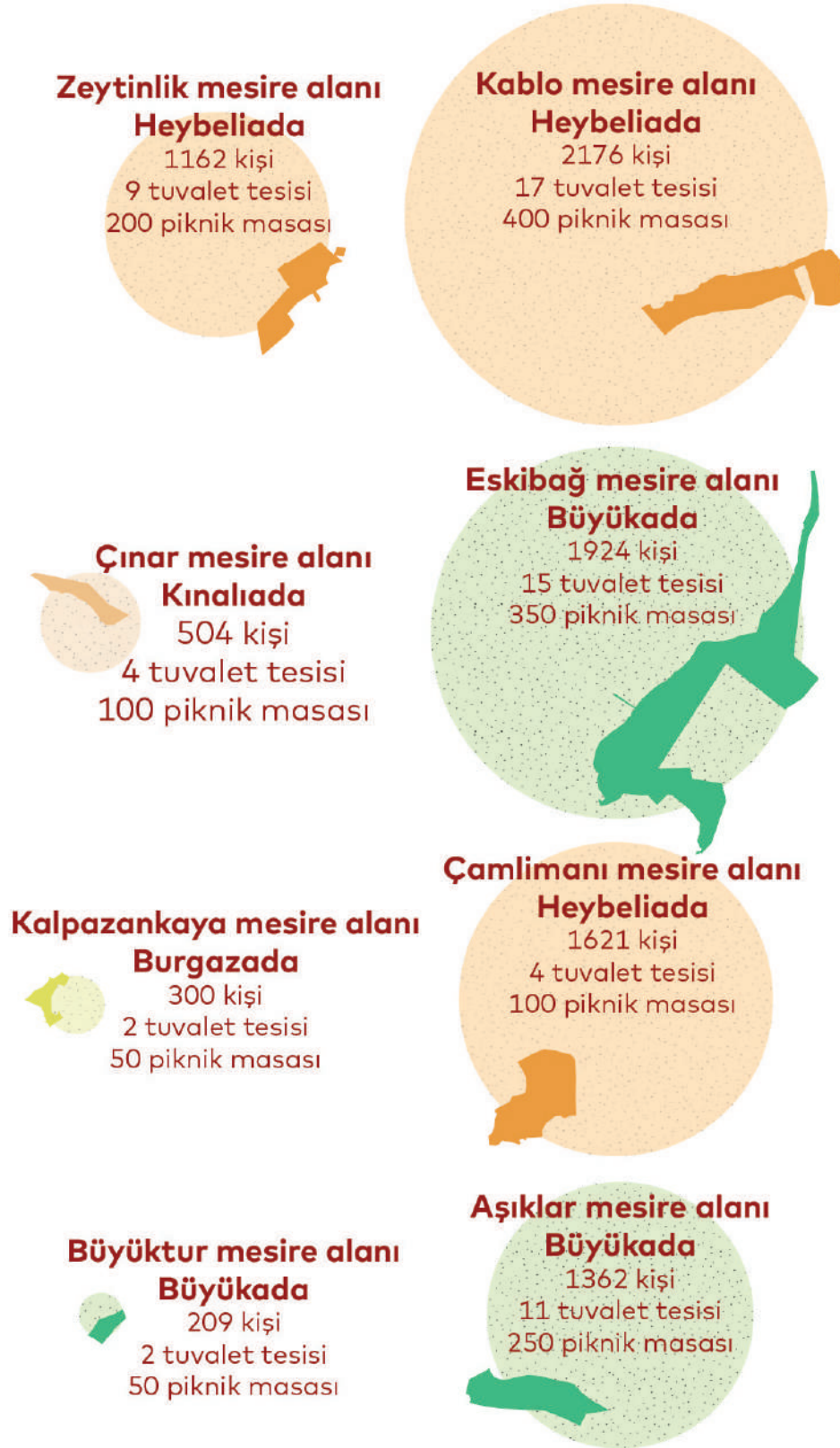
Ziyaretçi sayısı kontrolleri alanların girişinde olması önerilen "Ziyaretçi Bilgi Merkezleri"nde kontrollü girişlerle sağlanmalıdır.

Mesire alanları temel kullanım prensipleri dört farklı grupta geliştirilmiştir. Bu dört gruptan ilki tesis ve hizmetleri içermektedir. İkinci grup aktif rekreasyonları ve üçüncü grup ise pasif rekreasyonları bulundurmaktadır. Bu rekreatif kullanımlar doğa odaklı, eğitim, keşif ve farkındalık oluşturma amacıyla geliştirilmiş etkinlik mekânlarıdır. Dördüncü grup ise ziyaretçilerin farklı büyüklüklerdeki gruplar halinde bir araya gelmesini sağlayan sosyal kullanımların olduğu temel mekânlardır. Tüm bu mekânlar arasındaki bağlantı yürüyüş, bisiklet, oyun ve keşif gibi temaları olan rotalar ile güçlendirilmelidir.

²Tabiat parkları için ziyaretçi kapasite hesabı, Orman Genel Müdürlüğü Mesire Yerleri Uygulama Tebliği'ne göre yapılmıştır.

Ada	Mesire Alanı Adı	Toplam Alan (m ²)	Ziyaretçi Kapasitesi (kişi)	Tuvalet Modülü (adet)	Piknik Masası (adet)
Kınalıada	Çınar	20.171,0	504	4	100
Heybeliada	Çamlımanı	64.861,3	1621	13	300
Heybeliada	Kablo	87.167,2	2179	17	400
Heybeliada	Zeytinlik	46.468,0	1162	9	200
Burgazada	Kalpazankaya	12.004,6	300	2	50
Büyükkada	Büyüktur	8.348,3	209	2	40
Büyükkada	Eskibağ	76.959,0	1924	15	350
Büyükkada	Aşıklar	54.493,7	1362	11	250

Mesire alanları kapasitesi

Adalar geneli mesire alanları kapasite diyagramı

Mesire alanlarına dört farklı grupta geliştirilen temel kullanım prensipleri için öneriler yapılmıştır. Mesire alanlarının büyüklüğüne göre birden fazla olmak üzere giriş çıkış noktası kullanılır. Ziyaretçi bilgi merkezlerinde alana dair gerekli bilgiler verilir. Alan içine yerleştirilen büfeler ya da gezici de olabilen kiosklar sayesinde ziyaretçiler ihtiyaçlarına çözüm bulabilir. Adetleri kapasite hesapları doğrultusunda belirlenen tuvalet modülleri mesire alanı giriş/çıkış noktalarına konumlanır. Gezici kontrol birimleri sayesinde güvenlik sağlanır. Wi-Fi ve elektrik prizi noktaları, günümüz günlük yaşam gerekliliklerine cevap verirken, ziyaretçilerine açık havada çalışma imkânı da sağlar. İçilebilir su çeşmeleri ise ziyaretçilere fayda sağlarken, dolaylı olarak plastik tüketimini de önlemiş olur.

Bisiklet park alanları aynı zamanda bisiklet kiralama noktaları olarak da işlevlendirilebilir. Mesire alanı içinde bisiklet rotaları bulunmaktadır ve alanlara erişim için bisiklet kullanımı teşvik edilir. Çocuklu ailelerin alana ve alan içinde kolay erişimini sağlamak için puset parkları kullanılır.

Geri dönüşüm atık toplama alanları, diğer hizmet noktalarına yakın konumlandırılır. Park alanı içerisinde ziyaretçiler çöplerini poşetlerde toplar ve taşır. Her 1 km'de bir adet olacak şekilde ana sirkülasyon aksına takılan gölge strüktürleri, her türlü iklim şartına göre gerekli korumayı sağlayacak yarı kapalı mimari öğelerdir. Her 2 km'de bir adet dinlenme pavyonu, her 5 km'de bir ise beş ile sekiz kişilik grupların bir araya gelebilecekleri buluşma pavyonları yerleştirilir. Alanın farklı noktalarına yerleştirilen sanat öğeleri ile tabiat parkı kültürel açıdan zenginleştirilir.

Tabiat parkları kullanım programında önerilen mutlak kabuller

Mesire alanlarındaki rekreatif alanlar pasif ve aktif olmak üzere iki grupta ele alınmıştır. Aktif rekreasyon önerileri, yüzme alanları, kayıkla gezi noktaları, olta balıkçılığı noktalarını içerir. Deniz ile ilgili kullanımlarda can kurtarma ekibi gerekliliği değerlendirilmelidir. Tamamen doğal malzemelerden üretilen oyun odakları tesis edilir. Bu oyun odakları sürpriz mekanlar olarak bulunduğu yere uyum sağlar. Oyun odakları, her yaştan ziyaretçinin oyun imkanına erişebilmesi için farklı yaş grupları göz önüne alınarak tasarlanmalıdır. Oyun odaklarına ek olarak organize sporlar için mini sahalar ve serbest spor faaliyetlerine olanak veren alanlar planlanmalıdır.

Pasif rekreasyon için geliştirilen önerilerdeki gözlem noktaları ve manzara bakış noktaları ile ziyaretçiler doğa keşiflerine fırsat bulur. Tematik bahçeler alan içindeki keşif deneyimini artırır. Ekolojik bilgilendirme tabelaları ile bu keşif öğretici hale getirilir. Dinlenme ve piknik alanları, farklı formlarda sakin dış mekân kullanım alternatifleri sunar.

"Mesire Yerleri Yönetmeliği'nde" ocak ve otopark gibi kullanımlar tanımlanmaktadır. Adalar yaya bölgesi olduğu için mesire alanları içinde otopark alan hesabı yapılmamış ve temel prensipler belirlenirken kapsam dışında bırakılmıştır. Adalar mesire alanları buldukları alan itibariyle yangın tehlikesini barındırdıkları için ocak gibi ateş kullanımı ile ilgili herhangi bir alan ya da donatı mesire alanları içinde yasaklanmalıdır. Bu temel prensiplere ek olarak, bazı mutlak kabullerin belirlenmesi gerekli görülmüştür. Mesire alanlarında pet şişe, plastik poşet, plastik pipet, tabak, bardak, çatal ve bıçak gibi plastik herhangi bir ürün kullanımı yasaklanmalıdır. Alan içindeki sirkülasyon ve oluşturulan sert zeminlerde sadece geçirimli yapısal malzemeler kullanılması önerilmektedir. İleri dönüşüm ile geliştirilmiş donatılar ve/veya sanat öğelerine yer verilmelidir.

Mesire alanları öneri plan şeması

Tesisler ve hizmetler:

- giriş / çıkış noktaları
- ziyaretçi bilgi merkezi
- gezici kontrol birimleri
- wifi noktaları
- elektrik prizi noktaları
- bisiklet parkı
- puset parkı
- geri dönüşüm odakları
- içilebilir su çeşmeleri
- tuvaletler
- gölge strüktürleri
- dinlenme pavyonları
- buluşma pavyonları
- sanat öğeleri
- ekolojik bilgilendirme tabelaları
- kiosklar ve büfeler

Mesire alanları kullanım programında önerilen tesis ve hizmetler listesi ve ilişki şeması

Aktif rekreatif alanlar:

- yüzme alanları
- kayıkla gezi noktaları
- rekreatif olta balıkçılı noktaları
- oyun odakları
- organize spor alanları
- serbest spor alanları
- can kurtarma ekibi gerekliliği değerlendirilmelidir.
can yeleği desteği verilmelidir.

Pasif rekreatif alanlar:

- gözlem noktaları
- manzara noktaları
- piknik alanları
- dinlenme alanları
- tematik bahçeler

Mesire alanları kullanım programında önerilen rekreatif alanlar listesi ve ilişki şeması

Sosyal alanlar:

- etkinlik çayırı
- buluşma / karşılaşma alanı
- geçici etkinlik alanı (panayır, festival)
- açık hava amfi tiyatrosu

Mesire alanları kullanım programında önerilen sosyal alanlar listesi ve ilişki şeması

20

KONU 20 - POTANSİYEL ALANLARIN DEĞERLENDİRİLEREK UZUN VADEDE 1/1000 KAUİP ÇALIŞMASINA ALTLIK YEŞİL ALANLAR ÖRÜNTÜSÜ

Adalar genelinde potansiyel alanların değerlendirilerek yeşil alan örüntüsü için sistematize edilmesi kapsamında Dünya Bankası'nın desteği ile hazırlanan "kentsel dayanıklılık için doğa temelli çözümler kataloğu" yorumlanmıştır. Adalar genelinde yapılan analiz ve sentez çalışmaları sonucunda, üç eşit değerdeki tema ile alanlar geliştirilmiştir (S-EKO). Bu temalardan ilki korumadır ve bu kapsamda mutlak koruma alanları önerilmiştir. İkinci tema esnek dayanıklılıktır. Bu tema içinde kıyı, orman alanı gibi özel ekosistemlerin mekânsal temsillerine dair koruma ve geliştirmeye yönelik öneriler belirlenmiştir. En son ve üçüncü tema ise kullanımdır. Bu tema kapsamında, yeşil alanlar örüntüsü içindeki kullanım programları ve bağlantılar oluşturulmuştur.

Yukarıda ifade edilen üç tema kapsamında Adalar genelinde sekiz doğa temelli çözüm önerisi geliştirilmiştir. Öneriler her ada özelinde mekanlaştırılarak, sentez haritaları üzerinde görselleştirilmiştir. Bu öneriler araç niteliğindedir ve hazırlanması gerekli görülen "Adalar Mavi ve Yeşil Sistemler Master Planı" ile geliştirilmelidir.

Ormanlar: Ekolojik Koridorlar

Önerilen sekiz doğa temelli çözüm önerisinden ilki orman alanlarının güçlendirilmesi ve koridorlar ile deniz ve varsa diğer orman alanları ile bağlantısının sağlanmasıdır. Bu koridorlar gürültü ve görüntü kirliliği etkisini azaltmaktadır. İnsan ve hayvanlara güvenli hareket alanı sağlamaktadır. Farklı habitatları birbirine bağlayarak biyolojik çeşitliliğe katkıda bulunmaktadır.

Teraslar ve Eğimler

Adalar genelinde geliştirilen sekiz doğa temelli çözüm önerisinden ikincisi ise kotlar arası bağlantılara yönelik yöntem tanıımıdır. Bu yöntemde amaç yeşil alan örüntüsüne katkı sağlamaktır. Bitkilendirmeye uygun gabiyonların kullanımı önerilmektedir. Bu sayede eğimli alanlarda yüzeyden akan yağışın kontrolü mümkündür. Gabiyonların farklı büyüklüklerde delikleri barındırması, yüzeyden akan toprağın birikmesine olanak sağlamakta ve bitki barınması için uygun ortam oluşturmaktadır. Farklı stabilizasyon ihtiyaçlarına göre statik hesapları ile tesislerinin özelleştirilebilmesi, bitkili gabiyonun kullanım alanlarını arttırmaktadır.

¹ Doğa temelli tasarım hakkında detaylı bilgi için bakınız "A Catalogue of a Nature-Based Solutions for Urban Resilience"

Yapı Çözümleri

Sekiz doğa temelli öneriden üçüncüsü yapı çözümleridir. Bu kapsamda ilk olarak yeşil duvar önerilerine yer verilmiştir.

Bu yeşil duvarlar toprağa dikim ve cepheye monte olmak üzere iki farklı metot ile uygulanabilmektedir. Yapı cephelerinde kullanılacak bitki türleri seçiminde Adalar'daki doğal türler tercih edilmelidir (Konu 17). Bu kapsamdaki son öneri ise çatılardan yağmur suyu toplanması ve yeniden kullanılmasıdır. Yapı bazındaki çözüm önerileri kamu ve eğitim yapıları başta olmak üzere uygun olan konut ve turizm işletmelerinde uygulanmalıdır (Konu 25, Konu 26 ve Konu 27).

Geçirimli Alanlar

Sekiz doğa temelli öneriden dördüncüsü Adalar'da geçirimli alanlar oluşturulmasıdır. Adalar'ın genelinde kent dokusu içinde tesis edilen tüm ulaşım ağının geçirimli olması önerilmektedir. Bu konudaki malzeme önerileri Kentsel Tasarım Rehberi'nin ilgili bölümlerinden incelenebilmektedir (Konu 15 ve Konu 18). Bu malzemelere ek olarak,

Adalar'daki geçirimli alan oranının artırılması için kentsel doku içinde cep parkları ve doğal oyun alanları tesis edilmesi önerilmektedir.

Konut bahçelerinin iklim krizine duyarlı tasarlanmasının önemi vurgulanmaktadır. İklim krizine duyarlı bahçe tasarımlarında yağmur suyu hasadının yapılması ve geçirimsiz yüzeylerden toplanan yağmur suyunun tekrar kullanılması için sistemlerin geliştirilmesi önerilmektedir. Adalar'daki egzotik bitki çeşitliliği konut bahçelerindeki bitki türü seçimlerinden kaynaklanmaktadır. Bu türlerin korunması kültürel miras devamlılığı için önemlidir fakat yenilenen bahçelerde Adalar doğal bitki örtüsündeki türlerin kullanılması önerilmektedir (Konu 17).

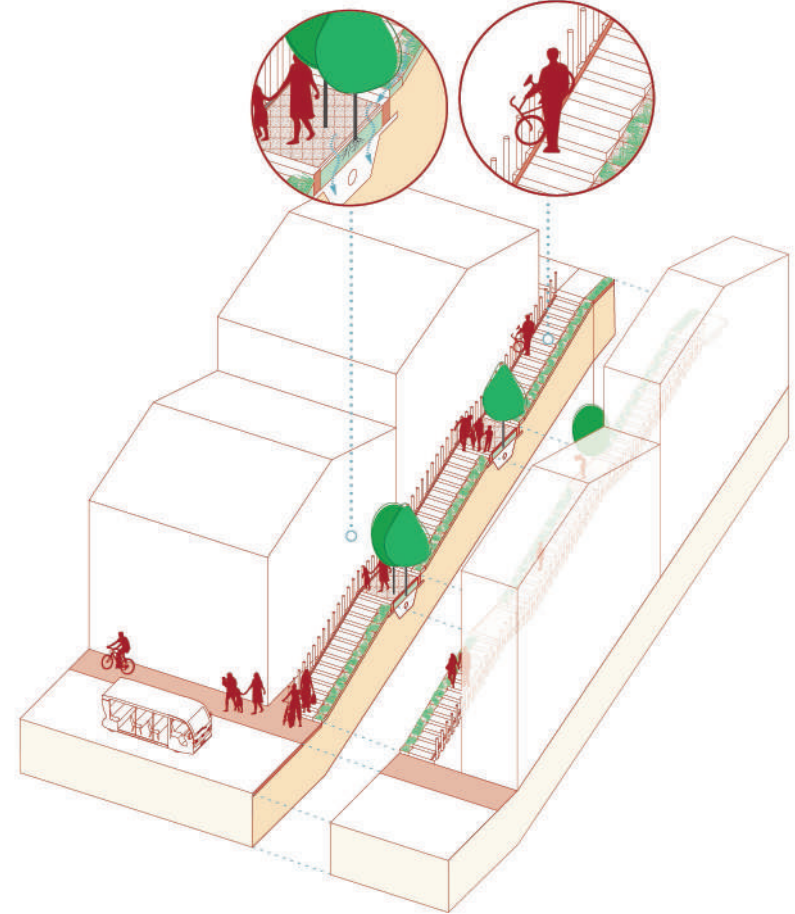
Konut bahçeleri ve kamusal açık yeşil alanlardaki çim alanlar çayıra dönüştürülmelidir. Kamusal açık yeşil alanlardan cep parkları, kentsel doku içinde sistematik olarak yerleştirilmiş küçük metrekarelerdeki yeşil alanlardır. Çocuk oyun alanları, köpek parkları, spor odakları, kentsel tarım alanları, bitkisel odaklar, heykel yerleştirmeleri, dinlenme alanları gibi farklı rekreasyon olanaklarını barındırarak mahalle ölçeğinde hizmet vermelidirler. Doğal oyun alanları ise çocukların gelişimi için orman sınırında, orman dokusunun devamı olarak tasarlanan, oyun aleti içermeyen alanlardır. Bu alanlar orman alanlarının kent dokusuna sokulmasına olanak verirken, mavi yeşil alt yapı uygulamalarının devamlılığını sağlamaktadırlar.

Yeşil Koridorlar

Doğa temelli öneriden beşincisi yeşil koridorlardır. Yeşil koridorlar kentsel doku içinde tesis edilmelidirler. Yeşil koridorlar, sık ağaç dikimi ile kesintisiz üst örtü kapallılığı sağlayan çizgisel yeşil alanlardır. Bu yeşil koridorlar kent dokusu içinde yağmur suyu yönetimi için alan oluştururlar. Bitkisel doku artışı ile karbon emisyonunu arttırmazlar. Tesis edildikleri alanda buharlaşmayı arttırarak ve gölge alanlar sağlayarak konforlu ve serin mikroklima oluştururlar. Bu kapsamda Adalar geneli için üç farklı yeşil koridor tipi önerilmiştir. Bu tiplerden ilki yol ağaçlandırmasıdır. Yeterli genişlikteki yollarda Adalar doğal bitki örtüsüne uygun ağaçlandırma yapılması ve mevcut ağaçlı yolların bakımının sağlanması önerilmektedir (Konu 17).

Yeşil koridorların ikinci tipi, yeşil bulvarlardır. Adalar geneli yaya bölgesi olduğu için uygun arterlerde sadece yaya erişimi için tasarlanmış yeşil alan oranı fazla olan bulvarlar önerilmektedir. Bu bulvarlar yürümeye teşvik için oluşturulmaktadır. Bulvarlarda, belirli aralıkta dinlenme alanları tesis edilebilmelidir. Adalar özelinde kotlar arası bağlantı sağlayan merdivenli yaya aksları bulunmaktadır. Bu yaya akslarında da yeşil bulvar tesis edilmesi önerilmektedir. Bu bulvar tipi ile özelleştirilmiş merdivenler, yeşil ve mavi altyapı unsurlarını bir arada barındırmaktadır.

Elektrikli araç ya da bisiklet ulaşımının sağlanması beklenen akslarda ise kentsel yeşil koridorların planlanması önerilmektedir. Bu tip yeşil koridorlarda ağaç dikimi ve tür seçimi kullanıma göre özelleştirilmelidir (Konu 17).

Yeşil Bulvarlar: Özelleştirilmiş merdiven akslarındaki mavi yeşil koridorlar

Kentsel Tarım

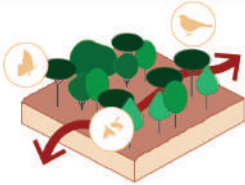

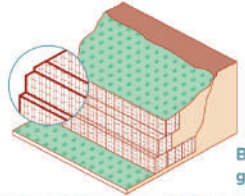
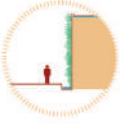
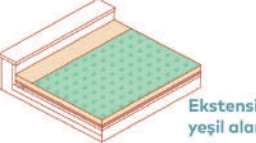
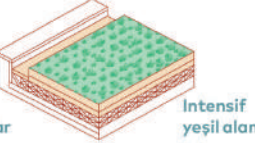
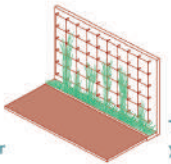
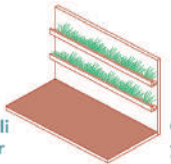

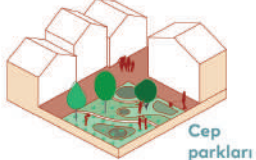

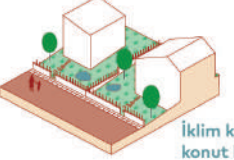

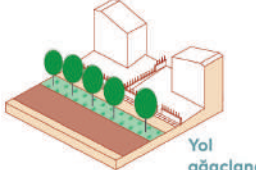
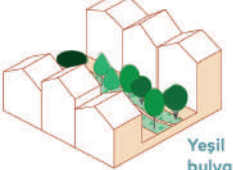

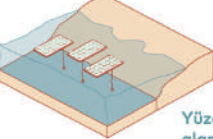

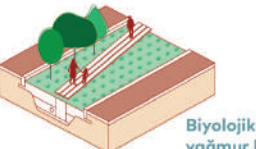
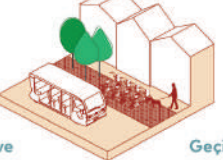
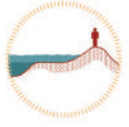

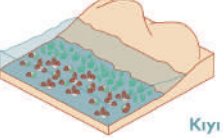
Yeşil alan örüntüsü kapsamında geliştirilen sekiz doğa temelli öneriden altıncısı kentsel tarım alanlarıdır. Kentsel tarım alanları önerisi üç farklı tip içermektedir (Konu 22). Bu tiplerden ilki üretim ve satış için elverişli kentsel tarım alanlarıdır. Kentsel tarım tipinin, ticaret ve konut alanlarının çakıştığı bölgelerde tesis edilmesi önerilmektedir. İkinci tip olan üretim ve farkındalık amaçlı kentsel tarım uygulamaları ise eğitim, konut ve oyun alanı gibi kullanımların çakıştığı alanlarda önerilmektedir. Bunlara ek olarak, afet durumu göz önünde bulundurularak yüzer üretim alanlarının tesisi önerilmiştir. Adalar'ın ana karaya bağımlılığını azaltmak için önerilen bu alanlar, doğal sit alanlarının kıyılarında deniz formasyonuna zarar vermeyecek oranda ve yerde planlanabilir.

Yağmur Suyu Yönetimi

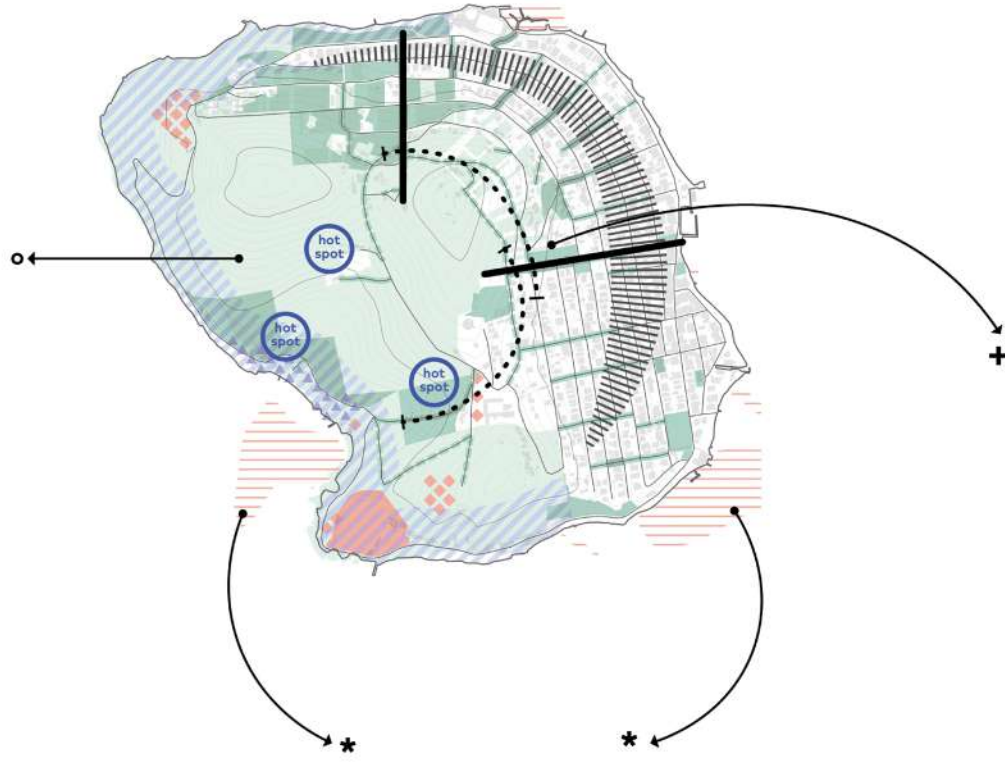
Yeşil alan örüntüsü kapsamında geliştirilen sekiz doğa temelli öneriden yedincisi, yağmur suyu yönetimini konu almıştır. Adalar özelinde yapılan topoğrafya ve geçirimli alan analizleri ile ele alınan yağmur suyu yönetimi önerileri iki farklı tipi içermektedir. Bu tiplerden ilki biyolojik hendekler ve yağmur bahçeleridir. Bu tip yağmur suyu önerileri açık yeşil alanlarda ve kentsel doku içinde tesis edilebilmektedir. İkinci tip ise geçirimli yüzeylerin arttırılmasıdır. Bu tip kapsamında Adalar açık alanlarındaki geçirimsiz yüzeylerde mümkün olduğunca fazla oranda geçirimli yüzey tesis edilmesi önerilmektedir. Bu iki tip yağmur suyu yönetimi önerisi ile yüzeyde akışa geçen yağmur suyunun yerinde yavaşlatılması ve birikme yapmadan süzülmesi için gerekli altyapıyı sağlamak amaçlanmaktadır. Yağmur bahçelerine uygun bitki türleri Adalar yerel bitki örtüsü içinden seçilmelidir.

Kıyı Alanları

Yeşil alan örüntüsü kapsamında geliştirilen sekiz doğa temelli öneriden sonuncusu doğal kıyı alanlarını konu almıştır. Doğal kıyı alanları Adalar'ın biyoçeşitliliği, ekolojik değerleri ve özgün silueti için önemlidir. Bu alanlar için geliştirilen detaylı öneriler Kentsel Tasarım Rehberi'nin ilgili bölümlerinden takip edilebilir (Konu 29). Adalar genelinde doğal kıyı alanları için iki tip öneri geliştirilmiştir. Bunlar yapay resifleri ve kıyı bitkilendirme alanlarının tesisidir. Bu iki uygulama ile doğal kıyılardaki yeşil alanların sürekliliğine katkıda bulunulmakta ve barındırdıkları biyoçeşitliliğin artmasına olanak sağlanmaktadır.

 Ormanlar	 Ekolojik koridorlar
 Teraslar ve Eğimler	 Bitkili gabiyonlar
 Yapı Çözümleri	 Ekstensif yeşil alanlar Intensif yeşil alanlar Toprak dikimli yeşil duvarlar Cepheye monte yeşil duvarlar Yağmur suyunun toplanması
 Geçirimli Alanlar	 Cep parkları Doğal oyun alanları İklim krizine duyarlı konut bahçeleri
 Yeşil Koridor	 Yol ağaçlandırması Yeşil bulvarlar Kent içi yeşil koridorlar
 Kentsel Tarım	 Üretim ve satış Üretim ve tarımsal farklılık Yüzer üretim alanları
 Su Yönetimi	 Biyolojik hendek ve yağmur bahçeleri Geçirimli yüzeyler
 Kıyı Alanları	 Yapay resifler Kıyı bitkilendirmesi

Adalar yeşil örüntüsü için geliştirilen doğa temelli tasarım prensipleri

Kınalıda için doğa temelli çözümler

A. MUTLAK KORUNACAK ALANLAR

- Kıyı Şeridinde Kalan Doğal Sit Alanları
- Tabiat Parkları
- Mesire Alanları
- Kuru Dereler

B. REHABİLİTE EDİLECEK ALANLAR

- Düzensiz Parklanma Alanları
- Orman İçerisinde Kalan Yapay Dolgu Alanları
- Çöp Toplama/Depolama/Ayırma Alanları

C. YEŞİL ALAN BAĞLANTI SENARYOLARI

- Orman Alanları
- Servis Alanları
- Boş Alanlar
- Yüksek Potansiyelli Yeşil Bağlantı (Eğim > %25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %15-25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %10-15)

YEŞİL ÖRÜNTÜSÜ İÇİN GELİŞTİRİLEN DOĞA TEMELLİ TASARIM PRENSİPLERİ

- Orman Alanları ———— ○
- Kıyı Alanları ———— *
- Yapı Çözümleri ———— |||||
- Geçirimli Alanlar ———— |||||
- Su Toplama Hendeği ———— |
- Yeşil Koridor ———— |
- Kentsel Tarım ————]
- Teraslar ve Eğimler ————] +

A. MUTLAK KORUNACAK ALANLAR

- Kıyı Şeridinde Kalan Doğal Sit Alanları
- Tabiat Parkları
- Mesire Alanları
- Kuru Dereler

B. REHABİLİTE EDİLECEK ALANLAR

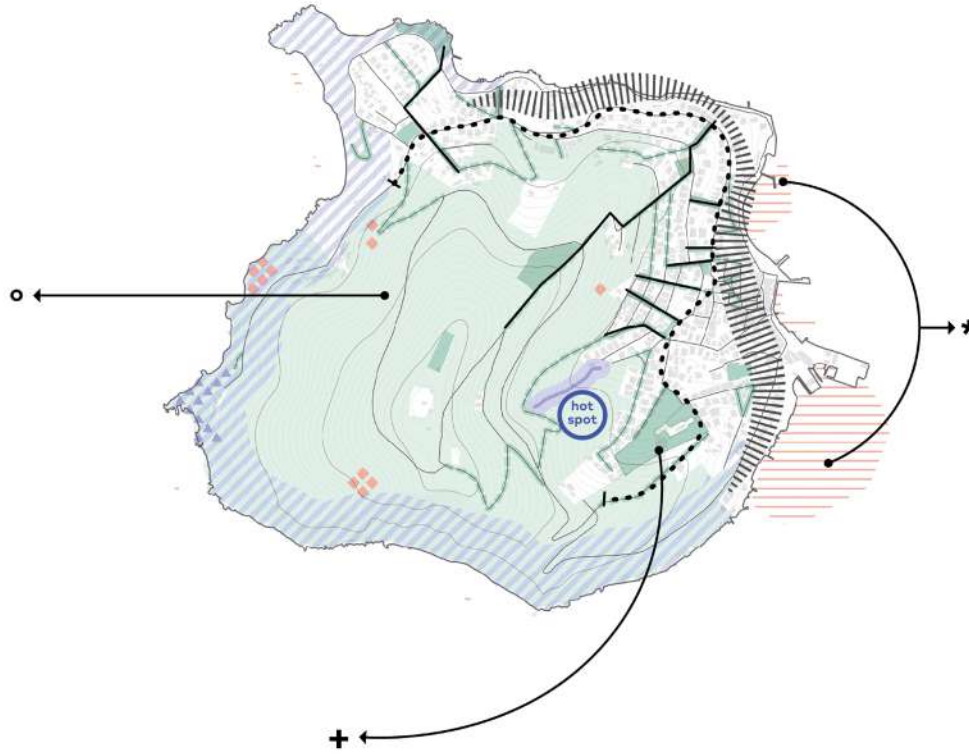
- Düzensiz Parklanma Alanları
- Orman İçerisinde Kalan Yapay Dolgu Alanları
- Çöp Toplama/Depolama/Ayırma Alanları

C. YEŞİL ALAN BAĞLANTI SENARYOLARI

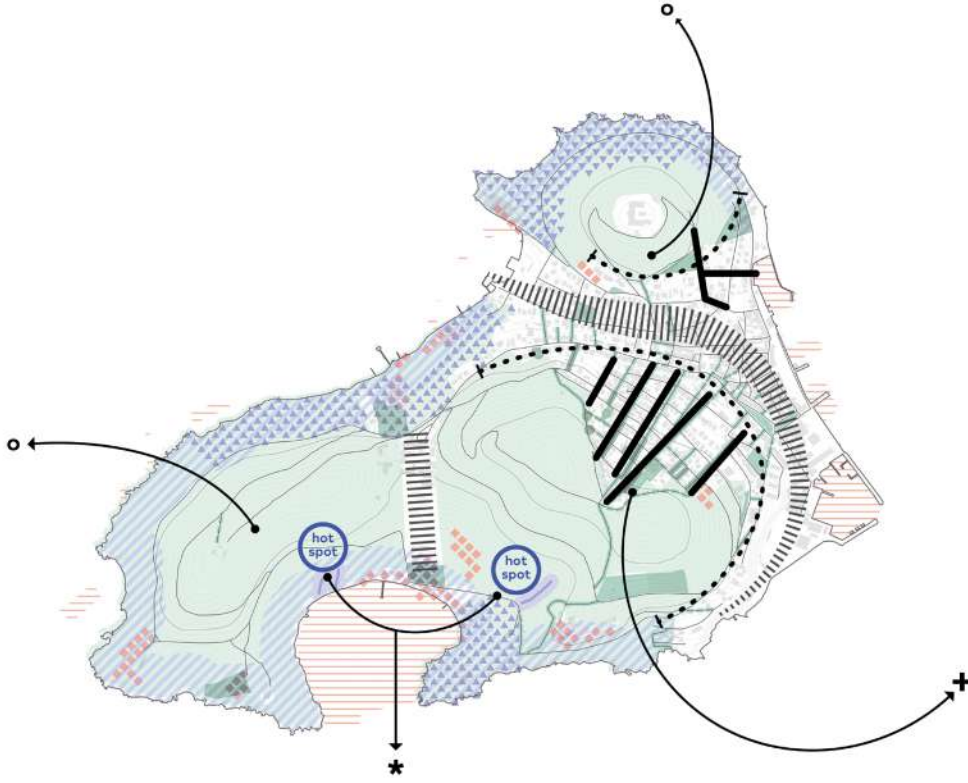
- Orman Alanları
- Servis Alanları
- Boş Alanlar
- Yüksek Potansiyelli Yeşil Bağlantı (Eğim > %25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %15-25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %10-15)

YEŞİL ÖRÜNTÜSÜ İÇİN GELİŞTİRİLEN DOĞA TEMELLİ TASARIM PRENSİPLERİ

- Orman Alanları ———— ○
- Kıyı Alanları ———— *
- Yapı Çözümleri ———— |||
- Geçirimli Alanlar ———— |||
- Su Toplama Hendeği ———— !
- Yeşil Koridor ———— |
- Kentsel Tarım ————]
- Teraslar ve Eğimler ————] +

Burgazada için doğa temelli çözümler

Heybeliada için doğa temelli çözümler

A. MUTLAK KORUNACAK ALANLAR

- Kıyı Şeridinde Kalan Doğal Sit Alanları
- Tabiat Parkları
- Mesire Alanları
- Kuru Dereler

B. REHABİLİTE EDİLECEK ALANLAR

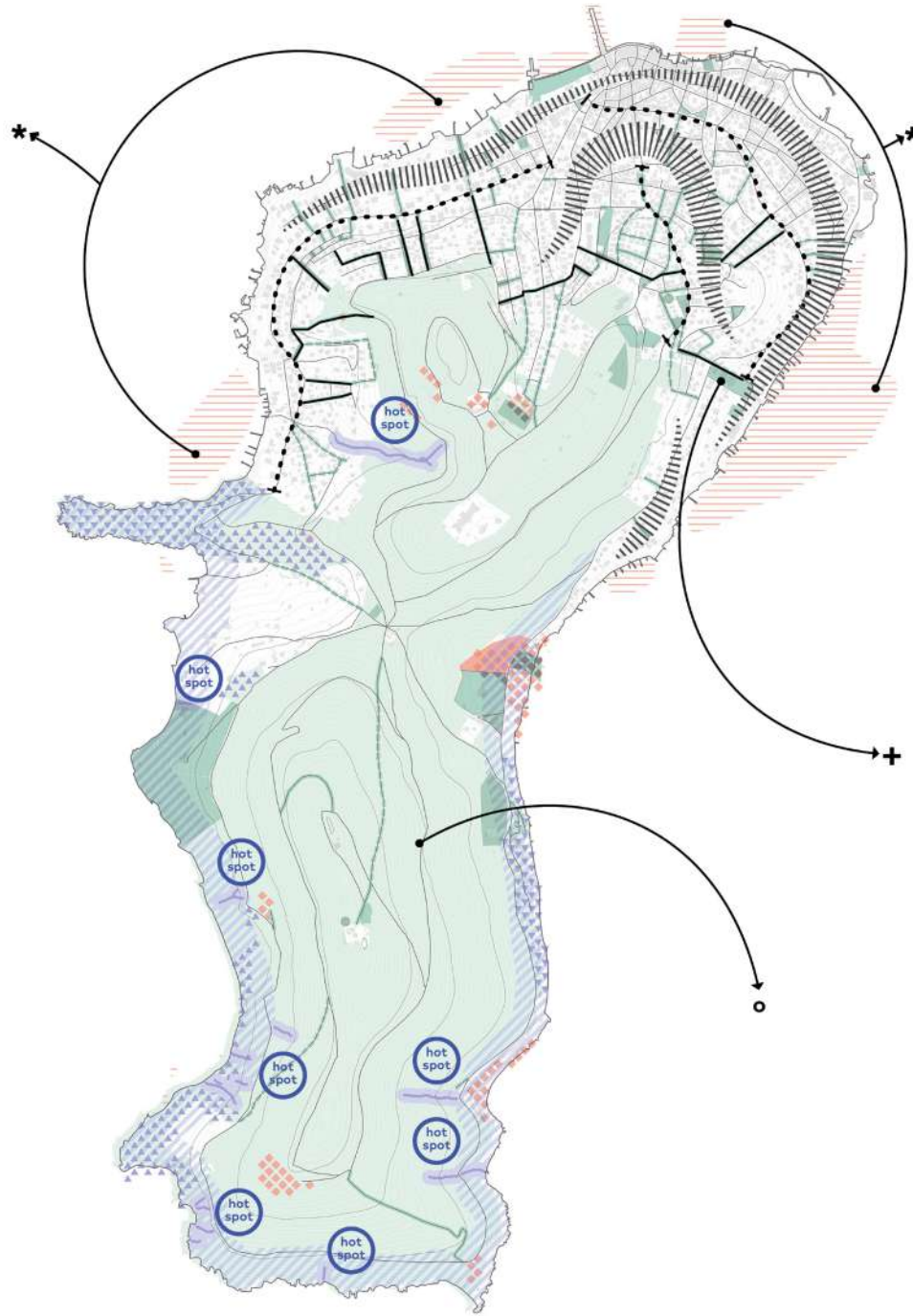
- Düzensiz Parklanma Alanları
- Orman İçerisinde Kalan Yapay Dolgu Alanları
- Çöp Toplama/Depolama/Ayırma Alanları

C. YEŞİL ALAN BAĞLANTI SENARYOLARI

- Orman Alanları
- Servis Alanları
- Boş Alanlar
- Yüksek Potansiyelli Yeşil Bağlantı (Eğim > %25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %15-25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %10-15)

YEŞİL ÖRÜNTÜSÜ İÇİN GELİŞTİRİLEN DOĞA TEMELLİ TASARIM PRENSİPLERİ

- Orman Alanları ———— ○
- Kıyı Alanları ———— *
- Yapı Çözümleri ———— |||
- Geçirimli Alanlar ———— |||
- Su Toplama Hendeği ———— !
- Yeşil Koridor ———— |
- Kentsel Tarım ————]
- Teraslar ve Eğimler ————] +

Büyükada için doğa temelli çözümler

A. MUTLAK KORUNACAK ALANLAR

- Kıyı Şeridinde Kalan Doğal Sit Alanları
- Tabiat Parkları
- Mesire Alanları
- Kuru Dereler

B. REHABİLİTE EDİLECEK ALANLAR

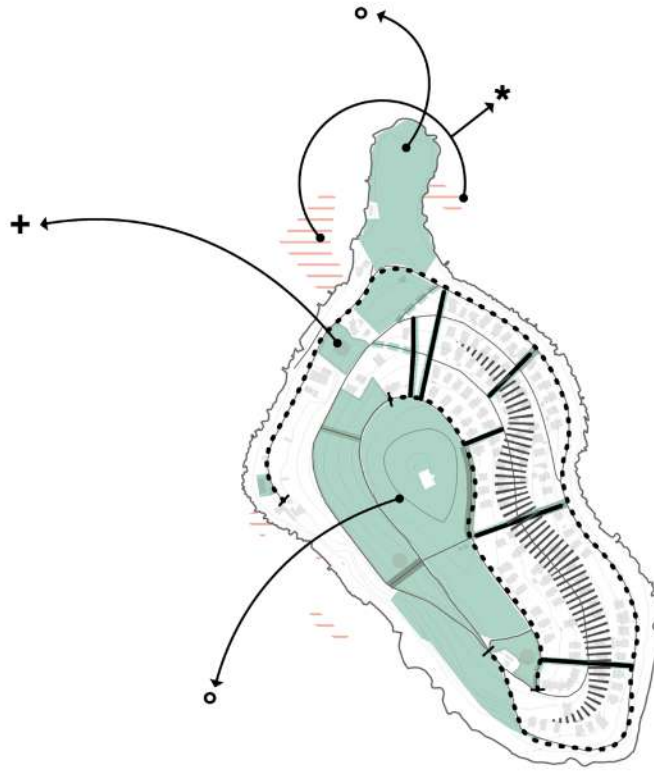
- Düzensiz Parklanma Alanları
- Orman İçerisinde Kalan Yapay Dolgu Alanları
- Çöp Toplama/Depolama/Ayırma Alanları

C. YEŞİL ALAN BAĞLANTI SENARYOLARI

- Orman Alanları
- Servis Alanları
- Boş Alanlar
- Yüksek Potansiyelli Yeşil Bağlantı (Eğim>%25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %15-25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %10-15)

YEŞİL ÖRÜNTÜSÜ İÇİN GELİŞTİRİLEN DOĞA TEMELLİ TASARIM PRENSİPLERİ

- Orman Alanları ———— ○
- Kıyı Alanları ———— *
- Yapı Çözümleri ———— |||
- Geçirimli Alanlar ———— |||
- Su Toplama Hendeği ———— |
- Yeşil Koridor ———— |
- Kentsel Tarım ————]
- Teraslar ve Eğimler ————] +

Sedef Adası için doğa temelli çözümler

A. MUTLAK KORUNACAK ALANLAR

- Kıyı Şeridinde Kalan Doğal Sit Alanları
- Tabiat Parkları
- Mesire Alanları
- Kuru Dereler

B. REHABİLİTE EDİLECEK ALANLAR

- Düzensiz Parklanma Alanları
- Orman İçerisinde Kalan Yapay Dolgu Alanları
- Çöp Toplama/Depolama/Ayırma Alanları

C. YEŞİL ALAN BAĞLANTI SENARYOLARI

- Orman Alanları
- Servis Alanları
- Boş Alanlar
- Yüksek Potansiyelli Yeşil Bağlantı (Eğim > %25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %15-25)
- Potansiyel Yeşil Bağlantı (Eğim %10-15)

YEŞİL ÖRÜNTÜSÜ İÇİN GELİŞTİRİLEN DOĞA TEMELLİ TASARIM PRENSİPLERİ

- Orman Alanları ———— ○
- Kıyı Alanları ———— *
- Yapı Çözümleri ———— |||
- Geçirimli Alanlar ———— |||
- Su Toplama Hendeği ———— !
- Yeşil Koridor ———— |
- Kentsel Tarım ————]
- Teraslar ve Eğimler ———— +

21

KONU 21 - DOĞAL SİT ALANINDA OLMASINA RAĞMEN ORMAN OLMAYAN ALANLARIN TEMEL MEKÂNSAL KULLANIM PRENSİPLERİ

Yapılan analiz çalışmalarında, doğal sit alanında kalan orman dışı alanların çeşitlilik gösterdiği saptanmıştır. Adalar genelinde bu alanlar değerlendirildiğinde şu şekilde bir dağılım bulunmuştur: Konut alanları %21,5, ağaçlık alanlar %16,5, turizm alanı %9,8, sanatoryum alanı %6,5, kıyı şeridi %6,4, askeri alan %5,9, plaj alanı %5,1, eski at ahırları %3,5, dini tesisler %3,5, belediye hizmet alanları %3,3 ve mezarlıklar, sosyokültürel tesis, eğitim, spor tesisleri gibi diğer kullanımlar ise %14,5 oranındadır. Bu arazi kullanımlarında 1. derece doğal sit, 2. derece doğal sit ve 3. derece doğal sit alanlarının farklı oranlarda dağılmış olduğu tespit edilmiştir (A-EKO-6). 2012 yılında "Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik" ile doğal sit alanları için getirilen yeni düzenlemelerle doğal sit alanlarının derecelendirmesinde değişikliğe gidilmiş, yeni tanımlar yapılmış ve doğal sit alanları; i) Kesin korunacak hassas alanlar, ii) Nitelikli doğal koruma alanları ve iii) Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanları olarak üç kategoriye ayrılmıştır. 1. derece, 2. derece ve 3. derece olarak belirlenen ve halen yeni yönetmeliğe göre tespiti ve tescili yapılmamış olan alanlarda eski yönetmelik hükümleri geçerlidir.(*)

Bu tespitler nedeniyle, doğal sit alanlarının zarar görmemesi, korunabilmesi ve devamlılığının sağlanabilmesi için on temel mekân kullanım prensibi belirlenmiştir. Doğal sit alanında kalan orman dışı alanlarda temel mekân kullanım prensipleri:

■ Bulunulan doğal çevrede hava, deniz ve gürültü kirliliği yaratacak tüm kirlilik unsurlarına karşı duyarlı olması.¹

- Atık ayrıştırma, dönüştürme sistemi kurulması ve aktif kullanılması.
- Plastik kullanımının yasaklanması.
- Biyoçeşitliliğe zarar verecek her türlü ilaçlamanın yasaklanması, zararlılara karşı biyolojik mücadele yöntemlerinin geliştirilmesi.
- Özgün topoğrafya ve kaya formasyonlarının korunması.
- Mevcut bitki örtüsünün korunması, bakımı ve yeni tür tanıtırma faaliyetlerinin denetlenmesi.
- Sirkülasyon ağını oluşturan servis ve yaya yolları, patikaların döşeme malzemelerinin ve altyapı katmanlarının yüzey akışındaki suyu geçirecek şekilde tesis edilmesi.
- Kotlar arası bağlantıları sağlayan rampa ve merdiven gibi yapısal öğelerin, özgün topoğrafya ve mevcut bitki dokusuna zarar vermeden, taşıyıcılar ile inşa edilmesi.
- Yerel malzeme ve yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik verilmesi.
- Kullanılan donatıların doğal malzemedен üretilmiş olmasıdır.

Temel mekân kullanım prensiplerine ek olarak doğal sit alanı içindeki mülk sakinlerine doğal çevrenin korunması, rahatsız edilmemesi ve sürekliliğinin sağlanması için her türlü kirlilik ve doğal varlığa tehdit oluşturacak konularda zorunlu eğitim verilmelidir.

Bu bölümde arazi kullanımları özelinde belirlenen ek prensipler anlatılmaktadır. Doğal sit içinde olup orman dışında kalan konut alanları için eğitim odaklı bir öneri geliştirilmiştir.

■ Sakinlerinin zorunlu ve gönüllü olarak iki aşamalı programlarla buldukları doğal sit alanının korunması ve bakımı konularında faaliyetlere dahil olmalarıdır. Bu programlarla doğal çevrede yaşam konusunda bilinç ve sorumluluk kazanarak, farkındalıklarını artırmaları amaçlanmaktadır.

¹ Müzik ve insan sesi gibi gürültü ve ışıklandırma gibi görüntü kirliliği kaynaklarının yönetmeliklere göre düzenlenmesi ve kontrollerinin yapılması.
(*) İstanbul 1 Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu düzeltmelerine göre revize edilmiştir.

Doğal sit alanı içinde olan ve orman alanı dışında kalan turizm tesisleri oteller, günübürlük tesisler, restoranlar gibi kullanımları içermektedir. Bu tesisler özelinde geliştirilen öneriler:

- Doğal kıyı şeridinde zarar veren dolgu alanlarının kaldırılarak kıyı şeridinin rehabilite edilmesi.
- Kazıklı iskele ve platformların ziyaretçi kapasiteleri hesaplamaları ile optimize edilmesi, kaldırılması ve kıyı şeridinin rehabilite edilmesi.
- Su temalı eğlence aktivitelerinde su canlılarını rahatsız eden etkinliklerin kısıtlanması. Yüksek hız motorlu (kişisel) deniz aracı kullanımının yasaklanması.
- Kara ve denizde yapılan dinlenme ve eğlenme aktivitelerinin doğa odaklı öğrenme ve keşif etkinlikleri ile programlanması. Doğal sit alanı içindeki erişim ağına bağlantının sağlanması.
- Adalar doğal yapısına ait farkındalık arttırıcı bilgilendirme öğelerinin sirkülasyona ve alana entegre edilmesidir.

Tekil geçici kafe ve restoran yapılarının mülkiyet durumuna göre yıkılarak, bu alanların rehabilitasyon ile orman dokusuna kazandırılması önerilmektedir.

Doğal sit içinde olup orman dışında kalan askeri alan, belediye hizmet alanları, sosyokültürel tesis, eğitim ve spor alanları için buldukları doğal çevrenin korunması ve devamlılığının sağlanabilmesi için öneriler geliştirilmiştir. Bunlar:

- Spor alanlarının yüzey akışına geçen suyu geçiren döşeme malzemesi ile tesis edilmesi.

- Kullanıcıların buldukları doğal çevre hakkında bilgi edinebilmesi için farkındalık arttırıcı bilgilendirme öğelerinin sirkülasyona entegre edilmesi.
- Dış mekânda kullanılan sınır elemanlarının habitat bağlantılarını engellemeyecek şekilde tesis edilmesi.
- Eski taş ocağı, at ahırları gibi tahrip olmuş alanların ve dolgu alanlarının rehabilite edilmesidir.

Doğal sit alanı içinde olan ve orman dışında kalan kullanımlardan sanatoryum alanı, manastırlar, kiliseler ve yetimhane alanı gibi tarihi, kültürel ve manevi değeri olan alanlar için geliştirilen öneriler alanların özgün karakterinin korunmasına yöneliktir. Bu alanlardaki mimari karakterin sürdürülmesi önemli bulunmuştur. Bu tarihi özellikli alanlar, geliştirilen temel prensipleri benimseyerek bir nirengi noktası olarak değerlendirilmelidir.

Doğal sit alanı içinde olan ve orman dışında kalan kullanımlardan mezarlıklar doğal karakteri olan ve maneviyatı besleyen kültürel peyzaj alanlarıdır. Bu alanlara dair öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Mevcut bitki dokusunun korunması, iyileştirilmesi ve bakımı.
- Ritüel alanlarında yüzey akışına geçen suyun yönetiminde yeşil alt yapı uygulamalarının değerlendirilmesi.
- Doğal sit alanı içindeki erişim ağına bağlantının sağlanması.
- Mezarlık taşları, duvarlar gibi kültürel miras niteliği olan bileşenlerin korunmasıdır.

Doğal sit alanında kalan orman dışı alanlardan kıyı şeridi alanlarında doğal topoğrafyanın, bitki örtüsünün ve kaya formasyonlarının korunması deniz ve kara canlılarının devamlılığı için gereklidir.

Tabiat Parkları Mekânsal Organizasyonu İçin Geliştirilen Öneriler:

Doğal sit alanı içinde olan ve orman dışında kalan kullanımlara getirilen temel mekânsal önerilere ek olarak, tabiat parkları için geliştirilen kullanım programı önerileri ve tesisler, ziyaretçi kapasite değerleri hesaplarına göre belirlenmiştir. Ziyaretçi kapasite değerleri ise ilgili yönetmeliğin "doğal kaynakların özelliklerine göre hektara düşen yoğunluk, en fazla 150 kişi" esasına göre hesaplanmıştır.² Adalar yaya bölgesi olduğu için araç parkına dair hesaplamalar kapsam dışı bırakılmıştır.

Tabiat parkları programlanması için bir diğer kritik bileşen ise tuvalet tesisleridir. Bu alan için gereken minimum tuvalet modülü hesabı için yönetmeliklerde net bir sayı belirtilmemektedir. Hesaplama, planlı alanlar imar yönetmeliğindeki bilgiler ışığında, Adalar özelinde yorumlanarak yapılmıştır. Buna göre, 1 hektar için, 1 kadın ve 1 erkek olmak üzere toplam 2 adet tuvalet modülü kullanılacak şekilde hesaplanmıştır. Engelli tuvalet modülü sayısı ise, kadın-erkek tuvalet modülü sayısı 15'in altında ise 1 adet, 15'in üzerinde ise 2 adet olmak üzere hesaplanmıştır.

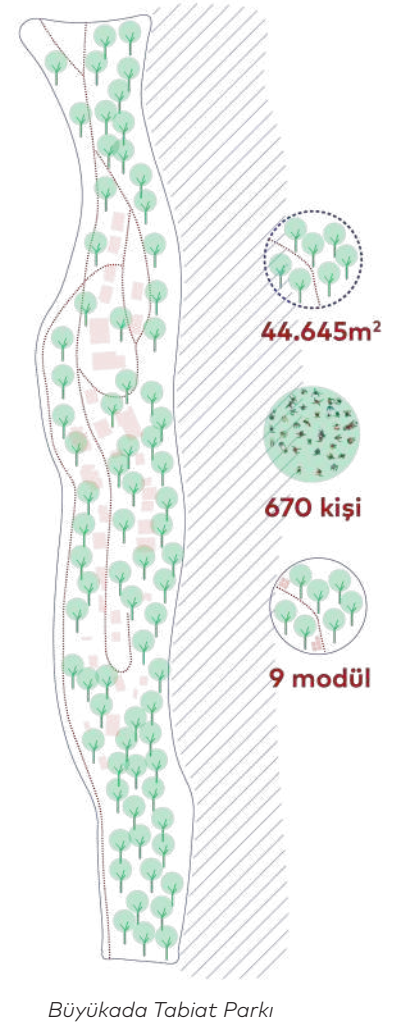
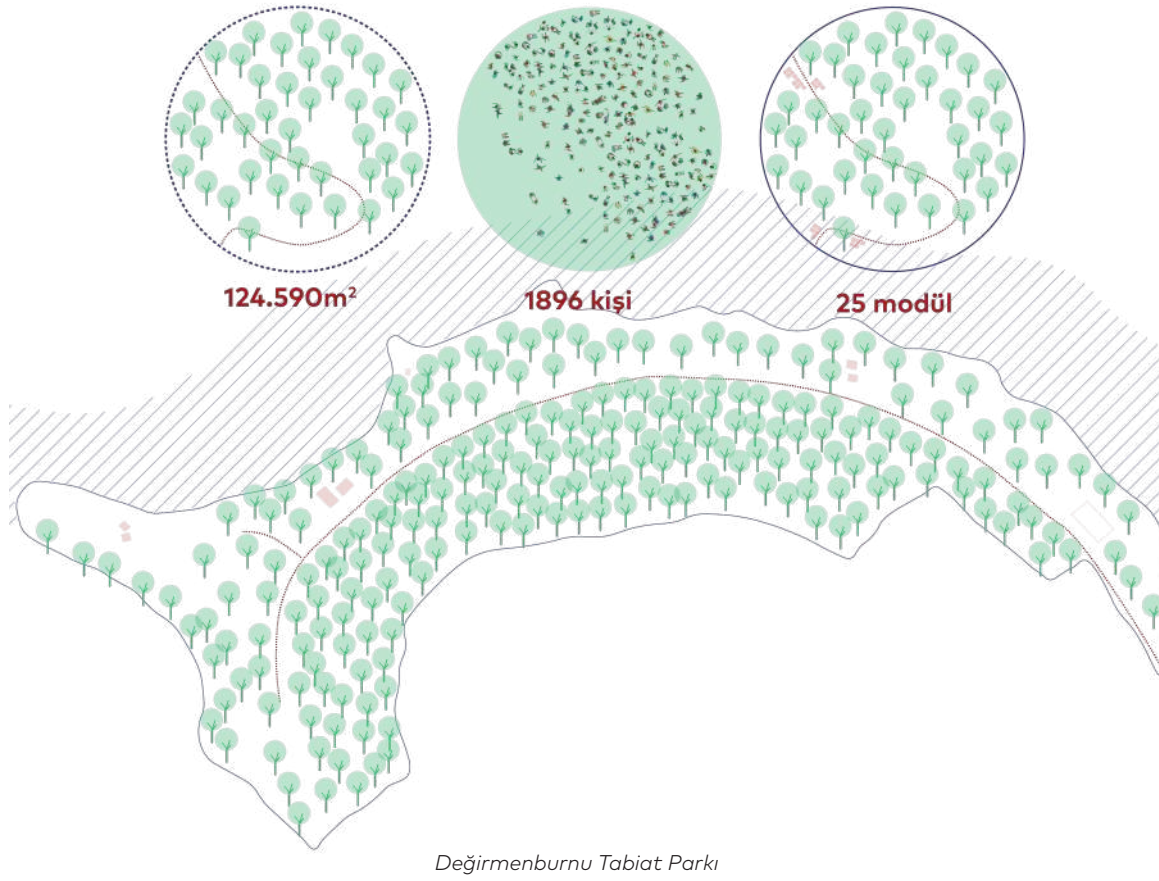
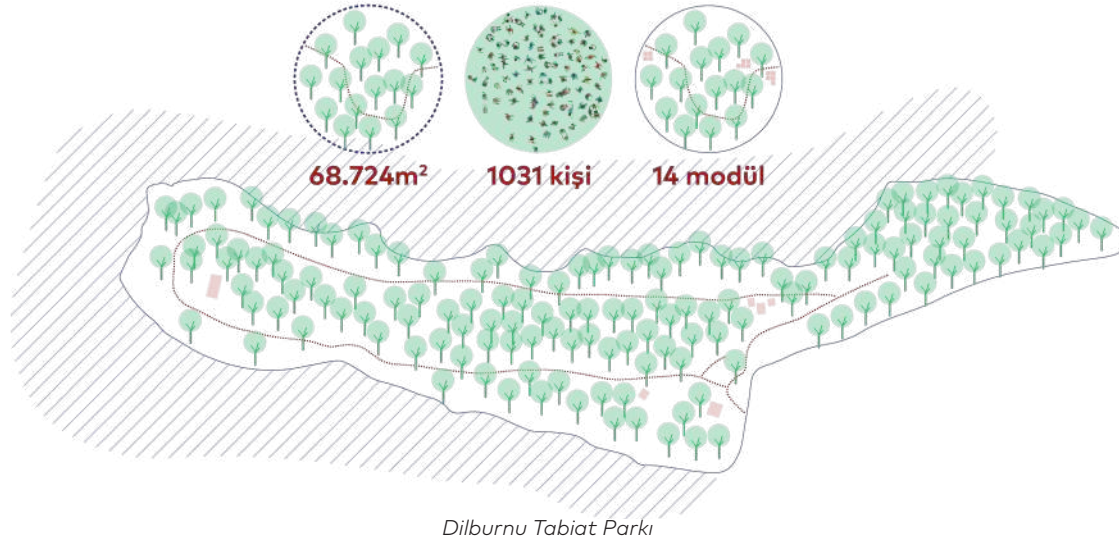
Yapılan hesaplamalara göre Büyükada'daki Büyükada Tabiat Parkı aynı anda 670 ziyaretçiyi karşılayabilirken, Dilburnu Tabiat Parkı 1031 ziyaretçi karşılayabilecektir. Adalar genelinde en büyük yüz ölçümüne sahip Heybeliada Değirmenburnu Tabiat Parkı ise aynı anda 1896 ziyaretçiyi ağırlayabilecektir. Alan içindeki tesisler, ziyaretçi kapasite hesaplarına göre kurgulanmıştır.

Üç tabiat parkı için belirlenen ziyaretçi kapasiteleri bu alanların doğal niteliklerinin korunması ve zarar görmemesi için gereklidir. Ziyaretçi kapasitesinin aşıldığı tabiat parklarında alt doku ezilmesi, toprak sıkışması, alt yapı yetersizliği, bakımsızlık gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Tabiat parklarında ziyaretçi yoğunluğunun artması o alandaki flora ve faunaya stres oluşturabilmektedir. Bu nedenle ziyaretçi kapasiteleri ile sağlanan optimum yoğunluk biyoçeşitlilik için vazgeçilmezdir. Ziyaretçi sayısı kontrolleri alanların girişinde olması önerilen "ziyaretçi bilgi merkezleri"nde kontrollü girişlerle sağlanmalıdır.

Ada	Mesire Alanı Adı	Toplam Alan (m ²)	Ziyaretçi Kapasitesi (Kişi)	Tuvalet Modülü (Adet)
Büyükada	Büyükada	44.645,9	670	9
Büyükada	Dilburnu	68.724,4	1031	14
Heybeliada	Değirmenburnu	124.590,7	1896	25

Tabiat parkları kapasitesi

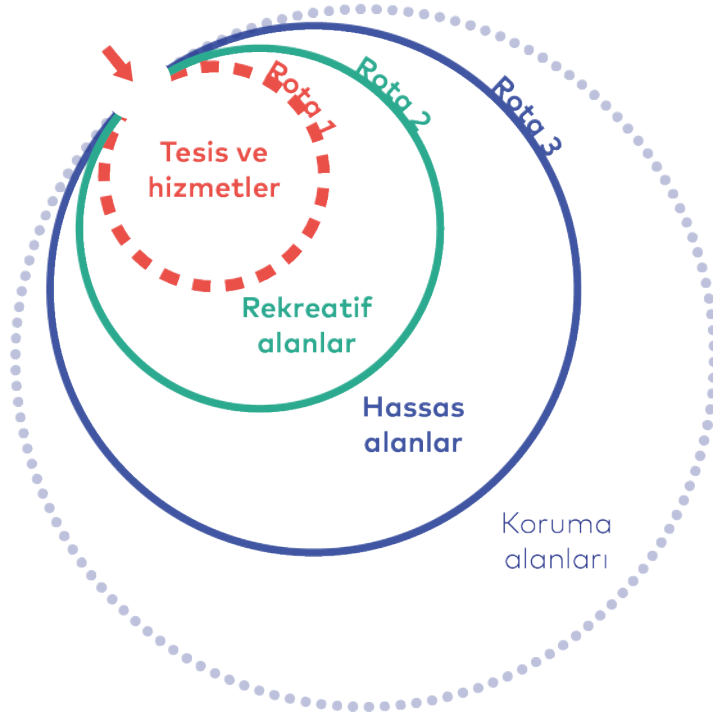
² Tabiat parkları için ziyaretçi kapasite hesabı, Orman Genel Müdürlüğü (OGM) Mesire Yerleri Uygulama Tebliği'ne göre yapılmıştır.

Tabiat parkları kapasite diyagramları

Tabiat parkları korunması gereken alanlar içinde ziyaretçi kabul eden bölgeler oldukları için bu alanlardaki mekânsal organizasyon ayrıca ele alınmıştır. Tabiat parklarında mekânsal organizasyonun planlaması yapılırken, tesis ve hizmet alanlarını kapsayan, rekreatif alanlara ev sahipliği yapan, hassas alanları ve koruma alanlarını gözetten farklı rotalar üzerinden değerlendirme yapılması önerilir. Bu rotalar birbiri içine giren ancak belirli konularda da kendi sınırlarını koruyan bir sistemde üretilir. Bu sistemde, tabiat parkı mevcut sınırlayıcı elemanların kaldırıldığı, erişimin bölgeleme ile kontrol edildiği bir plan şeması ile geliştirilmektedir.

Plan şemasında, üç farklı bölge önerilmiştir. Önerilen üç bölgeden ilki, tesis ve hizmetleri içeren çekirdektir. Bu çekirdek bölge, kontrollü giriş ve çıkışların yapılacağı karşılama alanında oluşturulmalıdır. İkinci bölge, çekirdek alanını çevreleyen rekreatif kullanımların olduğu bölge olmalıdır. Rekreatif kullanımlar doğa odaklı, eğitim, keşif ve farkındalık oluşturma amacıyla geliştirilmiş etkinlik mekânlarını içermelidir. Bu rekreatif alan ile mutlak koruma ya da kontrollü kullanım alanları arasında tampon görevi gören ve hassas alanları içeren bir üçüncü bölge tesis edilmesi önerilmektedir. Bölgeler arasındaki sirkülasyon ise üç farklı karakterdeki rota ile sağlanmalıdır. Birinci bölge ve ikinci bölge bağlantısını sağlayan "Rota 1" etkinliklerin takıldığı aks görevi görmelidir. "Rota 2" pasif rekreatif etkinliklerinin hassas alanlarla birleştiği bir aks olmalıdır. "Rota 3" ise sınırlayıcı bir aks niteliğinde olmalıdır.

Tabiat parkları öneri plan şeması

Önerilen bölgelerdeki mekânsal organizasyonun doğal çevreye zarar vermeyen planlama kurgusu ve tasarım prensipleri ile tesis edilmesi önemlidir. Tabiat parkları mekânsal organizasyonu için temel prensipler geliştirilmiştir.

- Mekânsal organizasyonun güneşlenme, hakim rüzgâr gibi mikroklima kriterlerine göre tesis edilmesi.
- Topoğrafya özelliklerinin tasarım ya da planlama nedeniyle değiştirilmemesi.
- Yüzey akışına geçen suyun akışını ve varsa yer altı suyu akış düzenini bozacak bir uygulamanın yapılmaması.
- İklim krizi nedeniyle ön görülen yüksek yağış nedeniyle birikme oluşabilecek alanların tespit edilip yeşil alt yapı uygulamalarının yapılması.
- Enerji verimliliği duyarlılığı ve önceliği olan uygulamaların yapılması.
- Alan içinde toprak kayması tehlikesi olan bölgelerin tespit edilip, değerlendirmelere göre bitkilendirme ve doğa dostu teknik alt yapı ile sağlamlaştırılması.

- Doğal yaşamı oluşturan flora ve fauna çeşitliliğinin saptanıp korunması.
- Yangın önlemlerinin alınması, acil durum senaryolarının hazırlanarak tasarım ve planlama süreçlerine dahil edilmesi.
- Alanın doğal yapısından kaynaklanacak tehlike zonlarının belirlenmesi ve gerekli uyarıların tasarım ve planlama süreçlerine dahil edilmesi.
- Belirlenen taşıma kapasitesi üzerinde ziyaretçi kabul edilmemesi.
- Kullanımlardan kaynaklanabilecek tehlikelerin (örneğin yüzme) ziyaretçilere ait olduğuna dair uyarıların yapılması.
- Geri dönüşüm istasyonları dışında çöplerin ziyaretçiler sorumluluğunda olduğunun belirtilmesi.
- Gürültü sınırını aşacak etkinliklerin planlanmaması.
- Tabiat alanları ile ilgili yönetmelik ve mevzuata uygun tasarım ve planlama yapılmasıdır.

Tesisler ve hizmetler:

- giriş / çıkış noktaları
- ziyaretçi bilgi merkezi
- doğa merkezi
- gezici kontrol birimleri
- satış makineleri
- wifi noktaları
- elektrik prizi noktaları
- bisiklet parkı
- puset parkı
- geri dönüşüm odakları
- içilebilir su çeşmeleri
- tuvaletler
- kaçış kulübeleri
- sanat öğeleri

Plan şemasına göre mekânsal öneri esasları ile tabiat parklarına kullanım programı önerisi yapılmıştır. Bu programda tabiat parklarının büyüklüğüne göre birden fazla olmak üzere giriş çıkış noktası kullanılır. Ziyaretçi bilgi merkezlerinde alana dair gerekli bilgiler verilir. Doğa merkezi, çeşitli atölyelerin yürütüldüğü, ziyaretçilerin kullanımına açık bir eğitim merkezidir. Hizmet alanlarına yerleştirilen satış makineleri sayesinde ziyaretçiler ihtiyaçlarına çözüm bulabilir. Adetleri kapasite hesapların doğrultusunda belirlenen tuvalet modülleri tabiat parkının çekirdek bölgesinde konumlanır. Gezici kontrol birimleri sayesinde güvenlik sağlanır. Wi-Fi ve elektrik prizi noktaları, günümüz günlük yaşam gerekliliklerine cevap verirken, ziyaretçilerine açık havada çalışma imkânı da sağlar. İçilebilir su çeşmeleri ziyaretçilere fayda sağlar ve dolaylı olarak plastik tüketimini önlemiş olur.

Bisiklet park alanları aynı zamanda bisiklet kiralama noktaları olarak da işlevlendirilebilir fakat alan içinde bisiklet ile erişim sağlanmamalıdır. Tabiat parkına erişim için bisiklet kullanımı teşvik edilir. Çocuklu ailelerin parka kolay erişimini sağlamak için puset parkları kullanılır.

Geri dönüşüm atık toplama alanları, diğer hizmet noktalarına yakın konumlandırılır. Park alanı içerisinde ziyaretçiler çöplerini poşetlerde toplar ve taşır. Kaçış kulübeleri, her türlü iklim şartına göre gerekli korumayı sağlayacak ve dinlenme fırsatı sunacak yarı kapalı mimari öğelerdir. Alanın farklı noktalarına yerleştirilen sanat öğeleri ile tabiat parkı kültürel açıdan zenginleştirilir.

Tabiat parkları kullanım programında önerilen tesis ve hizmetler ilişkiler şeması

Rekreatif alanlar:

- yürüyüş rotaları
- yüzme alanları
- kayıkla gezi noktaları
- rekreatif olta balıkçılı noktaları
- gözlem noktaları
- manzara noktaları
- oyun odakları
- piknik alanları
- dinlenme alanları
- açık hava toplanma çayırları
- can kurtarma ekibi gerekliliği değerlendirilmelidir. can yeleği desteği verilmelidir.

Tabiat parkları rekreatif alanları, yürüyüş rotaları, yüzme alanları, kayıkla gezi noktaları, olta balıkçılığı noktalarından oluşur. Deniz ile ilgili kullanımlarda can kurtarma ekibi gerekliliği değerlendirilmelidir. Gözlem noktaları ve manzara bakış noktaları ile ziyaretçiler doğa keşiflerine fırsat bulur.

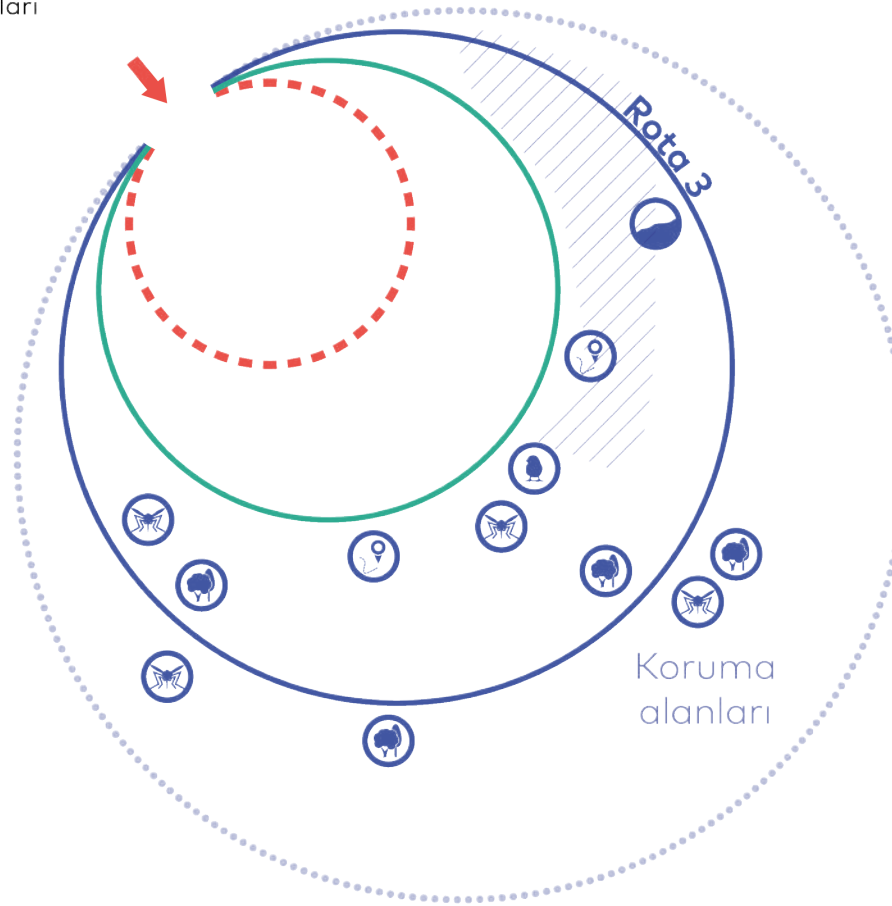
Tamamen doğal malzemelerden üretilen oyun odakları tesis edilir. Bu oyun odakları sürpriz mekânlar olarak bulunduğu yere uyum sağlar. Oyun odakları, her yaştan ziyaretçinin oyun imkanına erişebilmesi için farklı yaş grupları göz önüne alınarak tasarlanmalıdır.

Tabiat parkları kullanım programında önerilen rekreatif alanlar ilişkiler şeması

Hassas alanlar:

- Hassas jeoloji alanları
- Hassas fauna alanları
- Hassas flora alanları
- Hassas polinator alanları
- Hassas tarihi alanlar

Hassas alanlar, tabiat parkının doğal değerlerinin ziyaretçiler ile deneyimlenebileceği alanlardır. Bulunduğu alana göre hassas jeoloji, fauna, flora, polinator ve tarihi alanlar olarak çeşitlendirilir. Bu hassas alanlarda tabiat parkının nitelikleri ile ilgili farkındalık artırmak amaçlanır. Bu alanlarda sadece yürüyüş, gözlem ve eğitim yapılır.

Tabiat parkları kullanım programında önerilen hassas alanlar ilişkiler şeması

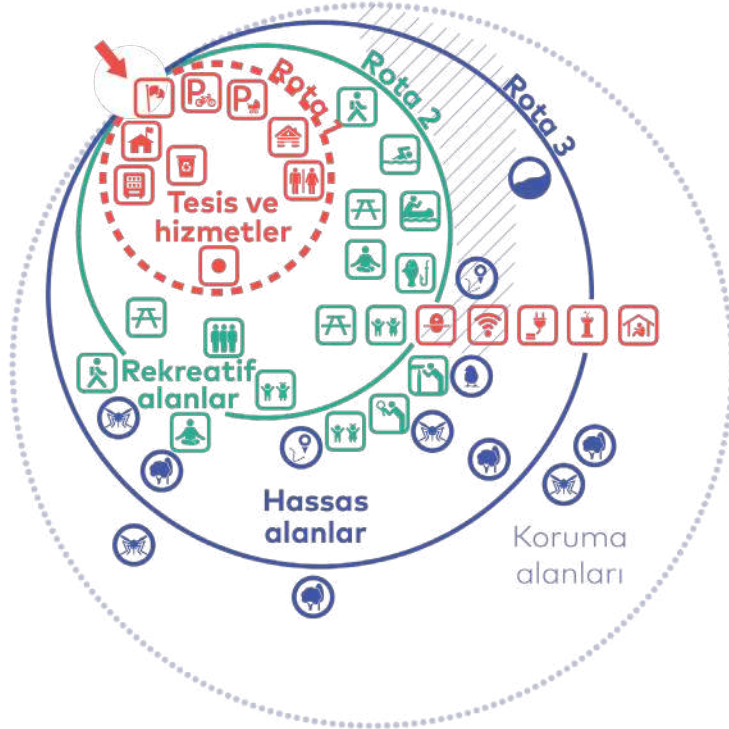
Önerilen kullanım programı, mekânsal organizasyon şemasında tanımlanan üç farklı grup içinde bir araya gelir. Gruplanan kullanımlar ilişkiler şeması içerisinde park içine yerleştirilir.

Yapılan analiz ve sentez çalışmaları neticesinde, geliştirilen önerilere ek olarak, tabiat parkları için mutlak kabullerin belirlenmesi gerekli görülmüştür. Bunlardan ilki yasaklı olması önerilen uygulamalardır. Tabiat parkları içinde ateş yakılması yasaklanmalıdır. Tabiat parklarında pet şişe, plastik poşet, plastik pipet, tabak, bardak, çatal ve bıçak gibi plastik herhangi bir ürün kullanımı yasaklanmalıdır.

Tabiat parkında meydan, sirkülasyon ve oluşturulan sert zeminlerde sadece geçirimli yapısal malzemeler kullanılması önerilmektedir. İleri dönüşüm ile geliştirilmiş donatılar ve/veya sanat öğelerine yer verilmelidir. Tabiat parklarının yaya bölgesi olarak tanımlanması önemli bulunmuştur.

Tabiat Parkları Kullanım Programında Önerilen Mutlak Kabuller

Tesis ve Alanlar Arasındaki İlişkiler Şeması

22

KONU 22 - KENTSEL TARIM ALANLARI MEKÂNSAL DÜZENLEME PRENSİPLERİ

Kent ve tarım ilişkisi fiziksel ve sosyal bir etkileşim ile birbirlerine bağlıdır. Kentsel tarım sistemleri, bulunduğu mekana sosyal, ekolojik ve ekonomik açıdan fayda sağlar. Kent içinde yer alan tarım alanları, kentlileri sosyal olarak birbirine yaklaştırır, ekolojik farkındalık ve güvenli gıda üretimi için mekan sağlamış olur. Geleneksel tarım politikalarına alternatif yaratan kentsel tarım alanları, kirlilik ve iklim krizi etkileri gibi güncel problemlere karşı bir çözüm sunar.

Bir aile için ortalama gereken kentsel tarım üretim alanı, ailede kaç kişinin bulunduğuna, hangi sebzelerin tercih edileceğine ve hangi üretim yönteminin kullanılacağına dair kararlara göre değişkenlik gösterir.

Yapılan analiz çalışmalarında, Adalar'da mevcut kentsel tarım alanlarının olduğu gözlemlenmiştir. Sistematik kentsel tarım uygulamaları için potansiyel taşıyan Adalar'a, öneri senaryolar hazırlanmıştır.

Mevcut tarım alanları

Adalar için önerilen kentsel tarım sistemi, temelde iki farklı fonksiyon üzerinden kurgulanmıştır. Bu fonksiyonlar "üretim ve satış" ve "farkındalık ve eğitim" olmak üzere sistematize edilmiştir ve yerleşim önerileri bu doğrultuda yapılmıştır. Konut alanı, ticari alan ve yeşil alan birleşiminden oluşan bölgeler için üretim ve satış odaklı yerleşim planı önerilir (Yerleşim önerisi-1). Konut, oyun alanı ve okul çevreleri için ise "tarımsal farkındalık ve eğitim" temalı yerleşim planı önerilir (Yerleşim önerisi-2).

Yerleşim Önerisi-1

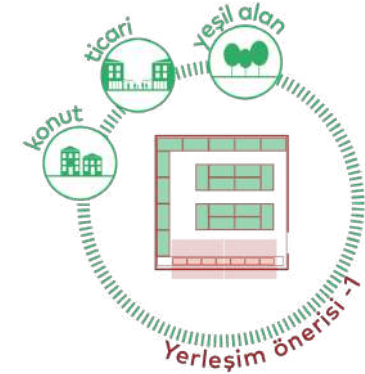
Geçiş yoğunluklu bölgeler (ticaret alanı, konut alanı, yeşil alan) için "üretim ve satış" temalı yerleşim önerilir. Bu fonksiyonda, hareketli ve sabit modüller bir arada kullanılır. Önerilen plan kurgusunda, 100 m²lik kentsel tarım alanında 41 m² ekim alanı bulunur. Plan düzeni, en fazla ekim alanı sağlayacak şekilde hazırlanır.

Engelli erişimi için yerden yükseltilmiş modüller önerilir. Satış alanının üzerinde üst örtü kullanımı tercih edilebilir. İhtiyaca göre modüllere mobil tekerlek, metal strüktür tel çerçeve, depolama modülleri ve satış birimleri eklenebilir.

Yerleşim Önerisi-2

Konut, oyun alanı ve okul çevreleri için "tarımsal farkındalık ve eğitim" temalı yerleşim önerilir. Bu fonksiyona dair önerilen plan kurgusunda, 100 m²lik kentsel tarım alanında 28 m² ekim alanı bulunur. Plan düzeni, esnek olarak yapılabilir. Merkezde atölye düzeni kurularak, çevresine hareketli modüller eklenir. Oturma birimleri, atölye bitki yatağı ile entegredir. Atölye alanında üst örtü kullanımı önerilir. Kompost modülleri kullanılır. İhtiyaca göre, mobil tekerlek, oturma birimleri, metal strüktür tel çerçeve ana sisteme eklenebilir. Yerden yükseltilmiş bitki yatakları, yol kenarı sergi elemanı olarak işlev kazanır.

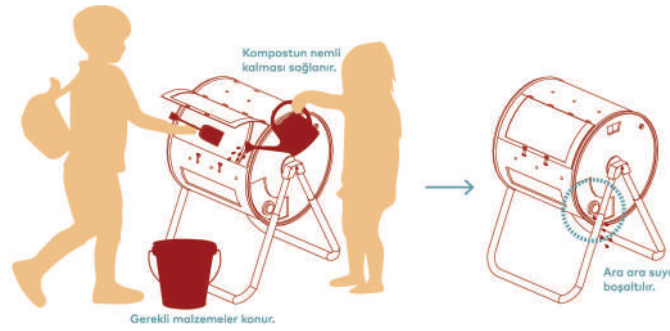
Kentsel tarım şemaları

<p>Plan önerisi</p>		
<p>Kentsel tarım alanı</p>	<p>100 m²</p>	<p>100 m²</p>
<p>Ekim alanı</p>	<p> 21 x 2m² = 41 m²</p>	<p> 5 x 2m² = 10 m² + 18 x 1m² = 18 m² = 28 m²</p>
<p>Fonksiyon</p>	<p>Geçiş yoğunluklu bölgelerde üretim ve satış</p>	<p>Konut, oyun alanı, okul çevrelerinde üretim ve tarımsal farkındalık</p>
<p>Plan düzeni</p>	<p>En fazla ekim alanı olacak şekilde düzenlenir.</p>	<p>Düzenleme esnek olarak yapılabilir.</p>
<p>Eklemlenebilir modüller</p>	<p>üst örtü</p>	<p>üst örtü</p>
	<p>mobil tekerlek</p>	<p>mobil tekerlek</p>
	<p>depolama</p>	<p>depolama</p> <p>oturma birimi</p>
	<p>yerden yükseltilmiş bitki yatağı</p>	<p>yerden yükseltilmiş bitki yatağı</p> <p>yol kenarı sergisi</p>
	<p>metal strüktür tel çerçeve</p>	<p>metal strüktür tel çerçeve</p>
	<p>*özellikli modül</p> <p>satış birimi</p>	<p>*özellikli modül</p> <p>atölye bitki yatağı</p> <p>kompost modülü</p>

Kentsel tarım gridi

Kompost Modülleri

Tarımsal farkındalık ve eğitim temalı tarım alanlarına önerilen kompost modülleri, Adalar'da tüm mahallelere yerleştirilerek organik çöp ayrıştırma ve kompost üretimi konusunda bilinç oluşturmaya hedeflenir. Herkesin erişimine uygun tasarlanan kompost modüllerine gerekli malzemeler yerleştirilir. Modül içindeki kompostun nemli kalması sağlanır. Kullanım sıklığına göre aralıklı olarak suyu boşaltılır.

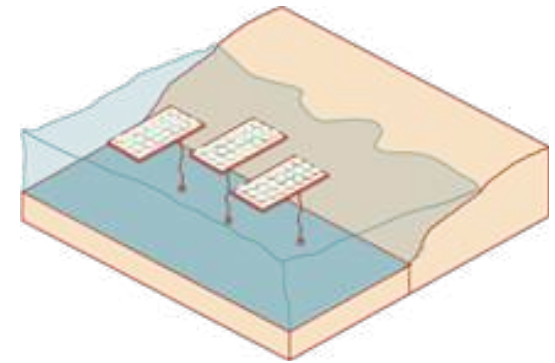
Kompost modülleri

Deniz Üstü Kentsel Tarım Alanları

Mahalle ölçeğindeki kentsel tarım önerilerine ek olarak, deniz üstü kentsel tarım alanları kullanımı önerilir. Bu sistem, geleneksel tarım yöntemlerine bir alternatif olarak farkındalık kazandırmak amacı ile pilot bölgelerde kullanılabilir. Yüzer üretim parselleri, Adalar'ın tarım için anaraya olan bağımlılığını azaltacak bir alternatif olarak düşünülebilir. Yüzer üretim sistemi, geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanılmasıyla tasarlanır. Afet riski gibi ihtiyaç durumlarında, gerekli fizibilitenin yapılmasıyla beraber uygun alanlara yerleştirilebilir. Modüler sistemi sayesinde istenildiği zaman sayısı artırılabilir. Tabiat parklarının açık noktalarına uygulanabilir.

İşletim kurgusu

Yukarıda ifade edilen tüm senaryoların, sistem takibinin yapılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için bir işletim kurgusu gereklidir. Katılımcı planlama yaklaşımı ile, belediye ve ada sakinlerinin birlikte aktif rol alabileceği bir işleyiş hedeflenir. Kentsel tarım alanlarını kimlerin kullanacağına dair üyelik listeleri oluşturulur. Talebe göre bu listeler belirli periyotlarda güncellenir. Faaliyetler düzenli randevularla planlanır ve yönetilir. Örneğin her ayın ilk Cumartesi günü bahçecilik toplantıları yapılırken, her ayın ikinci Çarşamba günü organizasyon toplantıları yapılır. Kentsel tarım alanlarının yönetimi, tasarımı ve uygulaması ile ilgili detayların şeffaflıkla paylaşılacağı dijital bir kanal önerilir, sosyal medya aracılığı ile desteklenebilir. Bu alanların vandalizme karşı korunabilirliği için bilgilendirme tabelaları eklenebilir.

Deniz üstü tarım alanları

Bitki Çeşitleri

Belirli zaman aralıkları ile ekim yapılması önerilir. Böylece aynı anda, fazla miktarda aynı türün üretimi önlenir ve sürekli bir hasat fırsatı yaratılır. Bitki çeşitliliğinin fazla olması için monokültür üretim tercih edilmemelidir.

Zararlı türlerle mücadelede kimyasal karışımlar yerine, doğal yöntemler tercih edilmelidir.

Kurulum yapılacak alanın rüzgar durumuna göre, bitki tür seçimleri yapılmalıdır. Örneğin rüzgar yönünde, rüzgardan az etkilenecek bodur türler tercih edilmelidir. Anıları ve faydalı böcekleri çeken türler eklenmelidir.

Sebzeler: Asma yaprağı, balkabağı, brüksel lahanası, bamyacı, barbunya, börölce, dolmalık biber, domates, kabak, bezelye, brokoli, karnabahar, pazı, biber, salatalık, kabak, enginar, havuç, lahanacı, pırasacı, mor lahanacı, turp, soğan, sarımsak, sivri biber, marul, taze fasulye, semizotucı, patlıcan, patates, ıspanak, baklacı...

Aromatik bitkiler: Fesleğen, dereotucı, nane, maydanocı, biberiye, ada çayı, kekik, lavanta.

Asma Yaprığı

Bakla

Bal Kabağı

Bamya

Barbunya

Bezelye

Börölce

Dolmalık Biber

Domates

Enginar

Taze Falye

Kabak

Kuşkonmaz

Patlıcan

Salatalık

Semizotu

Sivri Biber

Patates

Öneri yaz sebzeleri

Alabaş

Brüksel Lahanası

Havuç

Ispanak

Karnabahar

Kereviz

Lahana

Marul

Mor lahana

Pancar

Pazı

Pırasa

Açaçyiti

Biberiye

Dağ Kekliği

Taze Sarımsak

Taze Soğan

Turp

Dereotu

Fesleğen

Lavanta

Brokoli

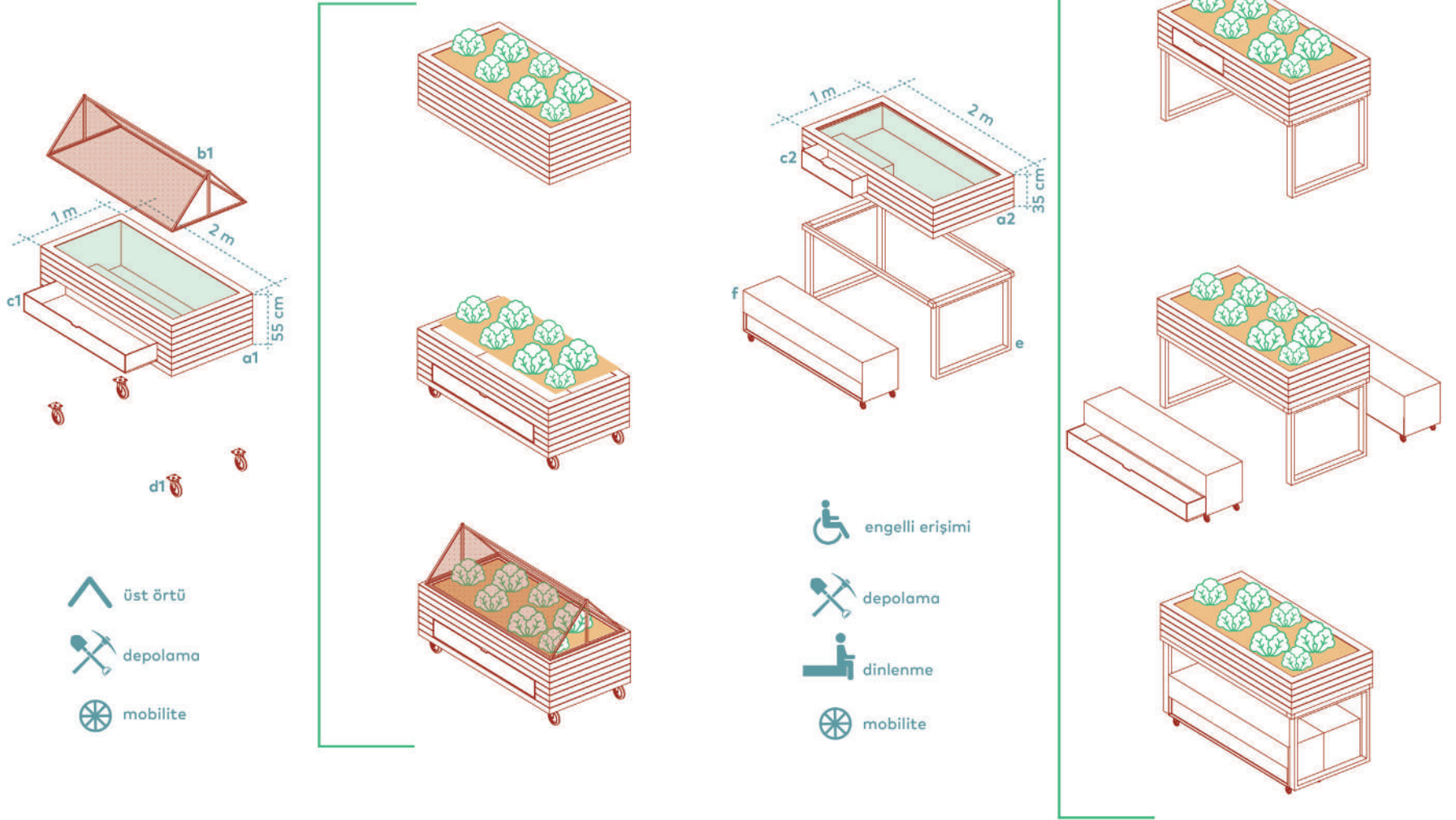
Maydanoz

Nane

Öneri kış sebzeleri

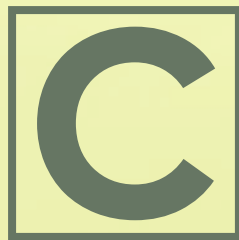
Öneri aromatik bitkiler

Geri dönüştürülmüş ahşap malzemeli 1x2 m lik bitki yatakları kullanılarak adalar bostanı oluşturulabilir. Bitki yataklarına ihtiyaca göre üst örtü, tekerlek, depolama için çekmece, geri dönüştürülmüş metal ayaklar ve oturma - depolama birimleri eklenebilir.

Kentsel tarımda önerilen bitki yatakları

**ENERJİ VE KAYNAKLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ / ATIK
YÖNETİM SENARYOSU / AFET DURUMLARINA HAZIRLIK
SAĞLANMASI**

23

KONU 23 - ÖNERİ ATIK NOKTALARI

İşletmelerin atıkları konusunda etkin bir toplama, ayrıştırma ve geri dönüşüm metodunun oluşturulması konusu, Konu 24 kapsamında ele alınmış ve detayları verilen etkin atık yönetimi senaryosu ile birlikte değerlendirilmiştir.

Adalar'daki atık konusunda, Döngüsel Ekonomi esas alınarak, bu bağlamın uygulamalarının Adalar'a taşınması hedef alınmıştır. Dünya genelinde farklı ülkelerde uygulanmaya başlanan döngüsel ekonomi, geri ve ileri dönüşüm ile atıkları tekrar kullanıma sokmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla geliştirilen atık senaryosunda Adalar genelinde atık noktası önerilmemektedir (Konu 24). İşletmeler, atıkları kaynağında ayırmakla sorumlu olacaktır. Her tür atık, kaynağından belirlenen periyotlarda toplanacak ve ileri dönüşüm merkezlerine ulaştırılacaktır. Atıkların kayıt altında alınarak, türüne göre Adalar içinde dönüştürülmesi ve tekrar ekonomik döngüye sokulması sağlanacaktır.

24

KONU 24 - HAVA, DENİZ VE GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİNİ ÖNLEYİCİ MEKÂNSAL ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE TEMEL PRENSİPLERİ

Adalar için hava, deniz ve gürültü kirliliği analizleri yapılmıştır. Bu analizlerde hava kirliliği saptanmamıştır. Denizin dolaylı kirleticisi dolgu alanları ve ana kara faaliyetleri, gürültü kirliliği kaynağı ise insanlar ve elektrikli araçlar olduğu tespit edilmiştir. Adalar'daki gürültü kaynağı ise yürürlükteki ilgili yönetmelik uygulamalarının denetlenerek kontrol edilmesi önerilmektedir.

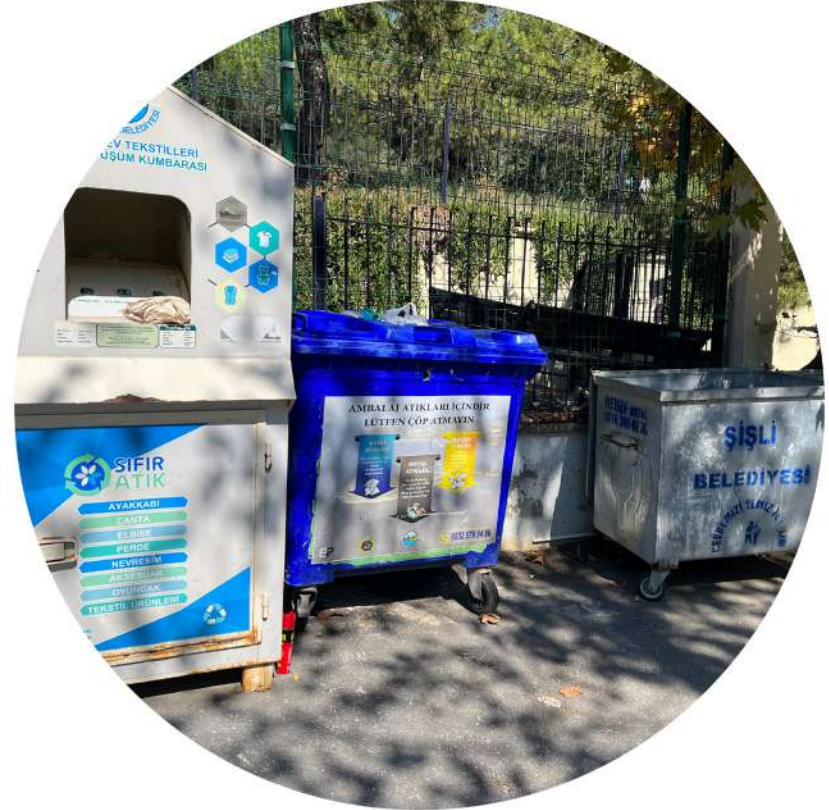
Adalar'daki en önemli kirlilik problemi evsel nitelikli katı atık problemidir. Bu nedenle bu bölümde katı atık sistemine dair öneriler geliştirilmiştir. 2020 tarihinde sıfır atık yönetimi kapsamında Adalar Belediyesi tarafından toplanan atıklar; ahşap, tekstil, pil, toner ya da kartuş, aydınlatma, elektrikli veya elektronik eşya, bitkisel atık yağ ve organik atıktır. Bu değerlendirmede Adalar'da plastik, kâğıt, cam ve metalin kaynağında ayrıştırılmadan karışık olarak toplandığı tespit edilmiştir. Yapılan bu incelemeye göre en fazla toplanan atık 11.830.140 kg ile organik (biyo-bozunur) atık olduğu anlaşılmıştır. ¹

Atık Türü	Toplanan Atık Miktarı (kg)
Kağıt, karton	0
Plastik	0
Metal	0
Cam	0
Ahşap	225.550,00
Tekstil	5.300,00
Pil	50,16
Akü	0
Toner ve/veya kartuş	29
Aydınlatma	2
Elektrikli ve elektronik eşya	626,50
İlaçlar	0
Bitkisel atık yağ	27.370,00
Hacimli atıklar	0
Araç bakım ve onarım	0
Tehlikeli atık	0
Organik atık	11.830.140,00
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	655.212,50
Toplam ²	12.744.280,16

2020 tarihinde Adalar Belediyesi tarafından toplanan atık miktarı ve çeşitleri

¹İstanbul İli 2020 Yılı Çevre Durum Raporu'ndan alınmıştır.

²Toplam atık miktarı birim toplamına göre düzeltilmiştir.

Adalar genelinde geri dönüşüm kutuları ve çöp konteynerleri

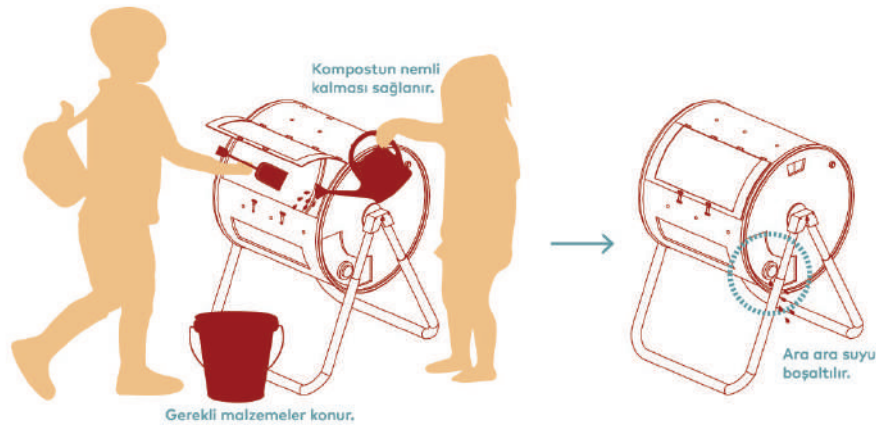
Geri ve ileri dönüştürülebilecek diğer atıklar için katı atık sistemi geliştirilmiştir.³

Geliştirilen bu sistemin çeşitli adalarda uygulandığı görülmüştür. Katı atık dönüştürme sistemi yedi adımlıdır. Bu sistem, her tüketiciye ayrıştırılacak atık tipine uygun ve bireye ait QR kodlu çöp torbaları verilmesi ile başlar.

Her tüketici kendi atığını ya da hane olarak çıkarılan atığı, bu özellikli torbalara koyarak ayrıştırır. Bireysel olarak ayrılan atıklar, tartılarak ve kayda alınarak "Döngüsel İnovasyon Merkezinde" toplanır. Adalar'da dönüştürülemeyecek atıklar güvenli bir paketleme ile ana karaya gönderilir.

Organik atıklar kompost yapımı için işleme tabi tutulur. Bu işlem mahalleler içindeki kentsel tarım alanlarında ya da özel geliştirilmiş donatılar ile sağlanır. Organik atıklardan üretilen kompost, Adalıların özel üretimleri ve açık yeşil alanlardaki bakım için kullanılır.

Ahşap, tekstil, kâğıt, metal, cam gibi tekrar kullanılacak atıklar gruplanır. Elektronik veya elektrikli aletler, aydınlatma gibi atıklar onarılır. Tüm onarım, ileri ve geri dönüştürme işlemleri "Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi" adı verilen bir tesiste işlenir.

³ Bakınız Tilos Adası, Yunanistan atık yönetimi. *Kompost kutuları ve sistemi*

Bu merkezde temizlenerek işlenen atıklar, tüm Adalar'da kullanılmak üzere, sokak ve yaban hayvanlarına donatı, sanat üretimi için ham madde ve ihtiyaç sahiplerine ev eşyası olarak hazırlanır. Bu merkezde Kentsel Tasarım Rehberi'nde belirlenen kriterlere göre donatı ve kentsel mobilya üretimi yapılan atölyelerin oluşturulması önerilir.

Yukarıda bahsedilen öneri sistem ile atık toplama için ada sokaklarında görülen çöp konteynerleri ve geri dönüşüm kutuları kullanılmaz. Atıklar için bireylere ya da hanelere verilen çöp torbaları belirli saatlerde belediye tarafından toplanır. Ayrıca bireyler kendi torbalarını "Döngüsel İnovasyon Merkezi"ne teslim edebilir. Bu atık toplama sistemi ile konu ile ilgili farkındalık ve sorumluluk sağlanır. Adalar sokaklarında hoşnutsuz koku, kirli görüntü ve haşere kaynağı olabilen çöp toplama noktaları kaldırılmış olur. Orman alanı içindeki çöp toplama alanlarından kaynaklanacak yangın ihtimali de engellenmiş olacaktır.

Adalar ziyaretçileri için ise iskele meydanlarında atık bilinçlendirme kiosklarında bilgilendirme yapılır. Gününbirlik ziyaretçiler için çöp torbaları temin edilir.

Bu torbalar, kafe, restoran ve çeşitli turizm tesislerinde toplanır. Konaklayan ziyaretçilerin torbaları ise otel ve pansiyonlarda toplanır. Toplanan torbalar ise katı atık sistemine girer.

QR kodları ile kayda alınan atıkların geçirdiği süreç, toplayan bireyler ve tesisler tarafından takip edilir. Yüksek oranda geri ve ileri dönüşüme atık ayrıştıran birey ve tesisler ise belirli etkinlikler ile ödüllendirilebilir. Bu ödül sistemi ile teşvik sağlanmış ve bu konuda bilinçli bir komünite oluşturulmuş olur.

Bu katı atık sistemi içinde önerilen "Döngüsel İnovasyon Merkezi" ve "Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi" tesislerinin Kınalıada ve Büyükada'daki atık alanlarında kurulması önerilir. Heybeliada, Burgazada ve Sedef Adası'nda seçilen uygun belediye hizmet alanlarında sistem odakları oluşturulabilir. Bu alanlar kamu kullanımına açık bölgeler içerir ve dönüşüm işlemlerini öğretme amacıyla planlanır. Ziyaretçiler deneyime dahil edilir. Tasarımında bu merkezlerde üretilen ürünler kullanılır.

Döngüsel İnovasyon Merkezi ve Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi'nde planlanması önerilen tesisler:

- Plastik, kâğıt, cam, metal atıkların geri kazanım atölyeleri
- Ahşap ve tekstil geri kazanım atölyeleri
- Tehlikesiz atık geri kazanım tesisi
- Atık aydınlatma, elektrik ve elektronik eşya işleme atölyesi
- Organik atık geri kazanım alanları
- Bitkisel atık yağ ve ömrü tükenen batarya gibi Adalar'da dönüştürülemeyecek atıkların paketleme ve güvenli gönderim tesisleri

Beş Adada tesis edilmesi önerilen Döngüsel İnovasyon Merkezi ve Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi yer seçimleri mevcut alan kullanımları değerlendirilerek, Adalar Belediyesi tarafından yapılacaktır.

● MEVCUT ALANLAR

"Döngüsel İnovasyon Merkezi" ve "Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi" için mekân önerileri

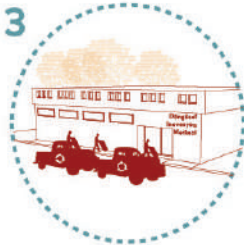
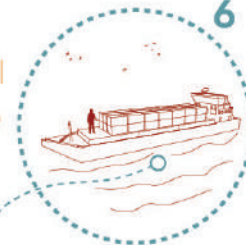
Ziyaretçiler tarafından da otel, pansiyon, kafe ve restoranda aynı ayrıştırma işlemi yapılır.

Bu merkezde **onarılıp**, temizlenir ve **tekrar kullanılır**. Sokak hayvanlarına barınak gibi **kamusal mekanlarda donatı** olarak işlevlendirilip, **sanat üretimi için hammadde** olarak hazırlanır. Qr kod sayesinde, kullanıcılar dijital uygulama üzerinden kargo takibi yapabilir.

Eski eşyalar, aletler, mobilyalar, tekstil ürünleri vs. "**yaratıcı ileri dönüştürme merkezi**"ne iletilir.

Dönüştürülemeyecek malzemeler **ana karaya gönderilir**.

Organik atıklar **kompost** yapımı için işleme tabi tutulur.

Geri dönüştürülebilecek atıklar **ayrıştırılıp, paketlenir**.

"**Döngüsel İnovasyon Merkezi**" bu evlerde ayrılan çöpleri toplayıp tartar ve kayda alır.

Birey kendi evinde çöplerini bu özellikli torbalara koyarak **ayrıştırır**.

Her bireye ait **QR kodlu özel çöp torbaları** verilir.

25

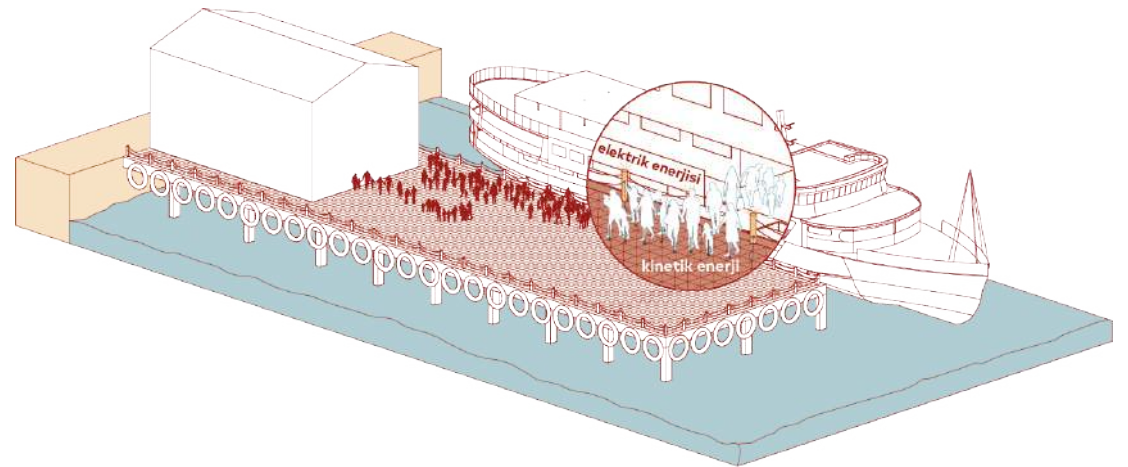
KONU 25 - YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARINA YÖNELİK YAKLAŞIMLAR

Doğal döngü içerisinde belirli bir sınırlama olmadan bulunan enerji çeşitlerine yenilenebilir enerjiler denir. Yenilenebilir enerji kaynakları güneş enerjisi, dalga enerjisi, rüzgâr enerjisi, jeotermal enerji, hidroelektrik enerji ve biyokütle enerjisi olarak sıralanabilir. Doğal kaynaklardan elde edilen sınırsız enerji; kömür, petrol ve doğalgaz gibi fosil yakıt tüketimini ve iklim krizi etkilerini azaltma konusunda kritik öneme sahiptir.

Adalar özelinde düşünüldüğünde, yenilenebilir enerji kaynaklarından güneş enerjisi ve rüzgâr enerjisi kullanımı öne çıkmaktadır. Ancak Adalar'ın mevcut topografik yapısı, kuş göçü üzerinde konumlanması ve doğal koruma alanlarının varlığı sebebiyle rüzgâr enerjisini üretecek rüzgâr türbinlerinin Adalar'da kullanımı uygun görünmemektedir. Bu sebeple Adalar için en uygun yenilenebilir enerji kaynağının güneş enerjisi olduğu ifade edilebilir.

Güneş kolektörleri kullanılacaksa bahçe içerisinde çözüm getirilecektir. Bununla birlikte güneş enerjisi sistemlerinin Adalar dokusuna kent mobilyaları aracılığı ile homojen yayılımı daha uygundur. Güneş enerjisi ile çalışan aydınlatma elemanları, aydınlatma elemanlarına entegre edilebilen oturma birimleri, bilgilendirme kioskları ve tabelaları, bisiklet kiralama üniteleri, güvenlik kamera sistemlerinin kullanımı önerilmektedir.

Beşeri (insan) adımlar atıldıkça üretilen kinetik enerji, belirli döşeme eklemeleri ile elektrik enerjisine dönüştürülebilir. Adalar özelinde düşünüldüğünde, iskele meydanlarında kinetik enerji döşemeleri kullanımı önerilmektedir. Bu özel döşeme sisteminde, sınırsız bir kaynak olan insan adımları sayesinde üretilen elektrik, aydınlatma elemanlarında ve bilgilendirme tabelalarında kullanılabilir.

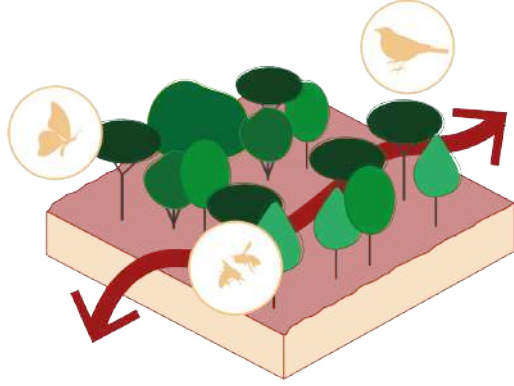
Elektrik üreten döşeme uygulaması

26

KONU 26 - ENERJİ VERİMLİLİĞİNİ ARTTIRACAK MİMARİ - MEKÂNSAL ÖNERİ PRENSİPLERİ

Peyzaj tasarım kararlarının enerji verimliliği konusundaki önemi göz ardı edilemez. Doğru tasarlanmış mekânsal ve bitkisel tasarım yaklaşımı ile enerji tüketimi büyük ölçüde azaltılabilir.

Yeşil örüntüsü ile büyük bir potansiyele sahip Adalar'da, kent içi yeşil servis alanlarının ana doğal alanlara ekolojik, habitat ve peyzaj altyapısı için bağlantı kurabileceği koridorlar önerilmiştir. Yeşil koridorlar doğal alanları birbirine bağlayan çizgisel açık alanlardır.

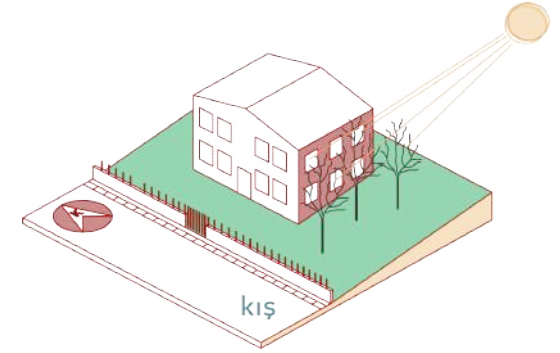
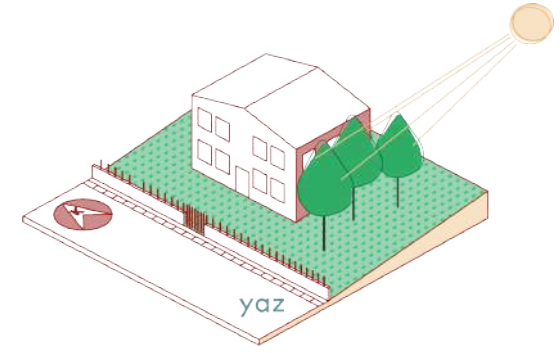
Ekolojik koridorlar

Ağaçlar, çalılar, yer örtücüler ve sarılıcalar güneş enerjisini makul ısı yüklerine dönüştürebilir. Bitki örtüsü binaların mevsime göre soğutma ve ısınma yükünü de azaltır. Böylece mekanik anlamda iklimlendirme ihtiyacı azalmış olur ve çevresel etkinin yanı sıra ekonomik katkı da sağlanır.

Rüzgâr yönünde uygun bitki türlerinin kullanımı, rüzgâr hızını azaltabilir ve yapının açıklıklarından içeri giren havanın engellenmesine yardımcı olur. Rüzgâr perdeleri ağaç, ağaççık ve çalı türleri ile oluşturulabilir.

Yapı çevrelerinde kullanılan yaprak döken ağaç türleri, yazın yapıya direk güneş ışınlarının gelmesine engel olurken, kışın ağacın dokusundaki değişim sayesinde içeriye güneş alımını sağlar. Böylece, yazın ısı artışının, kışın ise ısı kaybının önlenmesine yardımcı olur.

Yaprak döken ağaçların güney cephelerde kullanılması, yazın yapıya gölge sağlarken, kışın ışığı geçirmesiyle yapının ısınmasını sağlar. Alçaktan dallanan her dem yeşil ibreli türlerin, kışın güneş ışığının alımını engellememesi için güney cepheden belirli bir mesafede yerleştirilmesi önerilir. Yer örtücüler ve çalılar, yer düzleminden yansıyan ısı ışınlarının yansımalarını engeller ve kentsel ısı adası etkisini azaltır. Tepe tacı geniş olan ağaç türleri, doğal gölgelik imkânı sağlar ve enerji etkin tasarımın önemli girdilerindedir. Yoğun ağaç ve çalı grubu kullanımı, güçlü rüzgarların engellenmesini sağlar.

Yapı cephelerine göre bitkilendirme

Toprak yüzeyinin üzerinde kullanılan malç (organik madde karışımı), toprağın nemini korur, kurumasını önler ve daha az su tüketilmesini sağlar. Malç uygulaması, toprağın sağlıklı şartlarda varlığını sürdürebilmesi için etkili bir yöntemdir.

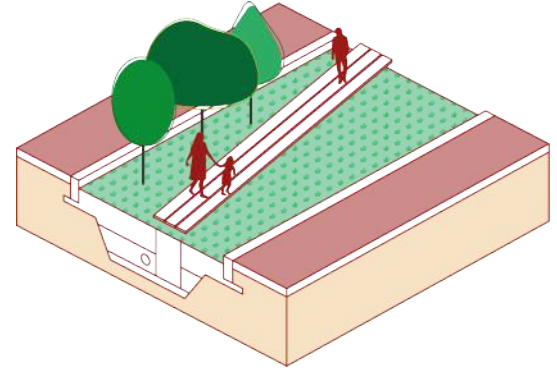
Çim alanların su ihtiyacı yüksek olduğu için, enerji verimliliğini arttıracak bir diğer öneri, çim yüzeylere alternatif yerel bitkilerden oluşan yer örtücü karışımlar kullanılmasıdır.

Bitkisel tasarım yapılırken yerel bitkilerin kullanılması enerji verimliliği için gereklidir. Bu konudaki detaylı çalışma için Konu 17 incelenebilir.

Yağmur Bahçeleri ve Biyolojik Hendekler

Yağmur bahçeleri, arazinin eğimine ve toprağın yapısına göre hazırlanan, yağmur suyunun doğrudan yönlendirildiği, çok derin olmayan çukur alanlarda oluşturulan bahçelerdir. Suyun doğru yönetimi için etkili bir çözüm yoludur. Yağmur bahçelerinde kullanılacak öneri bitki türleri ile ilgili detaylı bilgi için Konu 17 incelenebilir.

Adalar genelinde uygun alanlarda tasarlanmış biyolojik hendekler kullanılması önerilmektedir. Geleneksel yol kenarı drenajına alternatif olarak ortaya çıkan biyolojik hendekler, yüzey suyu akışını düzenleyen açık kanallardır. Bitki dokusu ile kaplı bu hendekler, sel riskini azaltır. Bitki türleri yağmur bahçelerinde kullanılan türler ile benzerdir.

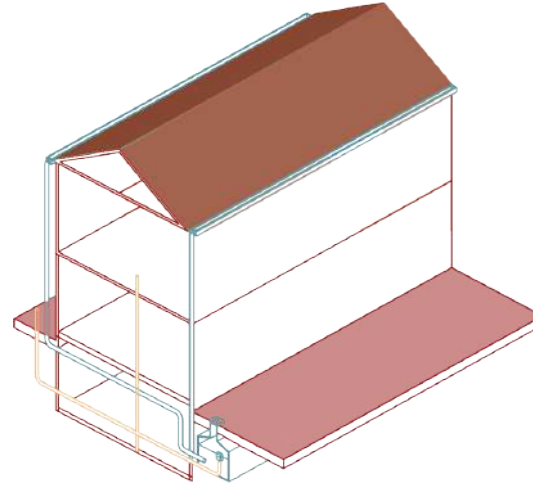
Yağmur bahçeleri ve biyolojik hendekler

Yağmur Suyu Toplama

Yağmur suyu hasadı; yağmur suyunun toplanması, depolanması ve yeniden kullanılması işlemidir. Yağmur suyu toplama sisteminde, çatı yüzeyine düşen yağış toplanır ve yağmur olukları yardımı ile depoya iletilir. Bu sistem ile, binanın su ihtiyacına destek verilir (sifon suyu vb.) ve yeşil alan sulama suyu ihtiyacı karşılanır. Yağmur suyu toplama sistemi, uygun bütçeler ile yapılabilirliği mümkün olduğu için enerji verimliliği seçenekleri arasında öne çıkmaktadır.

Alternatif su kaynaklarının kullanımının artırılması ulusal mevzuatta da yer almaktadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi yeni yapılarda su kaynaklarının kullanımı ile ilgili bir zorunluluk getirmiştir. Ülke genelinde de yağmur suyu hasadı ve gri su kullanımı ile ilgili olumlu gelişmeler bulunmaktadır. Henüz gönüllülük esasına göre işleyen gri su kullanımına dair yönetmelik hazırlanması, bu konuda atılacak önemli bir adım olacaktır. Gri su geri kullanımı, gri suyun ayrı toplanıp bina içinde, bodrumda membran teknolojisi (MBR) ile arıtılıp tuvaletlerde sifon suyu ve araba yıkama gibi hizmetlerde kullanılmasıdır.

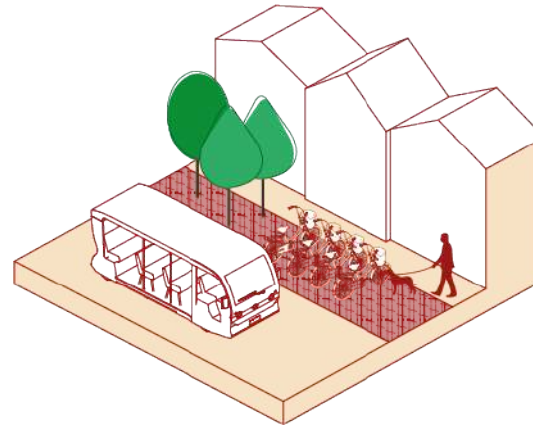
Suyun çatılardan toplanıp, bina içi ya da dışında biriktirilip filtreden geçirildikten sonra, tuvaletlerde sifon suyu olarak kullanılması yağmur suyu hasadı konusunun en önemli hedefidir. Araba yıkama, bina içi temizlik ve bahçe sulaması bu konudaki ikincil hedefler olarak sıralanabilir. Bina dışında ise yukarıda da bahsedilen yağmur bahçelerinin tesisi konusu öne çıkmaktadır.

Yağmur Suyu Toplama

Geçirimli Malzeme Kullanımı

Önceki bölümlerde anlatılan su koruma ve toplama önerilerinin yanında, sürdürülebilir su yönetimi konusunda bahsedilmesi gereken bir diğer konu geçirimli malzeme kullanımıdır. Adalar genelinde kentsel alanlarda ve kaplanmış yollarda zemin düzenlemesinde geçirimli malzemelerin kullanılması önerilmektedir. Geçirimli malzeme kullanımı sürdürülebilir bir drenaj yönetimi sağlarken, kent sistemlerinin iklim krizi etkileri ile savaşında önemli rol oynar. Bu konudaki ayrıntılı bilgiler Konu 18 bölümünde incelenebilir.

Geçirimli Döşeme Malzemesi Kullanımı

"Karbon ayak izimi düşürüyorum" Projesi

Karbon ayak izinin düşürülmesine yönelik önlemler yapı ve mekân ölçeğinde yukarıda bahsedilen çeşitli şekillerde ele alınabilir. Ancak iklim krizi etkileri ile savaşmada günlük hayat alışkanlıklarının rolü de oldukça büyüktür. Bu yüzden Adalar genelinde, karbon ayak izi kampanyaları oluşturulabilir. "Karbon ayak izimi düşürüyorum" projesi ile gerek adalılar gerekse turistler farkındalık kazanır. Proje kapsamında oluşturulacak online test ile her hanenin karbon ayak izi hesaplanır. Karbon ayak izi belirli bir seviyenin altında çıkan adalılara teşvikler sunulurken, yüksek çıkması durumunda çeşitli öneriler sunulur. Hane ölçeğinde çamaşır ve bulaşık makinesinin kullanımındaki azalma ya da gündelik ihtiyaçların menşei kontrol ederek satın alma gibi günlük hayattaki basit alışkanlıkların değişmesi büyük farklar yaratabilir.

27

KONU 27 - CEPHELERDE ÇEVRE DOSTU MALZEMELERİN SEÇİM VE KULLANIM PRENSİPLERİ

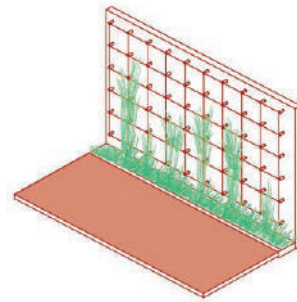
Adalar genelinde yapılan arazi tespit çalışmalarında, özgün mimari mirasın korunması ve devamlılığı için mevcut uygulamaların bakımı ve iyileştirilmesi konusu dikkat çekmiştir. Bu mevcut uygulamaların bakımı ve iyileştirmesine ek olarak, mimari boyut ve daha küçük ölçekli yaklaşımların geliştirilmesi için farklı içerikler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, Adalar'da belirlenen farklı mimari karakterle uyumlu çevre dostu cephe malzemesi seçimi yapılırken, dikey yeşil uygulamaları önerilmiştir. Bu öneri dışında, başka çevre dostu cephe kaplama malzeme seçeneklerinin önerilmemesinin sebebi, tamamlanmış ya da devam eden mimari tasarım süreçlerini sınırlamamaktır.

Çevre Dostu Yeşil Cephe

Yapı cephelerindeki yeşil duvar uygulamaları iki farklı yöntemle ile tesis edilebilir. Bunlardan ilki sarılıcı bitkilerin kullanımı, ikincisi ise yeşil duvarlardır.

■ Yapı cephelerinde sarılıcı bitki kullanımı

Yapı cephelerinde kullanılan sarılıcı bitki türleri, yapının ısı ve ışık geçirgenliğinin düzenlenmesine yardımcı olur. Bitkiler yapının dışında, toprakta ya da bir saksıda bulunur ve oradan beslenir. Bitkiler kendi bünyelerinde bulunan tutucu yapıları sayesinde ek bir malzemeye ihtiyaç duymadan cepheye tutunabilir. Cephede sarılıcı türlerin kullanılmasına yönelik bir başka sistem ise, paslanmaz çelik ağı kullanımıdır. Bitkiler bu ağı üzerine sarılarak tutunur.

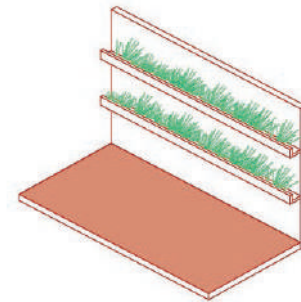

Toprağa bağlı sarılıcılar

■ Yapı cephelerinde yeşil duvar kullanımı

Yapı cephelerinde uygulanabilecek bir diğer yöntem ise, yeşil duvarlardır. Yeşil duvarların, bahsedilen sarılıcı tür kullanımına oranla yapım ve bakım maliyeti daha fazladır. Ancak bu sistemde çok sayıda bitki bir arada kullanılabilir. Kullanıldığı alanda, özellikle polinatörler için yaşam alanı oluşturarak biyolojik çeşitliliğe katkı sağlarlar.

Her iki yöntemde kullanılacak bitki türleri, yerel çok yıllık bitki türleri içinden ve uygulama alanındaki güneşlenme gibi yaşam şartlarına uygun seçilmelidir.

Yeşil duvarlar

Bu bölümdeki görseller, "A Catalogue Of Nature-Based Solutions For Urban Resilience" isimli kitapçıktan esinlenerek oluşturulmuştur.

Vinca minor

Ajuga reptans

Hedera helix

Cornus canadensis

Campsis radicans

Adalı sukkulent bitki türleri

Clematis sp.

Adalı Herdem yeşil küçük çalı türleri

Toprağa bağlı sarılıcılar için öneri bitkiler

Yeşil duvarlar için öneri bitkiler

28

KONU 28 - AFET DURUM SENARYOLARINDA KOLAYLAŞTIRICI MEKÂNSAL STANDARTLAR VE GEREKLİLİKLER

Adalar coğrafi konumu, fiziki yapısı ve sosyo-kültürel baskıları sebebiyle deprem, tsunami, deniz heyelanı, yangın, sel, salgın hastalık ve iklim krizi gibi birçok afetin tekil veya çoklu olarak gerçekleşmesi riskine sahiptir. Tahliye ve lojistik gibi konularda coğrafi yapısından dolayı hem afet anı ve hem de sonrasındaki şartlar sorun oluşturabilir. Adalar'da yaz ve kış nüfusu arasındaki büyük farktan dolayı farklı nüfusa göre afet durum senaryoları oluşturulmalıdır. Senaryolar afet öncesi, afet anında ve afet sonrasına yönelik önlem, eylem ve uygulamalar içermelidir. Farklı afetler göz önünde bulundurularak hazırlanmalı, ayrı afet senaryoları oluşturulmalıdır. Senaryolarda dikkate alınacak başlıca konular tahliye koridorları, acil toplanma alanları ve geçici barınma alanlarıdır. Tüm bu senaryolar afete dirençli yerleşimler ve akıllı kentsel tasarım konseptleriyle gerçekleştirilebilir. Bu bağlamda mekânsal standartlar bu bölümde aktarılacaktır.

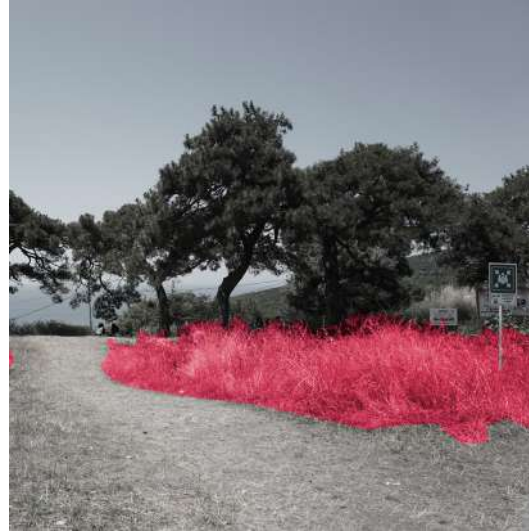
Acil toplanma alanlarının mevcut halinde olmaması gereken birçok durum söz konusudur.

Toplanma alanlarına erişimin mümkün olmadığı, sınır elemanlarıyla ve bitkilendirmeyle bu alana geçişlerin engellendiği görülmektedir. Ayrıca alanlar fonksiyonel kent mobilyaları kullanımından yoksundur.

Düzenleme yapılmayan alanlarında doğal bitki oluşumları alan kullanımını etkilemektedir.

Düzenleme yapılan alanlarda ise sınır elemanı kullanımı erişim engeli oluştururken, aydınlatma ise yetersizdir.

Bilgilendirme ve yönlendirme amaçlı daha etkili kullanımlar bu alanların tanımlanması ve anlaşılması açısından daha faydalı olacaktır. Kot farklılıkları her kullanıcının erişebileceği nitelikte değildir. Sınırlandırılmış alanlarda ise giriş genişlikleri dar kalmaktadır. Merdivenli girişi olan ve zincirle girişi kapatılmış kamusal alanlar da mevcuttur. Toplanma alanlarını çevreleyen sınır elemanları bakımsız ve zedelenmiş durumda olmakla birlikte, alanlara girişler de net bir şekilde anlaşılmamaktadır. Genel olarak toplanma alanlarında afet şartlarına yönelik kullanımlar bulunmamaktadır.

Mevcut durumda afet konusunda engel teşkil edecek unsurlar

Afet anında ve sonrasındaki eylemler tahliye koridorları aracılığıyla acil toplanma alanlarına, oradan da geçici barınma alanlarına geçişlerdir. Önlemler ise bu alanlar için geliştirilecek mekânsal standartlar olacaktır.

TAHLİYE KORİDORLARI

Afet sırasında veya sonrasında insanların ve hayvanların acil toplanma alanlarına ya da Adalar'dan başka bir noktaya gitmesini sağlayacak akslardır.

■ Tahliye koridorları konforlu hareketin sağlanabileceği ve kapasiteyi karşılayan en ve boy kesite sahip, tali akslarla bağlantısı yüksek ve hedefe mümkün olduğunca en kısa sürede ulaştıracak akslar olmalıdır.

■ Tahliye koridorlarında acil durum bilgilendirme sistemleri kullanımı görünebilir ve okunabilir olmalıdır.

■ Bu akslarda hidrantlar mümkün olduğu kadar sıklıkta konumlandırılmalıdır.

■ Her sokakta yakınında bulunan acil toplanma alanının ve ana tahliye koridorunun yönünü gösteren tabela kullanılmalıdır.

■ Mümkün olan yerlerde toplanma alanına giden tahliye koridorları birden fazla olmalıdır.

■ Engelli ve her yaştan kullanıcılar da düşünülerek gerekli önlemlerin tahliye koridorlarında alınması gerekmektedir.

■ Acil toplanma alanlarından tahliyeler ise her adadaki birden fazla iskele ve helikopterin inebileceği açık alanlardan sağlanabilmelidir.

ACİL TOPLANMA ALANLARI

Afet riski taşımayan, erişim mesafesindeki güvenli alanlardır. Kınalıada'da 6, Burgazada'da 3, Heybeliada'da 5, Büyükkada'da 10 ve Sedef Adası'nda 1 adet toplanma alanı bulunmaktadır. Alan büyüklüklerinin yeterli kapasiteyi sağlamasının yanı sıra, alana ulaşılabilirlik ve alanı kullanılabilirlik konuları da önem arz etmektedir.

Acil toplanma alanlarının:

- Temel ihtiyaçlara yakın,
- Yapısal olmayan tehlikelerden uzak,
- İkincil tehlikelerden uzak,
- Engellilerin ve yaşlıların ulaşımına uygun,
- Ulaşılabilir ve tahliye edilmesi kolay olması gerekmektedir.

■ Her sokağa yakınında bulunan acil toplanma alanının yönünü gösteren tabela yerleştirilmelidir.

■ Toplanma alanı girişlerinde hidrantlar ve bilgilendirmeler bulunmalıdır.

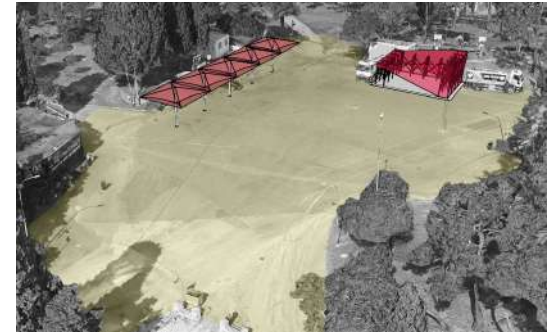
■ Alana girişi engelleyen sınırlayıcı elemanlar bulunmamalıdır.

■ Giriş ve çıkışlar rahat sağlanabilmelidir.

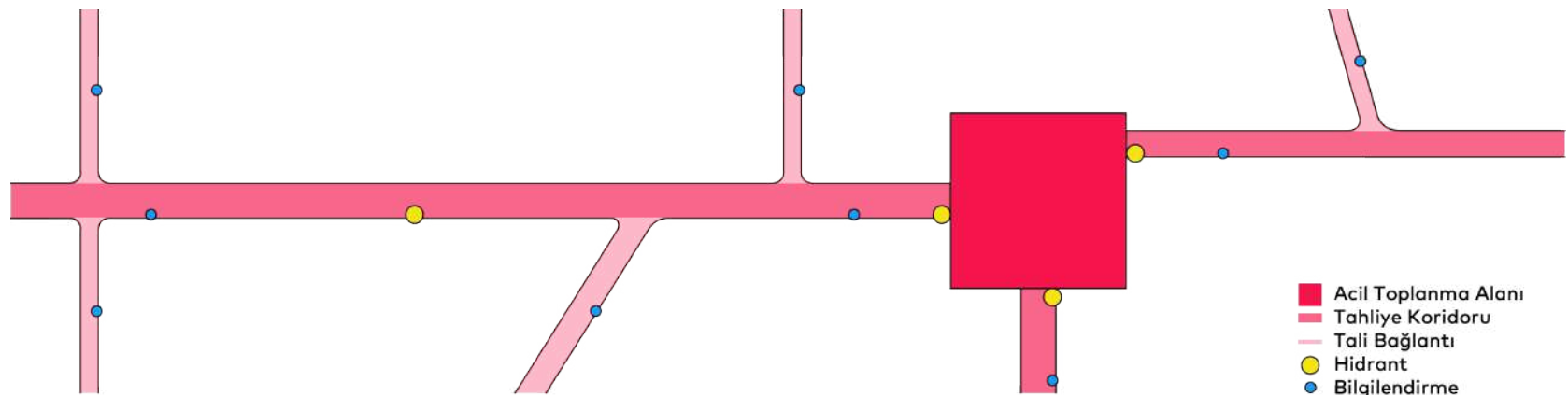
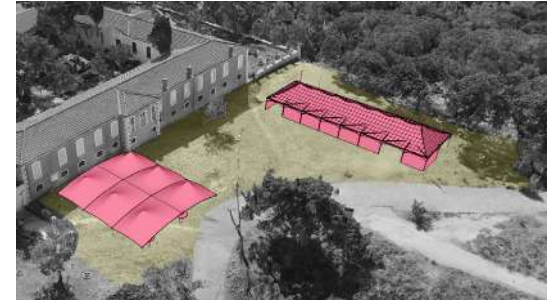
■ Engelli ve her yaştan insanlar rahat hareket edebilmeli ve ihtiyaçları karşılanabilmelidir.

■ Sergi, gösteri vb. etkinlikler için kurulup kaldırılabilen elemanlar afet durumlarında da kullanılabilir nitelikte dayanıklı ve fonksiyonel olmalıdır. (Konu 4, 8 ve 44)

■ Bu elemanlar her ada özelinde acil toplanma alanları yakınında homojen şekilde depolanmalıdır.

■ Yenilenebilir enerji üretimi sağlayan kent mobilyaları kullanılmalıdır.

Afet durum senaryosu düzenleme ilkeleri

GEÇİCİ BARINMA ALANLARI

Afetzedelerin geçici barınma ihtiyaçlarının karşılandığı alanlardır. Adalar'da geçici barınma alanı bulunmamaktadır. Bazı acil toplanma alanlarına elektrik, su, kanalizasyon ve haberleşme gibi altyapılar kurulabilirse Adalar'dan geçici barınma alanına tahliye kadar afetzedelerin rahat ve insanca yaşayabilmelerine olanak sağlanabilir.

Bu alanlar:

- Temel ihtiyaçlara yakın,
- Yapısal olmayan tehlikelerden uzak,
- İkincil tehlikelerden uzak,
- Engellilerin ve yaşlıların ulaşımına uygun,
- Ulaşılabilir ve tahliye edilmesi kolay, olmalıdır.

AFET ÖNLEM VE EYLEM DONATILARI

Adalar'ın karşılaşılabileceği başlıca afetler deprem, yangın ve tsunami olarak görülmektedir. Tahliye koridorları, acil toplanma alanları ve geçici barınma alanları için belirtilen mekânsal standartlar dışında Adalar genelinde bir standardı olan çeşitli afet önlem ve eylem donatılarına da yer verilmelidir.

Hidrant

Yangın söndürme ekiplerine su kaynağı ve yangın yerinde hızlı müdahaleyi sağlayan araçtır.

- Yerleşim yerlerindeki yollarda 150 metrede bir olacak şekilde hidrant yerleştirilmelidir. Eğer mümkün değilse her sokakta en az bir tane hidrant bulundurulmalıdır.
- İtfaiye araçlarının erişemediği dar, çıkmaz ve merdivenli sokaklarda en az 1 adet hidrant bulunmalıdır.
- Orman alanlarındaki yollarda ise 100 metrede bir olacak şekilde yerleştirilmelidir.
- Hidrantlar TSE standartlarına uygun yerüstü ve yeraltı olarak kullanılabilir.

Kent Mobilyaları

Yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üreten mobilyalar, afetlerde enerji kesintilerini belli bir oranda karşılayabilir. Özel tasarımlı mobilyalar ile yağmur suyu toplama ve kullanımı mümkün olabilir. Acil toplanma alanlarında ve yakınlarında bu tür kent mobilyaları kullanılabilir.

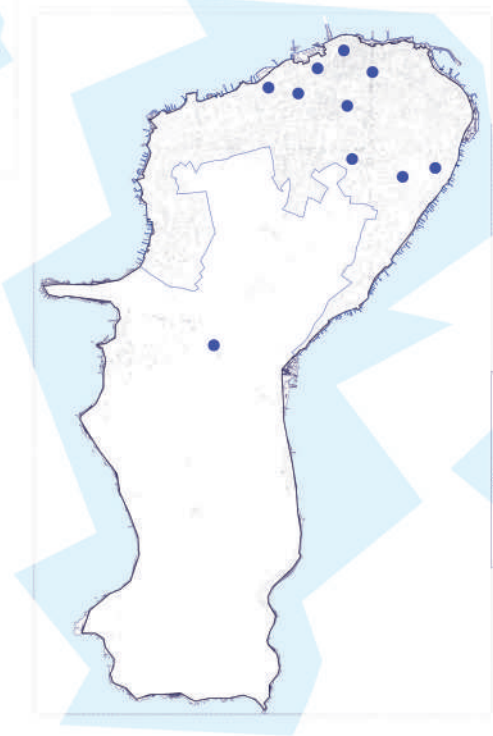
Afet senaryolarında kullanılacak örnek uygulamalar

Aydınlatma

Yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üreten ve bulunduğu alanı aydınlatan elemanlar kullanılabilir. Bu alanlarda ortak enerji depolama noktaları yaratılarak enerji üretim sürekliliği sağlanmalıdır.

● Toplanma Alanları

Tüm Adalar-acil toplanma alanları

**MÜMKÜN OLAN EN YÜKSEK DEĞERDE KIYI SÜREKLİLİĞİNİN
SAĞLANMASI**

29

KONU 29 - KIYI ALANLARI DOĞAL PEYZAJININ VE EV SAHİPLİĞİ YAPTIĞI BİYOÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASI PRENSİPLERİ

Adalar kıyı alanlarındaki doğal peyzajın ev sahipliği yaptığı biyoçeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi için gerekli olan prensipler bu strateji içinde geliştirilmiştir. Yapılan analiz ve sentez çalışmaları sonunda Adalar kıyılarının %20,1'inin doğal sit alanları içinde olduğu tespit edilmiştir. Biyoçeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi için bu kıyılar özel olarak incelenmiş ve tipolojilere ayrılmıştır.

Adalar genelinde yapılan incelemeler sonunda on sekiz kıyı tipolojisi geliştirilmiştir. Bu tipolojiler geliştirilirken, orman alanı ve/veya doğal sit içinde olan kıyı şeritlerindeki topoğrafya, vejetasyon, çevresindeki kullanım ve varsa içindeki kullanım gibi bileşenler dikkate alınmıştır. Bu tipolojilerin konum ve mevcut durum temsilleri, fotoğraflar ve uydu fotoğrafları ile yapılmıştır. Tipolojilerin mevcut durum temsilleri kesit bilgisi içeren grafiklerle görselleştirilmiştir. Bu temsiller araç niteliğindedir ve "Adalar Mavi ve Yeşil Sistemler Master Planı" ile geliştirilmesi önerilir.

Her tipoloji için biyolojik çeşitliliği arttırmak ve korumak amacıyla doğa temelli tasarım önerileri geliştirilmiştir.¹ On sekiz tipoloji için toplam yedi doğa temelli öneri oluşturulmuştur. Bu tipolojilerden ilki, biyoremediyasyon'dur. Bu öneride, kirlenmiş ya da tahrip edilmiş kıyıyı temizlemek için mikro organizmalar kullanılmaktadır. Bu mikro organizmalar kıyıda kirliliğe sebep olan kirleticileri parçalayarak ya da tüketerek kıyının temizlenmesini sağlamaktadır. Kirleticileri tüketmek ve parçalamak için doğal olarak oluşan veya kasıtlı olarak getirilen mikroorganizmaların kullanılmaktadır. Bu kapsamda önerilen biyoremediyasyon metodolojisi fitoremediyasyondur.

Fitoremediyasyon (phytoremediation) metodolojisi kıyı alanına tanıtılan yeni bitkilendirme alanları ve o bitkilerle alana getirilen mikroorganizmalar ile kıyının temizlenmesi işlemidir. Fitoremediyasyon ile sonuç almak için birkaç yıl bitkilendirilen alanın takip edilmesi önemlidir. Sahilin kullanıma açık olduğu alanlarda ve kirlilik gözlemlenen bölgelerde fitoremediyasyon önerilmiştir.

Fitoremediyasyon

Biyoçeşitliliği geliştirmek ve korumaya yönelik hazırlanan yedi doğa temelli öneriden ikincisi kıyı ve deniz faunasının üremesi için ideal ortamı oluşturabilecek olan yapay resif alanlarıdır. Bu yapay resifler deniz içine yerleştirilen kaya ya da bentik yapı yerleştirme işlemidir. Bu yapay resifler ile dalga etkisi yönetilerek kıyı stabilizasyonu arttırılmakta ve kıyı erozyonu kontrol edilebilmektedir. Ayrıca yapay resifler mercan, istiridye gibi canlılar için habitat sunmakta, deniz çayırlarının yaşamı için uygun ekosistem koşullarını yaratmaktadır.

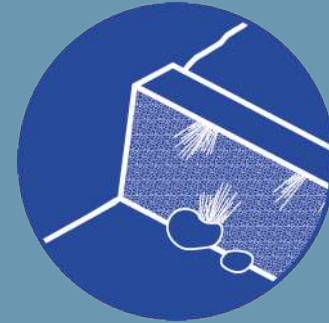

Yapay Resif

Biyoçeşitliliği geliştirmek ve korumaya yönelik hazırlanan yedi doğa temelli öneriden üçüncüsü bitkili gabiyonların tesis edilmesidir. Adalar genelinde yapılan alan etüdlerinde kot ilişkilerini çözmek için betonarme üretimler yapıldığı saptanmıştır fakat bu üretimler kıyılarda önerilmemektedir.

Kot ilişkilerini çözebilmek için bitkilendirilmiş gabiyonlar kullanılması önerilmektedir. Bu bitkili gabiyonlar, galvanize çelikten veya korozyona dayanıklı başka bir tel ağıdan yapılmış, içi taşlarla dolu dikdörtgen ya da kare sepetlerdir.

Stabilizasyon ihtiyacına göre gabiyon uygulamaları geotekstil ürünler veya toprakla doldurularak güçlendirilebilmektedir. Gabiyonların ilk tesis edildiklerindeki gözenekli yapısı bitkisel dokunun büyümesi için uygun ortamı sağlamaktadır. Bu sayede gabiyonlar içine bitki dikimi uygundur ve büyüyen bitkiler gabiyonların stabilizasyonunu da arttırmaktadır.

Bitkili Gabiyon

¹Doğa temelli tasarım hakkında detaylı bilgi için bakınız "A Catalogue of a Nature-Based Solutions for Urban Resilience"

Biyçeşitliliği geliştirmek ve korumaya yönelik hazırlanan yedi doğa temelli öneriden dördüncü ve beşincisi doğal bitki örtüsüne yapılan takviyeler ile biyçeşitliliğin arttırılmasıdır. Adalar genelinde doğal kıyı alanlarına paralel, orman ve maki olmak üzere iki ana vejetasyon tipi olduğu tespit edilmiştir.

Orman Alanı İyileştirmeleri

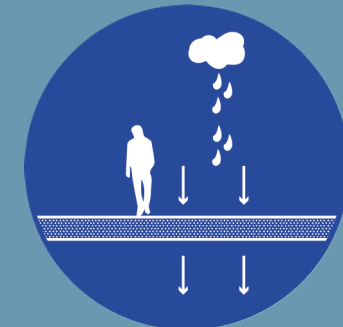
Maki Alanı İyileştirmeleri

Biyçeşitliliği geliştirmek ve korumaya yönelik hazırlanan yedi doğa temelli öneriden altıncı ve yedincisi yapısal elemanlar ve döşeme malzemesi ile ilgilidir. Doğal sit içinde olan ve ziyarete açık doğal kıyı alanlarındaki flora ve fauna çeşitliliğine olumsuz etki yapabilecek antropojen faktörlere karşı iki öneri geliştirilmiştir. Bunlardan ilki kıyılardaki konforu arttırıcı şezlong, şemsiye gibi donatıların sabitlenmesinin engellenmesi önerisidir. Fauna üremesi için potansiyel olan kıyı alanlarının herhangi bir amaçla kazılmaması, doldurulmaması ve tahrip edilmemesi önemlidir. Bir diğer öneri ise yaya sirkülasyonunu sağlayan uygulamaların geçirimli yüzey olarak tesis edilmesidir. Bu iki öneri için Kentsel Tasarım Rehberi'nin ilgili bölümleri incelenmelidir (Konu 18, Konu 31).

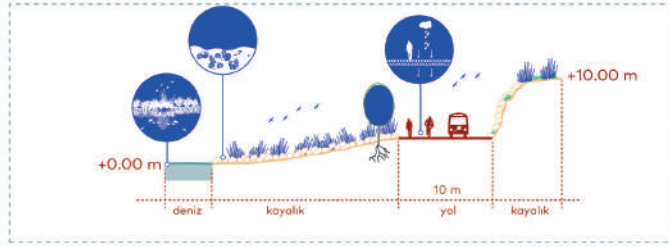
Donatı Sabitlemesi

Orman ve maki ekosistemlerinin korunarak, gerekli bitki takviyeleri ile geliştirilmesi önerilmektedir. Bu iki vejetasyonun temsili olan alanlara, Adalar'ın doğal bitki türlerinden ekler yapılarak ve alt ile üst doku bakımları sağlanarak biyolojik çeşitlilik arttırılabilecektir. Bu bitkisel çeşitlilik ile toprak içindeki besin dengesi de iyileştirilecektir.

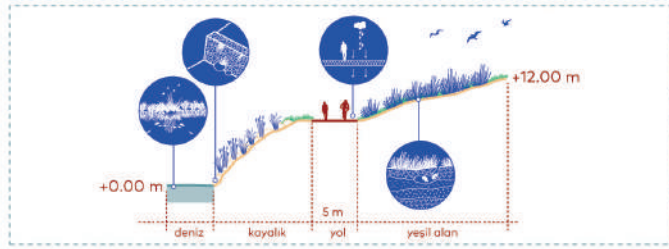

Geçirimli Malzeme

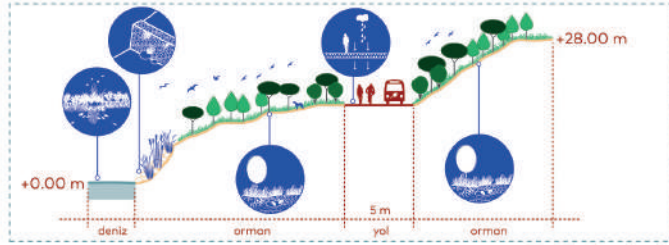
Kıyı alanlarında doğa temelli tasarım önerisi diyagramları

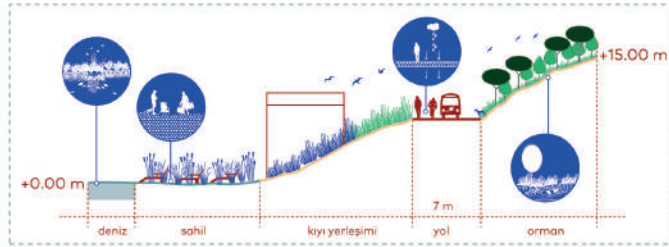
T-01 Kinalıda

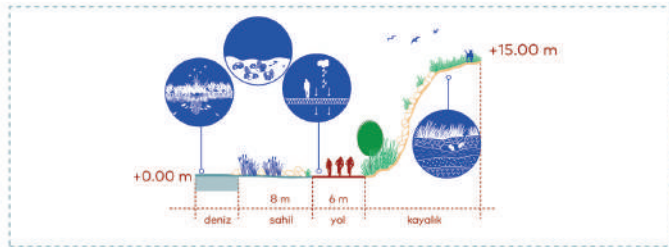
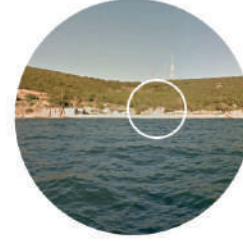
T-02 Kinalıda

T-03 Kinalıda

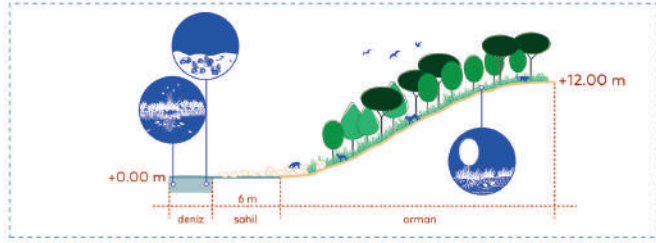
T-04 Kinalıda

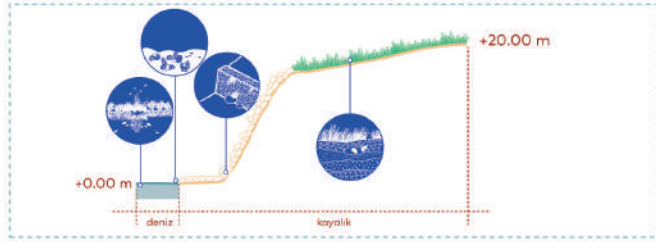
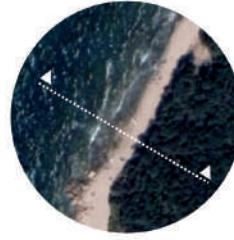
T-05 Kinalıda

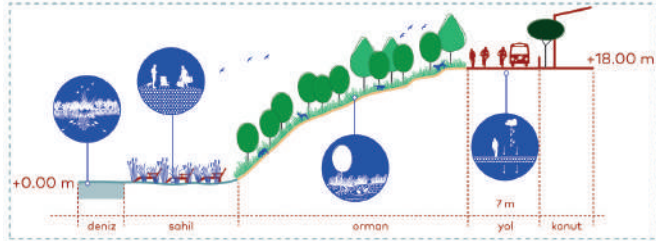
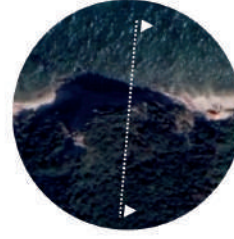
Adalar kıyı tipolojilerine göre biyoçeşitlilik artırıcı doğa temelli öneriler: Kinalıda

T-06 Kinalıda

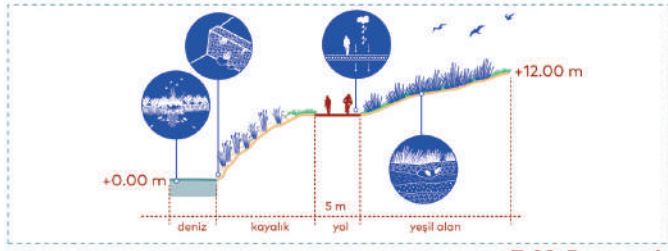
T-07 Kinalıda

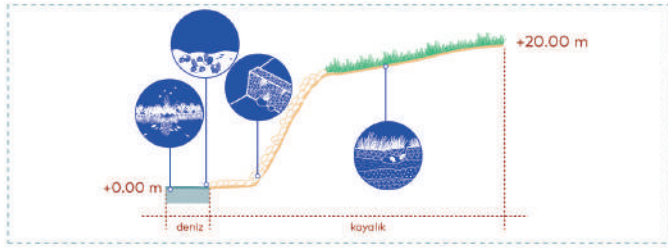
T-08 Kinalıda

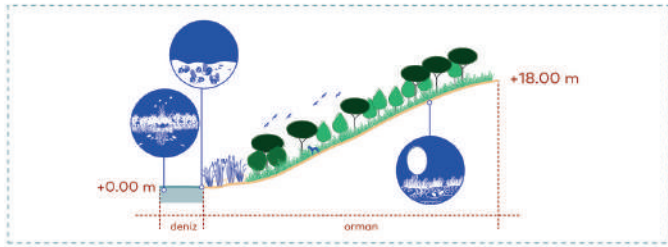
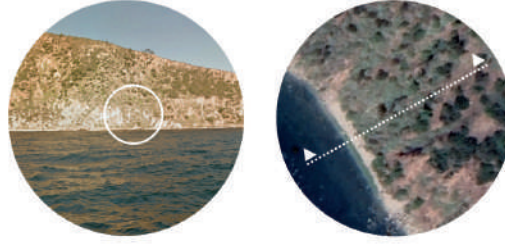
Adalar kıyı tipolojilerine göre biyoçeşitlilik artırıcı doğa temelli öneriler: Kinalıda

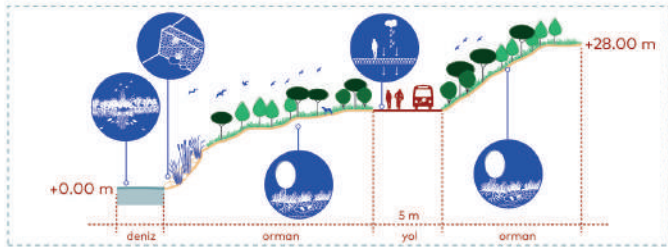
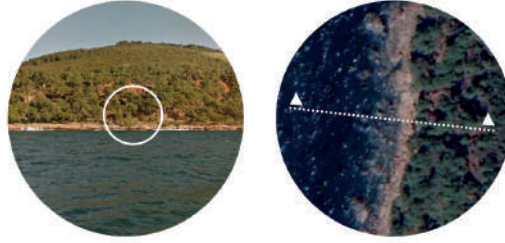
T-02 Burgazada

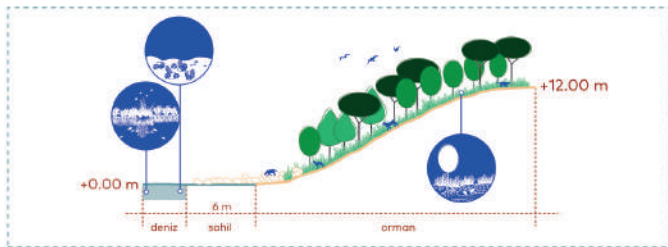
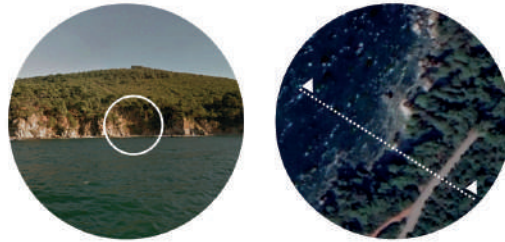
T-07 Burgazada

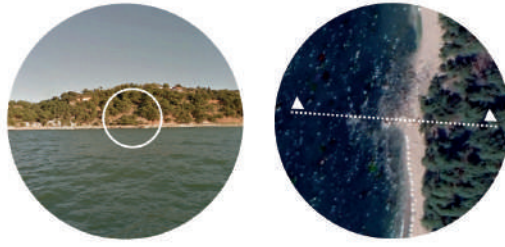
T-09 Burgazada

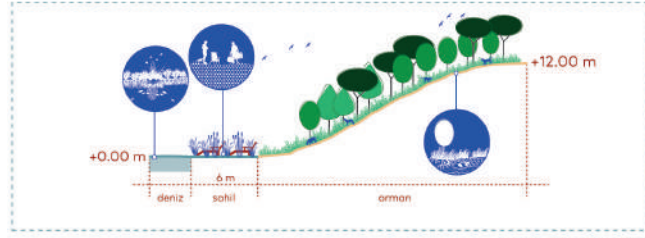
T-03 Burgazada

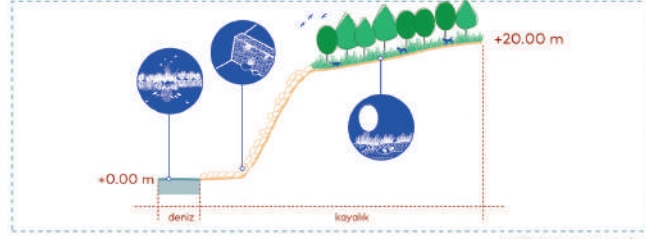
T-06 Burgazada

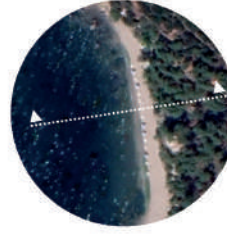
Adalar kıyı tipolojilerine göre biyoçeşitlilik artırıcı doğa temelli öneriler: Burgazada

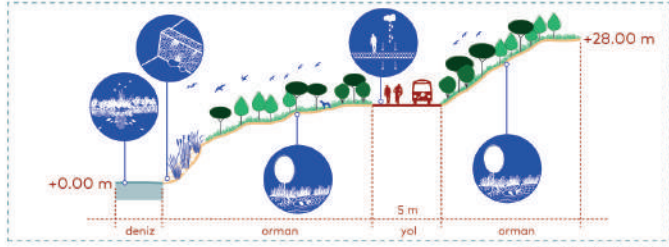
T-10 Burgazada

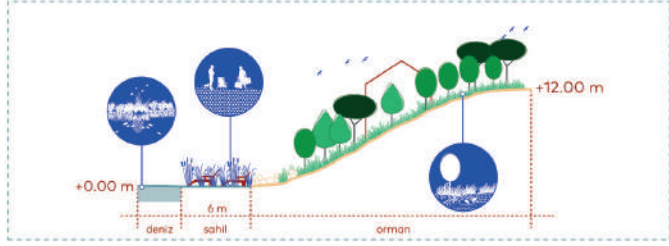
T-11 Burgazada

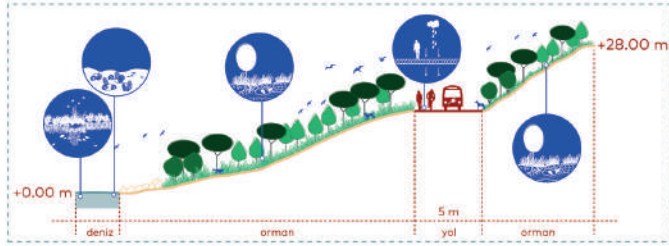
Adalar kıyı tipolojilerine göre biyoçeşitlilik artırıcı doğa temelli öneriler: Burgazada

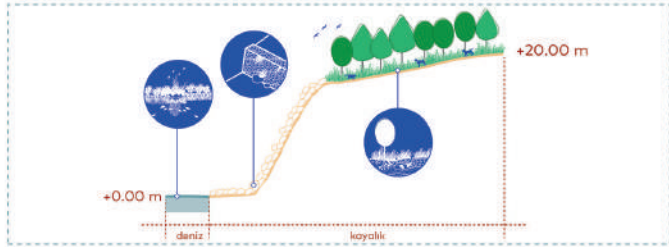
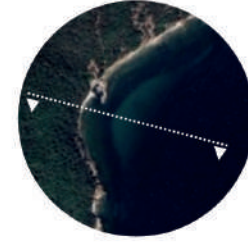
T-03 Büyükada

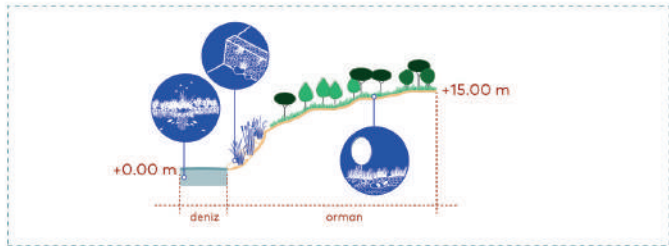
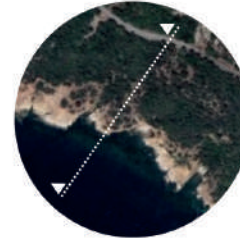
T-17 Büyükada

T-18 Büyükada

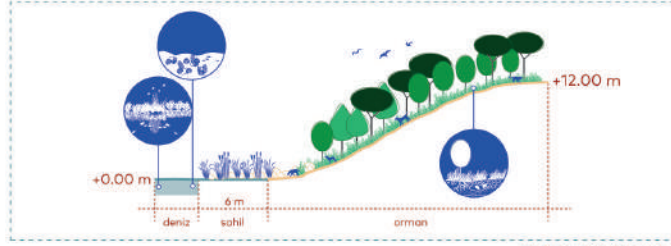
T-11 Büyükada

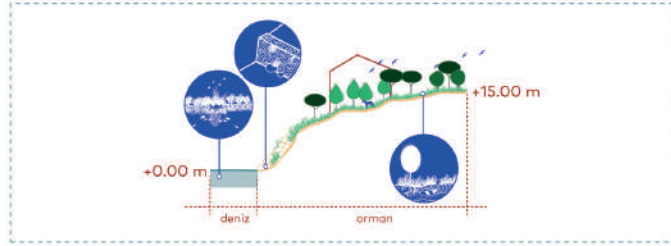
T-12 Büyükada

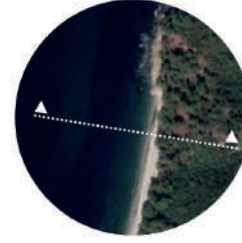
Adalar kıyı tipolojilerine göre biyoçeşitlilik artırıcı doğa temelli öneriler: Büyükada

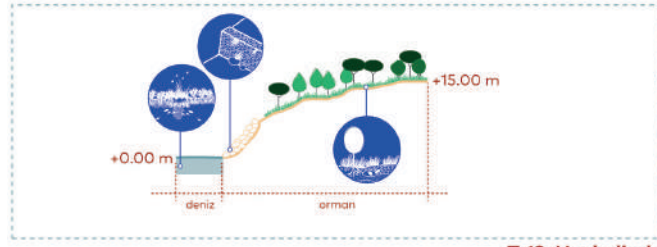
T-06 Büyükada

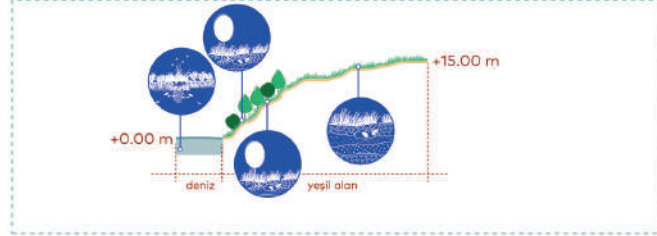
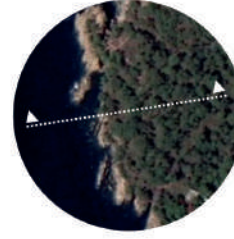
T-15 Büyükada

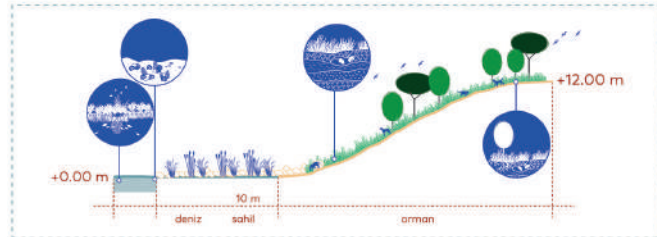
Adalar kıyı tipolojilerine göre biyoçeşitlilik artırıcı doğa temelli öneriler: Büyükada

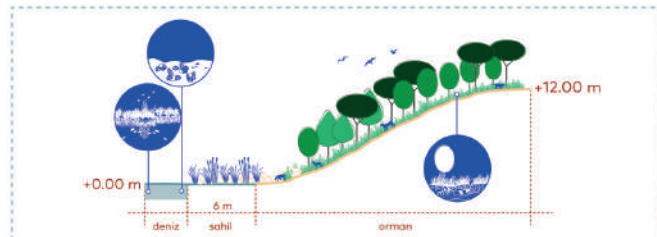
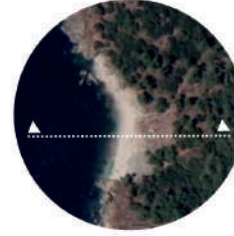
T-12 Heybeliada

T-13 Heybeliada

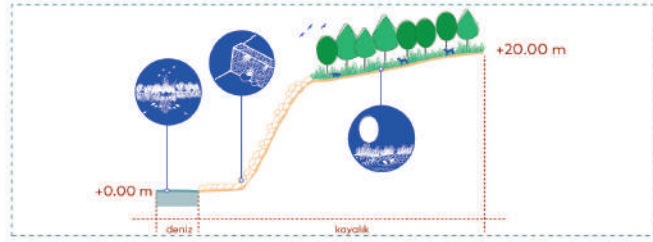
T-14 Heybeliada

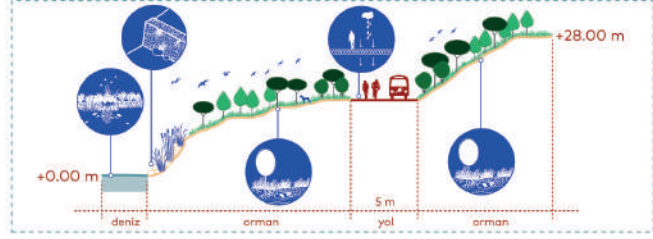
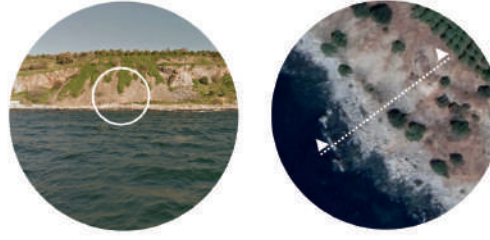
T-06 Heybeliada

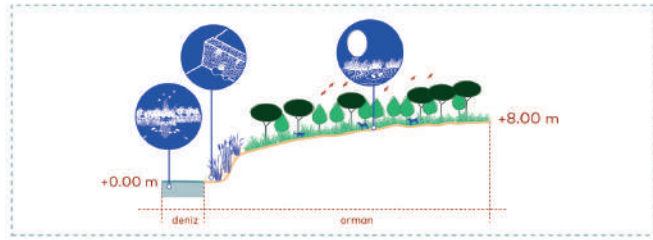
Adalar kıyı tipolojilerine göre biyoçeşitlilik artırıcı doğa temelli öneriler: Heybeliada

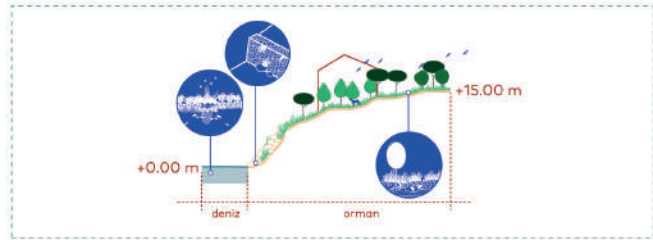
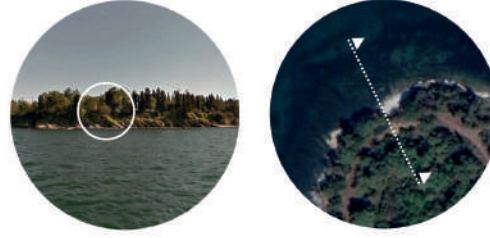
T-11 Sedef Adası

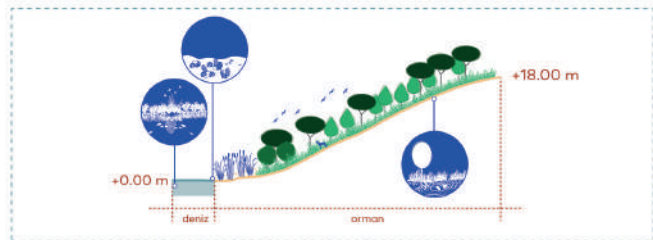
T-03 Sedef Adası

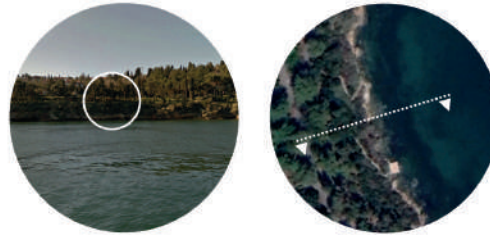
T-15 Sedef Adası

T-16 Sedef Adası

T-09 Sedef Adası

Adalar kıyı tipolojilerine göre biyoçeşitlilik arttırıcı doğa temelli öneriler: Sedef Adası

30

KONU 30 - İSKELE ALANLARI VE KAPASİTE ÜZERİNDEN DENİZ ULAŞIMI DEĞERLENDİRMESİ

Kıyı alanlarında plan onaylama yetkisi Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünde olsa da Adalar'da kıyıların bir kısmı doğal sit alanı bir kısmı da kentsel sit alanı içinde kalmaktadır. Bu alanlarda plan yapma, yaptırma veya onaylama yetkisi farklı kurumlara aitken Marmara Denizi ve Adalar Cumhurbaşkanı'nın 05.11.2021 tarih ve 4758 sayılı kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir. Bu karar ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tek yetkili kurum haline gelmiştir.

Adalar coğrafi karakterleri gereği sadece deniz ulaşımı yoluyla erişilebilen kent parçalarıdır. Bu sebeple ulaşım açısından Adalar'a giriş ve çıkış kapılarını temsil eden yapılar; iskeleler ve iskele yapıları olarak kabul edilir. Sözü edilen bu deniz yapıları hem günlük seyahatler hem de afet durum senaryoları açısından önem arz etmektedir. Adalar genelinde incelendiğinde 5 adada aktif olarak çalışan/işletilen 15 iskele yer almaktadır.

- Burgazada İskelesi
- Büyükada İskelesi
- Heybeliada İskelesi
- Kınalıada İskelesi
- Sedef Adası İskelesi
- Kınalıada Yolcu Motoru İskelesi-1
- Burgazada Yolcu Motoru İskelesi-1
- Heybeliada Yolcu Motoru İskelesi-1
- Büyükada Yolcu Motoru İskelesi-1
- Heybeliada Yolcu Motoru İskelesi-2
- Büyükada Yolcu Motoru İskelesi-2
- Kınalıada Yolcu Motoru İskelesi-2
- Burgazada Yolcu Motoru İskelesi-2
- Heybeliada Yolcu Motoru İskelesi-3
- Kınalıada Yolcu Motoru İskelesi-3

İşletmeci bazında incelendiğinde Adalar'a ulaşımı işleten temelde iki kanal vardır:

1. İBB Şehir Hatları
2. Özel İşletmeler
 - a.Mavi Marmara
 - b.Prenstur
 - c.Turyol

Şehir Hatlarının seferleri aşağıda belirtilen 5 istikamette gerçekleşmektedir.

- Kabataş - Adalar
- Adalar - Beşiktaş
- Bostancı - Adalar Ring Hattı
- Bostancı - Büyükada - Sedef Adası Hattı
- Maltepe - Büyükada - Heybeliada - Burgazada - Kınalıada Hattı

Yukarıda listesi verilen iskeleler; Adalar kıyılarında dağınık ve belirsiz aralıklar ile yerleşmiş alanlardır. Adalar ve İstanbul arasında yapılan yolculuk sayıları (2021, Belbim Verileri) incelendiğinde, iskele yapılarının ardındaki sert zemin alanlarının Adalar'da çoğu zaman yetersiz olduğu görülmektedir. Bu yetersizlik beraberinde çeşitli kentsel problemlerin bütünlük olarak ortaya çıkmasına sebep olmaktadır:

- 1-İskele önüne deşarj olan kalabalıklar özellikle sabah ve akşam pik saatlerinde kamusal alanda rahatça hareket etmeyi güçleştirecek bir karakter ortaya koymaktadır. Deniz ulaşımında tarifelerin belirli saatlerde kısıtlı olması, seferin kaçırılması durumunda alternatiflerinin yetersiz olması sebebiyle kullanıcıların deniz aracını kullanacağı saatten çok önce kıyıda birikmelerine sebep olmaktadır.
- 2-Deniz araçlarına biniş noktalarındaki dar boğazlar, daralan kamusal alanlar yaşayanlar için zor bir kamusal alan deneyimi yaşatmaktadır.
- 3-Aynı saatlerde deşarj olan veya araçlara binen yolcuların oluşturduğu kalabalıklar gürültü kirliliği yaratarak Ada sakinlerini rahatsız etmektedir.

Yolculuk verileri Adalar'a doğru olan hareket ve Adalar'dan İstanbul'a doğru olan hareket olarak ikiye ayrıştırılarak incelendiğinde kentsel mekânda yaşanan sıkışıklık daha çarpıcı biçimde ortaya çıkmaktadır.

2021' yılında Adalar'a / Adalar'dan yapılan yolculuk sayıları incelendiğinde 6.209.022 geçiş yapıldığı görülmektedir. 2021 yılı içerisinde mevsim avantajlarının da yardımıyla temmuz ayının en yüksek yolculuk sayılarına sahip olduğu görülmektedir. Temmuz ayı özelinde, sadece Adalar'a doğru olan seyahatler incelendiğinde; yolcuların neredeyse yarısının Büyükada'ya geldiği, Kınalı adanın ise %24'lük pay ile onu takip ettiği görülmektedir. Genel bir değerlendirme yapıldığında temmuz, 2021'de

- Büyükada'ya 234.938 kişi /
 - Heybeliada'ya 91.382 kişi /
 - Burgazada'ya 73.211 Kişi /
 - Kınalıada'ya 129.109 Kişi /
- yolculuk yapmıştır.

Belirtilen bu yolculuk sayıları günlük ortalamalara vurulduğu zaman hafta ortalamasında gün başına:

- Büyükada'ya 7.579 kişi /
- Heybeliada'ya 2.948 kişi /
- Burgazada'ya 2.362 Kişi /
- Kınalıada'ya 4.165 Kişi /

gelmektedir. Cumartesi ve Pazar günleri bu ortalama günlük gelen yolcu sayısı 1,33 ile 2,00 katı artış göstermektedir.

Bu sebeple örneğin Büyükkada'da hemen vapur iskeleleri önünde yer alan iskelelerin günde 10.000 kişilik brüt sirkülasyonu kaldırarak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Bu sayılar Kınalıada için 5.500 kişi / Heybeliada için 4000 kişi / Burgazada için 3000 kişi olarak değerlendirilmelidir. Elbette bu sayılar bir gün içerisinde gelen ve büyük çoğunlukla geri dönecek olan tüm yolcuların sayısının toplamıdır. Vapur kapasitelerinin maks. 2100 kişi olduğu göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

İşletme faaliyetleri açısından da incelendiğinde bu sözü edilen parçalı iskele işletmelerinin fiziksel olarak tek bir iskelede birleştirilmesi mümkün görünmemektedir. Bu sebeple "Adalar Kentsel Tasarım Rehberi" hafta sonu ve sabah akşam pik saatlerindeki sefer sayılarının artırılması yolu ile adaya gerçekleşen insan deşarjının seyreltilmesi yönünde öneri sunmaktadır.

Yıl	Ay	ŞEHİR HATLARI TOTAL	ADALAR'DAN İSTANBUL'A	ADALAR'A DOĞRU	ÖZEL DENİZ İŞLETMECİLİĞİ (ADALAR'A DOĞRU + ADALAR'DAN)	TOTAL GEÇİŞ (DENİZ HATLARI + ÖZEL)
2021	OCAK	88,034	51,564	36,470	110,562	198,596
	ŞUBAT	102,106	58,122	43,984	119,672	221,778
	MART	147,855	86,122	61,733	174,875	322,730
	NISAN	138,987	77,690	61,297	138,350	277,337
	MAYIS	168,095	94,272	73,823	142,214	310,309
	HAZİRAN	320,681	179,661	141,020	308,111	628,792
	TEMMUZ	642,829	366,264	276,565	504,149	1,146,978
	AĞUSTOS	545,028	314,114	230,914	493,555	1,038,583
	EYLÜL	373,959	216,999	156,960	364,151	738,110
	EKİM	265,787	156,834	108,953	280,569	546,356
	KASIM	186,497	109,263	77,234	222,910	409,407
	ARALIK	170,443	100,303	70,140	199,603	370,046
		3,150,301	1,811,208	1,339,093	3,058,721	6,209,022

2021 yılı Şehir Hatları ve özel deniz işletmelerine ait yolcu sayıları

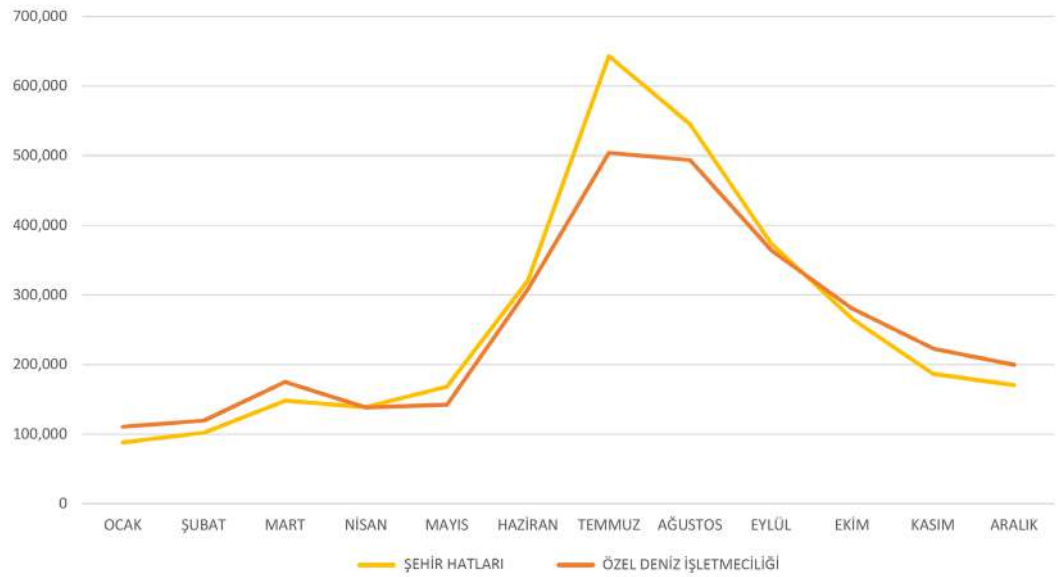
TEMMUZ HAFTASONU

ŞEHİR HATLARI	ADALAR İÇERİSİNDEKİ YOLCU DAĞILIM ORANI	(TEMMUZ) AYLIK ADAYA GELEN ORT.	(TEMMUZ) GÜNLÜK ADAYA GELEN HAFTA ORT.
BÜYÜKADA	0.44	122,911	3,965
HEYBELİADA	0.17	47,808	1,542
BURGAZADA	0.14	38,301	1,236
KINALIADA	0.24	67,545	2,179

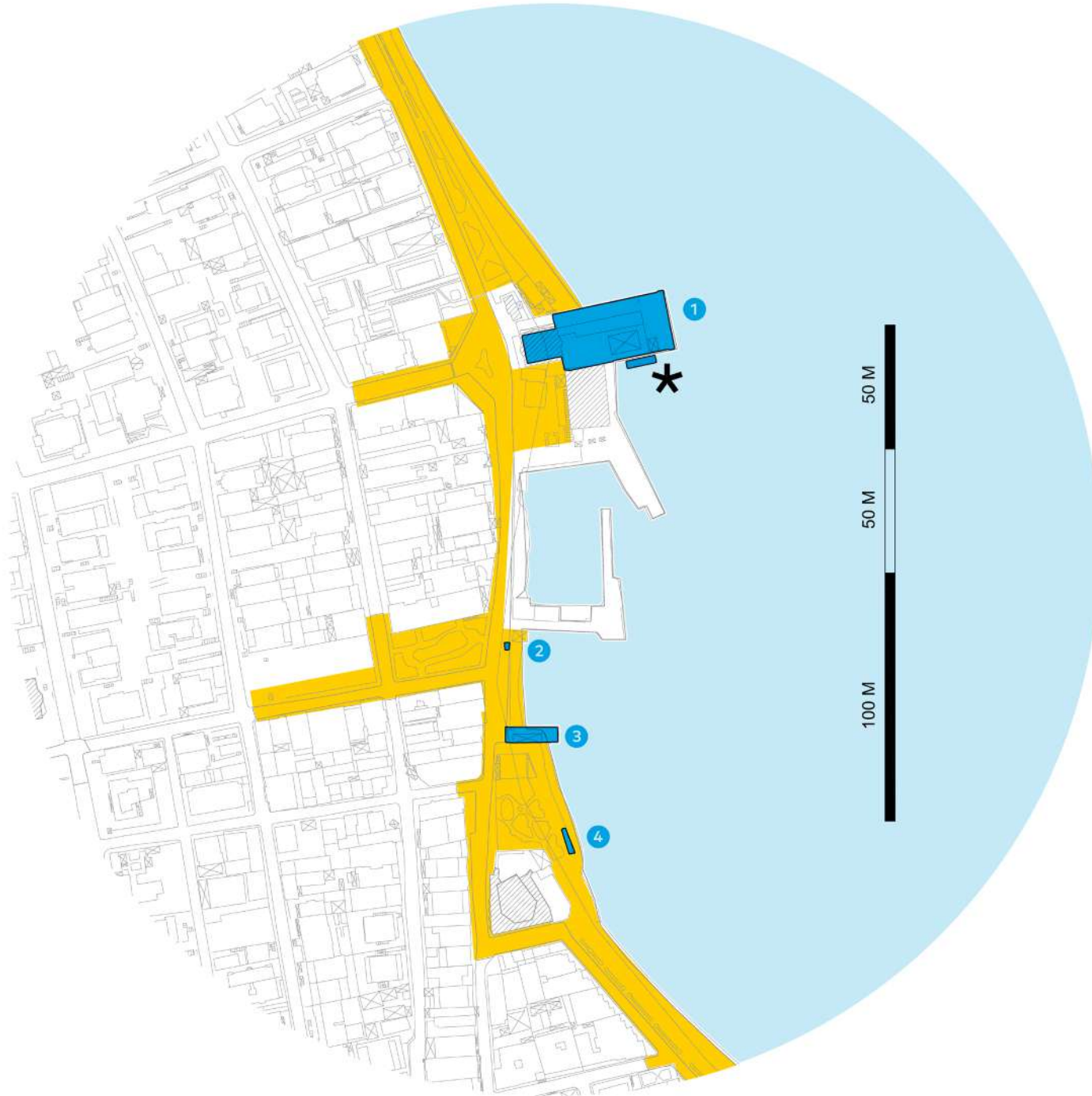
ÖZEL İŞLETMELER	ADALAR İÇERİSİNDEKİ YOLCU DAĞILIM ORANI	(TEMMUZ) AYLIK ADAYA GELEN ORT.	(TEMMUZ) GÜNLÜK ADAYA GELEN HAFTA ORT.
BÜYÜKADA	0.44	112,027	3,614
HEYBELİADA	0.17	43,574	1,406
BURGAZADA	0.14	34,910	1,126
KINALIADA	0.24	61,564	1,986

TOTAL	ADALAR İÇERİSİNDEKİ YOLCU DAĞILIM ORANI	(TEMMUZ) AYLIK ADAYA GELEN ORT.	(TEMMUZ) GÜNLÜK ADAYA GELEN HAFTA ORT.	CUMARTESİ VEYA PAZAR GÜNÜ / HÜNLÜK ADAYA GELEN SAYISI
BÜYÜKADA	0.44	234,938	7,579	9,852
HEYBELİADA	0.17	91,382	2,948	3,832
BURGAZADA	0.14	73,211	2,362	3,070
KINALIADA	0.24	129,109	4,165	5,414

2021 yılı Temmuz ayı ortalama yolcu sayıları

2021 yılı aylara göre Şehir Hatları ve özel deniz işletmeleri geçiş sayıları

- ❶ KINALIADA ŞEHİR HATLARI İSKELESİ / 1.052 m²
- ❷ KINALIADA "TURYOL" MOTOR İSKELESİ / 8m²
- ❸ KINALIADA "MAVİ MARMARA" MOTOR İSKELESİ / 141 m²
- ❹ KINALIADA "PRENSTUR" MOTOR İSKELESİ / 29 m²

* DENİZ TAKSİ PARK ALANI

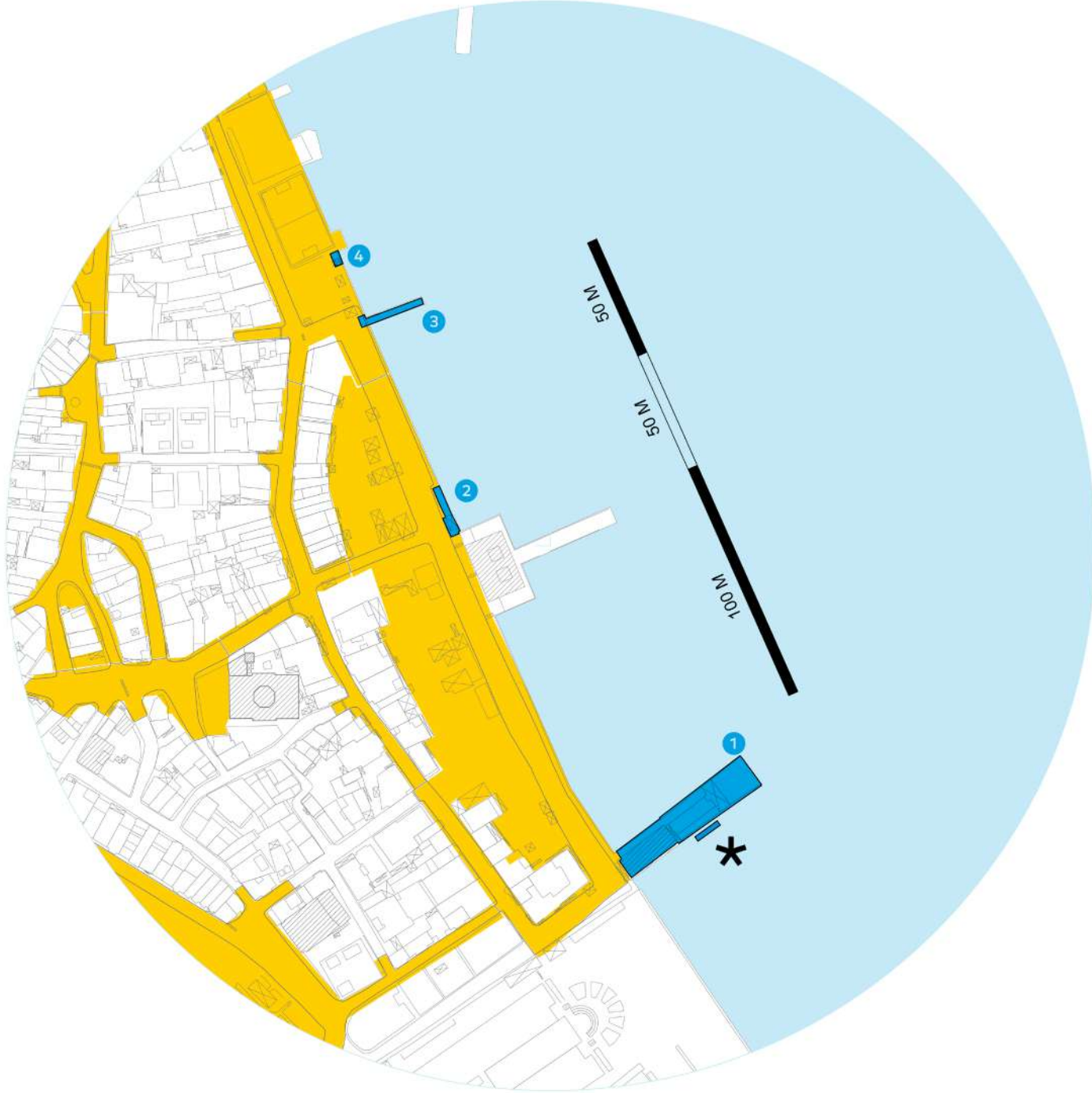
Kinalıada iskeleleri ve ardındaki kamusal açık alanlar

- ❶ BURGAZADA ŞEHİR HATLARI İSKELESİ / 1.890 m²
- ❷ BURGAZADA "MAVİ MARMARA" MOTOR İSKELESİ / 97 m²
- ❸ BURGAZADA "PRENSTUR" MOTOR İSKELESİ / 26 m²

* DENİZ TAKSİ PARK ALANI

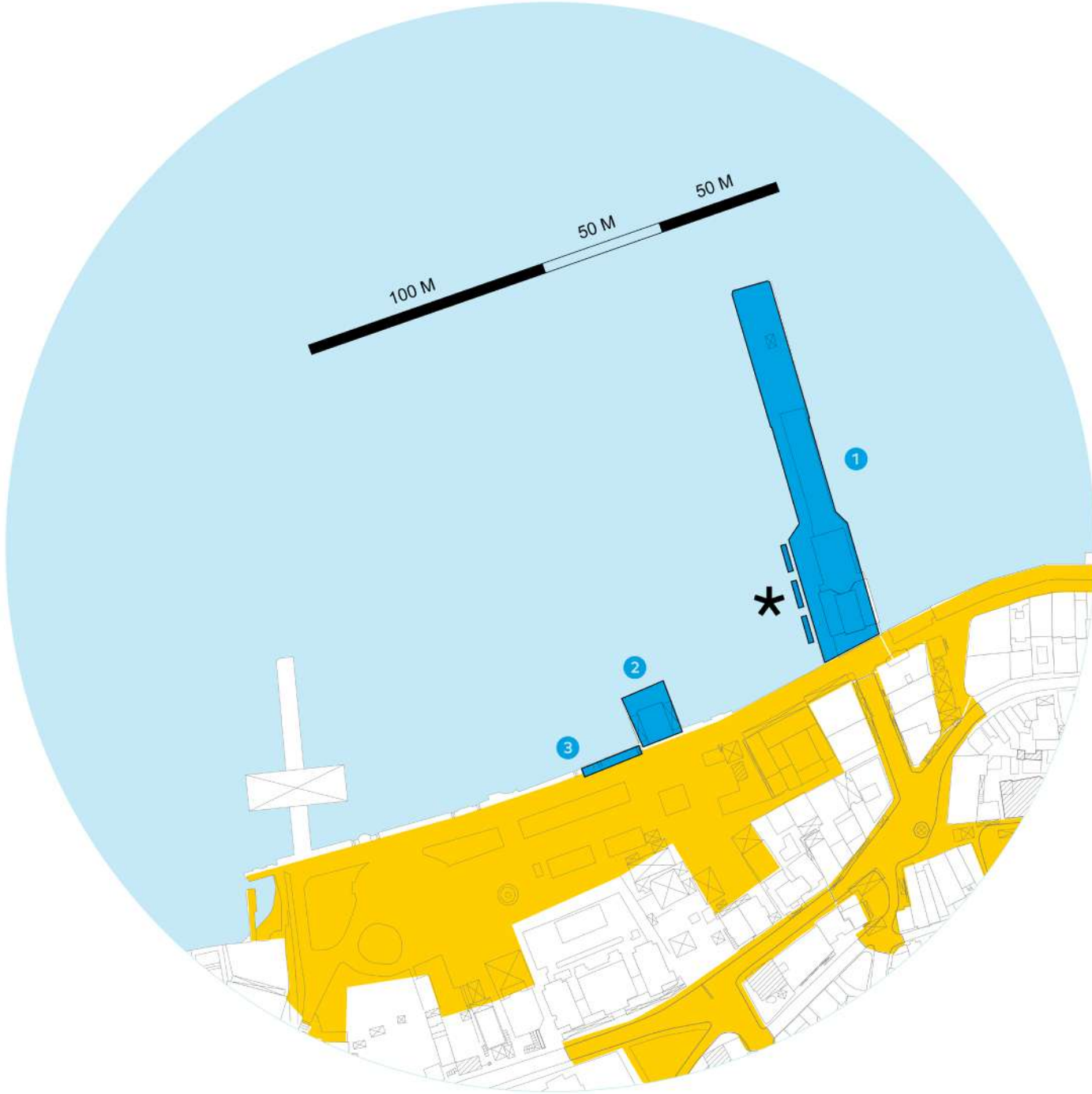
Burgazada iskeleleri ve ardındaki kamusal açık alanlar

- ❶ HEYBELİADA ŞEHİR HATLARI İSKELESİ / 854 m²
- ❷ HEYBELİADA "MAVİ MARMARA" MOTOR İSKELESİ / 79 m²
- ❸ HEYBELİADA "RRENSTUR" MOTOR İSKELESİ / 89 m²
- ❹ HEYBELİADA "TURYOL" MOTOR İSKELESİ / 23 m²

* DENİZ TAKSİ PARK ALANI

Heybeliada iskeleleri ve ardındaki kamusal açık alanlar

- ❶ BÜYÜKADA ŞEHİR HATLARI İSKELESİ / 2.949 m²
- ❷ BÜYÜKADA "MAVİ MARMARA" MOTOR İSKELESİ / 401 m²
- ❸ BÜYÜKADA "PRENSTUR" MOTOR İSKELESİ / 102 m²

* DENİZ TAKSİ PARK ALANI

Büyükada iskeleleri ve ardındaki kamusal açık alanlar

A.S.S.K. A.S.S.K.

31

KONU 31 - KIYI ALANLARI - KIYI KENAR ÇİZGİSİ VE DOLGU ALANLARI HAKKINDA MEKÂNSAL PRENSİPLER

Adalar kıyı alanlarında yapılan analiz çalışmaları sonunda kıyı alanlarında iskeleler, kayıkhaneler, su ürünleri kooperatifleri, plajlar gibi kıyı kullanımları ile çoğunluğu konut olmak üzere az sayıda da olsa turizm tesisi gibi diğer arazi kullanımları olduğu tespit edilmiştir. Koruma altında olan çeşitli kültürel miras yapıları bulunmaktadır. Adalar kıyı şeridindeki arazi kullanımlarına bakıldığında %20,1'inin doğal sit alanı içinde kaldığı tespit edilmiştir. Kıyı alanları içinde önemli oranda ağaçlık alan, kamp, spor kulüpleri ve parklar olduğu gözlemlenmiştir. Adalar kıyı alanlarının sadece %18'inin tahrip edilmemiş olduğu saptanmıştır.

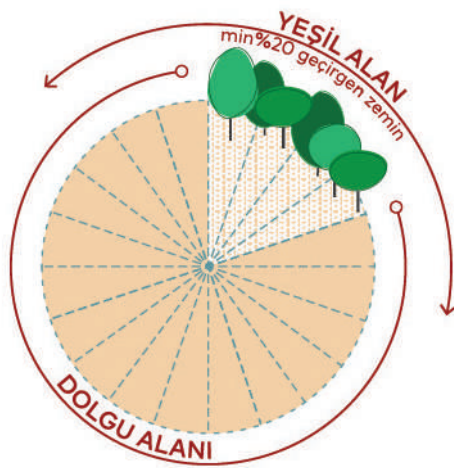
Kıyı alanları - kıyı kenar çizgisi için geliştirilen ilk temel mekansal prensip; %18 oranında tahrip edilmemiş olan kıyı alanlarının mutlak korunmasıdır. İkinci temel mekansal prensip ise doğal sit alanı içinde ziyarete açık kıyı alanlarının taşıma kapasitesini aşmadan, kıyı doğal formunu tahrip etmeden ve doğal yaşama zarar vermeden kullanılmasıdır. Kıyı alanlarının korunması için "Adalar Mavi ve Yeşil Sistemler Master Planı" ile temel prensiplerin geliştirilmesi önerilir.

Kıyı alanlarının korunması için:

- Kıyı alanlarında ateş yakılması yasaklanmalıdır.
- Tüm kıyı alanlarında plastik ve muadili şezlong, masa, sandalye, şemsiye, pet şişe, poşet, pipet, tabak, bardak, çatal ve bıçak gibi herhangi bir plastik ürün kullanımı yasaklanmalıdır.
- Sirkülasyon ve oluşturulan sert zeminlerde sadece geçirimli yapısal malzemeler kullanılması önerilmektedir.
- Kıyı alanları yaya bölgesidir.
- Tesis ve hizmet yapıları Kentsel Tasarım Rehber'inde belirlenen esaslara uygun olmalıdır.

Dolgu ile tahrip edilmiş kıyı alanları:

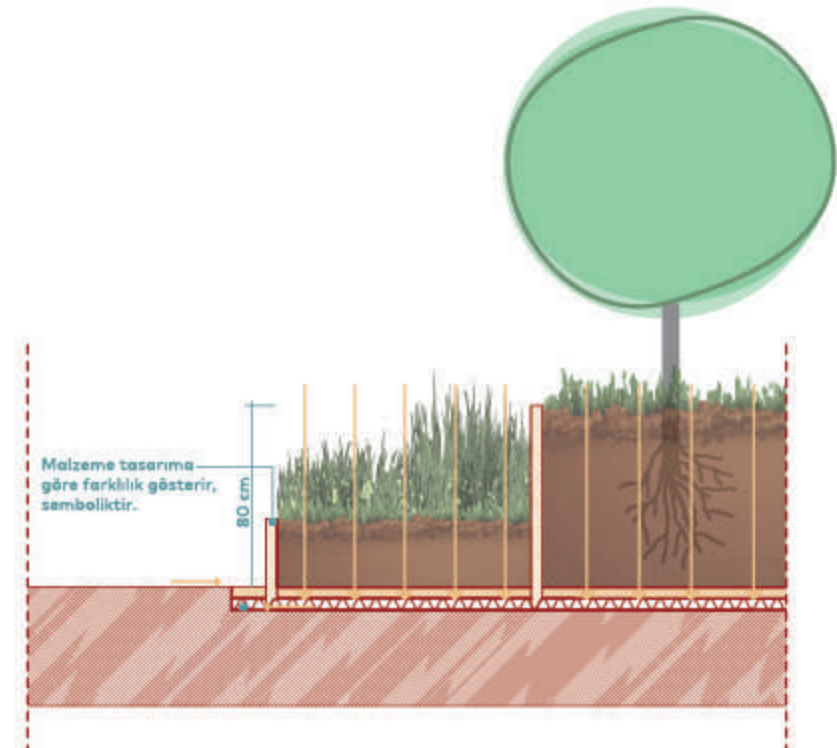
- Adalar'da yeni dolgu alanlarının tesisi engellenmelidir.
- Doğal sit alanı içindeki dolgu alanlarının sökülüp, doğal kıyının rehabilitasyonu yapılmalıdır.
- Kentsel doku içinde kalan ve kamu kullanımında olan doldurulmuş kıyı alanlarında Kentsel Tasarım Rehber'ine uygun düzenleme ve donatılar kullanılmalıdır.
- Dolgu nedeniyle ortaya çıkan ve silueti bozan yüzeyler kamusal kullanımına kazandırılmalı ve Kentsel Tasarım Rehber'ine uygun düzenlenmelidir.
- Kentsel doku içindeki kıyı alanlarında iklim krizi nedeniyle oluşabilecek tsunami ve yoğun yağış rejimleri düşünülerek geçirimsiz yüzeylerde akışa geçecek suyun kontrolü ve yönetimi sağlanmalıdır.

Dolgu Alanları Üzerinde Yeşil Alan Oluşturma Prensibi

Dolgu ile tahrip edilmiş kıyı alanlarında yeşil alan artırımı:

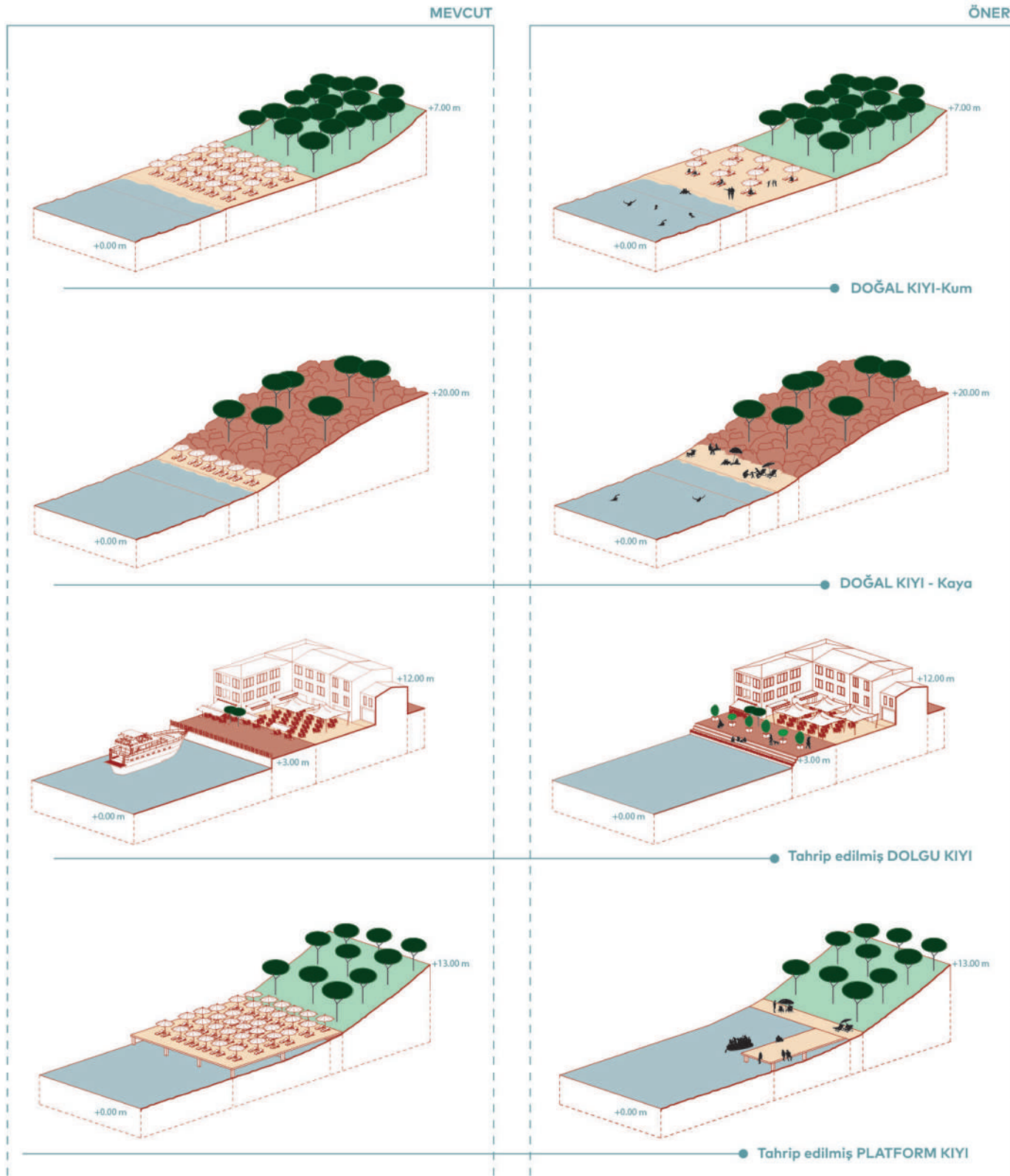
- Geçirimsiz olan dolgu alanlarının toplam yüzeyinin en az %20'sinde yeşil alan tesis edilmesi önerilir.
- Dolgu alanlarında yeşil alan artırımı için tesis edilen alt yapı ile yükseltilmiş bitki dikim alanlarının aynı zamanda tsunami nedeniyle yükselecek deniz seviyesine karşı da çözüm oluşturacak şekilde tasarlanması önerilir.
- Üst kotlardan başlayarak yüzey akışının kontrol edilmesi ve bu geçirimsiz dolgu alanlarına ulaşmadan yüzey akışının engellenmesi önerilir.

Dolgu Alanları Üzerinde Yeşil Alan Oluşturma Prensip Kesiti

Kazıkla tahrip edilmiş dolgu alanları:

- Tabiat parkları içinde kazıkla tesis edilmiş acil durumda kullanılacak iskele platformları hariç, diğer kazıklı platformların sökülmesi ve doğal kıyının rehabilite edilmesi önerilir.
- Mesireler içinde kazıkla tesis edilmiş platformların ziyaretçi kapasitesine göre düzenlenmesi, kapasiteyi arttırıcı platformların sökülmesi ve doğal kıyının rehabilite edilmesi önerilir.
- Kentsel doku içinde kazıkla tesis edilmiş platformların Kentsel Tasarım Rehber'inin kıyı işgalleri bölümüne göre düzenlenmesi önerilir.

Kıyı alanları mekânsal prensip öneri diyagramları

E

**TARİHİ YERLER ARASI ETKİLEŞİM - KÜLTÜR SANAT ALANLARI
ARASINDA SÜREKLİLİK ROTALARI BELİRLENMESİ**

32

KONU 32 - ÖNERİ TURİZM ROTASI (FLORA FAUNA GÖZLEM - PLAJ - ANIT YAPILAR VB. DESTİNASYONLAR)

Adalar kullanıcıları, rehber çalışmasının analiz aşamasında da ortaya konulduğu üzere; ağırlıklı olarak ziyaretçilerden oluşmaktadır. Sözü edilen ziyaretçilerin Adalar'a belirli noktalardan (vapur iskeleleri) dâhil oldukları düşünüldüğünde, yaşanan insan kalabalığının ve yoğunluğun ada içerisinde heterojen bir dağılım sergilediği tespit edilmiştir. Bu dengesiz dağılımın Adalar'ın geneline yayılarak rahatlatılması noktasında en önemli müdahale biçimi; ziyaretçilerin odaklanacağı turizm destinasyonlarının organize edilmesi ile mümkün olacaktır.

Bu kapsamda:

- Turizm rotaların planlanması,
- Rotalardaki uygun ulaşım yollarının ve çekiciliklerin belirlenmesi,
- Turizm gelişim bölgelerindeki odakların belirlenerek alternatif rotaların oluşturulması
- Rotaların görselleştirilerek haritalanması

konularında: kamu, özel sektör ve destinasyon yöneticilerine, turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelere yardımcı olmak ve turistik faaliyetler için alanı tanımak isteyen kişileri yönlendirmek amacıyla çalışmalar yapılmıştır.

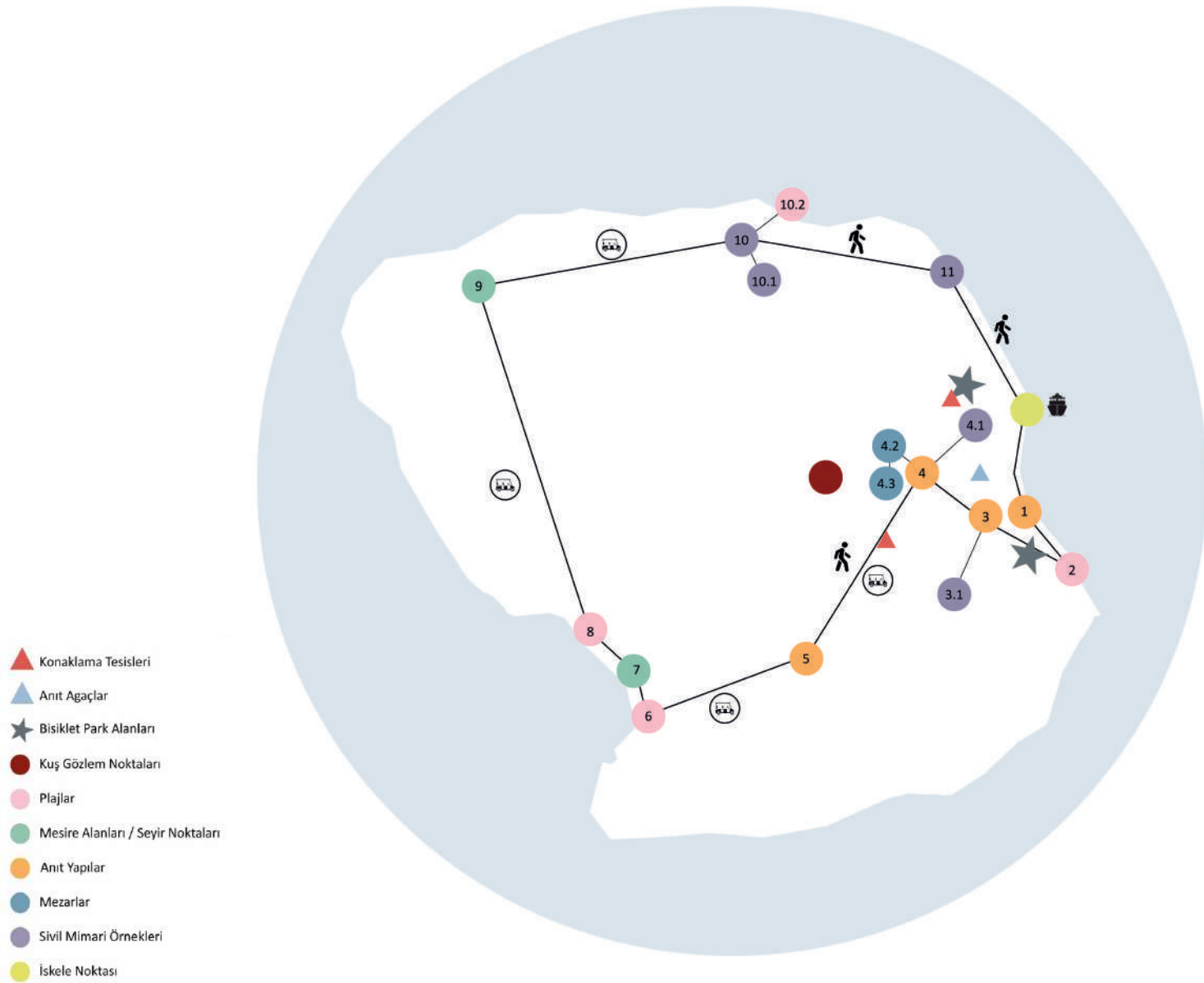
Öneri turizm rotası çalışması kapsamında;

- Anıt yapılar,
- Önemli sivil mimari örnekler,
- Önemli şahsiyetlerin yaşamış olduğu evler,
- Plajlar,
- Mesire alanları + seyir noktaları
- Mezarlıklar
- Kuş Gözlem noktaları

bir ana Turizm Rotası (Omurgası) üzerine oturtulmuştur. Her ada için ayrı ayrı ortaya konan bu rotalar / omurgalar üzerinde yukarıda belirtilen odaklar birbirlerine göre olan pozisyonları / uzaklıkları gözetilerek gezi senaryoları haline getirilmiştir.

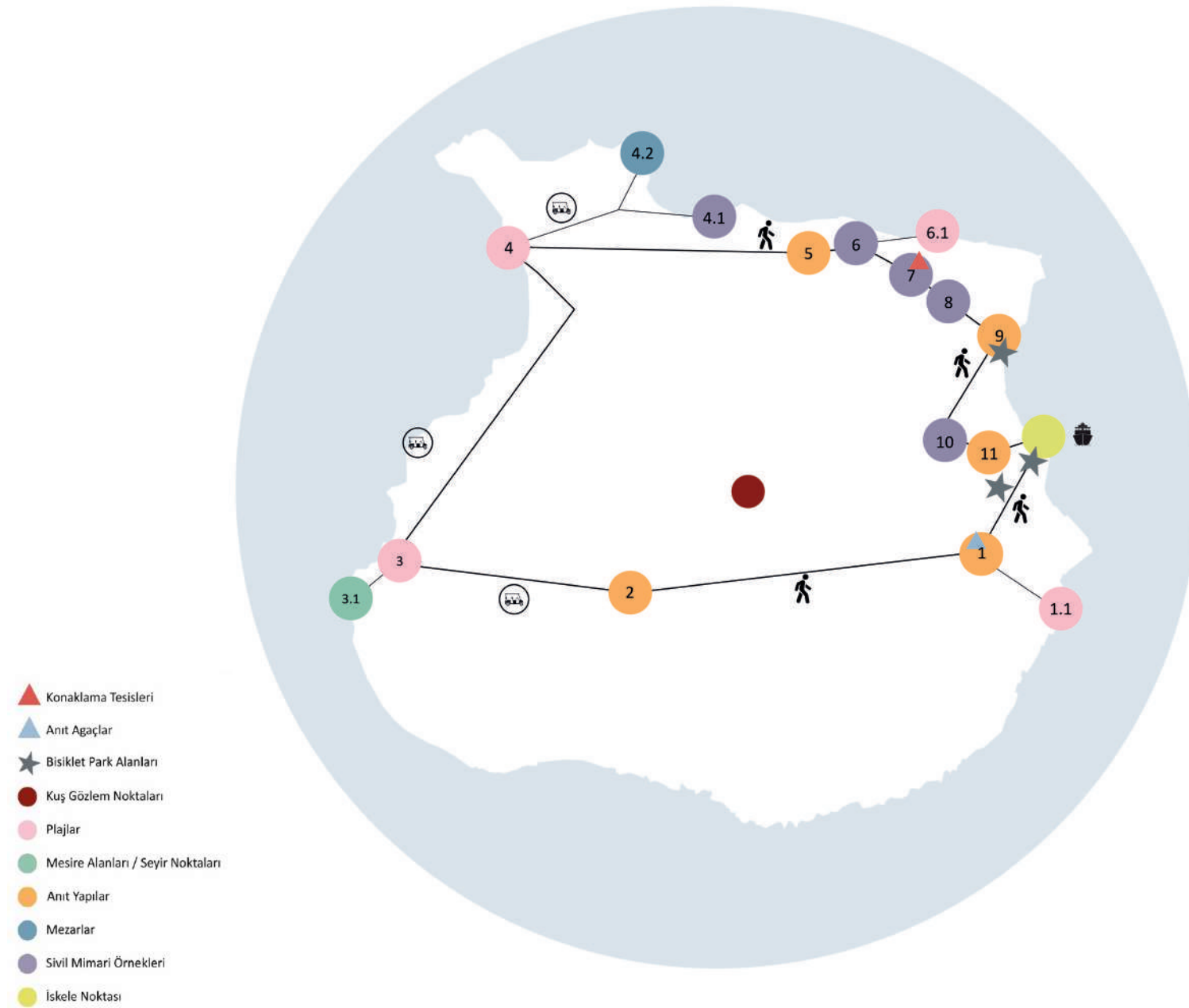
Ana rotaya / omurgaya ek olarak bazı belirlenen kırılım noktalarında, kullanıcılara çeşitlilik sağlamak amacıyla farklı dar kapsamlı alternatif rota önerileri de sunulmuştur. Bu ikincil rotalar da ana omurgaya eklenerek basitleştirilmiş bir gösterim tekniği ile ada bazında aktarılmıştır.

ADA İSMİ	ANITSAL ÖĞELER	SİVİL MİMARİ/KÜLTÜREL YAPILAR	PLAJLAR/TEŞİSLER	MESİRE ALANLARI/SEYİR NOKTALARI	MEZARLIK
Kınalıada	Kınalıada Camii(1)	Derunyan Evi(4.1)	Onur Beach(2)	Çınar Mesire Alanı(7)	Kınalıada Rum Mezarlığı(4.2)
	Rum Ortodoks Klisesi(3)	Ağası Evi(10)	Kamos's Plajı(6)		
	Kinkor Ermeni Klisesi(4)	Erozan Evi(10.1)	Kınalıada Halk Plajı(8)	Seyir Tepesi(9)	Ermeni Mezarlığı(4.3)
	Hristos Rum Manastırı(5)	Papazyan Yalısı(11)	Kınalıada Su Sporları Tesisleri(10.2)		

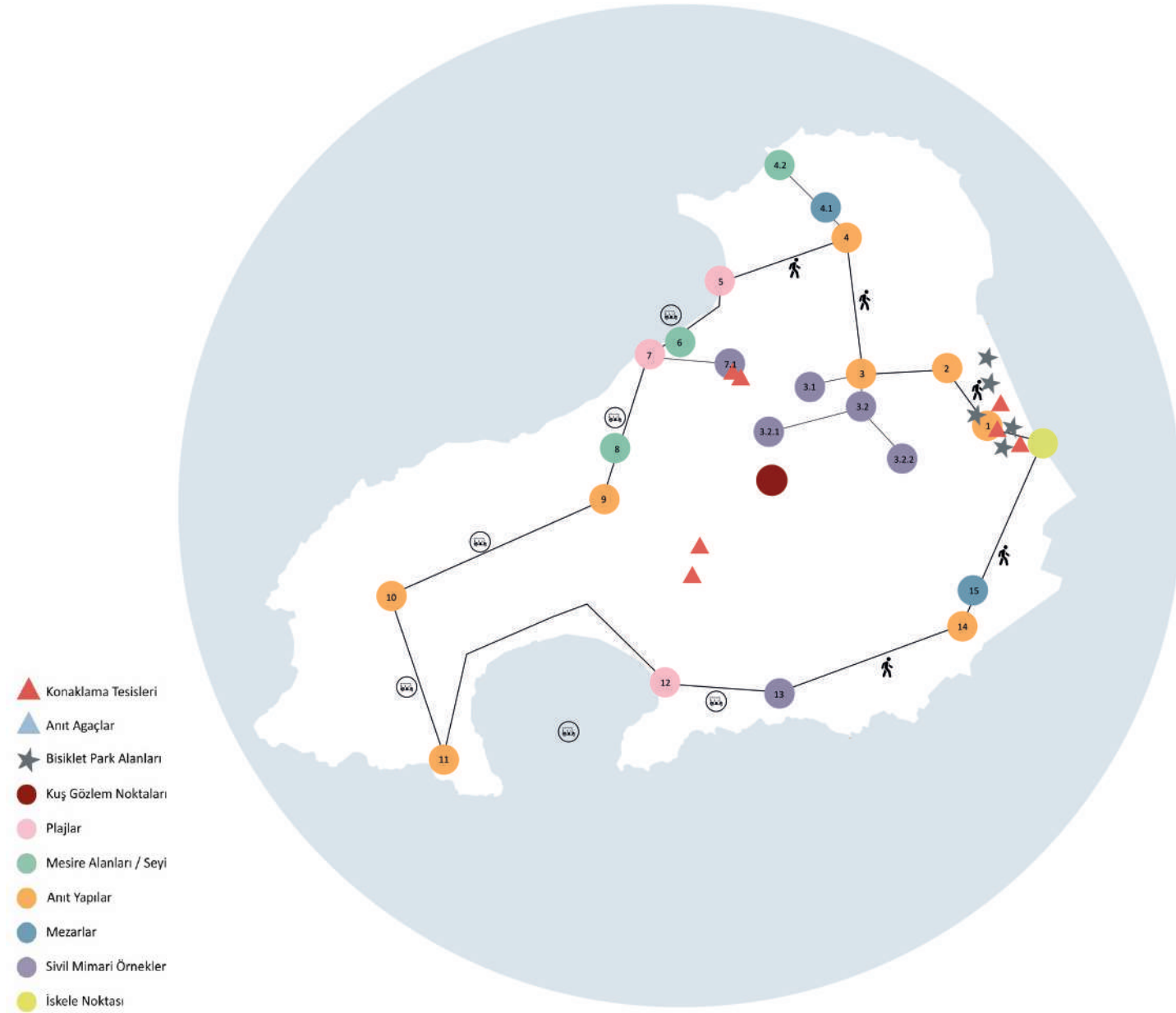
Kınalıada öneri turizm rotası

ADA ISMI	ANITSAL ÖGELER	SİVİL MİMARİ/KÜLTÜREL YAPILAR	PLAJLAR/TEŞİSLER	MESİRE ALANLARI/SEYİR NOKTALARI	MEZARLIK
Burgazada	Adalar Cemevi(1)	Ayios Ioannis Ayazması(4.1)	Burgazada Halk Plajı(1.1)	Kalpazankaya Mesire Alanı(3.1)	Burgazada Müslüman Mezarlığı(4.2)
	Hristos Manastırı(2)	Burgazada Öğretmenevi(6)	Kalpazankaya Plajı(3)		
	Aya Yorgi Saribi Manastırı(5)	Zafiriadis Evi(7)	Madam Marta Koyu(4)		
	Burgazada Cami(9)	Yediç Köşkü(8)	Çamakya Plajı(6.1)		
	Rum Ortodoks Kilisesi(11)	Sait Faik Abasıyanık Müzesi(10)			

Burgazada öneri turizm rotası

ADA İSMİ	ANITSAL ÖĞELER	SİVİL MİMARİ/KÜLTÜREL YAPILAR	PLAJLAR/TEŞİSLER	MESİRE ALANLARI/SEYİR NOKTALARI	MEZARLIK
Heybeliada	Aya Nikola Rum Ortodoks Kilisesi(1)	İsmet İnönü Evi(3.1)	Green Beach Plajı(5)	Değirmen Burnu Mesire Alanı(4.1)	Aya Triada Manastırı Mezarlığı(4.1)
	Ben Yazkov Sinagogu(2)	Heybeliada Halk Kütüphanesi(3.2)	Asaf Aile Plajı(7)	Zeytinlik Mesire Alanı(6)	
	Heybeliada Camii(3)				
	Rum Ortodoks Ruhban Okulu(4)	Hüseyin Rahmi Gürpınar Evi Müzesi(3.2.1)	Heybeliada Plajı(12)	Kablo Mesire Alanı(8)	Eski Rum Mezarlığı(15)
	Vaftizci Yahya Kilisesi(9)				
	İsa Manastırı(10)				
	Terki Dünya Manastırı(11)				
	Heybeliada Sanatoryumu(13)	Ahmet Rasim Evi(3.2.2)			
	Aya Yorgi Manastırı(14)	Halki Palas Oteli(7.1)			

Heybeliada öneri turizm rotası

ADA İSMİ	ANITSAL ÖGELER	SİVİL MİMARİ/KÜLTÜREL YAPILAR	PLAJLAR/TEŞİSLER	MESİRE ALANLARI/SEYİR NOKTALARI	MEZARLIK
Büyükada	Panayia Rum Kilisesi(1)	Saat kulesi(2)	Yörük Ali Plaj Tesisleri(7)	Dilburnu Tabiat Parkı(6.1)	Büyükada Mezarlığı(20)
	Azvadzadin Rum Kilisesi(3)	Adalar Kaymakamlığı (hacopulo Köşkü)(5)	Halik Koyu Plajı(7.1)		
	Ermeni Katolik Kilisesi(4)	mizzi köşkü (5.1)	Eskibağ Plajı(8)	Eskibağ Mesire Alanı (9)	
	Aya Yorgi Manastırı(11)	fabiato köşkü(5.2)			
	Azizilya Kilisesi(13)	Troçki evi(5.3)	Virinbağ Plajı(10)	Büyükada Tabiat Parkı(12)	
	Rum Ortodosks Manastırı(14)	Aşıklar Mesire Alanı(6)			
	Eski Rum Yetimhanesi(18)	Adalar Müzesi(16)	Aya Nikola Plajı(15)		
	Hristiyan Manastırı(19)				
	Hamidiye Cami(21)				
	Musevi Sinagogu(22)	Reşat Nuri Güntekin evi(17)			
Rum Kilisesi(23)					
Büyükada Çarşı Cami(24)	Vatikan Büyükelçiliği Köşkü(21.1)				

Büyükada öneri turizm rotası

33

KONU 33 - TARİHİ DOKU İLE UYUMSUZ MÜDAHALELER İÇİN PRENSİP DÜZENLEME ÖNERİLERİ (VİTRİN - TENTE - REKLAM PANOLARI VB.)

Adalar Kentsel Tasarım Rehberi kapsamında yapılar ve cepheler hakkında geliştirilen genel tasarım hükümleri ağırlıklı olarak bu bölüm olan Konu 33 ve devamındaki Konu 34 bölümlerde ele alınmıştır. Özellikle Konu 33 bölümünde kentsel tasarım rehberi mevcut yapılara yönelik, uyumsuz müdahaleleri düzenlemek için gerekli tasarım kurallarını ortaya koyarken, Konu 34 bölümünde yeni yapılaşma koşullarına odaklanacaktır.

Bu konu maddesi ile Adalar'ın özgün karakter özelliklerini oluşturulmasına katkıda bulunan tescilsiz tüm yapılardaki uygunsuz cephe müdahalelerinin rehabilite edilmesi için gerekli olan müdahale biçimlerinin ve ilkelerinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Rehberin başında da belirtildiği üzere:

Hazırlanan "Adalar Kentsel Tasarım Rehberi" Adalar'da yer alan tescilli yapılar hakkında, hiçbir ölçekte ve detayda öneride bulunmamaktadır. Tescilli yapılarda "Koruma Bölge Kurulu" nun uygun göreceği projeler doğrultusunda uygulama yapılması gerekmektedir.

Konu 33, "1/1000 Ölçekli Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı" plan notlarına girdi vermek suretiyle, rehber kapsamında belirlenen kentsel tasarım ilkelerine de uygun olacak şekilde; cephe düzenleme kurallarını geliştirmek üzere oluşturulan stratejik bir maddedir. Bu kapsamda düzenleme ilkeleri geliştirilirken genel anlamda:

- Tekdüze cepheler oluşturacak kısıtlayıcı kurallardan kaçınılması,
- Cephelerdeki mevcut olumsuz müdahaleleri rehabilite edecek yöntemlerin ortaya konması,
- Cephelerde kullanılacak ekolojik malzemelerin tanımlanması, esastır.

Bu maddede belirtilen ilkeler aynı şekilde Konu 34'de açıklanan yeni yapı cephesi ilkeleri için de geçerli olacaktır. Tescilli parsellerde hafif bakım-onarım olmayan müdahalelerde ilgili kurul onayınca müdahale gerçekleştirilecektir.

Bu maddede açıklanan temel prensipler ağırlıklı olarak özgün cephelerin ortaya çıkarılmasına yönelik ayıklama-sadeleştirme işlerine yöneliktir. Bu kapsamda bir cephe arındırması yapılacaktır:

- İlave kat eklentileri
- Muhdes eklentiler
- Özgün olmayan, niteliksiz malzeme kullanımları
- Yapı açıklık (pencere/kapı) oranlarının değiştirilmesi / uyumsuzluğu
- Kablo, trafo klima vb. eklentiler
- Zemin kat ve üst kat tabelaları
- Zemin kat vitrin uygulamaları
- Zemin kat kepenk uygulamaları
- Sürekli kalıcı afiş, ilan ve reklam panoları
- Gölgelekler

konuları maddeler halinde açıklanmaktadır.

İlave Kat Eklentisi

Tescilli taşınmaz kültür varlığı bulunmayan parsellerde yapının ruhsatına, mevcut ruhsatın alındığı tarihteki imar planına ve projesine uygun olmayan çatı katı, çekme kat, ilave kat vb. tüm izinsiz uygulamaların kaldırılması önerilmektedir.

İlave katların kaldırılmasından sonra çatılar söz konusu yapı izi ile uyumlu olacak şekilde; "Adalar Kentsel Tasarım Rehberi-Cilt 1'de yer alan "A-KOR-6: Cephe Tipoloji Çalışması" maddesinde açıklanan çatı prensipleri ile düzenlenecektir ve "1/1000 Ölçekli Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı" plan notları ile tam uyum sağlanacaktır.

Büyükada 26 ada 17 parsel / Örnek İlave Kat

Muhdes Eklentiler

Tescilsiz yapılarda sonradan eklenen eklentilerin kaldırılması ve kapatılmış terasların açılması esastır. Bu yapıların plan onay öncesi ruhsat koşullarına döndürülmesi gerekmektedir.

Heybeliada 24 ada 15 parsel / Örnek Muhdes Eklenti

Büyükada 86 ada 18 parsel / Örnek İlave Kat

Cephelerde Özgün Olmayan, Niteliksiz Malzeme Kullanımı

■ Tescilli yapılarda hazırlanan restorasyon projesine uygun malzeme ve detayların kullanılması zorunludur. Ruhsat gerektirmeyen basit onarım uygulamalarında onaylı restorasyon projesi yoksa onaylı restitüsyon projesine göre uygulama yapılacaktır.

"Adalar Kentsel Tasarım Rehberi-Cilt 1'de yer alan "A-KOR-6: Cephe Tipoloji Çalışması" ve "A-KOR-3: Anıt ve Sivil Mimarlık Örnekleri – Uygunsuz Müdahaleler" başlıklarında tipolojik olarak ortaya konan kriterlere göre saptanan "özgün karakter" özellikleri gösteren diğer yapılarda cephe düzenlemesi / arındırma yapılması durumunda:

■ Kapı ve pencere doğramalarında PVC malzemeye izin verilmeyecek, özgünlük korunacaktır.

■ Pencere doğramaları ahşap veya metal malzemeden olacaktır. Vitrinler ve bahçe kapıları ise ahşap veya döküm demir olabilir.

Heybeliada 48 ada 11 parsel / Örnek Uygunsuz Malzeme – form doğrama

■ Cephelelerdeki tüm uyumsuz-rijinal olmayan kaplamaların sökülmesi önerilmektedir. (tuğla görünümlü - ahşap görünümlü vb. malzemeler sökülerek belirtilen renk kartelasında sıva+boya uygulaması yapılacaktır) Ahşap görünümlü olsa bile cephelerde PVC kaplama yapılamaz.

Mülk sahibi ve kullanıcısının özellikle cephe kaplaması kullanmak istemesi durumunda kaplanacak malzemenin orijinal olması esastır. Adalar genel doku özellikleri "Adalar Kentsel Tasarım Rehberi-Cilt 1'de yapılan çalışmalar boyunca incelendiğinde cephe kaplamaları;

- Ahşap Kaplama (ahşabın kendi renginde veya kartelada belirtilen renklerde,
- Doğal Taş Kaplama (özgün veya çimento harçlı)
- Ateş tuğlası kaplama

uygulamalarına, bütünlük arz etmek ve cephe proporsiyonlarına uygun olmak kaidesi ile izin verilebilir. Cephe kaplamaları aynı zamanda su basman kademesini korumak-belirtmek amacıyla parçacıl olarak da uygulanabilir.

■ Yeni yapılarda Adalar'ın tamamında "1/1000 Ölçekli Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı" plan notlarına belirtildiği üzere; çatılarda alaturka veya marsilya kiremit kaplama dışında bir kaplama malzemesi kullanılmayacaktır.

■ Özgün özellik taşımayan tescilsiz binalarda cephe karakteri ve dokusu ile uyumsuz, alanın tarihi kimliğine uygun olmayan yapay malzemeler kullanılmayacaktır.

Heybeliada Fettah Sokak I / Uygun Cephe Kaplaması Örneği-Ahşap

Burgazada Sarnıç Sokak / Uygun Cephe Kaplaması Örneği

Uygun Cephe Kaplaması Örneği

Uygun Cephe Kaplaması Örneği - Tuğla

Uygun Cephe Kaplaması Örneği-Ahşap

Uygun Cephe Kaplaması Örneği-Ahşap

Büyükada 93 ada 8 parsel / uygun olmayan parçacıl kaplama örneği

Uygun olmayan kaplama örneği -PVC kaplama + taş görünümlü PVC

Uygun olmayan kaplama örneği -PVC kaplama

Büyükada 248 ada 4 parsel / Uygun olmayan ahşap görünümlü PVC kaplama örneği

Uygun olmayan kaplama örneği -cam +alüminyum profil

Uygun olmayan kaplama örneği -btb mozaik kaplama

Büyükada 248 ada 5 parsel / Uygun olmayan parçacıl ve uygun olmayan kaplama malzemesi örneği

Uygun olmayan kaplama örneği -kompozit cephe kaplama

Uygun olmayan kaplama örneği -kompozit cephe kaplama

Yapı açıklık (pencere / kapı) oranlarının değiştirilmesi / uyumsuzluğu

Tescilli olmayan yapılarda, yapı cephelerinde doluluk / boşluk oranının tescilli yapılarla uyumlu olması sağlanacaktır.

Adalar'da farklı parsel dokuları ve yapılaşma nizamları bulunduğundan tescilli yapı ile;

■ **Etkileşim:** Tescilsiz bir yapının, tescilli yapı ile etkileşim içerisinde sayılması için, üzerinde buldukları sokaktan bakıldığında yan yana veya karşılıklı olarak aynı anda algılanabilirliği bir kriter olarak kabul edilmelidir. Etkileşim mesafesi tayini standartlar üzerinden değil, görsel algılama üzerinden yapılmalıdır.

■ **Mesafe:** Büyük parsellerde tescilsiz yapılar, tescilli yapı ile komşu olmasına rağmen yapı izdüşümü olarak tescilli parselle doğrudan ilişki içerisinde olmayabilir. Bu durumlarda tescilli yapıdan esinlenen cephe açıklık oranları aranmayabilir.

■ **Yapı genişliği ve yüksekliği:** Farklı doku çeşitlenmeleri sebebiyle tescilli etkileşim alanında yer alan tescilsiz yapı cephe genişlik ve yüksekliği, tescilli yapı ile orantısız olabilir. Bu durumlarda boyutlara değil orantılara bakılarak (boşluk alanı / tüm cephe yüzeyi oranı) cephelere karar verilir.

gibi kriterlere göre uyumlu olması sağlanacaktır.

Tescilli yapılarda oranı değiştirilmiş boşluklar ancak restorasyon verileri esas alınarak düzenlenebilir.

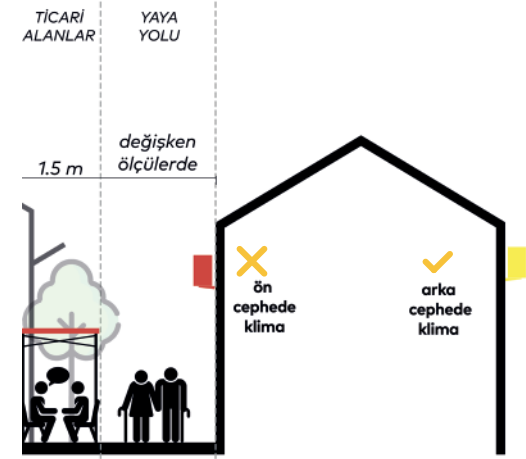
Kablo, anten, cepheye bağlı gizleme dolapları, trafo klima vb. eklentiler

Binaların sokak ve deniz cephelerinde ısıtma soğutma sistemlerinin aparatları teknik olarak mümkün olduğu müddetçe yer almamalıdır. Bu tür aparatlara bahçe içinde veya diğer cephelerde – çatılarda geri çekilmiş bir biçimde çözüm aranacaktır. Görsel kirliliğe neden olan su deposu, anten, klima cihazlarının motorları vb. tesisat ekipmanların sokaktan görünmesini engelleyici tedbirler alınacaktır. Bunların denetimi Adalar Belediyesi tarafından gerçekleştirilecektir.

Klima, kablo vb. unsurların arka cephelerde yer alamayacağı bazı durumlara rastlanabilir. Bu durumda verilen gizleme unsuru örneklerine uygun-benzer elemanlar kullanılarak bu elemanların gizlenmesi sağlanmalıdır.

Heybeliada 25 ada 7 parsel / Örnek Uygunsuz cephe eklentileri – kablo-anten-tente

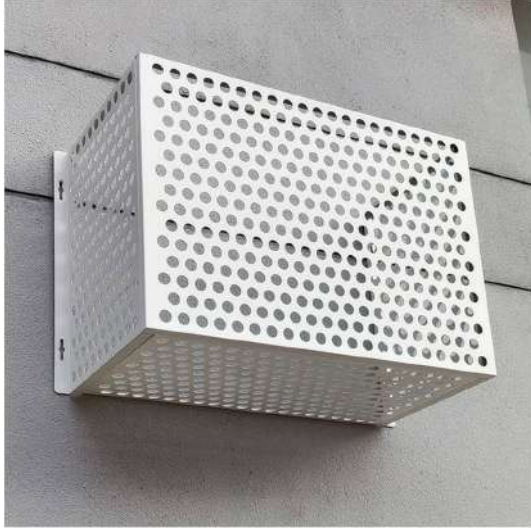
Klima yerleştirme ilkeleri

Heybeliada 30 ada 5 parsel / Örnek Uygunsuz cephe eklentileri – kablo-anten

Burgazada 45 ada 7 parsel / Örnek Uygunsuz cephe eklentileri – klima

Cephelerde Kablo-Klima vb. elemanların gizlenmesi için önerilen örnek uygulamalar

Zemin kat ve üst kat tabelaları

Uygunsuz müdahalelerin arındırılması noktasında cephelerde arındırma - sağıklaştırma yapılması durumunda tabelalar konusunda aşağıda belirtilen kurallar geçerli olacaktır:

■ Üst katlarda reklama yönelik tabela – pano vb. eklenti yer alamaz. Üst katlara ilişkin bilgiler sadece bina girişinde ayrılacak olan, kapı zillerinin yer aldığı kısımlarda yer alabilir.

■ Zemin katlarda tabelalar cephe unsurlarının önünü kapatan bir zemin üzerine uygulanamaz, tabela zemini dolu olacak şekilde - çerçeveli uygulamalar şeklinde yapılamaz.

■ Firmanın sahip olduğu logo – figür vb. kurumsal kimlik öğeleri dekupe edilmiş bir biçimde cephe üzerine uygulanır. Firma ismi;

■ Geniş sokaklarda yüksekliği 20 cm'yi aşmayan kutu harfler ile cephe üzerine fon kullanmadan uygulanabilir. 4,5 m'den dar sokaklarda firma ismini gösterir harf yüksekliği 15 cm'yi aşamaz.

■ Kutu harfler arkadan aydınlatmalı olabilir, aydınlatma için kullanılan yan unsurlar (trafo vb.) cephe üzerinde yer alamaz.

■ Ne zemin katlarda, ne de yapıların üst katlarında cepheye dik reklam - tabela uygulaması yapılamaz.

Uygun olmayan zemin kat tabela örneği

Uygun olmayan üst kat tabela örneği

Uygun olmayan zemin kat tabela örneği

Örnek Tabela Uygulaması

Uygun olmayan zemin kat tabela örneği

Örnek Tabela Uygulaması

Zemin kat vitrin uygulamaları

■ Tescilsiz yapılarda, cephelerinde boşluk/ doluluk oranının tescilli yapılarla uyumlu olması sağlanacaktır.

■ Ticaret fonksiyonlu yapıların vitrinleri cephe hizasını geçmeyecek ve çıkma yapmayacaktır. Vitrin doğramaları ve kepenklerde, bina rengi tonları önerilmektedir.

■ Vitrinlerinde tercih edilecek olan doğramalar dükkânın kullanım biçimine göre şekil değiştirebilir ancak PVC doğramalı vitrinler kentsel tasarım rehberi kapsamında önerilmemektedir.

■ Zemin katlarda zemin katın tamamını kapsayan kaplamalara yer verilemeyeceği gibi bina bütününden bağımsız, işletmeyi öne çıkarmaya yönelik münferit boya işlemleri de yapılmamalıdır.

■ Vitrinler ahşap veya döküm metal malzemeden olabilir.

■ Vitrin doğramalarının yüksekliği kat hizasına kadar dayanamaz. Vitrinler için standart yükseklik 3 m olarak kabul edilecektir.

■ Zemin kat dışındaki katlarda vitrin kullanımı yapılamaz. Vitrinler, yapı cephesinde bulunan pencere boşluklarını referans alacak şekilde pay bırakılarak düzenlenmelidir.

■ Vitrin düzeni - bölümlenmeleri yapılırken üst kat pencere izleri de dikkate alınmalıdır.

Uyumsuz renk ile öne çıkarılmış vitrin örneği

Uyumsuz malzeme kullanılmış vitrin

Bina izine yaslanmış vitrin örneği

Zemin kat kepenk uygulamaları

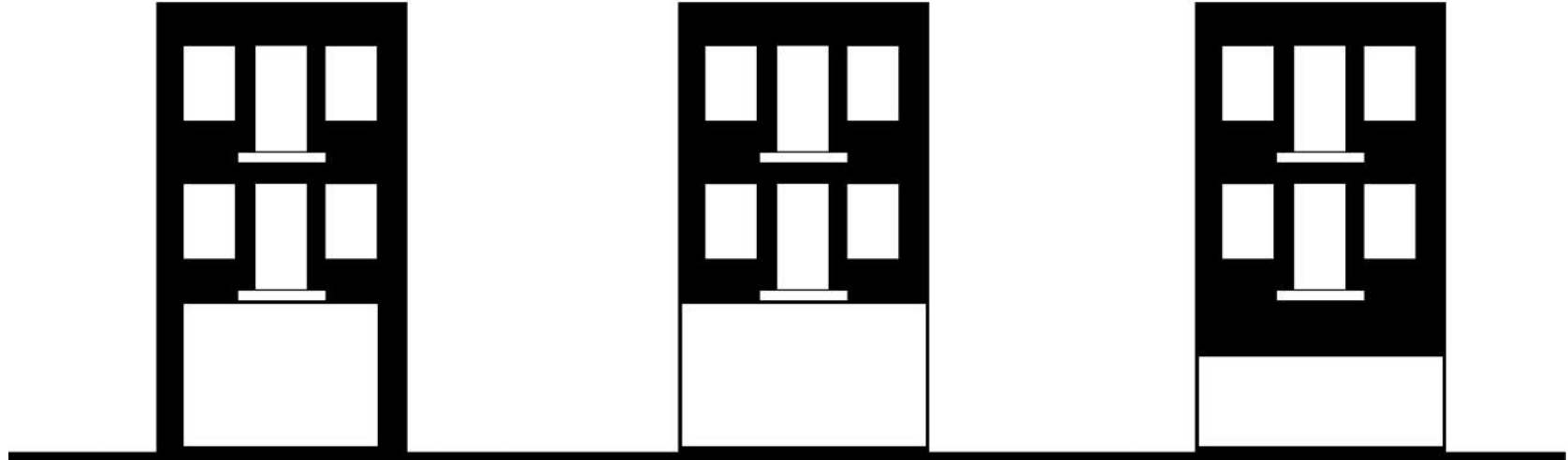
Tarihi niteliği yoğun olan bölgelerde zemin katlardaki ticari birimlerde, masif metal (demir) katlanır kepenk ya da metal parmaklık kullanılabilir. Dükkân kepenklerinde kullanılan elektronik veya manuel kepenk sistemlerin toplama hazneleri, cepheden algılanmayacak biçimde düzenlenecektir. Kat yüksekliğinin kepenk yapmaya müsait olmadığı durumlarda min. 3 m vitrin yüksekliği uygulaması esasları geçerlidir.

Sürekli kalıcı afiş, ilan ve reklam panoları

Kalıcı ilan, bilgilendirme, vb. panoları ve afiş tarzındaki görsel elemanlar karmaşıklık ve görüntü kirliliği oluşturacak boyutlarda tasarlanmayacaktır. Yaya ölçeğindeki bakış açıları ve perspektif algıları kısıtlamayacak oranda imal edilecektir. Panoları taşıyan elemanlar, ses çıkarmayacak ve kamusal tehlike oluşturmayacak nitelikte olacaktır. Bu tip uygulamalar cepheye yapışık-ankraji yapılmış olmamalıdır.

Sürekli kalıcı afiş, ilan ve reklam panoları için uygun uygulama örnekleri

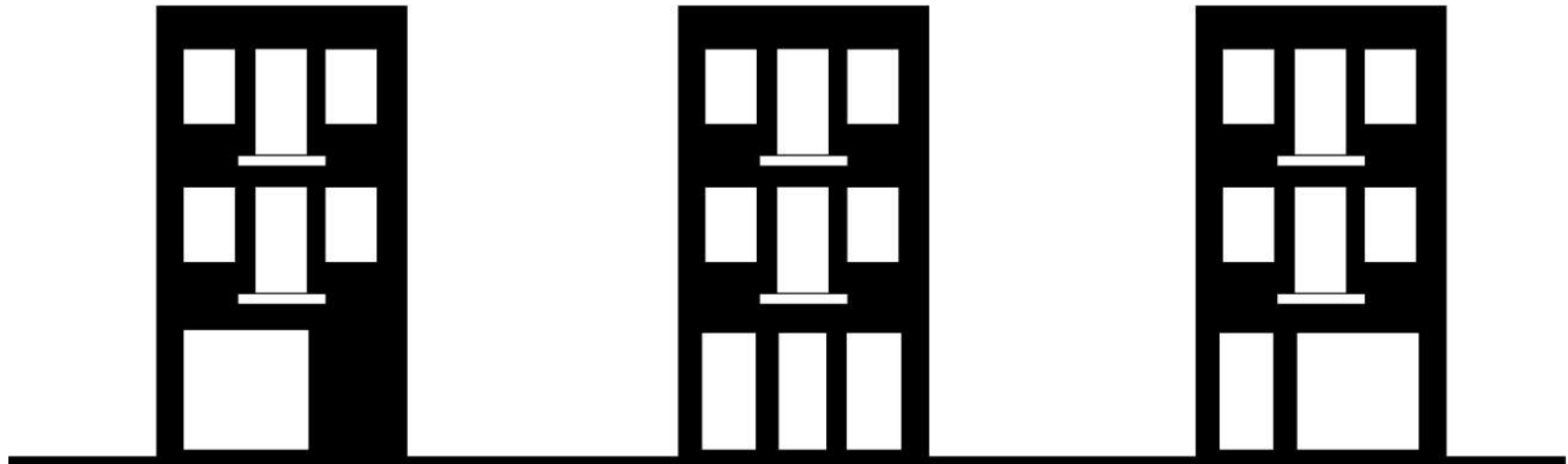
TEK PARÇA GENİŞ VİTRİN

YAPI SINIRINA
GENİŞLETİLMİŞ VİTRİN

2.40M'DEN ALÇAK VİTRİN

ORANSIZ VİTRİN

YUKARI KATTAKİ PENCERE
İZLERİNE UYUMLU VİTRİN

YUKARI KATTAKİ PENCERE
İZLERİNE UYUMLU VİTRİN

Uygun olan / uygun olmayan vitrin formları

Gölgelikler

Sadece zemin katlarda olmak koşulu ile cephelerde tekstil gölgelik tentelere yer verilebilir.

Gölgelikler açılır-kapanır, katlanabilir olabilir ancak cephe boyunca devam ettirilmeyecek, pencere-vitrin açıklığı ile sınırlı olacaktır. Tente alınlarında firma ismi yazabilir ancak tentenin rengini ve desenini değiştirecek görsel tasarımlara yer verilmemelidir. Sabit saçaklarda eternit, plastik, bitümlü malzeme (shingle) ve levha kullanılması engellenecektir.

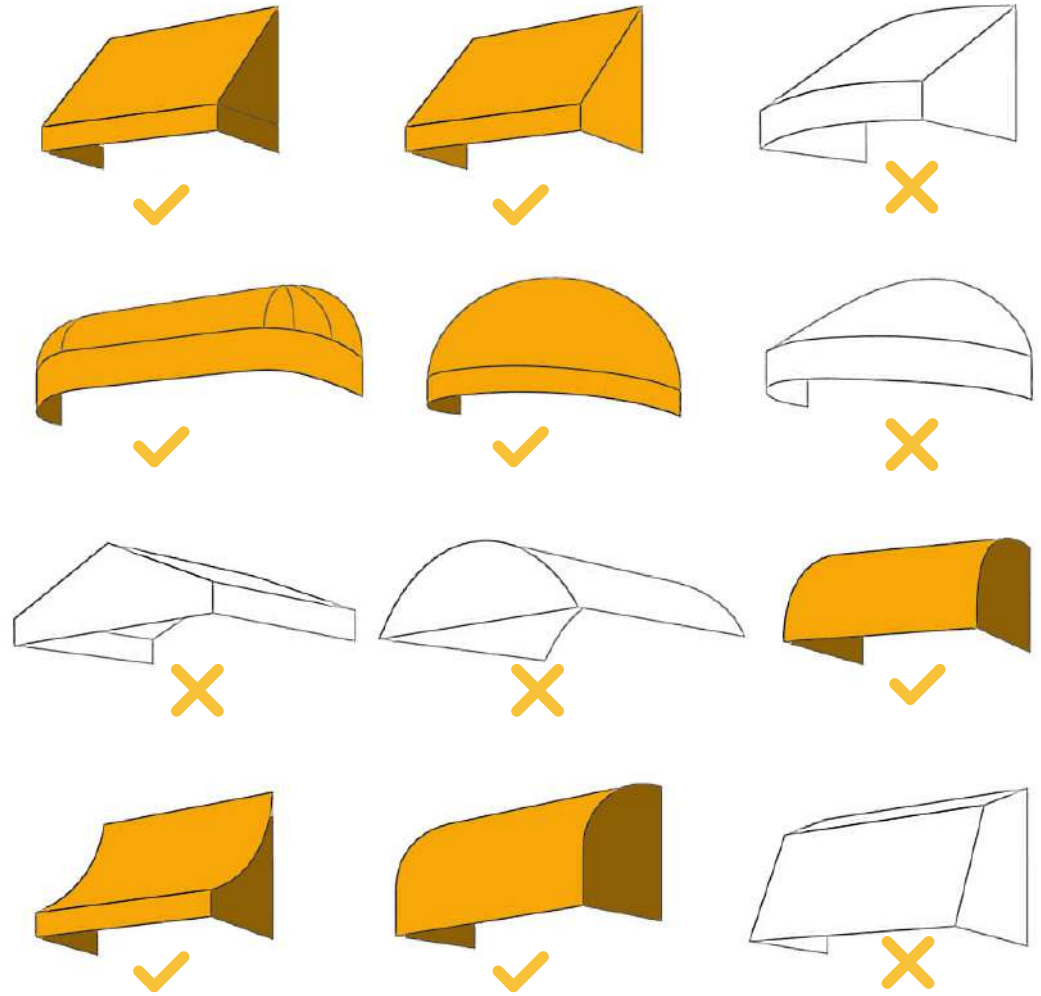
Tentelerde kullanılacak olan tekstil malzeme için renk seçimleri aşağıda verilmiştir. Tentenin derinliği, yaya kaldırımını aşmayacak şekilde en fazla 2 m olmalıdır. Yapı cephesinden bağımsız olarak konumlanan işgal alanı var olması durumunda cepheye tente yapılması engellenecektir.

Tescilli yapılarda tente uygulaması için Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulundan onay alınacaktır.

Gölgelikler için seçilen renk kartelası Adalar genelinde mevcut - önerilen renk kartelasına göre oluşturulmuştur.

Gölgelikler için renk seçimleri

Tente form alternatifleri

İK
ET
A

SHIMANO
& SCOTT USA

LA CUCINA

OLKAN
CUMHURİYET
TEMİZLEME

YOLUN
KARŞISINDA

34

KONU 34 - YENİ YAPILACAK YAPILAR İÇİN CEPHE DÜZENLEME PRENSİP KURALLARIN BELİRLENMESİ

Bu bölümde, imar planı koşulları ile birlikte tasarlanacak olan yeni yapının dolu – boş oranları, yükseklik, genişlik, düzey çizgileri (silmeler, saçaklar vb.) hatta yerine göre derinlikten oluşan kütle etkisinin, tarihi doku ile uyumlu olması ve görsel bütünlüğün korunması amaçlanacaktır. Kentsel tasarım rehberinin analiz çalışmaları aşamasında ortaya konan doku çıkarımları baz alınarak:

YAPI FORMU

- Yapım Sistemi
- Bina Kat Adedi
- Yapı - Parsel İlişkisi

TEMEL CEPHE BİLEŞENLERİ

- Cephe Dolu - Boş Oranları
- Bina Girişleri
- Pencereler
- Kapılar
- Çıkmalar

DİĞER UNSURLAR

- Çatılar
- Bahçe Duvarları
- Cephe Renkleri

hususlarında kentsel tasarım rehberi konuları geliştirilmiştir.

YAPI FORMU

Bu bölümde yapı formu hakkında, özellikle yapım sistemi, yapıların kat adetleri, yapı yükseklikleri ve parsel ilişkileri üzerinde durulmaktadır.

Yapım Sistemi

Yeni yapılar yığma, betonarme, çelik ve ahşap karkaslı olarak yapılabilir.

Yapıların Kat Adedi / Yükseklikleri ve Yapı - Parsel İlişkisi

Yapıların kota oturtulması konusunda "1/1000 Ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı "notlarında belirtilen esaslar ve geçerli olacaktır.

■ Adalar'da yeni yapılacak yapıların yüksekliği 6,50 m'yi, görünen yüzleri 7,50 m'yi geçmeyecektir (su basman ile birlikte).

■ Sedef Adası sınırları içerisinde yer alan yapıların yüksekliği 3,50 m'yi ve görünen yüzleri de 4,50 m'yi geçemez.

■ Tescilli parsel komşuluğundaki parsellere verilecek irtifalar, tescilli eserin orijinal saçak kotunu geçmeyecektir. Birden fazla tescilli yapı komşuluğunda düşük kotta olan tescilli yapının saçak kotu esas alınacaktır.

Kat yüksekliği açısından kentsel silüete olumsuz etki yapan yapıların ekonomik ömrü tamamlanıncaya kadar cephe iyileştirmesi yapılacak ve yeşil unsurlarla cephelerin olumsuz etkisinin perdelenmesi sağlanacaktır. Yeni yapılacak yapıların parsel içerisinde konumlandırılması yapılırken:

Binaların yapılaşma nizamı; binanın eski konumu ile komşu parsellerdeki mevcut yapının konumu dikkate alınarak (ayrık, ikiz, bitişik) ön bahçe mesafesi, komşu yapılar ve yer aldığı sokaktaki yapıların teşekkülüne göre Adalar Belediyesi tarafından belirlenecektir.

■ Büyükada, Heybeliada, Kınalıada ve Burgazada sınırları içerisinde parsel büyüklüğü ile emsal değerinin çarpılması sonrasında elde edilen toplam inşaat alanının ikiye bölünmesi ile yapı taban alanı belirlenir.

■ Sedef Adası sınırları içerisinde emsal değerinin net parsel alanı ile çarpımı sonucunda elde edilen değer yapı taban alanıdır.

■ Elde edilen yapı taban alanı büyüklüğü mevcut yapı taban alanından büyükse, plan hükümlerinin diğer maddeleri ile çalışmamak, ön bahçe mesafesi sabit olmak koşulu ile diğer serbest yöne/yönlere doğru büyütülerek yapı taban alanı Adalar Belediyesi tarafından belirlenir.

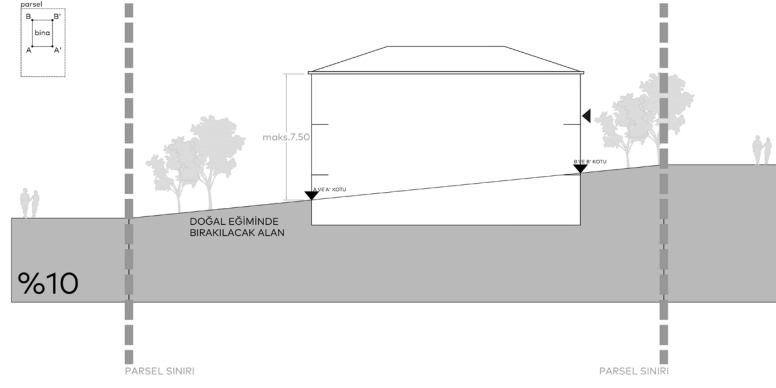
■ Elde edilen yapı taban alanı büyüklüğü mevcut yapı taban alanından küçükse mevcut yapı izi merkez alınarak plan hükümlerinin diğer maddeleri ile çalışmamak koşulu ile ön bahçe mesafesi dışında serbest yöne / yönlere doğru küçültülerek Adalar Belediyesi tarafından belirlenir.

■ Boş parsellerde yapının konumu komşu parsellerdeki yapıların konumu dikkate alınarak ayrık, ikiz, bitişik olarak; ön bahçe mesafesi ise parselin yer aldığı sokaktaki yapıların teşekkülüne göre Adalar Belediyesi tarafından belirlenecektir.

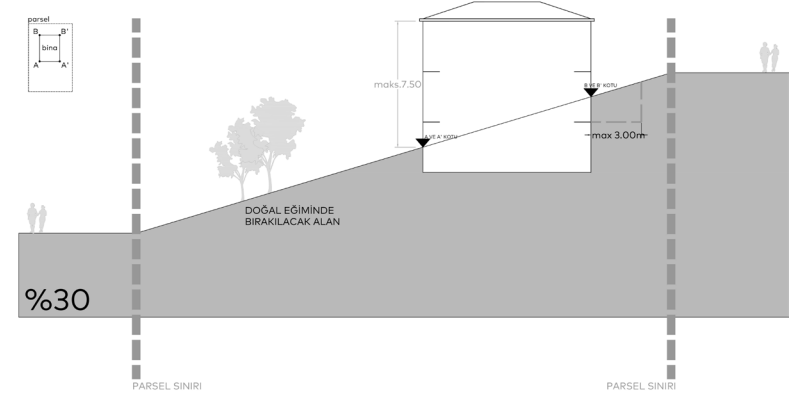
■ Ön bahçe mesafesi, komşu yapılar ve yer aldığı sokaktaki yapıların teşekkülüne göre, Adalar Belediyesi tarafından belirlenir.

■ Yan ve arka bahçe mesafeleri en az 3 m'dir.

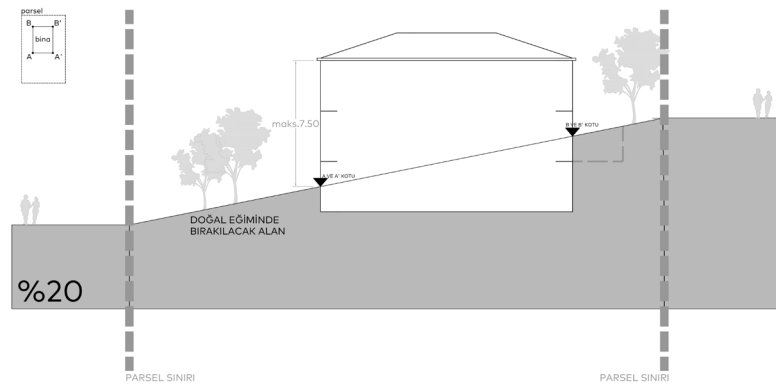
%10'LİK EĞİM ÖRNEĞİ

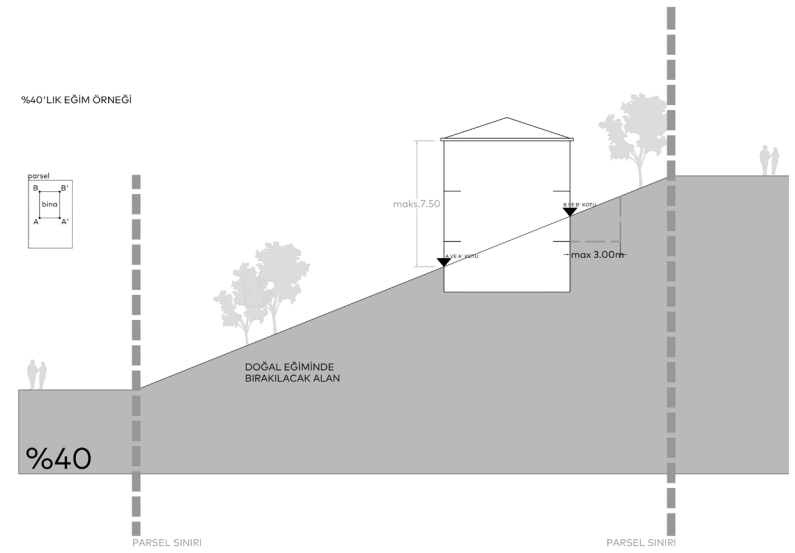
%30'LİK EĞİM ÖRNEĞİ

%20'LİK EĞİM ÖRNEĞİ

%40'LİK EĞİM ÖRNEĞİ

Farklı eğim gruplarına göre yeni yapı-parsel ilişkisi

TEMEL CEPHE BİLEŞENLERİ

Bu başlık altında yeni yapı yapılması durumunda temel cephe bileşenlerinin oluşturulması konusunda üzerinde durulması gereken hususlar belirtilmiştir. Bu kapsamda;

- Cephe Dolu -Boş Oranları
- Bina Girişleri
- Pencere
- Kapılar
- Çıkıntılar

konuları irdelenmiştir.

Cephe Dolu-Boş Oranları

Yeni yapılacak yapı cephelerinde uyulması gereken "cephe dolu-boş yüzde oranları" bu bölümde gerçekleştirilen tipoloji çalışmaları temel alınarak aktarılacaktır.

Bu kapsamda "Adalar Kentsel Tasarım Rehberi, Cilt-1 Analitik Çalışmalar" kitabının sonunda yer alan "Karakter Bölgeleme Çalışması" referans olarak alınmıştır.

Bu çalışmada 5 Ada genelinde temelde 5 farklı doku karakteri tespit edilmiştir. Bu doku karakter alanlarını hatırlatmak gerekirse:

1-Merkez Dokusu: Bu alanlar özellikle Burgazada, Heybeliada ve Büyükdada belirgin bir şekilde ayrılmaktadır. Üzerinde yapı olmayan bölgelerdir. Çoğunlukla kamusal açık alanlardan oluşmaktadır.

2-Yerleşme Merkezi Dokusu: Yerleşmenin tarihi çekirdeğini oluşturan ana merkez yerleşim dokusudur.

- yapılar yola yapışık
- yoğun yapılaşma
- bahçesiz / küçük bahçeli
- yollar düz eğimsiz
- çok yol kesişimi
- dar yollar

3-Yakın Çeper Dokusu: Yerleşme merkezine en yakın kısımda bulunan, merkez kadar yoğun olmayan ancak yine de nüfusun büyük kısmının barındıran dokudur.

- yapılar yola yakın konumlanmış.
- küçük bahçeli
- yollar düz-eğimsiz
- ayırık + bitişik nizam karma

4-OrtaYakın Çeper Dokusu

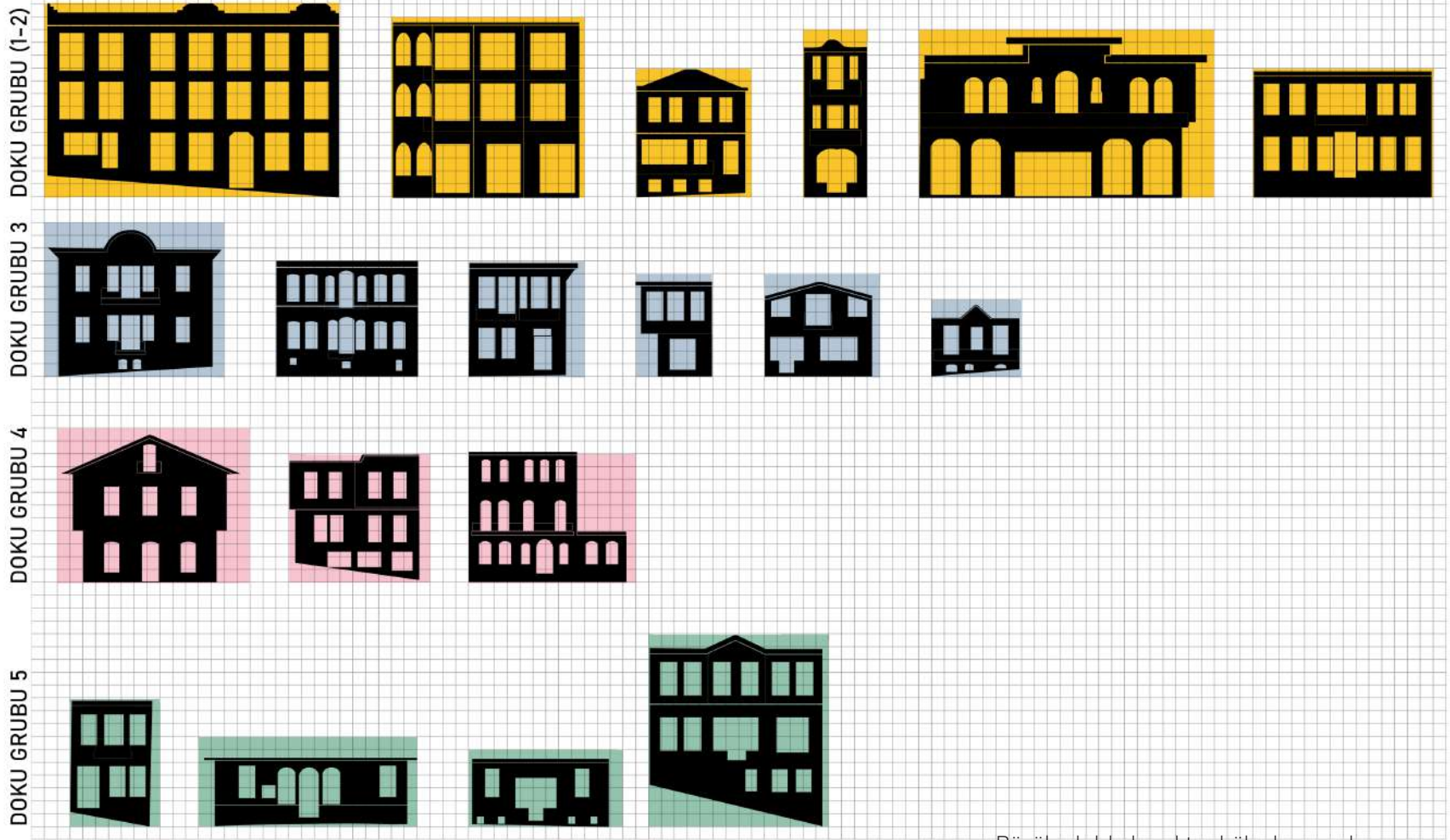
- yapılar yola yakın konumlanmış.
- düşük yoğunluk
- büyük bahçeli
- ayırık nizam

5-Dış Çeper Dokusu: Adalar'da, doğal sit alanları ve ormanlara en yakın konumda, yerleşme merkezine ise en uzak konumda olan, parsel büyüklükleri bakımından daha büyük ve yapılaşmanın seyrek olduğu dokudur.

- yapılar bahçe içinde konumlanmış.
- düşük yoğunluk
- büyük bahçeli
- ayırık nizam
- kotlar arası eğime paralel yollar

Bu doku özellikleri gösteren bölgelerde yer alan tescilli yapı cepheleri hazırlanan matrisler üzerine yerleştirilmiş ve cephe dolu boş oranları hesaplanmıştır. Buna göre yeni yapılacak yapıda uygulanması gereken dolu-boş oranları belirlenmiştir. Üzerinde genellikle yapı olmaması sebebiyle 1 ve 2 numaralı doku grupları tarihi çekirdek-merkez dokusu olarak birlikte ele alınmıştır.

(1x1) metre grid

CEPHE TÜRÜ DOLULUK-BOŞLUK ORANLARI

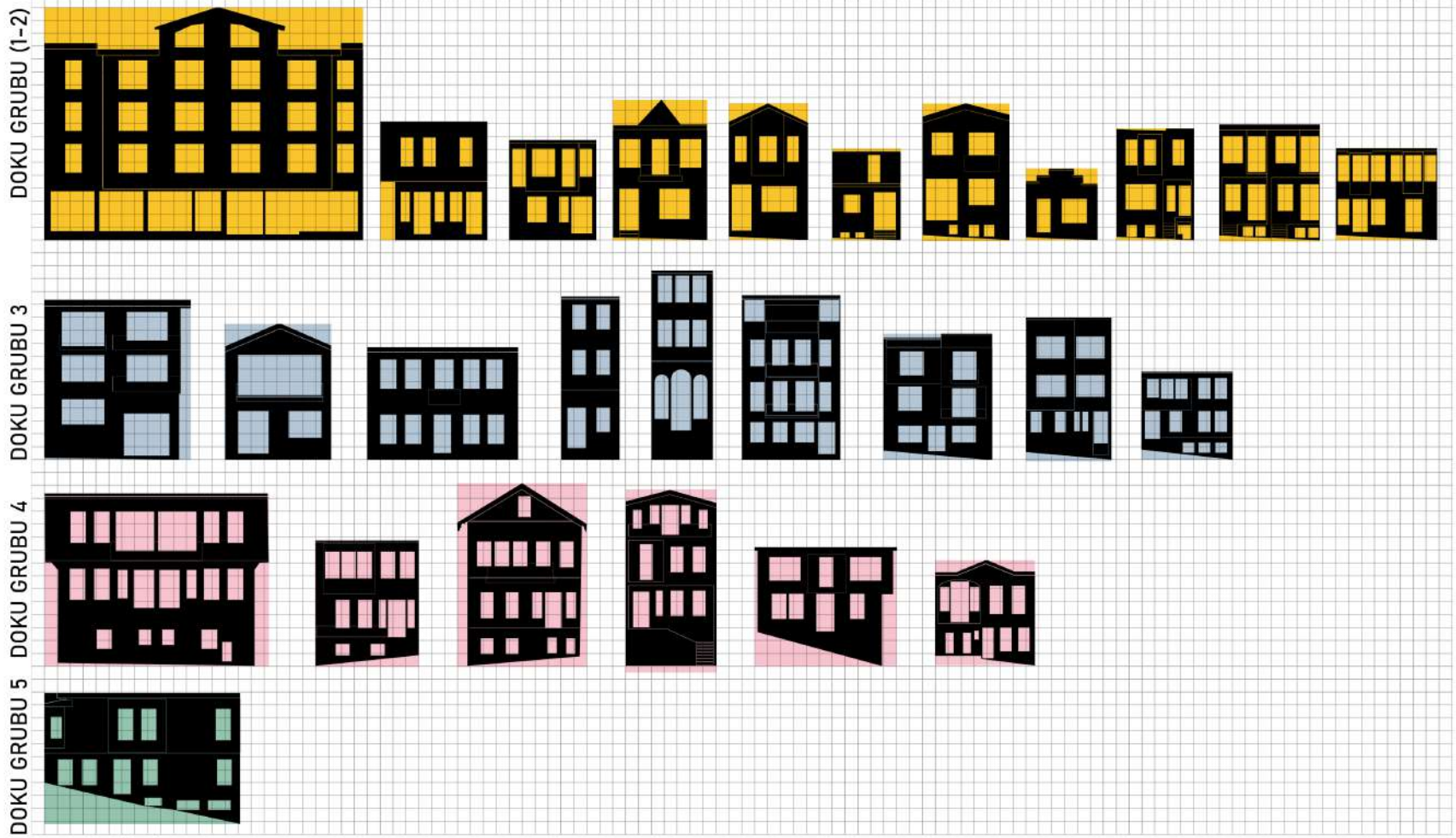
Büyükada'da karakter bölgeleme çalışması bölgelerine göre, her alt bölgede yer alan tescilli yapı cepheleri, kök tasarım verisi kabul edilerek, cephe dolu-boş oranları hesaplanmıştır. Buna göre ortaya çıkan sonuçlar Büyükada özelinde ve karşılaştırmalı olacak şekilde grafiklerde incelenebilir. Bölgelere göre cephe oranları;

- 1-2 numaralı alt bölgelerde cephe dolu oranı %62
- 3 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %71
- 4 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %77
- 5 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %70

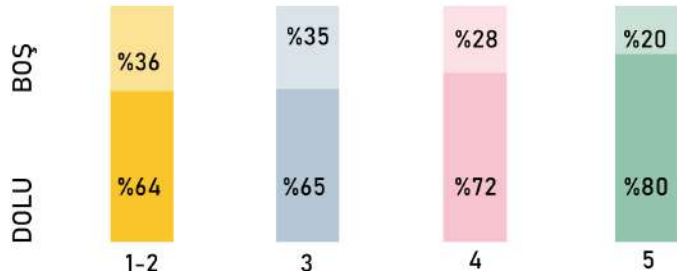
olarak ortaya çıkmıştır.

Büyükada - Karakter Bölgeleme Çalışmasına Göre Ortaya Çıkan Cephe Dolu-Boş Tipoloji Çalışması

(1x1) metre grid

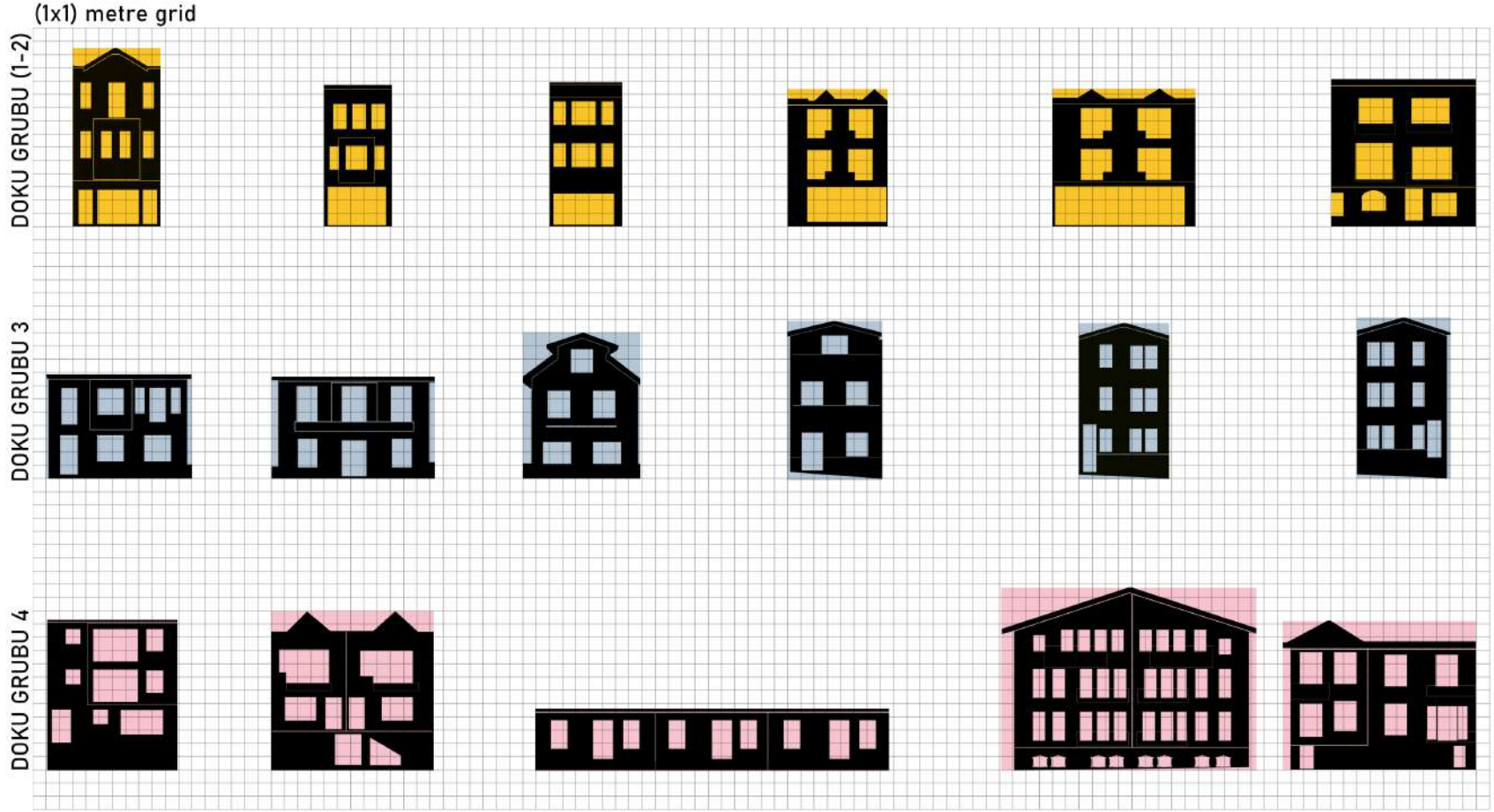
CEPHE TÜRÜ DOLULUK-BOŞLUK ORANLARI

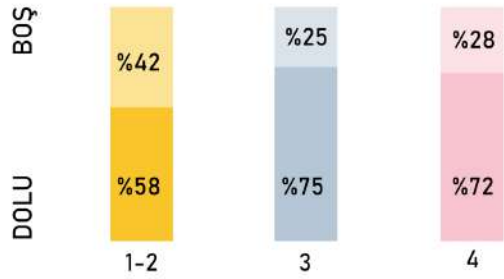
Heybeliada'da karakter bölgeleme çalışması bölgelerine göre, her alt bölgede yer alan tescilli yapı cepheleri, kök tasarım verisi kabul edilerek, cephe dolu-boş oranları hesaplanmıştır. Buna göre ortaya çıkan sonuçlar Heybeliada özelinde ve karşılaştırmalı olacak şekilde grafiklerde incelenebilir. Bölgelere göre cephe oranları;

- 1-2 numaralı alt bölgelerde cephe dolu oranı %64
- 3 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %65
- 4 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %72
- 5 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %80

olarak ortaya çıkmıştır.

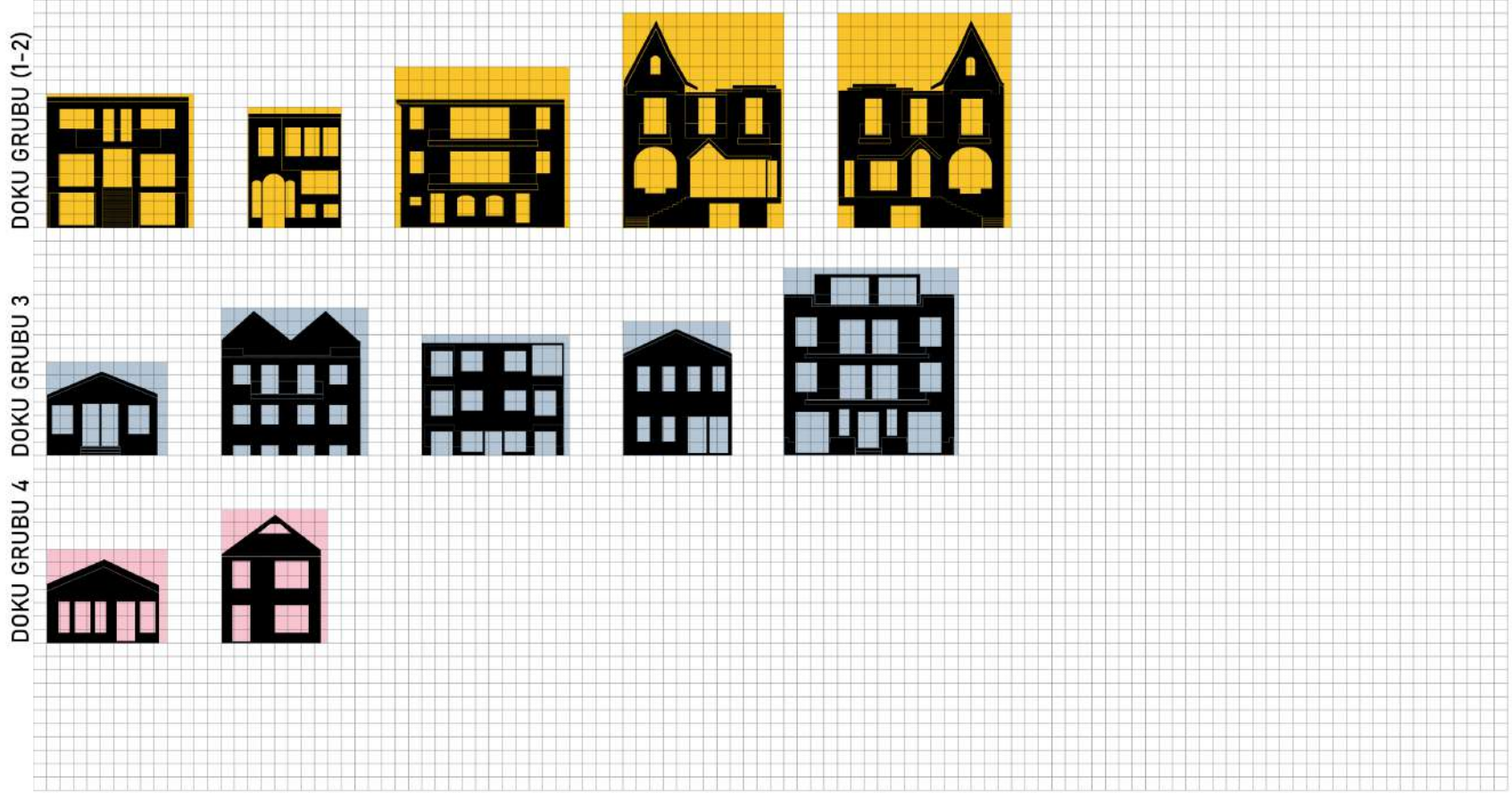
CEPHE TÜRÜ DOLULUK-BOŞLUK ORANLARI

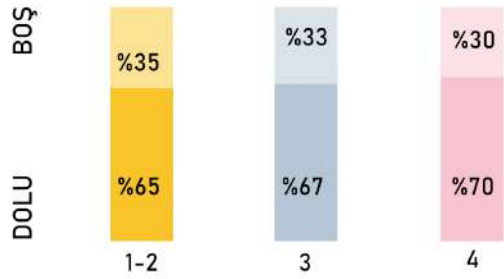
Burgazada'da karakter bölgeleme çalışması bölgelerine göre, her alt bölgede yer alan tescilli yapı cepheleri, kök tasarım verisi kabul edilerek, cephe dolu-boş oranları hesaplanmıştır. Buna göre ortaya çıkan sonuçlar Burgazada özelinde ve karşılaştırmalı olacak şekilde grafiklerde incelenebilir. Bölgelere göre cephe oranları;

- 1-2 numaralı alt bölgelerde cephe dolu oranı %58
- 3 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %75
- 4 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %72
- 5 numaralı alt bölgede tescilli yapıların cephe oranlarına erişilememiştir. Yapı cepheleri sokaktan algılanmayan bir konumdadır.

(1x1) metre grid

CEPHE TÜRÜ DOLULUK-BOŞLUK ORANLARI

Kınalıada'da karakter bölgeleme çalışması bölgelerine göre, her alt bölgede yer alan tescilli yapı cepheleri, kök tasarım verisi kabul edilerek, cephe dolu-boş oranları hesaplanmıştır. Buna göre ortaya çıkan sonuçlar Kınalıada özelinde ve karşılaştırmalı olacak şekilde grafiklerde incelenebilir. Bölgelere göre cephe oranları;

- 1-2 numaralı alt bölgelerde cephe dolu oranı %65
- 3 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %67
- 4 numaralı alt bölgede cephe dolu oranı %70
- 5 numaralı alt bölge tipine bu adada rastlanılmamıştır.

■ Gerçekleştirilen cephe dolu boş-oranları tipoloji çalışmalarından hareketle Adalar'ın kendine has oranları Adalar ilçesi* geneli cephe dolu-boş oranları ile kıyaslanmıştır.

■ Alınan örnek sayıları da dikkate alındığında Adalar genelinde, karakter bölgesi bazlı dolu-boş oranı saptamak daha doğru bir yaklaşım olacağı için, yeni yapılacak yapılarda uyulması gereken dolu cephe oranları "Adalar Kentsel Tasarım Rehberi"nce aşağıda %'lik aralıklar halinde belirlenmiştir.

1-Merkez Dokusu / 2-Yerleşme Merkezi

Dokusunda:

%60-65 bandı içerisinde

3-Yakın Çeper Dokusunda:

%65-70 bandı içerisinde

4-OrtaYakın Çeper Dokusunda;

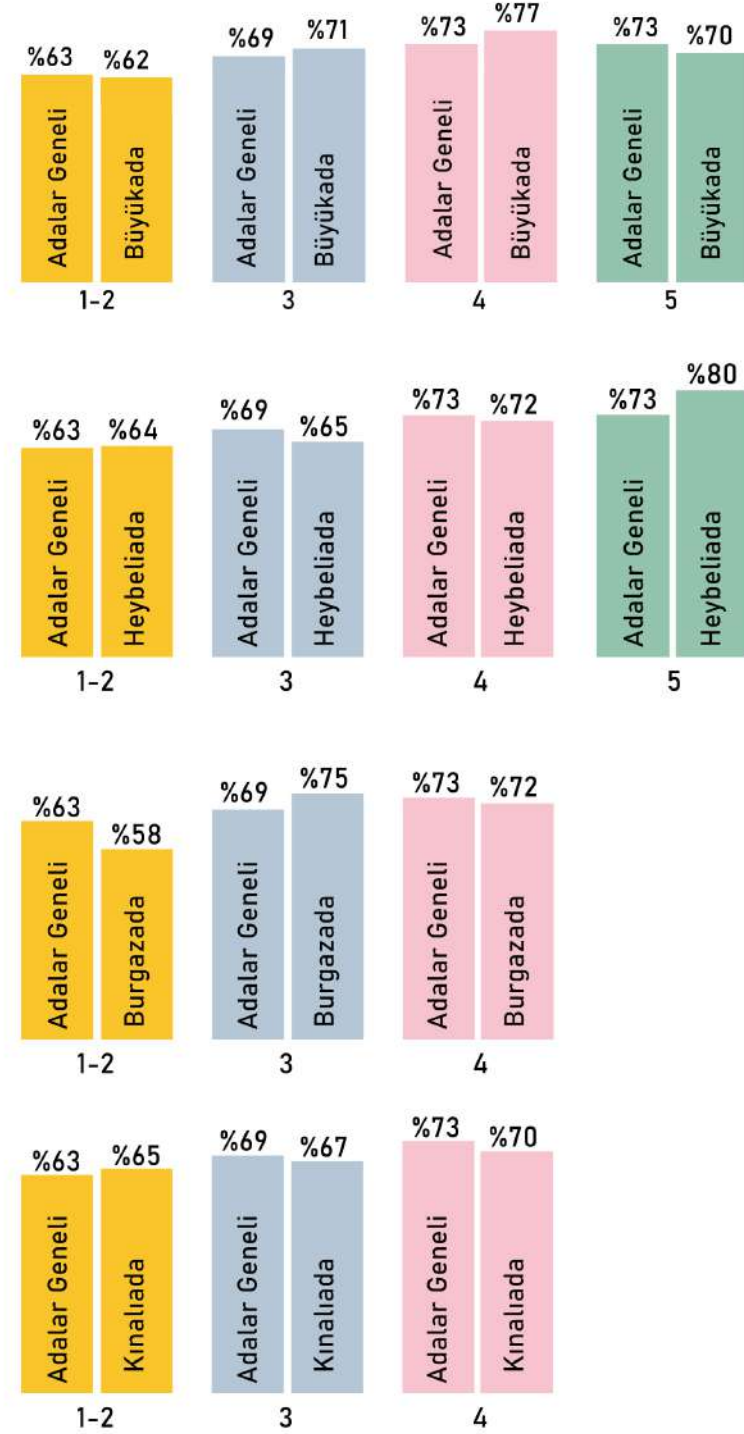
%70-75 bandı içerisinde

5-Dış Çeper Dokusunda:

%70-75 bandı içerisinde

kalmak suretiyle cephe tasarımları gerçekleştirilebilir.

ADALAR GENELİNE GÖRE CEPHE TÜRÜ DOLULUK ORANLARI KARŞILAŞTIRMASI

* Sedef Adası dahil değildir.

Bina Girişleri

Bitişik nizam tescilli yapı komşuluğunda bina girişinin yan yana olmasından kaçınılmalıdır. Yeni yapılaşmada bina girişlerinin tescilli yapı girişiyle aynı yönde (sağda, ortada, solda) olması tavsiye edilir. Bina giriş açıklıkları yalın olmalı, boyutları tescilli yapıdan yüksek tasarlanmamalıdır.

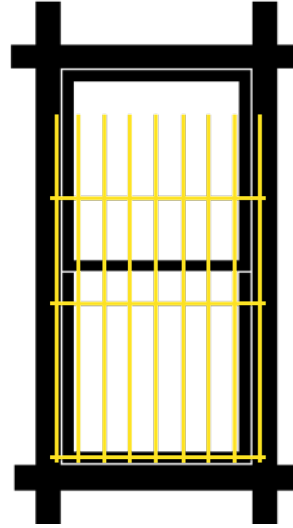
Zemin katta ticaret fonksiyonu olması durumunda ayrı giriş ve farklı zemin kat kotu düzenlenebilir. Ticari birimin su basmanı ile ana bina giriş su basmanı farklı olabilir.

Pencereler

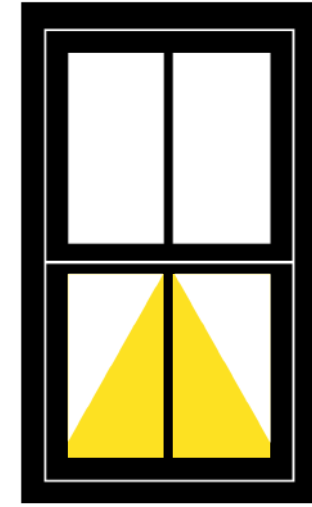
Özgün sivil mimari örneklerinde dönemsel olarak çeşitlilik olmasına karşın çoğu özgün pencere dikdörtgen formudur. Yapısal özelliklerine göre; kanatlı ve sürmeli pencere olarak ayrılan pencerelerin oranları 1/1, 1/2 şeklinde değişmektedir. Eğrisel atkılı ve söveli pencerelere de rastlanmaktadır. Pencere önlerinde rüzgar ve güneş kırıcı elemanlar (kafes, kapak, panjur, jaluzi vb.) kullanılmıştır.

Yeni yapılarda pencere formları tasarımcının tercihine bırakılmış olup tescilli yapı komşuluğunda yapılacak yeni yapılarda pencere yer, boyut ve biçimlerinin tescilli yapıyla yarışmayacak şekilde sade olması önerilmektedir. Renk ve malzeme seçiminde benzer ürünler kullanılabilir.

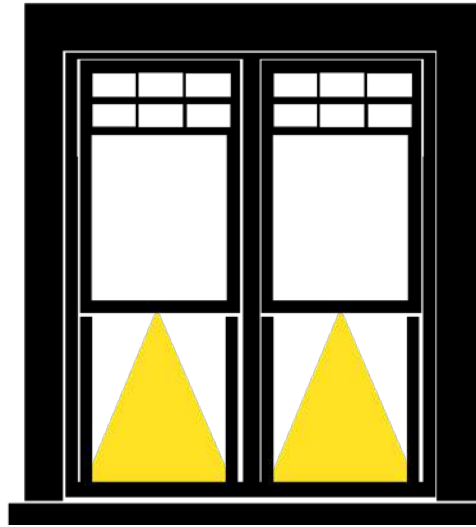
Zemin kat pencerelerinde demir parmaklık kullanılabilir.

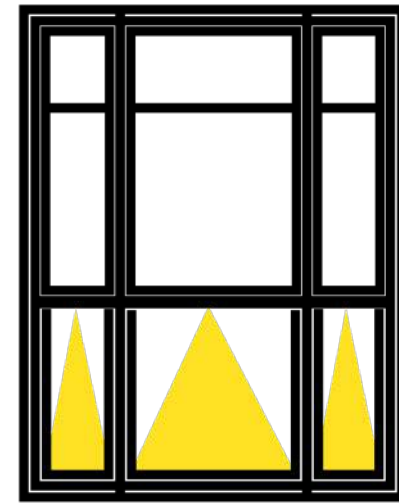
Büyükada / Giyotin / Ahşap Söveli / Tek Parça / Korkuluklu

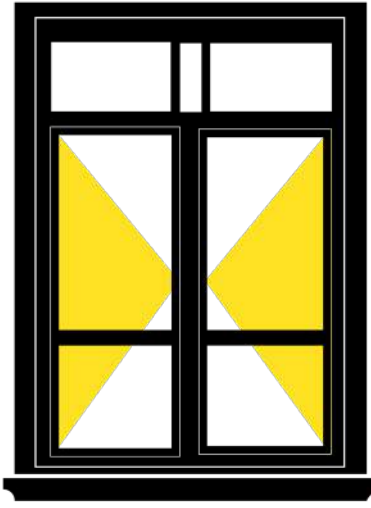
Büyükada / Giyotin / Sövesiz / Tek parça

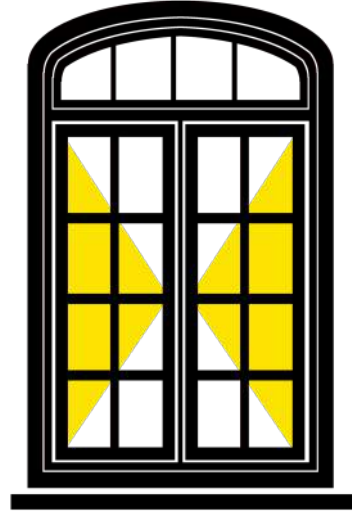
Büyükada / Giyotin / Söveli / Beton Söve / Çift Parça

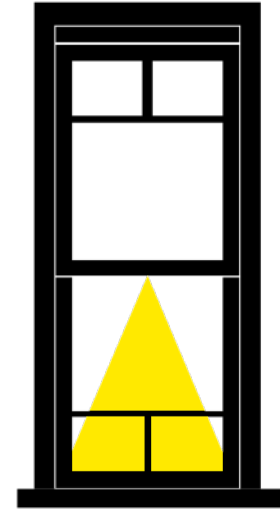
Büyükada / Giyotin / Sövesiz / Üç Parça

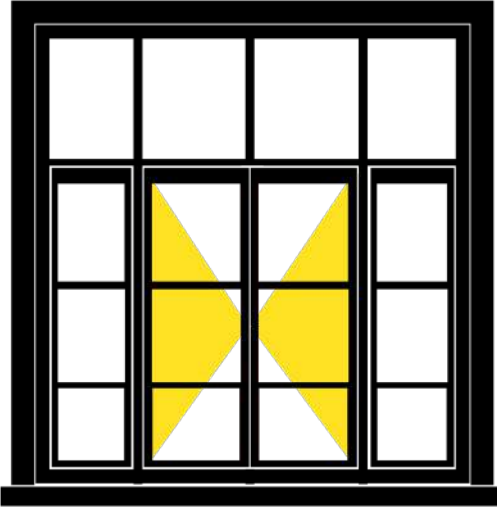
Büyükada / Çift Kanatlı / Beton Söveli

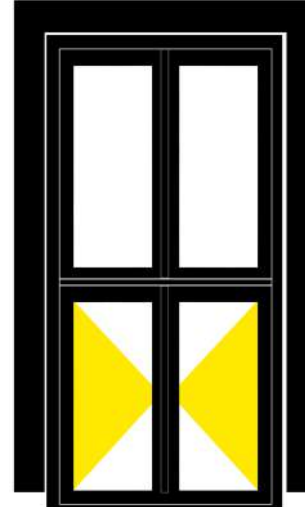
Büyükada / Çift kanatlı / Beton Söveli

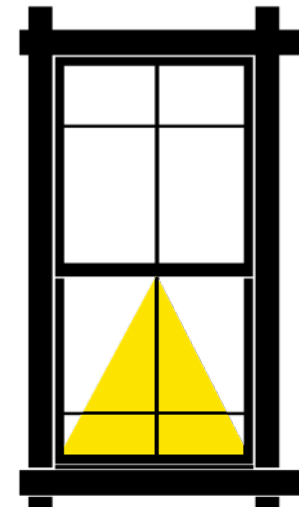
Burgazada / Giyotin / Ahşap Söveli / Tek parça

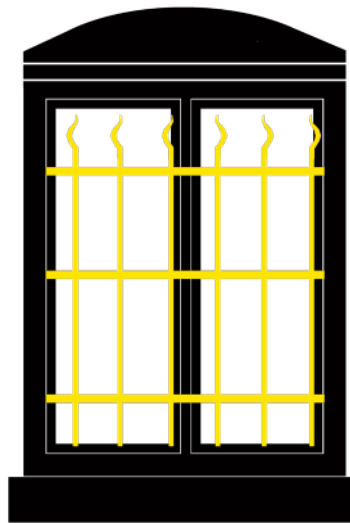
Büyükada / Çift Kanatlı / 2 sabit kanatlı / Ortadan / Beton Söveli

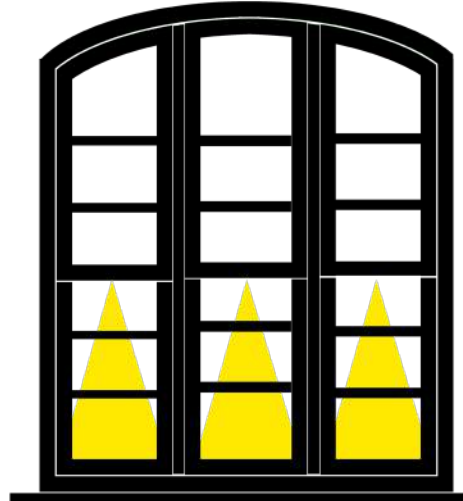
Büyükada / Yarım Çift Kanat / Beton Söveli

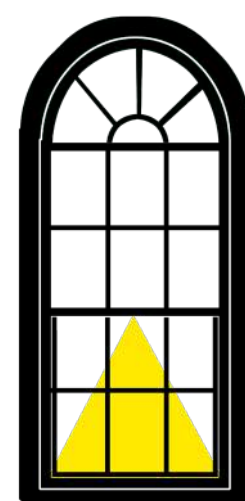
Heybeliada / Giyotin / Ahşap Söveli / Tek Parça

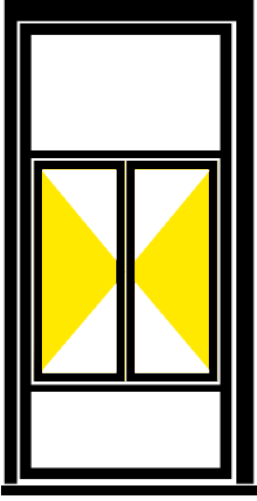
Büyükada / Çift Kanatlı / Sövesiz / Kemerli / Korkuluklu

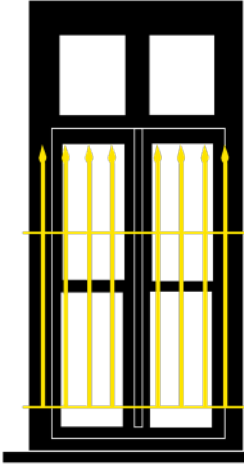
Burgazada / Giyotin / Üç Parça / Kemerli / Sövesiz

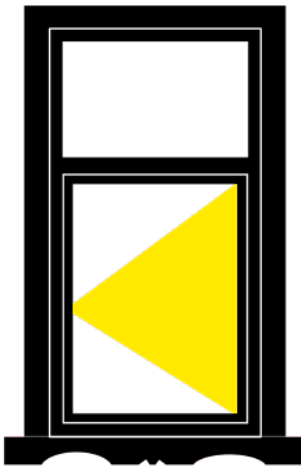
Heybeliada / Giyotin / Ahşap Söveli / Tek Parça

Heybeli / Yarım Çift Kanatlı / Ahşap Söveli

Heybeli / Çift Kanatlı / Sövesiz / Korkuluklu

Kınalıada / Tek Kanatlı / Ahşap Söveli

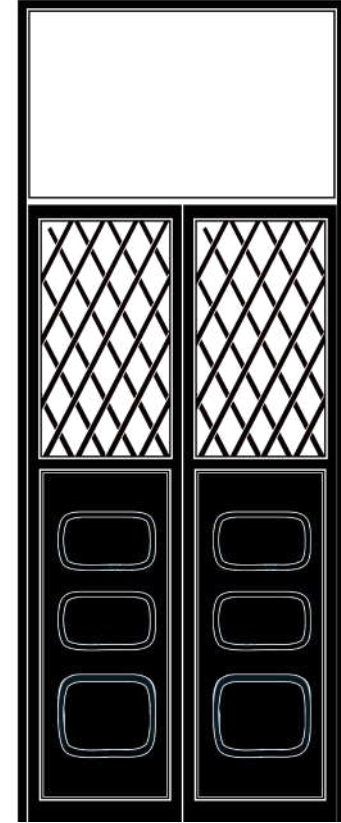
Kapılar

Tescilli yapılarda tek kanatlı ve çift kanatlı kapılar kullanılmıştır. Tablalı kapılar çoğunlukta olup kapılar en fazla üç tablalıdır. Yeni yapılarda giriş yeri ve yönü tasarımcıya bırakılmış olup kapılar çift kanatlı, tek kanatlı en çok üç tablalı ya da tablasız olarak tasarlanabilir.

Kapı üstlerinde tepe pencereleri düzenlenebilir. Tepe pencere bölüntülerinde rehberde yer alan örnekler baz alınacaktır. Kapı pencerelerinde demir parmaklık kullanılabilir. Kapı pencerelerinde yer alacak demir parmaklıklar için tescilli yapılardaki örnekler esas alınarak öneriler geliştirilecektir. Gösterişsiz, sade ve yalın tasarımlar tercih edilecektir.

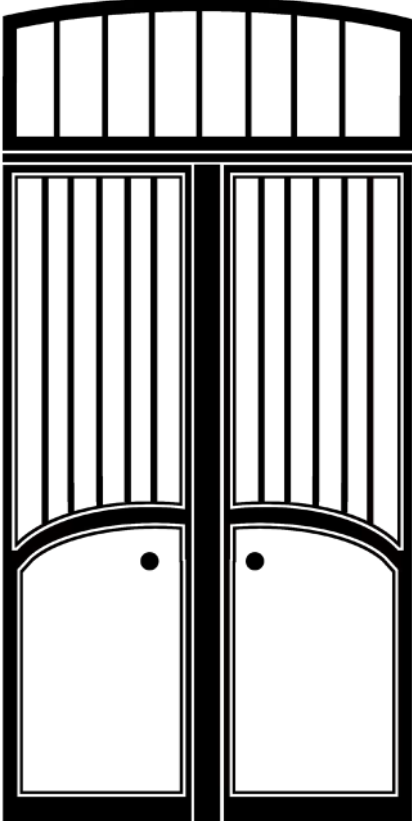
Kapı boyutları bitişik nizam tescilli yapı komşuluklarında tescilli kapı oranını geçmeyecektir. Tipolojide demir ve ahşap malzeme kullanılmıştır, ahşap kapılar çoğunlukta olduğundan ahşap malzemenin kullanılması önerilmektedir.

Büyükada / 2 Tablalı / Tepe pencereli
/ Dolu / Çift Kanatlı / Ahşap

Büyükada / Tepe pencereli / Dolu / Çift Kanatlı / Demir

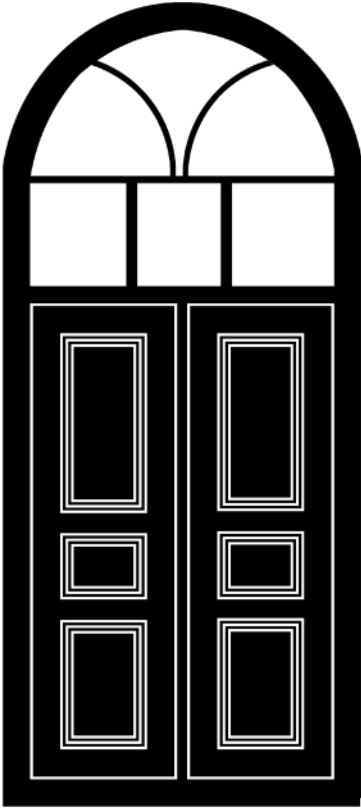
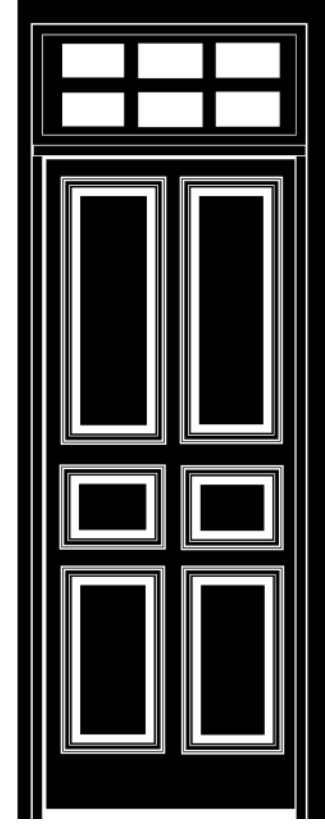
Büyükada / Tepe pencere- li / Dolu
/ Çift Kanatlı / Demir / Baskı Kemerli

Heybeliada / Çift Kanatlı / 3 Tablalı / 1/3 Cam /
Ahşap / Tepe Penceresiz

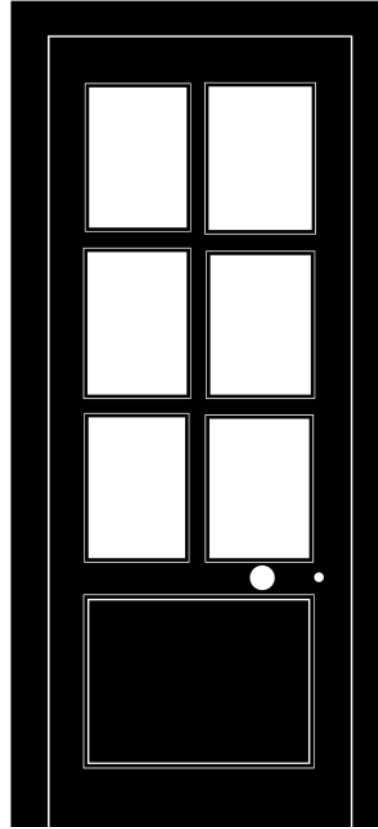

Heybeliada / 3 tablalı / Tepe Pencere- li / Ahşap / Tek
Kanatlı

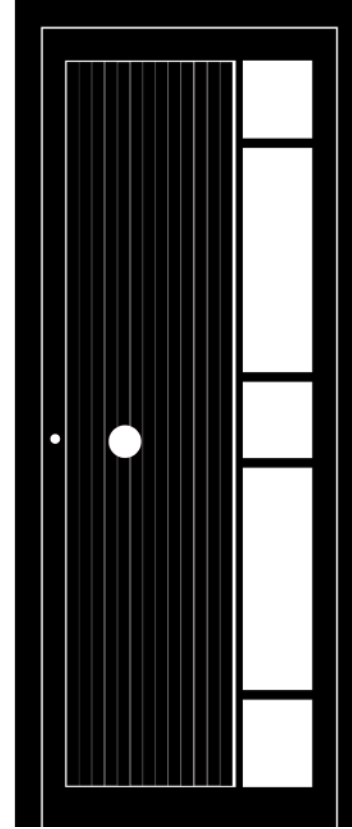

Büyükada / 3 Tablalı / Tepe pencere- li
/ Dolu / Çift Kanatlı / Kemerli

Heybeliada / Tepe Penceresi / Tek kanatlı
/ Ahşap / 1/2 cam

Burgazada / Tek Kanat / 1/3camlı / Ahşap

Açık - Kapalı Çıkmlar

Adalar genelinde çıkmlar konusu açık ve kapalı çıkmlar olarak temelde 2 ayrı başlıkta ele alınacaktır. 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı hükümleri ile bir bütün olarak önerilen tasarım kuralları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Kapalı çıkmlar

Yol cephelerindeki kapalı çıkmlar; Parsel sınırları içinde kalmak koşuluyla aşağıdaki hükümler doğrultusunda yapılabilir.

■Yapı adası bazında sokak cephesinde, tescilli yapılardaki kapalı çıkma derinliği kadar kapalı çıkma yapılabilir. Yapı adasında sokak cephesinde, tescilli yapılardaki kapalı çıkma yok ise çıkma derinliği 0,80m'den büyük olamaz.

■Her koşulda çıkma uzunluğu 2,00m'yi ve cephe boyunun 1/3'ünü geçemez.

■Çıkma çatısı ana çatı ile birlikte yapılacaktır.

■Çıkma formu parselin konumuna göre düz, gönyeli, çokgen ve dairesel olabilir.

Diğer cephelerdeki kapalı çıkmlar;

■Arka ve yan bahçe mesafelerine, parsel sınırlarına 3,00 metreden fazla yaklaşmamak kaydı ile 0,80 metre taşabilir.

■Her koşulda çıkma uzunluğu 2,00m'yi ve cephe boyunun 1/3'ünü geçemez.

■Çıkma çatısı ana çatı ile birlikte yapılacaktır.

■Çıkma formu parselin konumuna göre düz, gönyeli, çokgen ve dairesel olabilir.

Açık çıkmlar (Balkonlar):

Yol cephelerindeki açık çıkmlar;

■Parsel sınırları içinde kalmak koşuluyla aşağıdaki hükümler doğrultusunda yapılabilir.

■Yapı adası bazında sokak cephesinde, tescilli yapılardaki açık çıkma (balkon) derinliği kadar açık çıkma (balkon) yapılabilir. Yapı adasında sokak cephesinde, tescilli yapılarda açık çıkma (balkon) yok ise balkon derinliği 1,20 m'den, uzunluğu 2,00 m'den büyük olamaz.

■Her koşulda açık çıkma (balkon) cephe boyunun 1/3'ünü geçemez.

■Açık çıkma (balkon) korkulukları demir veya ahşap olacaktır.

■Açık çıkma (balkon), cam dahil herhangi bir malzeme ile kapatılamaz.

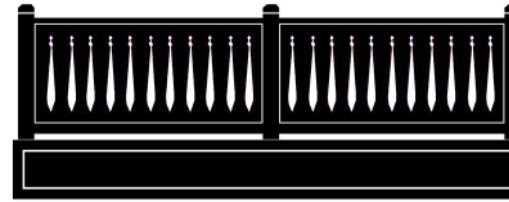
Diğer cephelerdeki açık çıkmlar;

■Arka ve yan bahçe mesafelerine, parsel sınırlarına 3,00 metreden fazla yaklaşmamak kaydı ile 1,20 metre taşabilir.

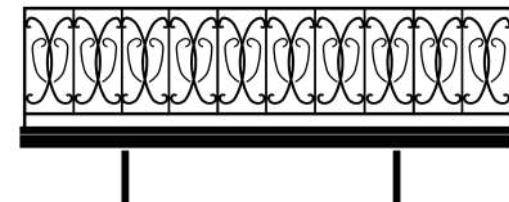
■Her koşulda açık çıkma (balkon) uzunluğu 2,00m'yi ve cephe boyunun 1/3'ünü geçemez.

■Açık çıkma (balkon) korkulukları demir veya ahşap olacaktır.

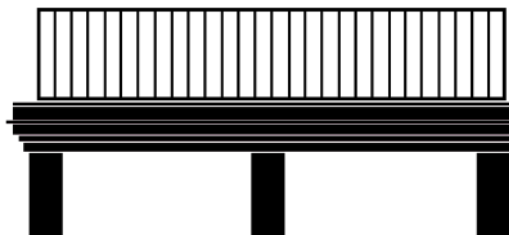
■Açık çıkma (balkon), cam dahil herhangi bir malzeme ile kapatılamaz.

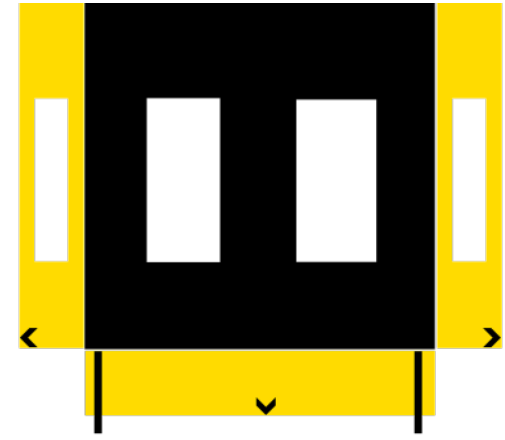
Büyükada / Açık Çıkma / Ahşap Korkuluk

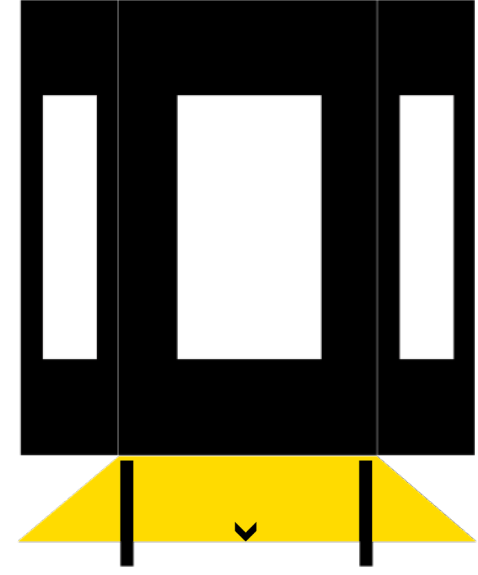
Büyükada / Açık Çıkma / Demir Korkuluk / Demir payandalı

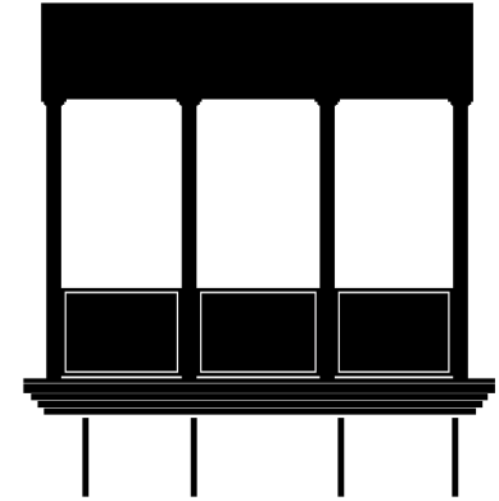
Büyükada / Açık Çıkma / Demir Korkuluk / Beton Payanda

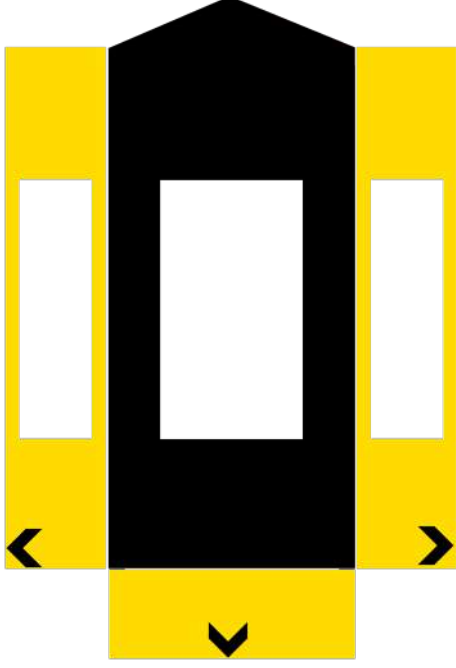
Büyükada Kapalı Çıkma / 2 Pencere / Dikdörtgen Plan / Demir Payandalı

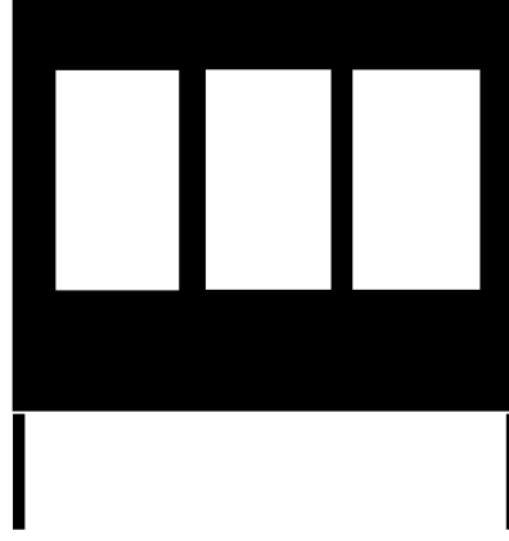
Büyükada Kapalı Çıkma / 1 Pencere / Çokgen Plan / Demir Payandalı

Büyükada / Yarı Açık Çıkma / Ahşap Korkuluk / demir payandalı

Büyükada Kapalı Çıkma / 1 Pencere
/ Dikdörtgen Plan / Üçgen Alın

Heybeliada Kapalı Çıkma / 3 Pencere
/ Dikdörtgen Plan / Demir Payandalı

Büyükada Kapalı Çıkma / 2 Pencere
/ Dikdörtgen Plan / Demir Payandalı

Çatılar-Saçaklar

Adalar'da mevcut yapılarda kırma ve beşik çatı formunun yanı sıra düz çatı da kullanılmıştır. Yeni yapılarda düz çatı yapılmayacaktır. Çıkma çatıları ana çatı ile birlikte yapılacaktır. %33'ten fazla çatı eğimi olmayacaktır. Anten, güneş kolektörleri vb. unsurlar çatıda çözülmeyecektir. Çatı parapet duvarı üzerine oturtulamaz.

Bahçe Duvarları

Bahçe duvarlarının yüksekliği, tabii veya tesviye edilmiş zeminden itibaren binaların yol tarafındaki cephe hatlarının önünde ve gerisinde 0,90 m'yi geçemez. Ayrıca üzerlerine yükseklikleri 1,20 m'yi aşmayan demir parmaklık yapılabilir. Bahçe duvarları Konu 41'de form, boyut / nitelik / nicelik ve malzeme açısından daha detaylı anlatılmaktadır.

- Doğal hayat ve insan hayatı açısından tehlike yaratabilecek, afet anında müdahaleleri zorlaştırabilecek ve can kayıplarına yol açabilecek kafesli, dikenli, jiletli tel vb. sınırlayıcı elemanların kullanılamaz.
- Duvar üzerine, yapım malzemesi ile uyumlu tuğla, yonu taşı veya mozaik basık harpuşta yapılabilir. Harpuştalar 0,90m. duvar yüksekliğine dahildir.
- Demir parmaklıklar, bitki hariç hiçbir malzeme ile kapatılamaz.
- Bahçe duvarları moloz taş, yonu taşı veya tuğla ile yapılacaktır. Duvarlar boyanmayacak ise derzleri sifıra yakın derz olacaktır. Derzlere kontur çekilmeyecek ve boyanmayacaktır. Yapılan duvarların üzeri boyanacaksa yapı rengi ile aynı olacaktır.

- Ancak bahçe duvarının boyutu ve şekli taş duvar ile yapılmasına olanak vermiyor ise betonarme perde, kazık sistemler kullanılacaktır. Bu yöntemle elde edilen duvar yüzeyleri boyanacak veya kaplanacaktır. Yapılan duvarların üzeri boyanacaksa yapı rengi ile aynı olacaktır. Duvar yüzeyleri moloz taş veya yonu taşı ile kaplanacak ise derzleri sifıra yakın derz olacaktır. Derzlere kontur çekilmeyecek ve boyanmayacaktır.

Fazla meyilli ve tehlike arz eden yerlerde uygulanacak şekli takdire idare yetkilidir. (Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği, Madde 43)

İstinat duvarları

- Mevcut istinat duvarları aynen korunacak arkalarındaki toprakların kotu düşürülmeyecektir. Ancak mevcut istinat duvarının yenilenmesi ve/veya onarılması gerektiğinde, mevcut istinat duvarında kullanılan taş cinsi, taş boyutu ve örme tekniği ile mevcut örneğindeki derzleme tekniği kullanılacaktır. Mevcut ve/veya yeni yapılan derzlere kontur çekilmeyecek ve boyanmayacaktır.

Beyaz / Kırık Beyaz / Bej Cephe Rengi Olan Yapılar

■ Yeni yapılacak istinat duvarının boyutu, şekli ve/veya ilgili yönetmelikler, taş duvar ile yapılmasına olanak vermiyor ise betonarme perde, kazık sistemler kullanılıp, yüzeyler moloz taş ile kaplanacak veya boyanacaktır. Moloz taş kaplama yapılacak ise duvar yüzeylerinde sifıra yakın derz olacaktır, kontur çekilmeyecek ve boyanmayacaktır.

Cephe Renkleri

Adalar'da yer alan, tarihi karakteri yüksek yapıların cephe renkleri gruplanmıştır ve buradan hareketle yeni yapılacak binalar için bir renk skalası oluşturulmuştur. Bu renk skalasına uygun olacak biçimde cepheye monte tente renkleri de belirlenmiştir.

Adalar genelinde 3 ana grupta yapı renkleri ayrıştırılmıştır.

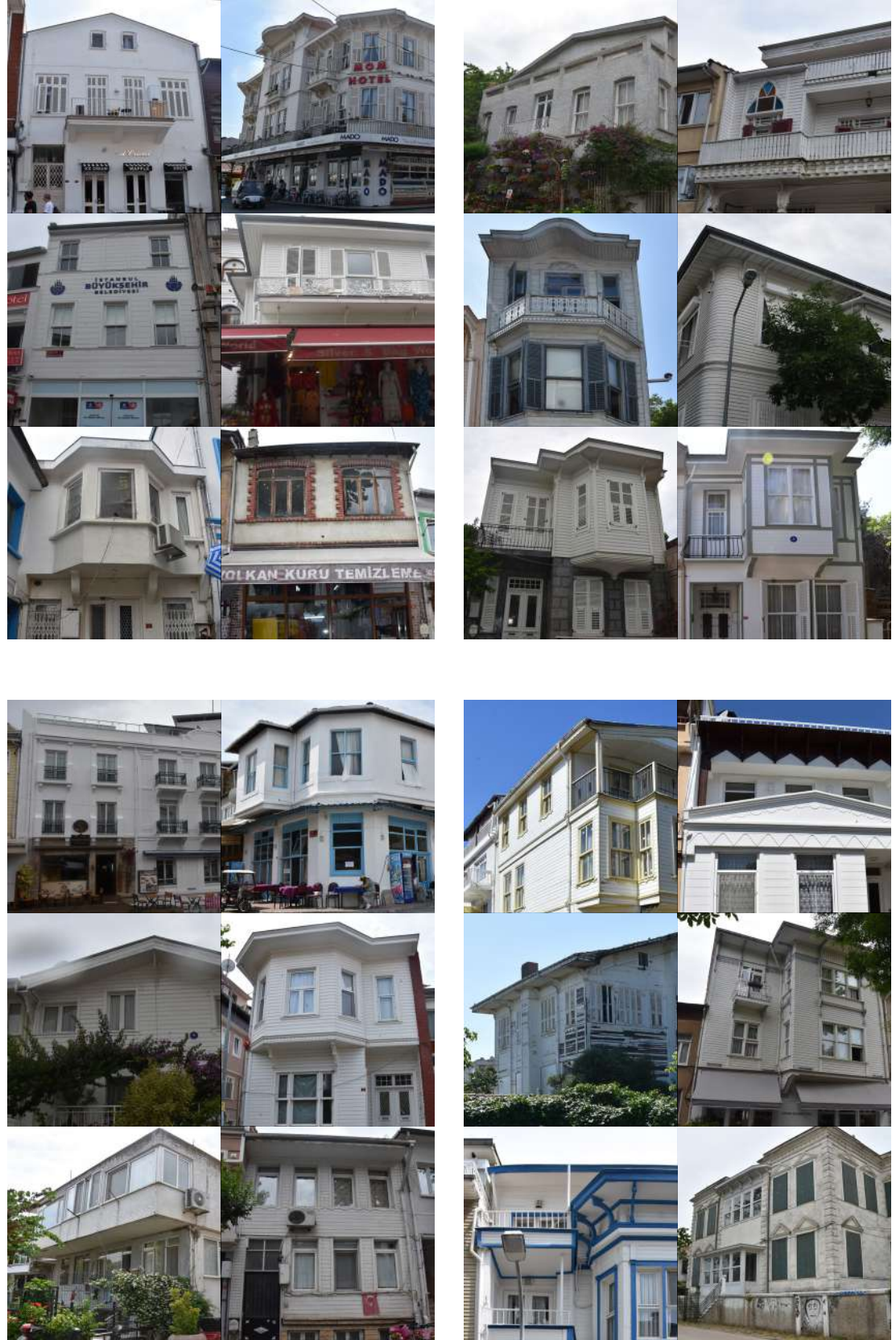
■ Adalar'da en çok gözlemlenen cephe rengi beyaz / kırık beyaz / bej kombinasyonlarının yer aldığı grup olmuştur.

Bu yapılarda pencere kepenk gibi unsurlarda yardımcı renk olarak mavi ve yeşil renklerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

■ Cephe rengi sarı-kahve tonlarında yapılara da 2. en yüksek oranda rastlanmaktadır.

■ 3. en çok rastlanan cephe renk grubu ise kırmızı bazlı - bordo / kırmızı / pembe grubudur.

■ Ada genelinde genellikle kepenk ve pencerelerde kullanılan mavi / yeşil grubu az sayıda da olsa Adalar'da yapı cephelerinde kullanılan renklerden olmuştur.

Beyaz Cephe Rengi Olan Yapılar

Sarı Tonlarında Cephe Rengi Olan Yapılar

Kırmızı Tonlarında Cephe Rengi Olan Yapılar

Mavi-Yeşil Tonlarda Cephe Rengi Olan Yapılar

Bina cephe rengi seçimi yapının projesinde belirlenir ve Adalar Belediyesi tarafından denetlenir.

Gruplanarak tespit edilen cephe renklerinden hareketle yeni yapılacak yapılarda uygulanması tavsiye edilen renk kartelası aşağıdaki gibi oluşmaktadır.

Yapı adası içerisindeki yapıların cephe rengi seçimleri; yerleşmedeki yapı adalarının ve onların oluşturduğu karakter bölgelerinin komşuluk ilişkileri düşünüldüğünde belirli bir renk dağılım oranı ile dengelenmelidir.

Aşağıda belirlenen renk kartelasındaki dört renk grubunun Adalar'daki dağılım oranına göre bir orantı kurulduğunda bir yapı adasındaki bina adetinin:

maks. %50'si beyaz tonlarda
maks. %30'si kırmızı tonlarda
maks. %15'i sarı tonlarda
maks. %5'i mavi-yeşil tonlarda

olması Adalar Belediyesince denetlenmelidir.

Renk kartelası

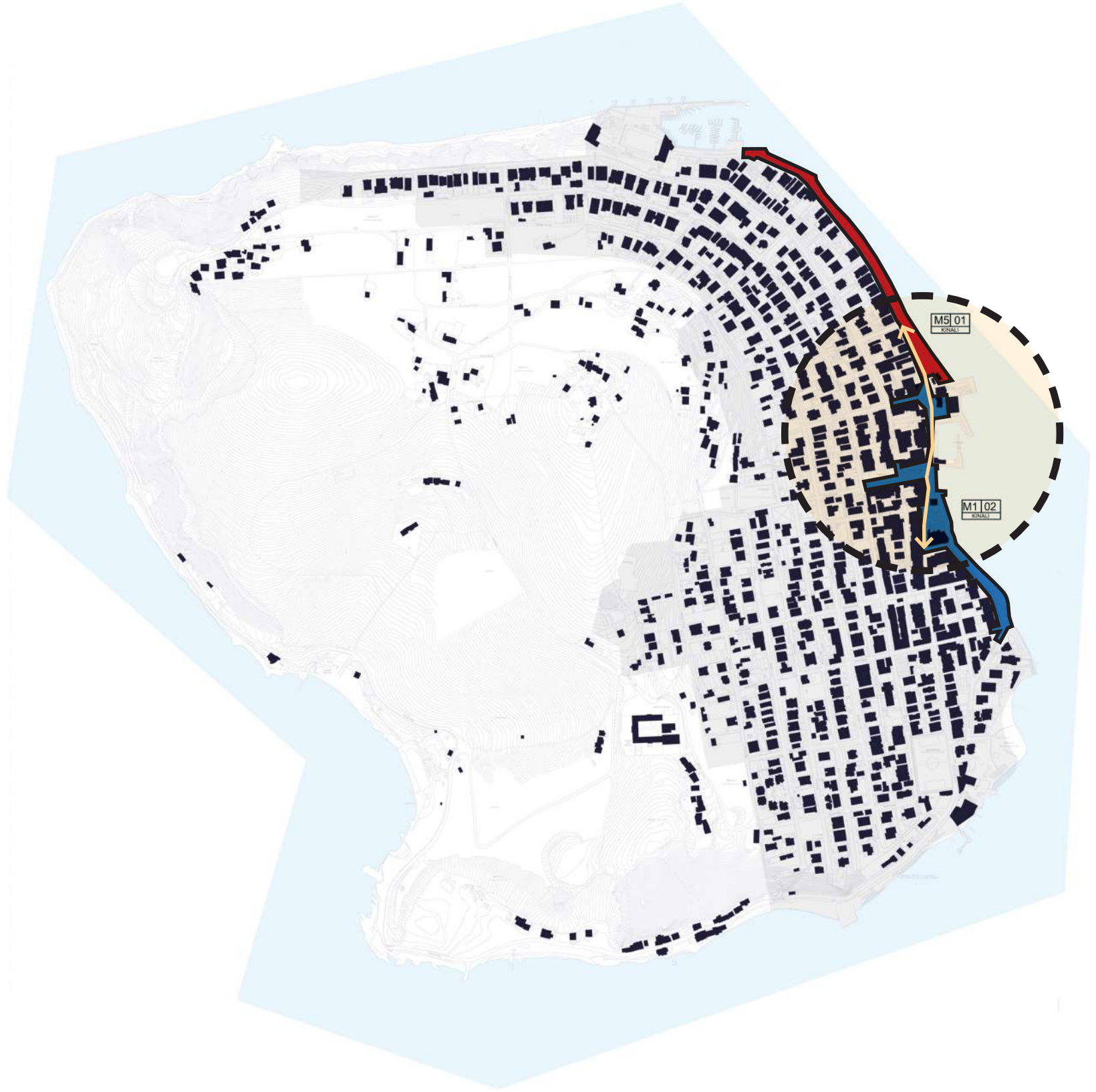
35

KONU 35 - ÖZEL AKSLAR İÇİN DÜZENLEME İLKELERİ

Kentsel alanlar içerisinde kullanım yoğunluğuna bağlı olmakla birlikte, bazı noktasal mekânlar ya da belirli alanı gezen akslar diğer kamusal alanlar içerisinde öne çıkmaktadır. Bahsi geçen alanlar cadde, sokak ve meydan gibi ögelerin oluşturduğu, odak alan görevi gören, geçmişe dair hafıza ve karakter barındıran özel alanlardır. Adalar ilçesi özelinde bakıldığında her bir ada için ayrı özel alanlardan bahsetmek mümkündür. Bu alanlar tasarlanırken farklı bir yaklaşımda bulunulmalı ve yakın çevre ile birlikte değerlendirilmelidir.

35 numaralı konu özel akslar için zemin ve cephe düzenleme ilkeleri – önerileridir. Sedef Adası hariç her ada için ayrı ayrı belirlenen özel alanlarda, diğer alanlardan daha öncelikli ve ayrıcalıklı kararlar alınacaktır. Sadece zemin düzleminde ya da kent mobilyaları özelinde değil aynı zamanda cephe önerilerini de kapsayan bu konu maddesi, analiz sürecindeki tematik analizler bölümünde A-KOR-1 başlığında da referans almaktadır.

Özel alanlar harita üzerinde işaretlenip fotoğraflar ile vurgulanmak istenilen noktalar belirtilecektir. Zemin ve cephe genelinde düzenleme önerileri ile bu önerilerin uygulama esaslarını belirtilecektir.

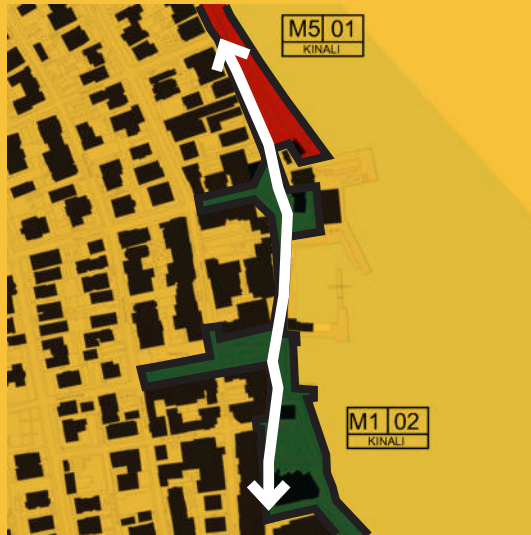
Kinalıada Özel Proje Alanları - Aksları

Kınalıada

Kınalıada için belirlenen özel aksa bakıldığında Kınalıada iskelesinin de bulunduğu sahil bandında Alsancak ve Kınalı Çarşı Caddelerinin bir kısmını kapsadığı görülmektedir. Bir cephesi denize bakan aksın diğer tarafındaki yapılarda zemin katlardaki ticari kullanımlar göze çarpmaktadır. Alsancak Caddesi tarafında plaj işletmeleri bulunsa da deniz ile yaya ilişkisi kurulabilirken Kınalı Çarşı Caddesi tarafında iskele binası, muhtarlık, kayık çekek yeri, Kınalıada Camii gibi yapılardan dolayı deniz ile olan ilişki yer yer kopmaktadır.

Analitik Çalışma Raporu içerisinde yer alan **A-KÇ-2 Kamusal Mekânlar Örüntüsü** başlığı altında verilen kamusal alan türleri içerisinde M1 ve M5 kodlu alanlar Kınalıada için belirlenen özel aksın temas ettiği kamusal alanlardır.

- Özel aks uzunluğu: 356 m
- M5 - 01 kamusal alan büyüklüğü: 8.466 m²
- M1 - 02 kamusal alan büyüklüğü: 12.599 m²
- Özel aks alan büyüklüğü: 12.050 m²

Kınalıada Özel Proje Alanları - Aksları

Kınalıada iskelesi karşısında kalan açık alan ve ticari kullanımlar

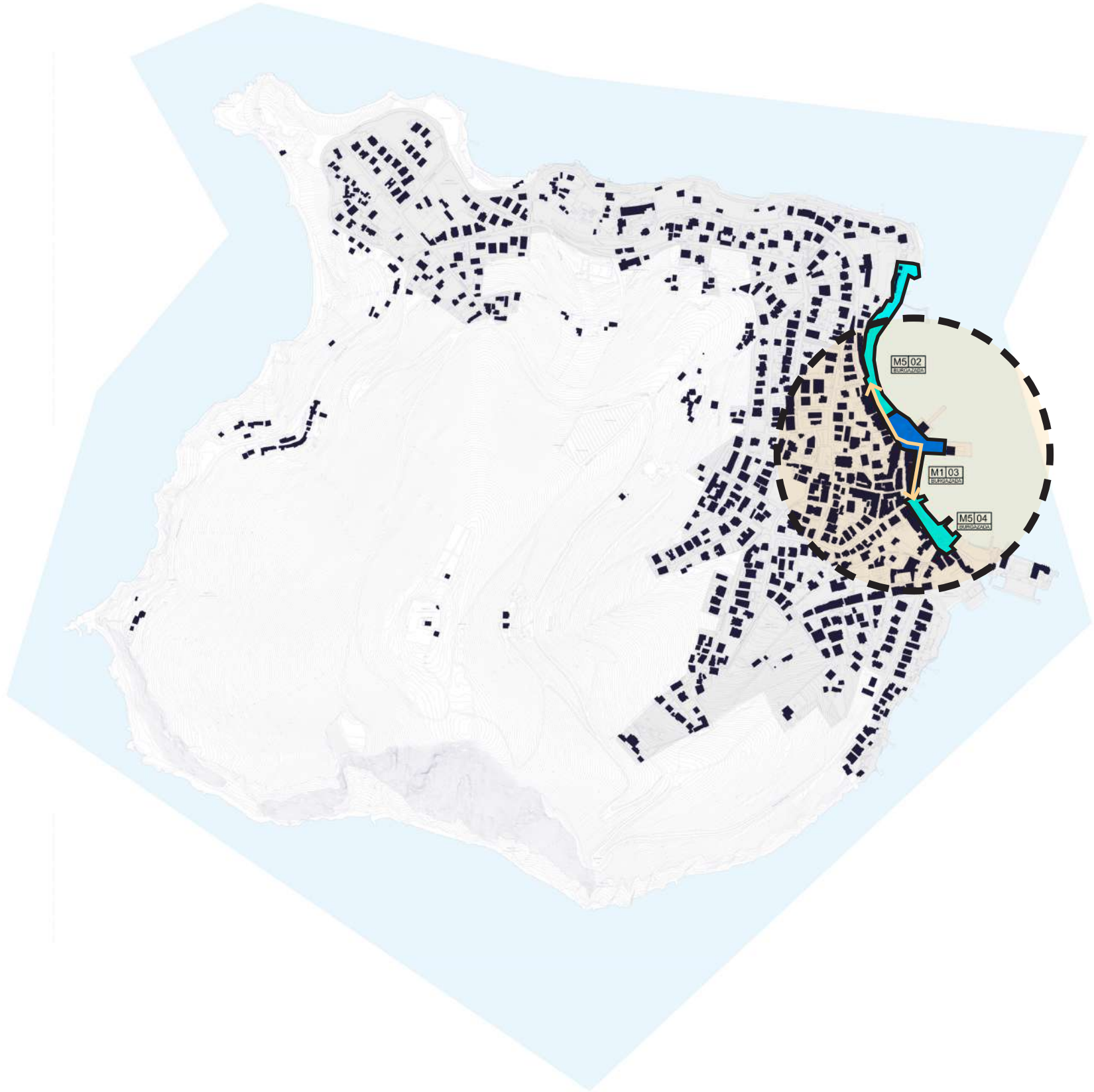
Alsancak Caddesi tarafından bir görünüm

Alsancak Caddesi tarafında devam eden sahil bandı ve ticari kullanımlar

Kınalı Çarşı Caddesi tarafından bir görünüm, ticari kullanımlar ve işgaliyeler

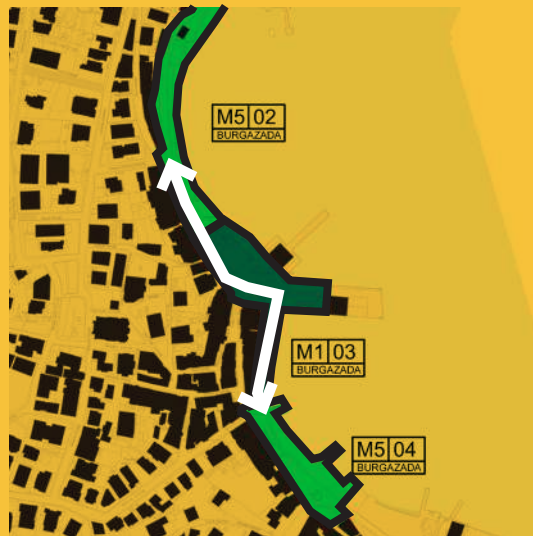
Burgazada Özel Proje Alanları - Aksları

Burgazada

Burgazada için belirlenen özel aksa bakıldığında iskelenin bulunduğu sahil bandında Gezinti Yolu Caddesi ve Yalı Caddesi'nin bir kısmını kapsadığı görülmektedir. Özellikle Gezinti Yolu Caddesi bölümünde yapıların konut ağırlıklı olduğu görülmektedir. Yalı Caddesi kesimi ise yoğun ticari faaliyetin olduğu alan olarak göze çarpmaktadır. İskelenin bulunduğu alan haricinde deniz ile temas kurmak mümkündür.

Analitik Çalışma Raporu içerisinde yer alan **A-KÇ-2 Kamusal Mekânlar Örüntüsü** başlığı altında verilen kamusal alan türleri içerisinde M1 ve M5 kodlu alanlar Burgazada için belirlenen özel aksın temas ettiği kamusal alanlardır.

- Özel aks uzunluğu: 249 m
- M5 - 02 kamusal alan büyüklüğü: 6.360 m²
- M1 - 03 kamusal alan büyüklüğü: 4.804 m²
- M5 - 04 kamusal alan büyüklüğü: 3.183 m²
- Özel aks alan büyüklüğü: 6.356 m²

Burgazada Özel Proje Alanları - Aksları

Gezinti Yolu Caddesi tarafından bir görünüm

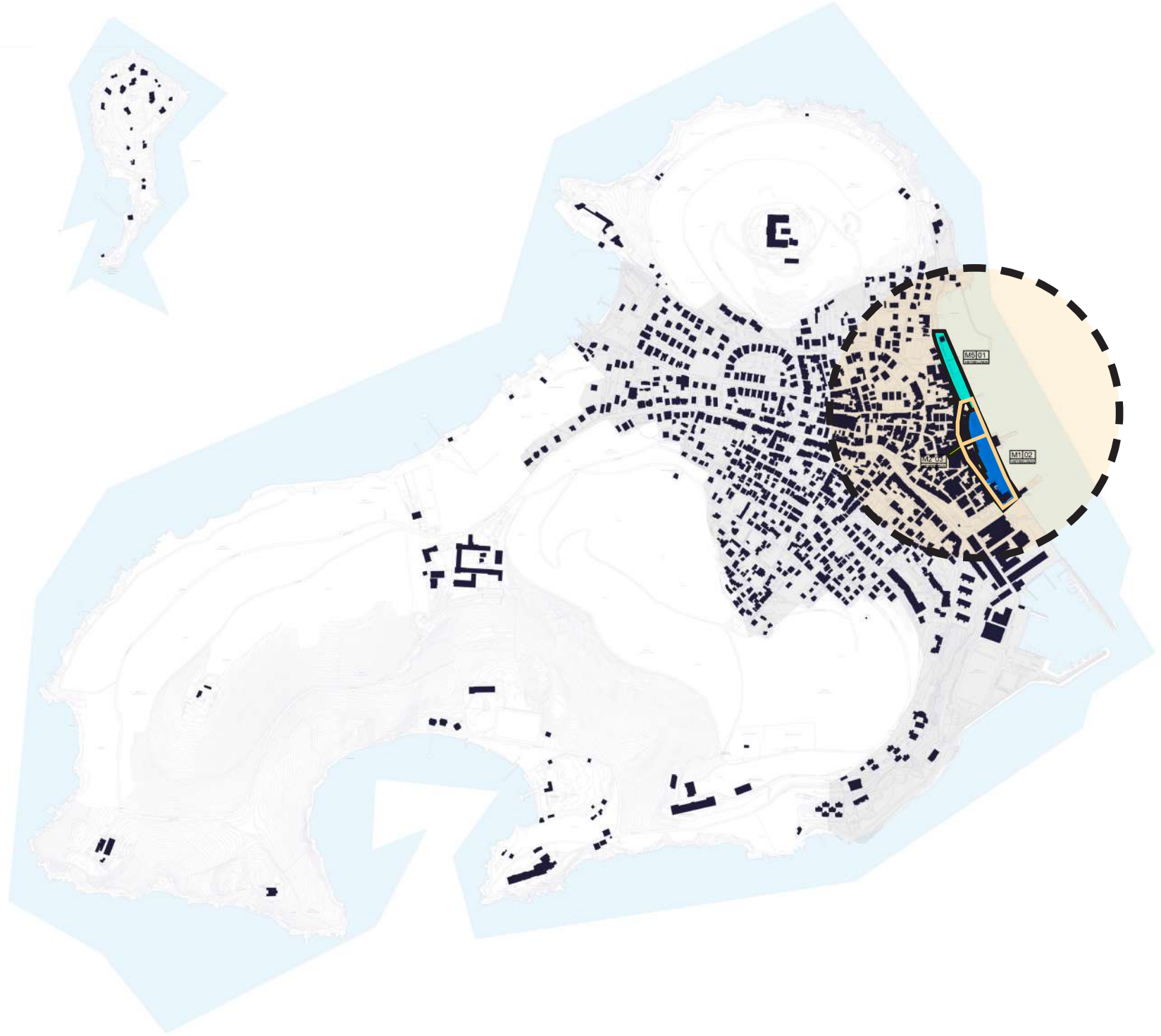
Yalı Caddesi tarafından bir görünüm

İskele alanından sonra adaya inenleri karşılayan meydan alanı

İskele önündeki açık alan

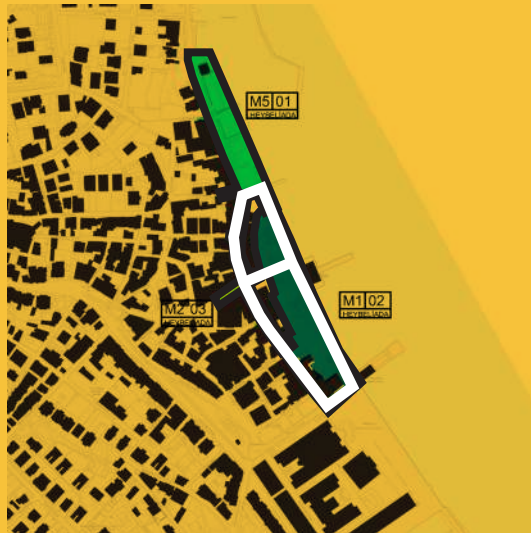
Heybeliada Özel Proje Alanları - Aksları

Heybeliada

Heybeliada için belirlenen özel aksa bakıldığında Rihtim Caddesi üzerinde şehir hatları iskelesi ile zabıta binası arasında kalan kısmı ve aynı istikamette Ayyıldız Caddesi ile döngüyü tamamlayacak şekilde devam ettiği görülmektedir. Rihtim Caddesi bölümü ticari birimlerin yer aldığı ve deniz bağlantısı olan bir kesite sahipken Ayyıldız Caddesi çift tarafta bina cepheleri olan, zemin katta ticari kullanımların olduğu bir yapıdadır.

Analitik Çalışma Raporu içerisinde yer alan **A-KÇ-2 Kamusal Mekânlar Örüntüsü** başlığı altında verilen kamusal alan türleri içerisinde M1, M2 ve M5 kodlu alanlar Heybeliada için belirlenen özel aksın temas ettiği kamusal alanlardır.

- Özel aks uzunluğu: 657 m
- M5 - 01 kamusal alan büyüklüğü: 6.073 m²
- M2 - 03 kamusal alan büyüklüğü: 1.953 m²
- M1 - 02 kamusal alan büyüklüğü: 9.917 m²
- Özel aks alan büyüklüğü: 12.562 m²

Heybeliada Özel Proje Alanları - Akıları

İskele meydanı ve ticari kullanımlar

İskeleden mahalle içine giden bağlantı

Ayyıldız Caddesi tarafından bir görüntü

Ayyıldız Caddesi tarafından bir görüntü

Büyükada Özel Proje Alanları - Aksları

Büyükada

Büyükada için belirlenen özel aksa bakıldığında İskele Meydanı'nın odak alındığı, Gülistan Caddesi, Büyük İskele Caddesi, 23 Nisan Caddesi ve Eski Fayton Meydanı'nı kapsayacak şekilde devam ettiği görülmektedir. 23 Nisan ve Büyük İskele Caddelerinde kent dokusu ile çevreli iken Gülistan Caddesi denize temas noktası olarak kullanılmaktadır. İskelenin doğusunda ticari kullanımların yoğunluğu bu teması engellemektedir.

Analitik Çalışma Raporu içerisinde yer alan **A-KÇ-2 Kamusal Mekânlar Örüntüsü** başlığı altında verilen kamusal alan türleri içerisinde M1, M2 ve M5 kodlu alanlar Büyükada için belirlenen özel aksın temas ettiği kamusal alanlardır.

- Özel aks uzunluğu: 724 m
- M1 - 01 kamusal alan büyüklüğü: 14.180 m²
- M5 - 02 kamusal alan büyüklüğü: 16.108 m²
- M2 - 04 kamusal alan büyüklüğü: 2.438 m²
- M2 - 05 kamusal alan büyüklüğü: 4.842 m²
- Özel aks alan büyüklüğü: 22.393 m²

Büyükada Özel Proje Alanları - Aksları

İskele meydanı ve ticari kullanımlar

Sahil ile bağlantıyı kesen ticari işletmeler

Eski fayton meydanı

Saat Kulesi önünden bir görünüm

GENEL DÜZENLEME İLKELERİ

Özel aksların belirlendiği dört adada rehber kapsamında açıklaması yapılan diğer başlıklardaki kurallar da geçerli olacaktır. Başlıklar genel olarak tarif edilen kurallar bu bölümde detaylı halde verilecektir.

Adalar'daki yerleşim yerlerinin büyük çoğunluğu sit alanı içerisinde kalmaktadır. Dolayısıyla belirlenen özel akslar da sit alanı içerisinde yer almaktadır. Yapılacak olan düzenlemeler ve alınacak olan tasarım kararları sit alanında oldukları göz önünde bulundurularak değerlendirilecektir.

Adalar genelinde hem estetik hem de ekolojik kaygılar göz önünde bulundurularak geçirimsiz yüzey malzemeleri kullanılması önerilmektedir. Dolgu alanına denk gelen ve sahil kenarında olan yerlerde ise geçirimsiz yüzey malzemeleri kullanılmalıdır. Bu kapsamda özel akslarda da sahil kenarlarına gelen yerlerde geçirimsiz, diğer yerlerde geçirimsiz malzemeler kullanılmalıdır.

Cephelerde özellikle tarihi yapıların ticari işletmelere ayrılan dükkân, kafeterya, restoran gibi kullanımların tabela, klima pano gibi eklentileri cephelerde kentsel dokuyu bozacak şekilde rastgele yerleştirilmemelidir.

Ticari birimlerin dış mekân oturma alanları bina cephelerine yaslanmamalı, yaya geçiş boşluğu bırakılarak binadan ayrılmalıdır.

Toplanma alanları ve meydanlar kurgulanırken sadece sert zemin odaklı tasarlanmamalı, yeşil alan oluşturmaya özen gösterilmelidir.

TÜM Adalar'da ÖZEL AKSLAR

1. KINALIADA

2. BURGAZADA

3. HEYBELİADA

4. BÜYÜKADA

GENEL DÜZENLEME İLKELERİ

Sahil yolu, promenad - Kınalıada örneği

Özel akslar genel düzenleme ilkeleri - Mevcut durum üzerinden açıklama diyagramı

Sahil kenarlarında tüm ticari kullanımlar bina tarafına alınmalı, kullanıcıların denize fiziksel ve görsel erişimi engellenmemelidir.

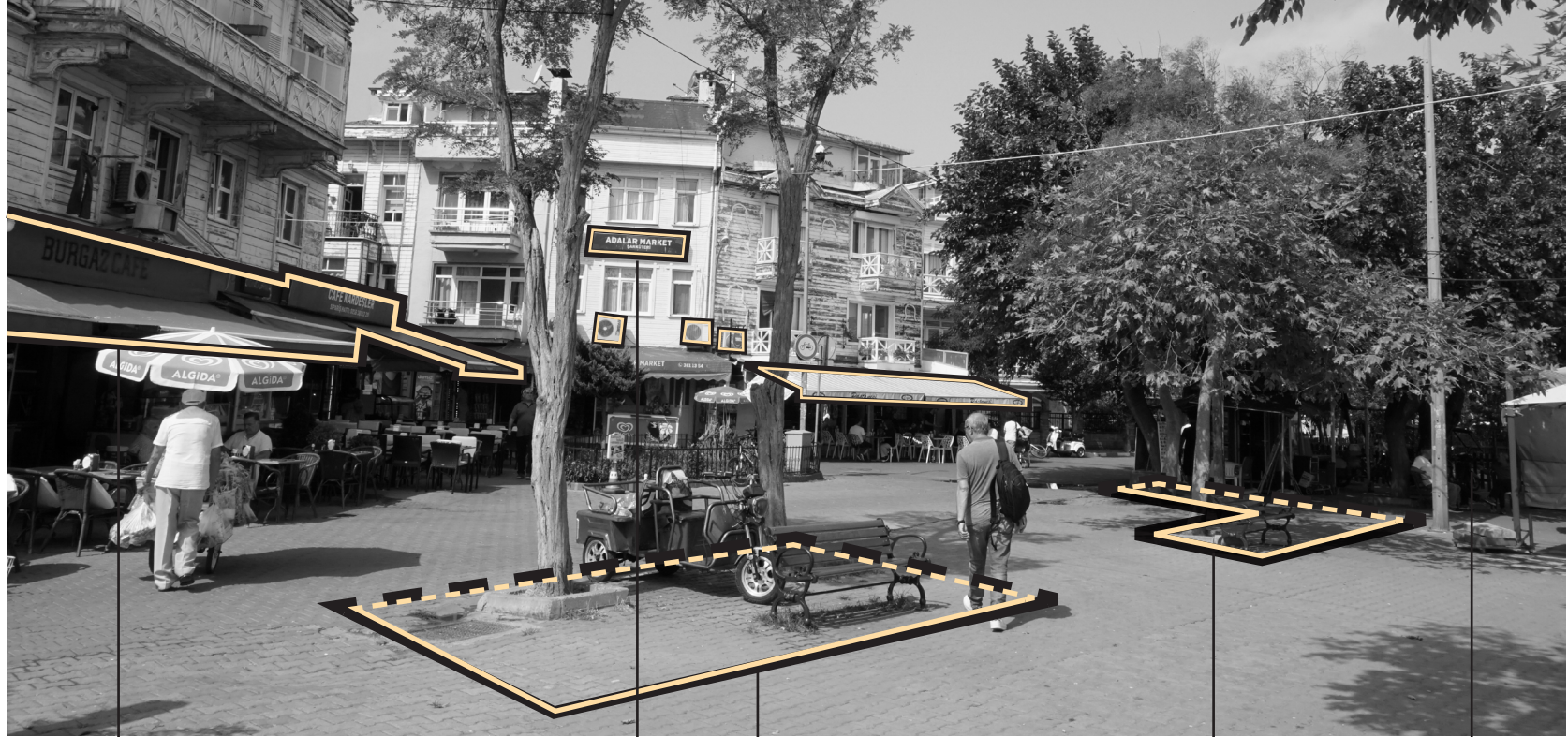
Ticari birimlerin bina önlerine alınması

Dolgu alanı ve sahil bantlarında geçirimsiz malzemeler tercih edilmeli, herhangi bir işlem uygulanmayan beton ya da asfalt zeminlerden kaçınılmalıdır. Yağmur suyunun drenajı kanal ızgaralar vasıtasıyla sağlanmalıdır.

Ticari alanların tabelaları hem çevrenin dokusuna hem de birbirleri ile uyumlu olacak şekilde düzenlenmelidir.

Cephelerde özellikle tarihi binaların komşuluklarındaki yapıların pencere kapı boşlukları ve oranları geliş güzel şekilde olmamalı, bütünlük sağlanmalıdır. Cepheler ile ilgili kararlar Konu 33 ve Konu 34'te detaylı şekilde açıklanmıştır.

Meydan, toplanma alanı - Burgazada örneği

Özel akslar genel düzenleme ilkeleri - Mevcut durum üzerinden açıklama diyagramı

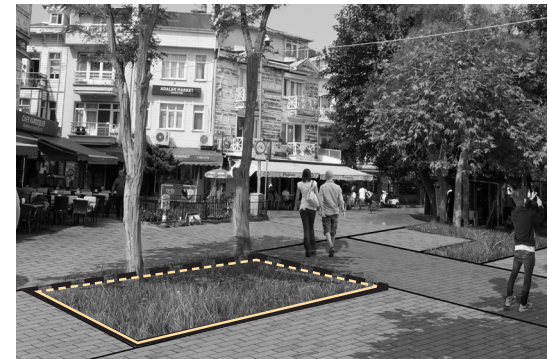
Tarihi yapıların zemin kat kullanımlarında bulunan tabelaların gelişi güzel şekilde yapılmasının önüne geçilmelidir. Eğer ticari kullanım varsa yapı ile uyum içerisinde olmalıdır.

Yapılardaki açıkta duran klimalar da mümkün olduğunca arka cephelere yerleştirilmeli tarihi dokuya zarar verilmemelidir.

Konu 33 ve Konu 34'te tabelalar ve klimalar gibi öğelerle ilgili cephe kararlarından bahsetmektedir.

Toplanma alanı olarak kullanılacak meydan karakteri olan bölgelerde yer yer yağmur suyunu drene etmeye yardımcı olabilecek ve sert zemin etkisini azaltacak yeşil alanlar bırakılmalıdır.

Özel aks olarak belirlenen yerlerde kamusal alanlar yakın çevresindeki kullanımlarla birlikte değerlendirilmelidir.

Mevcut ağaç zeminlerinin yeşil alana dönüşümü

İki tarafı da yapı olan sokak - Heybeliada örneği

Özel aksla genel düzenleme ilkeleri - Mevcut durum üzerinden açıklama diyagramı

Cephe üzerindeki tabela, reklam yapıştırımları, klimalar tüm Adalar ilçesi genelinde silüet üzerinde olumsuz etki oluşturmaktadır.

Bisiklet geçebilen yollarda zemin üzerinde bisiklet yolları ayrı bir döşeme ile belirtilmesi de iz olarak ayrılmalı ve yaya yolları ile ayırımı net olmalıdır.

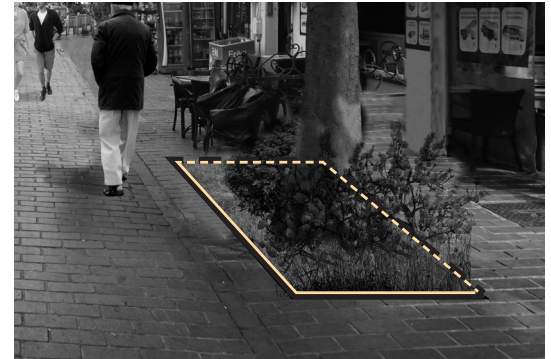
Konu 33 ve Konu 34'te tabelalar ve klimalar gibi öğelerle ilgili cephe kararlarından bahsetmektedir.

Sokaklar üzerinde toplu taşıma, yaya ve bisiklet yolu gibi kullanım farklılıkları için ayırıcı yüzey çizgileri eklenmelidir.

Kaldırım üzerinde taşan raf, dolap, soğuk içecek dolabı gibi ticari birim üniteleri yaya geçişlerini engellememelidir. Gerekli yerlerde kaldırılmalıdır.

Cadde ve sokaklarda mevcut zemin kaplamaları geçirimli malzemelerle değiştirilmelidir.

Mevcut ağaçların olduğu noktalar yeşil alan olarak değerlendirilme potansiyeline sahiptir. Bu noktalar kent dokusu içinde değerlendirilmelidir.

Mevcut ağaç zeminlerinin yeşil alana dönüşümü

Tarihi odak alanı - Büyükkada örneği

Özel aksla genel düzenleme ilkeleri - Mevcut durum üzerinden açıklama diyagramı

Yayalar için güvenli geçiş alanları oluşturulmalıdır.

Tarihi alanlarda cepheler de dokuya uyumlu olmalı ve ticari birimlerin yaya alanlarına taşması önlenmelidir.

Konu 33 ve Konu 34'te tabelalar ve klimalar gibi öğelerle ilgili cephe kararlarından bahsetmektedir.

Cepheden cepheye rastgele asılan parti bayrakları, flamalar ve afişler görsel algıyı olumsuz etkilemektedir.

Cadde ve sokaklarda mevcut zemin kaplamaları geçirimli malzemelerle değiştirilmelidir.

Adalar genelinde yol geometrilerinde yapılacak düzenlemeler daha fazla yaya alanı kazanımına yardımcı olur.

Bisikletlilerin giremeyeceği yerlerin girişlerinde uyarı levhaları yerleştirilmeli ve bu levhalar görünebilir, okunabilir ve insan ölçeğine indirgenmiş olmalıdır.

İnsan ölçeğinde yönlendirici levhalar

36

KONU 36 - YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ VE KORUNMASI GEREKEN YAPILARIN VE ÖZEL PROJE NOKTALARININ BELİRLENMESİ

"Adalar İlçesinin kültürel miras alanları ve özgün yerleşim dokusu kaçak veya mevcut dokuyla uyumsuz yapılaşmalar nedeniyle yeterince korunamamakta, kültürel miras öğelerinin koruma maliyetinin yüksek olması, tahrip olmuş ve kötü durumda bulunan eserlerin terk edilmesi, yenilenen eserlerin de yeniden işlevlendirilmesinin doğru yapılmaması ve yapılaşma baskısı gibi birçok etken kültürel mirasın yaşatılması konusunda tehdit unsuru olmaktadır.

Kültürel miras alanları korunurken insanlar ve onların yaşam biçimlerinin de dikkate alınması, sadece yapı bazında koruma anlayışı yerine, bahçeler, sokaklar, meydanlar, merdivenler, döşemeler de düşünülerek dokusuyla birlikte korunmasının önemi vurgulanmıştır.

Ayrıca soyut kültürel mirasın yaşatılması ile ortak bilinç oluşturulması ve kent hafızasının korunması da önemli ölçüde dile getirilen başlıklardan biri olmuştur. Bu noktada, Adalar halkının soyut ve somut kültürel mirasa saygılı, koruma değerlerinin ön planda tutulduğu, doğal ve kültürel yapıyla uyumlu bir kentsel çevrede yaşama ihtiyacı ve talebi öne çıkmıştır." (Adalar Strateji Belgesi)

Bu kapsamda Adalar'da yer alan, verimli olarak kullanılmayan ve yeniden işlevlendirilmesi önerilen:

- Anıt mimari
- Sivil mimari
- Kamusal açık alanlar listelenmiştir.

Adalar Kentsel Sit Alanı'nda, mülkiyeti gerçek ve tüzel kişilerle kamuya ait tescilli tüm eserler restore edilmek, kayıp eserler ihya edilmek durumundadır. Koruma sürecinde, yapının özgün fonksiyonunun yaşatılması esastır. Ancak işlevini kaybetmiş yapılarla ilgili fonksiyon değişikliği talep edildiğinde, ilk fonksiyonunun ait olduğu sosyal ve kültürel değere yakın güncel bir işlev seçilecektir.

Uygulamada tescilli yapıların mekân ve yapısal özgünlükleri değiştirilmeyecek, mimari kimliğin korunmasına özen gösterilecektir. Yeniden işlevlendirmede tescilli yapı kontur-gabari, açık-kapalı, boyut, mimari öge, değiştirilmeyecektir. Malzeme ve detay özgünlüğü korunacaktır.

Simgesel nitelikli tescilli eserlere sağlık alanı, eğitim alanı, kültürel tesis alanı gibi kamusal kullanıma yönelik fonksiyonlar verilecektir. Her koşulda tescilli eserlerle ilgili projeler, ilgili kurul tarafından onaylanacaktır.

Aşağıda listelenen odak noktaları ve Kamusal alanlar örüntüsü analizinde M4 kodu ile listelenen açık alanlar yeniden işlevlendirilebilecek veya özel proje noktası olarak adlandırılabilir alanlar olarak ortaya çıkmaktadır.

- Hacıpulo Köşkü
- Fabiato Köşkü - Büyükada
- Rum Yetimhanesi - Büyükada
- Hüseyin Rahmi Gürpınar Evi - Heybeliada (Tüzel Kişilik Mülkiyetinde)
- Troçki Evi - Büyükada (Tüzel Kişilik Mülkiyetinde)
- Mizzi Köşkü - Büyükada (Tüzel Kişilik Mülkiyetinde)
- Halkıpalas - Heybeliada (Hisseli Parsel)
- Heybeliada Sanatoryumu - Heybeliada (Kamu Parseli)

F

**ADALAR'A ÖZGÜ YARDIMCI TASARIM UNSURLARININ
BÜTÜNSEL OLARAK ELE ALINMASI**

37

KONU 37 - KAMUSAL AÇIK ALANLARIN GENEL AYDINLATMA İLKELERİ

Ekolojik ekseninde kamusal açık alanlarda yer alması beklenen aydınlatma ünitelerinin ve kent mobilyalarının tasarım prensiplerinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Bu kapsamdaki problemin asıl odak noktası sözü edilen elemanların ve unsurların mevcut Adalar kimliği ile ilişkisiz olması ve ekoloji bağlamında sürdürülebilirlik ekseninde bir bilinç yaratacak düzeyde olmamasıdır. Getirilecek olan öneriler ve ilkeler bu kapsamda olacaktır.

Aydınlatılmış mekânlar ve akslar

Adalar'ın aydınlatma ilkelerinin geliştirilmesi konusunda ilk etapta, aydınlatılacak mekânların tiplerinin anlaşılması ve mevcutta yer alan aydınlatma biçimlerinin irdelenmesi ve anlaşılması gerekmektedir. Tüm Adalar'da aydınlatma ihtiyacı olan mekânlar:

- Yerleşme içi kanal mekânlar (sokaklar-geçişler)
- Orman içi Yollar
- Kamusal açık alanlar ve meydanlar
- Parklar-rekreasyon alanları ve yeşil alanlar
- Plajlar
- Mesire alanları
- İskele yapıları ve diğer önemli anıtsal mimari örnekler
- Spor alanları
- Heykel vb. sanatsal öğeler
- Reklam vb. amaçlar ile aydınlatma

olarak sıralanabilir.

Adalar genelinde aydınlatma elemanları yüksek direkli aydınlatma şeklindedir. İnsan ölçeğinde aydınlatma elemanlarına çok az sayıda rastlanmaktadır.

Aydınlatma konusu aydınlatılan yerler kadar karanlık kalacak yerler ile birlikte bir kontrast olarak ele alınması gereken, bu şekilde peyzaja yön verecek olan bir kentsel tasarım unsurudur.

Bu mekânlardan özellikle spor alanları, heykel çevresi aydınlatmalar ve özel anıtsal mimari örneklerin aydınlatılması konuları özel olarak dizayn edilmesi gereken, belirli standartlara ve ihtiyaçlara göre ele alınması gereken konu başlıklarıdır.

Mevcutta Adalar'da yer alan aydınlatma elemanları incelendiğinde ise genel olarak iki farklı boyda uygulamalara rastlanmıştır. Bu uygulamaların mesafeler anlamında belirli bir standarda tabii olmadığı görülmektedir. Getirilecek kurallar ile aydınlatma elemanları arasındaki mesafelere de bir standart getirilmesi hedeflenmiştir.

Adalar'da yer alan mevcut aydınlatma elemanları

Aydınlatma İlkeleri

İnsanların ve diğer canlıların faaliyetlerine odaklanmak onların güvenliklerini koruyarak konforlarını yükseltmek temel aydınlatma ilkesi olarak rehber kapsamında ele alınmıştır.

- Hedefe yönelik aydınlatma yapılması,
- Belirtilen aydınlatma seviyelerinin aşılmaması,
- Dengeli parlaklık dağılımının sağlanması,
- Keskin koyu-açık kontrastların oluşumunun önlenmesi,
- Çevrede yaşayanlar ve yoldan geçenler için kamaşmanın sınırlandırılması, kamusal alandaki aydınlatmaların özel mülk kullanıcılarını rahatsız etmemesi,
- Doğru renk sıcaklığı ve renk geri verim indeksinin seçilmesi,
- Enerji tasarrufu sağlanması, aydınlatma kontrol sistemlerinin kullanılması, yapılması mümkün olan noktalarda ve durumlarda güneş enerjisinden faydalanarak aydınlatma ihtiyacının karşılanması,
- Minimum mavi ışık emisyonuna sahip ışık kaynaklarının seçilmesi,
- Işık dağılımı kontrollü aydınlatma armatürleri kullanılması ve armatürlerin bakım kolaylığı,
- Güvenlik gereksinimlerinin sağlanması,
- İnsan ve çevre sağlığının korunması, çevrede yaşayan canlıları rahatsız etmekten kaçınılması,
- Işık kaynağının mümkün olduğu kadar gizlenerek etkilerinden faydalanılması,
- Kötü hava koşullarına dayanıklılık,
- UV yayması sonucu yönlendirildiği cisimleri ışıyla yaşlandırmaması,
- Şoka ve titreşime dirençli olmaları,
- Bakıma, lamba değişikliğine ihtiyaç duyulmaması,

genel aydınlatma ilkeleri olarak kentsel tasarım rehberince kabul edilmiştir.

38

KONU 38 - AYDINLATMA ELEMENLARI FORM - BOYUT VE YER SEÇİM İLKELERİ

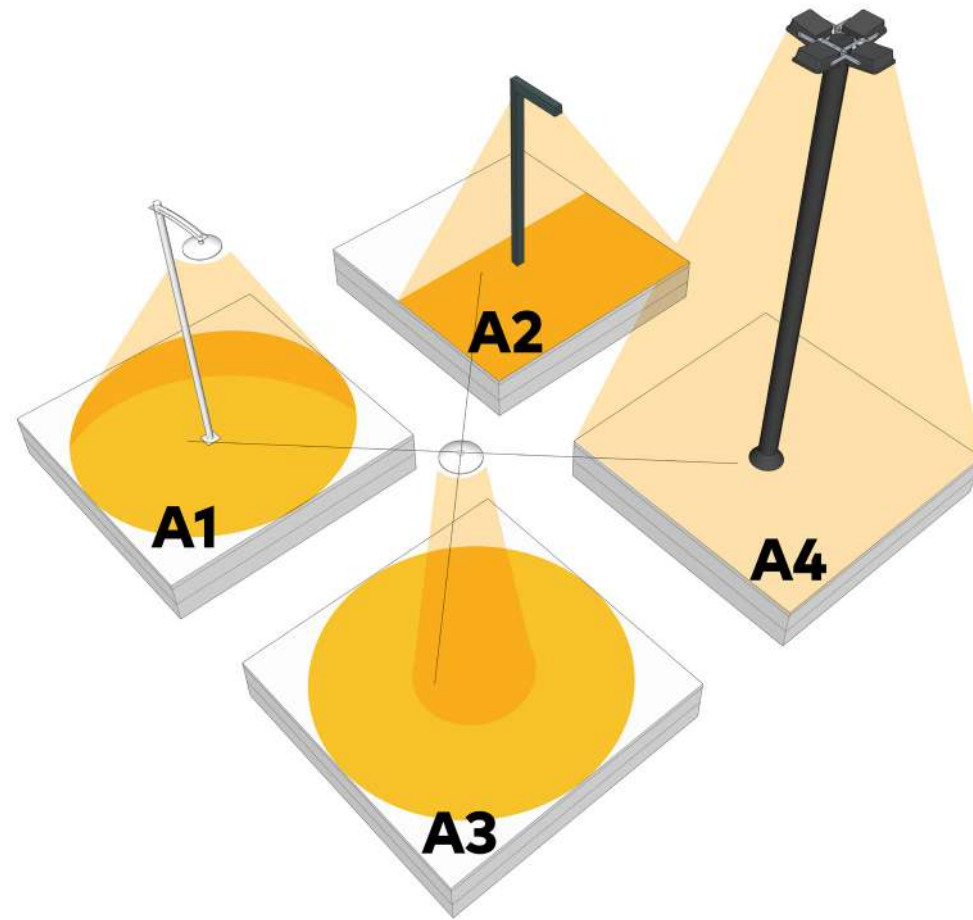
Adalar'da kamusal alanlarda kullanılması için aydınlatma elemanları 4 farklı tipte olacak şekilde önerilmektedir.

- A1 - Tipi (Sokakların Aydınlatmasında)
- A2 - Tipi (Peyzaj Düzenleme Alanlarında)
- A3 - Tipi (Dar Sokakların Aydınlatılmasında)
- A4 - Tipi (Kıyı Meydanlarında - M1 Alanlarında)

A1 Tipi Aydınlatma (Orta Yükseklikte Aydınlatma)

A1 tipi olarak ifade edilen aydınlatma elemanları Adalar için genel sokak kullanımı için önerilen orta yükseklikteki aydınlatma biçimidir. Birden fazla yerleştirilmesi gerekli durumlarda aydınlatma konileri çakışmayacak mesafede bulunmalıdır. Genel tasarım ilkeleri doğrultusunda alt kasesi tercihen ağır olmalı, ancak üst kısımları mümkün olan en ince kesitle tasarlanmalıdır.

Sokaklar için önerilen A1 Tipi aydınlatmaların yerleştirme mesafe kuralları şekilde açıklanmıştır.

Aydınlatma direk seçim ilkeleri diyagramı

A2 Tipi Aydınlatma (İnsan Ölçeğinde Aydınlatma)

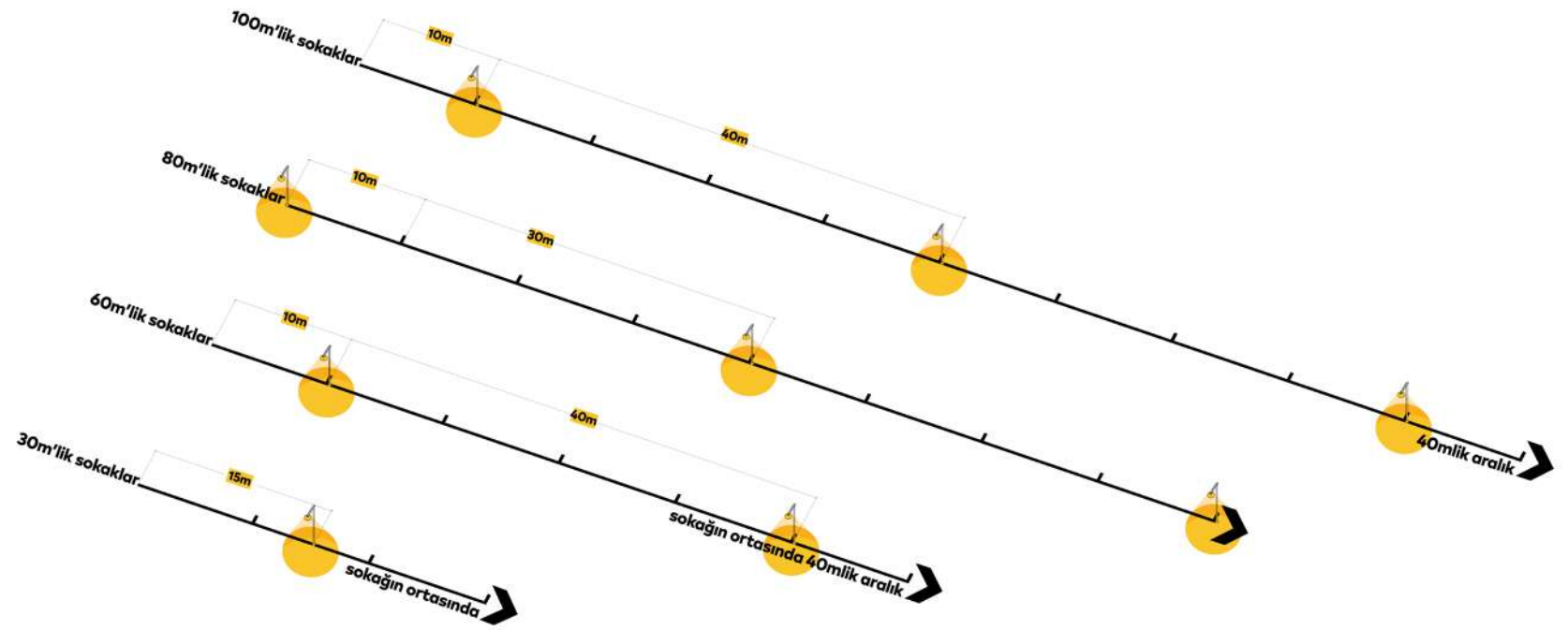
- Ticaretin yoğun olduğu ana akslar için de önerilmektedir. Bunun dışında özellikle düzenlenmiş peyzaj alanları - park - çocuk oyun alanı gibi alanlar için uygundur.
- Sık aralıklarla insan ölçeğine yakın bir algı ile kent peyzajını zenginleştirmek amaçlanır.
- Göz hizasında devamlı bir ışık izi oluşturulması hedeflenir.
- Aydınlatma direk ve armatürleri, genel tasarım ilkeleri ve Adalar'ın tarihi kimliğine uygun olarak seçilmelidir.
- Yola çift taraflı olarak donatı aksı üzerinde 18 m aralıkla yerleştirilir. Yolun her iki tarafında şaşırtılarak hizalanır.
- Ağaçların altına denk gelmemesi gereklidir.

A3 Tipi Aydınlatma (Kataner Tip)

- Sokak kesit genişliği 4,5 m'den dar olan sokaklarda kullanılması önerilmektedir.
- Kaldırım üzerinde aydınlatma direği konulmaması amaçlanır.
- Sokak perspektifinin, özellikle denize doğru açılan sokaklarda, düzenli bir sıra oluşturarak güçlendirilmesi hedeflenir.
- 35-40 m aralıklarla iki bina arasına asma germe strüktürle monte edilir. Yüksekliği 1. katta yaşayanları rahatsız etmeyecek şekilde ayarlanmalıdır.

A4 Tipi Aydınlatma (Yüksek Aydınlatma)

- Adalar'ın sadece ana kıyı meydanlarında kullanılması önerilen aydınlatma tipidir.
 - Tasarruf amaçlamaktadır.
 - Güvenli ve kötü hava koşullarına dayanıklı olması, kullanıcılar için tehlike yaratmaması esastır.
- Belirtilen tipler dışında yer alan aydınlatma konularında:
- Işıklı reklam, ilan ve tanıtım uygulamalarında, ışık şiddeti çevreyi rahatsız etmeyecek düşük düzeyde olmalıdır.
 - Yapı cephelerinde dikeyde ve düşeyde; zeminde vitrinlerde, üst katlarda cephe detaylarında ışık seviyesi yüksek, renkli led aydınlatma ve benzeri türleri kullanılamaz. Mevcutta kullanılan bu tip aydınlatmalar tespit edilerek kaldırılacaktır.
 - Tescilli yapıların vurgulanması amacıyla aydınlatılmasına ilişkin kararlar Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından belirlenecektir.

A1 tip aydınlatma elemanlarının yerleştirme mesafeleri

39

KONU 39 - ÖNERİ KENT MOBİLYALARI TASARIM / MALZEME / DOKU VE YER SEÇİM KRİTERLERİ

Bu bölümde Adalar Kentsel Tasarım Rehberi içerisinde ilgili strateji maddeleri altında ilkesel düzeyde tanımlanan, farklı kullanım alanlarında kullanılacak olan kentsel donatılar ve kent mobilyaları;

- Modüler Özellikleri
- 2d-3d Modelleri
- Diyagramatik Gösterimleri
- Ve varsa Örnek Uygulamalar ile

aktarılabilmektedir.

Sözü edilen kent mobilyaları ve kentsel donatılar:

- Kuşlar için kent mobilyaları
- Sokak hayvanları için kent mobilyaları
- Yaban hayatının korunmasına yönelik kent mobilyaları
- Anıt ağaçların tanıtımına yönelik bilgilendirme sistemleri
- Önemli anıt ve sivil mimari örneklerini tanıtıcı bilgilendirme sistemi unsurları
- Aydınlatma elemanları
- Ticari işletme işgal alanlarında kullanılacak olan oturma vb. mobilyalar
- Rögar kapakları
- Sınır elemanları
- Turizm bilgilendirme ofisleri
- Kamusal tuvaletler
- Plajlara ilişkin donatılar
- Geri Dönüşüm atık kutuları ve buna bağlı diğer donatılar
- Sosyal aktivite mekânlarında ve spor alanlarında mevsimsel uyum için kullanılacak olan geçici mimari çözümler
- Kentsel tarım alanlarında kullanılabilecek olan kentsel mobilyalar
- Pazar ve yerel ürün satanların kullanabilecekleri tezgâh-kiosk benzeri kent mobilyaları
- Bisiklet kullanımı ile ilgili kent mobilyaları
- Toplu taşıma durakları
- Ulaşım yönlendirme sistemlerine ait kent mobilyaları
- Saksı vb. taşınmış toprakla oluşturulacak olan yeşil alanlarla ilgili kent mobilyaları
- Mesire alanlarında kullanılacak olan kent mobilyaları
- Tabiat parklarında kullanılacak kent mobilyaları
- Engelsiz yaşama ilişkin kent mobilyaları
- Afet durum senaryoları ile ilgili olan kentsel mobilyalar
- Yerleşim alanı içerisinde oturma-dinlenme fonksiyonlarını yerine getirecek olan kent mobilyaları

olarak listelenmektedir.

OTURMA - DİNLENME FONKSİYONLARINI YERİNE GETİRECEK OLAN KENT MOBİLYALARI

Adalar'da kamusal açık alanlar için oturma / dinlenme fonksiyonlarını yerine getirmek için önerilecek olan kent mobilyaları önerilmeden önce Adalar özelindeki ihtiyacın anlaşılması için mevcut oturma elemanları incelenmiştir. Adalar'daki oturma elemanları incelendiğinde aşağıdaki sorunlar tespit edilmiştir.

■ Oturma elemanlarının sayıca az olduğu görülmektedir. Tüm Adalar'da, özellikle parklar dışında kalan sokak meydan vb. mekânlarda kamuya açık oturma fonksiyonunun tanımlandığı mekân / nokta sayısı 10'u geçmemektedir. Özellikle bazı Adalar'da yer alan büyük tur / küçük tur gibi yaya rotalarında mola vermek için uygun olacak oturma grubuna rastlanmamıştır. Noktasal – müstakil birkaç oturma bankından fazlası bu alanlarda yer almamaktadır.

■ Oturma elemanlarının eski - yıpranmış ve konforsuz olduğu görülmektedir. Bazı oturma elemanları zamanla yükselen kaldırım betonu içerisine gömülmüş ve yükseklik olarak da konforlu oturma yüksekliğini kaybetmiştir. Oturulmadığında kendiliğinden kapanan birkaç oturma bankı da her yaşa ve kullanıcıya hitap etmemektedir.

■ Oturma elemanları kamuya açık alanlardan, özellikle deniz seyrinden yeterince faydalanamamaktadır. Bu durum ilk sorun maddesi ile bir araya getirildiğinde aslında Adalar'ın sahip olduğu daha büyük bir problemin çözümü için ipucu olabilecek niteliktedir. Kıyı meydanlar dışında oturma alanlarının çok az olması da kıyı yoğunluğunu artıran niteliktedir. Kıyı alanları dışındaki alanlarda ziyaretçiler ne kadar uzun süre geçirirse bu durum iskeleye yakın kıyı alanlarında yaya yoğunluğunun azalmasına sebep olacaktır.

■ Mevcut oturma elemanları insanları iletişime sokarak sosyalleştirecek şekillerde konumlandırılmamış, yönlendirilmemiştir.

■ Her iklimde oturma fonksiyonunu yerine getirecek çözümlerden yoksundur.

■ Malzeme ve form olarak Adalar'ın kimliğini veya ekolojik bir yaklaşımı andıracak imaj öğelerinden yoksundur.

Kentsel Tasarım Rehberi kapsamında önerilecek olan oturma elemanları yukarıda sözü edilen sorunların çözümüne yönelik ilkeleri benimseyecektir. Bu ilkelerin yanı sıra oturma elemanları tasarlanırken:

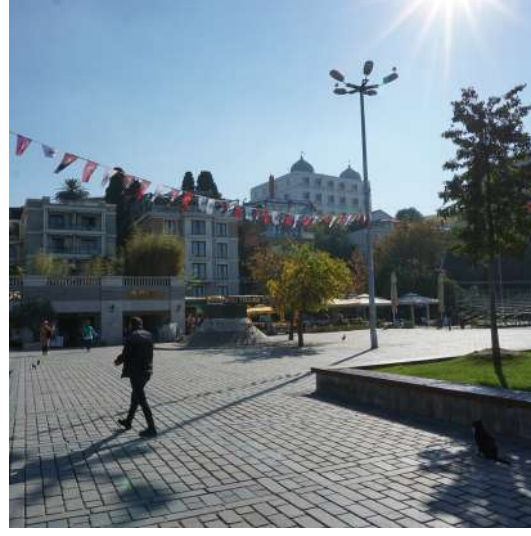
■ Kıyı meydanlardaki oturma elemanları standart oturma elemanları dışında, yoğun kalabalıkların oturabileceği geniş strüktürel oturma elemanları olabilir.

■ Malzemeler enerji, su ve malzeme korunumu, dayanıklılık, kolay bakım, yeniden üretim / kullanım, geri dönüşüm gibi ölçütler ile ekolojik ve ekonomik sürdürülebilirliğe, sağlıklı çevre için tasarım ve kent kimliğine katkı ölçütleri ile değerlendirilmelidir. Özellikle M1 kıyı meydanların denize komşu olmaları sebebiyle fırtınalara ve deniz suyuna-korozyona dayanıklı malzemelerden oluşturulması önerilmektedir.

■ Dolgu alanlarında yer seviyesinin üzerine çıkan toprak ile oluşturulmuş yeşil alanlar oturma elemanları ile bütünleştirilebilir, bitkisel peyzaj yardımıyla gölgelenme sağlanabilir.

■ Farklı ihtiyaçlara adapte olabilen oturma elemanları tercih edilmelidir.

■ Yapısal müdahaleler ile oluşturulacak oturma grupları yerine modüler ve sökülüp takılabilir oturma elemanları tercih edilmelidir.

Mevcut oturma birimlerinden örnekler

Kentsel tasarım rehberi kapsamında tasarlanacak olan oturma elemanlarının işlevsel ve form özellikleri bulunduğu konuma göre değişkenlik gösterecektir. Bu anlamda rehberde M1 > M6 arasında tanımlanan kamusal açık alan dizgesi altlık olarak kullanılacaktır.

M1 Ana Kıyı Meydanlarda ve M5 Kıyı Promenadlarında

Özellikle iskeleden yolcu deşarjının yaşandığı bu alanlarda yaya akışını kesmeyecek noktalarda, vapur / deniz motoru bekleyen insanların kullanımına yönelik oturma birimleri yer alabilir. Bunun yanı sıra deniz seyrinin en yüksek olarak talep edildiği alanlar olan M1 ve M5 alanlarında oturma grupları bu ihtiyacı karşılayacak şekilde düzenlenmelidir. Bu alanlardaki gölgelenme ihtiyacı karşılanırken ve oturma grupları konumlandırılırken arkasında kalan tarihi yapı vb. silüet değerlerine sahip unsurların varlığı gözetilmelidir. Bu alanlarda tasarlanan oturma grupları aynı zamanda uzanma-güneşlenme gibi ihtiyaçlara cevap verecek şekilde düzenlenebilir.

M2-M3-M4 Yerleşme İçi Kamusal Açık Alanlarda

Bu alanlarda düzenlenecek oturma alanları yaya ve araç akışını engellemeyecek biçimde konumlandırılabilir ve mevcut bitkisel peyzaj öğelerinin gölgelendirme avantajlarından faydalanacak şekilde düzenlenebilir. M1 - M5 alanlarının aksine bu alanlarda küçük gruplar için oturma alanları düzenlenebilir. Oturma elemanları kullanıcıları birbirleri ile etkileşime sokacak şekilde yönlendirilebilir.

M6 Tarihi Yapı Çevresinde

Bu alanlarda önerilen oturma elemanları bakış açısı olarak yakınında bulunan tarihi yapının seyrini kolaylaştıracak konumlarda yerleştirilebilir. Karakter olarak yakınında bulunan yapının kimliği ile çelişmemeli, görsel nitelikleri ile sade, göz alıcı olmayan niteliklere sahip olmalıdır.

Sokaklarda Önerilecek Oturma Elemanları

Bölüm başında bahsedildiği üzere Adalar'ın genelinde ne yerleşme içerisinde ne de ormana ulaşan doğal karakteri yüksek yollarda yayaların mola vermesine imkân verecek oturma elemanları bulunmamaktadır. Bu anlamda sokaklarda önerilecek olan oturma elemanları bu ihtiyacı yerine getirirken, yaya ve araç akışını da kesintiye uğratmamalıdır. Bu alanlarda önerilen oturma elemanları önemli manzara noktaları ile kesiştiği noktalarda seyir terası vb. unsurlara dönüşen birleşik kent mobilyalarına dönüşebilirler. Bu alanlarda oluşturulan oturma elemanları bisikletli kullanıcıların kullanımına uygun olacak adaptasyonları içerebilir.

Öneri Oturma Elemanlarının formu / uygulanma biçimine göre sınıflandırılması Adalar için yukarıda yer alan kriterlere göre önerilen oturma elemanları işlevi ve formu temsil eden rumuzlar ile isimlendirilerek kataloglanmıştır.

Grup 1: M1-M5 Alanlarında

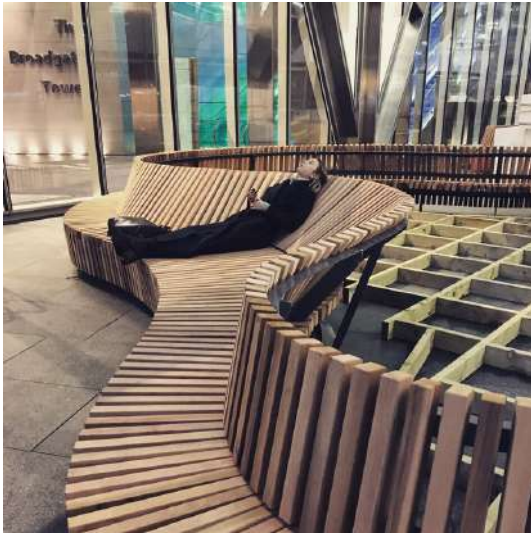
- Yeşil Alanlı Geniş oturma
- Standart Oturma
- Müstakil seyir, Dağınık oturma
- Geniş Bekleme
- Güneşlenmeli Oturma

Grup 2: M2-M3-M4-M6 Alanlarında, Sokaklarda ve Park Alanlarında

- Standart Oturma

Grup 3: Ormana Uzanan Yol Kenarlarında

- Standart Oturma
- Seyir Kuleli Oturma

Oturma Elemanı Önerileri - Geri dönüştürülmüş metal ve ahşap kullanımı

Oturma Elemanı Önerileri - Doğal taşın mobilya olarak kullanılması

Oturma Elemanı Önerileri - Metal ve ahşap kullanımı

40

KONU 40 - SU GİDERLERİ - RÖGAR KAPAKLARI VB. ALTYAPI UNSURLARI İÇİN ADALAR'A ÖZGÜ TASARIM ÖNERİLERİ

Kanalizasyona inmek ve tıkanıklığı gidermek amacıyla yapılmış baca açıklıklarını kapatmak amacıyla kullanılan rögar kapakları, döküm tekniğiyle ağır metalden veya betondan yapılmaktadır.

Daire formunda tasarlanan rögar kapaklarının bu nitelikte olmasının sebebi oturduğu kasadan içeriye hiçbir şekilde atılamayacak oluşudur. Diğer tüm geometrik şekillerde; çapraz, yan, dik, enine kapaklar deliklerden aşağıya atılabilmektedir. Bu özelliği ile rögar kapakları, üzerine binen yükü taşıyabilmesine imkân sağlar.

Bugün dünyanın pek çok kentinde farklı rögar kapağı tasarımları görmek mümkündür. Bu kapakların çoğunluğunda dairesel form içine yerleştirilmiş, özel anlam içermeyen çeşitli izgara motifleri veya birbirini ritmik olarak takip eden soyut strüktürel dokular yer alır. Rögar kapaklarında yine sıklıkla yer verilen grafik öğelerden biri de belediye amblemleridir. Ortaya çıkan görünüm ise birbirinin benzeri, kentin veya bölgenin kültürel yapısı ve özelliklerine uymayan estetikten yoksun, kimliksiz öğeler olarak günümüzde kendine yer bulmaktadır.

İstanbul ili Adalar ilçesi incelendiğinde çoğunlukla aynı tipte rögar kapaklarının alan geneline hakim olduğu ve yapılan yol düzenlemeleri sonrasında zeminin daha altında veya üstünde kalması nedeniyle hem araç kullanımını hem de yaya akışını bozduğu problemler tespit edilmiştir.

Mevcut rögar kapaklarından örnekler

Rögar kapakları görsel özellikleri temelinde, yedi kategori altında sınıflandırılabilir. Bu kategorilere ilişkin açıklamalar ve örnek görseller aşağıda görüldüğü gibidir.

■ İLLÜSTRATİF

Bir olay ya da durumu mekânsal veya figüratif öğeler içeren resimlemeler yoluyla betimleyen, açıklayan ve somutlaştıran rögar kapakları.

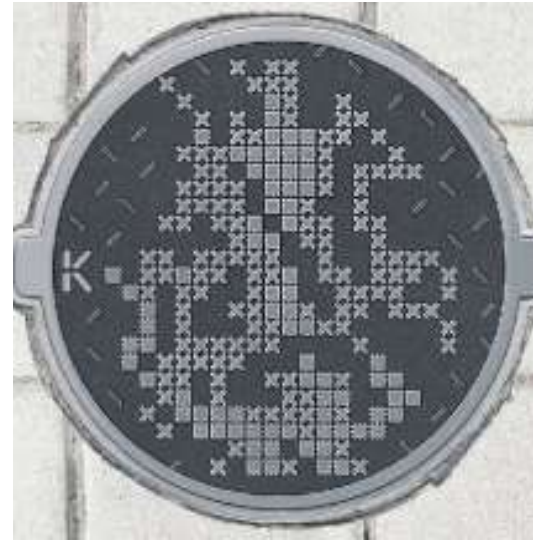
■ MOTİFSEL

Geleneksel dekoratif sanatların süslemeci anlatım öğelerini içeren rögar kapakları.

■ STRÜKTÜREL

Sembolik bir anlam içermeyen, soyut geometrik ve ritmik bir biçimde birbirini tekrar eden görsel öğeler içeren rögar kapakları.

Rögar kapakları konusunda dünya örnekleri

■ TİPOGRAFİK

Yalnızca yazı ve metinsel öğeleri içeren rögar kapakları.

■ SİMGESEL

Amblem, logo veya ikon gibi sadeleştirilmiş temsili biçimler içeren rögar kapakları.

■ KENT GÖRÜNÜMÜ

Kentin coğrafi ve beşeri biçimlerine ilişkin görsel öğeler içeren rögar kapakları.

Rögar kapakları konusunda dünya örnekleri

■ BİLGİ VERİCİ

Bilgi verici ve yönlendirici metinler veya grafik öğeleri içeren rögar kapakları.

Rögar kapakları konusunda dünya örnekleri

Adalar'da tasarlanması gereken rögar kapakları aşağıda listelenen ve Adalar'ın tarihsel kimliğini hatırlatan anahtar kelimelerden hareketle tasarlanmalıdır. Bu süreçte yukarıda örnekler ile sunulan stillerden faydalanılabilir.

Adalar bölgesinin temsiliyeti bağlamında bir değerlendirme yapıldığında aşağıda verilen anahtar kelimeler belirlenmiştir.

#Anahtar Kelimeler

- #Güneş
- #Martı
- #Ada Silüetleri
- #Ağaç
- #Çiçekler
- #Bisiklet
- #Begonvil
- #İskele
- #Plaj
- #Deniz
- #Balık
- #Tekne

41

KONU 41 - SINIR ELEMANLARI (DUVAR - ÇİT VB.) İÇİN ÖNERİ FORM - MALZEME - BOYUTLANDIRMA İLKELERİ

Konu 41; duvar, çit vb. sınır elemanlarının form, malzeme ve boyutlandırılmasına ilişkin ilkesel yaklaşım kararlarının açıklanması hakkındadır.

Mevcut durumda sınır elemanlarının kamusal alanlar ve özel alanlarda kullanımı birbirine benzemektedir.

Yapılan analizler sonucu Adalar'ın topoğrafik yapısından ve yapıların yerleşim şekliinden kaynaklı ortaya çıkan istinat duvarları en çok karşılaşılan sınır elemanıdır. Eğimli kamusal açık alanlarda da bu duvarlar görülmektedir.

Diğer bir eleman ise konut bahçeleri, parklar ve mezarlıklarda görülen bahçe duvarlarıdır.

Bazı alanlarda tekil olarak kullanılan ancak genellikle duvarlara monte edilmiş çitler bahçe kapıları ve merdiven korkulukları diğer sınır elemanlarıdır.

Yol sınır elemanları ise geçirgen sınır elemanları olarak bu kategorinin sonuncusudur.

Adalar'da ortak bir sınır elemanı dilinin olmadığı görülmekte olup bir takım kararlarla yerleşim dokusunun korunması ve sokak peyzajının sağlıklılaştırılması amaçlanmaktadır.

Ortak bir sınır elemanı dilinin olmadığı Adalar'da:

- Yerleşim dokusunun korunması
- Sokak peyzajının sağlıklılaştırılması

kriterleri göz önünde bulundurularak tasarım ilkeleri oluşturulmuştur.

Belirtilen elemanlar:

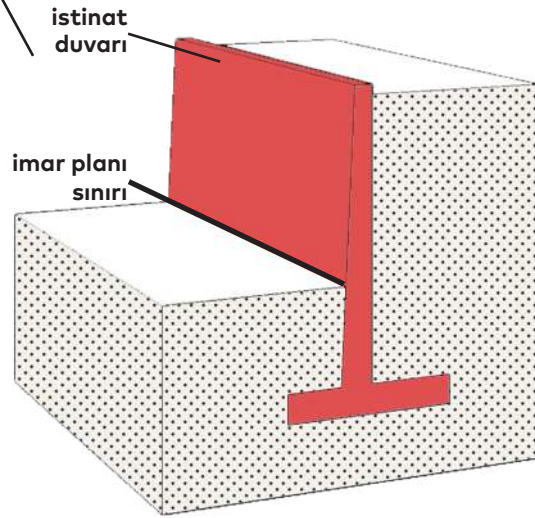
- Form
- Boyut-nitelik-nicelik
- Malzeme

olmak üzere 3 farklı düzeyde incelenmiştir.

İSTİNAT DUVARLARI

Form

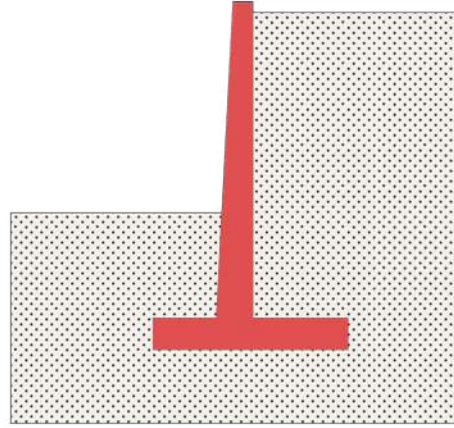
Kot farkının çözülmesi gereken durumlarda istinat duvarı çözümlerine başvurulabilir. Kot farkından oluşacak kademelerde çevre binaların, parseldeki binanın ve bahçelerdeki yaşam alanlarının güvenliğini sağlayacak şekilde, teraslama, istinat duvarı ve benzeri uygulamalar mühendislik esaslarına göre projelendirilerek yapılacaktır. Duvarlar imar planı sınırları içerisinde kalmalı ve barbakanlarla* su tahliyesi sağlanmalıdır.

İstinat duvarı formu

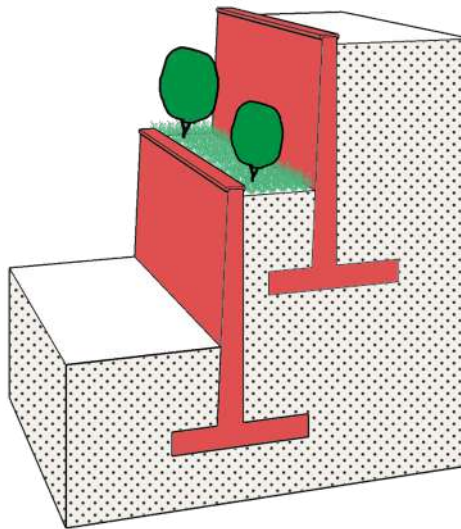
Boyut/Nitelik/ Nicelik

Farklı kotları ayırmak için uygulanan istinat duvarlarının parsel sınırında kalan yüzeyinin yüksekliği; inşa edileceği alanın özelliklerine, zemin yapısına ve istinat duvarının amacına göre değişebilir. Duvarın genişliği en az 30 cm, tuttuğu toprak ile duvar üst kotu arasındaki mesafe ise en az 20 cm olabilir.

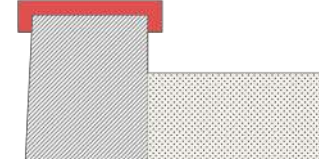
İstinat duvarı ilkesel kesiti

Eğimli arazi üzerine inşa edilmiş binaların etrafında, yüksek sağır duvarlar oluşmaması için kademeli istinat duvarı uygulanabilir. Kademe sayısı oluşan kot farkının orantılı bir şekilde bölünmesiyle hesaplanabilir. Kademeli istinat duvarı yapıldığında, aralarında en az 1 m mesafe bırakılarak uygulanabilir. Bırakılan alan bitkilendirilebilir.

Birden fazla istinat duvarı - ilkesel kesit

Harpuşta ölçüleri ise duvar bitişlerinden en fazla 2,5 cm uzaklıkta olabilir. Harpuştalar duvar yüksekliğine dahildir.

İstinat duvarı - harpuşta kullanımı

Malzeme

İstinat duvarlarının görünen yüzeyi beton olamaz. Mevcut istinat duvarının yenilenmesi ve / veya onarılması gerektiğinde, mevcut istinat duvarında kullanılan taş cinsi, taş boyutu ve örme tekniği ile mevcut örneğindeki derzleme tekniği kullanılmalıdır. Mevcut ve / veya yeni yapılan derzlere kontur çekilmemeli ve boyanmamalıdır. Taş duvar yapılamıyor ise betonarme perde, kazık sistemler kullanılıp, yüzeyler moloz taş ile kaplanabilir veya boyanabilir. Moloz taş kaplama yapılacak ise duvar yüzeylerinde sifıra yakın derz olmalı, kontur çekilmemeli ve boyanmamalıdır.

Barbakanların görünen yüzeyleri plastik veya türevi bir malzeme olamaz. Buralarda duvarın kaplama veya yapım malzemesiyle uyumlu doğal ya da kompozit taşlar kullanılabilir.

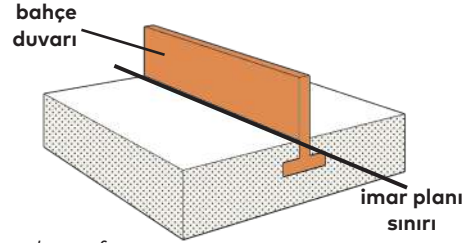
Harpuşta, kaplama veya yapım malzemesiyle uyumlu olmalıdır.

* Barbakan yerleşim düzeni gerekli hesaplamalar ve mühendislik esaslarına göre yapılacaktır.

BAHÇE DUVARLARI

Form

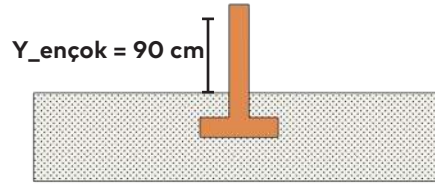
Özel mülkler ve kamusal alanlarda geçirimsiz yüzeyle sınır elemanı oluşturmak için bahçe duvarı çözümlerine başvurulabilir. Duvarlar imar planı sınırları içerisinde kalmalıdır.

Bahçe duvarı formu

Boyut / Nitelik / Nicelik

Farklı kotları ayırmak için uygulanan bahçe duvarlarının görünen yüzeyinin yüksekliği en fazla 90 cm olabilir. Harpuştalar 90 cm duvar yüksekliğine dâhildir.

Bahçe duvarı boyutları

Malzeme

Bahçe duvarları moloz taş, yonu taşı veya tuğla ile yapılabilir. Boyanmayacak ise derzleri sıfıra yakın derz olmalı, derzlere kontur çekilmemeli ve boyanmamalı, boyanacaksa yapı rengi ile aynı olmalıdır.

Bahçe duvarının boyutu ve şekli taş duvar yapılmasına olanak vermiyor ise betonarme perde, kazık sistemler kullanılabilir. Duvar yüzeyleri boyanabilir veya kaplanabilir, boyanacaksa yapı rengi ile aynı olmalıdır.

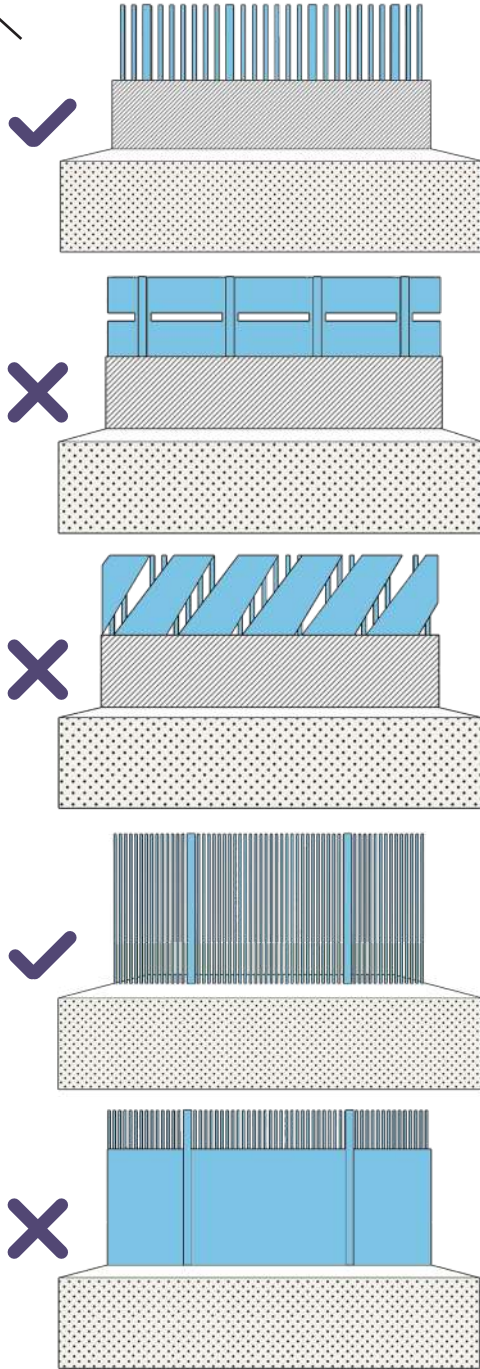
Duvar yüzeyleri moloz taş veya yonu taşı ile kaplanacak ise derzleri sıfıra yakın derz olmalı, derzlere kontur çekilmemeli ve boyanmamalıdır.

Harpuşta, kaplama veya yapım malzemesiyle uyumlu olmalıdır. Doğal hayat ve insan hayatı açısından tehlike yaratabilecek, afet anında müdahaleleri zorlaştırabilecek ve can kayıplarına yol açabilecek kafesli, dikenli, jiletli tel vb. sınırlayıcı elemanlar kullanılamaz.

KORKULUK

Form

Geçirimli sınır elemanı olarak zemin veya duvara ankrelı çit kullanılabilir. Kpladığı alanın en az %50'si geçirgen yapıda olmalıdır.

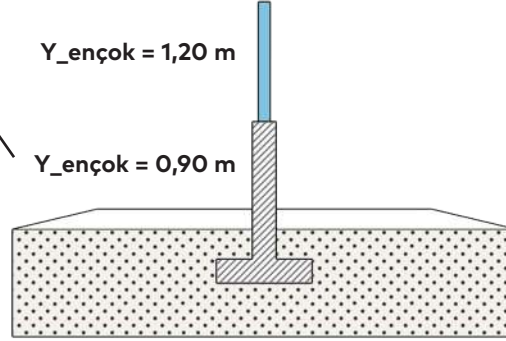
Uygun olan / olmayan korkuluk formları

Boyut/Nitelik/ Nicelik

Bahçe duvarı veya istinat duvarı üstüne ankre edilecek çitlerin yüksekliği en fazla 1,20 m, olabilir.

Y_ençok = 1,20 m

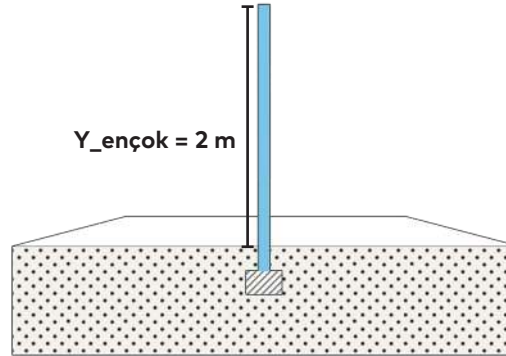
Y_ençok = 0,90 m

Duvar üstü korkuluk boyutları

Zemin üstüne ankre edilecek çitlerin yüksekliği en fazla 2 metre, genişliği ise en fazla 10 cm olabilir.

Y_ençok = 2 m

Zemin üstü korkuluk boyutları

Malzeme

Plastik ve türevleri hariç diğer çit yapım malzemeleri kullanılabilir. Yapılan bu korkuluklar / çitler bitki hariç hiçbir malzeme ile kaplanamaz.

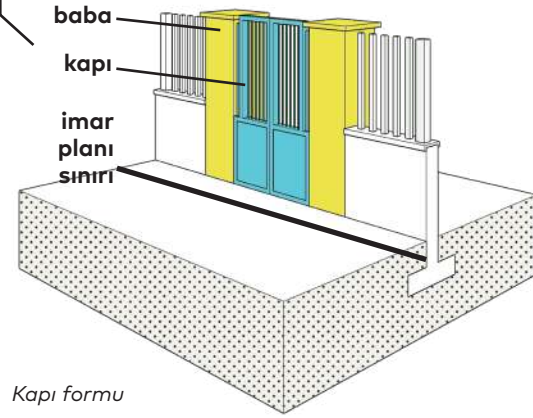

Uygun Bahçe Korkuluk Örnekleri

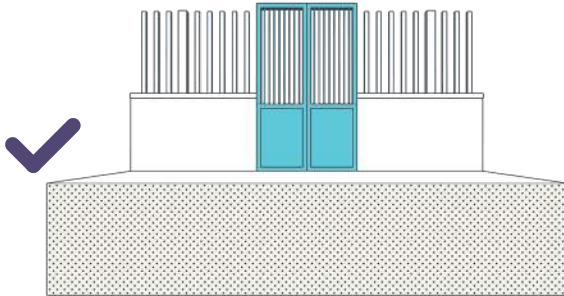
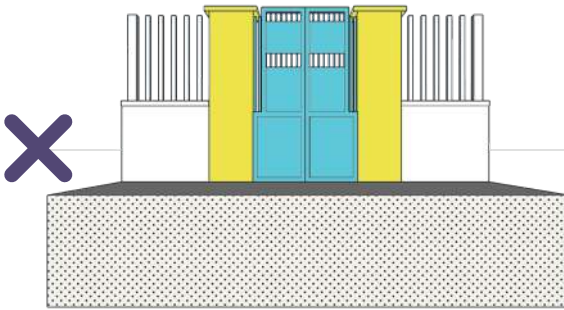
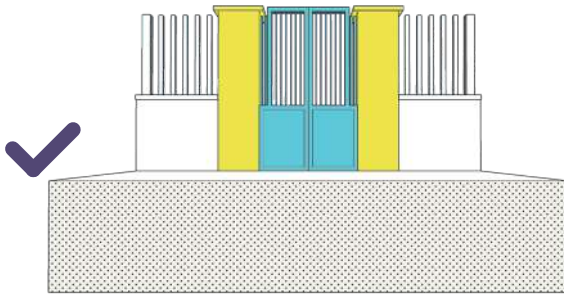
BAHÇE KAPILARI

Form

Özel mülk veya kamusal alanlara giriş amacıyla duvara ya da korkuluğa ankrelı kapı kullanılabilir. Kapladığı alanın en az %50'si geçirgen yapıda olmalıdır.

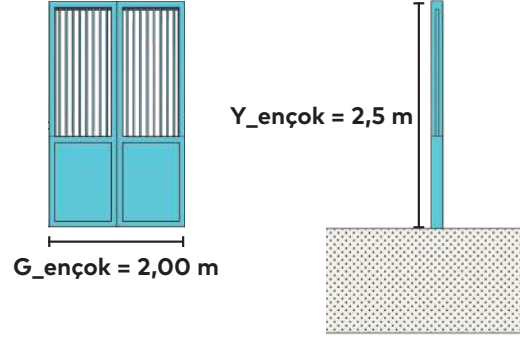
Kapı formu

Uygun olan / olmayan kapı formları

Boyut/Nitelik/ Nicelik

Kapıların yüksekliği en fazla 2,5 m, genişliği ise en az 1,2 m, en fazla 2 m olabilir.

Kapı boyutları

Kapının iki yanına, bahçe duvarı malzemesi ile uyumlu maksimum 0,50 m x 0,50 m boyutunda ve maksimum 2,5 m yüksekliğinde baba yapılabilir. Baba üzerine yerleştirilecek harpuşta duvar sınırlarından 5 cm taşabilir.

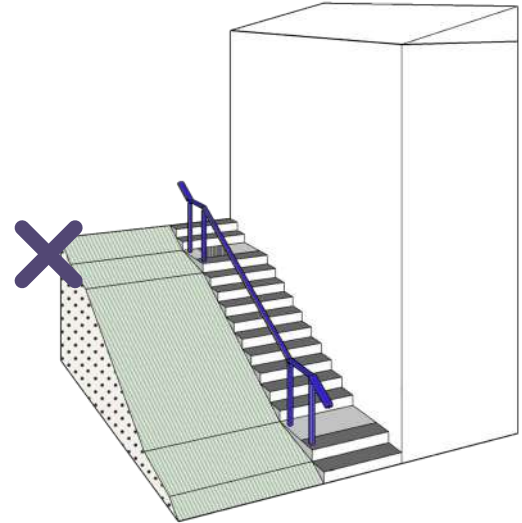
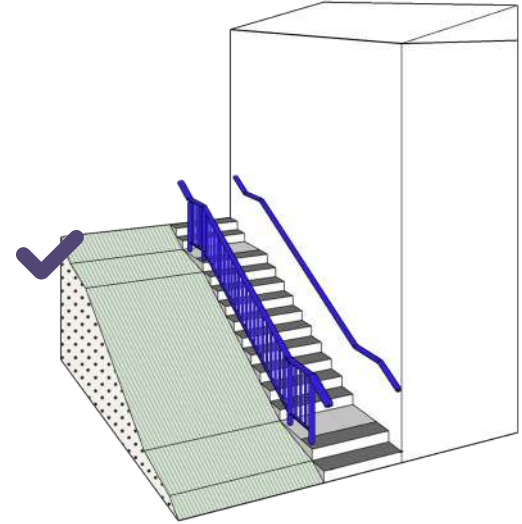
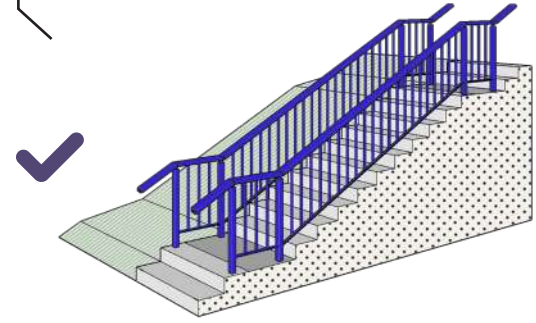
Malzeme

Kapılar tek veya çift kanatlı ve demir olacaktır. Babaların yapım ve kaplama malzemesi bahçe veya istinat duvarı ile aynı olabilir. Duvar yok ise babaların görünen yüzeyi beton olamaz. Beton duvarlara doğal veya kompozit taş kaplamaları yapılabilir.

MERDİVEN KORKULUĞU

Form

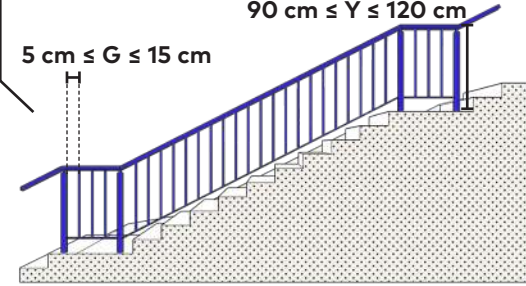
Kamusal alanlardaki merdivenlerde, geçirimli sınır ve güvenlik elemanı olarak korkuluk kullanılabilir. Kullanıcı güvenliği dikkate alınarak tasarlanmalıdır. Korkuluklar merdiven bitimine kadar devam etmelidir.

Merdiven korkuluğu uygun olan / olmayan formlar

Boyut/Nitelik/ Nicelik

Merdivenlere ankre edilecek korkulukların yüksekliği en fazla 120 cm, en az 90 cm olabilir.

Merdiven korkuluğu boyutları

Korkuluk ayaklarının genişliği en fazla 10 cm olabilir. Küpeştesinin genişliği şekilde belirtildiği gibi 5 cm ve 15 cm arasında olabilir. Merdiven yerine cepheye veya duvara monte edilecek küpeştelere, monte edildiği yerden en az 5 cm uzaklıkta olmalıdır.

Merdiven asansörü örneği

Kamusal alanlarda bulunan merdivenlerde kullanılmak üzere dezavantajlı kullanıcılara yönelik merdiven asansörü önerilir. Merdiven asansörü bina girişlerinde ve içlerinde merdivene bitişik dar kenarı en az 0,90 m ve alanı en az 1,20 m² olması şartı ile yapılabilir.

Malzeme

Plastik ve türevleri hariç diğer korkuluk yapım malzemeleri kullanılabilir.

KIYI ŞERİDİ SINIR ELEMANI

Kıyı Kanunu Madde 6'ya göre;

"Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz."

Kıyılarda Sınır Elemanı Kullanılmayacaktır

42

KONU 42 - KUŞLAR, SÜRÜNGENLER, BÖCEKLER VE MEMELİ HAYVANLARIN DOĞAL HAYATI İÇİN ÖNERİLER

Doğa ile biyolojik çeşitliliğin Adalar genelinde arttırılması amacıyla kentsel ve doğal alanlarda kullanılacak öneri modüller geliştirilmiştir.

Adalar'da yapılan alan tespitlerinde yaban hayatını davet eden modüler kullanımların olduğu gözlenmiştir. Bu kural ile ele alınan modül üretiminde aşağıdaki esaslara dikkat edilmiştir:

- Adalar geneli için ortak bir tasarım dili oluşturmak.
- Modülleri fauna türüne göre özelleştirmek
- Modüllerin tasarımında ileri ve geri dönüşüm malzemeler kullanmak. Modüllerin Adalar'da kurulması tavsiye edilen "Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi"nde üretilmesi ön görülmektedir.

Doğal hayatı kentsel alanlara davet ederek arttırılmaya çalışılan biyolojik çeşitliliğin, Adalar'a sağlayacağı faydalar:

- Modüller ile Adalar biyolojik çeşitliliğinin deneyimlenmesine olanak sağlayan odaklar oluşacaktır.
- Doğal yaşam hakkında farkındalık artacaktır.
- Arı, kuş, kelebek gibi polinatör türler flora üremesine katkıda bulunacaktır.
- Böcek otelleri ile davet edilecek canlılar toprak verimliliğini arttıracaktır.

Doğa koruma alanları içinde ve kentsel bölgede yaban hayatı için yaşam ortamı oluşturan modüller:

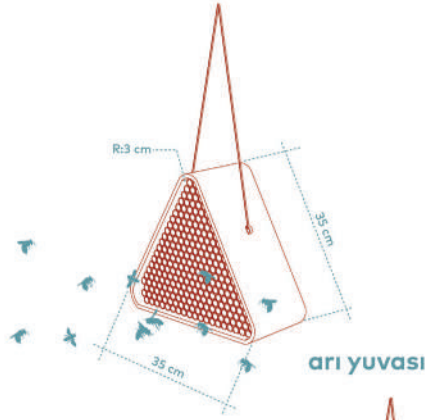
- Kuş, sürüngen, böcek ve memeliler için yiyecek ve yaşam alanı sağlayacaktır.
- Faunanın Adalar genelinde hareketi için güvenli durak sağlayacaktır.

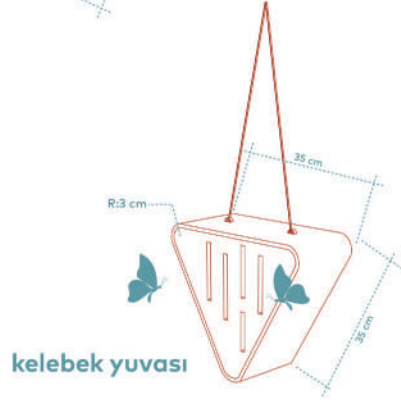
Geri Dönüştürülmüş Plastik Malzemesi
(Şezlong, Çöp kutuları, Temizlik Ürün
Kutuları , vb...)

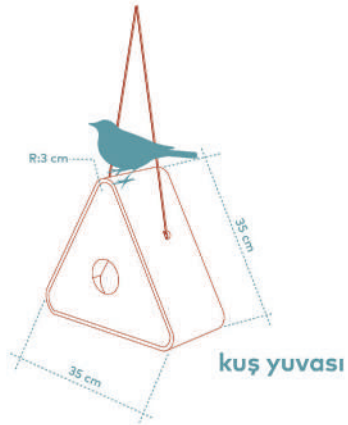
İleri Dönüştürülmüş Ahşap Malzemesi
(Oturma birimleri, ahşap paletler, vb...)

arı yuvası

kelebek yuvası

kuş yuvası

"Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi"nde üretilmesi önerilir.

Kuş, kelebek, arı için üçgen modüller tasarlanmış ve yuvaların ağaçlara asılması önerilmiştir. Malzeme olarak geri dönüştürülmüş ahşap ve plastik kullanılabilir.

Öneri arı, kuş ve kelebek evleri

İçinde Delikler Açılmış
Odun Modülü

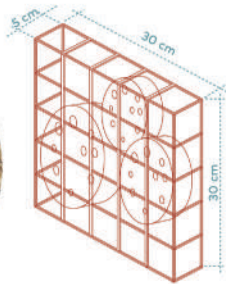
Halatla Bağlanmış Dallı modül

Kalın gövdeli odun parçalarına delikler açılıp ağaç dalları halatla bir araya getirilerek oluşturulan modüller, kent parklarına ve mesire alanlarındaki ağaçlara konularak böcekler için yuva haline gelebilir.

Geri Dönüştürülmüş Metal Kafesli
Odun modülü

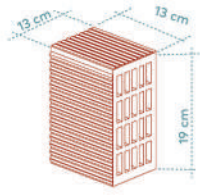

"Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi"nde üretilmesi önerilir.

Kesilip delikler açılan odun parçaları metal kafes yardımıyla geri dönüştürülmüş metal saksılar üzerine monte edilip, böceklerle oteli tasarlanabilir.

Orman içi ve kent dokusu içindeki öneri böcek otelleri

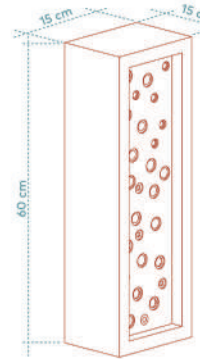
BÖCEK OTELİ

Geri Dönüştürülmüş
Delikli Tuğla Modülü

Geri dönüştürülmüş kiremit modülü sınır duvarı veya herhangi bir örüntüde, modülün delikli kısımları boşluğa gelecek şekilde sıralanmasıyla böcekler için ev haline getirilebilir.

Geri Dönüştürülmüş Delikli
Beton Modülü

"Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi"nde üretilmesi önerilir.

Geri dönüştürülmüş beton malzemeli içinde delikler açılmış modül ile deliksiz modüllerden oluşan saksılar hem bitki dikimi için hem de böcekler için mekan oluşturabilir.

Kent dokusu içindeki öneri böcek otelleri

BÖCEK OTELİ

43

KONU 43 - SOKAK HAYVANLARI VE ADA'DA KALAN ATLAR İÇİN GEREKLİ MEKÂNSAL DÜZENLEMELERİN TEMEL PRENSİPLERİ

Adalar'da yapılan alan tespitlerinde Adalar'ın sahiplendirilmemiş kedi ve köpek nüfusuna sahip olduğu saptanmıştır. Bu ailelendirilmemiş hayvanların bakımları yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşları tarafından üstlenilmiştir. Bu hayvanlara özel inşa edilen tesislerde bakım ve konaklama alanları oluşturulmuştur. Sahipsiz hayvanların sağlık hizmetleri, Adalar Belediyesi Veteriner İşleri Birimi tarafından verilmektedir. Kent Konseyi ve ilgili dernekler Adalar'da sahipsiz hayvanları takip etmekte ve farkındalık faaliyetleri ile yaşam koşullarını iyileştirmeye gayret etmektedir.

Sahipsiz kedi ve köpeklerin gerekli sağlık kontrolleri ve kayıtları oluşturulduktan sonra buldukları da da kendi yaşam alanlarında serbest dolaşımda olmaları idealdir. Bu hayvanların, düzenli kontrolü ve sağlıklı ise yerinde bakım ile hayatın içinde kalmaları, tüm canlılar için bir yaşam ortamı olan Adalar'da, eşitlikçi ve doğa dostu hayatı pekiştirmektedir.

Sokak Hayvanları: Köpekler

Tedaviye tabi olan ve eğitilmesi gereken sahipsiz köpekler için oluşturulmuş mevcut barınakların mekansal organizasyon gereklilikleri:

- Avlu kulübeler: Bir avlu etrafında avluya bakar şekilde tasarlanmış kulübeler dizisidir. İç ya da dış mekanda tesis edilebilir. Avlunun yeşil alan olarak düzenlenmesi idealdir. Eğitim ve hafif bakım gerektiren köpekler için kısa süreli kullanılır.
- Kapalı kulübeler: Soğuk iklimlerde özellikle bakıma ihtiyacı olan hayvanların rahatı ve sağlığı için ısıtılan ve iç mekanda tasarlanan kulübelerdir. Bu kulübelerde en önemli unsur, doğal ışığa erişimdir. Kulübe yerleşim planında kapılar birbirine bakıyorsa arada yeşil alan düzenlemesi ile iki konaklayan hayvanın birbirini görmesi engellenmelidir.

Köpek barınakları gerekli sağlık hizmet yapıları ve ziyaretçi alanları ile planlanmalıdır. Köpeklerin iyileşme süreçlerinde sosyalleşebilecekleri köpek parkları tesis edilmelidir. Hijyen ve konfor koşulları için gerekli alt yapı düzenlemesinin tamamlanması gerekmektedir.

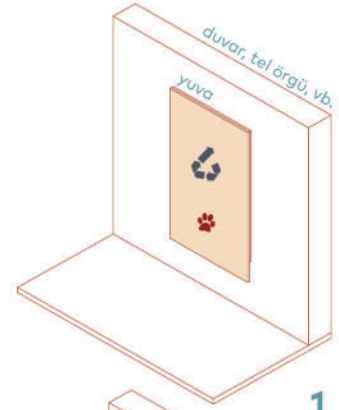
Kent yaşamına dönen sahipsiz köpekler için öneri yuva modülü geliştirilmiştir. Bu modülün, ileri ve geri dönüştürülmüş materyallerle bir tipolojide tasarlanması önemlidir.

Sokak Hayvanları: Kediler

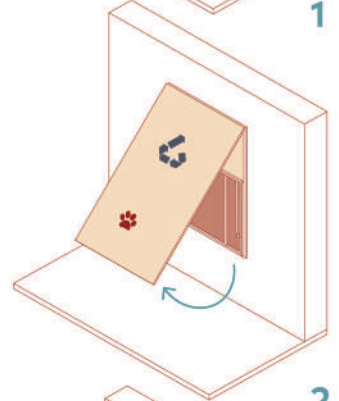
Tedaviye tabi olan sahipsiz kediler için oluşturulacak barınakların mekansal organizasyonu için gereklilikler:

- Kedi odaları: Doğal ışık alan kedi yuvası, kedi sosyalleşme alanı ve egzersiz alanı unsurlarını bir arada bulunduran mekan düzenlemesidir. Bu mekan düzenlemesinde kontrollü dolaşımın sağlandığı yeşil alana erişim olmalıdır. Kedi odaları, hafif bakım gerektiren kediler için kısa süreli kullanılır.
- Kapalı kedi yuvaları: Bakıma ihtiyacı olan hayvanın rahatı ve sağlığı için optimum ortamın sağlandığı, standart ölçülerde tasarlanmış istirahat alanıdır. Yuvaların yerleştirildiği alanın doğal ışık alması önemlidir.

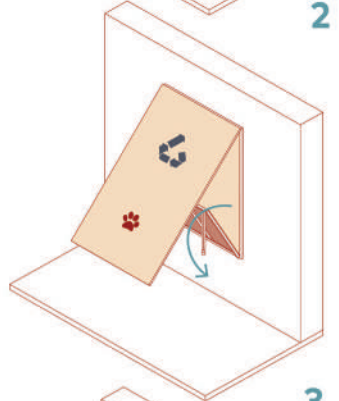
Kent yaşamına dönen sahipsiz kediler için öneri ev modülü geliştirilmiştir. Bu modülün, ileri ve geri dönüştürülmüş materyallerle bir tipolojide tasarlanması amaçlanmıştır.

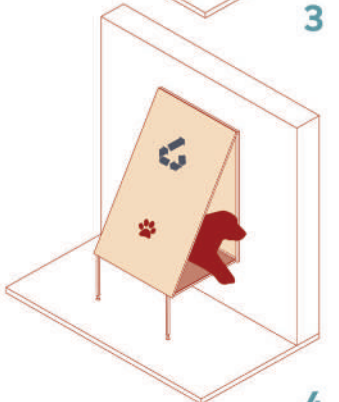
1

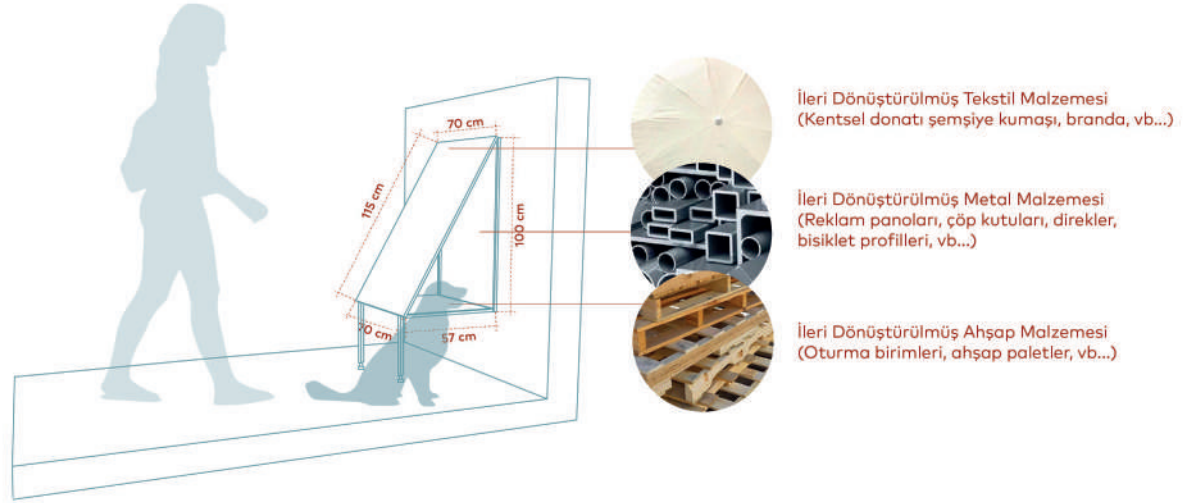
2

3

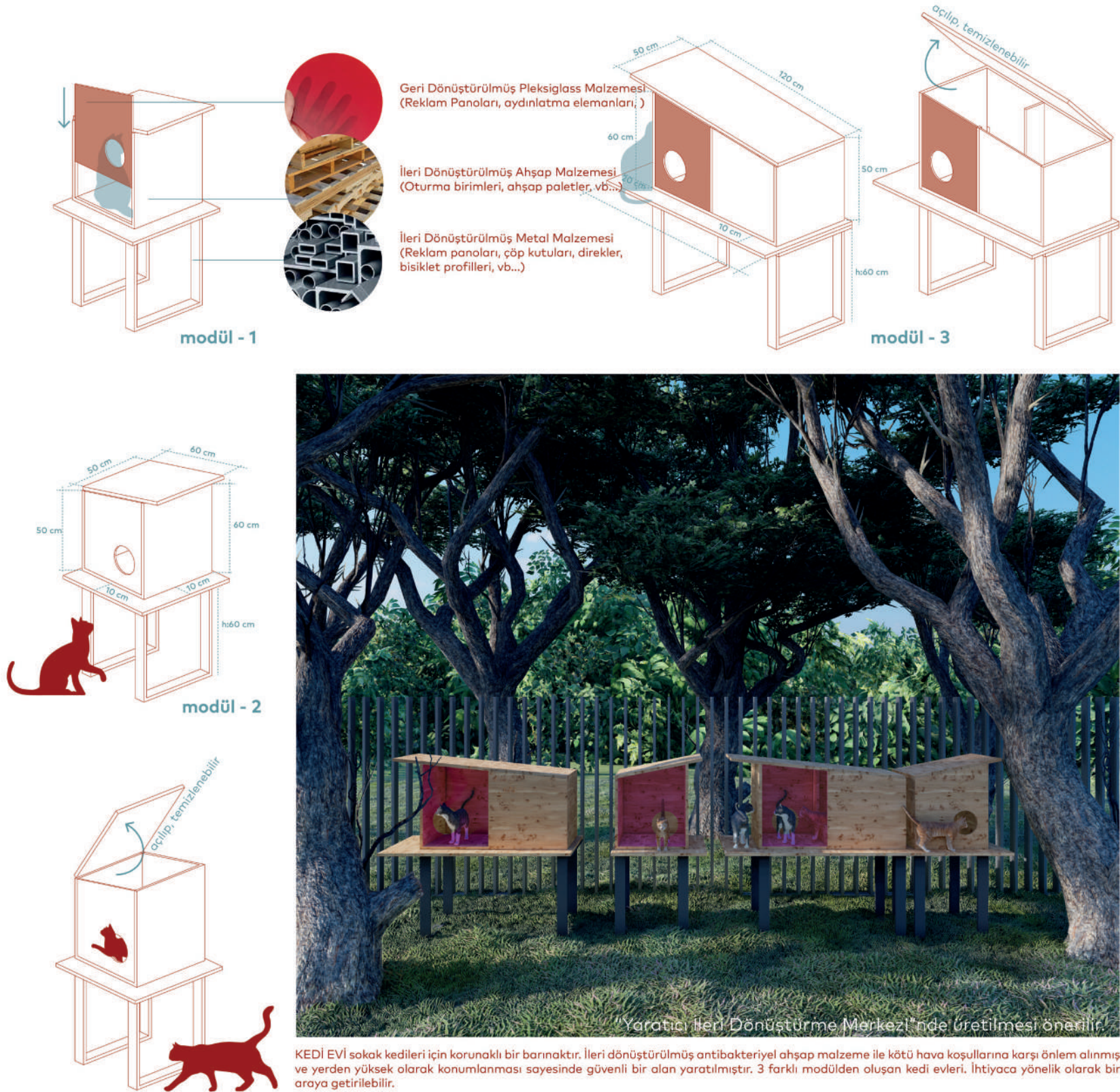
4

"Yaratıcı İleri Dönüştürme Merkezi"nde üretilmesi önerilir.

YUVA çeşitli atık malzemelerin ileri dönüştürülmesiyle tasarlanan sokak hayvanları için bir barınaktır. Tekstil, metal ve ahşap malzemeleri kullanılmıştır. Gerekliğinde açılıp kapanabilir. Üst yüzeyleri pano olarak değerlendirilebilen kentsel donatı elemanı, sokak hayvanları için korunaklı alan oluşturmaktadır.

Adalar kentsel alanları için geliştirilen öneri köpek yuvaları

Adalar kentsel alanları için geliştirilen öneri kedi evleri

Adalar'ın Atları

Adalar'daki at nüfusu 2019 tarihindeki Ruam Hastalığı salgınından sonra alınan önlemler ile büyük oranda azalmıştır. Bu önemlerin bir yansıması olarak, Büyükada'da at rehabilitasyonu için tahsis edilecek bir alan seçilmiştir. At rehabilitasyonu için tahsis süreci devam eden bu alan, Büyükada'nın güney doğusunda lineer karakterde yüksek eğimli, deniz ve orman ile sınırlandırılmış "Belediye Hizmet Alanı" üzerindedir.

Tahsis süreci devam eden at rehabilitasyon alanının doğal özellikleri ve komşuluk durumu:

- Alanın ortalama eğimi %15 ile %30 arasındadır. Bu eğim, güneyde deniz ile birleştiğinde %45'in üzerine çıkmaktadır.
- Mevcut padok alanı %10 ile %15 eğim bölgesinde ve bir kuru dere yatağının deniz ile buluşacağı hat üzerinde tesis edilmiştir.
- Alanın geneli güneydoğu bakısındadır. Güneşlenmesi yüksek, kışın hakim olan kuzey rüzgarına karşı korunaklıdır.
- Alan orman alanı ve doğal sit alanı içindedir. Kuzeyinde tabiat parkı, güneyinde köpek barınağı bulunmaktadır.

At rehabilitasyon alanı içinde yer alacak ve atların barınaklarının mekansal organizasyonu için gerekli unsurlar:

- Tavla: Atların hareketine elverişli ve standartlara uygun büyüklükte tesis edilen at barınaklarıdır. Tek at için tasarlanmalı ve dinlenmeye imkan vermelidir. Açık ve kapalı olabilir. Tavlının hijyeni ve atın konforu için havalandırma ve zemin malzemesi önemlidir.
- Padok alanı: Atların serbest dolaşımına uygun, etrafı çit ile sınırlandırılmış açık yeşil alanlardır. Padok alanlarının, yüzey eğimi en fazla %6 olmalıdır. Her at için yaklaşık 45m²lik bir gezi alanı kabulü ile padok alanı tesis edilmelidir. Padok alanları, yer altı ve yer üstü su kaynaklarına yakın tesis edilmemelidir. Padok alanlarının çayı, uygun oranda baklagiller ve ot karışımı ile hazırlanmış bitki türü kompozisyonları ile oluşturulmalıdır. Drenaj alt yapısı planlanmalı ve tesis edilmelidir.

- İçme suyuna erişim: Atların tavla ve padok alanlarında temiz suya kolay ulaşmaları önemlidir.
- Nalbant ile veteriner hizmet binaları ve tamamlayıcı hizmetler için tesisleri sağlanmalıdır.
- Sağlık kontrolünde olan atların seyisler kontrolünde egzersiz yapabilecekleri ve sosyalleşebilecekleri özel padok alanları oluşturulmalıdır.

Atların Adalar mekansal hafızasındaki önemi dikkate alındığında at barınaklarının bir açık hava müzesi olarak ele alınması önerilmektedir. Bu kapsamda, atların sağlıklı yaşam koşullarında barınması için gerekli hizmet ve tesislerin sağlanmasına ek olarak, ziyaretçi alanları, biniş eğitimi alanları, etkinlik alanları ve sergi alanı gibi kullanımların mekansal organizasyona eklenmesi önerilmektedir.

44

KONU 44 - YEREL ÜRÜN SATANLAR İÇİN TEZGÂH ALANLARI YER SEÇİM PRENSİPLERİ VE TEZGÂHIN TASARIM PRENSİPLERİ

Konu, mevcutta bulunan semt pazarları haricindeki yerel üreticilere ait ürünlerin sunulmasını kapsayacak yaklaşım kararları hakkındadır.

Mevcut semt pazarlarının standartları 12.07.2012 tarihli Pazar Yerleri Hakkındaki Yönetmelik tarafından belirlenirken, üretici pazarları için hazırlanan prensipler için de bu kanun ve yönetmelik dikkate alınmıştır.

Genel olarak Adalar ilçesinde satılan ürünlere göre uyumlu pazar türleri :

Gıda türü pazarlar

- Semt pazarları / sebze-meyve pazarları
- Organik pazarlar / bahçe-ekolojik-köylü pazarları

Giyim-eşya pazarları

- Kıyafet pazarları
- Sosyete pazarları
- Turistik hediyelik eşya pazarları

Hayvan pazarları

- Balık pazarları
- Kuş pazarları
- Kurban pazarları

İkinci el pazarları

- Antika pazarları
- Araba pazarları
- Bit pazarları

kriterleri göz önünde bulundurularak tasarım ilkeleri oluşturulmuştur.

Yerel üreticiler değerlendirilirken;

- Kurulum günleri ve yerleri
- Tezgâh tasarımları
- Üst örtü - gölge alanlar

olarak 3 konuda değerlendirilmiştir.

KURULUM GÜNLERİ VE YERLERİ

Hal kayıt sisteminde edinilen veriler doğrultusunda her adada bir gün ve belirli yerlerde semt pazarı kurulmaktadır.

Mevcut semt pazar mevkileri;

- Kınalıada: Sahilhaneler Sokak
- Burgazada: Kış Bahçesi Sokak
- Heybeliada: Heybeli Mektebi Sokak, Şehit Ümit Ortaç Sokak
- Büyükada: Hamidiye Camii Sokak – Güzeller Sokak

Adalar	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar	Toplam
Kınalıada	-	1	-	-	-	-	-	1
Burgazada	-	-	-	-	1	-	-	1
Heybeliada	-	-	1	-	-	-	-	1
Büyükada	-	-	-	1	-	-	-	1
Sedef Adası	-	-	-	-	-	-	-	-

Adalar ilçesi haftalık semt pazar sayısı dağılımı (<http://www.hal.gov.tr/Sayfalar/Pazar-Yerleri.aspx?sid=34>)

Pazar Yerleri Yönetmeliği de dikkate alınarak,

- Semt pazarlarındaki satış yerleri: pazarcılar ve üreticilerce (en az %20),
- Üretici pazarlarındaki satış yerleri: münhasıran üreticilerce,
- Organik ürünlerin satışa sunulduğu semt pazarlarındaki satış yerleri ise: yalnızca organik mal üreten üreticiler veya bu tür malları satan pazarcılarca kullanılır.

Adalar ilçesi haftalık semt pazarı konumları

PAZAR ALANI MEVCUT SORUNLAR VE İLKELER

Adalar'da mevcutta bulunan pazar alanı niteliğindeki yerlerin ihtiyacını tespit etmek ve iyileştirme önerileri yapmak için öncelikle Adalar özelindeki pazar alanları ve kullanılan elemanlar incelenmiştir.

Yapılan incelemeler doğrultusunda öncelikli temel olarak aşağıdaki sorunlar tespit edilmiştir.

- Mevcut semt pazarı tezgâhlarının depolanabileceği bir alanın bulunmaması. Tezgâhların kullanılmadığı zaman yol kenarlarına bırakılması.
- Pazar üst örtülerinin hasarlı ve bakımsız olması.
- Pazar üst örtülerinin kimi yerlerde alçak kimi yerlerde yüksek bağlanması ve direklerin yol üzerinde bulunması nedeniyle güvensiz bir ortam yaratması.
- Hediyelik eşya pazarlarının birbirleri ile olan uyumsuzluğu ve depolama eksikliği nedeniyle tezgâh dışına taşması.

Mevcut pazar alanı üst örtüsü uygulamaları

Temel İlkeler

- Üretici pazarları oluşturulması durumunda,

▲ Mevcutta bulunan semt pazarları alanlarında kurulacaksa Adalar Belediye'sinin belirleyeceği bir tarihte semt pazarlarından farklı günlerde olmalıdır.

- Turistik Hediyelik Eşya Pazarları oluşturulması durumunda ise,

▲ Adalar Belediye'si tarafından belirlenecek sahil ve iskele kısımlarına yakın turistlerin yoğunlaştığı bölgelere kurulmalıdır.

▲ Kıyı ve deniz bağlantısını ve görüşünü kesmemesi gerekir.

▲ Kıyı kenar çizgisinin gerisinde kalması gerekir.

TEZGÂH TASARIMLARI

Hediyelik eşya pazarları genel olarak turistlerin yoğunlaştığı sahil veya iskele yakınlarında kurulması beklendiğinden,

Hareketli tezgâhlar için,

- Kıyı ile görsel bağlantıyı etkileyecek büyüklükte olmayan,
- Pazarın kurulmadığı günlerde boş tezgâhların yaratacağı yoğunluğu azaltmak için tezgâhların hafif ve taşınabilir olması beklenmektedir.

Öneri satış birimi üst örtüsü uygulamaları

Sabit tezgâhlar için,

- Kıyı ile görsel bağlantıyı etkileyecek büyüklükte olmayan,
- Tezgâhlar arası yaya geçişlerinin rahat sağlanabileceği,
- Ürünleri tezgâh dışında tutmamak ve fazla ürünleri koyabilecek şekilde depolama imkanı yapılabilecek tezgâh tasarımları kullanılmalıdır.
- Tezgâhların ahşap malzeme ağırlıklı ve genellikle açık alanlarda kurulacağından dış etkenlerden koruyacak dayanıklı malzemeli üst örtüsünün bulunması önemlidir.

- Üretici pazarları, mevcutta bulunan semt pazarlarının olduğu yere kurulacağından tezgâh tasarımları da semt pazarlarında kullanılan ahşap tezgâhlarla aynı özellikte ve tasarımda olması beklenmektedir.

- Genellikle bu tür pazarlarda fazla ürün olduğundan öncelikli olarak tezgâhların dayanıklı olması beklenmektedir.

Öneri satış birimi üst örtüsü uygulamaları

Öneri satış birimi üst örtüsü uygulamaları

ÜST ÖRTÜ - GÖLGE ALANLAR

Sokak arasında kurulan pazar alanlarında dış etkenlerden koruyacak sabit yada kurulumu kolay üst örtü malzemesinin kullanılması gerekmektedir.

■ Sokak aralarında kurulacak pazarlarda üst örtü kurulumunun kolaylığı ve yayalara engel yaratmamak için direk yerine sabit elemanlara bağlanabilecek şekilde aparatların konulması pazar alanlarındaki erişilebilirliği kolaylaştıracaktır. Üst örtü kurulumu yapılırken tescilli yapılara bağlantı elemanları monte edilmeyecektir.

Öneri pazar alanı üst örtüsü uygulamaları

Öneri pazar alanı üst örtüsü uygulamaları

■ Sokak arası olmayan ancak lineer kurulacak pazar alanlarında ise aparatların bağlanamayacağı durumlarda yol kenarlarına kurulacak ve ulaşımı etkilemeyen sabit üst örtü tasarımları hem pazar kurulum zamanı hem de diğer zamanlarda yayalar için gölgelik alanlar oluşturması açısından önemlidir.

Üst örtü malzemesi olarak genellikle güneş ışığından koruyan ve su geçirmeyen malzemeler tercih edilmelidir.

■ Pazar alanı niteliğinde bulunan geniş yerlerde sabit üst örtü tasarımlarının kurulması beklenmektedir. Pazar zamanı dışında farklı etkinliklerde kullanılabilmesi açısından uygun tasarımların yapılması önemlidir.

45

KONU 45 - ANIT AĞAÇLARIN BELGELENMESİ VE TANITIMI İÇİN KULLANILACAK BİLGİLENDİRME SİSTEMİNE İLİŞKİN TEMEL PRENSİPLER

Adalar somut olmayan miras değerleri bileşenlerinden olan anıt ağaçların mevcut durumu, yerinde tespit çalışmaları ile incelenmiştir. Yapılan incelemelerde, anıt ağaçların gövdeleri üzerine çakılı bilgi plakeleri, yakın çevrelerinde atık kutuları ve dekoratif unsurların bulunduğu saptanmıştır.

Anıt ağaçlarda ve çevrelerinde alınması gereken önlemler:

- Her bir anıt ağacın bulunduğu parsel için anıt ağaç koruma kararlarını içeren bir plan hazırlanmalıdır.
- Anıt ağaç çevresi geçirimsiz yüzeylerden ve köke yüzeyden zarar verebilecek uygulamalardan arındırılmalıdır.
- Anıt ağacın gelişme süreci boyunca yürürlükte kalacak aktif ve pasif ağaç koruma önlemlerinin türü ve yeri belirlenerek bakım sağlanmalıdır.
- Anıt ağaçların yerinde tanınması ve deneyimlenebilmesi için bilgilendirme tabelası yerleştirilmesi yapılmalı, ağaca zarar verici tüm uygulamaların kaldırılması gerekmektedir.

Adalar genelinde bulunan anıt ağaçlar hakkında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından çıkartılacak "Anıt Ağaçların Tespit, Tescil ve Korunmasına İlişkin İlke Kararı" ile anıt ağaçlar hakkında yerinde bilgi verilmesine ilişkin belirlenecek tabela standartlarına uygun olarak tabela sistemi oluşturulacaktır.(*)

(*): İstanbul 1 Numaralı Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu düzeltmelerine göre revize edilmiştir.

46

KONU 46 - ÖNEMLİ ANIT VE SİVİL MİMARİ ÖRNEKLERİNİ TANITICI BİLGİLENDİRME SİSTEM UNSURLARINA İLİŞKİN TEMEL PRENSİPLER

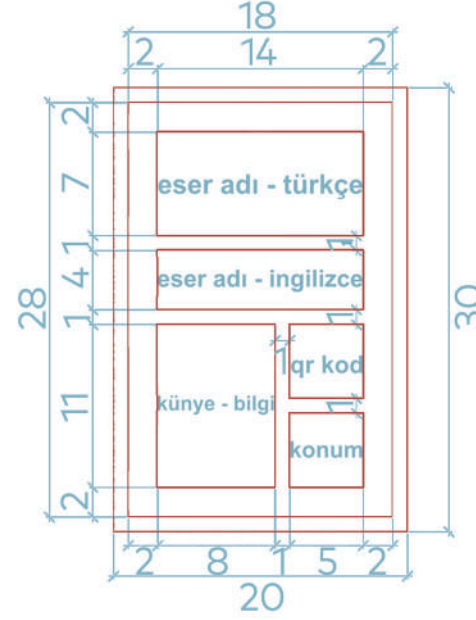
Tabela tasarımı yapılırken yapı adı, niteliği, tarihi geçmişi, önemli biri yaşamışsa bilgileri gibi verilerin yer alması gerekmektedir. Ayrıca Konu 45 Anıt Ağaç Belgelemesi ve Tanıtım Öneri başlığında da belirtilen şekilde daha detaylı bilgilerin bulunabileceği bir karekod bilgisinin bulunması önerilmektedir. Tasarım yapılırken geri dönüştürülmüş ahşap dikme ve hafif metal malzemeler önerilmektedir. Sert ve doğal zemine uygulamalarda farklılık gösterecektir. Tabela ölçüleri minimum olup bulunduğu yere ve içerdiği bilgilere göre uzatılabilir.

Tanıtıcı ve bilgilendirme sistemleri yer seçimi yapılırken;

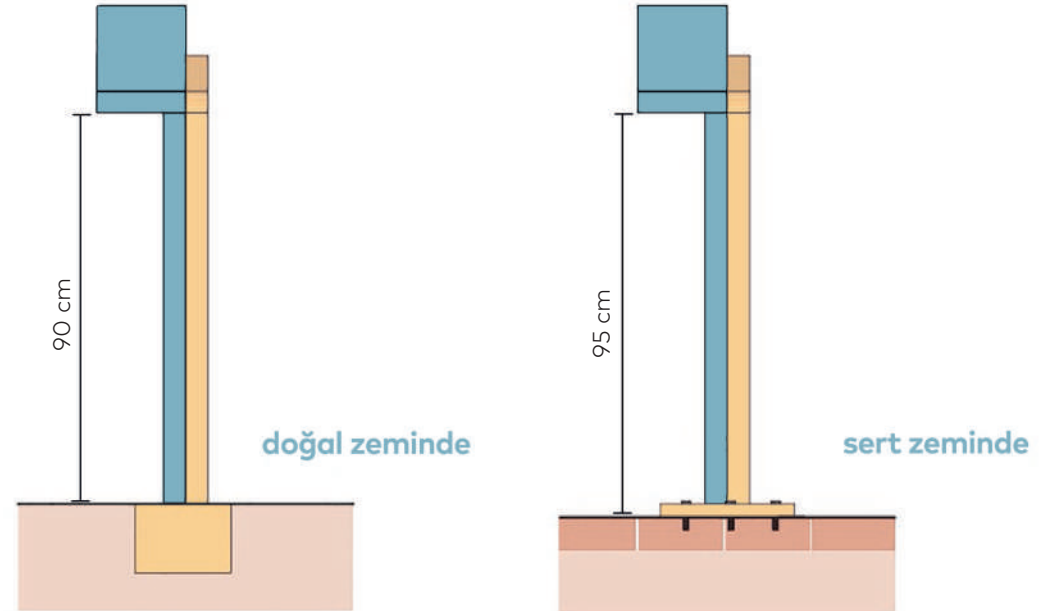
- Anıt eserler
- Sivil mimari örnekler
- Kentsel öğeler
- Adalar'da yaşamış önemli kişilerin olduğu yapıların öncelikli olarak tercih edilmesi gerekir.

Tabela tasarımlarının bu yapıların önüne veya bahçe kapısına konulması gerekmektedir.

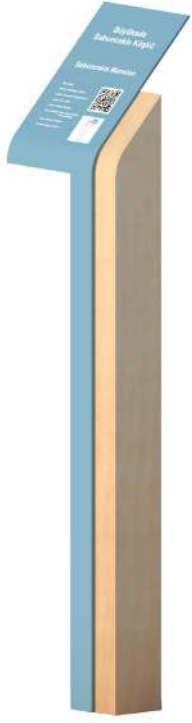
Anıt eserler için, İstanbul Büyükşehir Şehir Belediyesinin uygulamakta olduğu örnekler de uygulanabilir.

örnek tabela yazısı

Anıt ve sivil mimarlık örnekleri için önerilen bilgilendirme tabelası detayları ve yerleşim önerisi

Anıt ve sivil mimarlık örnekleri için önerilen bilgilendirme tabelası detayları ve yerleşim önerisi

47

KONU 47 - EKOLOJİK FARKINDALIĞI ARTTIRACAK BİLGİLENDİRME SİSTEMLERİNİN TASARIM İLKELERİ

Ekolojik farkındalığı yükseltmek ve doğal çevreyi korumak amacıyla Konu 47'de "ekolojik farkındalığı arttıracak bilgilendirme sistemlerinin tasarımı" konusu ele alınacaktır.

Konu 45'te anıt ağaçların belgelenme ve tanıtım sistemi için tasarım kararları aktarılmıştır. Bu bölümde ise bu sistem dışında hangi öğelerin kullanılabilceği aktarılacaktır.

Ekolojik farkındalığı arttıracak bilgilendirme sistemleri Adalar'a özgü flora, fauna ve doğal döngüleri baz alınarak hazırlanabilir. Buna göre farklı bilgilendirme ve uyarı yöntemleri bir arada veya ayrı olarak kullanılabilir.

Bilgilendirmeler metin, görsel ve interaktif şekilde olabilirler. Öte yandan insanlarda merak uyandıracak sanat objeleri şeklinde kente yerleştirilmiş anlamlı eserler de olabilirler. Bu eserler direkt mesaj vermek yerine genelde insanları düşünme ve empati kurma yoluna itmelidir.

Uyarılarda anlatılmak istenen durum net bir şekilde ifade edilmelidir. Yanlış anlaşılmaya sebebiyet verecek gösterimlerden kaçınılmalıdır.

Her iki yöntem için yatay ve düşeyde 2 boyutlu ya da 3 boyutlu tekniklere başvurulabilir.

■ Bilgilendirici metin ve görsel içeren panolar

Ekoloji konusunda bilgilendirici tabela uygulamaları

■ Bilgilendirici interaktif panolar

■ Sanatsal öğeler

■ Uyarıcı ögeler

Ekoloji konusunda uyarıcı tabela uygulamaları

48

KONU 48 - ENGELLEYİCİ - YÖNLENDİRİCİ - BİLGİLENDİRİCİ ELEMENLARIN TASARIM İLKELERİ

Konu 48 kapsamında ada sakinleri ve turistlerin erişimini kolaylaştıran, bilgilendirici ve yön bulmasını kolaylaştıracak elemanların tasarlanması gerekmektedir.

Bu tasarımların mümkün olan en fazla kişiye hitap edebilmesi göz önünde bulundurularak yer seçim kriterleri de getirilmesi hedeflenmiştir.

Adalar'da mevcut tespit edilen, algılanması zor olan veya eskimiş engelleyici, yönlendirici ve bilgilendirici elemanlar:

Engelleyici Unsurlar

- Hidrolik mantar bariyerler ve sensörleri
- Yasak levhaları (Araç - Bisiklet - akülü araç giremez levhaları)

Yönlendirici Elemanlar

- Trafik levhaları (hız sınırları, dönüş levhaları vb.)
- Trafik aynası
- Durak noktaları
- Sokak isim levhaları
- Önemli yer güzergâhları (belediye, müze levhaları vb. – kahverengi levhalar)

Bilgilendirici Elemanlar

- Bilgilendirme levhaları (Kent rehberi, tsunami tahliye yolları, toplanma alanları, reklam panoları ve totemleri, broşürler, önemli kişiler, anıt ağaçlar, totemler vb.)
- Uyarıcı levhalar (eğimli alanlar, hayvan levhaları, yasaklı alanlar vb.)
- Turistik yerler (müze, tarihi alan, dini alan, otel, plaj, lokanta levhaları, vb.)
- Ortak kullanım alanları (Bilgi ofisi, wc, kiosk vb.)
- Megafonlar

olarak kategorilere ayrılarak mevcut durumda tespit edilmiştir.

Mevcut yönlendirme sistemleri

TASARIM KARARLARI

Anıt ağaç bilgileri, Konu 45 kapsamında anıt ağaçların belgelenmesi ve tanıtımı için kullanılacak bilgilendirme sistemine ilişkin prensip tasarım yerleştirme kararlarında detaylandırılacaktır.

Tsunami tahliye yolları ve toplanma alanları, Konu 28 kapsamında bulunan afet durum senaryolarında kolaylaştırıcı mekânsal standartların ve gerekliliklerin tanımlanması kararlarında detaylandırılacaktır.

Yapılan tespitler doğrultusunda alanda bazı çıkarımlar elde edilmiştir:

■ Trafik unsurlarının neredeyse tamamı dağınık halde olup farklı direklerde bulunmaktadır. Bu durum hem maliyet hem engel oluşturması açısından sorun yaratmaktadır.

■ Elektrik direklerine eklenen unsurlar tehlike oluşturması açısından potansiyel sorun yaratmaktadır.

■ Direklerin konumları, bisiklet park yerleri, işgaliyeler gibi unsurlar erişimi kısıtlama ve engel oluşturma açısından sorun yaratmaktadır.

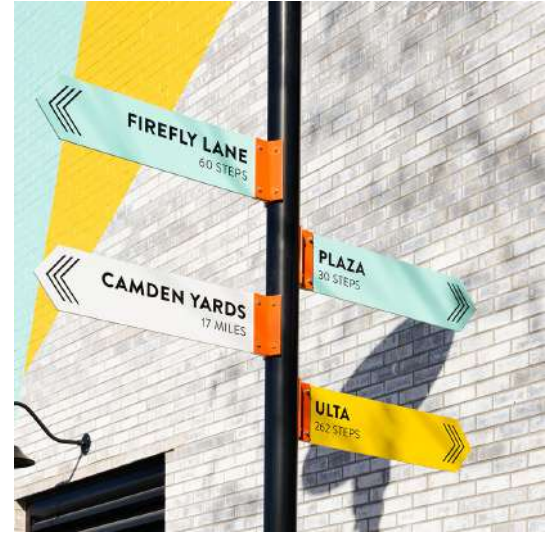
■ İşaret ve levhaların kullanım amacına göre tasarımlarında sorunlar bulunmaktadır:

- ▲ Bilgi levhaları küçük ve okunaksızdır.
- ▲ Turistik alan levhaları bakımsız olup ortak bir tasarımı bulunmamaktadır.

Tespit edilen sorunlar doğrultusunda;

- Direk sayısını azaltmak,
- Tehlike yaratan durumları minimuma indirmek,
- Görünürlüğü ve okunabilirliği artırmak,
- Kullanım amacını çeşitlendirebilmek,
- Ortak bir tasarıma sahip olabilmek,

bilgilendirme sistemleri tasarımı konusunda ortak ilkeler olarak belirlenmiştir.

Uyarıcı - bilgilendirici tabela uygulama örnekleri

Uyarıcı - bilgilendirici tabela uygulama örnekleri

49

KONU 49 - TURİZM BİLGİLENDİRME OFİSİ, TUVALET, KIOSKLAR İÇİN TASARIM PRENSİPLERİ

Adalar genelinde yapılan arazi tespit çalışmalarında, g n birlilik ile konaklamalı ziyaretçiler için farklı malzemeler, stiller ve amaçlarla tasarlanmış geçici yapılar olduğu saptanmıştır. Bu yapıların stil birliği ve kullanım kolaylığı sağlaması için tekrar ele alınmasına karar verilmiştir.

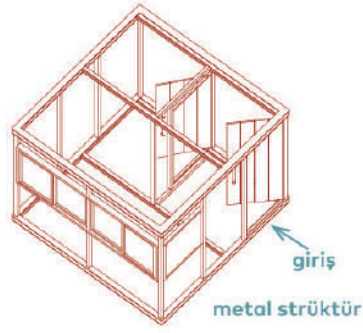
Ziyaretçilerin kullanımı için aynı tasarım koduna sahip eklemlenebilir öneri bilgilendirme, tuvalet ve farklı ihtiyaçlara göre işlevlendirilebilecek kiosk modülleri geliştirilmiştir. Bu hafif strüktürlü modüller, geri dönüştürülmüş metal taşıyıcılar ve ahşap panellerle tasarlanmıŐtır.

Bilgilendirme, tuvalet ve kiosk modülleri bağımsız kullanılabileceği gibi ihtiyaç ve kapasiteye göre bir arada kullanılabilir. Modüller, taŐınmaya uygundur. Bu  zellikleri ile modüller sürdürülebilirdir.

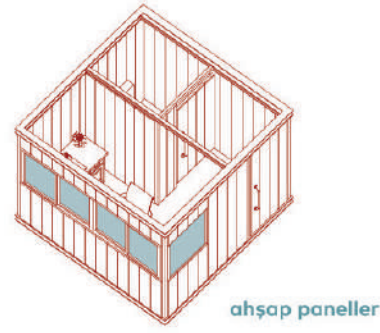
Modüller, orman ve kentsel alanlarda kullanıma uygundur. Kentsel Tasarım Rehber'inde önerilen alanlara gerekli alt yapı çalışmaları yapılarak yerleŐtirilebilirler.

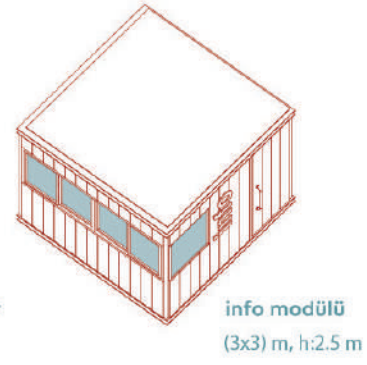
iç mekan

metal yapı

ahşap paneller

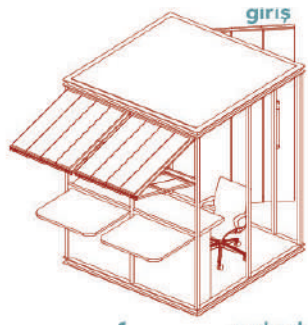

info modülü
(3x3) m, h:2.5 m

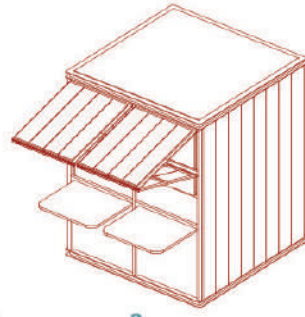

Geri dönüştürülmüş metal taşıyıcı ahşap panellerden oluşan (3x3) m, h: 2.5 m ölçülerindeki info modülü adaların sahil hattı boyunca deniz ulaşımına yakın yerlerde konumlandırılabilir

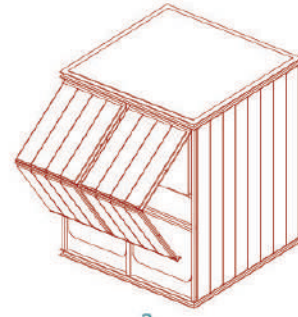
INFO MODÜLÜ

1 açılıp-kapanabilir satış yüzeyi

2

3

4

kiosk modülü
(2x2) m, h:2.5 m

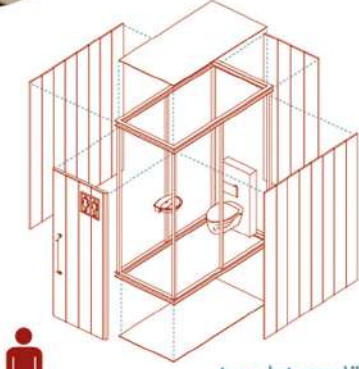
Geni dönüştürülmüş metal taşıyıcı ahşap panellerden oluşan (2x2) m, h: 2.5 m ölçülerindeki satış ve sergi kiosk modülü mesire alanlarında konumlandırılabilir. Modül açılıp - kapanabilir satış yüzeyine sahiptir. Hafif bu modül ihtiyaca yönelik olarak istenilen sayıda yan yana bir araya getirilebilir.

KIOSK MODÜLÜ

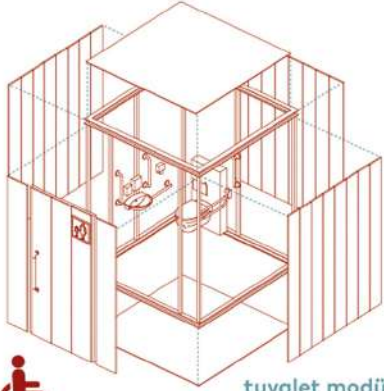

Geri Dönüştürülmüş Metal Malzemesi
(Reklam panoları, çöp kutuları, direkler, bisiklet
profileri, vb...)

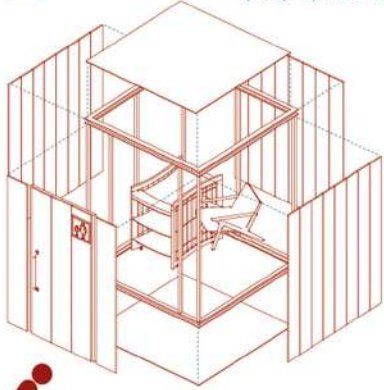
Geri Dönüştürülmüş Ahşap Malzemesi
(Oturma birimleri, ahşap paletler, vb...)

tuvalet modülü-1
(1x2) m, h:2.5 m

tuvalet modülü-1
(2x2) m, h:2.5 m

bebek bakım modülü
(2x2) m, h:2.5 m

Geri dönüştürülmüş metal taşıyıcı ahşap panellerden oluşan (1x2) m, h: 2.5 m ölçülerindeki tuvalet modülleri park ve mesire alanlarına konumlandırılabilir. 2x2 m, h: 2.5 m ölçüsündeki modül ise engelli tuvaleti ve bebek bakım ünitesi şeklinde kullanılabilir. Bu birimler ihtiyaca göre bir araya getirilerek kombinasyon oluşturulabilir.

TUVALET MODÜLÜ

ETÜD VE
PROJELER
DAİRESİ
BAŞKANLIĞI

İSTANBUL, 2022-2025

